

မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ

၏

ပဉ္စပကရဏအဋ္ဌကထာ

ကဝိတော် မူလဋီကာ နိဿယ

မူလဋီကာ နိဿယ

ပါဠိတော် နိဿယနှင့် မြန်မာပြန်

၁၂၆၁-ခု မှ ၁၃၃၉-ခု

သာသနာတော်နှစ်-၂၅၂၃

ကောဇာ-၁၃၄၁

၁၉၇၀-မတ်လ

ကုဏ္ဍ- ၁

အ ဘိ ဓ မ္မ ဝ

အဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာများ

၁။ အဋ္ဌသာလိနီ ဘာသာဋီကာနှင့် မူလဋီကာနိဿယ	၄-တွဲ
၂။ သမ္မောဟဝိနောဒနီ ဘာသာဋီကာနှင့် မူလဋီကာနိဿယ	၃-တွဲ
၃။ ပဉ္စပကရဏ အဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာနှင့် မူလဋီကာနိဿယ	၅-တွဲ

အားလုံး ရိုက်နှိပ်ပြီးစီးပြီ ဖြစ်ပါကြောင်း

ပဌမအကြိမ်

အုပ်ရေ - ၃၀၀၀

ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် သာသနာရေးဦးစီးဌာနအတွက်
ဦးတင်မောင် (၀၂၅၆) စာပေပေါင်းကူး စာပုံနှိပ်တိုက်၊ အမှတ် ၉၀၊ အေ၊တီ၊
ဝေဇာဗန္ဓာလမ်း၊ (၈) ရပ်ကွက်၊ တောင်ဥက္ကလာပမြို့၊ ရန်ကုန်က ပုံနှိပ်၍၊
လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးမြင့်မောင် (၀၂၅၂၇) က ထုတ်ဝေသည်။

မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ၏

တဘဝသံသရာဖြစ်စဉ်အကျဉ်း

- ၁။ အရှင်ဇနကာဘိဝံသ ဆရာတော်လောင်း သူငယ်ကို စစ်ကိုင်းတိုင်း ရွှေဘိုခရိုင် ဝက်လက်မြို့နယ် သရိုင်ရွာ ဦးဇောတိ-ဒေါ်အုန်းလှိုင်တို့မှ ၁၂၆၁-ခုနှစ်၊ တပို့တွဲလပြည့်ကျော် ၁၄-ရက် (၁၉၀၀-ပြည့်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၇-ရက်) အင်္ဂါနေ့တွင် ဖွားမြင်သည်။
- ၂။ ၁၂၆၆-ခုနှစ်၌ ပဌမအကြိမ် ရှင်သာမဏေ ပြုတော်မူသည်။
- ၃။ ၁၂၇၅-ခုနှစ်၌ ဒုတိယအကြိမ် ရှင်သာမဏေ ပြုတော်မူသည်။
- ၄။ ၁၂၇၉-ခုနှစ်၌ သက်တော် ၁၈-နှစ် အရွယ်တွင် ပဌမကြီးတန်း စာမေးပွဲကို အောင်မြင်တော်မူသည်။
- ၅။ ၁၂၈၀-ပြည့်နှစ် တပေါင်းလပြည့်နေ့၌ ပဌမအကြိမ် ရဟန်းအဖြစ် ခံယူတော်မူသည်။
- ၆။ ၁၂၈၁-ခုနှစ် နယုန်လပြည့်နေ့၌ ဒုတိယ အကြိမ်၊ ၁၂၈၁-ခုနှစ် တပေါင်းလပြည့်နေ့၌ တတိယအကြိမ် ရဟန်းအဖြစ် ခံယူတော် မူသည်။
- ၇။ ၁၂၈၉-ခုနှစ်၌ ‘ပဌမကျော်’ အောင်မြင်တော်မူသည်။
- ၈။ ၁၂၈၉-ခုနှစ်၌ ‘သကျသီဟစာမေးပွဲ’ ခေါ် ‘ပရိယတ္တိသာသနဟိတ ဓမ္မာစရိယ’ဘွဲ့ ရရှိအောင်မြင်တော်မူသည်။
- ၉။ ၁၃၀၃-ခု ဝါဆိုဦး (၁၉၄၁-၂) ဂျပန်စစ်တပ်များ မြန်မာပြည်သို့ ဝင်ရောက်သိမ်းပိုက်မည့်နှစ်တွင် ယခုလက်ရှိ အမရပူရ မဟာဂန္ဓာရုံ ကျောင်းတိုက်နေရာသို့ ပြောင်းရွှေ့သီတင်းသုံးတော်မူသည်။ ပြောင်း ရွှေ့လာခဲ့စဉ်က သံဃာတော် ငါးပါးမျှသာရှိ၍ ပျံလွန်တော်မူချိန်တွင် သံဃာတော် ငါးရာကျော်မျှ သီတင်းသုံးလျက်ရှိသည်။
- ၁၀။ (လွတ်လပ်ရေး ရပြီးနောက်) ၁၃၁၂-ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာ နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ (ရှေးဦးစွာ) ‘အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ’ ဘွဲ့တံဆိပ် ဆက်ကပ်ခြင်းကို ခံယူရသည်။

၁၁။ ၎င်းနှစ်မှာပင် နိုင်ငံတော် စာသင်ကျောင်းများ၌ သင်ကြားရန် မူလတန်း ဗုဒ္ဓဘာသာလက်စွဲ ခေါ် သင်ခန်းစာများကို ရေးသားခဲ့သည်။

၁၂။ ၁၃၁၅-ခုနှစ်၌ (က) ဆဋ္ဌသံဂီတိဩဝါဒါစရိယ သံဃနာယက၊
(ခ) ဆဋ္ဌသံဂီတိ ဘာရနိတ္တာရက၊
(ဂ) ဆဋ္ဌသံဂီတိ ပါဠိ ပဋိဝိသေသကေ၊
(ဃ) ဆဋ္ဌသံဂီတိ ဩသာန သောဓေယျပတ္တ ပါဌက အဖြစ် တင်မြှောက်ခြင်းကို ခံယူရသည်။

၁၃။ ၁၃၃၇-ခုနှစ် ပဲခူးမြို့၌ ကျင်းပအပ်သော ဂိုဏ်းလုံးကျွတ် အစည်းအဝေးကြီးက ရွှေကျင်ဂိုဏ်းကြီး၏ ဥပ ဥက္ကဋ္ဌ(ဒုတိယ သာသနာပိုင်) အဖြစ် တင်မြှောက်ခြင်းကို ခံယူတော်မူသည်။

၁၄။ ၁၂၉၁-ခုနှစ်သက်တော်(၃၀)မှစ၍ ကျမ်းစာများကို စတင်ပြုစုတော်မူခဲ့ရာ ၁၂၉၃-ခုနှစ်တွင် ပဌမဦးဆုံးကျမ်းစာကို ရေးသားပြီးစီးတော်မူ၍ ၁၃၃၈-ခု တန်ဆောင်မုန်းလတွင် 'နောက်ဆုံးဆယ်လ မြတ်ဗုဒ္ဓ' ကျမ်းစာကို ရေးသားပြီးလျှင် 'တဘဝသံသရာ' အမည်ဖြင့် ထေရုပ္ပတ္တိကို ကိုယ်တော်တိုင်ရေးထားတော်မူသည်။ ပဉ္စမကရုဏာသာသနီကာနှင့် မူလဋီကာနိဿယ ပါဠိတော်နိဿယများကို ၁၃၃၆-ခု၊ တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၅-ရက် (၁၈-၁၁-၇၄)တနင်းလာနေ့ ၁-နာရီအချိန် စတင်ပို့ချရေးသား၍ ၁၃၃၉-ခု၊ ဝါခေါင်လဆန်း ၁၂-ရက်နေ့မှာ ပြီးဆုံးခဲ့ပါသည်။ သုတ်မဟာဝါဘာသာဋီကာကို ၁၃၃၇-ခု၊ ဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၂-ရက် ကြာသပတေးနေ့ (၂၄-၇-၇၅) စတင်ပို့ချရေးသား၍ ၁၃၃၉-ခု၊ နတ်တော်လဆန်း ၁၃-ရက်(၂၁-၁၂-၇၇) သောကြာနေ့ ပျံလွန်တော် မမူမီ ၅-ရက်အလိုတွင် ပြီးစီးတော်မူခဲ့ပါသည်။ ပါထေယျဘာသာဋီကာကိုပင် တရက်မျှ ရေးသားပို့ချခဲ့ပါသေးသည်။

၁၅။ ၁၃၃၉-ခုနှစ်သက်တော်(၇၈)နှစ်အရောက်၊ နတ်တော်လပြည့်ကျော် ၂-ရက် (၁၉၇၇ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၇-ရက်)အင်္ဂါနေ့ ညနေ ၄-နာရီ မိနစ်-၃၀ တွင် တဘဝအတွက် ငြိမ်းတော်မူပါသည်။

ကသာဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ

(ပဌမအုပ်)

မ ဝ တိ က ဘ

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
နိဒါန်း	ခံ
ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေသူများ၏ ကျမ်းဦးအမှတ်	၁၆
စဉ်ဆက်သားသော တည်စေသော်	၁၆
သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော် အစွမ်းတော် ၃-ပါး	၂၂
ဂန္ထာရမ္မ အဖွင့်	၃
နိဒါနကထာ အဖွင့်	
ပဉ္စမသံဂါယနာ	၂၆
ဆဋ္ဌသံဂါယနာ	၂၁
မဟာဝဂ္ဂ	
၁-ပုဂ္ဂလကထာ	၂၂
၁-သုဒ္ဓသစ္စိကဋ္ဌ	၂၂
၁-အနုလောမပစ္စနီက အဖွင့်	၂၂
နိဂ္ဂဟ	၂၆
အနုလောမဌပနာ	၃၀
ပါပနာရောပနာ	၃၀
အနုလောမပဉ္စက	၃၃
ဥပနယနစတုက္က	၄၁
အနုလောမပစ္စနီကပဉ္စက	၄၃
၂-ပစ္စနီကာနုလောမ အဖွင့်	၄၄
၂-ဩလာသသစ္စိကဋ္ဌ	၄၀
၁-အနုလောမပစ္စနီက အဖွင့်	၄၀
၃-ကာလသစ္စိကဋ္ဌ	၄၆
၁-အနုလောမပစ္စနီက အဖွင့်	၄၆

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၄-အဝယဝသစ္စိကဋ္ဌ	၅၀
၁-အနုလောမပစ္စနိက အပွင့်	၅၀
၂-ဩဇာသာဓိသစ္စိကဋ္ဌ	၅၁
၂-ပစ္စနိကာနုလောမ အပွင့်	၅၁
၅-သုဒ္ဓိကသံသန္ဓန အပွင့်	၅၃
၆-ဩပမ္ဘသံသန္ဓန အပွင့်	၅၆
၇-စတုက္ကနယသံသန္ဓန အပွင့်	၅၉
စတုက္ကနယသံသန္ဓန	၅၉
၈-လက္ခဏယုတ္တိ အပွင့်	၆၅
အဋ္ဌပဉ္စက	၆၆
၉-ဝစနသောဓန အပွင့်	၆၇
ဝစနသောဓန	၆၇
၁၀-ပညတ္တာနုယောဂ အပွင့်	၇၄
၁၁-ဂတိအနုယောဂ အပွင့်	၇၈
၁၂-ဥပါဒါပညတ္တာနုယောဂ အပွင့်	၈၉
၁၃-ပရိသကာရာနုယောဂ အပွင့်	၉၇
၁၄-အဘိညာနုယောဂ အပွင့်	၁၀၈
၁၅-၁၈-ဉာတကာနုယောဂါဒိ အပွင့်	၁၀၉
၁၉-၂၁-ပဋိဝေဓာနုယောဂါဒိ အပွင့်	၁၁၂
၂-ပရိဟာနိကထာ	၁၁၈
၁-ဝါဒယုတ္တိပရိဟာနိ အပွင့်	၁၁၉
၂-အရိယပုဂ္ဂလသံသန္ဓနပရိဟာနိ အပွင့်	၁၂၄
၃-သုတ္တသာဓနပရိဟာနိ အပွင့်	၁၂၇
၃-ဗြဟ္မစရိယကထာ	၁၃၁
၁-သုဒ္ဓဗြဟ္မစရိယကထာ	၁၃၁
၂-သံသန္ဓနဗြဟ္မစရိယကထာ	၁၃၄
၃-ဩဓိသောကထာ အပွင့်	၁၃၇
၄-ဇဟတိကထာ	၁၃၉
၁-န သုတ္တဟရဏကထာ အပွင့်	၁၃၉
၅-သဗ္ဗမတ္တိတိကထာ အပွင့်	၁၄၂
၁-ဝါဒယုတ္တိ အပွင့်	၁၄၂
၂-ကာလသံသန္ဓန အပွင့်	၁၄၄

မဒတိကာ

ကေ

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

ဝစနသောဓန အဖွင့်		၁၄၆
အတိတကွဉ္စပါဒိကထာ အဖွင့်		၁၅၀
အတိတညဏာဒိကထာ အဖွင့်		၁၅၀
အရဟန္တာဒိကထာ အဖွင့်		၁၅၉
ပဒသောဓနကထာ အဖွင့်		၁၅၉
သုတ္တသာဓန အဖွင့်		၁၆၀
၆-အတိတကွဉ္စဒိကထာ		၁၆၂
၁-န သုတ္တသာဓနကထာ အဖွင့်		၁၆၂
၂-သုတ္တသာဓန အဖွင့်		၁၆၂
၇-ကေစွံ အတ္ထိတိကထာ		၁၆၄
၁-အတိတာဒိကေစွကထာ အဖွင့်		၁၆၄
၂-အနာဂတာဒိကေစွကထာ အဖွင့်		၁၆၇
၈-သတိပဋ္ဌာနကထာ အဖွင့်		၁၆၈
၉-ဟေဝတ္ထိကထာ အဖွင့်		၁၇၁

၂-ဒုတိယဝဂ်

၁-ပရူပဟာရ အဖွင့်		၁၇၃
၂-၄-အညာဏာဒိကထာ အဖွင့်		၁၇၅
၅-ဝစီဘေဒကထာ အဖွင့်		၁၇၆
၆-ဒုက္ခာဟာရကထာ အဖွင့်		၁၇၉
၇-စိတ္တဉ္စိတိကထာ အဖွင့်		၁၇၉
၈-ကုက္ကုဋ္ဌကထာ အဖွင့်		၁၈၂
၉-အနုပုဗ္ဗာဘိသမယကထာ		၁၈၃
၁၀-ဝေါဟာရကထာ အဖွင့်		၁၈၆
၁၁-နိရောဓကထာ အဖွင့်		၁၈၉

၃-တတိယဝဂ်

၁-ဗလကထာ အဖွင့်		၁၉၂
၂-အရိယန္တိကထာ အဖွင့်		၁၉၅
၃-ဝိမုတ္တိကထာ အဖွင့်		၁၉၈
၄-ဝိမုစ္စမာနကထာ အဖွင့်		၁၉၉
၅-အဋ္ဌမကထာ အဖွင့်		၂၀၃
၆-အဋ္ဌမကထာ ဣန္ဒြိယကထာ		၂၀၅

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

၇-ဒိဗ္ဗစက္ခုကထာ အဖွင့်		၂၀၆
၈-ဒိဗ္ဗသောတကထာ အဖွင့်		၂၀၉
၉-ယထာကမ္မူပဂတဉာဏကထာ		၂၁၀
၁၀-သံဝရကထာ အဖွင့်		၂၁၂
၁၁-အသညကထာ အဖွင့်		၂၁၄
၁၂-နေဝသညာနာသညာယတနကထာ အဖွင့်		၂၁၄

၄-စတုတ္ထဝဂ်

၁-ဂိဟိဿ အရဟတိကထာ အဖွင့်		၂၁၅
၂-ဥပပတ္တိကထာ အဖွင့်		၂၁၇
၃-အနာသဝဂကထာ အဖွင့်		၂၁၇
၄-သမန္နာဂတကထာ အဖွင့်		၂၁၉
၆-ဗောဓိယာ ဗုဒ္ဓေါတိကထာ အဖွင့်		၂၂၁
၇-လက္ခဏကထာ အဖွင့်		၂၂၄
၈-နိယာမောက္ခန္တိကထာ အဖွင့်		၂၂၅
၉-အပရာပိ သမန္နာဂတကထာ အဖွင့်		၂၂၇
၁၀-သဗ္ဗသံယောဇနပ္ပဟာနကထာ အဖွင့်		၂၂၈

၅-ပဉ္စမဝဂ်

၁-ဝိမုတ္တိကထာ အဖွင့်		၂၂၉
၂-အသေခဉာဏကထာ အဖွင့်		၂၃၀
၃-ဝိပရိတကထာ အဖွင့်		၂၃၁
၄-နိယာမကထာ အဖွင့်		၂၃၃
၅-ပဋိသမ္ဘိဒါကထာ အဖွင့်		၂၃၆
၆-သမ္မုတိဉာဏကထာ အဖွင့်		၂၃၇
၇-စိတ္တာရမ္မဏကထာ အဖွင့်		၂၃၈
၈-အနာဂတဉာဏကထာ အဖွင့်		၂၃၉
၉-ပဋုပ္ပန္နဉာဏကထာ အဖွင့်		၂၄၀
၁၀-ဖလဉာဏကထာ အဖွင့်		၂၄၃

အကြောင်းအရာ	မာတိကာ	ကော့
	၆-ဆဋ္ဌဝဂ်	စာမျက်နှာ
၁-နိယာမကထာ အဖွင့်		၂၄၆
၂-ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒကထာ အဖွင့်		၂၄၇
၃-သစ္စကထာ အဖွင့်		၂၄၉
၄-အာရပ္ပကထာ အဖွင့်		၂၅၀
၅-နိရောဓသမာပတ္တိကထာ အဖွင့်		၂၅၁
၆-အာကာသကထာ အဖွင့်		၂၅၂
၇-အာကာသော သနိဒဿနောတိကထာ အဖွင့်		၂၅၃
၁၀-ပထဝီဓာတု သနိဒဿနာတိ အာဒိကထာ အဖွင့်		၂၅၄

	၇-သတ္တမဝဂ်	
၁-သင်္ဂဟိတကထာ အဖွင့်		၂၅၅
၂-သမ္ပယုတ္တကထာ အဖွင့်		၂၅၆
၃-စေတသိကကထာ အဖွင့်		၂၅၇
၄-နိဒါနကထာ အဖွင့်		၂၅၈
၅-ပရိဘောဂမယပုညကထာ အဖွင့်		၂၆၃
၆-ဣတော ဒိန္နကထာ အဖွင့်		၂၆၇
၇-ပထဝီကမ္မဝိပါကောတိကထာ အဖွင့်		၂၆၈
၈-ဇရာမရဏံ ဝိပါကောတိကထာ အဖွင့်		၂၇၂
၉-အရိယဓမ္မဝိပါကကထာ အဖွင့်		၂၇၄
၁၀-ဝိပါကော ဝိပါကဓမ္မဓမ္မောတိကထာ အဖွင့်		၂၇၆

ကထာဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ မူလဋီကာ နိဿယ

မ ဝ တိ က ဝ

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

ဂန္ထာရမ္ပ အဖွင့်

....

၂၇၁

နိဒါနကထာ အဖွင့်

မဟာဝဂ္ဂ

၁-ပုဂ္ဂလကထာ

....

၂၉၂

၁-သုဒ္ဓသစ္စိကဋ္ဌ

....

၂၉၂

၁-အနုလောမပစ္စနိက အဖွင့်

....

၂၉၂

၂-ပစ္စနိကာနုလောမ အဖွင့်

....

၃၁၆

၂-ဩကာသသစ္စိကဋ္ဌ

....

၃၁၉

၁-အနုလောမပစ္စနိက အဖွင့်

....

၃၁၉

၃-ကာလသစ္စိကဋ္ဌ

....

၃၂၀

၁-အနုလောမပစ္စနိက အဖွင့်

....

၃၂၀

၄-အဝယဝသစ္စိကဋ္ဌ

....

၃၂၁

၁-အနုလောမပစ္စနိက အဖွင့်

....

၃၂၁

ဩကာသာဒိသစ္စိကဋ္ဌ

....

၃၂၁

၂-ပစ္စနိကာနုလောမ အဖွင့်

....

၃၂၁

၅-သုဒ္ဓိကသံသန္ဓန အဖွင့်

....

၃၂၄

၆-ဩပမ္မသံသန္ဓန အဖွင့်

....

၃၂၇

၇-စတုက္ကနယ သံသန္ဓန အဖွင့်

....

၃၂၉

၈-လက္ခဏယုတ္တိ အဖွင့်

....

၃၃၁

၉-ဝစနသောဓန အဖွင့်

....

၃၃၁

၁၀-ပညတ္တာနုယောဂ အဖွင့်

....

၃၃၄

၁၁-ဂတိအနုယောဂ အဖွင့်

....

၃၃၅

၁၂-ဥပါဒါပညတ္တာနုယောဂ အဖွင့်

....

၃၃၇

၁၃-ပုရိသကာရာနုယောဂ အဖွင့်

....

၃၄၀

၁၄-အဘိညာနုယောဂ အဖွင့်

....

၃၄၄

၁၅-၁၇-ဉာတကာနုယောဂါဒိ အဖွင့်

....

၃၄၅

၁၉-ပဋိဝေဓာနုယောဂါဒိ အဖွင့်

....

၃၄၆

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၂-ပရိဟာနိကထာ	 ၃၄၉
၁-ဝါဒယုတ္တိပရိဟာနိကထာ အပွင့်	 ၃၄၉
၂-အရိယပုဂ္ဂလသံသန္ဓနပရိဟာနိ အပွင့်	 ၃၅၁
၃-သုတ္တသာနေပရိဟာနိ အပွင့်	 ၃၅၂
၃-ဗြဟ္မစရိယကထာ	 ၃၅၃
၁-သုဒ္ဓဗြဟ္မစရိယကထာ	 ၃၅၃
၂-သံသန္ဓနဗြဟ္မစရိယကထာ	 ၃၅၄
၃-ဩဓိသောကထာ အပွင့်	 ၃၅၅
၄-ဇဟတိကထာ အပွင့်	 ၃၅၅
၁-န သုတ္တာဟရဏကထာ အပွင့်	 ၃၅၅
၅-သဗ္ဗမတ္ထိတိကထာ အပွင့်	 ၃၅၆
၁-ဝါဒယုတ္တိ အပွင့်	 ၃၅၆
၂-ကာလသံသန္ဓန အပွင့်	 ၃၅၈
၃-ဝစနသောဓန အပွင့်	 ၃၅၉
အတိတဉာဏာဒိကထာ အပွင့်	 ၃၆၄
အရဟန္တာဒိကထာ အပွင့်	 ၃၆၄
ပဒသောနေကထာ အပွင့်	 ၃၆၄
၆-ကေစုံ အတ္ထိတိကထာ	 ၃၆၆
၁-အတိတာဒိကေစွကထာ အပွင့်	 ၃၆၆
၈-သတိပဋ္ဌာနကထာ အပွင့်	 ၃၆၆
၉-ဟေဝတ္ထိကထာ အပွင့်	 ၃၆၇

၂-ဒုတိယဝဂ္ဂ

၁-ပရူပဟာရ အပွင့်	 ၃၆၈
၅-ဝစိဘေဒကထာ အပွင့်	 ၃၆၉
၇-စိတ္တဉ္စိတိကထာ အပွင့်	 ၃၇၀
၉-အနုပုဗ္ဗာဘိသမယကထာ အပွင့်	 ၃၇၂
၁၀-ဝေါဟာရကထာ အပွင့်	 ၃၇၃
၁၁-နိရောဓကထာ အပွင့်	 ၃၇၆

ကား ကထာဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ မူလဋီကာ နိဿယ

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

၃-တတိယဝဂ္ဂ

၁-ဗလကထာ အပွင့်		၃၇၈
၂-အရိယန္တိကထာ အပွင့်		၃၇၉
၄-ဝိမုစ္စမာနကထာ အပွင့်		၃၈၀
၅-အဋ္ဌမကကထာ အပွင့်		၃၈၂
၆-အဋ္ဌမကဿ ဣန္ဒြိယကထာ အပွင့်		၃၈၃
၇-ဒိဗ္ဗစက္ခုကထာ အပွင့်		၃၈၃
၉-ယထာကမ္မူပဂတဉာဏကထာ အပွင့်		၃၈၈
၁၀-သံဝရကထာ အပွင့်		၃၈၉

၄-စတုတ္ထဝဂ္ဂ

၁-ဂိဟိဿ အရဟတိကထာ အပွင့်		၃၉၀
၂-ဥပပတ္တိကထာ အပွင့်		၃၉၀
၄-သမန္နာဂတကထာ အပွင့်		၃၉၀
၆-ဗောဓိယာ ဗုဒ္ဓေါတိကထာ အပွင့်		၃၉၁
၇-လက္ခဏကထာ အပွင့်		၃၉၂
၈-နိယာမောက္ကန္တိကထာ အပွင့်		၃၉၃
၁၀-သဗ္ဗသံယောဇနပ္ပဟာနကထာ အပွင့်		၃၉၄

၅-ပဉ္စမဝဂ္ဂ

၁-ဝိမုတ္တိကထာ အပွင့်		၃၉၅
၂-အသေခဉာဏကထာ အပွင့်		၃၉၅
၃-ဝိပရိတကထာ အပွင့်		၃၉၆
၄-နိယာမကထာ အပွင့်		၃၉၆
၅-ပဋိသန္ဓိဒါကထာ အပွင့်		၃၉၇
၆-သမ္ပုတိဉာဏကထာ အပွင့်		၃၉၇
၇-စိတ္တာရမ္မဏကထာ အပွင့်		၃၉၈
၈-အနာဂတဉာဏကထာ အပွင့်		၃၉၈
၉-ပဋုပ္ပန္နဉာဏကထာ အပွင့်		၃၉၈
၁၀-ဖလဉာဏကထာ အပွင့်		၃၉၉

မာတိကာ

၁

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

၆-ဆဋ္ဌဝဂ္ဂ

၁-နိယာမကထာ အပွင့်		၄၀၀
၂-ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒကထာ အပွင့်		၄၀၀
၃- သစ္စကထာ အပွင့်		၄၀၁
၅-နိရောဓသမာပတ္တိကထာ အပွင့်		၄၀၁

၇-သတ္တမဝဂ္ဂ

၁-သင်္ဂဟိတကထာ အပွင့်		၄၀၂
၂-သမ္ပယုတ္တကထာ အပွင့်		၄၀၂
၃-စေတသိကကထာ အပွင့်		၄၀၂
၄-ဒါနကထာ အပွင့်		၄၀၃
၅-ပရိဘောဂမယပုညကထာ အပွင့်		၄၀၆
၆-ဣတော ဒိန္နကထာ အပွင့်		၄၀၇
၇-ပထဝီကမ္မဝိပါကောတိကထာ အပွင့်		၄၀၈
၈-ဇရာမရဏံ ဝိပါကောတိကထာ အပွင့်		၄၀၉
၉-အရိယဓမ္မဝိပါကကထာ အပွင့်		၄၁၀
၁၀-ဝိပါကော ဝိပါကဓမ္မဓမ္မာတိကထာ အပွင့်		၄၁၀

ကထာဝတ္ထုပါဠိတော် နိဿယ

(ပဌမအုပ်)

မ ဝ တိ က ဝ

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

မဟာဝဂ္ဂ

၁-ပုဂ္ဂလဇာတိ		၄၁၅
၁-သုဒ္ဓသစ္စိကဋ္ဌ		၄၁၅
၁-အနုလောမပစ္စနိက၊ ၁-အနုလောမပဉ္စက		၄၁၅
ပဋိကမ္မစတုက္က		၄၁၆
ဥပနယနစတုက္က		၄၁၈
နိဂ္ဂမနစတုက္က		၄၁၉
၁-သုဒ္ဓသစ္စိကဋ္ဌ၊ ၂-ပစ္စနိကာနုလောမ၊ ပစ္စနိကပဉ္စက		၄၂၀
ပဋိကမ္မစတုက္က		၄၂၀
၂-ဩကာသသစ္စိကဋ္ဌ		၄၂၀
၁-အနုလောမပစ္စနိက		၄၂၀
၃-ကာလသစ္စိကဋ္ဌ		၄၂၁
၁-အနုလောမပစ္စနိက		၄၂၁
၄-အဝယဝသစ္စိကဋ္ဌ		၄၂၁
၁-အနုလောမပစ္စနိက		၄၂၁
၂-ဩကာသသစ္စိကဋ္ဌ စသည်		၄၂၂
၅-သုဒ္ဓိကသံသန္ဓန		၄၂၂
ပစ္စနိကာနုလောမ		၄၂၂
၆-ဩပမ္ပသံသန္ဓန		၄၂၃
အနုလောမပစ္စနိက		၄၂၃
၇-စတုက္ကနယသံသန္ဓန		၄၂၄
အနုလောမပစ္စနိက		၄၂၄
၈-လက္ခဏယုတ္တိ		၄၂၄
အနုလောမပစ္စနိက		၄၂၄
၉-ဝစနသောဓန		၄၂၅
၁၀-ပညတ္တာနုယောဂ		၄၂၆
၁၁-ဂတိအနုယောဂ		၄၂၈

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁၂-ဥပါဒါပညတ္တနုယောဂ	၄၃၃
၁၃-ပရိသကာရာနုယောဂ	၄၃၉
၁၄-အဘိညာနုယောဂ	၄၄၃
၁၅-၁၈-ဉာတကာနုယောဂါဒိ	၄၄၃
၁၉-ပဋိဝေဓာနုယောဂ	၄၄၄
၂၀-သံဃာနုယောဂ	၄၄၄
၂၁-သစ္စိကဋ္ဌအဘာဂါနုယောဂ	၄၄၄
ဥဒါန်းဂါထာအနက်	၄၅၂
၂-ပရိဟာနိကထာ	၄၅၂
၁-ဝါဒယုတ္တိပရိဟာနိ	၄၅၂
၂-အရိယပုဂ္ဂလသံသန္ဓနပရိဟာနိ	၄၅၃
၃-သုတ္တသာဓနပရိဟာနိ	၄၅၇
၃-ဗြဟ္မစရိယကထာ	၄၅၉
၁-သုဒ္ဓဗြဟ္မစရိယကထာ	၄၅၉
၂-သံသန္ဓနဗြဟ္မစရိယကထာ	၄၆၃
၃-ဩဓိသောကထာ	၄၆၅
၄-ဇဟတိကထာ	၄၆၇
၁-န သုတ္တဟရဏကထာ	၄၆၇
၂-သုတ္တဟရဏကထာ	၄၆၈
၅-သဗ္ဗမတ္တတိတထာ	၄၇၀
၁-ဝါဒယုတ္တိ	၄၇၀
၂-ကာလသံသန္ဓန	၄၇၁
ဝစနသောဓန	၄၇၃
အတိတစက္ခုပ္ပပါဒိကထာ	၄၇၅
အတိတဉာဏာဒိကထာ	၄၇၅
အရဟန္တာဒိကထာ	၄၇၅
အတိတဟတ္တာဒိကထာ	၄၇၅
အတိတက္ခန္ဓာဒိသမောဓာနကထာ	၄၇၆
ပဒသောဓနကထာ	၄၇၆
သုတ္တသာဓန	၄၇၇
၆-အတိတက္ခန္ဓာဒိကထာ	၄၈၀
၁-န သုတ္တသာဓန	၄၈၀

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၇-ကေစွံ အတ္ထိတိကထာ	၄၈၀
၁-အတိတာဒိကေစွကထာ	၄၈၀
၂-အနာဂတာဒိကေစွကထာ	၄၈၁
၈-သတိပဋ္ဌာနကထာ	၄၈၂
၉-ဟေဝတ္ထိကထာ	၄၈၄

ဒုတိယဝဂ်

၁-ပရူပဟာရကထာ	၄၈၆
၂-အညာဏကထာ	၄၈၉
၃-ကင်္ခါကထာ	၄၉၀
၄-ပရဝိတာရဏကထာ	၄၉၂
၅-ဝစီတေဒကထာ	၄၉၃
၆-ဒုက္ခဟာရကထာ	၄၉၄
၇-စိတ္တဋ္ဌိတိကထာ	၄၉၅
၈-ကုက္ကုဋ္ဌကထာ	၄၉၆
၉-အနုပုဗ္ဗာဘိသမယကထာ	၄၉၉
၁၀-ဝေါဟာရကထာ	၅၀၂
၁၁-နိရောဓကထာ	၅၀၄

ဥဒတိယဝဂ်

၁-ဗလကထာ	၅၀၇
၂-အရိယန္တိကထာ	၅၀၉
၃-ဝိမုတ္တိကထာ	၅၁၀
၄-ဝိမုစ္စမာနကထာ	၅၁၀
၅-အဋ္ဌမကကထာ	၅၁၁
၆-အဋ္ဌမကဿ ဣန္ဒြိယကထာ	၅၁၂
၇-ဒိဗ္ဗစက္ခုကထာ	၅၁၄
၈-ဒိဗ္ဗသောတကထာ	၅၁၆
၉-ယထာဂမ္မုပဂတဉာဏကထာ	၅၁၆
၁၀-သံဝရကထာ	၅၁၈
၁၁-အသညကထာ	၅၁၉
၁၂-နေဝသညာနာသညာယတနကထာ	၅၂၀

မာတိကာ

ခု

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

၄-စတုတ္ထဝဂ်

၁-ဂိဟိဿ အရဟတိကထာ		၅၂၃
၂-ဥပပတ္တိကထာ		၅၂၄
၃-အနာသဝကထာ		၅၂၅
၄-သမန္နာဂတကထာ		၅၂၆
၅-ဥပေက္ခာသမန္နာဂတကထာ		၅၂၈
၆-ဗောဓိယာ ဗုဒ္ဓေါတိကထာ		၅၂၉
၇-လက္ခဏကထာ		၅၃၀
၈-နိယာမောက္ခန္တိကထာ		၅၃၃
၉-အပရာပိ သမန္နာဂတကထာ		၅၃၇
၁၀-သဗ္ဗသယောဇနပ္ပဟာနကထာ		၅၃၈

၅-ပဉ္စမဝဂ်

၁-ဝိမုတ္တကထာ		၅၄၀
၂-အသေဉာဏကထာ		၅၄၁
၃-ဝိပရိတကထာ		၅၄၂
၄-နိယာမကထာ		၅၄၃
၅-ပဋိသမ္ဘိဒါကထာ		၅၄၄
၆-သမ္မုတိဉာဏကထာ		၅၄၄
၇-စိတ္တာရမ္မဏကထာ		၅၄၅
၈-အနာဂတဉာဏကထာ		၅၄၆
၉-ပဋျပ္ပန္နကထာ		၅၄၇
၁၀-ဖလဉာဏကထာ		၅၄၇

၆-ဆဋ္ဌဝဂ်

၁-နိယာမကထာ		၅၅၀
၂-ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒကထာ		၅၅၁
၃-သစ္စကထာ		၅၅၃
၄-အာရုံပွဲကထာ		၅၅၄
၅-နိရောဓသမာပတ္တိကထာ		၅၅၅
၆-အာကာသကထာ		၅၅၆
၇-အာကာသော သနီဒဿနောတိကထာ		၅၅၇
၈-ပထဝီဓာတု သနီဒဿနောတိအာဒိကထာ		၅၅၈

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

၇-သတ္တမဝဂ်

၁-သင်္ဂဟိတကထာ		၅၆၀
၂-သမ္ပယုတ္တကထာ		၅၆၁
၃-စေတသီကကထာ		၅၆၁
၄-ဒါနကထာ		၅၆၂
၅-ပရိဘောဂမယပုညကထာ		၅၆၅
၆-ဣတော ဒိန္နကထာ		၅၇၀
၇-ပထဝီကမ္မဝိပါကောတိကထာ		၅၇၃
၈-ဇရာမရဏံ ဝိပါကောတိကထာ		၅၇၅
၉-အရိယဓမ္မဝိပါကကထာ		၅၇၆
၁၀-ဝိပါကော ဝိပါကဓမ္မဓမ္မောတိကထာ		၅၇၆

ကထာဝတ္ထု ပါဠိတော် မြန်မာပြန်

မ ဝ တိ က ဝ

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

သိနှင့်ဖွယ်များ

.... ၅၀၁

ကထာဝတ္ထု

.... ၅၀၁

သကဝါဒီ ပရဝါဒီ

.... ၅၀၁

ပုဂ္ဂလကထာ၌ သိနှင့်ဖွယ်

.... ၅၀၁

ပုဂ္ဂလ

.... ၅၀၁

သစ္စိကဋ္ဌ

.... ၅၀၁

ပရမတ္ထ

.... ၅၀၂

သမ္မုတိသစ္စာ

.... ၆၀၂

အတ္တ အစွဲ

.... ၅၀၃

ကာရက, ဝေဒက

.... ၅၀၃

သာမီ, နိဝါသီ

.... ၅၀၃

ဇီဝ, သတ္တ, ပုဂ္ဂလ, ငါ, သူ

.... ၅၀၃

ပရဝါဒီ

.... ၅၀၃

သကဝါဒီ

.... ၅၀၃

၁-ပုဂ္ဂလကထာ

.... ၅၀၄

၁-သုဒ္ဓသစ္စိကဋ္ဌ

.... ၅၀၄

၁-အနုလောမပစ္စနိက

.... ၅၀၄

မဟာဝဂ္ဂ

၁-ပုဂ္ဂလကထာ

.... ၅၀၅

၁-သုဒ္ဓသစ္စိကဋ္ဌ

.... ၅၀၅

၁-အနုလောမပစ္စနိက

.... ၅၀၅

အနုလောမပဉ္စက

.... ၅၀၅

ပဌမအဋ္ဌေအရ အပြစ်တင်ပုံ

.... ၅၀၆

ဒုတိယအဋ္ဌေအရ အပြစ်တင်ပုံ

.... ၅၀၆

ပဋိကမ္မဇတုက္က (ပရဝါဒီက အတုန်ပြန်၍ ရှင်းလင်းမှု

စကား ၄-ရပ်)

.... ၅၀၇

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
ပဌမအဋ္ဌေအရ အပြစ်တင်ပုံ	၅၀၇
ဒုတိယအဋ္ဌေအရ အပြစ်တင်ပုံ	၅၀၇
နိဂ္ဂဟစတုက္က (ပရဝါဒီက ပြန်၍နှိပ်မှု စကား ၄-ရပ်)	၅၀၈
ဥပနယနစတုက္က (အနုလောမပဉ္စကတုန်းက သကဝါဒီ ပုဂ္ဂိုလ်၏ နည်း ၄-မျိုးဖြင့် နှိပ်ပုံကို မိမိက ပြန်၍ နှိပ်ပုံနှင့်အတူဆောင်၍ ပြရာအစား)	၅၀၈
နိဂ္ဂမနစတုက္က (အနုလောမပဉ္စကတုန်းက သကဝါဒီ၏ နှိပ်ပုံ ၄-မျိုးကို ပြန်၍ ထိုသို့ မနှိပ်ထိုက်ကြောင်းကို နိဂုံးအုပ်သော စကား)	၅၀၉
၂-ပစ္စနီကာနုလောမ	၅၀၉
ပစ္စနီကပဉ္စက	၅၀၉-၅၉၀
ပစ္စနီကပဉ္စက မြန်မာပြန်	၅၉၀
ပဌမအဋ္ဌေအရ အပြစ်တင်ပုံ	၅၉၀
ဒုတိယအဋ္ဌေအရ အပြစ်တင်ပုံ	၅၉၁
ပဋိကမ္မစတုက္က (သကဝါဒီက အတုန်ပြန်၍ ရှင်းလင်းမှု စကား ၄-ရပ်)	၅၉၁
ပဌမအဋ္ဌေအရ အပြစ်တင်ပုံ	၅၉၁
ဒုတိယအဋ္ဌေအရ အပြစ်တင်ပုံ	၅၉၂
နိဂ္ဂဟစတုက္က (သကဝါဒီက ပြန်၍နှိပ်မှု စကား ၄-ရပ်)	၅၉၂
ဥပနယနစတုက္က (ပစ္စနီကပဉ္စကတုန်းက ပရဝါဒီ ပုဂ္ဂိုလ်၏ နည်း ၄-မျိုးဖြင့် နှိပ်ပုံကို မိမိက ပြန်၍ နှိပ်ပုံနှင့်အတူဆောင်၍ ပြရာစကား)	၅၉၃
နိဂ္ဂမနစတုက္က (ပစ္စနီကပဉ္စကတုန်းက ပရဝါဒီ၏ နှိပ်ပုံ ၄-မျိုးကိုပြန်၍ ထိုသို့ မနှိပ်ထိုက်ကြောင်းကို နိဂုံးအုပ်သော စကား)	၅၉၃
၂-ဩကာသသစ္စိကဋ္ဌ	၅၉၄
၁-အနုလောမပစ္စနီက	၅၉၄
၃-ကာလသစ္စိကဋ္ဌ	၅၉၄
၁-အနုလောမပစ္စနီက	၅၉၄
၄-အဝယဝသစ္စိကဋ္ဌ	၅၉၅
၁-အနုလောမပစ္စနီက	၅၉၅

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၂-ဩကာသသစ္စိကဋ္ဌ၊ ၂-ပစ္စနိကာနုလောမ	၅၉၅
၃-ကာလသစ္စိကဋ္ဌ	၅၉၆
၄-အဝယဝသစ္စိကဋ္ဌ	၅၉၆
၅-သုဒ္ဓိကသံသန္ဓန (ဩပမ္မစသည် မပါပဲ သစ္စိကဋ္ဌဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ရုပ်စသည်နှင့်အတူ နှီးနှောပြရာ စကား ၄-ရပ်)	၅၉၆
၆-ဩပမ္မသံသန္ဓန (သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထအဖြစ်ဖြင့် ရအပ်သော ရုပ်နှင့် ဝေဒနာ စသည်တို့သည် တမျိုးတခြားစီ ဖြစ်သကဲ့သို့ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထအဖြစ်ဖြင့် ရအပ်သော ရုပ်နှင့် ပုဂ္ဂိုလ်တို့လည်း တမျိုးတခြားစီလော-ဟု ရုပ်နှင့် ဝေဒနာ စသည်ကို ဥပမာပြု၍ နှီးနှောရာ စကားရပ်)	၅၉၈
၇-စတုက္ကနယသံသန္ဓန (နည်း ၄-မျိုးဖြင့် သစ္စိကဋ္ဌဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ရုပ်စသည်တို့နှင့် နှီးနှောရာ စကားရပ်)....	၆၀၀
၈-လက္ခဏယုတ္တိ (ပရမတ္ထတရားတို့၏ အမှတ် အသား ဖြစ်သော သပ္ပတ္တယ စသည်ဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို စိစစ်ရာ စကားရပ်)	၆၀၂
၉-ဝစနသောဓန (သဒ္ဓါကို သုတ်သင်ရာ စကားရပ်)	၆၀၃
၁၀-ပညတ္တာနုယောဂ (ရူပိ အရူပိ စသော ပညတ်တို့နှင့် တကွ ပုဂ္ဂလကို စစ်ဆေး မေးမြန်းရာ စကားရပ်)....	၆၀၅
၁၁-ဂတိအနုယောဂ (ဂတိ ပြောင်းပွဲကို အဦးပြု၍ စုတိ ပဋိသန္ဓေကို စစ်ဆေးမေးမြန်းရာ အခန်း)	၆၀၉
သုတ်တော် မြန်မာပြန်	၆၁၀
အိမ်း-ဟူသော အဖြေအရ အပြစ်တင်ပုံ	၆၁၁
၁၂-ဥပါဒါပညတ္တာနုယောဂ (ရုပ် စသည်ကို စွဲ၍ ပုဂ္ဂလ ဟူသော နာမည် ပညတ်ကို မေးရာ အခန်း)	၆၁၇
ပဌမအဖြေအရ အပြစ်တင်ပုံ	၆၂၅
ဒုတိယအဖြေအရ အပြစ်တင်ပုံ	၆၂၅
၁၃-ပုရိသကာရာနုယောဂ (ယောက်ျားတို့ ပြုအပ်သော ကံ ကမ္မကာရကတို့ကို မေးစိစစ်ရာ အခန်း)	၆၂၉
၁၄-အဘိညာနုယောဂ (အဘိညာဏ်ကို မေးစိစစ်ရာ အခန်း)	၆၃၈

ခေါ်

ကထာဝတ္ထု ပါဠိတော် မြန်မာပြန်

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁၅-၁၈-ဉာတကာနယောဂါဒိ	၆၄၀
ပရဝါဒိပက္ခ	၆၄၀
၁၅-ဉာတကာနယောဂ (ဉာတကကို မေးစိစစ်ရာအခန်း)	၆၄၀
၁၆-ဇာတိအနယောဂ (အမျိုးဇာတ်ကို မေးစိစစ်ရာ အခန်း)	၆၄၀
၁၇-ပဋိပတ္တိအနယောဂ (အကျင့်ကို မေးစိစစ်ရာ အခန်း)	၆၄၁
၁၈-ဥပပတ္တိအနယောဂ (ပဋိသန္ဓေကို မေးစိစစ်ရာ အခန်း)	၆၄၁
၁၅-၁၈-ဉာတကာနယောဂါဒိ	၆၄၁
သကဝါဒိပက္ခ(၁)	၆၄၁
၁၅-ဉာတကာနယောဂ	၆၄၁
၁၆-ဇာတိအနယောဂ	၆၄၂
၁၇-ပဋိပတ္တိအနယောဂ	၆၄၂
၁၈-ဥပပတ္တိအနယောဂ	၆၄၂
၁၅-၁၈-ဉာတကာနယောဂါဒိ	၆၄၃
သကဝါဒိပက္ခ(၂)	၆၄၃
၁၅-ဉာတကာနယောဂ	၆၄၃
၁၉-ပဋိဝေဓာနယောဂ (ပဋိဝေဓကို မေးစိစစ်ရာ အခန်း)	၆၄၃
၂၀-သံဃာနယောဂ (သံဃာကို မေးစိစစ်ရာ အခန်း)	၆၄၄
၂၁-သစ္စိကဋ္ဌသဘာဝါနယောဂ (သစ္စိကဋ္ဌ၏ သဘောကို မေးစိစစ်ရာ အခန်း)	၆၄၅
မှတ်ဖွယ် ခေါင်းစဉ် အကျဉ်း	၆၅၆
အလှူရှင်များ	၆၈၉

မာတိကာများ ပြီးပြီ။

ကထာဝတ္ထု ဘာသာဋီကာ

နိဒါန်း

သာသနာတော် သန့်ရှင်း တည်တံ့ ပြန့်ပွားရေး

မော်ကွန်းတိုင်ကြီး

ယခုအခါ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်၌ သာသနာတော် သန့်ရှင်း တည်တံ့ ပြန့်ပွားရေးကို အားသွန်ခွန်စိုက် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။

ကထာဝတ္ထု ကျမ်းကြီးသည်လည်း သာသနာတော် သန့်ရှင်း တည်တံ့ ပြန့်ပွားရေးကို ဆောင်ရွက်ခဲ့စဉ် တချိန်တုန်းက ပေါ်ထွက်လာသည့် အထိမ်း အမှတ် မော်ကွန်း ကျောက်စာတိုင်ကြီး တဆူဖြစ်သည်။

ကထာဝတ္ထုကျမ်းကြီး ပေါ်ထွက်လာရသည့် အကြောင်းအရာများကို ဖော်ပြရလျှင် ယခု ဆောင်ရွက်နေဆဲ ဖြစ်သည့် သာသနာတော် သန့်ရှင်း တည်တံ့ ပြန့်ပွားရေး ကိစ္စကြီး ပြီးမြောက်အောင်မြင်နိုင်ရန်အတွက်-

လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည့် အချက်များ၊

ပစ်ပယ်ရှောင်ကြဉ်ရမည့် အချက်များ-

ဟူသော သင်ခန်းစာများကို ရနိုင်မည်ဖြစ်သောကြောင့် ကထာဝတ္ထုဘာသာ ဋီကာကျမ်း၏ နိဒါန်းအဖြစ်ဖြင့် ကထာဝတ္ထုကျမ်းကြီး ဖြစ်ပေါ်လာပုံကို သိသာရုံမျှ ဖော်ပြပါအံ့။

ကထာဝတ္ထုကျမ်း၏ အတိတ်နိမိတ် ကောင်းခဲ့ခြင်း

မဟာသက္ကရာဇ် ၁၁၀-ခုနှစ်၊ ဝါဆိုလပြည့်နေ့သို့ ရောက်သောအခါ မြတ် ဗုဒ္ဓရှင်တော်ဘုရားသည် သာဝတ္ထိပြည်အနီး ကဏ္ဍမ္မမည်သော သရက်ပင်ရင်း၌ သီတင်းသုံးတော်မူပြီး တလောကလုံးကို သိမြင်ထင်ရှားစေလျက် ရေမီး အစုံ အစုံသော တန်းခိုးပြာဋိဟာတို့ကို ပြတော်မူသည်။^၁

မြတ်ဗုဒ္ဓ ရှင်တော်ဘုရား၏ အံ့ဩဖွယ်ရာ တန်ခိုး ပြာဋိဟာတို့ကို ဖူးမြော် ရှုမြင်ကြရသောအခါ များစွာသော လူ နတ် ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့သည် ဘုရား

၁။ ဓမ္မ ၄၂။ ဒေဝေါရောဟဏ်ဝတ္ထု ၁၃၀-မှစ၍။

ဤကျမ်း နှာ ၄-မှစ၍။

တရား သံဃာ ရတနာသုံးပါးကို ယုံကြည် ကိုးကွယ်သည့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် များ အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိလာကြသည်။

သာသနာတော်မှ အပ တိတ္ထိ ဂိုဏ်းများသည် ဖရို ဖရဲ ပြိုကွဲ ပျက်စီး၍ နေရောင်တောက်သောအခါ ပိုးစုန်းကြူးများ ပျောက်သကဲ့သို့ ပျောက်သွား လေသည်။

တန်ခိုး ပြာဠိဟာကို ပြုပြီးသောအခါ မြတ်ဗုဒ္ဓ ရှင်တော်ဘုရားသည် တာဝတိံသာနတ်ပြည်သို့ ခြေနှစ်လှမ်းမျှဖြင့် ကြွသွားတော်မူသည်။ လူ့ပြည်မှ စတုမဟာရာဇ်နတ်ပြည်ရှိရာ ယုဂန္ဓိရ်တောင်ထိပ်မှာ ပဌမ ခြေတလှမ်း ချ၍ ယုဂန္ဓိရ်တောင်ထိပ်မှ တာဝတိံသာ နတ်ပြည်ရှိရာ မြင်းမိုရ်တောင်ထိပ် ပင် လယ် ကသစ်ပင်ရင်း၌ ခြေတလှမ်းချကာ ၂-လှမ်းမျှ လှမ်းကြခြင်းဖြစ်သည်။ ၂-လှမ်း၌ လူ့ပြည်မှာ ပဌမ ခြေဖဝါးထား၊ ယုဂန္ဓိရ်တောင်ထိပ်မှာ ဒုတိယ ခြေဖဝါးချ၍ တာဝတိံသာနတ်ပြည်မှာ တတိယခြေဖဝါးချကာ ခြေ ၃-ဖဝါးသာ ချလေသည်။

တာဝတိံသာ နတ်ပြည်သို့ ရောက်သောအခါ သိကြားမင်းစံရာ ပင်လယ် ကသစ်ပင်ရင်း ခင်းထားသော ပဏ္ဏုကမ္မလာကျောက်နေရာထက်၌ စံနေတော် မူလျက် မယ်တော် ဖြစ်ခဲ့ဘူးသည့် သန္တုသိတနတ်သားကို အကြီးအမှူး ပြု ကာ စကြဝဠာ ကမ္ဘာတိုက်တသောင်းမှ စုပေးရောက်လာကြသည့် နတ် ပြဟ္မာတို့အား အဘိဓမ္မာဒေသနာတော်ကို ဟောကြားတော်မူသည်။

အဘိဓမ္မာ ၇-ကျမ်းတို့တွင် ဓမ္မသင်္ဂဏီကျမ်း၊ ဝိဘင်းကျမ်း၊ ဓာတုကထာ ကျမ်း၊ ပုဂ္ဂလပညတ်ကျမ်းများကို ဟောပြီး ၅-ခုမြောက်ဖြစ်သည့် ကထာ ဝတ္ထုကျမ်းကို အခြေခံမူ ၈-ချက်မျှသာ ဟောသည်။ အပြည့်အစုံမဟော။ အခြေခံမူ ၈-ချက်။ ။ကထာဝတ္ထုကျမ်း အတွက် အခြေခံမူ ၈-ချက် ဟူသည်မှာ—

- ၁။ သုဒ္ဓသစ္စိကဋ္ဌ
- ၂။ ဩကာသ သစ္စိကဋ္ဌ
- ၃။ ကာလသစ္စိကဋ္ဌ
- ၄။ အဝယဝသစ္စိကဋ္ဌ
- ဟူ၍ သစ္စိကဋ္ဌ ၄-ချက်ကို—
- ၁။ အနုလောမ ပစ္စနီက
- ၂။ ပစ္စနီကာအနုလောမ

ဟူ၍ အမေး ၂-ချက်စီ မေးသောကြောင့် အခြေခံမူ ၈-ချက် ဖြစ်သည်။

ယင်းသို့ ကထာဝတ္ထုကျမ်းကို အပြည့် အစုံ မဟောပဲ အခြေခံမူ ၈-ချက် သာဟောခြင်းမှာ—

နောင်အခါ၌ ငါ၏တပည့် မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ ရဟန်းသည် ဖြစ်ပေါ်လာသော သာသနာ၏ အညစ်အကြေး တို့ကို သုတ်သင်လျက် တတိယသံဂါယနာတင်ပွဲတွင် ရဟန်းသံဃာ၏ အလယ်၌ ဤကထာဝတ္ထု ကျမ်းကို သကပက္ခဝါဒငါးရာ ပရပက္ခဝါဒငါးရာ ပေါင်း ဝါဒတထောင် ပေါင်း၍ အပြည့်အစုံ ဟောကြားလိမ့်မည်။^၁ ဟူ၍ သိမြင်တော်မူသောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။

ဤသို့ကထာဝတ္ထုကျမ်း အခြေခံမူ ၈-ချက်ချထား ဟောကြားခြင်းသည် ပင်လျှင် ကထာဝတ္ထုကျမ်းကို ဟောခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ထို့နောက်မှ ယမိုက်ကျမ်းနှင့် ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကို ဟောတော်မူသည်။ ဤသို့လျှင် တာဝတိံသာ နတ်ပြည်၌ ဝါတွင်း ၃-လ ပတ်လုံး အဘိဓမ္မာ ဒေသနာတော်ကို ဟောတော်မူသည်။

ထို့နောက် သီတင်းကျွတ် လပြည့်နေ့၌ တာဝတိံသာနတ်ပြည်မှ လူ့ပြည် သင်္ကဿမြို့သို့ အလယ်မှ ပတ္တမြားလှေကား၊ လကျာဘက်မှ ရွှေလှေကား၊ လက်ဝဲဘက်မှ ငွေလှေကားများ သွယ်တန်းပြီး နတ်ဗြဟ္မာများ ခြံရံလျက် မြတ်ဗုဒ္ဓရှင်တော်ဘုရား ဆင်းသက်ကြွမြန်းတော်မူခဲ့သည်။

ထိုအခါ ကမ္ဘာသားအားလုံးပင် ထင်ထင်ရှားရှား ဖူးမြင် တွေ့ရှိ ကြရသည်။ စကြဝဠာ ကမ္ဘာလောကဓာတ်တခုလုံး အပိတ်အကွယ်အဆီးအတား မရှိ ငရဲဘုံ နတ်ဗြဟ္မာဘုံများကို တွေ့မြင်ကြရသည်။

ယင်းသို့ အံ့ဩဖွယ် မြတ်ဗုဒ္ဓရှင်တော်ဘုရား၏ တန်ခိုးတော်များကို ဖူးမြင် ကြရသော လူအပေါင်းသည် ရတနာသုံးပါးကို ကြည်ညို ဆည်းကပ်သည့် ဗုဒ္ဓအာသာဝင်များ အဖြစ်သို့ ရောက်ကြလေသည်။ ဘုရားဖြစ်ရန် အတွက် လူတိုင်းပင် ဆုတောင်းကြသည်ဟု အဋ္ဌကထာကျမ်း၌ မှတ်တမ်း တင်ထားခဲ့လေသည်။

ကထာဝတ္ထုကျမ်းအတွက် အတိတ်နိမိတ် ကောင်းခြင်း

ဤတွင် ဖော်ပြခဲ့ပြီးသမျှ စကားရပ်များကို ပြန်လည် သုံးသပ်ကြည့်လျှင် ကထာဝတ္ထုကျမ်း အပါအဝင် အဘိဓမ္မာ ၇-ကျမ်းကို ဟောရန် တန်ခိုး ပြာဋိပာများကိုပြုပြီး တာဝတိံသာ နတ်ပြည်သို့ ကြွစဉ်တုန်းကလည်း သာသနာမှအပ ဖြစ်သော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိများ တိမ်မြုပ်ပျောက်ကွယ်သွားကြပြီး သာသနာ တော် အရောင် ထွန်းပြောင်ခဲ့သည်။

၁။ ဤကျမ်း နှာ ၅။

ကဏ္ဍဝတ္ထုကျမ်း အပါအဝင် အဘိဓမ္မာ ၇-ကျမ်းကို ဟောတော်မူပြီး တာဝတိံသာနတ်ပြည်မှ လူ့ပြည်သို့ သက်ဆင်း ကြွမြန်းလာသောအခါ၌ လည်း မြတ်ဗုဒ္ဓ ရှင်တော်ဘုရား၏ တန်ခိုးဂုဏ်ရောင် တိုးတက်ထွန်းပြောင် လာပြန်လေသည်။

ဤသို့ ဗုဒ္ဓနှင့် ဗုဒ္ဓသာသနာ ထိန်ဝါ တောက်ပသည့် အချိန်၌ အစပျိုး အခြေတည်ခဲ့ရသော ကဏ္ဍဝတ္ထုကျမ်းအတွက် နောင် အပြည့်အစုံ ကဏ္ဍ ဝတ္ထု ကျမ်းတော်ကြီးအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိသောအခါ သာသနာ သန့်ရှင်း တည်တံ့ ပြန့်ပွားရေးကို ပြုစုစွမ်းဆောင်နိုင်မည့် အတိတ်ကောင်းနိမိတ်ကောင်း ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူသင့်ပေသည်။

ယင်းသို့ မဟာသက္ကရာဇ် ၁၁၀-ခုနှစ်တွင် အံ့ဩဖွယ်ရာ ထူးကဲလှစွာသော မြတ်စွာဘုရားရှင်၏-

တန်ခိုးပြာဒီဟာပြခြင်း၊

အဘိဓမ္မာ ဒေသနာကို ဟောခြင်း၊

နတ်ပြည်မှ လူ့ပြည်သို့ လေကား ၃-သွယ်ဖြင့် ဆင်းသက်ခြင်း- များကို တလောကလုံး ထင်ထင်ရှားရှား ဖူးမြင် သိရှိကြသည့်အခါ ဗုဒ္ဓ သာသနာတော်ကို ကြည်ညိုသက်ဝင် ဆည်းကပ် ကိုးကွယ်ကြသည်။ သာသနာ တော်ကို မကြည်ညိုသည့် သာသနာ့ ဆူးငြောင့်ခလုတ် အမြှုပ်အနယ်များ ကင်းဝေးလျက် သက္ကရာဇ် ၁၄၈-ခုနှစ်အထိ ဗုဒ္ဓသာသနာတော် ထွန်းလင်း တောက်ပနေလေသည်။

ပဌမသံဂါယနာတင်ခြင်း

မဟာသက္ကရာဇ် ၁၄၈-ခုနှစ် မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် စံလွန်တော်မူ သောအခါ၌ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကို ထိပါးစေမည့် သတင်းစကား တခုကို သံဃမဟာနာယက ဖြစ်တော်မူသော အရှင်မဟာကဿပ ကြားသိတော်မူရ သည်။ ယင်းသတင်းစကားမှာ-

တော်ကြပေါ် ငါ့ရှင်တို့။ မပူကြပါနဲ့။ မငိုကြပါနဲ့။ ငါတို့သည် ရှင်ဂေါတမ (လက်အောက်) မှ လွတ်မြောက်ကြပြီ။ ရှင်ဂေါတမ သည် “သင်တို့ ဒါကိုလုပ်ကြ၊ ဒါကို မလုပ်ကြနဲ့” ဟု ချုပ်ချယ်ခဲ့ သည်။ ယခုတော့ ငါတို့ကြိုက်လျှင် လုပ်၍ မကြိုက်လျှင် မလုပ်ပဲ နေနိုင်ကြပြီ-

ဟူ၍ မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် စံသောကြောင့် ပူဆွေးငိုကြွေးကြသည့်ရဟန်း တော်တို့အား ရဟန်းကြီးတပါးက ပြောဆိုခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

အရှင်မဟာကဿပသည် ယင်းစကားကို ကြားသိရသောအခါ ရဟန်းသံဃာ အစည်းအဝေးပြုလုပ်ပြီး ဗုဒ္ဓတရားတော်များကို—

မကွယ်မပျောက်စေရန်

အခြားအယူဝါဒများနှင့် အရောရော အနှောနှော မဖြစ်စေရန် အတည်ပြုသည့် သံဂါယနာပွဲပြုလုပ်ပြီး သံဃနာယကများအား အစဉ်အဆက်ဆောင်ရွက် ထိန်းသိမ်းရမည်ဟု တာဝန်ခံဝေ အပ်နှင်းတော်မူလေသည်။

သုံးသပ်ချက်။ ။ဤသို့ ပဌမသံဂါယနာပွဲ ပြုလုပ်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍—

အရှင်မဟာကဿပသည် အမြော်အမြင်ကြီးမားစွာဖြင့် သာသနာတော်ကို တကယ်ထိပါး ပုတ်ခတ်ခြင်း မပြုလုပ်သေးပဲ ထိခိုက်ရန် အလားအလာရှိသော ရဟန်းကြီး၏ စကားမျှဖြင့် သာသနာတော်သန့်ရှင်း တည်တံ့ ပြန့်ပွားရေးအတွက် အကာအကွယ်ပြုလုပ်စီမံတော်မူခဲ့သည်ကို အလွန်ပင် သတိထား မှတ်သား နာယူထိုက်လှပေသည်။

ပုထုဇဉ် ငမိုက်သားတို့သည် မြတ်ဗုဒ္ဓရှင်တော်ဘုရား၏ ရှောင်ကြဉ်ရန် တားမြစ်ချက်၊ လိုက်နာရန် ညွှန်ကြားချက် ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ် ပညတ်သည်ကိုပင် အပြစ်အနာအဖြစ် မှတ်ထင်ပြီး အတုမဲ့ ဂုဏ်တော်ရှင် မြတ်စွာ ဘုရားကိုပင် ပြစ်မှား တတ်သည်ကိုလည်း သာသနာသန့်ရှင်း တည်တံ့ ပြန့်ပွားရေးကို ဆောင်ရွက်ရာ၌ ကြီးစွာသတိထားသင့်သည်။

ဒုတိယ သံဂါယနာတင်ခြင်း

ယင်းသို့ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော သာသနာတော်ကို အဆက်ဆက်ဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့ကြရာ နှစ်ပေါင်း တရာခန့်ကြာသောအခါ မသန့်ရှင်း မစင်ကြယ်သော အယူဝါဒ ၁၀-မျိုး ပေါ်ပေါက်လာပြန်သည်။ ယင်း အယူအဆ ၁၀-မျိုးကို ဝေသာလီပြည်သား ဝဇ္ဇီရဟန်းများက စတင် ယူဆကျင့်သုံးကြသည်။ ဝါဒဖြန့်ခဲ့ကြသည်။

ယင်း ၁၀-မျိုးမှာ—

- ၁။ ကျွဲစသော သတ္တဝါ၏ ဦးချိုတွင်ထည့်၍ သိမ်းထားသော ဆားကို အလိုရှိသောအခါ ဆွမ်းဟင်းစသည့်၌ ထည့်၍စားကောင်းသည်။ အာပတ်မသင့်။
- ၂။ နေ့မွန်းတည့်ပြီး အရိပ် လက် ၂-သစ်မကျော်မီ ဆွမ်း စသော အစာကို စားကောင်းသည်။ အာပတ်မသင့်။

ထိုအခါဝဇ္ဇီရဟန်းတို့က အရှင်မဟာယသသည် သဒ္ဓါတရားရှိသူ ဒါယကာတို့ကို စေတနာပျက်အောင် ဆဲရေးခြိမ်းခြောက်သည်ဟု စွပ်စွဲကာ သတိပေးသည့် ပဋိသာရဏီယကံကို ပြုလုပ်ရန် စိုင်းပြင်းကြသည်။ အရှင်မဟာယသကလည်း ဒါယကာတို့ထံသွား၍ ဘုရားဟော အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိ ဥပက္ကိလေသသုတ် လာ အတိုင်း—

- ၁။ တိမ်တိုက်
- ၂။ ဆီးနှင်း
- ၃။ မြူခိုး
- ၄။ ရာဟု

ဟူသော ၄-ပါးတို့သည် လနှင့်နေတို့၏ အညစ်အကြေးဖြစ်သကဲ့သို့—

- ၁။ အရက်သေရည် သောက်ခြင်း
- ၂။ မေထုန်မှိပ်ခြင်း
- ၃။ ရွှေငွေကိုခံယူခြင်း
- ၄။ မှားယွင်းစွာ အသက်မွေးခြင်း—

ဟူသော ၄-ပါးတို့သည်လည်း ရဟန်းသူမြတ်တို့၏ အညစ်အကြေးဖြစ်သည် ဟူ၍လည်း ဖြေရှင်း ဟောပြောတော်မူသည်။

ထို့ပြင်လည်း မဏိစူဠကရွာစားကြီးအား မြတ်စွာဘုရား မိန့်ကြားတော်မူသည့်—

ရွာစား.... ဘုရားသားတော် ရဟန်းတို့အား ရွှေငွေသည် မအပ်။ ဘုရားသားတော်ရဟန်းတို့သည် ရွှေငွေကို မသာယာကုန်၊ မခံယူကုန်၊ ပတ္တမြားနှင့် ရွှေကို ပစ်ပယ်ကြကုန်၏။ ရွှေငွေမှကင်းဝေးကြကုန်၏။ ရွှေငွေအပ်လျှင် ကာမဂုဏ်ငါးပါးလည်း အပ်ပေလိမ့်မည်။ ကာမဂုဏ်ငါးပါးအပ်လျှင် မုချဘုရားသားတော် ရဟန်းမဟုတ်ဟူ၍ မှတ်ထားလိုက်ပါ ဟူသော စကားတော်များကိုလည်း ပြန်လည် ဟောကြားတော်မူသည် ။ ရွှေငွေကိုမခံအပ်ကြောင်း ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်ကိုလည်း ညွှန်ပြ ဟောကြားတော်မူသည် ။

ထိုအကြောင်းများကို သိသောအခါ ဝဇ္ဇီရဟန်းတို့သည် အရှင်မဟာယသအား ဥက္ခေပနီယကံပြု၍ နှင်ထုတ်ရန် ဝိုင်းလာကြရာ အရှင်မဟာယသသည် ကောင်းကင်ခရီးဖြင့်ပျံ၍ ကောသမ္ဘိပြည်သို့ ပြန်ကြွခဲ့ရသည်။

၁။ အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိ နှာ ၃၆၂။
 ၂။ အရှင်ယသ၏ စကားတော်များ အပြည့်အစုံကို စူဠဝါပါဠိနှာ ၄၉၂၊ မှစ၍ပါ။
 ၃။ ပါရာဇိကပါဠိ ၁၄၄။

ထို့နောက် အရှင်မဟာယသသည် အရှင်သမ္ဘူတ၊ အရှင်ရေဝတစသော လဇ္ဇိ မဟာထေရ်ကြီးများအား ဝဇ္ဇိ ရဟန်းတို့၏ အဓမ္မ ဝတ္ထု ၁၀-ချက်ကို လျှောက်ထား၍ ဓမ္မဝိနယနှင့်အညီ ဆုံးဖြတ်ရန် အစည်းအဝေး ပင့်ဖိတ်သည်။

ဝဇ္ဇိတိုင်းသား ရဟန်းများသည်လည်း အရှင်ရေဝတထံ ချဉ်းကပ်၍ ပရိက္ခရာလှူပြီး လာဘ်ထိုးကာ သူတို့ဘက်ပါအောင် ဆွဲကြသည်။ အရှင်ရေဝတကို ဆွဲဆောင်မရသောအခါ အရှင်ရေဝတ၏တပည့်ကြီး အရှင်ဥတ္တရကို လာဘ်ထိုးပြီး ပရိယာယ်ဖြင့် ဆွဲဆောင်ကြပြန်သည်။ မည်သို့မျှ အရှင်ရေဝတကို ဆွဲဆောင်မရချေ။

ဤသို့ဖြင့် တဘက်နှင့်တဘက် သူမှန်ကိုယ်မှန်ငြင်းခုံယင်း အင်အားစုကြသည်။ အဓိကရုဏ်း ငြင်းထန်ရှုပ်ထွေးလာခဲ့ပေသည်။

ထိုအခါ ယင်း ၁၀-မျိုးကို နှစ်သက်လက်ခံသော ရဟန်းများနှင့် မနှစ်သက် ငြင်းပယ်သော ရဟန်းများ ငြင်းခုံကြလေရာ အရှင်ဇာနန္ဒာ၏တပည့် သက်တော်ထင်ရှားရှိသည့် မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးလိုက်ရသော—

အရှင်ယသ

အရှင်ရေဝတ

အရှင်သဗ္ဗကာမိ

အရှင်သောဘိတ

အရှင်သာဠ

တို့ကြီးမှူး၍ သံဃာ့အစည်းအဝေးပြုလုပ်ကာ စစ်ဆေးပြီး ဝိနည်းအထောက်အထား ခိုင်လုံစွာဖြင့် ယင်း ၁၀-မျိုးသော အယူအဆကို အဓမ္မဝါဒအဖြစ် ကြေငြာချက်ထုတ်လိုက်သည်။ ထို့နောက် ရဟန်းတော်ပေါင်း တသန်း နှစ်သိန်းမှ ရွေးချယ်လိုက်သော ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တ ရဟန္တာအရှင်မြတ် ခုနစ်ရာတို့သည် ဗုဒ္ဓိယအကြိမ် တရားတော်များကို အတည်ပြုပြီး သံဂါယနာတင်တော်မူကြသည်။

ရှုံးသောဘက်မှ အဓမ္မဝါဒီရဟန်းတော်များသည် သံဂါယနာပွဲသို့ မတက်ရောက်ပဲ အခြား အသိဉာဏ်အားနည်းသည့် ရဟန်းသံဃာများကို စည်းရုံးသွေးဆောင်ကာ ရဟန်းတသောင်း ပါဝင်သည့် သီးခြားစင်ပြိုင် သံဂါယနာတင်ပွဲ ပြုလုပ်ကြသည်။ မိမိတို့ဂိုဏ်းကိုလည်း မဟာသံဃိကဂိုဏ်းဟု အမည်ပေးကြသည်။

သုံးသပ်ချက်။ ။အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့် အဓိကရုဏ်း ဖြစ်ရသော အ-
 ကြောင်း ၁၀-ပါးကို စိစစ်ကြည့်မည်ဆိုလျှင် သိမ်မွေ့နက်နဲ
 သည့် တရားဓမ္မဆိုင်ရာ အယူအဆ ကွဲလွဲမှုမဟုတ်ပေ။ သာမန်
 စားသောက် ဝတ်ဆင်ရေး အတွက်မျှသာဖြစ်သည်ကို တွေ့မြင်
 ရသည်။ ငြင်းခုံမနေပဲ ဝိနည်းကံအရ လိုက်နာ ဆောင်ရွက်
 ပြီးမှ စားသောက် ဝတ်ဆင်မည်ဆိုလျှင် မလိုက်နာ မဆောင်
 ရွက်နိုင်စရာ အကြောင်း မရှိပေ။ မြတ်စွာ ဘုရားကို၎င်း၊
 တရားတော်ကို၎င်း လေးစားကြည်ညိုသူများအဖို့ လွယ်ကူစွာ
 ဝိနည်းကံအရ လိုက်နာ ဆောင်ရွက်နိုင်သင့်ပေသည်။

ဤကိစ္စ၌ သိက္ခာပုဒ် ဝိနည်းတရားများကို ကျင့်သုံးချင်လို့
 ရဟန်းဘဝရောက်ပြီးမှ ဝိနည်းကံအရ လိုက်နာ ဆောင်ရွက်
 ခြင်း မပြုပဲ စားသောက် ဝတ်ဆင်နိုင်ရန် အပြင်း အထန်
 အကြောက်အကန် အရှုံးမပေးတမ်း ငြင်းခုံခြင်းဖြင့် သံဃာ
 ဂိုဏ်းကွဲမှု ဖြစ်ရသည်မှာ ဝမ်းနည်းဖွယ်ရာ ကောင်းကြောင်း
 မှတ်သား ထားသင့်သည်။

အထူးသဖြင့် ၁၀-ခုမြောက် နံပါတ်ဖြစ်သည့် ရွှေငွေကို
 ခံယူခြင်း နှင့် ပတ်သက်၍ အရှင်မဟာဃသ၏ ရွှေငွေကို မခံ
 ယူသင့်ကြောင်း ပြောဟောချက်တို့သည် ခိုင်မာလှပေသည်။
 ဓမ္မဝိနယနှင့် ညီညွတ်လှပေသည်။ ဆင်ခြင်တတ်၍ လမ်းမှန်
 ကြိုက်သူတယောက် အမြင်ဖြင့် ကြည့်မည်ဆိုကလည်း ဆွမ်း၊
 သင်္ကန်း၊ ကျောင်း၊ ဆေး သင့်လျော်အပ်စပ်သည့် စားဝတ်
 နေရေး ပြည့်စုံအောင် ဒါယကာတို့က ပေးလှူထားသည့်
 ရဟန်းတော်များအတွက် ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်၌ ရွှေ ငွေ မခံယူ
 အပ်ဟု တားမြစ်မှုထင်ရှားလျှင် ရွှေ ငွေကို မခံယူပဲ နေနိုင်
 လောက်ပြီဟု ယူဆပေသည်။ သို့ပါလျက် ဝဇ္ဇီရဟန်းတို့သည်
 အလျှော့မပေးပဲဓမ္မဝါဒီအရှင်မဟာဃသအား ဒါယကာများ
 နှင့် ရန်တိုက်ပေးခြင်း၊ အင်အားသုံး အကြပ်ကိုင်ခြင်း၊ လာဘ်
 ပေးခြင်း စသည်တို့ဖြင့် အနိုင်ယူရန် ကြိုးစားကြသည်ကို
 လည်း သတိပြု မှတ်သားထားသင့်လှသည်။

နောက်ဆုံး ဓမ္မဝါဒီ ရဟန်းတော်များ အားကောင်း၍
 မိမိတို့ အဓမ္မဝါဒီများက ရှုံးနိမ့်သောအခါ အခြားဉာဏ်ပညာ
 အားနည်းသည့် ပုဂ္ဂိုလ်များကို စည်းရုံးသိမ်းသွင်းပြီး သံဃာ
 ဂိုဏ်းခွဲကာ စင်ပြိုင်သံဂါယနာတင်ခဲ့ကြသည်။

ဤသို့လျှင် အဓမ္မဝါဒီ အလဇ္ဇီတို့သည် ဘယ်သူသေသေ
ငတေမာလျှင် ပြီးရောဟု သဘောထားတတ်သည်ကိုလည်း
သာသနာ သန့်ရှင်း တည်တံ့ ပြန့်ပွားရေး ဆောင်ရွက် ရာ၌
အလစ်မပေးပဲ ကြီးလေးစွာ သတိပြု ဆောင်ရွက်သင့်ပေသည်။

တတိယသံဂါယနာတင်ခြင်း

သာသနာပြုမင်း ပေါ်ထွက်လာခြင်း။ ။အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း
သာသနာတော် အားနည်းလျက်
ရွှပ်ရွပ်ထွေးထွေးဖြစ်နေချိန်တွင် ပြာဟ္မဏဝါဒကို စွဲယူ၍ ပုဏ္ဏားတို့ကို ကိုးကွယ်
ဆည်းကပ်သည့် အသောကအမည်ရှိ ဘုန်းလက်ရုံး ထန်ခိုးအာဏာနှင့် ပြည့်စုံ
သော ကေရာဇ်မင်းတပါး ပေါ်ထွက်လာခဲ့သည်။

အသောကမင်းကြီးသည် မိဘအစဉ်အဆက် ပြာဟ္မဏဝါဒကို ယုံကြည်
ကိုးကွယ်သောကြောင့် ပုဏ္ဏားတို့ကို၎င်း၊ ပုဏ္ဏားမျိုး မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ တက္ကတွန်း
ပရိဗိုဇ်တို့ကို၎င်း ပင့်ဖိတ်၍ နန်းတော်ရှေ့ ကွက်လပ်၌ အမြဲ ကျွေးမွေးလှူဒါန်း
သည်။ နေ့စဉ် အလှူခံ ၆-သောင်းမျှ ရှိပေသည်။

တနေ့သောအခါ မင်းကြီးသည် နန်းတော်ပေါ်မှနေ၍ ထိုအလှူခံတို့ကို
ကြည့်ရှုသောအခါ အဝတ်အဆင် အသွင်အပြင် ဟန်အမူအရာအမျိုးမျိုးဖြင့်
ကယောက်ကယက် မငြိမ်မသက် တိုးဝေလုယက်ပြီး အစားအစာ အလှူခံယူ
စားသောက်နေသည်ကို တွေ့မြင်ရသည်။

ဤသို့သော မဖွယ်မရာတို့ကို တွေ့မြင်ရလျှင် မင်းကြီးသည် စုံစမ်းလိုသော
ကြောင့် ယင်း အလှူခံအားလုံးကို စည်းဝေးစေလျက် နန်းတော်တွင်း၌ နေရာ
များကို အယုတ် အလတ် အမြတ် အမျိုးမျိုးခင်းထားပြီး “သင့်လျော်ရာမှာ
ထိုင်ကြပါ”ဟု ပြောကြားသည်။ ထိုအခါ အလှူခံ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအားလုံးသည်
ယုတ်ညံ့နိမ့်ကျသော နေရာမှာသာ ထိုင်နေကြသည်ကို တွေ့ရသောကြောင့်
“ဤ အလှူခံတို့ သန္တာန်၌ တရားလူး၊ တရားမြတ် မရှိနိုင်”ဟု သိရှိပြီး ထိုက်သင့်
သလို အစားအစာများကို လှူဒါန်းပေးကမ်းလိုက်သည်။

သာသနာ့ သားကောင်း ရတနာ။ ။ဤသို့ မင်းကြီးသည် ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်
သည့် အယူဝါဒအပေါ်၌ အားမလို
အားမရ ဖြစ်နေစဉ် တနေ့တွင် ဣန္ဒြေသိက္ခာ တည်ကြည် ငြိမ်သက်စွာဖြင့်
ကြည့်ညို့ဖွယ်ရာ သာမဏေဇယတပါး ကြွသွားသည်ကို မြင်တွေ့ရသောအခါ
နန်းတော်တွင်းသို့ ပင့်စေပြီး “သင့်လျော်ရာ ထိုင်ပါ”ဟု လျှောက်သည်။

သာမဏေဝံလည်း အခြေအနေကို ကြည့်ရှုလေ့လာသောအခါ မိမိထက် အကျင့်သီလ မြင့်မြတ်သူကို မမြင်သောကြောင့် ရာဇပလ္လင်ပေါ်သို့ တက်၍ ထိုင်သည်။ ဆွမ်းကပ်သောအခါ၌လည်း သာမဏေသည် မိမိနှင့် သင့်လျော်၍ အလှူခံ၍ ကြည်ညိုဖွယ်ရာ သိက္ခာပုဒ်နှင့်အညီ ဘုဉ်းပေးတော်မူသည်။

ဤအခြင်းအရာများကို ဖူးမြင်ရသော မင်းကြီးသည် အလွန် ကြည်ညို သဒ္ဓါတရား ဖြစ်ပွားကာ “အရှင်၏ဆရာ ဟောပြောသော အဆုံးအမကို ဟောပီ”ဟု လျှောက်သည်။ သာမဏေသည် ဓမ္မပဒပါဠိတော်လာ အပ္ပမာဒ ဝဂ်ကို ဟောမည်ဟု စိတ်ကူးပြီး—

အပ္ပမာဒေါ အမတ် ပဒံ၊ မာဒေါ မစ္စုနော ပဒံ။

မမေ့လျော့ခြင်းသည် မသေခြင်း အကြောင်း ဖြစ်သည်။ မေ့လျော့ခြင်းသည် သေခြင်း ဖြစ်သည်။

ဟူ၍ အစကတိအစ ပဌမပါဒကို ရွတ်ဆိုလိုက်လျှင်—

“သိပါပြီ အရှင်ဘုရား အဆုံးသတ်ပါတော့”

ဟူ၍ မင်းကြီးက လျှောက်တားလေသည်။

တရားဆုံးလျှင် မင်းကြီးသည် သာမဏေကို၎င်း၊ သာသနာတော်ကို၎င်း ကြည်ညိုခြင်း သဒ္ဓါတရား ကြီးမားစွာ ဖြစ်ပေါ်လာကာ ဗုဒ္ဓသာသနာ အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိပြီး သရဏံ ၃-ပါးနှင့် ၅-ပါးသီလကို ဆောက်တည်သည်။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိများအား လှူနေသည့် အလှူဝတ်များကို ဖြုတ်ပယ်၍ ဗုဒ္ဓသာသနာ အား လှူဒါန်းသည့် အသောကာရုံမည်သော ကျောင်းတော်ကြီးကို ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းသည်။

မြတ်စွာဘုရား တရားတော် ဓမ္မက္ခန္ဓာပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင်ကို ရည်မှန်း၍ ဓမ္မုဒီပါကျွန်း၌ ကျောင်းပေါင်း စေတီပေါင်း ရှစ်သောင်း လေးထောင်စီ တည်ဆောက် လှူဒါန်းသည်။ တနေ့ တနေ့၌ ပါဠိလိုပုတ် နေပြည်တော်တွင် ကျောင်း သင်္ကန်း ဆွမ်း ဆေး ပစ္စည်းလေးပါးအတွက်ပင် ငါးသိန်းကုန် လှူဒါန်းသည်။

သာသနာ့အမွေကို ခံယူနိုင်ရန်အတွက် ညီတော်အရင်း အိမ်ရှေ့စံ တိဿ မင်းသားနှင့် သားတော် ဖာန္ဒမင်းသား၊ သမီးတော် သင်္ဃမိတ္တာမင်းသမီး၊ တူသမက်တော် အဂ္ဂိဗြဟ္မမင်းသားတို့ကိုလည်း ရဟန်းဝတ်၍ သာသနာ့ တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်စေသည်။

ကျောင်းများ စေတီများကို အပြီးသတ် လှူသည့်ပွဲတော် ကျင်းပသောအခါ ထိုပွဲသို့ ရဟန်းယောက်ျားပေါင်း ကုဋေရှစ်ဆယ်၊ ရဟန်းမိန်းမပေါင်း တသိန်း ခြောက်သိန်း တက်ရောက်သည်။ ထိုတွင် ရဟန္တာပေါင်း တသိန်း ပါဝင်သည်။

ဤသို့လျှင် သာသနာတော်ကြီးသည် အလွန် ထွန်းလင်းတောက်ပလျက် လာဘဂ္ဂ ခေါ် အလ္လအဒါန်း အခံရဆုံးဖြစ်၍ ယသဂ္ဂ ခေါ် အခြံအရံ အများဆုံး ဖြစ်လာလေသည်။

သာသနာ၌ အရှုပ်အထွေး ဖြစ်လာခြင်း။ ။ ယင်းသို့ သာသနာတော်ကြီး ဘုန်းမီးနေလ ထွန်းတောက်ပ လာသောအခါ သာသနာပ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိများ မထင်မရှား စားရေး ဝတ်ရေး အခက်အခဲ အကြပ်အတည်း ဖြစ်သွားကြသည်။ ထိုအခါ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတို့သည် ကြံရာမရ ဖြစ်ကြကာ သာသနာတော်တွင်းသို့ တရားသောနည်း မတရားသော နည်းများကို သုံးလျက် ဝင်ရောက်လာကြသည်။

တရားသောနည်းဖြင့် ဝင်လာကြပုံမှာ ဗုဒ္ဓတရားတော်ကို ကြည်ညို ယောင် လိုလား နှစ်သက်ယောင်ပြုလျက် မဟာထေရ်ကြီးများကို လျှောက်ထား တောင်းပန်ပြီး ဝိနည်းဓမ္မကံနှင့်အညီ ရဟန်းအဖြစ်ကို ခံယူ ဝင်ရောက်ကြခြင်း ဖြစ်သည်။

မတရားသောနည်းဖြင့် ဝင်လာကြပုံမှာ မည်သည့် ရဟန်း သံဃာ တော်ထံမှာမှ နှစ်သက် သဘောတူညီမှု မယူပဲ မိမိသဘောအတိုင်း ခေါင်းတုံးရိပ် သက်န်းဝတ်ပြီး ရဟန်းအမည်ကို ခံယူနေကြခြင်း ဖြစ်သည်။

ယင်းသို့ နည်းအမျိုးမျိုးကို အသုံးပြု၍ သာသနာတော်တွင်းသို့ ဝင်ရောက် လာကြသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတို့သည် သာသနာတွင်း ရောက်ပြီး မိမိတို့ ခြေကုပ်ရ အင်အားရှိလာသောအခါ အရပ်ဒေသအမျိုးမျိုးရှိ ကျောင်းတိုက်များသို့ သွားရောက်နေထိုင်ကြသည်။ ဥပုသ် ပဝါရဏာ ပြုကြသည်။ သံဃကံ ဂဏကံ များကို ပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြသည်။ သာသနာတော်၌ အနယ် အမြှုပ် ထားအောင် အညစ်အကြေးဖြစ်အောင် ဆူးငြောင့်ဖြစ်အောင် ပြုလုပ်ကြသည်။ သာသနာပျက်စီးရေးကိုသာ ဦးတည်လျက် မတရားဘက်ကသာ ရပ်တည်ကြ သည်။ ဝိနည်း ဓမ္မကံနှင့်အညီ ပြောဆိုဆုံးမ၍ မရနိုင်တော့ပေ။ မီးကို လုပ်ကျွေးခြင်း၊ မှုန်းတည်ချိန်၌ လဟာပြင်တွင် ရွှေနေကံ ဝဲယာ မီးဖိုထား လျက် အပူငါးပါး (ပဉ္စာတပ) အကျင့်ကို ကျင့်ခြင်း၊ နေကို ရှိခိုးခြင်းစသော မိမိတို့ အယူဝါဒအတိုင်း သာသနာနှင့် မသင့်လျော်သော မိစ္ဆာအကျင့်များ ကျင့်ကြသည်။ သာသနာ၌ ရဟန်းတု ရဟန်းဆိုးများ ရှုပ်ထွေးပေ့လိမ့်လျက် ရှိနေသည်။

ထိုအခါ ရဟန်းကောင်းတို့သည် ရဟန်းဆိုး ရဟန်းတုတ်နှင့် ဥပုသ် ပဝါရဏာ မပြုနိုင်အောင်ဖြစ်ပြီး အသောကာရံ ကျောင်းတိုက်ကြီး၌ ၇-နှစ် တိုင်တိုင် ဥပုသ်ပြုခြင်း ကင်းပြတ်သွားလေသည်။

သံဃာ့ညီညွတ်ရေး။ ။ ယင်းသို့ သာသနာတော်တွင်း၌ ကသောင်းကုန်း ဖြစ်လျက် ဥပုသ် ပဝါရဏာမျှ မပြုလုပ်နိုင်ကြသည်ကို သိရှိရသော အာသောကမင်းကြီးသည် သံဃာ့ညီညွတ်ရေးကို ဆောင်ရွက် ရန် အမတ်တယောက်ကို အာဏာပေး စေခိုင်းလိုက်သည်။ ထို အမတ်သည် မင်းကြီးအား “မည်သို့ ဆောင်ရွက်ရပါမည်နည်း”ဟု ပြန်မမေး မလျှောက် ဝံ့သောကြောင့် အခြားအမတ်များအား မေးသောအခါ—

“ဒါ ဘာခက်လို့လဲ တိုင်းသူပြည်သားတွေ အမိန့် မနာခံလျှင် တော၌ သတ်ပစ်တာပဲ။ အခုလဲ ညီညွတ်ရေးအလုပ်ခိုင်းလို့ မရ၊ ဥပုသ် ပဝါရဏာ အတူ မပြုနိုင်ဘူးဆိုလျှင် အဲဒီ ရဟန်းကို သတ်ပစ်လိုက် ရုံပဲ”

ဟူ၍ ပြန်ပြောကြလေသည်။ ဤသို့ အမတ်များ၏ ပြောကြားချက်ကို မှတ် ယူပြီး ကျောင်းတိုက်သို့ သွား၍ ရဟန်းသံဃာများကို စည်းဝေးစေကာ အတူတပေါင်းတည်း ဥပုသ်ပြုခိုင်းသည်။ ရဟန်းကောင်း ရဟန်းမြတ်တို့သည် ကား “အလဇ္ဇီ ဒုဿီလ ရဟန်းနှင့်အတူ ပစ္စယသမ္ဘောဂ ဓမ္မသမ္ဘောဂ မပြုရ” ဟူသော ဝိနည်းတော်အရ ထိုရဟန်းဆိုးများနှင့်အတူ ဥပုသ်ပြုရန် ငြင်းဆန် ကြသည်။

ထို အာဏာရအမတ်သည် ငြင်းဆန်သော ရဟန်းများကို ဓားဖြင့် ခေါင်း ဖြတ်၍ သတ်ပစ်လေသည်။ ဤသို့ အကျင့်သီလနှင့်ပြည့်စုံသော ရဟန်းတော် များကို သတ်ရာ မင်းကြီး ညီတော် အရှင်တိဿသည် ကြည့်မနေနိုင်တော့ပဲ မိမိကိုသတ်ရန် ဝင်၍ အသတ်ခံလေသည်။ ထို အမတ်သည် မင်းကြီး၏ညီ အရင်း အိမ်ရှေ့မင်းသားဖြစ်သောကြောင့် မသတ်ဝံ့ပဲ မင်းကြီးထံ ပြန်၍—

“ကျွန်တော်မျိုး သံဃာ့ညီညွတ်ရေး လုပ်ဆောင်ရာတွင် အမိန့် မနာခံပဲ ဥပုသ် မပြုသော ရဟန်းများကို နှိမ်နင်း သတ်ဖြတ်ရာ ညီတော် အရှင်တိဿကို သတ်ရမည့်အခြေအနေ ဖြစ်နေပါကြောင်း” သံတော်ဦးတင်လေသည်။

အကြောင်းစုံသိရသောအခါမင်းကြီးလည်းအလွန်ထိတ်လန့် တုန်လှုပ်လျက် မှူးလေပြီဟု အလွန် စိတ်ဝူပန်သောက ဖောက်ရလေသည်။”

၁။ အကျယ်ကို ပါရာဇိကအဋ္ဌကထာနာ ၃၀-မှ စ၍၊ ပဉ္စပကရဏအဋ္ဌကထာ နှာ ၁၀၉-မှ စ၍ ဤကျမ်း နှာ ၁၆-မှ စ၍ ရှုပါ။

မင်းကြီးသည် ဖြစ်ပေါ်လာသော စိတ်ပူပန်မှုကို ပြောအေးစေရန် နည်းလမ်း ရှာပါသော်လည်း လွယ်လွယ်နှင့် မရနိုင်ပေ။ နောက်ဆုံးတွင်မှ ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဝါဒီခေါင်းဆောင် အရှင်မဟာမောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ ထေရ်အရှင်မြတ်၏ ဂုဏ်သတင်းကို ကြားသိရသောကြောင့် အရှင်မြတ်အား ပင့်စေသည်။ အရှင်မြတ်သည်—

“အရှင်ဘုရားအား မင်းကြီးခေါ်သည်”

ဟု ပြောဆို၍ လာပင့်သောကြောင့် ၂-ကြိမ် တိုင်တိုင် မကြွလာပဲ နေသည်။ နောက်ဆုံးအကြိမ်၌—

အရှင်ဘုရား သာသနာတော် ဆုတ်ယုတ်နေပါသည်။ တပည့်တော်များ သာသနာတော်ကို ချီးမြှောက်ရန်အတွက် ဆောင်ရွက်ရာ၌ အပေါင်းအဖော် ဖြစ်တော်မူပါ။

ဟု လျှောက်ထားပင့်သောအခါမှ ကြွလာတော်မူသည်။ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ အရှင်မြတ် ကြွရောက်လာသောအခါ မင်းကြီးသည် ရဟန်းများကို အမတ်သတ်ရာ၌ မိမိအပြစ် ရှိ-မရှိ ကို မေးလျှောက်သည်။ အရှင်မြတ်သည်—

မင်းကြီးသည် ဤအမတ်အား ရဟန်းတွေကို သတ်စေလို၍ ခိုင်းသည်မဟုတ်။ သံဃာညီညွတ်ရေး ဆောင်ရွက်ရန်သာ ခိုင်းသည်။ အမတ်က မလိမ္မာသောကြောင့်သာ သတ်ခြင်းဖြစ်၍ မင်းကြီးမှာ အပြစ်မရှိပါ။ မြတ်စွာဘုရားကလည်း—

“ငါဘုရားသည် စေတနာကို ‘ကံ’ ဟု ဟောသည်။ စေတနာဖြင့် နှိုးဆော်၍သာလျှင် ကိုယ် နှုတ် စိတ်တို့ဖြင့် ကံကို ပြုလုပ်သည်”

ဟု ဟောတော်မူပါသည်ဟူ၍ မြတ်စွာဘုရားဟောကြားချက် အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်နှင့် တိတ္ထိရဇာတ်တို့ကို ကိုးကား၍ ပြောဆိုသောအခါမှ မင်းကြီး စိတ်ချမ်းသာမှု ရသွားလေသည်။

သာသနာသန့်ရှင်းရေး။ ။ ထို့နောက် အသောကမင်းကြီးသည် အရှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿနှင့် တိုင်ပင်၍ သာသနာအညစ်အကြေး ရဟန်းတို့ ရဟန်းယောင်များကို သုတ်သင် ရှင်းလင်းသည်။ ရှင်းလင်းပုံမှာ ဤသို့ဖြစ်၏။

အာသောကာရုံကျောင်းတော်ကြီး၌ ရဟန်းသံဃာတို့ကို မိမိတို့ အယူဝါဒတူရာ စုပေါင်းစေ၍ အသီးအသီးသောဂိုဏ်းတို့မှ ခေါင်းဆောင်တပါးစီကို ရွေးထုတ်ပြီးလျှင် “မြတ်စွာဘုရား အဘယ်အယူရှိသနည်းဟု မေးသည်”။

ယင်းသို့မေးသောအခါ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ရဟန်းတို့ ရဟန်းယောင်တို့သည် မြတ်စွာဘုရား တရားတော်ကို မသင်ယူဘူးသောကြောင့် မိမိတို့ နားလည်ထားသည့်အတိုင်း သဿတဝါဒီ ဖြစ်သည်။ ကေစွသဿတဝါဒီ ဖြစ်သည့် စသည်ဖြင့် မိစ္ဆာဝါဒများကိုသာ ဗုဒ္ဓဝါဒဟု အလွဲလွဲ အမှားမှား ဖြေဆိုကြသည်။ ထိုဖြေဆိုချက်အရ ယင်း ရဟန်းများဦးဆောင်သည့် အုပ်စုများကို ရဟန်းတို့ ရဟန်းယောင်များအဖြစ် သတ်မှတ်ပြီး အဝတ်ဖြူများကိုပေးကာ လူဝတ်လဲစေသည်။ အားလုံး မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပေါင်း ၆-သောင်းခန့် လူဝတ်လဲကြရသည်။

ကျန်ရှိနေသည့် ရဟန်းတော်များကမူ “မြတ်စွာဘုရားသည် ဝိဘဇ္ဇဝါဒီ ဖြစ်သည်” ဟု ဖြေကြသည်။ ယင်းသို့ဖြေသည့် ရဟန်းတော်များကိုသာ ရဟန်းစစ် ရဟန်းမှန်အဖြစ် သတ်မှတ်၍ သာသနာ၌ ဆက်လက်နေခွင့် ပေးသည်။

သာသနာတည်တံ့ရေး။ ။ ထိုအခါ ထေရဝါဒီလဇ္ဈိပေသလ ရဟန်းကောင်း ရဟန်းစစ်များချည်း ဖြစ်သောကြောင့် သံဃာတော်များ ညီညွတ်မှုကိုရရှိပြီး အတူတကွ ဥပုသ်ပြုတော်မူကြသည်။ ထိုဥပုသ်ပြုပွဲ၌ ရဟန်းတော်ပေါင်း ၆-သိန်း တက်ရောက်ကြသည်။ ထိုအခါ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ ထေရ်သည် နောင်အခါ၌ သာသနာတွင် အငြင်းပွားမှုမဖြစ်ပွား သာသနာတော်တည်တံ့ရေးအတွက် မှားယွင်းသော အယူအဆပေါင်းများစွာကို နှိမ်နင်း၍ အယူအဆ အစစ်အမှန်များကို ဖော်ပြသော ကထာဝတ္ထုကျမ်းကို ဟောတော်မူသည်။

ထို့နောက်မှ ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တ တေဝိဇ္ဇာဓရ တိပိဋကဓရ ရဟန်းတော်ပေါင်း တထောင်ကို ရွေးချယ်၍ တတိယသံဂါယနာ တင်တော်မူသည်။

သာသနာပြန့်ပွားရေး။ ။ တတိယသံဂါယနာ တင်ပြီးသောအခါ ကမ္ဘာအရပ်ရပ်သို့ သာသနာပြန့်ပွားစေရန် ရည်ရွယ်၍ ၉-တိုင်း ၉-ဌာနသို့ သာသနာပြုရဟန်းတော်များ စေလွှတ်၍ သာသနာပြုစေသည်။ စေလွှတ်ပုံမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

- ၁။ မဇ္ဈန္ဒိကမထေရ်ကို ကသိုရတိုင်း ဂန္ဓာရတိုင်းသို့ ကြွစေသည်။
- ၂။ မဟာဒေဝမထေရ်ကို မဟိံသကမဏ္ဍလသို့ ကြွစေသည်။
- ၃။ ရက္ခိတမထေရ်ကို ဝနဝါသီသို့ ကြွစေသည်။
- ၄။ ယောနကဓမ္မရက္ခိတမထေရ်ကို အပရန္တကသို့ ကြွစေသည်။
- ၅။ မဟာဓမ္မရက္ခိတမထေရ်ကို မဟာရဋ္ဌသို့ ကြွစေသည်။
- ၆။ မဟာရက္ခိတမထေရ်ကို ယောနကလောကသို့ ကြွစေသည်။

- ၇။ မဇ္ဈိမထေရ်ကို ဟိမဝန္တဒေသသို့ ကြစေသည်။
- ၈။ သောဏနှင့် ဥတ္တရမထေရ်တို့ကို သုဝဏ္ဏဘူမိသို့ ကြစေသည်။
- ၉။ မဟိန္ဒမထေရ်ကို သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ ကြစေသည်။

ဤသို့လျှင် သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီးသည် အရှင်မဟာမောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ ကို ဆရာပြု၍ သာသနာသန့်ရှင်း တည်တံ့ ပြန့်ပွားရေးကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ပေသည်။ ယင်းသို့ သာသနာသန့်ရှင်း တည်တံ့ ပြန့်ပွားရေး ဆောင်ရွက်စဉ် ကျမ်း၏ ဖွင့်ဆိုရာ (သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ) ဖြစ်သော ကထာဝတ္ထုအဘိဓမ္မာကျမ်းကြီးလည်း ပေါ်ထွန်းလာခဲ့ပေသည်။

သုံးသပ်ချက်။ ။ ဒုတိယသံဂါယနာ အပြီးမှစ၍ တတိယသံဂါယနာအထိ ဖော်ပြခဲ့သည့် အကြောင်း အရာများကို သုံးသပ်ကြည့်မည့် ဆိုလျှင် အထူးသတိပြု မှတ်သားသင့်သော အချက် အလက်များကို တွေ့ရှိနိုင်ပေသည်။

ဒုတိယ သံဂါယနာမှစ၍ သာသနာ့ဝန်ထမ်း ရဟန်းတော်များသည် ဗုဒ္ဓတရားတော်များကို အမျိုးမျိုးယူဆ၍ ဂိုဏ်းများ ခွဲထွက်ကြပြီး သူတို့လို ၁၂ တမင်း ပြုလုပ်နေကြသည်။ ယင်းသို့ ပြုလုပ်မှုကြောင့် အဇာတသတ်မင်း၊ ကာဠာသောကမင်းတို့တိုင်အောင် မင်းအဆက်ဆက် ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ခြင်း ခံရသော ဗုဒ္ဓဘာသာကြီးသည် နောက်ဆက်လက်၍ အုပ်ချုပ်သော မင်းတို့ လက်ထက်၌ ကိုးကွယ်ခြင်း မခံရတော့ပဲ ပစ်ပယ်ခံရသော အခြေသို့ ဆိုက်ရောက်လာသည်။

သာသနာတော်၌ ယင်းသို့ အငြင်း အခုံများ၍ ဂိုဏ်းကွဲများလာလျှင် အားနည်းလာတတ်သည့် သဘောကို သာသနာတော်ကို ကြည့်ညှိသူများ အထူး သတိပြုထားသင့်ပေသည်။

ယင်းသို့ တန်ခိုးရှိသော မင်းများသည် ဗုဒ္ဓဘာသာကို ပစ်ပယ်၍ ဗြာဟ္မဏဝါဒကို ဆည်းကပ် ကိုးကွယ် လာခဲ့ကြရာ ဗိန္ဒုသာရမင်း သားတော် အာသောကမင်းတိုင် ရောက်လာသောအခါ နီဂြောဓ သာမဏေဇယကို အကြောင်းပြု၍ သာသနာတော်ကြီးသည် ပြန်လည်၍ တန်ခိုးတက်လာကာ မင်းများ အကိုးကွယ်ခံရသောဘဝသို့ရောက်ရှိလာခဲ့ပြန်သည်။

နိဂြောဓသာမဏေငယ်သည်—

သိက္ခာပုဒ်တော်နှင့်အညီ ဝတ်ဆင်သည်။

သိက္ခာပုဒ်တော်နှင့်အညီ သွားလာသည်။

သိက္ခာပုဒ်တော်နှင့်အညီ ကြည့်ရှုသည်။

ဤအခြင်းအရာကို မြင်ရသော အာသောကမင်းကြီးသည် မြင်လျှင်မြင်ခြင်းပင် ကြည်ညိုခြင်း သဒ္ဓါတရား ဖြစ်ပေါ်လာ၍ ပင့်ခေါ်စေပြီး စုံစမ်းသည်။ တရားဟောခိုင်းသည်။ သာမဏေသည် ရှင်ဘုရင် သဘောတူ့ မနောဇ္ဇေ နိုင်အောင် အပ္ပမာဒ တရားကိုဟောပြသည်။

ဤသို့ နိဂြောဓသာမဏေတပါးတည်း၏ စွမ်းဆောင်မှုကြောင့် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကေရာဇ် ရှင်ဘုရင်ကြီးသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် သာသနာပြုမင်းကြီး ဖြစ်လာခဲ့၏။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိများမှာ မင်းစိုးရာဇာတို့၏ ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ခြင်း မခံရတော့ပဲ ပြိုကွဲပျက်စီး သွားတော့သည်။ သာသနာတော်ကြီးသည် တန်ခိုးတောက်ပ၍ နိုင်ငံတော်ဘာသာကြီး ဖြစ်လာရပေသည်။

သာမဏေငယ်များနှင့် သာသနာတော်

ဤသည့် ဖြစ်ရပ်ကို ထောက်ထား၍ “တယောက်စောင်းလျှင် တသောင်း ဗိုလ်ခြေ ညက်ညက်ကျေ။ သစ်တပင် ကောင်းတော့ ငှက်တသောင်း ခိုရသည်” ဟူသော မြန်မာစကားပုံအရ ကိုရင်သာမဏေငယ်၊ ရဟန်းငယ်များပင်လျှင် သာသနာတော် ထွန်းလင်းတောက်ပရေးကို ဆောင်ရွက်နိုင်သည်ကို သတိပြု မှတ်သားထားသင့်လှပေသည်။ ထို့ကြောင့် ကိုရင်သာမဏေငယ်၊ ရဟန်းငယ်များကိုလည်း ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်ကိုရှိသေးစားစွာ လိုက်နာကျင့်သုံးအောင် တရားတော်ကို တတ်သိ ကျွမ်းကျင်အောင် သင်ကြား ပေးထိုက်လှပေသည်။

ရဟန်းတော်များ ကဲ့ပြားခြင်း၏အဖြစ်

ထို့ပြင်လည်း “နှားကဲ့လျှင် ကျားဆွဲတတ်သည်။ အညှီရှိလျှင် ယင်အုံတတ်သည်” ဟူသော မြန်မာစကားပုံများရှိသည့်အတိုင်း သာသနာ့ဝန်ထမ်းရဟန်းတော်များ ကဲ့ပြား၍ မညီမညွတ်ဖြစ်လျှင် ဘာသာခြား မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိများကလည်း ရောနှောပါဝင်ပြီး သာသနာပျက်စီးအောင် ပြုလုပ်တတ်ကြသည်ကိုလည်း ဤအဖြစ်အပျက်က သရုပ်ဖော်နေသည်ကို မမေ့သင့်ကြပေ။

အာဏာရှိသူများ လတိပြုရန်

တဖန် သိရိဓမ္မာသောကမင်းကြီးက သံဃာ့ညီညွတ်ရေးကို ဆောင်ရွက်ရန် အာဏာပေးလိုက်သည့် မလိမ္မာသည့်အမတ်သည် သာသနာတော်တွင်း သံဃာ့ညီညွတ်ရေးကို ဆောင်ရွက်ရာ၌ အာဏာဖိဆန်သူများနှင့် အလားတူသဘောထားပြီး ရဟန်းတော် အများအပြားကို သတ်ဖြတ်မိသည့် မှားယွင်းသော ဖြစ်ရပ်သည်လည်း ယင်းသို့ မမှားမယွင်းရုံအောင် သာသနာသန့်ရှင်းတည်တံ့ ပြန့်ပွားရေးကို ဆောင်ရွက်ကြသူများ သတိထားရမည့် အဖြစ်အပျက်တရဖြစ်ပေသည်။

ဤတွင် ကထာဝတ္ထုကျမ်းကြီးသည် သာသနာတော် သန့်ရှင်း တည်တံ့ ပြန့်ပွားရေးကို အထုတ်အထိပ်ရောက် ပေါက်မြောက် အောင်မြင်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့သည့် အချိန်အခါ၌ မြတ်စွာဘုရား အလိုတော်ကျ ချမှတ်ထားသော မာတိကာစဉ်နှင့်အညီ တတိယသံဂါယနာတင် ဦးစီးနာယက အရှင်မဟာမောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ ဟောကြားသောကြောင့် အဘိဓမ္မာကျမ်းကြီး ဖြစ်သည်ကိုမူကား အထူးသတိပြု မှတ်သားသင့်လှပေသည်။

ကထာဝတ္ထု ကျမ်းကြီး

ကထာဝတ္ထု ကျမ်းပုံမာဏ။ ။ သာသနာတော် သန့်ရှင်း တည်တံ့ ပြန့်ပွားရေးကို ဆောင်ရွက်နေစဉ် တတိယ သံဂါယနာတင်ချိန် ပေါ်ထွက်လာခဲ့သော ကထာဝတ္ထု ကျမ်းကြီးသည်ကား သာသနာတော်၌ ထိုစဉ်အခါက ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ မှားယွင်းသော အယူအဆများကိုလည်း ပယ်ရှင်းနိုင်၏။ နောင်အခါဖြစ်လတ္တံ့သော မှားယွင်းသော အယူအဆများကိုလည်း ပယ်ရှင်းနိုင်စွမ်းရှိ၏။ မှားယွင်းသောဘက် (=ပရပက္ခ) မှ အယူအဆ သုတ်ပေါင်းငါးရာ၊ မှန်ကန်သောဘက် (=သကပက္ခ) မှ အယူအဆ သုတ်ပေါင်း ငါးရာဟူသော သုတ်ပေါင်း တထောင်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်ပါဝင်ဖော်ကြားထား၏။

ထိုစဉ်အခါက အရှင်မဟာမောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ ဟောကြားတော်မူသော ကထာဝတ္ထုကျမ်း၏ အတိုင်းအတာမှာ ဒီဃနိကာယ်မျှ ရှိသည်ဟု အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ၌ ဖော်ပြထားသည်။ ဒီဃနိကာယ်ဟူသည်မှာ သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂပါဠိတော်၊ မဟာဝဂ္ဂပါဠိတော်၊ ပါထိကဝဂ္ဂပါဠိတော် ၃-ကျမ်းကို ခေါ်ပေရာ ယင်းတို့သည် ယခု ဆဋ္ဌသံဂါယနာ ဆိုက်ဖြင့်—

သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂ ၌ စာမျက်နှာ	၂၃၆
မဟာဝဂ္ဂ ၌ စာမျက်နှာ	၂၇၃
ပါထိကဝဂ္ဂ ၌ စာမျက်နှာ	၂၆၀

ရှိသောကြောင့် စုစုပေါင်း စာမျက်နှာပေါင်း (၇၇၉) မျက်နှာရှိသည်။
ထို့ကြောင့် ကထာဝတ္ထုပါဠိတော်သည် မူရင်းအတိုင်းဆိုလျှင် စာမျက်နှာ
(၇၇၉) မျက်နှာခန့် ရှိပေမည်။ သို့သော်လည်း ယခုလက်ရှိ ကထာဝတ္ထု
ကျမ်းမှာ စာမျက်နှာ ၄၅၄-မျှသာ ရှိပေသည်။

ကထာဝတ္ထုကျမ်း၌ ပဌမဝဂ် ဒုတိယဝဂ် စသည်ဖြင့် ဝဂ်ပေါင်း ၂၃ ဝဂ်
ရှိ၍ ပုဂ္ဂလကထာ ပရိဟာနိက ကထာ စသည်ဖြင့် ကထာပေါင်း ၂၂၆-ခု
ပါဝင်သည်။

ကျမ်းအမည်ရှင်းချက်။ ။ကထာဝတ္ထုဟူသောအမည်၌ ကထာပုဒ်-ဝတ္ထုပုဒ်
ဟူ၍ ပုဒ် ၂-မျိုး ပါဝင်သည်။

ကထာ—ဟူသည်မှာ ပြောဆိုကြောင်းဖြစ်သော စကားအယူဝါဒကို ဟော
နိုင်သော ပုဒ်ဖြစ်သည်။ ဤ၌ အယူဝါဒဟူသော အနက်ဟောဟု မှတ်ယူ
သင့်သည်။

ဝတ္ထု—ဟူသည်မှာ တည်ရာနေရာ ဟူသော အနက်ကိုဟောသည်။ ကထာ
နှင့်ဝတ္ထု ၂-ပုဒ်ပေါင်းလိုက်၍ ကထာဝတ္ထုဟု တပုဒ်ထဲ ဖြစ်လာသောအခါ
အယူဝါဒတို့၏တည်ရာကျမ်း ဟူ၍ အဓိပ္ပါယ်ရပေသည်။

မှန်ပေသည်။ ဤကထာဝတ္ထုကျမ်း၌ ဗုဒ္ဓတရားတော်ဆိုင်ရာတို့၌ ဖြစ်ပေါ်
နိုင်သမျှ အကော်အကပ် အယူဝါဒအမျိုးမျိုးတို့ကို ဖော်ပြ၍ အမှားအမှန်
စိစစ်ဝေဖန်ထားသည်ကို လေ့လာတွေ့ရှိနိုင်ပေသည်။

ဤအကြောင်းကို ပေါ်လွင် ထင်ရှားစေရန် ကထာဝတ္ထုကျမ်းလာ ပရ-
ဝါဒီ ခေါ် မှားယွင်းသော (မိစ္ဆာ) အယူများကို စိစစ်ဝေဖန် ဟောပြချက်
အချို့ကို သက်သေအဖြစ် ထုတ်ဖော်ပြဆိုပါအံ့။

ရန်ငြိုးမကင်းသောအယူဝါဒ။ ။ဤနိဒါန်းအစတွင် ဝဇ္ဇီတိုင်းသား အလဇ္ဇီ
ရဟန်းများ၏ အဓမ္မဝတ္ထု ၁၀-ချက်ကို
အကြောင်းခံ၍ ဒုတိယသံဂါယနာတင်ပွဲ ကျင်းပခဲ့သည်ကို ဖော်ပြပြီး
ဖြစ်သည်။

ထိုအခါက ရဟန္တာအရှင်မြတ်ကြီးများသည် လမ်းမှန်သည့်ဘက်မှ ပါဝင်
၍ အလဇ္ဇီရဟန်းများကို နှိမ်နင်းပြီး ဒုတိယသံဂါယနာတင်ခဲ့ကြသည်။ ထို
အခါ အလဇ္ဇီရဟန်းများကလည်း စင်ပြိုင်သံဂါယနာ တင်ခဲ့ကြသည်။

ရဟန္တာ အရှင်မြတ်တို့မည်သည်မှာ ကိလေသာ အာသဝေါ ကင်းကွာ
တော်မူပြီး ဖြစ်တော်မူကြသည်။ ရဟန္တာကို မဆိုထားဘိ အငယ်ဆုံးအရိယာ

- ၃။ ခရီးသွားခါနီးဖြစ်လျှင် ပဝါရိတ်သင့်သော ဘောဇဉ်ကို အတိရိတ် ဝိနည်းကံမပြုပဲ စားကောင်းသည်။ အာပတ်မသင့်။
- ၄။ တကျောင်းတည်းနေ ရဟန်းများ တသိမ်တည်း၌ အသီး အသီး တခုစီ တခုစီ ခွဲခြား၍ ဥပုသ်ပြုကောင်းသည်။ အာပတ်မသင့်။
- ၅။ သံဃာတည်းအဝေးကို မရောက်လာသည့် ရဟန်းများ၏ သဘော တူမှုကို ရယူမည်ဟု သဘောထား၍ သံဃာမညီညွတ်ပဲ သံဃကံကို ဆောင်နိုင်သည်။ ကံမပျက်။
- ၆။ ဆရာသမား ပြုလုပ်ခဲ့သော မည်သည့် အလုပ်မဆို လိုက်၍ လုပ် ကောင်းသည်။
- ၇။ နို့အဖြစ်ကိုကျော်၍ ခိန်ချဉ်မဖြစ်သောနို့ကို ပဝါရိတ်သင့်သော ရဟန်းသည် အတိရိတ်ဝိနည်းကံမပြုပဲ စားကောင်းသည်။ အာပတ် မသင့်။
- ၈။ မမူးစေနိုင်သေးသည့် စိမ်ရည်အရက်ကို သောက်ကောင်းသည်။ အာပတ် မသင့်။
- ၉။ အမြိတ်အဆာမရှိသော နီသီခိုင်ကို သုံးစွဲကောင်းသည်။ အာပတ် မသင့်။

၁၀။ ရွှေငွေသည် အပ်၏။ အာပတ်မသင့်-
ဟူသောအချက် ၁၀-မျိုး ဖြစ်သည်။

ထို အဓမ္မဝါဒကို စွဲယူကြသော ဝဇ္ဇီရဟန်းတို့သည် ဥပုသ်နေ့၌ ရဟန်း သံဃာအလယ်၌ ရေအပြည့်ထားသော ကြေးဖလားကြီးကိုထား၍-

“ဒကာတို့ သံဃာအား တကျပ်, ငါးမူး, တမတ်, တမူး, တပဲ (တတ်အားသမျှ) လှူကြပါ။ သံဃာတော်များ အသုံးအဆောင် ပရိက္ခရာဝယ်ရန် ဖြစ်ပါလိမ့်မည်”

ဟူ၍ လာသမျှလှူတို့အား အလှူခံကြသည်။ ရသမျှကို ထိုနေ့ည၌ အချိုးကျ ခွဲဝေယူကြသည်။

ထိုအခါ ညဉ့်သည်အဖြစ် ရောက်နေသော အရှင်မဟာယသကိုလည်း ဝေစုပေးကြသည်။ အရှင်မဟာယသက ဝဇ္ဇီရဟန်းတို့ကို၎င်း၊ ဒါယကာတို့ကို ၎င်း ရဟန်းတို့အား ရွှေငွေ မခံအပ်ကြောင်း ပြော၍ ငြင်းပယ်သည်။

ကလေးမျှသာဖြစ်သော သောတာပန်သည်လျှင်ပင် အဂတိလေးပါး မလိုက်စားပဲ မှန်ရာဘက်ကိုသာ လိုက်ကြရိုးထိုးစံရှိပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဤအဓမ္မဝတ္ထု ၁၀-ချက်/ငြင်းခုံရာ၌ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ ဦးဆောင်သည့် အရိယာသံဃာတော်များသည် အဓမ္မဝတ္ထု ၁၀-ချက်ကို လက်မခံသော ထေရဝါဒဂိုဏ်းဘက်မှ ရပ်တည်တော်မူကြသည်။ ထေရဝါဒ က အနိုင်ရ၍ ဒုတိယသံဂါယနာ တင်တော်မူကြသည်။

ဤသည်ကို မကျေနပ်ကြသော ဝဇ္ဇီတိုင်းသား ရဟန်းတို့သည် ထေရဝါဒ ရဟန်းများထက် သံဃာဦးရေများများ စည်းရုံး၍ စင်ပြိုင် သံဂါယနာ တင်ကြသည်။ လောက၌ မသိမလိမ္မာ သူတို့သည် အမှားဘက်က လိုက်တတ်သည့် ထုံးစံအတိုင်း အလဇ္ဇီတို့က ပို၍ လူဦးရေ အင်အားကောင်းကြသည်။ သူတို့ဂိုဏ်းကိုလည်း မဟာသံဃိက ဂိုဏ်းဟု အမည်တပ်ကြသည်။

မဟာသံဃိကဂိုဏ်းသားနှင့် နောက်လိုက်တို့သည် တဘက် ထေရဝါဒဂိုဏ်းမှ ရပ်တည်နေကြသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ၏ အရှိန်အဝါကောင်းနေသည်ကို မတွန်းလှန်နိုင်ကြပဲ ရှိကြရာ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ ဂုဏ်သိက္ခာကျဆင်းစေရန် ရည်ရွယ်၍ ရန်ငြိုးပါဝင်သော စွပ်စွဲချက် အယူဝါဒများကို တီထွင်ကြပြီးလျှင် ဝါဒဖြန့်ကြသည်။ ယင်းဝါဒဆိုးများမှ ထင်ရှားသောအချက် အချို့ကို ထုတ်ပြပါအံ့—

၁။ ရဟန္တာများသည် ရဟန္တာအဖြစ်မှ လျော့ကျနိုင်သည်ဟူသော အယူဝါဒကို စွဲယူကြသည်။ ဝါဒဖြန့်ကြသည်။

ဤသည်ကို မှားယွင်းသော အယူဝါဒ ဖြစ်ကြောင်း ကထာဝတ္ထု ပါဠိတော် ကထာနုပိတ် ၂၊ ပရိဟာနိကထာ၌ အရှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿက စိစစ်ဝေဖန် ရှင်းလင်းထားပေသည်။

(ကထာဝတ္ထုပါဠိတော်-နာ ၆၁။ မြန်မာပြန်နာ ၁၀၄။ ဤကျမ်းနာ ၁၁၈ တို့မှ စ၍ ရှုပါ။)

၂။ ရဟန္တာများသည် မာရ်နတ်အသင်းဝင် နတ်ဆိုးများ ပူးဝင်လျှင် သုက်လွတ်ခြင်း ဖြစ်သည် ဟူသော အယူဝါဒကို စွဲယူကြသည်။ ဝါဒဖြန့်ကြသည်။

ဤသည်လည်း မှားယွင်းသော အယူဝါဒသာ ဖြစ်ကြောင်းကို အမှတ် ၁၀၊ ပရူပဟာရကထာ၌ စိစစ်ဝေဖန် ဟောကြား ထားပေသည်။

(ကထာဝတ္ထု ပါဠိတော် နာ ၁၂၇။ မြန်မာပြန် နာ ၂၂၃။ ဤကျမ်းနာ ၃၀၇။)

၃။ ရဟန္တာမှာ လူအမည် ရွာအမည်စသည်ကို မသိမှီရှိသေးသည်။ ထို့ကြောင့် အဝိဇ္ဇာမကုန်သေးဟု ယူကာ ဝါဒဖြန့်ကြသည်။

ဤသည့်အယူဝါဒ မှားယွင်းကြောင်းကို ၁၁-အညာဏ ကထာ၌ စိစစ်ဖော်ပြထားပါသည်။

(ကထာဝတ္ထုပါဠိတော် နှာ ၁၃၄။ မြန်မာပြန် နှာ ၂၃၄။ ဤကျမ်းနှာ ၁၇၅။)

၄။ ရဟန္တာများသည် လူအမည် ရွာအမည် လမ်းခရီး စသည်တို့၌ ယုံမှားသံသယ ဖြစ်တတ်သေးသောကြောင့် ဝိစိကိစ္ဆာ ရှိသေးသည်ဟု ယူဆကြသည်။ ဝါဒဖြန့်ကြသည်။

ဤသည့်အယူဝါဒ မမှန်ကန်ကြောင်းကို ၁၂-ကင်္ခါကထာ၌ ရှင်းလင်းဖော်ပြထားပါသည်။

(ကထာဝတ္ထု ပါဠိတော် နှာ ၁၄၀။ မြန်မာပြန် နှာ ၂၄၂။ ဤကျမ်းနှာ ၁၇၅။)

၅။ ထို့အတူပင် ရဟန္တာတို့သည် လူအမည် မြို့ရွာ စသည်ကို သူတပါး အကူအညီဖြင့်သာ သိကြသည်။ ထို့ကြောင့် အဝိဇ္ဇာရှိသေး၏ဟု ယူဆကြသည်။ ဝါဒဖြန့်ကြသည်။

ဤသည့် အယူဝါဒ မှားကြောင်းကို ၁၃-ပရဝိတာရဏ ဂ.ထာ၌ရှင်းလင်းဖော်ပြထားပါသည်။

(ကထာဝတ္ထုပါဠိတော် နှာ ၁၄၅။ မြန်မာပြန် နှာ ၂၄၉။ ဤကျမ်းနှာ ၁၇၅။)

၆။ ရဟန္တာတို့သည် အချို့သော သံယောဇဉ်တရားများကို မပယ်ရှားနိုင်ကြောင်းယူဆကြသည်။ ဝါဒဖြန့်ကြသည်။

ဤ အယူဝါဒ မသင့်ကြောင်းကို ၂၀၂-သံယောဇနကထာ၌ ရှင်းလင်းဖော်ပြထားပါသည်။

(ကထာဝတ္ထုပါဠိတော် နှာ ၄၃၇။ မြန်မာပြန် နှာ ၃၆၃။ ဤကျမ်းနှာ ၅၂၇။)

ဤသို့ စသည်ဖြင့် ပရဝါဒီ မဟာသံဃိကဂိုဏ်း နောက်လိုက်များသည် တရားလမ်းမှန် ဓမ္မဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်တော်မူကြသည့် ရဟန္တာအရှင်မြတ် များအား ရန်ငြိုးထားပြီး ရဟန္တာအရှင်များ၏ ဂုဏ်အသရေကို ထိခိုက်ပုတ် ခတ်၍ ဝါဒတိုက်ကြသည်။ ဝါဒဖြန့်ကြသည်။ သို့မှသာ မိမိတို့အနိုင်ရနိုင် လိမ့်မည်ဟု ထင်မှတ်ကြသည်။ ပုသဇဉ်တို့၏သဘောသည် မှားသည်မှန်သည်ကို မကြည့် မိမိတို့အနိုင်ရရေးကိုသာ ကြည့်၍ ပြောဟော ပြုလုပ်တတ်ကြသည် မှာ အလွန်ထိတ်လန့်ဖွယ် ကောင်းလှပေသည်။

အရှင်မဟာမောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿသည် ယင်းသို့သော သာသနာ့ ဘေးအန္တရာယ်များကို တားဆီးပိတ်မင် ချေမှုန်းလျက် ကထာဝတ္ထု ကျမ်းကြီးကို ဟောကြားတော်မူပေရာ နောင်လာ နောင်သား သာ သနာတော် ချစ်မြတ်နိုးသူ လူရှင်အများတို့သည် ကထာဝတ္ထုကျမ်း ကြီးကို လေ့လာသင်ယူခြင်းဖြင့်၎င်း၊ ဟောပြော ပို့ချခြင်းဖြင့်၎င်း၊ ဂ္ဃဒါနိုးဖြန့်ဝေခြင်းဖြင့်၎င်း စောင့်ရှောက် ထိန်းသိမ်းသင့်လှပေသည်။

အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ရန်ညှိုးထား၍ ယူဆကြသော မိစ္ဆာ အယူဝါဒများသာမက သာသနာတော်၌ အန္တရာယ်ဖြစ်စေမည့် ဗုဒ္ဓတရား တော်နှင့် ဆန့်ကျင်သော မိစ္ဆာအယူများစွာကိုလည်း ဤကထာဝတ္ထုကျမ်း၌ ရှင်းလင်းပယ်ရှား ဟောကြားထားပေသည်။ အချို့ကို စာခြင်းအဖြစ် စာရှု သူ သုတေသီတို့ လေ့လာနှင့်ရန် ထုတ်ပြပါအံ့။

ကြားကာလဘဝ။ ။ သတ္တဝါတို့သည် ဘဝတခုမှ သေပြီးလျှင် အခြားဘဝ သစ်တခုကို မရသေးမီ ကြားကာလ၌ သန္ဓေလောင်း အဖြစ် တည်နေရသေးသည်။ ယင်းသန္ဓေလောင်းအဖြစ်ဖြင့် ဘဝသစ်ကို ရှာ ဖွေရသည်။ ယင်းကာလဘဝကို ပါဠိဘာသာဖြင့် အန္တရာဘဝဟု ခေါ်သည်။ သန္ဓေလောင်းကိုမူ ပါဠိဘာသာဖြင့် ဂန္ဓဗ္ဗ ဟုခေါ်ပေသည်။ သန္ဓေလောင်း ခေါ်ဂန္ဓဗ္ဗကို ရှေးမြန်မာတို့က တစ္ဆေဟု သုံးစွဲခဲ့ကြသည်။

ယင်း တစ္ဆေ ဟူသော ဝေါဟာရ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို သန်ရာသန်ရာ အဓိပ္ပါယ် အမျိုးမျိုးဖွင့်ပြကြသည်။ ပါဠိသန်သူ ပညာရှင်တို့ကမူ ခြိမ်းခြောက်ခြင်း အနက်ဟောဖြစ်သော ပါဠိ ထဇ္ဇ ဓာတ်မှဆင်းသက်လာသည်။ တစ္ဆေမှ အသံ ပေါ်၍ တစ္ဆေ ဖြစ်လာသည်ဟု ဆိုကြသည်။ သို့သော် ပါဠိစာပေကျမ်းဂန် တို့၌ တစ္ဆေဟုခေါ်သော သတ္တဝါတမျိုး မတွေ့ရသောကြောင့် ထိုဆရာတို့၏ စကားကို စဉ်းစားသင့်သည်။

မြန်မာသန်သူ ပညာရှင်တို့ကမူ တစ္ဆေကို တစ်တပုဒ် ဆေးတပုဒ် ခွဲခြား ကြပြီးလျှင် ဤဘဝမှလည်း လက်လွှတ် ဟိုဘဝကိုလည်း မရသေးပဲ တစ်လစ်

ကြီးဖြစ်နေသော ဆေ တေ တေ အ တ တ ဖြစ်နေသည့် သတ္တဝါဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု အဓိပ္ပါယ် ဖော်ကြသည်။ ဤပညာရှင်တို့၏ အယူအဆကိုလည်း တစ်၏ အဓိပ္ပါယ်ဖော်ပုံမှာ လက်ခံနိုင်သော်လည်း ဆေ၏ အဓိပ္ပါယ်မှာ လက်ခံ နိုင်အောင် ဖြစ်နေသည်။

ယင်း ဂန္ဓဗ္ဗ သန္ဓေလောင်း တစ္ဆေရှိသည် အန္တရာဘဝရှိသည်ဟူသောဝါဒ ကို ကထာဝတ္ထုကျမ်း ကထာအမှတ် ၇၄-အန္တရာဘဝကထာ၌ စိစစ် ဝေဖန် ပယ်ရှားထားပေသည်။

(ကထာဝတ္ထု ပါဠိ နှာ ၂၆၉။ မြန်မာပြန် နှာ ၇၂။)

အနုသယကိလေသာ။ ။ သတ္တဝါတို့အား ပူပန် ညစ်နွမ်း စေတတ်သော အကုသိုလ် ဓာတ်များကို ကိလေသာ ဟု ဗုဒ္ဓစာပေ ကျမ်းဂန်တို့၌ ပြဆိုထားသည်။ ယင်းကိလေသာသည် ၁၀-ပါးရှိသည်။ ကိလေသာသည်—

- ၁။ အနုသယ ကိလေသာ
- ၂။ ပရိယုဋ္ဌာန ကိလေသာ
- ၃။ ဝိတိက္ကမ ကိလေသာ

ဟူ၍ ၃-မျိုးရှိသည်။ ယင်း ၃-မျိုး၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ထင်ရှားအောင် ရေးပြ ရန် ခက်သည်။ သို့သော် မှန်းနိုင်ရုံ အကြမ်းသဘောမျှ ရေးပြပါမည်။

အနုသယကိလေသာ-ဟူသည်မှာ သိပ္ပံမွေသော အခွင့်သင့်လျှင် စိတ်သန္တာန် အစဉ်၌ ဖြစ်ပေါ်လာစေနိုင်သည့် ကိလေသာဓာတ် အမျိုးအစား ဖြစ်သည်။

ပရိယုဋ္ဌာနကိလေသာ - ဟူသည်မှာ ကိလေသာ သဘောအဖြစ်ဖြင့် စိတ် သန္တာန် အစဉ်၌ ထကြွ သောင်းကျန်းကာ ဖြစ်ပေါ်လာသော ကိလေသာ ဓာတ် အမျိုးအစား ဖြစ်သည်။

ဝိတိက္ကမကိလေသာ - ဟူသည်မှာ စိတ်သန္တာန်အစဉ်တွင် ဖြစ်ပေါ်ရုံမက ကာယကံ ဝစီကံ မနောကံ ဖြစ်ပေါ်လာအောင် ထကြွ လွန်ကျူးလာသော ကိလေသာ ဓာတ်မျိုး ဖြစ်သည်။

ဤ ၃- မျိုးကို ထင်ရှားစေရန် ပညာရှင်များက မီးခြစ်ဆံ ယမ်းနှင့် မီး တောက်ပုံ မီးလောင်ပုံများကို ဥပမာ ပေးကြသည်။

- (က) မီးခြစ်ဆံယမ်း၌ မီးဖြစ်စေနိုင်သော သတ္တိဓာတ်ရှိသည်။
- (ခ) ယင်း သတ္တိဓာတ်သည် မီးခြစ်အိမ်နှင့် ပူတ်တိုက်မိသောအခါ အကြောင်းညီညွတ်လျှင် မီးတောက်ကလေး ဖြစ်ပေါ်လာသည်။

- (ဂ) ယင်းမီးတောက်ကလေးသည် အကြောင်းညီညွတ်လျှင် အခြားလောင်စာများသို့ ကူးစက်ပြီး မီးလောင်မှု ဖြစ်လာသည်။

ဤဥပမာ၌—

- (က) မီးခြစ်ဆံ့ယမ်းရှိ မီးဖြစ်နိုင်သည့် သတ္တိဓာတ်ကဲ့သို့ အနုသယကိလေသာဓာတ် တူညီသည်။
- (ခ) ယင်း သတ္တိဓာတ်သည် မီးခြစ်အိမ်နှင့် ပွတ်တိုက်မိသောအခါ ပေါ်လာသော မီးတောက်ကလေးနှင့် ပရိယုဋ္ဌာန ကိလေသာတူသည်။
- (ဂ) ယင်း မီးတောက်ကလေးမှ အခြားလောင်စာများကို ကူးစက်၍ မီးလောင်မှု ဖြစ်သည်နှင့် ဝိတိက္ကမံ ကိလေသာတူသည်။

ဤသို့ ကိလေသာဓာတ် သုံးမျိုး၏ သဘောအဓိပ္ပါယ်ကို ပညာရှင်များ ထင်ရှားအောင် ဖော်ကြသည်။ ယင်းသို့ ကိလေသာဓာတ် ၃-မျိုးကို သိရလျှင် ကိလေသာဓာတ် ၃ မျိုးပါ အနုသယနှင့် စပ်ဆိုင်သော အယူဝါဒ အမျိုးမျိုးဖြစ်ပေါ်လာပုံ ဤကထာဝတ္ထုကျမ်း၌ ဖြေရှင်းပုံကို ဆက်လက် ဖော်ပြပါအံ့။

အနုသယသည် ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ပရိယုဋ္ဌာန ဝိတိက္ကမ အဖြစ်ကို မရောက်သေးသည့်ကာလ၌ အာရုံယူခြင်းကိစ္စကို မဆောင်ရွက်နိုင်။ ထို့ကြောင့် အနုသယ ကိလေသာသည် အနာရမ္မဏ တရားဖြစ်သည်ဟု ယူဆသောဝါဒ ပေါ်ထွက်ခဲ့သည်။ ယင်းဝါဒကို ကထာဝတ္ထုကျမ်း ကထာအမှတ် ၈၇-အနုသယာအနာရမ္မဏကထာ၌ စိစစ် ရှင်းပြထားပေသည်။

(ကထာဝတ္ထု ပါဠိတော် နှာ ၂၉၉ ။ မြန်မာပြန် နှာ ၁၂၄ ။)

အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း အနုသယ ကိလေသာတို့သည် အာရုံ ပြုမှု မရှိလျှင် ကုသိုလ် အကုသိုလ် မဖြစ်နိုင်။ အဗျာကတ တရားသာလျှင် ဖြစ်ရမည်ဟု ယူဆသော ဝါဒလည်း ပေါ်ပေါက်လာသည်။ ယင်းဝါဒကို ကထာအမှတ် ၁၀၆-အနုသယာ အဗျာကတ ကထာ၌ စိစစ် ဝေဖန်ပြဆိုထားပေသည်။

(ကထာဝတ္ထု ပါဠိတော် နှာ ၃၂၃ ။ မြန်မာပြန် နှာ ၁၆၆ ။)

အနုသယကိလေသာသည် ဟိတ်မရှိသော အဟေတုကတရား ဖြစ်ရမည်ဟု ယူဆသော ဝါဒလည်း ပေါ်ပေါက်လာသည်။ ယင်းဝါဒကို ကထာအမှတ် ၁၀၇ အနုသယာ အဟေတုက ကထာ၌ စိစစ် ဝေဖန်ထားပေသည်။

(ကထာဝတ္ထု ပါဠိတော် နှာ ၃၂၃ ။ မြန်မာပြန် နှာ ၁၂၄ ။)

အနုသယကိလေသာသည် စိတ္တနှင့်မယှဉ်သည့် စိတ္တ ဝိပ္ပယုတ္တ တရားဖြစ် သည်ဟု ယူဆသော ဝါဒလည်း ပေါ်ထွက်ခဲ့သည်။ ယင်းဝါဒကို ကထာ အမှတ် ၁၀၈- အနုသယာစိတ္တဝိပ္ပယုတ္တကထာ၌ ရှင်းလင်း ဝေဖန်ထား ပေသည်။

(ကထာဝတ္ထု ပါဠိတော် နှာ ၃၂၃။ မြန်မာပြန် နှာ ၁၂၄။)

ဤသို့စသည်ဖြင့် ဗုဒ္ဓတရားတော်ဆိုင်ရာ၌ ဖြစ်ပေါ်လာသော မှားယွင်း သော အယူဝါဒများကို စိစစ် ဝေဖန်၍ ကထာဝတ္ထုကျမ်း၌ သုတ်သင်ရှင်း လင်း ဟောကြားထားပေသည်။

ဟောကြားထားသည့် တရားဒေသနာတို့သည် အဘိဓမ္မာ သဘောပိုင်း ဆိုင်ရာ၌ ပါဝင်သည့်သိမ်မွေ့ နက်နဲသော တရားများဖြစ်သည့်အပြင် မြတ်စွာ ဘုရား အဘိဓမ္မာ ဒေသနာတော်ကို ဟောစဉ်အခါက ချမှတ်ထားတော် မူသော အကျဉ်းချုပ် ဒေသနာ ၈-ချက်နှင့် ညီညွတ်လိုက်လျောစွာ အကျယ် ဟောကြားချက် ဖြစ်သောကြောင့် တတိယသင်္ဂါယနာတင် ထေရ်အရှင်တို့က ၅-ခုမြောက် အဘိဓမ္မာ ကျမ်းတော်ကြီးအဖြစ် အတည်ပြု သတ်မှတ်တော်မူ ကြပေသည်။

ကထာဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ

အဘိဓမ္မာ ၇-ကျမ်းတို့တွင် ပဉ္စမကျမ်းစာဖြစ်သော ကထာဝတ္ထုကျမ်းကြီး သည်ကား—

- ၁။ ဓမ္မဂမ္ဘီရ ပါဠိတော် ဝေါဟာရ၏ နက်နဲခြင်း
- ၂။ အတ္ထဂမ္ဘီရ အနက်အဓိပ္ပါယ်၏ နက်နဲခြင်း
- ၃။ ဒေသနာဂမ္ဘီရ ဟောကြားထားသည့် အခြင်းအရာ နက်နဲခြင်း
- ၄။ ပဋိဝေဓဂမ္ဘီရ ထိုးထွင်းသိမြင်မှု နက်နဲခြင်း

ဟူသော နက်နဲခြင်း ၄-ပါးရှိရကား ယင်းပါဠိတော်၏ အနက် အဓိပ္ပါယ် စသည်ကို ဖွင့်ပြသော အဋ္ဌကထာကျမ်းကို အရှင်မဟာဗုဒ္ဓဘောသအရှင်မြတ် က ပြုစုစီရင်တော်မူသည်။ ယင်း ကထာဝတ္ထု အဋ္ဌကထာသည်—

- ၁။ အဋ္ဌသာလိနီ
- ၂။ သမ္မောဟဝိနောဒနီ
- ၃။ ပဉ္စပကရဏ

ဟူသော အဘိဓမ္မာ အဋ္ဌကထာ ၃-ကျမ်း ၃-အုပ်ရှိသည်တွင် ၃-ပဉ္စပကရဏ အဋ္ဌကထာ၌ ပါဝင်သည်။ စာမျက်နှာ ၄၉၉ ရှိသည်။

သား

ကထာဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ

ကထာဝတ္ထု မူလဋီကာ

ကထာဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ၏ အဆိုအမိန့်များသည်လည်း နောင်လာနောက် သားများ အတွက် သိမြင်ရန် အခက်အခဲ ရှိနေပြန်ရကား ငယ်နာမည် အာနန္ဒာ ရဟန်းသို့ အရှင်ဝနရတနတိဿထေရ်က အဖွင့်ဋီကာ တစောင် ရေးသား စီရင်တော်မူသည်။ ကထာဝတ္ထု မူလဋီကာ ဟု ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။ စ-မျက်နှာ ၆၉-ရှိသည်။

ကထာဝတ္ထု အနုဋီကာ

မြန်မာဆိုရိုးရှိသောကျမ်း။ ။ ကထာဝတ္ထု မူလဋီကာ၏ အဆို အမိန့်များ၌ ခက်ခဲ၍ သိမြင်ရန် မလွယ်ကူသောကြောင့် ဋီကာဆရာကြီး အရှင်ဓမ္မပါလ က ထပ်မံ၍ အနုဋီကာ ရေးသား ဖွင့်ပြရ ပြန်သည်။

ဖော်ပြခဲ့သည့် ကထာဝတ္ထုပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့နှင့် ပတ်သက်၍ ‘ကထာဝတ္ထု အနက်ခုံ’ ဟူသော မြန်မာဆိုရိုးစကားတခု ရှိခဲ့သည်။ ယင်း စကားသည် တန္တဝါယနည်းဖြင့် ပြဆိုသော ဆိုရိုးစကား ဖြစ်သည်။ တန္တ ဝါယနည်း ဟူသည်မှာ ယက်ကန်းယက်နည်းဟု မြန်မာအနက်ရရှိသည်။ ယက် ကန်းယက်ရာ၌ ချည်သား ၂ လွှာဖြစ်သော်လည်း အထည်သား ၁ လွှာသာ ဖြစ်သည်။ ထို့အတူပင် ‘ဤကထာဝတ္ထု အနက်ခုံ’ဟူသော ဆိုရိုး စကားသည် လည်း အဓိပ္ပါယ် ၂-မျိုးကို ဆောင်နိုင်သော တခုတည်းသော ဆိုရိုးစကား ဖြစ်သည်။

အနက်ခုံ။ ။ ကထာဝတ္ထု ပါဠိ အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့၌ ပြဆိုအပ်သောပါဠိ ဝေါဟာရများသည် အတွေ့အကြုံများသော ထေရဝါဒသုံး ဝေါဟာရများသာမက အတွေ့အကြုံနည်းပါးသော ဂိုဏ်းကွဲပေါင်းများစွာ သုံး ဝေါဟာရ ပါဠိအနက်အဓိပ္ပါယ်များဖြစ်သည်။ ယင်းတို့၏အနက် အဓိ- ပါယ်များကို သိမြင်ရန် မလွယ် အနက်ခိုးလိုသူလူ ဖြစ်နေတတ်သည်။ ထို့ ကြောင့် ကထာဝတ္ထုဆိုင်ရာ၌ အနက်ခုံနေတတ်သည်။ ယင်းသို့အနက်ခုံနေ တတ်သည်ကို အဖြောင့်အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့် ‘ကထာဝတ္ထု အနက်ခုံ’ ဟု တနည်း ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။

အနုခက်။ ။ ကထာဝတ္ထု အနုဋီကာ ရေးသား စီရင်တော်မူသော အရှင် ဓမ္မပါလသည် ထေရဝါဒတွင်သာမက မဟာသံသိကစသော ဂိုဏ်းကွဲများ၏ အယူအဆ အခေါ်အဝေါ်များကိုလည်း ကျွမ်းကျင်တော်မူ သည်။ ထို့ကြောင့်ဆရာတော်သည် ကထာဝတ္ထုရှိ ခက်ခဲသောဝါဒကွဲ ဝေါ-

ဟာရများ၊ အဓိပ္ပါယ်များကိုလည်း အနုဋီကာ၌ ထည့်သွင်းရေးသားထားသောကြောင့် အနုဋီကာသည် အလွန်ခက်ခဲနေပြန်သည်။ ထို့ကြောင့် အနက်ခွဲအနုခက် ဟု စကား အပြန် စကားလိမ် အဓိပ္ပါယ်ကိုလည်း 'ကထာဝတ္ထု အနက်ခွဲ' ဟုဆိုရိုးစကားက ဆောင်နေပြန်လေသည်။

ဤသို့လျှင် ကထာဝတ္ထုဆိုင်ရာ ပါဠိစာပေများအတွက်၎င်း၊ ကထာဝတ္ထုအနုဋီကာအတွက်၎င်း မြန်မာဆိုရိုးစကား တွင်လျက်ရှိနေပေသည်။ ကထာဝတ္ထု အနုဋီကာမှာ ဆဋ္ဌမူဖြင့် စာမျက်နှာ (၁၀၁) ရှိသည်။

ကထာဝတ္ထု ဘာသာဋီကာ

အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ကထာဝတ္ထုပါဠိတော်နှင့် ပတ်သက်၍ အနက်အဓိပ္ပါယ် ပေါ်လွင်ထင်ရှားအောင် အဋ္ဌကထာဋီကာကျမ်းများ ဖွင့်ဆိုခဲ့ကြပါသော်လည်း ပါဠိကျမ်း မြန်မာဘာသာသက်သက်ကိုသာ တတ်ကျွမ်းသူ သောတုန္နနယ် စာသင်ငယ်များနှင့် ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာ လေ့လာသူ သုတေသီများအတွက် အခက်အခဲရှိနေပြန်ပေသေးရာ တောင်မြို့ မဟာဂန္ဓာရုံကျောင်းတိုက် မဟာနာယက အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အရှင်ဇနကာဘိဝံသ သည် မြန်မာဘာသာဖြင့် ဖွင့်ဆိုသော ဤ ကထာဝတ္ထု ဘာသာဋီကာကျမ်းကို ရေးသား စီရင်တော်မူသည်။

ကျမ်းပြုဆရာတော် ဂုဏ်ရည်။ ။ ကထာဝတ္ထု ဘာသာဋီကာကျမ်း ပြုစုတော်မူသော ဆရာတော် အရှင်ဇနကာဘိဝံသသည်ကား ဗုဒ္ဓဝါဒ ဗုဒ္ဓတရားတော်ဆိုင်ရာ ကျမ်းများစွာကို လေ့လာလိုက်စားလိုသူတို့၏ အသိဉာဏ်ဝင်ဆံ့အောင် ရေးသား ပြုစုတော်မူနိုင်စွမ်းသည့် သတ္တိထူးရှိတော်မူသော ခေတ်၏တောင့်တချက်အရ ပေါ်ထွန်းလာသူ သိုက်ဝင် သမိုင်းဝင် ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်ကြီး ဖြစ်သောကြောင့် မည်သို့မည်ပုံတော်ပါသည် တတ်ပါသည် ဟု စာရှုသူတို့အား ဤနိဒါန်း ရေးသားဖွင့်ဆိုပြ၍ မိတ်ဆက်ပေးရန် လိုမည်မထင်ပါ။ အကယ်၍ ရေးသားဖွင့်ဆိုပြနေပါလျှင် နိဒါန်း၌ ရေးပြနိုင်သည်က နည်း၍ စာရှုသူ သုတေသီတို့ သိရှိနေသည်က များနေမည် ဖြစ်သောကြောင့် ရှက်နိုးဖွယ်သာ ဖြစ်ပါလေတော့မည်။

ထို့ကြောင့် ဆရာတော်၏ များစွာသော ဂုဏ်ထူးဝိသေသများကို ထုတ်ဖော်ရေးသားခြင်းမပြုတော့ပဲ ဤ နိဒါန်းရေးသူနှင့် ဤ နိဒါန်းဖတ်ရှုနေသူတို့ အယူအဆ သဘောထားချင်း တထပ်တည်း တူညီနိုင်မည့် ဆရာတော်၏ ဂုဏ်ထူးဝိသေသတခုကိုသာလျှင် ဤကျမ်းစာနှင့်၎င်း၊ သာသနာ သန့်ရှင်း

တည်တံ့ပြန်ပွားရေး ဆောင်ရွက်နေသည့် ဤအချိန်အခါနှင့် ကိုက်ညီသော ကြောင့်၎င်း ထုတ်ဖော် ရေးသားလိုပါသည်။ ယင်း ဂုဏ်တော်သည်ကား—

ဆရာတော်သည် သာသနာ သန့်ရှင်း တည်တံ့ပြန်ပွားရေးကို လိုလားနှစ်သက် ဆောင်ရွက်နေသူပုဂ္ဂိုလ်ကြီးဖြစ်သည်—

ဟူသော တခုတည်းသော အဓိကအချက်ကြီးပင် ဖြစ်ပါသည်။

မွန်ပါ၏။ ဆရာတော်သည် လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်းများစွာကပင်လျှင် ကျောင်းတိုက်တည်ထောင်ကာ ရှင်ငယ် ရဟန်းငယ်များကို လက်ခံကျွေးမွေး ထောက်ပံ့၍ သာသနာ့ဝန်ဆောင်ကောင်းများဖြစ်ပေါ်လာစေရန် ရည်ရွယ်ပြီး ပရိယတ် ပဋိပတ် ပညာရပ်များကို သင်ကြားပေးခဲ့သည်။ ဝိနည်း သိက္ခာ အကျင့်သီလကို ရိုသေလေးစားရန် သာသနာတော်ဝန်ကို ရွပ်ရွပ်ချုံ့ချုံ့ ဆောင်ရွက်စေရန် ပဋိပတ်ပညာကိုလည်း လေ့ကျင့်သင်ပြ ဆုံးမပေးခဲ့သည်။

သာသနာတော် သန့်ရှင်း တည်တံ့ပြန်ပွားရေးအတွက် ရှင်လူအများအား နှုတ်ဖြင့်လည်း ဟောကြားတော်မူသည်။ ဘာသာသွေး၊ အနာဂတ်သာသနာ ရေး၊ ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ၊ သာသနာရေး လျှောက်ထားချက် စသော ကျမ်းပေါင်း မြောက်မြားစွာကိုလည်း ရေးသား ပြုစုတော်မူခဲ့သည်။

သာသနာတော်နှင့် ပတ်သက်၍ ဟာကွက် ပျော့ကွက် အားနည်းချက် များကိုလည်း ပြုပြင်နိုင်ရန် အခွင့်ရသမျှ ထုတ်ဖော် ညွှန်ပြတော်မူခဲ့သည်။ ယင်း ညွှန်ပြချက်ကို ထင်ရှားစေရန် ဝေးဝေးလံလံမဟုတ်ပဲ ယခု စာရှုသူတို့ လက်သို့ ဆိုက်ရောက်နေသည့် ကထာဝတ္ထု ဘာသာဋီကာမှ ထုတ်ပြုလိုပါသည်။

ဤကျမ်း စာမျက်နှာ ၂၁-၌—

ဗုဒ္ဓမသံဂါယနာ။ ။ မြန်မာနိုင်ငံဝယ် ပေထက်အကွာကို အားကျ သောအားဖြင့် သာ၍ ခိုင်မြဲလိမ့်မည်ဟု ယူဆ ကာ ကျောက်လက်အကွာ တင်ကြသော်လည်း ယနေ့တိုင်အောင် အသုံးပြုသူ မများသေးချေ။ ထိုအချိန်၌ ဒေါင်းဒင်္ဂါးငွေများကို ဆွမ်းဆန်တော်အဖြစ်ဖြင့် လှူဒါန်း၍နေကြသော်လည်း ထိုသာသနာ မလက်မလှုပ်သင်နိုင်ခဲ့ကြ။ သုတ်သင်လိုသော ဆရာတော်အချို့က လည်း အားပေးသူမရှိ၍ အားမရှိခဲ့ကြသောကြောင့်—

မိုးချုပ်လို့ပြန်ချိန်တော်၊ မြတ်လေး စွယ်တော်ပေါ်သည့်ချောင်းမှာ ဒေါင်းတွေကအော်။

ဒေါင်းပေါ်လျှင် ကြိုသူလွတ်ပါ၊ ပျိုတို့မောင် ဝါဝါဝတ်ကို ဒေါင်းခုပ်ချည့်လေး။

ဟု စောင်းချိတ်၍သာ ရေးဝံ့တော့သည်။

ဆဋ္ဌသံဂါယနာ။ ။ဆဋ္ဌသံဂါယနာဟု သမုတ်အပ်သော သံဂါယနာ
 အချိန်၌ကား ဒေါင်းဒင်္ဂါးအဆက် ဖြစ်သော
 ငွေစက္ကူတွေကို အများစုက ရဲတင်းစွာ ကိုင်တွယ် ခံယူနေကြလေပြီ။
 ထို သာသနမလကို မည်သူကမျှ သုတ်သင်ဖို့ရာ မစဝံ့ခဲ့။ လွယ်ကူသော
 စာအုပ် ရိုက်နှိပ်မှုကိုသာ ဝိုင်းဝန်း၍ ကြိုးစားတော်မူခဲ့ကြသည်။
 ထို့ကြောင့် ယခုအချိန်၌ အတူအယောင်ရဟန်းတွေနှင့်တကွ သာသန
 မလသည် ကြီးကျယ်နေလေပြီ။ မည်သို့ သုတ်သင်ကြမည်နည်း။

ဟူ၍ ရေးသား ညွှန်ပြထားပေသည်။

ဆရာတော်၏ ညွှန်ပြချက်သည် နည်းပင် နည်းသော်လည်း ခရီးရောက်
 နက်ရှိုင်းလှပါပေသည်။ သံဂါယနာတင် ဟူသည်မှာ သာသနာတော် သန့်ရှင်း
 တည်တံ့ပြန့်ပွားရေးကို လုပ်ခြင်းဖြစ်သည်။ သို့သော် ပဉ္စမသံဂါယနာ တင်စဉ်
 တုန်းအခါနှင့် ဆဋ္ဌသံဂါယနာ တင်စဉ်တုန်းအခါများက သာသနာတော်
 သန့်ရှင်းရေးအတွက် သာသနမလခေါ် သာသနာတော်၏ အညစ်အကြေး
 များကို မသုတ်သင်နိုင်ခဲ့ကြကြောင်း ထောက်ပြထားပေသည်။

မှန်ပေသည်။ ဒုတိယသံဂါယနာတင်စဉ်တုန်းက အရှင်မဟာယသ
 အမှူးရှိသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများသည် ရွှေငွေကို အလှူခံခြင်း
 သာသနမလကို တညီတညွတ်တည်း အဓမ္မဝတ္ထုအဖြစ် သတ်မှတ်ပြီး
 သုတ်သင်ရှင်းလင်းတော်မူခဲ့ကြသည်။ ဤနိဒါန်း ဒုတိယသံဂါယနာခန်း
 (စာမျက်နှာ ၅-၆)ကို ပြန်ကြည့်ပါ။

သို့ပါသော်လည်း ပဉ္စမသံဂါယနာ တင်စဉ်အချိန်က ယင်း ရွှေငွေကို
 အလှူခံခြင်း အဓမ္မဝတ္ထုကို မသုတ်သင်နိုင်ရုံမျှမက ဒေါင်းဒင်္ဂါးများကို
 ဆွမ်းဆန်တော်ဟု အမည်ပြောင်းပြီး ပြောင်ပြောင်တင်းတင်း လှူခဲ့ကြ၊
 ခံယူခဲ့ကြကြောင်း ဆရာတော်က ထောက်ပြသည်။

ဆဋ္ဌသံဂါယနာ တင်စဉ်အချိန်ကလည်း ပဉ္စမသံဂါယနာ အတိုင်းပင်
 လိုက်၍ ငွေစက္ကူများကို ပြောင်ပြောင်တင်းတင်းပင် လှူခဲ့ကြ၊ ခံယူခဲ့ကြ
 ကြောင်း ဆရာတော်က ဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်ပေသည်။

ဤ ဖော်ပြခဲ့သော လုပ်ဆောင်ချက်၊ ရေးသားချက်များကို ထောက်ရှုလျှင်
 ဤ ကျမ်းပြုဆရာတော်သည် သာသနာတော် သန့်ရှင်း တည်တံ့ပြန့်ပွားရေးကို
 လိုလားဆောင်ရွက်သူ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးဖြစ်ကြောင်း စာရှုသူများ သိနိုင်လောက်ပြီ
 ဟု ယုံကြည်ပါသည်။

ဤကျမ်း၏ဂုဏ်ရည်

ဆရာတော် ပြုစုတော်မူသော ကျမ်းစာတို့သည် ရေးသားလိုသောအချက်ကို ဖတ်ရှုသူများသည် မိမိကိုယ်တိုင် သဘောပေါက် သိရှိပြီး အကြောင်းအရာကို မိမိကိုယ်တိုင် ရေးသားပြီး မိမိစာကို မိမိကိုယ်တိုင် ပြန်ဖတ်လိုက်ရသကဲ့သို့ ရှင်းကနဲ လင်းကနဲ ထင်းကနဲ သိမြင်နိုင်အောင် ရေးသားထားသည့် စာများသာ ဖြစ်ကြောင်း ဆရာတော် ပြုစုသမျှသောစာတို့၏ ပင်မအရိုးခံ ဂုဏ်ရည်ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားပါသည်။ ယင်းသို့သော ငင်မအရိုးခံဂုဏ်ရည်နှင့် ပြည့်စုံခြင်းမှာ—

၁။ ဖော်လှင်ထင်ရှားသော မြန်မာဝေါဟာရ ဝါကျသုံးခြင်း

၂။ စာစပ်ဖော်ပြခြင်း

၃။ ပါဠိမှူး ပါဠိမှန် ရှင်းပြခြင်း

၄။ ပါဠိသေသထည့်ပြခြင်း

၅။ ကျမ်းညွှန်းပြခြင်း

၆။ သုတ်ညွှန်းရေးသားပြခြင်း

၇။ ဝိဂြိုဟ်ပြခြင်း

၈။ ပုဒ်ခတ်ပစ္စည်းခွဲပြခြင်း

၉။ ဋီကာ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ထည့်ပြခြင်း

၁၀။ အနုဋီကာအဓိပ္ပါယ်ဖွင့် ထည့်ပြခြင်း

စသည်ဖြင့် ဤကျမ်း၌ ရေးသား စီရင်ထားသောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။ ဖော်ပြချက်များ ထင်ရှားစေရန် အနည်းငယ်မျှ ဤကျမ်းမှ ထုတ်နှုတ်ဖော် ပြပါအံ့—

၁။ ဖော်လှင်သော မြန်မာဝေါဟာရဝါကျ။ ။ ဤကျမ်းစာမျက်နှာ ၂၅၅-၌ ဥပလဗ္ဗတိတိ၊ ကား။ ပညာ-
ယ၊ ပညာဖြင့်။ ဥပဂန္ဓာ၊ ကပ်ရောက်၍။ လဗ္ဗတိ၊ ရနိုင်ပါသလော။ ဉာ-
ယတိ၊ သိအပ်သိနိုင်ပါသလော။ ဣတိအတ္ထော၊ နက်။—ဟူ၍အနက် မြန်မာပြန်ဆို
ထားသည်။ ယင်းပြန်ဆိုချက်ကို အောက်ခြေမှတ်ချက်၌—

၁။ ဥပလဗ္ဗတိ၊ ဥပကို “ပညာယ ဥပဂန္ဓာ” ယု ဖွင့်၏။ ပုဂ္ဂလ ဟူ
သော အရာဝတ္ထုကို ပညာဖြင့်ကပ်၍ ရှုမှတ်သောအခါ (အာရုံပြု၍
ကြည့်သောအခါ) ဉာဏ်ထဲ၌ ရအပ် ရနိုင်ပါသလောဟု မေးသည်။

“ဉာဏ်ဖြင့်ကပ်၍ ရအပ်” ဟူသည် သိအပ်သိနိုင်ခြင်းပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် “ပညာယ ဥပဂန္ဓာ လဗ္ဘတိ” ကို “ဉာယတိ” ဟု အကျဉ်းချုပ် အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်။ [စိတ်၏သိပုံကို ပြရာ၌ “ဇာနည် နာမ-ဥပလဗ္ဗိ-အာရုံကို သိခြင်းမည်သည်အာရုံကိုရခြင်းပင်တည်း” ဟုဖွင့်၏။ ထို့ကြောင့် ဤ၌လည်း ဥပလဗ္ဘတိကို ဉာယတိဟု ဖွင့်သည်။]

ဟူ၍ စာရှုသူတို့ ဉာဏ်ထဲ၌ ရှင်းကနဲ လင်းကနဲ ဖြစ်အောင် ပေါ်လွင်ထင်ရှားသော မြန်မာ ဝေါဟာရ ဝါကျများကို သုံးစွဲ၍ ဖွင့်ပြထားပေသည်။

ဤသို့ စသည်ဖြင့် ထိုက်သင့်သလို ပေါ်လွင်ထင်ရှားသော မြန်မာဝေါဟာရ ဝါကျများကို သုံးစွဲရေးသားထားသည်ကို ဤကျမ်း၌ စာရှုသူတို့အားကျ ကျေနပ်စွာ ဖတ်ရှုရပါလိမ့်မည်။

၂။ ဝာစပ်ဖော်ပြခြင်း။ ။ ပါဠိစာပေ၌ ဝါကျတစ်ခု၏ ဆိုလိုရင်း အဓိပ္ပါယ်ကို သိရန်မှာ ပါဠိအနက် ထင်ရုံသာမက ယင်းဝါကျ၌ ပါသည့် ကာရကစကားလုံးတိုင်း၏ ပဓာနဆိုက်ရောက်ရာ ကြိယာကို သိရန် အရေးကြီးသည်။ ကာရကစကားလုံးတို့နှင့် ကြိယာပုဒ်တို့ မည်သို့ ဆက်စပ်သည်ကို စာစပ်၍ သိရမှ အဓိပ္ပါယ်ကို သိသာနိုင်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဤကျမ်းတွင် အချို့စာရှုသူတို့ အသိခက်မည့် ပုဒ်များကို စာစပ်၍ ဖွင့်ဆို ရေးသားထားသည်ကို တွေ့နိုင်ပေသည်။ ဥပမာအဖြစ် အနည်းငယ် ထုတ်ပြပါအံ့—

“တေ” ဟူသောပါဠိဝေါဟာရသည် တ-ဟူသော သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်နောင်၌ ဝုတ္တ ကတ္တားအနက် ဝုတ္တကံအနက် ပဌမာယောဝိဘတ်နှင့် အဝုတ္တကံအနက် ဒုတိယာယောဝိဘတ် ၂-မျိုးသက်၍ “သဗ္ဗယောနိနဗာဓေ” ဟူသောကစ္စည်းသဒ္ဒါကြီးသုတ်ဖြင့်စီရင်၍ ထိုရဟန်းတို့သည်ဟူ၍၎င်း၊ ထိုရဟန်းတို့ကို ဟူ၍၎င်း အနက်ပေးနိုင်သည်။ ဤနေရာ၌ စာရှုသူတို့အတွက် မည်သို့အနက်ပေး၍ မည်သို့ အဓိပ္ပါယ်ယူရမည်ကို အသိခက်နိုင်ဖွယ် ရှိသောကြောင့် ဤကျမ်းစာမျက်နှာ ၁၆-၌—

တေ၊ ထိုရဟန်းတု ရဟန်းယောင်တို့သည်။ (သမုဋ္ဌာပေန္တိ-၌စပ်။)
ဝါ၊ တို့ကို။ (နိဂ္ဂဟ္မာနာပိ-၌ စပ်။)

ဟူ၍ စာစပ်ကို ရေးသားဖော်ပြထားပေသည်။ ဤသို့ ပြခြင်းဖြင့်—

ထိုရဟန်းတု ရဟန်းယောင်တို့ကို ရဟန်းသံဃာသည် ဟုတ်မှန်သော ဝတ္ထုဖြင့် စောဒနာသာရဏာ ဝိနည်းဖြင့် မြတ်စွာဘုရားအဆုံး

အမတော်ဖြစ်သော ဉာတ်ဏမ္မဝါစာဖြင့် နှိပ်အပ်ပါကုန်သော်လည်း ဓမ္မဝိနယအားလျော်သော အကျင့်၌ ကောင်းစွာ မတည်ကြကုန်ပဲ တပါးမက၊ များသောသဘောရှိသော သာသနာ၏ ဘေးရန်ကို၎င်း၊ အညစ်အကြေးကို၎င်း၊ ဆူးငြောင့်ကို၎င်း ထိုရဟန်းတို့ ရဟန်းယောင်တို့သည် ဖြစ်စေကြကုန်၏။

ဟူသော အနက်အဓိပ္ပါယ် ဖြောင့်ဖြူးစွာ သိနိုင်ပေသည်။

ဤသို့စသည်ဖြင့် စာရှုသူတို့ အသိခက်မည်ထင်သော နေရာတိုင်းမှာလိုလို ပင် စာစပ်၍ ရှင်းလင်းပြချက်များကို ကျေးဇူးတင်ဖွယ် ဖတ်ရှုတွေ့မြင်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

၃။ ပါဠိမှားပါဠိမှန်။ ။ အဋ္ဌကထာ၏ ဆိုလိုရင်း အနက် အဓိပ္ပါယ်မှန်ကို သိနိုင်ရန်မှာ အဋ္ဌကထာ၏ မူလပါဠိအမှန်ကို သိနိုင်ရန်လည်း လိုအပ်လှပေသည်။ ယင်းသို့ မူလပါဠိအမှန်ကို သိနိုင်ရန်အတွက် ဤကျမ်း၌ ပါဠိမှား ပါဠိမှန်ကိုလည်း အနီးစပ်ဆုံး ဖြစ်နိုင်သမျှ စိစစ်ဖော်ပြထားပေသည်။ ဥပမာတခု ထုတ်ပြပါအံ့—

ဤကျမ်း စာမျက်နှာ ၂၆-၌—

ပဋိဇာနနံ၏ နောက်၌ အာဂစ္ဆတိဟု ပါ၏။ ရွှေစကားနှင့် ထပ်သောကြောင့် မကောင်း။ သိဟိန္ဒူမ္မအတိုင်း “ပဋိဇာနနန္တိ” ဟု ရှိခြင်းက ကောင်းသည်—

ဟူ၍ ပါဠိမှား ပါဠိမှန်ကိုလည်း ရှင်းလင်းဖော်ပြထားသည်ကိုတွေ့နိုင်ပေသည်။

ဤသို့သော လိုအပ်ရာ၌ ပါဠိမှား ပါဠိမှန် ရှင်းပြသည်ကိုလည်း များစွာ တွေ့ရမည် ဖြစ်ပေသည်။

၄။ ပါဠိ သေသထည့်ပြခြင်း။ ။ စာပေ၏ သဘောမှာ အချို့သောနေရာ၌ အပြည့်အစုံမပါ။ သိလောက်ပြီ ထင်၍ ချန်လှပ်ထားခဲ့တတ်သည်။ တချိန် တခေတ်က သိလောက်ပြီထင်သော အရာသည် နောင်တချိန်တခေတ်၌ အလွန် အသိခက်ခဲသောအရာ ဖြစ်နေတတ်ပေသည်။

ဤအရာမျိုးကို ပါဠိသေသ ပါဠိကြွင်းပါဠိကျန်ဟူ၍ ခေါ်ရိုးရှိပေသည်။ ယင်းသို့သော လိုအပ်ရာရာ၌ ပါဠိကြွင်း ပါဠိကျန်များကိုလည်း ဤကျမ်း၌ ဆရာတော်သည် လိုအပ်သလို ထည့်သွင်းဖော်ပြတတ်ပေသည်။

ဤကျမ်း စာမျက်နှာ ၁၇-၌—

ရာဇာဓိပတိသောကမင်းသည်။ အာဏာယ၊ အာဏာဖြင့်။ ကား
ရေသာမိ၊ ပြုစေအံ့—ဟူ၍ မူလပါဌ်ရှိတိုင်း အနက်ပေးရမည်ဖြစ်နေ
ရာတွင် ဘာကို ပြုစေမည်နည်းဟု လေ့လာသူတို့ သိရန်မလွယ်သော
ကြောင့်— ရာဇာ၊ ဓမ္မာသောကမင်းသည်။ အာဏာယ၊ အာဏာ
ဖြင့်။ (ဥပေါသထံ ဝါ၊ ကိုရင်း။ ပဝါရဏံ ဝါ၊ ကိုရင်း။) ကာရေ-
သာမိ၊ ပြုစေအံ့—

ဟူ၍ ပါဌသေသထည့်ပြ အနက်ပေးထားသည်ကို တွေ့နိုင်ပေသည်။

ဤသို့သော လိုရာရာ၌ ပါဌသေသခေါ် ပါဌ်ကြွင်း ပါဌ်ကျန်ထည့်၍
အနက်ယောဇနာထားသည်ကိုလည်း နေရာများစွာ တွေ့နိုင်ပေသည်။

၅။ ကျမ်းညွှန်းပြခြင်း။ ။ အချို့သော နေရာတို့၌ သိဖွယ် မှတ်ဖွယ်များကို
ထည့်သွင်းပြရန် လိုအပ်လာသည်။ ယင်းတို့ကို
ထည့်သွင်းရေးသားပြဆိုနေပါကလည်း ဂန္ထဂရုခေါ်ကျမ်း ကြီးမား လေးလံ
ခြင်း ဖြစ်မှာ စိုးရသည်။ ယင်းသို့သော အရာဌာနမျိုး၌ မည်သည့်ကျမ်း
မည်သည့်နေရာကြည့်ပါဟု ကျမ်းညွှန်းပြဆိုတော်မူသည်။ ပုံစံအဖြစ် ပြဆိုရ
ပါမူ ဤကျမ်းစာမျက်နှာ ၁၇-၌ ရဟန်းကောင်း ရဟန်းမြတ်များကို
ရဟန်းဆိုး ရဟန်းယုတ်တို့၌ အတူ ဥပုသ်ပဝါရဏာပြုရန် မလိမ္မာသော
အမတ်ကို ခိုင်းသည်။ ရဟန်းကောင်းတို့က ပစ္စယသမ္ဘောဂ ဓမ္မသမ္ဘောဂ
အဖြစ်မှ ကြောက်သောကြောင့် မပြုပဲ နေကြသောအခါ အမတ်မိုက်က
အာဏာဖိဆန်သည်ဟု ယူဆပြီး သတ်ဖြတ်သည်။ ဤအကြောင်းကို ဤ၌
အကျယ်မပြသောကြောင့်—

[ဤသို့ အမတ်က သတ်ပုံကို ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာ တတိယ
သံဂါယနာခဏ်ကို ကြည့်ပါ။]

ဟူ၍ ဧေါင်ကွင်းဖြင့် စာသားထဲညှပ်၍ ပြဆိုထားပေသည်။

ဤသို့ စသည့် ကျမ်းညွှန်ပြချက်များကိုလည်း ဤကျမ်း လိုရာလိုရာ၌
ပြဆိုပေသည်။

၆။ သုတ်ညွှန်းပြခြင်း။ ။ ကထာဝတ္ထု ပါဠိတော်၌ သကပက္ခခေါ်သော
ထေရဝါဒဂိုဏ်းသားတို့နှင့် ပရပက္ခခေါ် အခြား
ဂိုဏ်းသားများ ငြင်းခုံကြရာ၌ မိမိတို့ အနိုင်ရရှိရေးအတွက် ဘုရားဟော
ပါဠိတော်သုတ်များကို အကိုးအကားပြု၍ ရေးသားရွတ်ဆိုပြကြသည်။ ယင်း
အကိုး ပါဠိများကား ပါဠိသာ ရွတ်ပြ၍ မည်သည့်ကျမ်း မည်သည့်သုတ်ဟု

ဖော်ပြထားခြင်း မရှိချေ။ သမုဒ္ဒရာထဲမှာ အပ်တချောင်းရှာရသလို ခက်ခဲလှသည်။ ယင်းသို့သော ခက်ခဲမှုကိုလည်း ဤကျမ်း၌ ဆရာတော်သည် ထည့်သွင်းထုတ်ဖော်၍ သုတ်ညွှန်း ရေးပြထားပေသည်။ ဥပမာပြရလျှင် ဤကျမ်းစာမျက်နှာ ၂၆-ကို ရှုပါ။

ယံ တံ သုတ္တံ၊ အကြင်သုတ်သည်။ (စတုတ္ထဂုံတ္တရ ဒုတိယပဏ်၊ အသုရဝဂ် ရာဂဝိနယသုတ်။) အာဂတံ၊ လာပြီ။

ဟူ၍ စာသားထဲ၌ လက်သည်းကွင်းဖြင့် သုတ်ညွှန်းထားသည်ကို တွေ့ရပါလိမ့်မည်။

ဤသို့ စသည့် သုတ်ညွှန်းများကို လိုအပ်သလို ဤကျမ်း၌ ညွှန်းပြထားပေသည်။

၇။ ဝိဂြိုဟ်ပြုခြင်း။ ။ ဝေါဟာရပုဒ်တစ်ခု၏ အနက်အဓိပ္ပါယ် အရကောက်ကို နိုင်ရန်အတွက် ဝိဂြိုဟ် ပြုပြခြင်းသည် အလွန်အရေးပါသည်။ အထူးသဖြင့် ဓမ္မာစရိယတန်း ဖြေဆိုသူ စာသင်သားတို့အတွက် ပုဒ်တစ်ခုကို ဝိဂြိုဟ်ပြုနိုင်လျှင် စာမေးပွဲအောင်မှတ်ရရန် နီးစပ်နေပြီဖြစ်၏။ သို့ကလောက် စာပေလောက၌ အရေးကြီးသည့် ဝိဂြိုဟ်အတွက် ဤကျမ်း၌ လိုအပ်သလို ဖော်ပြထားပေသည်။ သာဓကအဖြစ် ဖော်ပြရမည်ဆိုလျှင် ဤကျမ်း စာမျက်နှာ ၂၉-၌—

နိဂ္ဂဟာတိ တေေနာတိ နိဂ္ဂဟော-နှိပ်ကြောင်းဖြစ်သော အပြစ်၊ အပြစ်ရှိသည့်အတွက် နှိပ်နိုင်သောကြောင့် အပြစ်ကို နှိပ်ကြောင်း ဟုဆိုသည်။ (တနည်း) နိဂ္ဂဟာတိ တေေနာတိ နိဂ္ဂဟော-နှိပ်အပ်ကြောင်း အပြစ်၊ အပြစ်ရှိသည့်အတွက် အနှိပ်ခံရသောကြောင့် အပြစ်ကို နှိပ်အပ်ကြောင်းဟု ဆိုသည်။

ဟု နိဂ္ဂဟပုဒ်ကို ဝိဂြိုဟ်ဆို၍ အဓိပ္ပါယ်ရှင်းဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့နိုင်ပေသည်။

ဤသို့ စသည့် ဝိဂြိုဟ်ပြု ဖွင့်ပြချက်များကိုလည်း လိုအပ်ရာရာ၌ များစွာ ဖတ်ရှုတွေ့မြင်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

၈။ ပုဒ်ဓာတ်ပစ္စည်း ခွဲပြခြင်း။ ။ ဝေါဟာရတစ်ခု၏ပုဒ်ဓာတ်ပစ္စည်းပေါင်းစပ်တည်နေပုံကို သိရခြင်းသည် အနက်အဓိပ္ပါယ် အရကောက် အာဘော်တို့ကို သိရှိနိုင်ရန် အကြောင်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဤကျမ်း၌ လိုအပ်ရာပုဒ်များကို ပုဒ်ဓာတ်ပစ္စည်း ခွဲခြမ်းဝေဖန်ပြဆိုထားပေသည်။ သာဓကထုတ်ပြပါအံ့—

ဤကျမ်း စာမျက်နှာ ၁၃၇-၌-

“ဩဓိသော။ ။အဂ-ရှေးရှိသော ဓာ-ဓာတ်၊ ဣ-ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသော ဩဓိ-သဒ္ဓါသည် အဖိုအစု အပိုင်းအခြားအနက်ကို ဟော၏။ သော-ကား နာ-ဝိဘတ်၏ ကာရိယာသည်။ သို့မဟုတ် သော-ပစ္စည်း တည်း။ ထို အဖိုအစု ဟူသည်လည်း အလုံးစုံ အကုန်မဟုတ်ပဲ တစိတ် တဒေသတည်း။ ထို့ကြောင့် ဩဓိသောကို “ကေဒေသေန”ဟု ဖွင့်သည်။

စသည်ဖြင့် ရေးသားဖော်ပြထားပေသည်။

ဤသို့ စသည်ပုဒ် ဓာတ် (စည်း ဝေဖန်ချက် ခွဲပြချက်များကိုလည်း ဤ ကျမ်း၌ ဖတ်ရှုမှတ်သားဖွယ်ရာ တွေ့ရှိရပါလိမ့်မည်။

၉။ မူလဋီကာ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ကို ပြခြင်း။ ။အဋ္ဌကထာ၌ လိုအပ်သည့် အဓိပ္ပါယ်ကို သိရန် ခက် ခဲ၍ နေရာ၌ မူလဋီကာဖွင့်ပြချက်ကို ကိုးကား၍ ဤဘာသာဋီကာ၌ ဖော်ပြ ထားသည်မှာ သုတေသီတို့အတွက် ဖက်မြန်သည့် အကူအညီကို ရရှိစေနိုင် ပေသည်။ ယင်းသို့ မူလဋီကာ၏ အဖွင့်ကို ဖော်ပြ၍ ဤကျမ်း စာမျက်နှာ ၁၄၇-၌ အောက်ပါအတိုင်း ရေးပြထားပေသည်။

ယဒေတံကို “အနာဂတံ ဝါ ပစ္စုပ္ပန္နံ ဝါ” နှင့်တွဲ။ ထို အတွဲကို ဋီကာ၌ “အနာဂတံ အနာဂတံ ဟူတော့။ ။ပေ။ ဟောတိတံ” ဟု၎င်း၊ တထာ ပစ္စုပ္ပန္နံ ပစ္စုပ္ပန္နံ ဟောန္တိ။ ။ပေ။ ပစ္စုပ္ပန္နံ ဟောတိတံ” ဟု၎င်း၊ အနာဂတံ ဝါ အတွက် တမျိုး၊ ပစ္စုပ္ပန္နံ ဝါ အတွက် တမျိုး၊ ဤသို့ ၂-မျိုးခွဲ၍ ဖွင့်၏။ ထို အဖွင့်များကို ပါဠိတော်လာ ရှေ့“ဟူတော့” ၏ အဖွင့်များဟု မှတ်ပါ။

ဤသို့ စသည် မူလဋီကာလာ အဓိပ္ပါယ်များကိုလည်း နေရာများစွာ ဤကျမ်း၌ ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။

၁၀။ အနုဋီကာအဖွင့်ကို ပြခြင်း။ ။ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာတို့ရှိ ပါဠိ ဝေါဟာရ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို အသိ ခက်ရာ၌ မူလဋီကာလာ စကားဖြင့် ရှင်းပြသည်။ ယင်းသို့မှ မရှင်းသေးလျှင် အနုဋီကာလာ စကားဖြင့်လည်း ရှင်းပြပြန်သည်။ ဥပမာထုတ်ပြပါအံ့။

ကထာဝတ္ထု ပါဠိတော်၌ ၎င်း၊ အဋ္ဌကထာ၌ ၎င်း၊ မူလဋီကာ၌ ၎င်း ပုစ္ဆာစောဒနာ စသည်ကိုပြုရာ ဝိသဇ္ဇနာကိုပြုရာတို့၌ ပရဝါဒီ ပရဝါဒီဟု အကြိမ်ကြိမ်သုံးစွဲထားသည်ကို တွေ့ရ၏။ ယင်းပရဝါဒီဟူသည့် အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်

များ ဖြစ်ပါလေမည်နည်း။ သာသနိကပရဝါဒီလော၊ အညတိတ္ထိယ ပရဝါဒီလောဟု ခွဲခြားသိရန် ခက်ခဲ၏။ ဤသည်ကို ဤကျမ်း စာမျက်နှာ ၅၅-၌-

မှတ်ချက်။ ။ ဤသို့ သာသနာတော်နှင့် ဆန့်ကျင်မည်ကို စိုးရိမ်သော ပရဝါဒီဟူသည် သာသနာတော်တွင်းက ပရဝါဒီတည်း။
အညတိတ္ထိယ ပရဝါဒီမဟုတ်။ အယဉ္ဇအတ္ထော (ဤအနက် အဓိပ္ပာယ်ကို) သာသနိကဿ ပရဝါဒီနော ဝသေန ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ - အနု။

ဟူ၍ သာသနိက ပရဝါဒီဖြစ်ကြောင်း အနုဋီကာကို ကိုးကား၍ ပြဆို ထားပေသည်။

သည်သို့ စသည်ဖြင့် အနုဋီကာလာ အနက်အဓိပ္ပာယ် စကားများကိုလည်း ဤကျမ်းတွင် လိုအပ်သလို ယူငင်ဖွင့်ပြထားပေသည်။

ဤသို့လျှင် ဤကထာဝတ္ထု ဘာသာဋီကာကျမ်း၌ သိမှတ်စဖွယ် အသွယ် သွယ်ဖြင့် ရေးခြယ်စီစဉ်ထားပေရာ ဖတ်ရှု မှတ်သားလောက်ပါပေသည်။

ကထာဝတ္ထုနှင့် စပ်ဆိုင်သည့် အဋ္ဌကထာနိဿယ အဆုံး အဖြတ်များကို အထည် ကိုယ်ပခာနပြု၍ ပါဠိတော်နိဿယမူလဋီကာနိဿယများတည့်စွက်ကာ အနုဋီကာ အဓိပ္ပာယ် အဆုံးအဖြတ်များလည်း ပါငင်စေလျက် ကထာဝတ္ထု ဘာသာဋီကာကျမ်းကို စီစဉ်ပြုစုထားပေရာ 'ကထာဝတ္ထု အနက်ရ'ဟူသော မြန်မာဆိုရိုးစကားအဖြောင့်ကိုလည်း ပြေပျောက်စေနိုင်ပါသည်။ 'ကထာဝတ္ထု အနုခက်'ဟူသော စကားလိမ် မြန်မာဆိုရိုးစကားကိုလည်း လွယ်ကူသည့် ဘဝသို့ ရောက်စေနိုင်ပါသည်။

ဤမျှ ရေးသား ဖော်ပြခဲ့သော စကားအစဉ်ဖြင့် ကထာဝတ္ထုကျမ်းကြီးကို သာသနာတော် သန့်ရှင်း တည်တံ့ ပြန့်ပွားရေး ဖြစ်ပေါ်စဉ်အကျဉ်းချုပ် မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူခဲ့၍-

သာသနာတော် သန့်ရှင်း တည်တံ့ ပြန့်ပွားရေးကို ဆောင်ရွက်သည့် တတိယသင်္ဂါယနာတင်တွင် အပြည့်အစုံ အရှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ က ဟောတော်မူပြီး-

ယခုပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်၌ သာသနာတော် သန့်ရှင်း တည်တံ့ ပြန့်ပွားရေးကို အားသွန်ခွက်စိုက် ဆောင်ရွက်ခိုက်၌ မြန်မာဘာသာအဓိပ္ပာယ် အဖွင့် အဆုံးအဖြတ်စုံလင်စွာဖြင့် တန်းဆာဆင်အပ်သော ကထာဝတ္ထု ဘာသာဋီကာကျမ်း ပေါ်ထွက်လာကြောင်းကို စာရှုသူ သုတေသီတို့ သိနိုင်လောက်ပြီဟု ထင်မြင်ပါသည်။

ယင်းသို့ သိရှိရလျှင် နိဒါန်းအစဉ်အလာအတိုင်း ဤကျမ်းကြီးကို ကြိုးစား
လေ့လာကြရန် တိုက်တွန်း၍ နိဂုံးအုပ်ရပေလိမ့်မည်။ သို့သော် ဤနိဒါန်း၌
ကား ဤသို့မအုပ်လိုပါ။ နိဂုံးအဖြစ် နတ်ကျောင်းစံပျော် ဤကျမ်းပြုဆရာ
တော်ကိုသာလျှင်—

“ သာသနာတော် သန့်ရှင်း တည်တံ့ ပြန့်ပွားရေးကို လိုလား
မျှော်ကိုး၍ ကြိုးစားဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့သော ကထာဝတ္ထုဘာသာ
ဋီကာကျမ်းပြု အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အရှင်ဇနကာဘိဝံသ ဆရာတော်
ဘုရား—

သာသနာတော် သန့်ရှင်း တည်တံ့ ပြန့်ပွားရေး မော်ကွန်း
ကျောက်စာတိုင်ကြီးတဆူဖြစ်သော ကထာဝတ္ထုပါဠိတော်အဋ္ဌကထာ
ကျမ်း၏ အဖွင့်ဖြစ်သော အရှင်ဘုရား၏ ဤကထာဝတ္ထုဘာသာ
ဋီကာ ကျမ်းကြီးသည် အရှင်ဘုရား လိုလားတော်မူသော သာသနာ
တော် သန့်ရှင်း တည်တံ့ ပြန့်ပွားရေးကို ဆောင်ရွက်နေချိန်၌ မိုက်
မှောင် ပယ်တုန်း ဥဒဉ္ဇတုန်းမှ နေဝန်းကြီးပမာ ထွက်ပေါ်လာပါပြီ
ဘုရား” ဟူ၍ လျှောက်ထားလိုပါသတည်း။

ဦးထွန်းလှိုင်-ဝိနယပါရဂူ

ပရိယတ္တိသာသနဟိတ ဓမ္မာစရိယ ဝဋ်သကာ။
သာသနဇေသိရီပဝရ ဓမ္မာစရိယသိရောမဏိ။
စေတီယင်္ဂဏ ပရိယတ္တိ ဓမ္မာစရိယ ဂဏဝါစက။
လက်ထောက် ညွှန်ကြားရေးမှူး
သာသနာရေး ဦးစီးဌာန၊ ကမ္ဘာအေး။

သာသနာ-၂၅၂၄-ခု

၁၃၄၂-ခု တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်ကျော် ၁၀-ရက်

(၂၁၂-၈၀) အမျိုးသားနေ့

မှတ်ချက်။ ။ ဤနိဒါန်း- စာမျက်နှာ ၁၁ ကြောင်းရေ ၂၁-၌ “အခြေခံ
မူ ၈-ချက်မျှသာ ဟောသည်” ဟူသော စာပိုဒ်ကို “အခြေခံ
မူ ၈-ချက်နှင့် အကျဉ်းချုပ် တဘာဏဝါရမျှသာ ဟောသည်” ဟု
ပြင်ဆင်ဖတ်ရှုပါရန်။ ။

ကထာဝတ္ထု ဘာသာဋီကာ
ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေသူများ၏
ကျမ်းဦးအမှာ

သုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသံဃော၊
ဥပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသံဃော၊
ဉာယပုဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသံဃော၊
သာမိဝိပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသံဃော၊
ယဒိဓံ စတ္တာရံ ပုရိသယုဂါနိ အဋ္ဌပုရိသပုဂ္ဂလာ၊
သေ ဘဂဝတော သာဝကသံဃော၊
အာဟုနေယျော။ ။ ပါဟုနေယျော၊
ဒက္ခိဏေယျော။ ။ အဉ္စလိကရုဏိယော၊
အနတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ။
ဧဝံ နဝဟိဂုဏေဟိ၊ လောကမ္ပိ ဝိဿတံ ဂဏံ။
သာသနံ စိရဓာတာရံ၊ ဝန္တာမိ တိဟိ သာဒရံ။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာပေါ်ထွန်းတော်မူခြင်း

လောက၌ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာတဆူပွင့်ထွန်းပေါ်ပေါက်လာဖို့ရာ တိုင်းတာခြင်း
ငှါ လွန်စွာ ခဲယဉ်းလောက်အောင် ကြာမြင့်လှပါသည်။ ထိုဗုဒ္ဓ ပွင့်
ပေါ်မှပင် လောက၌ အေးငြိမ်းသော တရားလမ်းစဉ်ကို အမှန် သိရပါသည်။
“ထို အေးငြိမ်းသော တရားလမ်းစဉ်ကို သိရုံ ကျင့်ရုံ ကိုယ်တွေ့သုခ ကြုံရလျက်
ထိုလမ်းစဉ် မပျောက်ပျက်ရအောင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်တော်မူကြသော
သံဃာတော် အရှင်မြတ်တို့ကို ဖူးမြင်ရ ပူဇော်ဆီးကပ်ရ၏။ ထို သံဃာတော်
များ အမှီပြုကာ တရားသီရ ကျင့်ရ၍ တရားတွေ့ရကာ လွန်စွာ ကျေးဇူးများ
ခံကြရ ပါပေသည်။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် သက်တော် ၂၉-တွင် တရားစတင်ရှာဖွေ၍ သက်တော်
၃၅-နှစ်တွင် (ဗုဒ္ဓ) ဘုရားအဖြစ်ရောက်ရှိ (ရရှိ) တော်မူပါသည်။ ဤ
အချက်ကို ကမ္ဘာပေါ်ရှိ ကမ္ဘာသူ ကမ္ဘာသားများ မည်သူမျှ ငြင်းဆိုခြင်း
မရှိ၊ အားလုံးသဘောတူ လက်ခံသောအချက်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

- ၁။ ဗုဒ္ဓ ဖြစ်တော်မူသည့်နှင့် တပြိုင်နက် ထိုအချိန်တွင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် တရားအားလုံးတို့ကို အကြွင်းမဲ့ သိတော်မူပါသည်။
- ၂။ မိမိ သိရှိတော်မူသော တရားတော်များမှ သတ္တဝါ အများအေးငြိမ်းမှုရအောင်သတ္တဝါတဦးစီနှင့် ထိုက်တန်အောင်အသိပေးတရားဟောတော်မူပါသည်။
- ၃။ သတ္တဝါတဦးစီသိအောင် ဟောရာ၌လည်း သတ္တဝါများ အကျိုးရမှုကိုသိ၍ သိသင့် သိထိုက် သိနိုင်သည့် သတ္တဝါကိုသာ ရွေးချယ်ဟောကြားတော်မူပါသည်။
- ၄။ ထိုသို့ ဟောကြားနိုင်လောက်အောင်လည်း သတ္တဝါ တဦးစီ၏ အတွင်း အလိုဆန္ဒ (အဇ္ဈာသယ) ကို အကြွင်းမဲ့ သိတော်မူပါသည်။
- ၅။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် မဟာသက္ကရာဇ် ၁၀၃-ခု၊ ကဆုန်လပြည့် တရားဖြစ်တော်မူသည်မှ စ၍ ၁၄၈-ခု၊ ကဆုန်လပြည့် ပရိနိဗ္ဗာန်စံသည့် အချိန်အထိ တနေ့လျှင် ၂၄-နာရီ ရှိသည့်အနက် တနေ့လျှင် တနာရီ မိနစ် ၂၀-မျှသာနားတော်မူ၍ ၂၂-နာရီ မိနစ် ၄၀-ကို ကိုယ်တော်အကျိုးအတွက်သုံးမှု လုံးဝမပါ။ သူတပါး အကျိုးအတွက်သာ အသုံးပြုခဲ့ပါသည်။ ဤသို့အားဖြင့် ၄၅ (နှစ်) ဝါ ပတ်လုံး အများဝေနေယျအတွက် ဆောင်ရွက် အားထုတ်တော်မူခဲ့ပါသည်။
- ၆။ ၄၅-ဝါ လုံးလုံး ဗုဒ္ဓဖြစ်တော်မူသည့်နေ့မှ ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုတော်မူသည့် နေ့အထိ ဟောကြားတော်မူခဲ့သော တရားတော်မှန်သမျှသည်လည်း အမှားမရှိ အားလုံး အမှန်ချည်းသာ ဖြစ်တော်မူပါသည်။
- ၇။ ထိုဟောသမျှ တရားတော်တို့ကို မည်သည့် ရသေ့၊ ရဟန်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သမ္ဗုဒ္ဓ၊ မင်း၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာမှ စ၍ တစ်တဦးသော ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါကမျှ တလွဲ တချော် မှားယွင်းအောင် ချေဖျက် ပြောဆို နိုင်သူ မရှိခဲ့ပါ။
- ၈။ ဗုဒ္ဓပွင့်တော်မူသည့်နေ့မှ ယနေ့တိုင်အောင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ဟောကြားသော တရားတော်ကို နာယူ ကျင့်သုံးသူ တဦးတယောက်သည် အေးငြိမ်းချမ်းသာမှု မရရှိသည်ဟု မတွေ့မကြုံရပါ။ အတိုင်းအတာ အားဖြင့် လက်တွေ့ ချမ်းသာကြသည်ချည်းသာ ဖြစ်ပါသည်။

အတုမဲ့ တရားတော်

ဤမျှဆိုလျှင် ဗုဒ္ဓတရားတော်မှာ မှန်ကန်ကောင်းမြတ်သော တရား ဖြစ်ခြင်း၊ ကိုယ်တိုင်ကျင့်လျှင် ကိုယ်တွေ့ပင် မြင်ရသော တရားဖြစ်ခြင်း၊ တရားတွေ့ရလျှင် အေးမြငြိမ်းချမ်းသောသုခရရှိနိုင်ခြင်း စသည်တို့ကြောင့် သာသနာပြုပဲ ဘယ်ဓမ္မကမျှ ပြိုင်မရ ယှဉ်မရသော အတုမဲ့တရားတော်ဖြစ်ပါပေသည်။ ထိုအတုမဲ့ တရားတော်တို့ကို ရရာရကြောင်း သိစရာ ကျင့်စရာတွေအပြည့်အစုံ ရှိနေသော ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓသာသနာကို ဤ မြန်မာနိုင်ငံတော်တွင် ယနေ့တိုင် အထင်အရှား တွေ့ရှိနိုင်ပါသည်။

အတုမဲ့ သံဃာတော်

တရားတော်မြတ်ကို အဆင့်အတန်း အမျိုးမျိုးဖြင့် မိမိတို့ သဒ္ဓါတရားအား ရှိသလောက် ကျင့်ကြံအားထုတ်တော်မူကြသဖြင့် မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက် ပြုတော်မူကြသော သံဃာတော် အရှင်မြတ်များ အဆက်မပြတ် ထင်ရှားပေါ်ပေါက်တော် မူလာကြသည်မှာလည်း ရှေးရှေးမှယနေ့တိုင်အောင် ပညာရှိ သူတော်ကောင်းများ မငြင်းနိုင် သာသနာ့ သမိုင်းက အထင်အရှား ပြနေလျက် ရှိနေခဲ့ပါသည်။

အဆက်မပြတ်သော သံဃာတော်

ဘုရားရှင် လက်ထက်တော်၌ပင် ဘုရားရှင်သာသနာကို တိုးတက်ပြန့်ပွားလာအောင် သာသနာပြု ဆောင်ရွက်ရာ၌ သံဃာတော်၏ အခန်းကဏ္ဍမှာ အရေးပါလှပါ၏။ ဘုရားရှင် မရှိသည့်နောက် ဘုရားနှင့်တရားကို သိရခြင်းမှာ သံဃာနှင့် စပ်နေ၏ ဟူသော အဋ္ဌကထာများအဆိုအရ မိမိတို့ဘုရားကို သိရခြင်း၊ တရားတွေ့ သိရ၊ ကျင့်နေရခြင်းမှာ အဆက်ဆက် မပျက်အောင် သင်ယူပို့ချ ဆောင်ရွက်တော်မူလာကြသော သံဃာတော်များ၏ကျေးဇူးပင်။ ထိုသို့ကျေးဇူးပြုတော်မူခဲ့ကြသော အရိယာသူတော်ကောင်း အရှင်မြတ်တို့နှင့် အရိယာနွယ်ဝင် သူတော်စင်ဖြစ်ကြသော သမ္မုတိ သံဃာတော် အရှင်မြတ်တို့ကို ယနေ့တိုင်အောင် စာရေးသူတို့ကြည်ညိုဖွယ် ကြုံတွေ့နေရဆဲပင် ဖြစ်ပါသည်။

သံဂါယနာတင် ပုဂ္ဂိုလ်များ

ဘုရားရှင် ၄၅-နှစ်တိုင် ကမ္ဘာသူ ကမ္ဘာသား သတ္တဝါများအတွက် ဟောကြားသွားတော်မူသော အဆုံးအမ တရားတော်တို့သည် အကယ်၍ သာ အရှင်မဟာကဿပ၊ အရှင်အနုရုဒ္ဓါ၊ အရှင်ဥပါလီ၊ အရှင်အာနန္ဒာတို့ ဦးဆောင်သော ပဌမသံဂါယနာတင် ဇယန္တာ မထေရ်မြတ်တို့ကိုးပါး အရှင်

ယသ၊ အရှင်ရေဝတ၊ အရှင်သဗ္ဗကာမိ အစရှိသော ဒုတိယသံဂါယနာတင် မထေရ် မြတ် တို့ကို ၎င်း၊ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလိပုတ္တတိယ မထေရ် မြတ် နှင့် အာသောကဘုရင်တို့ကဲ့သို့ တတိယသံဂါယနာတင် ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့ကို၎င်းနှုတ် လိုက်လျှင် ရှိနေကြပါဦးမည်လော။ ယနေ့ကျွန်တော်တို့၏ ထေရဝါဒဗုဒ္ဓသာ သနာဗျာသန့်ရှင်းသော ပိဋကတ်စာပေများ ကျန်ရစ်နိုင်ဖွယ်ပင် မရှိတော့ပါ။

ကထာဝတ္ထုနှင့် သာသနာ့အညစ်အကြေး

ပဌမဒုတိယတတိယသံဂါယနာ ၃-တန်သည် သာသနာတော်တွင် မသန့် မရှင်း အနှောင့် အယှက်များ ထိုက်ရိုက် ဖျက်ဆီးခြင်း ခံရသည့်များကို သန့်ရှင်းအောင် နည်း အမျိုးမျိုးဖြင့် ဖြေရှင်းအားထုတ်ထားတော် မူခဲ့ကြ၍ ပေါ်ပေါက်လာရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ တတိယသံဂါယနာမှာ အထူးသဖြင့် ဗုဒ္ဓ၏ အယူဝါဒမှန်များ အားနည်းအောင် ဖောက်ပြန် ဖျက်ဆီးကြသူများ အားရှိလာသဖြင့် ၎င်းအယူဝါဒတို့ကို အရှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တ မထေရ်မြတ်သည် အမှန်ဖြစ်အောင် ထိုအချိန်က ဖြစ်ပေါ်နေသော အယူဝါဒတို့ကို ဖြေရှင်း ပေးတော်မူခဲ့ခြင်းကို အမှီပြု၍ ကထာဝတ္ထု ကျမ်းတကျမ်း ထင်ရှားစွာ ပိဋကတ်တော်တွင် ပါဝင်ထင်ရှားလာခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

စတုတ္ထသံဂါယနာ

တတိယသံဂါယနာတင်ပြီးနောက် သံဃာတော် အရှင်မြတ်တို့ ပိဋကတ် တော်ကို နှုတ်ငုံဆောင်ထားလျက်ပင်ရှိခဲ့ရာမှ သီတိငြိတွင် သံဃာတော်အရှင် မြတ်တို့ အာဟာရပြည့်စုံအောင်မရသော ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးသည့်ဘေးကြီး နှင့် ကြုံကြိုက်လာခဲ့ရာ မထေရ်ကြီးအများပင် အာဟာရပြည့်စုံအောင် မရ၍ ခန္ဓာကိုယ် မခံနိုင်လောက်အောင် ဖြစ်နေသဖြင့် သဲအစိုများကို ပုံ၍ သဲများကို အမှီပြုပြီးလျှင် ပိဋကတ်တော်တို့ကို အလွတ်ပင် နှုတ်မပြန်ဆိုရွတ်ဖတ်၍ ထို ကပ်ဆိုးကြီး လွန်မြောက်အောင် ကြိုးစားလာခဲ့ကြရပါသည်။

ထိုကဲ့သို့ ဘေးအန္တရာယ်ပေါက်ခြင်းကိုပင် သံဝေဂရကြသဖြင့် နောင်လာ သာသနာ့ဝန်ထမ်း သံဃာတော် အရှင်မြတ်များ ဤဘေးကြီးမျိုးနှင့် တွေ့က ပိဋကတ်တော်များကို ဆောင်ထားခြင်းငှါ လွယ်ကြမည်မဟုတ်။ ထို့ကြောင့် ယခုကပင် ပေထက်အက္ခရာတင်ကြမူ သင့်တော်မည်ဟု ပိဋကတ်တော်များကို ပေပေါ်တွင် ရေးသား၍ မထေရ်ကြီးများ စုပေါင်းပြီး စတုတ္ထသံဂါယနာ တင်တော်မူခဲ့ကြပါသည်။

သံဃာတော်များ၏ ဂုဏ်ကျေးဇူး

ပဌမသံဂါယနာမှ အရှင်မဟာကဿပ အဦးထား၍ စတုတ္ထသံဂါယနာ အထိ သာသနာ့တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်သွားကြသော သံဃာတော်မထေရ်

မြတ်တို့ဂုဏ်ကျေးဇူး ၎င်းတို့၏ ဆောင်ရွက်ချက်တို့သာ နှုတ်လိုက်လျှင် ယနေ့ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် သူတော်စင်တို့၏သမိုင်းသည် ဘာမျှအနှစ်သာရ ရနိုင်ဖွယ် မရှိ တော့ပါ။ ဘုရားရှင် မည်မျှအပင်ပန်းခံ၍ ၄၅-ဝါပတ်လုံး ဟောကြားတော် မူခဲ့စေကာမူ သံဃာတော်အရှင်မြတ်တို့သာ မထိန်းသိမ်း မစောင့်ရှောက်လျှင် ယနေ့ ပိဋကတ်တော်များ အစဉ်အဆက် ကျင့်သုံးကြမှုများမှာ တွေ့ရတော့ မည်မဟုတ်ပါ။

ကထာဝတ္ထုဘာသာဋီကာနှင့် သာသနာ့တာဝန်

အမရပူရ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော် အရှင်ဇနကာဘိဝံသသည်သာသနာတော် သန့်ရှင်း တည်တံ့ ပြန့်ပွားရန်ကိုသာ အဓိက ရည်ရွယ်တော်မူသဖြင့် ပိဋကတ် သင်ရိုးပါဠိတော် အဋ္ဌကထာများကို ကုန်စင်အောင် ဘာသာဋီကာနာမည် ဖြင့် အဖွင့်များ ရေးသားခဲ့ရာ ယနေ့ ကထာဝတ္ထု ဘာသာဋီကာကိုလည်း သာသနာတော် သန့်ရှင်း တည်တံ့ ပြန့်ပွားရန်ကိုသာ ရွယ်တော်မူရင်းဖြစ်သ ဖြင့် အဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ၊ မူလဋီကာနိဿယ၊ ပါဠိတော်နိဿယ ပါဠိ တော် မြန်မာပြန် နမူနာများအထိ ရေးသားပြီးလျှင် အသက်ရှည်မှုကို ပဓာန မထား သာသနာတော်အလုပ်များ ပြီးရန်ကိုသာ ဦးထား၍ ဆောင်ရွက် တော်မူသွားခဲ့ပါသည်။ ထို ကထာဝတ္ထုဘာသာဋီကာ အောက်ပါ မှတ်ချက် များနှင့်ပင် ဆရာတော်၏ သာသနာတော်၌ ဖြစ်စေချင်သော စိတ် စေတနာ များ ထင်ရှားတော်မူခဲ့ပါသည်။ ဆရာတော်၏ သာသနာတော်အတွက် ခံယူ ချက်မှာ ဗုဒ္ဓ၏အဆုံးအမကို ရိုသေလေးစားစွာ ကျင့်သုံးမှုမရှိကြပဲ သာသနာ တော်အတွက် ဆောင်ရွက်နေပါသည် ဆိုသူများကို သာသနာအကျိုးအတွက် ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု ဘယ်ခါမှ ယုံကြည်မှုမရှိခဲ့ပါ။

ကထာဝတ္ထု ဘာသာဋီကာ စာမျက်နှာ (၈) ဒုဗ္ဗလပက္ခံ၊ အသိ ဉာဏ်အားမရှိသော အသင်းအပင်းကို။ လတိတွာ၊ ရရှိ။ ဆိုသော စကား၌ ဒုဗ္ဗလပက္ခံ။ "ဒုတိယသံဂါယနာတင်ရာအခါ၌ ဒေါသကာ ဖြစ်သော ကာဠာသောကမဟာရာဇာကဲ့သို့အားမရှိပဲ တဝန်းတလျှား ကိုသာ အစိုးရသော ရာဇာဖြစ်သောကြောင့် " ဒုဗ္ဗလ-အားမရှိ"ဟု ဝဒန္တိ ဝါဒရှိ၏။ သို့သော် ထိုဝါဒကို ဋီကာဆရာ မနှစ်သက်သော ကြောင့် "ဓမ္မဝါဒီ အဓမ္မဝါဒီ" အတူးကို သိနိုင်သောဉာဏ်ပညာ ရှိလျှင်ထိုအဓမ္မဝါဒီတို့ကိုအားမပေးရာ။ ယခုသော် ထိုကဲ့သို့ဉာဏ်ပညာ အားမရှိ။ထိုသို့ဉာဏ်ပညာအားမရှိခြင်းကို "ဒုဗ္ဗလ" ဆိုသည်ဟု ဋီကာ ဖွင့်သည်။ (ယခုအခါ မြန်မာနိုင်ငံ အဓမ္မဝါဒီတို့ကို အားပေးနေ ကြသော ဒုဗ္ဗလလူတွေ အများအပြားပင် ရှိနေကြသေး၏။)

စာမျက်နှာ-၉။ ။ဘိန္ဒက။ ။မူလသင်္ဂဟိမ္မ သို့မဟုတ် မူလ နိကာယမှ ကွဲပြားကြသည်ကို “ဘိန္ဒ”ဟု ဆိုရသည်။ ထိုသို့ ကွဲပြား ခြင်း၏ အကြောင်းရင်းမှာ-ဝိနည်းတော်ကို အလေးမပြုခြင်းတည်း။ ဝိနည်းတော်ကို အလေးမပြုသည့်အတွက် ခပ်ပေါ့ပေါ့နေရခြင်းကိုပင် သဘာဝကျသည့်ဟု ထင်ကာ အဆင့်ဆင့် သဒ္ဓါတရား ပျက်ပြား၍ သုတ္တန်တရားတော်များကိုပင် အပြောင်းအလဲ ပြုရဲလာကြလေသည်။

စာမျက်နှာ-၁၀။ ။ထေရဝါဒေါ၊ အရှင်မဟာကဿပ အစ ရှိသော ထေရ်တို့၏ ဝါဒကို “ထေရနံ+ဝါဒေါ”အရ ထေရဝါဒ ဟု ခေါ်၏။ ထိုထေရဝါဒသည် ဝိနည်းတော်ကို မူထားရကား ထို ဝိနည်းတော်၌ လာသည့်အတိုင်း အဆက်ဆက် ကျင့်လာကြသော ကြောင့် အဘိန္ဒက (မကွဲမပြားပဲ) တသားထဲ ရှိရပေသည်။

ယခုအခါ၌ မိမိတို့ လုပ်ချင်ရာကို လုပ်နေကြသော်လည်း ဝိနည်းတော် အလိုအားဖြင့် မအပ်ဟု အယူရှိရကား ဝိနည်းကိုမူ လေးစားကြသည်သာ။

စာမျက်နှာ-၂၀။ ။သာသနမလံ ဝိသောဇေတွာ။ ။သံဂါ-ယနာ တင်တိုင်း တင်တိုင်း သာသနာတော်၌ အညစ်အကြေး ဖြစ်နေ သောကြောင့် ထိုအညစ်အကြေးကို သုတ်သင်ဖို့ရာ သံဂါယနာတင် ရရိုးထုံးစံ ဖြစ်သည်။ သို့သော် စတုတ္ထ ပေထက်အကွာရာ တင်ရာ၌ကား သာသနမလကို သုတ်သင်ဖွယ် မလိုသောကြောင့် သာသနမလ သုတ်သင်ပုံကို ပြတော်မမူပဲ နောက်နှောင်အခါ နှုတ်တက် မဆောင် နိုင်မည့်အရေးကို တွေး၍ ပေထက်၌ အကွာရာရေးသောအားဖြင့် သံဂါယနာတင်ခဲ့ကြရသည်။

ပဉ္စမသံဂါယနာ။ ။မြန်မာနိုင်ငံဝယ် ပေထက်အကွာရာကို အားကျသော အားဖြင့် သာ၍ ခိုင်မြဲလိမ့်မည်ဟု ယူဆကာ ကျောက်ထက်အကွာရာတင်ကြ သော်လည်း ယနေ့တိုင် အသုံးပြုသူ များသေးချေ။ ထိုအချိန်၌ ဒေါင်း ဒင်္ဂါးငွေများကို ဆွမ်းဆန်တော်အဖြစ်ဖြင့် လှူဒါန်း၍ နေကြသော်လည်း ထိုသာသနမလကို မသုတ်သင်နိုင်ခဲ့ကြ။ သုတ်သင်လိုသော ဆရာတော် အချို့က လည်း အားပေးသူ မရှိ၍ အားမရှိခဲ့ကြသောကြောင့်-

“မိုးချုပ်လို့ ပြန်ချိန်တော် မြတ်လေးစွယ်တော်ပေါ်သည့်ချောင်း မှာ ဒေါင်းတွေက အော်။

ဒေါင်းပေါ်လျှင် ကြိုသူလွှတ်ပါ၊ ပျိုတို့မောင် စပါးဝတ်ကို ဒေါင်းခွပ်ခြည့်လေး”ဟု စောင်းချိတ်၍သာ ရေးဝံ့တော့သည်။

ဆဋ္ဌသံဂါယနာ။ ။ဆဋ္ဌသံဂါယနာဟု သမုတ်အပ်သော သံဂါယနာ အချိန်၌ကား ဧေါင်းဒဂါး၏ အဆက်ဖြစ်သော ငွေစက္ကူတွေကို အများစုက ရဲတင်းစွာ ကိုင်တွယ် ခံယူနေကြလေပြီ။ ထိုသာသနမလကို မည်သူကမျှ သုတ်သင်ဖို့ရာ မစဉ်းစား၊ လွယ်ကူသော စာအုပ်ရိုက်မှုကိုသာ ဝိုင်းဝန်း၍ ကြိုးစား တော်မူခဲ့ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ယခုအချိန်၌ အတုအယောင်ရဟန်းတွေနှင့် တကွ သာသနမလသည် ကြီးကျယ်၍ နေလေပြီ။ မည်သို့ သုတ်သင်ကြ မည်နည်း။

ဆရာတော်သည် သာသနာတော် သန့်ရှင်းတည်တံ့ ပြန့်ပွားရေးကို အစဉ် လိုလားတော်မူသည့်အတိုင်း ဆဋ္ဌသံဂါယနာတင်စဉ်ကလည်း ငွေကုန်ကြေးကျ သိပ်မများပဲ အကျိုးသက်ရောက်ရန် သာသနာတော်အတွက် အစီအစဉ်တခုကို ရေးဆွဲ တင်ပြတော်မူခဲ့ပါသေးသည်။ ထိုအစီအစဉ်တင်ခဲ့ပုံ အသေးစိတ်ကို (တဘဝ သံသရာ) အမည်ဖြင့် ဆရာတော် သာသနာပြုခဲ့ပုံများ စာအုပ်တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

ကထာဝတ္ထု၏ ဂုဏ်ကျေးဇူး

ကထာဝတ္ထုသည် ခရာဇ်တော် မပေမီ (၂၄၀) သာသနာတော်နှစ် ၃၀၄-ခုတွင် တတိယသံဂါယနာတင်စဉ်အခါ သာသနာတော်တွင် မွားယွင်း ဖောက်ပြန်သော အယူဝါဒဆိုးများ ဝင်ရောက် နှောင့်ယှက်ခံနေရသဖြင့် ထို ဝါဒများကို ဗုဒ္ဓဝါဒနှင့်အညီ ချေဖျက်ရှင်းလင်း သုတ်သင်တော်မူခဲ့ရာ သာသနာ့ဘေးရန် တွန်းလှန်ရာ၌ လက်နက်ကောင်းပမာ လွန်စွာ အရေးပါ လှပါသည်။ အဗ္ဗန္တက နောင်အခါ မိမိ သာဝက မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿထေရ် အကျယ်တဝင့် ဟောလိမ့်မည်ဟူသော မြော်မြင်သိရှိချက်အရ တာဝတိံသာ မှာ ဟောတော်မူစဉ်က အကျဉ်းသင်္ခေပမျှသာ ဟောတော်မူခဲ့၏။ ထိုအကျဉ်း မှာ ပဌမ ဒုတိယ သံဂါယနာ၌ပင် ပါဝင်ခဲ့ပါသည်။ ထိုအကျဉ်းကိုပင် ဘုရားရှင် အလိုတော်ကျအောင် အကျယ်၍ ဟောတော်မူခြင်းဖြစ်ရာ ဘုရား ဟော အဘိဓမ္မာ ၇-ကျမ်းတွင် စာရင်းဝင် ဖြစ်ခဲ့ရပါသည်။

အလိုတော်ကျ မပြီးခဲ့

အဘိဓမ္မာသင်တန်းပြဆရာ ဦးလှမောင် (နိုင်ငံတော်ကောင်စီလူကြီး)သည် ပုဂ္ဂလပညတ်၊ ဓာတုကထာ-အထူးသဖြင့် ကထာဝတ္ထုကို သုတေသီပုဂ္ဂိုလ်များ နားလည်ခွင့်ရအောင် ဆရာတော်အား ရေးသား ဖွင့်ဆိုပေးတော်မူရန် အကြိမ်ကြိမ် လျှောက်ထားခဲ့သဖြင့် ရေးပေးရန်လည်း ဆရာတော် ရည်ရွယ် တော်မူခဲ့သည်ကို စာရေးသူကိုယ်တိုင် သိခဲ့ပါသည်။ သို့သော် ဘဝနတ်ထံ ပျံလွန်ရန် အချိန်နီးလာသဖြင့် မိမိရည်မှန်းထားသည့်တိုင်အောင် ရေးသား

ဖွင့်ဆိုနိုင်ခြင်း၊ သီးခြား မပြုနိုင်ခဲ့ပဲ ယခု ရိုက်နှိပ်ပြီး စာမူများ ပြီးရုံမျှသာ ကြိုးစားသွားတော်မူနိုင်ခဲ့ပါသည်။

ထို့ကြောင့် ဆရာတော်၏ ပိဋကတ်တော် သင်ရိုးကျမ်းစာများကို အမြန်ဆုံး စာအုပ်အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိရန် ကြိုးစားကြရသော ကျွန်တော်တို့သည် တာဝန် သိရှိကြသော ဆရာဦးလှမောင်ကဲ့သို့ ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ သာသနာရေးဦးစီးဌာနမှ ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ အကူအညီဖြင့် သာသနာတော် သန့်ရှင်း တည်တံ့ ပြန့်ပွားရေး အတွက် ကြိုးစားရိုက်နှိပ် ပြန်ချီလိုက်ရပါကြောင်း အစီရင်ခံအပ်ပါသည်။

ဧဝံ နဝဟိ ဂုဏေဟိ။ ဤ သုပ္ပဋိပန္နတာ အစလာသည့် ကိုးဖြာသော ဂုဏ်တော်အပေါင်းတို့ဖြင့်။ လောကမ္ပိ၊ ဘဝဂ်ဆုံးအောင် ဘုံသုံးဆောင်၌။ ဝိဿတံ၊ တိတ္ထိတို့ဘောင် လွန်မြားမြောင်သည့် ဟန်ဆောင်သံဃာ အဖြာဖြာ ထက် အရာရာဖြင့် ဂုဏ်ရည်တင့်၍ ကြီးမြင့်ထင်ရှားပေထသော။ သာသနံ၊ ကမ္ဘာ့ကမ္ဘာ လွန်လေပါလည်း တခါတဖန် ကြုံရန်ခဲကပ် အမြတ်ရတနာ ဤသာသနာတော်မြတ်ကြီးကို။ စိရဓာတာရံ၊ ဘုရားလက်ထက် အဆက်ဆက်မှ မပျက်ရအောင် ပို့ချသင်ယူ ဆောင်ရွက်တော်မူလာပေထသော။ ဂဏံ၊ အတွင်း စိတ်ဓာတ် မြင့်မြတ်ကြည်လင် သူတော်စင်ကောင်း အရိယာသံဃာတော် အပေါင်းကို။ တိဟိ၊ လက်အုပ်အဥ္ဈလီ နှုတ်သံချီ၍ ရွှင်ကြည်မနော သုံးပါး သော ဒွါရတို့ဖြင့်။ သာဒရံ၊ လေးမြတ်ကြည်ညို ရီသေခြင်း ရှိသည်ဖြစ်၍။ ဝန္တာမိ၊ ဂုဏ်တော်ထုံမွမ်း ပုံတော်မှန်းလျက် ချီးမွမ်းထောမနာ ပဏာညွှတ်ကြိုး လက်စုံမိုး၍ ရှိခိုးကန်တော့ပါ၏ဘုရား။

ဗုဒ္ဓသာသနံ စိရံ တိဋ္ဌတု

မှန်ကန်ကောင်းမြတ် တရားဓာတ် လွှမ်းမတ်ကမ္ဘာတည်ရမည်။

ထိန်ဝင်း

၁၃၄၂-ခု၊ တော်သလင်းလကွယ်နေ့၊
(၉-၁၀-၈၀)

ပဉ္စပကရဏ အဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာကို အမရပူရ မဟာဂန္ဓာရုံ ဆရာတော် ဘုရားကြီးသည် သုတ်မဟာဝါဘာသာဋီကာနှင့်အတူ ပို့ချခဲ့ရာ ဘဝနတ်ထံ ပို့လွန် တော်မူသည့် နှစ်တွင်မှ ရေးသားပြီးဆုံးစေခဲ့ပါသည်။ ထိုကျမ်းများကိုဆရာတော်သည် အချောပြုပြင်နိုင်ခွင့်လည်း မရခဲ့။ နိဒါန်းအမှာများပင် ရေးသားနိုင်ခဲ့ခြင်းလည်း မရှိခဲ့ပါ။ ထို့ကြောင့် ဆရာတော်၏ ဘာသာဋီကာကျမ်းများတွင် မှာထားတော်မူသည့် အတိုင်း ချို့ယွင်းမှုရှိခဲ့သော် ပြင်ဆင်ကြည့်ရှုတော်မူကြပါရန် ခွင့်ပန်အပ်ပါသည်။

စဉ်ဆက် သာသနာ တည်စေသော

အကယ်၍သာ—

မြတ်ဗုဒ္ဓါသည် လူ့ရွာထင်ရှား မပွင့်ငြားက ဤကား ကုသိုလ်
အကုသိုလ်နှင့် ထိုထိုဘုံဘဝ မသိရ များလှ အပြစ်တွေ။

ယခုသော်ကား—

ဘုရား ရှင်တော် ပွင့်ထွန်း ပေါ်၍ ဟောဖော် ညွှန်ကြား
မြတ်တရားကြောင့် ဤကား ကုသိုလ် အကုသိုလ်နှင့် ထိုထို
ဘုံဘဝ သိကြရ များလှ ကျေးဇူးပေ။

ဂန္ဓာရုံရှင် ဒွိသခင်သည်—

ထွဋ်တင်ဗုဒ္ဓ ဟောညွှန်ပြသည့် ဓမ္မဒေသနာ အဖြာဖြာကို
များစွာဗိုလ်လူ သိစိမ့်ဟူ၍ ဆူဆူကျမ်းစာ ကိုယ်ဘာသာဖြင့်
ဖွင့်ရာ ပြရာ များဦးကာဟု စာဝါအမျိုးမျိုး ကမ္မည်းထိုးခဲ့
နောင်ကျိုးကိုမျှော် ဆရာတော်၏ ဉာဏ်တော်စေစား နှလုံး
သားမှ ကိုးစားလောက်ဖွယ် ကျမ်းသွယ်သွယ်ကို မကွယ်
မပျောက် စဉ်ထွန်းတောက်ဖို့ မြားမြောက်ကျေးဇူး အထူးထူး
ကို ညွှတ်နှူးရည်လျက် ဒွိဆောင်ရွက်သည်—

စဉ်ဆက် သာသနာ တည်စေသော။

ဣဒံ နော ပုညံ နိဗ္ဗာနဿ ပစ္စယော ဟောတု။

သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်

အစွမ်းတော် ၃-ပါး

- ၁။ သိရန်မှန်က၊ မကျန်ရအောင်၊ လုံးဝစုံလင်၊ အကုန်မြင်၊ သဗ္ဗညု
ဉာဏ်တော် အစွမ်းတည်း။
- ၂။ သိသည့်တရား၊ များအပြား၌၊ ဟောထားစဖွယ်၊ နည်းသွယ်သွယ်ကို၊
ခြယ်လှယ်စုံလင်၊ အကုန်မြင်၊ သဗ္ဗညုဉာဏ်တော် အစွမ်းတည်း။
- ၃။ ကျွတ်ထိုက်ကြပေ၊ များဝေနေ၏၊ ဣန္ဒြေစရိုက်၊ သူ့အကြိုက်ကို၊
နှိုက်ချွတ်စုံလင်၊ အကုန်မြင်၊ သဗ္ဗညုဉာဏ်တော် အစွမ်းတည်း။

သဗ္ဗညုဉာဏ်အား၊ စွမ်း ၃-ပါးကြောင့်၊ အများဝေနေ၊ ကျွတ်လွတ်
စေဖို့၊ မနေမနား၊ သက်တော်အားဖြင့်၊ ကြီးမားလေဘိ၊ ရှစ်ဆယ်
ရှိ၍၊ ပရိနိဗ္ဗာန်၊ စံသည့်တိုင်အောင်၊ သယ်ယူဆောင်၊ ဘုန်းခေါင်
ငါတို့ဘုရားတည်း။

ကထာဝတ္ထုအဋ္ဌကထာ

ဘာသာဋီကာ

=====

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ဂန္ထာရမ္မအဖွင့်

ဒေဝသံဃပုရက္ခတော-နတ်ဗြဟ္မာအပေါင်းသည် ရှေ့၌ ပြုအပ်သည်။ (ဟုတွာ-
၍) ဒေဝလောကသို့-တာဝတိံမည်၊ နတ်တို့ပြည်၌၊ နိသိန္ဒော-ပဏ္ဍကမ္မလာ၊
မြကျောက်ဖြာဝယ်၊ ကောင်းစွာဖွဲ့ခွေ့၊ ထိုင်နေတော်မူသော၊ သဒေဝကဿ-နတ်
ဗြဟ္မာနှင့် တကွဖြစ်သော၊ လောကဿ-သတ္တလောက၏၊ သတ္တာ-ဆရာတစ်ဆူ
ဖြစ်တော်မူသော၊ အပ္ပဋိပုဂ္ဂလော-ပြိုင်ဘက်ရည်တူ၊ ပုဂ္ဂိုလ်ရှိတော်မူသော၊ သဗ္ဗ
ပညတ္တိကုသလော-အလုံးစုံသော ပညတ်၌ ကျွမ်းကျင်တော်မူသော၊ လောကေ-
သတ္တလောက ဩကာသလောက၌၊ ဥတ္တမပုဂ္ဂလော-အမြတ်ဆုံးပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်တော်
မူသော၊ (ဗုဒ္ဓေါ-မြတ်စွာဘုရားသည်) ပညတ္တိပရိဒီပနံ-ပညတ်အမျိုးမျိုးကို ပြရာ
ပြကြောင်းဖြစ်သော၊ ပုဂ္ဂလပညတ္တိ-ပုဂ္ဂလပညတ်ပါဠိတော်မြတ်ကို၊ ဝတွာ-ဟော
တော်မူပြီး၍၊ ပုဂ္ဂလကထာဒီနံ-ပုဂ္ဂလကထာ အစရှိကုန်သော၊ ကထာနံ-အစိတ်ဖြစ်
သော ကထာတို့၏၊ ဝတ္ထုဘာဝတော-တည်ရာအပေါင်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ယံ
ကထာ ဝတ္ထုပ္ပကရဏံ-အကြင်ကထာဝတ္ထုမည်သော ကျမ်းကို၊ သင်္ခေပေန-
အကျဉ်းအား ဖြင့်၊ အဒေသယံ-ဟောတော်မူပြီ။

ကထာနံ ဝတ္ထုဘာဝတော။ ။ဤဟိတ်သည် “ကထာဝတ္ထု” အမည်ရခြင်း၏ အကြောင်း
“သဒ္ဓပ္ပဝတ္ထိနိမိတ်”ကို ပြသော နာမလာဘဟိတ်တည်း။ ဤဟိတ်အရ “ကထာနံ+ဝတ္ထု ကထာ
ဝတ္ထု”ဟု ဝစနတ္ထပြုရသည်။ “ကထာနံ”အရ ပါဠိတော်၌လာသော ပုဂ္ဂလကထာ၊ ပရိဟာနိ
ကထာ၊ ဗြဟ္မစရိယကထာ စသော အစိတ်အစိတ်ကထာတို့ကို ယူ၍ “ဝတ္ထု” အရ ထိုကထာ
တို့၏ တည်ရာ (ကထာအပေါင်း) ဖြစ်သော ဤပါဠိတော်ကျမ်းကို ယူရသည်။ [ကြွင်းသော
မှတ်ဖွယ်ကို ဋီကာနိဿယ၌ ရှုပါ။]

[ဆောင်] အစိတ်များစွာ၊ ထိုကထာ၏၊ တည်ရာမှန်စွာ၊
ကျမ်းဓမ္မ၊ ခေါ်ရ ကထာဝတ္ထုတည်း။

သုရာလယေ - နတ်တို့၏နေရာ တာဝတိံသာ၌၊ မာတိကာဌပနေနေဝံ-
မာတိကာကို ထားခြင်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဌပိတဿ^၂-ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ထားတော်မူအပ်သော၊
ဝါ-ဟောတော်မူအပ်သော၊ မဟိတလေ-ဇမ္ဗူသောင်းခွင် မြေအပြင်၌၊ မောဂ္ဂလိ
ပုတ္တေန-မောဂ္ဂလိပုတ္တ အမည်ရသော ထေရ်သည်၊ ဝိဘတ္တဿ-အကျယ်ဝေဖန်
တော်မူအပ်သော၊ တဿ (ကထာဝတ္ထုပွဲကရဏဿ)-ထိုကထာဝတ္ထုကျမ်း၏၊
အတ္ထသံဝဏ္ဏနာက္ကမော-အနက်၏အဖွင့်အစဉ်သည်၊ ဝါ-အနက်ကို ဖွင့်ကြောင်း
ဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာအစဉ်သည်၊ ဣဒါနိ-ပုဂ္ဂလပညတ် ပါဠိတော်မြတ်ကို ဖွင့်ပြပြီးရာ
ယခုအခါ၌၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ သမ္ပတ္တော-ကောင်းစွာ ရောက်လာပြီ၊ တသ္မာ-
ကြောင့်၊ ဝါ-ထိုသို့ ကထာဝတ္ထုကျမ်း၏ အတ္ထသံဝဏ္ဏနာအစဉ်၏ ကောင်းစွာ
ရောက်လာသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နံ-ထိုကထာဝတ္ထုကျမ်းကို၊ (အဟံ) ဝဏ္ဏယံ
ဿာမိ-ဖွင့်ပြပေအံ့၊ တံ-ထိုကထာဝတ္ထု အဋ္ဌကထာကို၊ (တုမေ-သောတုအပေါင်း
အသင်သူ တော်ကောင်းတို့သည်၊) သမာဟိတာ-ကောင်းစွာ အာရုံ၌ ထားအပ်
သော စိတ်ရှိကြကုန်သည်၊ ဝါ-တည်ကြည်ကြကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) သုဏာထ-
နာယူလေ့ကျက်၊ ဆောင်ရွက် မှတ်သားကြကုန်လော၊ ဣတိ-ကာလ၊ ဒေသ၊
ဒေသကနှင့် ပဋိညာဉ်စသည်ကို ဆိုရာစကားရပ် အပြီးသတ်သတည်း။

၁။ မာတိကာဌပနေနေဝံ။ ။အဌသာလိနီ နိဒါနကထာ၌ ပြအပ်ခဲ့သည့်အတိုင်း ဗုဒ္ဓ
မြတ်စွာသည် ဤပါဠိတော်ကို အပြည့်အစုံ ဟောတော်မူပဲ အားလုံးသော ကထာတို့၌
မာတိကာ အကျဉ်းဥဒ္ဒေသမျှကိုသာ ဟောတော်မူ၏၊ ဤမာတိကာဟူသည် ခေါင်းစဉ် မဟုတ်၊
အကျဉ်းချုပ်ဥဒ္ဒေသတည်း၊ ထို့ကြောင့် “မာတိကာဌပနေနေဝါတိ ဥဒ္ဒေသဒေသနာယ ဇေ”ဟု
အနုဋီကာ မိန့်သည်။

၂။ ဌပိတဿ။ ။“ဌပိတ-ထား”ဟူသည် တရားနာကြသော ဝိနောယတို့၏ စိတ်
အစဉ်၌ ထားခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဟောတော်မူခြင်းကိုပင် “ဝိနောယတို့၏ သန္တာန်၌ ချထား
ခြင်း”ဟု ပါဠိထုံးစံအတိုင်း သုံးစွဲသည်ဟု မှတ်ပါ။ [ဌပိတဿာတိ ဒေသိတဿ၊ ဒေသနာ ဟိ
ဒေသေတဗ္ဗမတ္ထံ (ဟောတော်မူထိုက်သော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို) ဝိနောယ သန္တာနေသု
ဌပနတော နိက္ခိပနတော ဌပနံ၊ နိက္ခေပေါတိ စ ဝုစ္စတိ။-အနု။]

ဂန္ထာရမ္မကထာအဖွင့် ပြီး၏။

xxxxx

နိဒါနကထာအပွင့်

ဟိ-ချဲ့၊ (ဝဏ္ဏယံသာမိအရ အကျယ်ချဲ့၍ ဖွင့်ပြဦးအံ့) ယမကပါဠိဟိရာ ဝသာနသ္မိ-ရေမီးအစုံဖြစ်သော တန်ခိုးပြာဋိဟာကို ပြတော်မူရာ ကာလ၏အဆုံး၌၊ [ယမကပါဠိဟိရပုဒ်၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌသာလိနီဘာသာဋီကာ ဂန္ထာရမ္မအဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ။] ဘဂဝါ-သည်၊ တိဒသပုရေ-တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌၊ ပါရိစ္ဆတ္တကမူလေ-ပင်လယ်ကသစ်ပင်၏ အနီးအောက်၌၊ ပဏ္ဍုကမ္မလသိလာယံ-ပဏ္ဍုကမ္မလာ၊ မြကျောက်ဖျာ၌၊ (ဖျော့တော့ဝါဝင်းသော အဆင်းရှိသော ကမ္မလာနှင့်တူသော ကျောက်နေရာ၌)၊ ဝဿံ-ဝါသို့၊ ဥပဂန္ဓာ-ကပ်ရောက်တော်မူ၍၊ မာတရံ-မယ်တော်ကို၊ ဝါ-မယ်တော်ဖြစ်ဖူးသော သန္တုသိတနတ်သားကို၊ ကာယသက္ကံ-ကိုယ်တော်၏ မျက်မှောက်ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဒေဝပရိသာယ-နတ်ဗြဟ္မာပရိသတ်အား၊ အဘိဓမ္မကထံ-အဘိဓမ္မကထာကို၊ ကထေန္တော-ဟောတော်မူလသော်၊ ဓမ္မသင်္ဂဏီဝိဘင်္ဂဓာတုကထာပုဂ္ဂလပညတ္တိပ္ပကရဏာနိ-ဓမ္မသင်္ဂဏီကျမ်း၊ ဝိဘင်းကျမ်း၊ ဓာတုကထာကျမ်း၊ ပုဂ္ဂလပညတ်ကျမ်းတို့ကို၊ ဒေသယံတွာ-ဟောတော်မူပြီး၍၊ ကထာဝတ္ထုဒေသနာယ-ကထာဝတ္ထုဒေသနာတော်၏၊ ဝါရေ-အလှည့်အကြိမ်သည်၊ သမ္ပတ္တေ-ရောက်လသော်၊ (ကရောန္တော ကတွာ ဌပေသိ-တို့၌ စပ်။)

အနာဂတေ-နောင်အခါ၌၊ မမ-၏၊ သာဝကော-သာဝကဖြစ်သော၊ မဟာပညော-ကြီးသော ပညာရှိသော၊ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿထွေရောနာမ-မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿမည်သော ထေရ်သည်၊ [မြတ်စွာဘုရား၏ မြင်တော်မူရာ၌ “ထေရော”ဟု မသုံးသင့်၊ “မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿောနာမ”ဟုသာ သုံးသင့်သည်။] ဥပ္ပန္နံ-ဖြစ်ပေါ်လာသော၊ သာသနမလံ-သာသနာတော်၏ အညစ်အကြေးကို၊ သောဓေတွာ-သုတ်သင်၍၊ တတိယသင်္ဂီတိ-တတိယသင်္ဂီယနာကို၊ ကရောန္တော-သော်၊ ဘိက္ခုသံဃဿ-ရဟန်းအပေါင်း၏၊ မဇ္ဈေ-အလယ်၌၊ နိသိန္နော-ထိုင်နေလျက်၊ သကဝါဒေ-မိမိ၏အယူဝါဒ၌၊ ပဉ္စသုတ္တသတာနိ-ငါးရာသော သုတ်တို့လည်းကောင်း၊ ပရဝါဒေ-သူတစ်ပါးတို့၏အယူဝါဒ၌၊ ပဉ္စ (သုတ္တသတာနိ)-တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ သုတ္တသဟဿံ-သုတ်ပေါင်းတစ်ထောင်ကို၊ သမောဓာနေတွာ-ပေါင်း၍၊ ဣမံ ပကရဏံ-ဤကထာဝတ္ထုကျမ်းကို၊ ဘာဇေသတိ-အကျယ်ဝေဖန်လိမ့်မည်၊ ဣတိ-ဤသို့ မြင်တော်မူ၍။

တဿ-ထိုအရှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿထေရ်၏။ ဩကာသံ-အကျယ်ဝေဖန်ခွင့်ကို။ ကရောန္တော-ပြုတော်မူလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ တာဝ-ပရိဟာနိကထာစသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (ဝုတ္တေ-ဟောတော်မူအပ်သော) ပုဂ္ဂလဝါဒေ-၌၊ စတူသု-လေးရပ်ကုန် သော၊ ပဉ္စေသု-ပြဿနာတို့၌၊ ဒွိန္ဒ-ကုန်သော၊ ပဉ္စကာနံ-ပဉ္စကတို့၏၊ ဝသေန-အပြားအားဖြင့်၊ အဋ္ဌမုခါ-ရှစ်ပါးသော အဦးအစ စကားပါရှိသော၊ ယာသော ဝါဒယုတ္တိ-အကြင်ဝါဒဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းနည်းလမ်းသည်၊ (အတ္ထိ) တံ-ထိုဝါဒယုတ္တိကို၊ အာဒိကတွာ-အစပြု၍၊ သဗ္ဗကထာမဂ္ဂေသု-အလုံးစုံသော ကထာအစဉ်တို့၌၊ အသမ္ပဏ္ဏဘာဏဝါရမတ္တယ-မပြည့်သော တစ်ဘာဏဝါရအတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ဝါ-တစ်ဘာဏဝါရ မပြည့်သော၊ တန္တိယာ-ပါဠိတော်ဖြင့်၊ မာတိကံ-မာတိကာကို၊ (အကျဉ်းဥဒ္ဓေသကို)၊ ဌပေသိ-ထားတော်မူပြီ၊ ဝါ-ဟောတော်မူပြီ။ [စတူသု ပဉ္စေသု စသည်တို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌသာလိနီဘာသာဋီကာ နိဒါနကထာ၌ ရေးခဲ့ပြီ၊ ဤ၌ကား ပါဠိတော်ဝယ် တိုက်ရိုက်တွေ့ရပါလိမ့်မည်။]

အထ-မာတိကာကို ထားတော်မူပြီးရာ ထိုအခါမှနောက်၌၊ အဝသေသံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီး ကျမ်းတို့မှ ကြွင်းသော၊ အဘိဓမ္မကထံ-ကို၊ ဝိတ္ထာရနယေနေဝ-အကျယ်ဖြစ်သော နည်းဖြင့်ပင်၊ (ဓမ္မသင်္ဂဏီစသည်ကို ဟောတော်မူသကဲ့သို့ အကျယ်ဖြစ်သော နည်းဖြင့်ပင်၊) [နည်းချင်း တူသောကြောင့် သန္နိဋ္ဌာနဇေယျနှင့် ဆိုသည်။] ကထေတွာ-၍၊ ဝုတ္တဝသော-ဝါလပတ်လုံး သီတင်းသုံးတော်မူပြီးသည်၊ (ဟုတွာ) သုဝဏ္ဏရဇေတသောပါနမဇ္ဈေ-ရွှေစောင်းတန်း ငွေစောင်းတန်းတို့၏ အလယ်၌၊ ဝါ-ရွှေလှေခါး ငွေလှေခါးတို့၏ အလယ်၌၊ မဏိမယေန-ပတ္တမြားဖြင့် ပြီးသော၊ သောပါနေန-စောင်းတန်းဖြင့်၊ ဝါ-လှေခါးဖြင့်၊ ဒေဝလောကတော-တာဝတိံနတ်ပြည်မှ၊ သင်္ကဿနဂရေ-သင်္ကဿမြို့၌၊ ဩရုယု-သင်္ကဆင်းတော်မူ၍၊ သတ္တဟိတံ-သတ္တဝါတို့၏ အစီးအပွားကို၊ သမ္မာဒေန္တော-ပြီးစီးစေတော်မူလျက်၊ ယာဝတာယုကံ-အကြင်အကြင်အသက်အပိုင်းအခြားအတိုင်း၊ ဌတွာ-တည်တော်မူ၍၊ အနုပါဒိသေသာယ-ဝိပါင်နာမက္ခန္ဓာ ကမ္မတ္တာရုပ်အကြွင်းအကျန်မရှိသော၊ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ-နိဗ္ဗာနဓာတ်ဖြင့်၊ ပရိနိဗ္ဗာယိ-ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီ၊ ဝါ-သန္ဓေနောက်ထပ်၊ မဆက်စပ်ပဲ၊ ဝဋ်ဇာတ်ရုပ်သိမ်း၍၊ ချုပ်ငြိမ်းတော်မူပြီ။

အနုပါဒိ ၊ပေ၊ ပရိနိဗ္ဗာယိ။ ။“ပရိနိဗ္ဗာယိ”အရ ဘုရားရှင်၏ ဝဋ်ဇာတ်သိမ်း၍ အေးငြိမ်းခြင်းဟူသော စုတိစိတ်တော်ရ၏။ “အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ”အရလည်း ထိုစုတိစိတ်တော်ပင် ရ၏။ ဤသို့ အရမကွဲပြားသော်လည်း သဉ္ဇပါဒိသေသနိဗ္ဗာနဓာတ်မှ အထူးပြုခြင်းအကျိုးငှာ “အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ” ဟု ဝိသေသနပြုရသည်။

အထ-ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ အဿ-ထိုမြတ်စွာဘုရား၏၊ (ဓမ္မဝိနယ သရီရံ၌ စပ်၊) မဟာကဿပပုဂ္ဂိုလ်-အရှင်မဟာကဿပ အမှူးရှိသော၊ ဝသီဂဏော-ဝသီဘော်ငါးပါးရှိသော ရဟန္တာအပေါင်းသည်၊ အဇာတသတ္တု ရာဇာနံ-အဇာတသတ်မင်းကို၊ သဟာယံ-အပေါင်းအဖော်ကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ (အဖော်အဖြစ်ဖြင့် ယူ၍၊) ဓမ္မဝိနယသရီရံ-တရားအထည်ကိုယ်ဖြစ်သော သုတ်၊ အဘိဓမ္မာ၊ ဝိနည်းကို၊ သင်္ဂဟံ-သိမ်းယူကြောင်း သင်္ဂဟနာသို့၊ အာရောပေသိ-တက်ရောက်စေပြီး၊ ဝါ-တင်ပြီး၊ တတော-ထိုပဌမသင်္ဂဟနာတင်ပြီးရာကာလမှ နောက်၌၊ ဝဿသတဿ-အနှစ်တစ်ရာ၏၊ အစွယေန-လွန်ရာအခါ၌၊ ဝဇ္ဇိပုတ္တကာ-ဝဇ္ဇိတိုင်း၌ အမျိုးတို့၏ သားဖြစ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ ဒသဝတ္ထုနိ-ဆယ်ပါးကုန်သော ဝတ္ထုတို့ကို၊ ဒီပယိသု-ပြကြကုန်ပြီး၊ [ဒသဝတ္ထု၏ သရုပ်ကို စူဠဝဂ္ဂပါဠိတော် သတ္တသတိကက္ခန္ဓ၌ ကြည့်ပါ။] တာနိ-ထိုဆယ်ပါးသော ဝတ္ထုတို့ကို၊ သုတွာ-ကြား၍၊ ကာကဏ္ဍကဿ-ကာကဏ္ဍကမည်သော၊ ဗြာဟ္မဏဿ-၏၊ ပုတ္တော-သားဖြစ်သော၊ ယသတ္ထေရော-အရှင်ယသထေရ်သည်၊ သုသုနာဂပုတ္တံ-သုသုနာဂမင်း၏ သားတော်ဖြစ်သော၊ ကာလာသောကနာမ-မည်သော၊ ရာဇာနံ-ကို၊ သဟာယံ-ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ဒွါဒသန္ဓံ-တစ်ဆယ့်နှစ်လီကုန်သော၊ ဘိက္ခုသတသဟဿာနံ-ရဟန်းအသိန်းတို့၏၊ (တစ်နည်း) ဒွါဒသန္ဓံ ဘိက္ခုသတသဟဿာနံ-တစ်သန်းနှစ်သိန်းကုန်သော ရဟန်းတို့၏၊ အန္တရေ-အလယ်၌၊ သတ္တထေရသတာနိ-ခုနစ်ရာသော ထေရ်တို့ကို၊ ဥစ္စိနိတွာ-ရွေးချယ်၍၊ တာနိ ဒသဝတ္ထုနိ-တို့ကို၊ မဒ္ဒိတွာ-နှိမ်နင်း၍၊ ဓမ္မဝိနယသရီရံ-ကို၊ သင်္ဂဟံ-သို့၊ အာရောပေသိ-ပြီး၊ ဝါ-ပြီး။

ပန-ဆက်၊ တေဟိ ဓမ္မသင်္ဂဟတ္ထေရေဟိ-ထိုသုတ်အဘိဓမ္မာဝိနည်းကို သိမ်းယူကြသော ထေရ်တို့သည်၊ နိဂ္ဂဟိတာ-နှိမ်အပ်ကုန်သော၊ ဒသသဟဿာ-တစ်သောင်းအတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သော၊ ဝဇ္ဇိပုတ္တကာ - ကုန်သော၊ ဘိက္ခု - တို့သည်။

ဆိုလိုရင်း မှာ ပုဂ္ဂိုလ်အမျိုးမျိုးကို လိုက်၍ စုတိစိတ်ကိုပင် ကွယ်လွန်ခြင်း၊ သေဆုံးခြင်း၊ နတ်ရွာစံကံ တော်ကုန်ခြင်း၊ ပျံလွန်တော်မူခြင်း စသည်ဖြင့် အမျိုးမျိုး သုံးစွဲသကဲ့သို့ ရဟန္တာတို့၏ ပစ္စိမိတ်ကိုလည်း “ပရိနိဗ္ဗာန်”ဟု သုံးစွဲသည်-ဟူလို။ [ဤအနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနဓာတ်ကို “ဓန္ဓပရိနိဗ္ဗာန်”ဟု ခေါ်၍ ဘုရားရှင်၏ အရဟတ္တမဂ်ခဏ၌ ကိလေသာတို့မှ ငြိမ်းခြင်းကို ကိလေသပရိနိဗ္ဗာန်၊ သဥပါဒိသေသပရိနိဗ္ဗာန်ဟု ခေါ်ရသည်။ ပရိနိဗ္ဗာနမေဝါတိ ပရိနိဗ္ဗာနကိရိယာသင်္ခါတိ စုတိပရိနိဗ္ဗာနမေဝ ၊ပေ၊ ပရိနိဗ္ဗာနန္တရတော ကိလေသပရိနိဗ္ဗာနတောတိ အတ္ထော။ မဓဋီကာ၊ အခြားတစ်နည်းကို ဋီကာနိဿယ၌ ရှုပါ။]

ပက္ခိ-အသင်းအပင်းကို၊ ပရိယေသမာနာ-ရှာမှီးကုန်လသော်၊ အတ္တနော-အား၊ အနုရူပံ-လျော်သော၊ ဒုဗ္ဗလပက္ခိ-အသိဉာဏ် အားမရှိသော အသင်းအပင်းကို၊ လဘိတွာ-ရ၍၊ ဝိသု-သီးခြား၊ မဟာသံဃိကာစရိယကုလံနာမ-များသော သံဃာ ရှိသော ဆရာ၏အမျိုးအနွယ်မည်သည်ကို၊ အကံသု-ပြုကြကုန်ပြီ၊ [သူတို့အထံ၌ သံဃာအများ ပါသောကြောင့် မဟာသံဃိကာစရိယကုလဂိုဏ်းဟု ဆိုသည်၊] တတော-ထိုမဟာသံဃိကာစရိယကုလဂိုဏ်းမှ၊ ဘိဇ္ဇိတွာ-ကွဲပြား၍၊ အပရာနိ-အခြားကုန်သော၊ ဂေါကုလိကာစ-ဂေါကုလိကာစရိယဂိုဏ်းတို့လည်းကောင်း၊ ဧကဗျော ဟာရိကာစ-ဧကဗျောဟာရိကာစရိယဂိုဏ်းတို့လည်းကောင်း၊ (ဣတိ-သို့) ဒွေ-နှစ်မျိုးကုန်သော၊ အာစရိယကုလာနိ-ဆရာတို့၏ အမျိုးအနွယ်တို့သည်၊ ဇာတာနိ-ဖြစ်ကုန်ပြီ။

ဂေါကုလိကနိကာယတော-ဂေါကုလိက၏ ဆရာတို့ ဂိုဏ်းမှ၊ ဘိဇ္ဇိတွာ-၍၊ အပရာနိ-ကုန်သော၊ ပဏ္ဏတ္ထိဝါဒါစ-ပဏ္ဏတ္ထိဝါဒဂိုဏ်းလည်းကောင်း၊ ဗာဟုလိယာ စ-ဗာဟုလိယဂိုဏ်းလည်းကောင်း၊ (ဣတိ-သို့) ဒွေ-ကုန်သော၊ ဗာဟုသုတိက အာစရိယကုလာနိ-တို့သည်၊ ဇာတာနိ-ကုန်ပြီ၊ ဗာဟုသုတိကာတိပိ-ဗာဟုသု တိကဟူသော အမည်သည်လည်း၊ တေသံယေဝ-ထိုဗာဟုလိယဆရာတို့၏ပင်၊ နာမံ-တည်း၊ တေသံယေဝ-ထိုဗာဟုလိယဆရာတို့၏ပင်၊ အန္တရေ-အတွင်း၌၊ စေတိယဝါဒါနာမ-စေတိယဝါဒတို့မည်သော၊ အပရေ-တစ်ပါးကုန်သော၊ အာ စရိယဝါဒါ-ဆရာတို့၏ ဝါဒတို့သည်၊ ဥပ္ပန္နာ-ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ ဧဝံ-သို့၊ မဟာသံဃိကာ စရိယကုလတော-မှ၊ ဒုတိယေ-နှစ်ပါးမြောက်သော၊ ဝဿသတေ-နှစ်အရာ၌၊ ပဉ္စ- ကုန်သော၊ အာစရိယကုလာနိ-တို့သည်၊ ဥပ္ပန္နာနိ-ကုန်ပြီ၊ တာနိ-ထိုငါးပါးသော ဆရာ တို့၏ အမျိုးတို့သည်၊ မဟာသံဃိကေဟိ-မဟာသံဃိကာစရိယကုလတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊ ဆ-ခြောက်ဂိုဏ်းတို့သည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏။

ဒုတိယေ-သော၊ တသ္မိယေဝ ဝဿသတေ-ထိုအနှစ်တစ်ရာအတွင်း၌ပင်၊ (ဘုရားပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးနောက် အနှစ် နှစ်ရာအတွင်း၌ပင်) ထေရဝါဒတော-

ဒုဗ္ဗလပက္ခိ။ ။ဒုတိယသင်္ဂါယနာတင်ရာအခါ၌ ဒါယကာဖြစ်သော ကာဠာသောက မဟာရာဇာကဲ့သို့ အားမရှိပဲ တစ်ဝန်တစ်လျားကိုသာ အစိုးရသော ရာဇာဖြစ်သောကြောင့် “ဒုဗ္ဗလ-အားမရှိ”ဟု ဝဒန္တိဝါဒ ရှိ၏။ သို့သော် ထိုဝါဒကို ဋီကာဆရာ မနုစံသက်သောကြောင့် “ဓမ္မဝါဒီ အဓမ္မဝါဒီအထူးကို သိနိုင်သော ဉာဏ်ပညာရှိလျှင် ထိုအဓမ္မဝါဒီတို့ကို အားမပေးရာ၊ ယခုသော် ထိုကဲ့သို့ ဉာဏ်ပညာ အားမရှိ၊ ထိုသို့ ဉာဏ်ပညာ အားမရှိခြင်းကို “ဒုဗ္ဗလ” ဆိုသည်ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။ [ယခုအခါ မြန်မာနိုင်ငံ၌ အဓမ္မဝါဒီတို့ကို အားပေးနေကြသော ဒုဗ္ဗလလူတွေ အများအပြားပင် ရှိနေကြသေး၏။]

ထေရဝါဒဂိုဏ်းမှ၊ ဘိဇ္ဇိတွာ-၍၊ မဟိသာသကစ-မဟိသာသက ဝါဒတို့လည်းကောင်း၊ ဝဇ္ဇိပုတ္တကာ-ဝဇ္ဇိပုတ္တကာဝါဒတို့လည်းကောင်း၊ (ဣတိ-သို့) ဒွေ-ကုန်သော၊ အာစရိယဝါဒါ-တို့သည်၊ ဥပ္ပန္နာ-ကုန်ပြီ၊ တတ္ထ-ထိုနှစ်ပါးသော ဝါဒတို့တွင်၊ ဝဇ္ဇိပုတ္တကာဝါဒတော-မှ၊ ဘိဇ္ဇိတွာ-၍၊ အပရေ-ကုန်သော၊ ဓမ္မုတ္တရိယာ-ဓမ္မုတ္တရိယ ဝါဒတို့လည်းကောင်း၊ ဘဒြိယာနိကာ-တို့လည်းကောင်း၊ ဆန္ဒာဂါရိကာ-တို့လည်းကောင်း၊ သမိတိယာ-တို့လည်းကောင်း၊ (ဣတိ-သို့) စတ္တာရော အာစရိယဝါဒါ ဥပ္ပန္နာ၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဒုတိယေ-သော၊ တသ္မိယေဝ ဝဿသတေ-၌ပင်၊ မဟိသာသကဝါဒတော-မှ၊ ဘိဇ္ဇိတွာ-၍၊ သဗ္ဗတ္ထိဝါဒါ-တို့လည်းကောင်း၊ ဓမ္မဂုတ္တိကာ-တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွေ အာစရိယဝါဒါ ဥပ္ပန္နာ၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ သဗ္ဗတ္ထိ ဝါဒကုလတော-သဗ္ဗတ္ထိဝါဒဆရာတို့၏ အမျိုးအနွယ်မှ၊ ဘိဇ္ဇိတွာ-၍၊ ကဿပိကာ နာမ-ကဿပိကာဆရာတို့၏ ဝါဒတို့မည်သည်၊ ဇာတာ-ကုန်ပြီ၊ ကဿပိကေသု-ကဿပိကာဆရာတို့၏ ဝါဒတို့သည်၊ ဘိန္နေသု-ကွဲပြားကုန်လသော်၊ အပရေ-ကုန်သော၊ သင်္ကန္တိကာနာမ-သင်္ကန္တိကာဝါဒတို့မည်သည်၊ ဇာတာ-ကုန်ပြီ။

သင်္ကန္တိကေသု-တို့သည်၊ ဘိန္နေသု-ကုန်လသော်၊ သုတ္တဝါဒါနာမ-တို့မည်သည်၊ ဇာတာ-ကုန်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ထေရဝါဒတော-မှ၊ ဘိဇ္ဇိတွာ-၍၊ ဧကာဒသ-တစ်ဆယ့်တစ်ပါးကုန်သော၊ အာစရိယဝါဒါ-တို့သည်၊ ဥပ္ပန္နာ-ကုန်ပြီ၊ တေ-ထိုတစ်ဆယ့်တစ်ပါးသော အာစရိယဝါဒတို့သည်၊ ထေရဝါဒေဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ ဒွါဒသ-တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော ဝါဒတို့သည်၊ ဟောန္တိ-ကုန်၏၊ ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ ဒွါဒသ-ကုန်သော၊ ဣမေ (အာစရိယဝါဒါ-) စ-တို့လည်းကောင်း၊ မဟာသံဃိကာနံ-မဟာသံဃိကာဆရာတို့၏၊ ဆ-ကုန်သော၊ အာစရိယဝါဒါစ-တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ သဗ္ဗေဝ-အလုံးစုံသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ အဋ္ဌရသ-တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးကုန်သော၊ အာစရိယဝါဒါ-တို့သည်၊ ဒုတိယေ-သော၊ ဝဿသတေ-၌၊ ဥပ္ပန္နာ-ကုန်ပြီ၊ အဋ္ဌာရသနိကာယာတိပိ-တစ်ဆယ့်ရှစ်ဂိုဏ်းဟူသော အမည်သည်လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌာရသာစရိယကုလနိပိ-တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသော ဆရာတို့၏ အမျိုးအနွယ်ဟူသော အမည်သည်လည်းကောင်း၊ ဧတေသံယေဝ-ဤအဋ္ဌာရသာစရိယဝါဒတို့၏ သာလျှင်၊ နာမံ-တည်း၊ ပန - အထူးကား၊ ဧတေသု - ဤတစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသော

ဘိန္နကာ။ ။မူလသင်္ဂီတိမှ၊ သို့မဟုတ် မူလနိကာယမှ ကွဲပြားကြသည်ကို “ဘိန္န”ဟု ဆိုရသည်။ ထိုသို့ ကွဲပြားခြင်း၏အကြောင်းရင်းမှာ ဝိနည်းတော်ကို အလေးမပြုခြင်းတည်း။ ဝိနည်းတော်ကို အလေးမပြုသည့်အတွက် ခပ်ပေါ့ပေါ့နေရခြင်းကိုပင် သဘာဝကျသည်ဟု ထင်ကာ အဆင့်ဆင့် သဒ္ဓါတရားပျက်ပြား၍ သုတ္တန်တရားတော်များကိုပင် အပြောင်းအလွဲ ပြုရဲကြလေသည်။

ဝါဒတို့တွင်၊ သတ္တရသ-တစ်ဆယ့်ခုနစ်ပါးကုန်သော၊ ဝါဒါ-တို့သည်၊ ဘိန္ဒုကာ-ကွဲပြားကုန်၏။ ထေရဝါဒေါ-သည်၊ အသမ္ဘိန္ဒုကာ-မကွဲပြား၊ ဣတိ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။

စ-သာဓကကား၊ ဒီပဝံသေပိ-ဒီပဝံသကျမ်း၌လည်း၊ ဧတံ-ထိုဂါထာစကားကို၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ (တစ်နည်း၊) ဒီပဝံသေ-၌၊ (ပေါရာဏေဟိ) ပိ-ရှေးဆရာတို့သည်လည်း၊ ဧတံ-ကို၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။ (ကိ-နည်း။)

ထေရေဟိ-အရှင်ယသအစရှိသော ထေရ်တို့သည်၊ နိကမ္ပိတာ-ဓမ္မဝါဒီဘက်မှ နှင်ထုတ်အပ်ကုန်သော၊ ပါပဘိက္ခု-ယုတ်မာသော ရဟန်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဝဇ္ဇိပုတ္တကာ-ကုန်သော၊ အဓမ္မဝါဒီ-အဓမ္မကို ပြောဆိုလေ့ရှိကြကုန်သော၊ ဗဟူ-များစွာကုန်သော၊ ဒသသဟဿာ-တစ်သောင်းအတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ဇနာ-ရဟန်းတို့သည်၊ အညံ-ကာလာသောကမင်းမှ အခြားသော၊ ပက္ခံ-အားမရှိသော အသင်းအပင်းကို၊ လဘိတွာန-ရ၍၊ ဝါ-ကြောင့်၊ သမာဂန္ဓာ-အညီအမျှ လာရောက်ကြကုန်၍၊ ဓမ္မသင်္ဂဟံ-သုတ် အဘိဓမ္မာ ဝိနည်းကို သိမ်းယူကြောင်း သင်္ဂီယနာကို၊ အကံသု-ကုန်ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဝါ-ထိုသို့ တစ်သောင်းသော ရဟန်းတို့၏ ဓမ္မသင်္ဂဟကို ပြုကြကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အယံ ဓမ္မသင်္ဂဟံ-ဤဓမ္မသင်္ဂဟကို၊ မဟာသင်္ဂဟံ-မဟာသင်္ဂဟဟူ၍၊ ဝါ-များစွာသော ရဟန်းတို့၏ သင်္ဂီယနာဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-အပ်၏၊ မဟာသင်္ဂဟံ-မဟာသင်္ဂဟံကို ပြုကြကုန်သော၊ ဘိက္ခု-အဓမ္မဝါဒီရဟန်းတို့သည်၊ သာသနေ-ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သာသနာတော်၌၊ ဝိလောမံ-ဆန့်ကျင်ဘက်ကို၊ အကံသု-ကုန်ပြီ၊ မူလသင်္ဂဟံ-အရင်းမူလအစဖြစ်သော ပဌမသင်္ဂီယနာ

ထေရဝါဒေါ။ ။အရှင်မဟာကဿပ အစရှိသော ထေရ်တို့၏ ဝါဒကို “ထေရာနံ+ဝါဒေါ”အရ “ထေရဝါဒ”ဟု ခေါ်၏။ ထိုထေရဝါဒသည် ဝိနည်းတော်ကို မူထားရကား ထိုဝိနည်းတော်၌ လာသည့်အတိုင်း အဆက်ဆက် ကျင့်လာကြသောကြောင့် အဘိန္ဓက (မကွဲမပြားပဲ) တစ်သားထည်း ရှိရပေသည်။ ယခုအခါ၌ မိမိတို့ လုပ်ချင်ရာကို လုပ်နေကြသော်လည်း ဝိနည်းတော်အလိုအားဖြင့် မအပ်ဟု အယူရှိရကား ဝိနည်းကိုမူ လေးစားကြသည်သာ။

ဝါဒ။ ။“ထေရဝါဒ” စသည်၌ ဝါဒဟူသည် အဘယ်နည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။ အဖြေကား-“ဝဒန္တိ ဧတေနာတိ ဝါဒေါ”အရ ပြောဆိုကြောင်း ဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိ (အယူ) ကို “ဝါဒ”ဟု ခေါ်၏။ ထိုအယူအတိုင်း (အမှန်ဟု ယူ၍) သင်ယူပို့ချ အဆက်ဆက် ဆောင်ရွက်အပ်သော ပါဠိတော်ကိုလည်းကောင်း၊ ထိုပါဠိတော်အတိုင်း ပြုကျင့်အပ်သော အကျင့်ကိုလည်းကောင်း ကာရဏူပစာရအားဖြင့် “ဝါဒ”ဟု ခေါ်ရသည်။ ဥပမာ - ဝိဘဇ္ဇဝါဒီ စသည်ဖြင့် လာရာ၌ အယူဝါဒအတိုင်း ပြောဆိုအပ်သော စကားဝါကျ ပါဠိများကို “ဝါဒ”ဟု ခေါ်သကဲ့သို့တည်း။ ထိုဝါဒအတိုင်း လိုက်နာသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို နိကာယ (ဂိုဏ်း) ဟု ခေါ်ရသည်။

ကို၊ ဘိန္ဒုတွာ-ဖျက်ဆီး၍၊ အည-ပဌမသင်္ဂါယနာမှ အခြားသော၊ သင်္ဂဟံ-ကို၊ အကံသု-ကုန်ပြီ။ [အရှင်မဟာယသတို့၏ ဒုတိယသင်္ဂါယနာကိုကား အသိအမှတ် မပြုလိုကြ။]

တေ-ထိုအဓမ္မဝါဒီရဟန်းတို့သည်၊ အညတြ-ဒီဃနိကာယ် အစရှိသည်တို့တွင် အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော အခြားနိကာယ်၌၊ သင်္ဂဟိတာ-သိမ်းယူအပ်သော သုတ်အပေါင်းမှ၊ သုတ္တံ-ထိုထိုသုတ်ကို၊ နိကမ္မိတွာ-ဆွဲငင်၍၊ အညတြ-အမှတ် မထား တစ်ပါးပါးသော အခြားနိကာယ်၌၊ အကရိသု-ပြုကြကုန်ပြီ၊ ဝါ-ထားကြ ကုန်ပြီ၊ (တစ်နည်း) တေ-တို့သည်၊ သင်္ဂဟိတာ-မူလသင်္ဂီတိဝယ် သင်္ဂါယနာတင် အပ်သော သုတ်အပေါင်းမှ၊ အညတြ (အည)-အခြားသော၊ သုတ္တံ-သင်္ဂါယနာ မတင်အပ်သော သုတ်ကို၊ အညတြ-အခြားတစ်စုံတစ်ခုသော နိကာယ်၌၊ (တစ် နည်း) အညတြ-အခြားတစ်စုံတစ်ခုသော သုတ်ဟူ၍၊ အကရိသု-ကုန်ပြီ၊ ဝါ- ကုန်ပြီ၊ တေ ဘိက္ခုဝေါ-ထိုရဟန်းတို့သည်၊ ဝိနယေ-ဝိနည်းပါဠိတော်၌လည်း ကောင်း၊ ပဉ္စသု-ကုန်သော၊ နိကာယေသု-ဝိနည်းပါဠိတော်မှ တစ်ပါးသော နိကာယ်တို့၌လည်းကောင်း၊ အတ္ထံ-အနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဓမ္မဉ္စ-ပါဠိ တော်ကိုလည်းကောင်း၊ ဘိန္ဒုသု-ဖျက်ဆီးကြကုန်ပြီ၊ တေ ဘိက္ခုဝေါ-တို့သည်၊ ပရိ ယာယဒေသိတဉ္စာပိ-ပရိယာယ်အားဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော ဒေသနာတော်ကို လည်းကောင်း၊ အထော-ထိုမှတစ်ပါး၊ နိပ္ပရိယာယဒေသိတံ-ပရိယာယ်မဟုတ် မုချအားဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော ဒေသနာတော်ကိုလည်းကောင်း၊ နိတတ္ထ ဉ္စေဝ-ဆောင်ယူအပ်ပြီးသော အနက်အဓိပ္ပာယ်ရှိသော သုတ်ကိုလည်းကောင်း၊ နေယျတ္ထဉ္စ-အဓိပ္ပာယ်မစုံသေး၍ ဆောင်ပြုထိုက်သော အနက်အဓိပ္ပာယ်ရှိသော သုတ်ကိုလည်းကောင်း၊ အဇာနိတွာန-မသိမူ၍၊ ဝါ-မသိခြင်းကြောင့်၊ (အတ္ထံ-ကို လည်းကောင်း၊ ဓမ္မဉ္စ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဘိန္ဒုသု-ကုန်ပြီ။)

အညတြ သင်္ဂဟိတာ။ ။ “ဒီဃာဒီသု အညတြ သင်္ဂဟိတတော သုတ္တန္တရာသိတော”ဟု ဖွင့်သောကြောင့် “သင်္ဂဟိတာ”ပါဌ်သည် ရှေးပါဌ်တည်း၊ “သုတ္တံ အညတြ”၌ “တံတံ သုတ္တံ နိကမ္မိတွာ အညတြ အကရိသု”ဟု ဋီကာဖွင့်အတိုင်း အနက်ပေးရသည်။

တစ်နည်း။ ။ “သင်္ဂဟိတတော ဝါ အညတြ”ဟု တစ်နည်း ဖွင့်၏၊ အညတြကို “အည” ဟု မရဖွင့်၍ “အသင်္ဂဟိတံ သုတ္တံ”ဟု အဘိဓမ္မေယျလည်း ဖွင့်သည်၊ အညတြ ကတ္ထစိတိ ယထာရစိတေ ကိသ္မိစိ နိကာယေ၊ အကရိသုတိ ဌပယံသု၊ အညံ ဝါသည် အညတြ၏ တစ်နည်း အဖွင့်တည်း၊ အညံဝါတိ ဗြဟ္မဇာလာဒိ နာမကေသု အညတရံ ဝါ သုတ္တနာမကန္တိ အတ္ထော။ -မဓ။ [ပရိယာယ ဘာသိတံ စသော ပုဒ်တို့ကို ဋီကာ၌ ဖွင့်ထားသည်၊ နိတတ္ထ နေယျတ္ထတို့၏ အနက်ကို သမ္မောဟဝိနောဒနိ အာယတနဝိဘင်း ဘာသာဋီကာ၌ ရေးခဲ့ပြီ။]

တေ-ထိုအဓမ္မဝါဒီရဟန်းတို့သည်၊ အည-အခြားသော အနက်ကို၊ သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ ဘဏိတံ-ဟောတော်မူအပ်သော သုတ်ကို၊ (တတော-ထိုဟောတော်မူအပ်သော သုတ်မှ၊ အည-အခြားသော အနက်ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ဘဏိတံ-ဟောတော်မူအပ်သည်ကို၊ ကတွာ-ပြု၍၊ ဌပယိသု-ကုန်ပြီ၊ တဿ-ထိုဟောတော်မူအပ်သော သုတ်၏၊) အတ္ထပ္ပ-အနက်ကိုလည်း၊ အည-တစ်ပါးသော အနက်ကို၊ (ကတွာ-၍၊) ဌပယိသု-ကုန်ပြီ၊ တေ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ ဗျဉ္ဇနစ္ဆာယာယ-သဒ္ဓါ၏ အရိပ်အရောင်ဖြင့်၊ ဗဟံ-များစွာသော၊ အတ္ထံ-သဏှသုခုမဖြစ်သော သုညတစသော အနက်ကို၊ ဝိနာသယံ-ဖျက်ဆီးကြကုန်ပြီ၊ တေ-တို့သည်၊ သုတ္တံ-သုတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိနယဂမ္ဘီရံ-ဝိနည်း၌ နက်နဲသော မဟာပဒေသ ပရိဝါရ အစရှိသော၊ ဧကဒေသံ-တစ်စိတ်တစ်ဖို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဆဋ္ဌေတွာန-စွန့်ပစ်၍၊ (တစ်နည်း) ဝိနယဂမ္ဘီရံ-ကိလေသာကို ပယ်ဖျောက်နိုင်ခြင်းကြောင့် နက်နဲသော၊ ဧကဒေသံ-တစ်စိတ်တစ်ဖို့သော၊ သုတ္တံ-သုတ်ကို၊ ဆဋ္ဌေတွာန-၍၊ ပဋိရူပံ-မိမိတို့အလိုအားလျော်သော၊ ဝါ-အတုအယောင်ဖြစ်သော၊ အည-တစ်မျိုးတစ်ခြားသော၊ တဉ္စ သုတ္တံ-ထိုသုတ်ကိုလည်းကောင်း၊ (တဉ္စ) ဝိနယံ-ထိုဝိနည်းကိုလည်းကောင်း၊ ကရိသု-ကုန်ပြီ။

တေ-ထို့သည်၊ ပရိဝါရံ-ဝိနည်းငါးကျမ်းတွင် အပါအဝင်ဖြစ်သော ပရိဝါရကိုလည်းကောင်း၊ အတ္ထုဒ္ဓါရံ-အနက်ကို ထုတ်ဆောင်ရာ အဋ္ဌကထာကဏ္ဍဟူသော၊ အဘိဓမ္မံ-အဘိဓမ္မာတစ်စိတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဆပ္ပကရဏံ-အဘိဓမ္မာခြောက်ကျမ်းလုံးကိုလည်းကောင်း၊ ပဋိသမ္ဘိဒဉ္စ-ပဋိသမ္ဘိဒါပါဠိတော်ကိုလည်းကောင်း၊ နိဒ္ဒေသံ-နိဒ္ဒေသပါဠိတော်ကိုလည်းကောင်း၊ ဧကဒေသံ-တစ်စိတ်တစ်ဖို့သော၊ ဇာတကံစ-ဇာတ်တော်ကိုလည်းကောင်း၊ ဧတ္ထကံ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသောပါဠိအစုကို၊ ဝိဿဒ္ဓိတွာန-စွန့်လွှတ်၍၊ အညာနိ-အခြားသော အဘိဓမ္မာကျမ်းအစရှိသည်တို့ကို၊ အကရိသု-ကုန်ပြီ၊ ဝါ-ကုန်ပြီ၊ တေ-ထို့သည်၊ နာမံ-အမည်ကိုလည်းကောင်း၊ လိဂီ-အသွင်သဏ္ဌာန်အထူးကိုလည်းကောင်း၊ ပရိက္ခာရံ-ဆိုင်းစသော ပရိက္ခရာကိုလည်းကောင်း၊ အာကပ္ပကရဏာနိစ-လက်ခြေစသည်ကို ထားခြင်းဟူသော အမူအရာ သင်္ကန်းချုပ်ပုံအစရှိသော ကိစ္စအထူးတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပကတိဘာဝံ-ပင်ကိုယ်ရိုးရာ၏ အဖြစ်ကို၊ ဇဟိတွာ-စွန့်၍၊ တဉ္စ-ထိုနာမစသည်ကိုလည်း၊ အည-တစ်မျိုးတစ်ဖုံကို၊ အကံသု-ကုန်ပြီ။

မဟာသင်္ဂီတိကာရကာ-မဟာသင်္ဂီယနာကို ပြုကြကုန်သော ဝဇ္ဇိပုတ္တကရဟန်းတို့သည်၊ ဘိန္နဝါဒါ-ကွဲပြားသော ဝါဒရှိကြကုန်သည်၊ ပုဗ္ဗင်္ဂမာ-ဝါဒကွဲရာ၌ ရှေ့သွားခေါင်းဆောင်တို့သည်၊ (အဟု-ဖြစ်ကုန်ပြီ၊) [ဝဇ္ဇိပုတ္တကရဟန်းတို့သည် ထေရဝါဒမှ

စ၍ ကွဲခဲ့ကြပြီးလျှင် သူတို့နောက်လည်း အဆက်ဆက် ကွဲကြသောကြောင့် “ပုဗ္ဗင်္ဂမ”ဟု ဆိုသည်။] စ-ဆက်၊ တေသံ-ထိုမဟာသင်္ဂီတိကာရက ရဟန်းတို့၏ (ဂိုဏ်းခွဲမှုကို) အနုကာရေန-အတုလိုက်၍ ပြုခြင်းကြောင့်၊ ဗဟု-ကုန်သော၊ ဘိန္နဝါဒါ-ကွဲပြားသော ဝါဒတို့သည်၊ အဟု-ကုန်ပြီ၊ [ဂိုဏ်းကွဲပုံကို ပြလိုသောကြောင့် “တတော အပရကာလမိ” စသည်ကို မိန့်၊] တတော-ထိုမဟာသင်္ဂီတိ ဂိုဏ်း၏ ထေရဝါဒမှ ကွဲခဲ့ရာအခါမှ၊ အပရကာလမိ-နောက်ကာလ၌၊ တသ္မိ-ထိုမဟာ သင်္ဂီတိဂိုဏ်း၌၊ ဘေဒေါ-ကွဲပြားခြင်းသည်၊ အဇာယထ-ဖြစ်ပြီ၊ ဘိက္ခဝေါ-တို့သည်၊ ဂေါကုလိကာ-ဂေါကုလိကဝါဒတို့လည်းကောင်း၊ ဧကဗျောဟာရီ-ဧကဗျောဟာရိကဝါဒတို့လည်းကောင်း၊ (ဣတိ-သို့) ဒွိဓာ-နှစ်ပါးပြားအပြားအားဖြင့်၊ ဘိဇ္ဇိတ္ထ-ကွဲကုန်ပြီ၊ ဂေါကုလိကာနံ-တို့၏၊ ဒွေ-ကုန်သော၊ ဘေဒေါ-ကွဲပြားခြင်းတို့သည်၊ ဇာယထ-ဖြစ်ကုန်ပြီ။

ဘိက္ခဝေါ-တို့သည်၊ ဗဟုသုတိကာစ-ဝါဒတို့လည်းကောင်း၊ ပညတ္တိ-ဝါဒတို့လည်းကောင်း၊ (ဣတိ-သို့) ဒွိဓာ-အားဖြင့်၊ ဘိဇ္ဇိတ္ထ-ကုန်ပြီ၊ စေတိယာစ-စေတိယ ဝါဒီတို့သည်လည်း၊ ပုနဝါဒီ-ဗဟုသုတိကဝါဒမှ တစ်ဖန်ဝါဒရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) မဟာသင်္ဂီတိဘေဒကာ-မဟာသင်္ဂီတိဂိုဏ်းကို ခွဲသောဂိုဏ်းတို့တည်း၊ သဗ္ဗေ-ကုန်သော၊ ဣမေ ပဉ္စဝါဒါ-ဤငါးပါးသော ဝါဒတို့သည်၊ မဟာသင်္ဂီတိမူလကာ-မဟာသင်္ဂီတိဂိုဏ်းလျှင် အရင်းမူလရှိကုန်၏၊ တေ-ထိုမဟာသင်္ဂီတိဂိုဏ်းမှ ခွဲထွက်လာသူတို့သည်၊ အတ္ထံ-ပါဠိတော်၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဓမ္မဉ္စ-ပါဠိတော်ကိုလည်းကောင်း၊ ဧကဒေသံ-သော၊ သင်္ဂဟံစ-သင်္ဂါယနာ တင်အပ်သော သုတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဘိန္နသု-ကုန်ပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ ဧကဒေသံ-သော၊ ဂန္ထဉ္စ-ကျမ်းစာကိုလည်း၊ ဆဋ္ဌေတွာ-၍၊ အညံ-အခြားကျမ်းကို၊ အကံသု-ကုန်ပြီ၊ တေ-ထိုသည်၊ နာမံ-ကိုလည်းကောင်း၊ လိင်္ဂီ-ကိုလည်းကောင်း၊ ပရိက္ခာရံ-ကိုလည်းကောင်း၊ အာကပ္ပကရဏာနိစ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပကတိဘာဝံ-ကို၊ ဇဟိတွာ-၍၊ တဉ္စ-ထိုနာမ စသည်ကိုလည်း၊ အညံ-တစ်မျိုးတစ်ဖုံကို၊ အကံသု-ကုန်ပြီ၊ ဝါ-ကုန်ပြီ။

တတော အပရကာလမိ။ ။ဤပုဒ်မှစ၍ “ပကတိဘာဝံ ဇဟိတွာ၊ တဉ္စ အညံ အကံသု တေ”တိုင်အောင် မဟာသင်္ဂီတိဂိုဏ်း၌ ခြောက်ဂိုဏ်းကွဲပုံကို ပြသည်၊ ရှေ့အကျယ်၌ ပြအပ်ခဲ့သော စုတ္တိယကို ကြည့်၍ (၁) ဂေါကုလိက၊ ဧကဗျောဟာရိကဟု ပဌမ ၂-ဂိုဏ်း ကွဲ၏၊ (၂) ဂေါကုလိကဂိုဏ်းမှလည်း ဗဟုသုတိကဂိုဏ်း ပညတ္တိဂိုဏ်းဟု ၂-ဂိုဏ်း ကွဲ၏၊ စေတိယဝါဒ ဂိုဏ်းကား ဗဟုသုတိကဂိုဏ်း၏ အစိတ်အမွှာဖြစ်သော ဂိုဏ်းတည်း၊ ဤသို့လျှင် မဟာသင်္ဂီတိ ဂိုဏ်းကြီးနှင့်တကွ နောက်ထပ် ကွဲသော ၅-ဂိုဏ်းကို ပေါင်း၍ ၆-ဂိုဏ်းရှိပြီဟု မှတ်ပါ။

ဝိသုဒ္ဓတ္ထေရဝါဒမိ^၁-သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော ထေရဝါဒ၌၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဘေဒေါ-ကွဲပြားခြင်းသည်၊ အဇာယထ-ပြီ၊ ဘိက္ခုဝေါ-တို့သည်၊ မဟိသာသကာ-ဝါဒတို့လည်းကောင်း၊ ဝဇ္ဇိပုတ္တကာ-ဝါဒတို့လည်းကောင်း၊ (ဣတိ-သို့) ဒွိဓာ ဘိဇ္ဇိတ္ထ၊ ဝဇ္ဇိပုတ္တကာဝါဒမိ^၂-၌၊ ဓမ္မုတ္တရိကာ-ဝါဒတို့လည်းကောင်း၊ ဘဒ္ဒယာနိကာ-ဝါဒတို့လည်းကောင်း၊ ဆန္နာဂါရိကာ စ-ဝါဒတို့လည်းကောင်း၊ သမိတိ-ဝါဒတို့လည်းကောင်း၊ (ဣတိ) စတုဓာ-လေးပါးအပြားအားဖြင့်၊ ဘေဒေါ အဇာယထ၊ မဟိသာသကာန-ဝါဒတို့၏၊ ဒွေ-ကုန်သော၊ ဘေဒေါ-တို့သည်၊ အပရကာလမိ^၃-၌၊ အဇာယထ၊ [ထို ၂-ပါးကို ပြလို၍ သဗ္ဗတ္ထိဝါဒါ စသည်ကို မိန့်] ဘိက္ခုဝေါ-တို့သည်၊ သဗ္ဗတ္ထိဝါဒါ-တို့လည်းကောင်း၊ ဓမ္မဂုတ္တာ-ဝါဒတို့လည်းကောင်း၊ (ဣတိ) ဒွိဓာ ဘိဇ္ဇိတ္ထ၊ သဗ္ဗတ္ထိဝါဒါနံ - တို့၏၊ ကဿပိကာ-ကဿပိကဝါဒတို့လည်းကောင်း၊ ကဿပိကေန-ကဿပိကဂိုဏ်းမှ၊ ဝါ-ကဿပိကဝါဒမှ၊ (ဘိန္နာ-ကွဲပြားသော) သင်္ကန္တိ စ^၂-သင်္ကန္တိဝါဒလည်းကောင်း၊ သင်္ကန္တိကာန-ဝါဒတို့၏၊ သုတ္တဝါဒီ-သုတ္တဝါဒီတို့လည်းကောင်း၊ အနုပုဗ္ဗေန-အစဉ်အားဖြင့်၊ ဘိဇ္ဇထ-ကွဲကုန်ပြီ၊ ဧကောဒသ-တစ်ဆယ့်တစ်ပါးကုန်သော၊ ဣမေ ဝါဒါ-တို့သည်၊ ထေရဝါဒတော-မှ၊ သမ္ဘိန္နာ-ကွဲကုန်ပြီ။

တေ-ထိုတစ်ဆယ့်တစ်မျိုးသော ဂိုဏ်းတို့သည်၊ အတ္ထံ-ကိုလည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဘိန္နိသု-ဖျက်ဆီးကြကုန်ပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ ဂန္ထဝ္ဗ-ကိုလည်း၊ ဧကဒေသံ-ကို၊ ဆဋ္ဌေတွာ-၍၊ အညံ-ကို၊ အကံသု-ကုန်ပြီ၊ တေ-တို့သည်၊ နာမံ-ကိုလည်းကောင်း၊ ပေ၊ အညံ-ကို၊ အကံသု-ကုန်ပြီ။

သတ္တရသ-တစ်ဆယ့်ခုနစ်ပါးသော ဝါဒတို့သည်၊ ဘိန္နဝါဒါ-အချင်းချင်း ကွဲပြားသော ဝါဒတို့သည်၊ (ဟောန္တိ) [ရှေးနိဿယ၌ “သတ္တရသ-ကုန်သော၊ ဝါဒါ-မဟာသံဃိက ဂေါကုလိက စသော အယူတို့သည်၊ ဘိန္နာ-ပြားကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-ကုန်၏၊-ဟု ပေး၏၊] ဧကဝါဒေါ-ထေရဝါဒ တစ်ဝါဒတည်းသည်၊ အဘိန္နကော-မကွဲမပြားသည်၊ (ဟောတိ) သဗ္ဗေဝ-ကုန်သော၊ တေ-ထိုဝါဒတို့သည်၊ ဘိန္နဝါဒေန-ကွဲပြားသော ဝါဒရှိသော အရင်းမူလထေရဝါဒနှင့်၊ ဝါ-ဝါဒတို့၏ ကွဲပြားခဲ့ရာ အရင်းမူလထေရဝါဒနှင့်၊ သဟ-တကွ၊ (ဂဏီယမာနာ-ရေတွက်အပ်ကုန်

၁။ ဝိသုဒ္ဓတ္ထေရဝါဒမိ။ ။ဤပါဒမှ စ၍ “တဉ္စ အညံ အကံသု တေ”တိုင်အောင် ထေရဝါဒမှ ဂိုဏ်း (၁၁) ပါး ကွဲပြားပုံကို ပြ၏၊ ထိုကွဲပြားပုံကို အကျယ်စုဏ္ဏိယ ကြည့်၍ အဓိပ္ပာယ် သိနိုင်ပြီ။

၂။ သင်္ကန္တိကဿပိကေန စ။ ။ဤပုဒ်တို့သည် တစ်ပုဒ်တည်း မဟုတ်၊ သင်္ကန္တိတစ်ပုဒ်၊ ကဿပိကေန တစ်ပုဒ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ “သင်္ကန္တိ ကဿပိကေန နိကာယေန ဝါဒေန ဝါ ဘိန္နာ”ဟု မိန့်သည်၊ သင်္ကန္တိကာတိ အတ္ထော-ကား အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်တည်း။

သည်ရှိသော်၊) (အဋ္ဌာရသ - တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးတို့သည်၊ ဟောန္တိ) (တစ်နည်း) သဗ္ဗေဝ-ကုန်သော၊ တေ-ထိုဝါဒတို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ သဟ-တကွ၊ ဂဏီယမာနာ-သော်၊ ဘိန္နဝါဒေန-ကွဲပြားသော အယူဝါဒအားဖြင့်၊ အဋ္ဌာရသ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ နိဂြောဓော-ပြည်ညောင်ပင်ဟူသော၊ မဟာရုက္ခော-သစ်ပင်ကြီးသည်၊ (ရုက္ခာနံ-သစ်ပင်တို့တွင်၊ ဥတ္တမော-အမြတ်ဆုံးသည်၊ ဟောတိ) ဣဝ-ကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ၊) ထေရ (ထေရော)-အရှင်မဟာကဿပအစရှိသော ထေရ်တို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော ဝါဒသည်၊ ဝါဒါနံ-တို့တွင်၊ ဥတ္တမော-သည်၊ (ဟုတွာ၊) အနန္တံ-ယုတ်လည်း မယုတ် လျော့သော၊ အနဓိကဉ္စ-ပိုလည်း မပိုလွန်သော၊ ကေဝလံ-တခြားသာသနာတို့နှင့် မဖက်သက်သက်၊ ဇိနသာသနံ-မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမတော်သည်၊ (ဟော တိ၊) [ထေရ၌ ထေရောဟု ဆိုလိုလျက် အဝိဘတ္တိကနိဒ္ဒေသဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊] ဝါဒသေသကာ-ထေရဝါဒမှ ကြွင်းသော ဝါဒတို့သည်၊ ရုက္ခမိ-ပြည်ညောင်ပင်ကြီး၌၊ သန္တကာ ဝိယ-ကျီးပေါင်းတို့ကဲ့သို့၊ နိဗ္ဗတ္တာ-ဖြစ်ပေါ်လာကုန်ပြီ၊ ဇိနသာသနေ-ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သာသနာတော်၌၊ ပဌမေ ဝဿသတေ-ပဌမအနှစ်တစ်ရာအတွင်း၌၊ ဘိန္နာ-ကုန်သော၊ ဝါဒါ-တို့သည်၊ နတ္ထိ-မရှိကုန်၊ ဒုတိယေ-ဒုတိယဖြစ်သော၊ ဝဿသတန္တရေ-အနှစ်တစ်ရာတို့၏ အတွင်း၌၊ ဘိန္နာ-ကုန်သော၊ သတ္တရသ-ကုန် သော၊ ဝါဒါ-တို့သည်၊ ဥပ္ပန္နာ-ကုန်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ (ဒီပဝံသေ-၌၊ ဧတံ-ဤဂါထာ စကားကို၊ ဝုတ္တံ-အပ်ပြီ။) [ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ ဒီပဝံသေကို ပြန်၍ အုပ်သည်။]

ပန-ဆက်၊ အပရာပရံ-အဆက်ဆက်၊ ဟေမဝတိကာ-ဟေမဝတိကအာစရိယ ဝါဒတို့လည်းကောင်း၊ ရာဇဂိရိကာ-တို့လည်းကောင်း၊ သိဒ္ဓတ္ထိကာ-တို့လည်း ကောင်း၊ ပုဗ္ဗသေလိယာ-တို့လည်းကောင်း၊ အပရသေလိယာ-တို့လည်းကောင်း၊ ဝါဇိရိယာ-တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ အညေပိ-ဂေါကုလိကစသော အာစရိယ ဝါဒတို့မှ အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဆ-ကုန်သော၊ အာစရိယဝါဒါ ဥပ္ပန္နာ၊ တေ-ထိုခြောက်ပါးသော ဝါဒတို့ကို၊ ဣဝ-ဤတစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသော ဝါဒတို့ကို ပြရာ၌၊ အနဓိပ္ပေတာ-အလိုမရှိအပ်ကုန်၊ ပန-ဆက်၊ ပုရိမိကာနံ-ရှေး၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ အဋ္ဌာရသန္တံ-ကုန်သော၊ အာစရိယဝါဒါနံ-တို့၏၊ ဝသေန-အပြားအားဖြင့်၊ သာ သနေ-သည်၊ ပဝတ္တမာနေ-ဖြစ်သည်ရှိသော်၊ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓေါ-ရအပ်သော သဒ္ဓါရှိ သော၊ ဓမ္မရာဇာ-တရားမင်းသည်၊ အသောကော-အသောကမည်သော၊ ဒီဝသေ ဒီဝသေ-တစ်နေ့တစ်နေ့၌၊ ဝါ-တစ်နေ့တစ်နေ့လျှင်၊ ဗုဒ္ဓပူဇာယ-ဘုရားရှင်ကို ပူဇော် ခြင်းငှာ၊ သတသဟဿံ-တစ်သိန်းသော အသပြာကိုလည်းကောင်း၊ ဓမ္မပူဇာယ-တရားတော်ကို ပူဇော်ခြင်းငှာ၊ သတသဟဿံ-လည်းကောင်း၊ သဃံပူဇာယ-သံဃာတော်ကို ပူဇော်ခြင်းငှာ၊ သတသဟဿံ-လည်းကောင်း၊ အတ္တနော-၏၊

အာစရိယဿ-ဆရာတော်ဖြစ်သော၊ နိဂြောဓတ္ထေရဿ-နိဂြောဓထေရ်အတွက်၊ သတသဟဿံ-လည်းကောင်း၊ စတူသု ဒွါရေသု-မြို့တံခါးလေးပေါက်တို့၌၊ ဘေသဇ္ဇတ္ထာယ-ဆေးအကျိုးငှာ၊ သတသဟဿံ-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပဉ္စ သတသဟဿာနိ-ငါးသိန်းသော အသပြာတို့ကို၊ ပရိစ္စဇန္တော-စွန့်လွှတ်လျက်၊ သာသနေ-၌၊ ဥဠာရံ-မွန်မြတ်သော၊ လာဘသက္ကာရံ-လာဘသက္ကာရကို၊ ဝါ-ရအပ် သော သာမညလာဘ်၊ ကောင်းစွာ ပြုအပ်သော ဝိသေသလာဘ်ကို၊ ပဝတ္ထေသိ- ဖြစ်စေပြီ။

တိတ္ထိယာ - တိတ္ထိတို့သည်၊ ဟတလာဘသက္ကာရာ - ဖျက်စီးသော လာဘ သက္ကာရရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) အန္တမသော-အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်၊ ဃာသစ္ဆာ ဒနမတ္တမ္ပ-စားလောက်ရုံ ဝတ်လောက်ရုံမျှကိုလည်း၊ အလဘန္တာ-မရကုန်လသော်၊ လာဘသက္ကာရံ-ကို၊ ဝါ-ကို၊ ပတ္ထယမာနာ-တောင့်တကြကုန်လျက်၊ ဘိက္ခုသု- တို့၌၊ ပဗ္ဗဇိတွာ-ရှင်ရဟန်းအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်၍၊ သကာနိ သကာနိ-မိမိဥစ္စာ ဖြစ်ကုန်၊ မိမိဥစ္စာဖြစ်ကုန်သော၊ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ-မိစ္ဆာအယူတို့ကို၊ (ဒီပေန္တိ၌ စပ်) အယံ- ဤအယူသည်၊ ဓမ္မော-ဟုတ်မှန်သော တရားတည်း၊ အယံ-သည်၊ ဝိနယော-ဝိနည်း တည်း၊ ဣဒံ-ဤအဆုံးအမသည်၊ သတ္တုသာသနံ-မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမ တော်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒီပေန္တိ-ပြကြကုန်၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇ-ရှင်ရဟန်းအဖြစ်ကို၊ အလဘ မာနာပိ-မရသော တိတ္ထိတို့သည်လည်း၊ (ရဟန်းတို့အထဲမှ မရသော တိတ္ထိတို့သည် လည်း) သယမေဝ-ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ ကေသေ-ဆံပင်တို့ကို၊ ဆိန္နိတွာ-ဖြတ်၍၊ ကာသာယာနိ-ဖန်ရည်ဖြင့် ဆိုးအပ်ကုန်သော၊ ဝတ္ထာနိ-အဝတ်တို့ကို၊ အစ္ဆာဒေ တွာ-ဖုံးလွှမ်း၍၊ ဝိဟာရေသု-ကျောင်းတို့၌၊ ဝိစရန္တာ-လှည့်လည်ကုန်လျက်၊ ဥပေါ သထကမ္မာဒိကရဏကာလေ-ဥပုသ်ကံအစရှိသော ကံတို့ကို ပြုရာအခါ၌၊ သံယ မန္တံ-သံဃာ့အလယ်သို့၊ ပဝိသန္တိ-ဝင်ကြကုန်၏။

တေ-ထိုရဟန်းတို့ ရဟန်းယောင်တို့သည်၊ (သမုဋ္ဌာပေန္တိ၌ စပ်) ဝါ-တို့ကို၊ (နိဂ္ဂယုမာနာပိ၌ စပ်) ဘိက္ခုသံဃေန-သည်၊ ဓမ္မေန-ဟုတ်မှန်သော ဝတ္ထုဖြင့်၊ ဝိနယေန-စောဒနာ သာရဏာဝိနည်းဖြင့်၊ သတ္တုသာသနေန-မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမတော်ဖြစ်သော ဥ တ်ကမ္မဝါစာဖြင့်၊ နိဂ္ဂယုမာနာပိ-နိပ်အပ်ပါကုန်သော် လည်း၊ ဓမ္မဝိနယာနုလောမာယ-ဓမ္မဝိနယအားလျော်သော၊ ပဋိပတ္တိယာ-အကျင့်၌၊ အသက္ကာဟန္တာ-ကောင်းစွာ မတည်ကြကုန်ဘဲ၊ အနေကရူပံ-တစ်ပါးမက များသော သဘောရှိသော၊ သာသနဿ-၏၊ အဗ္ဗုဒ္ဓ-ဘေးရန်ကိုလည်းကောင်း၊ မလဉ္စ- အညစ်အကြေးကိုလည်းကောင်း၊ ကဏုကဉ္စ-ဆူးငြောင့်ကိုလည်းကောင်း၊ သမုဋ္ဌာ ပေန္တိ-ဖြစ်စေကြကုန်၏။

[ဖြစ်စေပုံကို ပြလိုသောကြောင့် ကေစိ စသည်ကို မိန့်။] ကေစိ-အချို့သော ရဟန်းတို့ ရဟန်းယောင်တို့သည်၊ အဂ္ဂိ-မီးကို၊ ပရိစရန္တိ-ပြုစုလုပ်ကျွေးကြကုန်၏။ ကေစိ-တို့သည်၊ ပဉ္စာတပေ-ငါးမျိုးသော အပူ၌၊ တပန္နိ-အပူခံကြကုန်၏။ [မီးဖို လေးဖို ပတ်ပတ်လည် ဖို၍ အပေါ်က နေပူနှင့်တကွ ငါးမျိုးသော အပူကို “ပဉ္စာ တပ”ဟု ခေါ်၏။ ထိုအပူငါးမျိုးအလယ်၌ နေ၍ မိမိကိုယ်ကို ပူစေကြသည်။ ရှေး နိဿယ၌ တပန္နိ နေရာဝယ် တပေန္တိဟု ရှိသည်။] ကေစိ-တို့သည်၊ အာဒိစ္စ-နေကို၊ (နေသွားရာ ဘက်ကို) အနုပရိဝတ္တန္တိ-အစဉ်လှည့်လည်ကြကုန်၏။ ကေစိ-တို့သည်၊ ဝေါ-သင်တို့၏၊ ဓမ္မဉ္စ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိနယဉ္စ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဘိန္နိဿာမ-ဖျက်ကုန်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ တထာ တထာ-ထိုထိုအခြင်းအရာ အားဖြင့်၊ ပဂ္ဂဏိသု-မိမိတို့အယူကို ချီးမြှောက်ကြကုန်ပြီ၊ တဒါ-ထိုအခါ၌၊ ဘိက္ခု သံယော-သည်၊ တေဟိ-ထိုရဟန်းတို့ ရဟန်းယောင်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ ဥပေါသထံ ဝါ-ဥပုသ်ကံကိုလည်းကောင်း၊ ပဝါရဏံဝါ-ပဝါရဏာကံကိုလည်းကောင်း၊ န အကာသိ-မပြုတော့၊ အသောကာရာမေ-အသောကာရုံကျောင်းတိုက်၌၊ သတ္တ ဝဿာနိ-ခုနစ်နှစ်တို့ပတ်လုံး၊ ဥပေါသထော-ဥပုသ်သည်၊ ဥပစ္ဆိဇ္ဇိ-ပြတ်စဲပြီ။

ရာဇာ-ဓမ္မာသောကမင်းသည်၊ အာဏာယ-အာဏာဖြင့် (ဥပေါသထံဝါ-ကို လည်းကောင်း၊ ပဝါရဏံဝါ-ကိုလည်းကောင်း) ကာရေဿာမိ-ပြုစေအံ့၊ ဣတိ-သို့ကြ၍၊ ဝါယမန္တောပိ-အားထုတ်ပါသော်လည်း၊ ကာရေတုံ-ပြုစေခြင်းငှာ၊ နာ သက္ခိ-မစွမ်းနိုင်၊ အညဒတ္ထု-စင်စစ်ကား၊ ဒုဂ္ဂဟိတဂါဟိနာ-မကောင်းသဖြင့် ယူ အပ်သည်မည်လောက်အောင် ယူသော၊ ဗာလေန-ညံ့ဖျင်းသော၊ အမစ္စေန-အမတ် သည်၊ အနေကေသု-တစ်ပါးမက များစွာကုန်သော၊ ဘိက္ခုသု-ရဟန်းတို့ကို၊ ဇီဝိတာ-ဇီဝိတိန္ဒြေမှ၊ ဝေါရောပိတေသု-ကျစေအပ်ကုန်လသော်၊ ဝါ-ခွင်းအပ်ကုန် လသော်၊ ဝိပုဋိသာရိ-နှလုံးမသာမယာခြင်းရှိသည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ၊ [ဤသို့ အမတ်က သတ်ပုံကို ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ တတိယသင်္ဂါယနာတင်ခန်း၌ ကြည့်ပါ။] သော-ထိုဓမ္မာသောကမင်းသည်၊ တဉ္စ ဝိပုဋိသာရံ-ထိုနှလုံးမသာမယာ ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ သာသနေ-၌၊ ဥပုန္နံ-သော၊ တဉ္စ အဗျဒံ-ထိုဘေးရန်ကို လည်းကောင်း၊ ဝုပသမေတုကာမော-ငြိမ်းစေခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၊ (ဟုတွာ) ကော-အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဣမသ္မိ အတ္ထေ-ဤကိစ္စ၌၊ (နှလုံးမသာမယာခြင်း၊ ဘေးရန်ကို ငြိမ်းစေခြင်းကိစ္စ၌) ပဋိဗလော နုခေါ-စွမ်းနိုင်ပါမည်နည်း၊ ဣတိ- သို့၊ သံယံ-ကို၊ ပုစ္ဆိတွာ-မေးလျှောက်၍၊ မဟာရာဇ-မဟာရာဇာ၊ မောဂ္ဂလိပုတ္တ တိဿတ္ထေရော-သည်၊ (ပဋိဗလော-စွမ်းနိုင်၏) ဣတိ-ဤအဖြေကို၊ သုတွာ-

ကြားရ၍၊ သံဃဿ-၏။ ဝစနေန-စကားဖြင့်၊ (သံဃာ၏ပင့်ခေါ်ခြင်းဖြင့်) အဟောဂင်္ဂီပဗ္ဗတတော-အဟောဂင်္ဂီတောင်မှ၊ ထေရ်-အရှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿထေရ်ကို၊ ပက္ခောသာပေတွာ-ပင့်ခေါ်စေ၍၊ ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယဒဿနေန-တန်ခိုးပြာဋိဟာကို မြင်ရခြင်းကြောင့်၊ [တန်ခိုးပြာဋိဟာပြပုံကို ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ တတိယသင်္ဂါယနာ တင်ခန်း၌ ကြည့်ပါ။] ထေရဿ-၏။ အာနုဘာဝေ-တန်ခိုးအာနုဘော်၌၊ နိဗ္ဗိစိကိစ္ဆော-ယုံမှားခြင်း မရှိသည်၊ (ဟုတွာ) အတ္တနော-၏။ ကုက္ကုစုံ-ကုက္ကုစုံကို၊ ပုစ္ဆိတွာ-၍၊ ဝိပုဋိသာရ်-ကို၊ ဝူပသမေသိ-ငြိမ်းစေပြီ။

ထေရောပိ-အရှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿထေရ်သည်လည်း၊ တံ-ထိုဓမ္မာသောကမင်းကို၊ ရာဇယျာနေယေဝ-မင်းဥယျာဉ်၌ပင်၊ ဝသန္တော-နေလျက်၊ သတ္တဒိဝသာနိ-ခုနစ်ရက်တို့ပတ်လုံး၊ သမယံ-ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏အယူကို၊ ဥဂ္ဂဏှာပေသိ-သင်ယူစေပြီ၊ သော-ထိုဓမ္မာသောကမင်းသည်၊ ဥဂ္ဂဟိတသမယော-သင်ယူအပ်ပြီးသော အယူရှိသည်၊ (ဟုတွာ) သတ္တမေ-ခုနစ်ရက်တို့၏ ပြည့်ကြောင်းဖြစ်သော၊ ဒိဝသေ-၌၊ အသောကာရာမေ-၌၊ ဘိက္ခုသံဃံ-ကို၊ သန္နိပါတာပေတွာ-စည်းဝေးစေ၍၊ သာဏိပါကာရံ-တင်းတိမ်ကန့်လန့်ကာကို၊ ပရိက္ခိပါပေတွာ-ကာရံစေ၍၊ သာဏိပါကာရန္တရေ-တင်းတိမ်ကန့်လန့်ကာ၏ အတွင်း၌၊ နိသိန္နော-ထိုင်နေလျက်၊ ဧကလဒ္ဓိကေ၊ ဧကလဒ္ဓိကေ-တူသော အယူရှိကုန်၊ တူသော အယူရှိကုန်သော၊ ဘိက္ခုတို့ကို၊ ဧကတော ဧကတော-တစ်ပေါင်းတည်း၊ တစ်ပေါင်းတည်း၊ ဝါ-တစ်စုစီတစ်စုစီ၊ ကာရေတွာ-၍၊ ဧကမေကံ-တစ်စု တစ်စုသော၊ ဘိက္ခုသမူဟံ-ရဟန်းအပေါင်းကို၊ ပက္ခောသာပေတွာ-၍၊ ပုစ္ဆိ-မေးပြီ၊ (ကိ-နည်း)၊ ဘန္တေ-အရှင်တို့၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ-သည်၊ ကိ ဝါဒီ-အဘယ်ဝါဒရှိပါသနည်း၊ (ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆိ-ပြီ။)

တတော-ထိုသို့မေးခြင်းကြောင့်၊ သဿတဝါဒိနော-သဿတဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ (သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ-သည်)၊ သဿတဝါဒီ-သဿတဝါဒရှိ၏၊ ဣတိ-သို့၊ အာဟံသု-ပြောကြကုန်ပြီ၊ ဧကစ္စသဿတိကာ-ဧကစ္စသဿတအယူရှိသူတို့သည်၊ (သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ-သည်၊ ဧကစ္စသဿတိကော-ဧကစ္စသဿတဝါဒရှိ၏၊ ဣတိ အာဟံသု)၊ အန္တာနန္တိကာ-အန္တာနန္တအယူရှိသူတို့သည်၊ (သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ-သည်၊ အန္တာနန္တိကော-၏၊ ဣတိ အာဟံသု)၊ အမရာဝိက္ခေပိကာ-အမရာဝိက္ခေပအယူရှိသူတို့သည်၊ (သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ-သည်၊ အမရာဝိက္ခေပိကော-၏၊ ဣတိ အာဟံသု)၊ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နိကာ-အဓိစ္စသမုပ္ပန္နအယူရှိသူတို့သည်၊ (သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ-သည်၊ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နိကော-၏၊ ဣတိ အာဟံသု)၊ သညီဝါဒါ-သညီဝါဒရှိသူတို့သည်၊ (သမ္မာ

သမ္မုဒ္ဓေါ-သည်၊ သညီဝါဒီ-၏၊ ကုတိ အာဟံသု၊) အသညီဝါဒါ-အသညီဝါဒရှိသူ
 တို့သည်၊ (သမ္မာသမ္မုဒ္ဓေါ အသညီဝါဒီ၊ ကုတိ အာဟံသု၊) နေဝသညီနာသညီဝါဒါ-
 တို့သည်၊ (သမ္မာသမ္မုဒ္ဓေါ နေဝသညီနာသညီဝါဒီ၊ ကုတိ အာဟံသု၊) ဥစ္ဆေဒဝါဒါ-
 တို့သည်၊ (သမ္မာသမ္မုဒ္ဓေါ ဥစ္ဆေဒဝါဒီ၊ ကုတိ အာဟံသု၊) ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနဝါဒါ-တို့သည်၊
 (သမ္မာသမ္မုဒ္ဓေါ၊) ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနဝါဒီ၊ ကုတိ အာဟံသု-ကုန်ပြီ။ ဤဝါဒတို့ကို ဗြဟ္မ
 ဇာလသုတ်၌ အကျယ်ဟောတော်မူသည်။]

ရာဇာ-ဓမ္မာသောကမင်းသည်၊ ပဌမမေဝ-မမေးမီ ရှေးဦးစွာသာလျှင်၊ သမယ
 သ-အယူအမျိုးမျိုး၏၊ ဝါ-ကို၊ ဥဂ္ဂဟိတတ္တာ-သင်ယူအပ်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်၊
 ကုမေ-ဤသူတို့သည်၊ န ဘိက္ခု-ရဟန်း မဟုတ်ကုန်၊ ကုမေ-ဤသူတို့သည်၊ အည
 တိတ္ထိယာ-သာသနာတော်၏အယူမှ တစ်ပါးသော အယူရှိသူတို့တည်း၊ ကုတိ-
 သို့၊ ဥ တွာ-သိ၍၊ တေသံ-ထိုအညတိတ္ထိတို့အား၊ သေတကာနိ-ဖြူကုန်သော၊
 ဝတ္ထာနိ-အဝတ်တို့ကို၊ ဒတွာ-ပေး၍၊ ဥပ္ပဗ္ဗာဇေသိ-လူထွက်စေပြီ၊ တေ သဗ္ဗေပိ-
 ထိုအလုံးစုံသော လူထွက်တို့သည်လည်း၊ သဋ္ဌိသဟဿာ-ခြောက်သောင်းအတိုင်း
 အရည် ရှိကုန်သည်၊ အဟေသု-ရှိကုန်ပြီ။

အထ-ထိုအခါ၌၊ အညေ-အညတိတ္ထိယတို့မှ အခြားကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊
 ပက္ခောသာပေတွာ-၍၊ ပုစ္ဆိ-ပြီ၊ (ကိ-နည်း၊) ဘန္တေ-အရှင်ဘုရားတို့၊ သမ္မာသမ္မုဒ္ဓေါ-
 သည်၊ ကိ ဝါဒီ-နည်း၊ ကုတိ (ပုစ္ဆိ) မဟာရာဇ-မဟာရာဇာ၊ (သမ္မာသမ္မုဒ္ဓေါ-
 သည်၊) ဝိဘဇ္ဇဝါဒီ-ခွဲခြားဝေဖန်၍ ဟောတော်မူလေ့ရှိ၏၊ ကုတိ ဧဝံ-သို့၊ ဝုတ္တေ-
 မိန့်တော်မူအပ်သော်၊ ရာဇာ-သည်၊ ထေရံ-အရှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿထေရ်ကို၊
 ပုစ္ဆိ-ပြီ၊ (ကိ) ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ သမ္မာသမ္မုဒ္ဓေါ-သည်၊ ဝိဘဇ္ဇဝါဒီ-ခွဲခြားဝေဖန်၍
 ဟောတော်မူလေ့ရှိပါသလော၊ ကုတိ (ပုစ္ဆိ) မဟာရာဇ-မဟာရာဇာ၊ အာမ-အိမ်း၊
 ကုတိ-ဤသို့၊ ဖြေတော်မူပြီ၊ တတော-ထိုအခါ၌၊ ရာဇာ-သည်၊ ဘန္တေ-အရှင်
 ဘုရားတို့၊ ဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ သာသနံ-သည်၊ သုဒ္ဓံ-စင်ကြယ်ပါပြီ၊ ဘိက္ခုသံဃော-
 သည်၊ ဥပေါသထံ-ကို၊ ကရောတု-ပြုတော်မူပါ၊ ကုတိ-ဤသို့ လျှောက်၍၊ အာ
 ရက္ခံ-အစောင့်အရှောက်ကို၊ ဒတွာ-၍၊ နဂရံ-မြို့သို့၊ ပါဝိသိ-ဝင်ပြီ။

သမဂ္ဂေါ-ညီညွတ်သော၊ သံဃော-သည်၊ သန္နိပတိတွာ-စည်းဝေး၍၊ ဥပေါ
 သထံ-ကို၊ အကာသိ-ပြီ၊ တသ္မိံ သန္နိပတေ-ထိုအစည်းအဝေး၌၊ သဋ္ဌိဘိက္ခုသတ
 သဟဿာနိ-ရဟန်းတော် ခြောက်သန်းတို့သည်၊ အဟေသု-ရှိကုန်ပြီ၊ တသ္မိံ သမာ
 ဂမေ-ထိုအစည်းအဝေး၌၊ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿတ္ထေရော-သည်၊ (အဘာသိ၌ စပ်)

ယာနိ (ဝတ္ထုနိ) စ-အကြင်ဝတ္ထုတို့သည်လည်း၊ တဒါ-ထိုအခါ၌၊ ဥပ္ပန္နာနိ-ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ ယာနိ ဝတ္ထုနိစ-အကြင်ဝတ္ထုတို့သည်လည်း၊ အာယတိ-နောင်အခါ၌၊ ဥပဇ္ဇိဿန္တိ-ဖြစ်ကုန်လတုံ၊ သဗ္ဗေသမ္ပိ-လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တေသံ-ထိုဖြစ်ပြီး ဖြစ်လတုံသော ဝတ္ထုတို့ကို၊ ပဋိဗဟနတ္ထံ-တားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ သတ္တရာ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဒိန္နနယဝသေနေဝ-ပေးတော်မူအပ်သော နည်း၏အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ တထာဂတေန-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဌပိတမာတိကံ-ထားတော်မူအပ်သော အကျဉ်းဥဒ္ဓေသမာတိကာကို၊ ဝိဘဇန္တော-ဝေဖန်လျက်၊ သကဝါဒေ-၌၊ ပဉ္စသုတ္တသတာနိ-ငါးရာသော သုတ်တို့လည်းကောင်း၊ ပရဝါဒေ-၌၊ ပဉ္စ (သုတ္တသတာနိ)-တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ သုတ္တသဟဿံ-သုတ်ပေါင်းတစ်ထောင်ကို၊ အာဟရိတွာ-ဆောင်၍၊ ပရပူဝါဒမထနံ-သူတစ်ပါးတို့၏ အယူဝါဒကို နှိမ်နင်းကြောင်းဖြစ်သော၊ အာယတိလက္ခဏံ-နောက်နောင်ဝါဒတို့ကို တားမြစ်ကြောင်း အမှတ်လက္ခဏာလည်းဖြစ်သော၊ ဣမံ ကထာဝတ္ထုပ္ပကရဏံ-ကို၊ အဘာသိ-ဟောတော်မူပြီ။

တတော-ထိုမှ နောက်၌၊ သဌိသတသဟဿသချေသု-ခြောက်သန်းအရေအတွက်ရှိကုန်သော ရဟန်းတို့တွင်၊ ဘိက္ခု-အလိုရှိအပ်သော ရဟန်းတို့ကို၊ ဥစ္စိနိတွာ-ရွေးချယ်၍၊ တိပိဋကပရိယတ္တိဓရာနံ-ပိဋကသုံးပုံဟူသော ပရိယတ်ကို ဆောင်နိုင်ကုန်သော၊ ပဘိန္ဒပဋိသမ္ဘိဒါနံ-အတ္ထ၊ ဓမ္မ၊ နိရုတ္တိ၊ ပဋိဘာနအားဖြင့် ကွဲပြားသော ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် ရှိကုန်သော၊ ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ ဧကံ သဟဿံ-တစ်ထောင်ကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ မဟာကဿပတ္ထေရာစ-သည်လည်းကောင်း၊ ယသတ္ထေရာ စ-သည်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မဉ္စ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိနယဉ္စ-ကိုလည်းကောင်း၊ သင်္ဂါယီသု ယထာ-သင်္ဂါယနာတင်ကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ-သာလျှင်၊ သင်္ဂါယန္တော-သင်္ဂါယနာတင်လျက်၊ သာသနမလံ-သာသနာတော်၏ အညစ်အကြေးကို၊ ဝိသောဓေတွာ-သုတ်သင်၍၊ တတိယသင်္ဂီတိ-တတိယသင်္ဂါယနာကို၊ အကာသိ-ပြီး၊ တတ္ထ-ထိုသင်္ဂါယနာတင်ရာ၌၊ အဘိဓမ္မံ-ကို၊ သင်္ဂါယန္တော-သင်္ဂါယနာ

သာသနမလံ ဝိသောဓေတွာ။ ။သင်္ဂါယနာ တင်တိုင်းတင်တိုင်း သာသနာတော်၌ အညစ်အကြေး ဖြစ်နေသောကြောင့် ထိုအညစ်အကြေးကို သုတ်သင်ဖို့ရာ သင်္ဂါယနာတင်ရရိုး ထုံးစံဖြစ်သည်။ သို့သော် စတုတ္ထပေထက်အကွာရာ တင်ရာ၌ကား သာသနမလကို သုတ်သင်ဖွယ် မလိုသောကြောင့် သာသနမလ သုတ်သင်ပုံကို ပြတော်မမူပဲ နောက်နောင်အခါ နှုတ်တက်မဆောင်နိုင်မည့် အရေးကို တွေး၍ ပေထက်၌ အကွာရာရေးသောအားဖြင့် သင်္ဂါယနာတင်ခဲ့ကြရသည်။

တင်လသော်၊ ယထာဘာသိတံ-အကြင်အကြင် ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော၊ ဣမံ ပကရဏံ-ဤကထာဝတ္ထုကျမ်းကို၊ သင်္ဂဟံ-သိမ်းယူကြောင်း သင်္ဂါယနာသို့၊ အာ ရောပေသိ-တက်ရောက်စေပြီ၊ ဝါ-တင်ပြီ၊ တေန-ကြောင့်၊ ယံ ပုဂ္ဂလကထာဒီနံ ၊ပေ၊ တံ သုဏာထ သမာဟိတာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ (ဆိုခဲ့ပြီ။)

နိဒါနကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီးပြီ။

ပဉ္စမသံဂါယနာ။ ။မြန်မာနိုင်ငံဝယ် ပေထက်အကွရာကို အားကျသောအားဖြင့် သာ၍ ခိုင်မြဲလိမ့်မည်ဟု ယူဆကာ ကျောက်ထက်အကွရာတင်ကြသော်လည်း ယနေ့တိုင် အောင် အသုံးပြုသူ မများသေးချေ၊ ထိုအချိန်၌ ဒေါင်းဒဂီးငွေများကို ဆွမ်းဆန်တော်အဖြစ်ဖြင့် လှူဒါန်း၍ နေကြသော်လည်း ထိုသာသနမလကို မသုတ်သင်နိုင်ခဲ့ကြ၊ သုတ်သင်လိုသော ဆရာတော်အချို့ကလည်း အားပေးသူ မရှိ၍ အားမရှိခဲ့ကြသောကြောင့် ---

“မိုးချုပ်လို့ ပြန်ချိန်တော်၊ မြလေးစွယ်တော်၊ ပေါ်သည့်ချောင်းမှာ၊
ဒေါင်းတွေက အော်”။

“ဒေါင်းပေါ်လျှင်၊ ကြိုသူလွတ်ပါ၊ ပျိုတို့မောင် ဝါဝါဝတ်ကို၊ ဒေါင်းခွပ်ချည့်လေး”ဟု စောင်းချိတ်၍သာ ရေးဝံ့တော့သည်။

ဆဋ္ဌသံဂါယနာ။ ။ဆဋ္ဌသံဂါယနာဟု သမုတ်အပ်သော သံဂါယနာအချိန်၌ကား ဒေါင်းဒဂီး၏အဆက်ဖြစ်သော ငွေစက္ကူတွေကို အများစုက ရဲတင်းစွာ ကိုင်တွယ် ခံယူနေကြ လေပြီ၊ ထိုသာသနမလကို မည်သူကမျှ သုတ်သင်ဖို့ရာ မစဝံ့ခဲ့၊ လွယ်ကူသော စာအုပ်ရိုက် နှိပ်မှုကိုသာ ဝိုင်းဝန်း၍ ကြိုးစားတော်မူခဲ့ကြသည်၊ ထို့ကြောင့် ယခုအချိန်၌ အတုအယောင် ရဟန်းတွေနှင့်တကွ သာသနမလသည် ကြီးကျယ်၍ နေလေပြီ၊ မည်သို့ သုတ်သင်ကြမည်နည်း။

နိဒါနကထာ ပြီး၏။

xxxxx

၁။ ပုဂ္ဂလကထာ

၁။ သုဒ္ဓသစ္စိကဋ္ဌ

၁။ အနုလောမပစ္စနိကအပ္ပဋ္ဌ

၁။ တတ္ထ-ထိုကထာဝတ္ထုကျမ်း၌၊ [ကျမ်း၏အစ၌ တတ္ထဟူသမျှသည် နိဒါနကထာ၌ ပါခဲ့သော ကျမ်း၏အမည်ကို စွဲရရိုးထုံးစံတည်း။ ထို့ကြောင့် ဤ၌ ကထာဝတ္ထုပကရဏ်ကို ပြန်၍ စွဲရသည်။ တတ္ထသည် အပေါင်းအာဇာရ၊ ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတိ စသည်ကား အစိတ်အာဇာရတည်း။] ပုဂ္ဂလော၊ ပေ၊ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထေ နာတိ-ဟူသော၊ အယံ-ဤဝါကျသည်၊ ပုစ္ဆာ-ပုစ္ဆာတည်း၊ ဝါ-မေးကြောင်းစကားရပ်တည်း၊ အာမန္တာတိ-ဟူသော၊ အယံ-ဤဝါကျသည်၊ ပဋိဇာနနာ-ဝန်ခံခြင်းတည်း၊ ဝါ-ဝန်ခံကြောင်းစကားရပ်တည်း၊ [တစ်ပုဒ်တည်းပင်ဖြစ်သော်လည်း စကားတစ်ရပ်ဖြစ်၍ တစ်ဝါကျဟု သတ်မှတ်နိုင်သည်။] ပန-ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး စောဒကပက္ခကား၊ အယံ-ဤပုစ္ဆာသည်၊ ကဿ-အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပုစ္ဆာ-နည်း၊ (အယံ-ဤဝန်ခံခြင်းသည်) ကဿ-၏၊ ပဋိဇာနနာ-နည်း၊ ကုတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ အသုကဿ-ဤမည်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (ပုစ္ဆာ-တည်း၊ အသုကဿ-၏၊ ပဋိဇာနနာ-တည်း) ကုတိ-သို့၊ န ဝတ္ထဗ္ဗာ-မဆိုထိုက်၊ (ကုတိ-ဤကား အဖြေတည်း)၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ-ချဲ့၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ ကုမသ္မိံ ပကရဏေ-ဤကထာဝတ္ထုကျမ်း၌၊ နာနပ္ပကာရာနံ-အထူးထူးသော အပြားရှိကုန်သော၊ လဒ္ဓိနံ-အယူတို့ကို၊ ဝိသောဓနတ္ထံ-သုတ်သင်တော်မူခြင်းအကျိုးငှာ၊ တန္တိဝသေန-ပါဠိတော်အစဉ်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ မာတိကာ-အကျဉ်းဥဒ္ဓေသမာတိကာကို၊ ဌပိတာ-ထားတော်မူအပ်ပြီ၊ သာ-ထိုမာတိကာကို၊ ယေရေန-အရှင်မဟာမောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿထေရ်သည်၊ သတ္တာရာ-သည်၊ ဒိန္နနယေ-ပေးတော်မူအပ်သော နည်း၌၊ ဌတွာ-တည်၍၊ တန္တိဝသေန-ပါဠိတော်အစဉ်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝိဘတ္တာ-အကျယ်ဝေဖန်တော်မူအပ်ပြီ။

ဟိ-မှန်၊ ထေရော-အရှင်မဟာမောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿထေရ်သည်၊ (န ကထေသိ၌ စပ်)၊ ဧတ္ထ-ဤကထာဝတ္ထုကျမ်း၌၊ ယတ္ထကာ-အကြင်မျှအတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ဝါဒမဂ္ဂါ-ဝါဒ၏ လမ်းကြောင်းတို့ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဒဿိတာ-ပြတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။

တတ္ထကေဟိ-ကုန်သော၊ ဝါဒီဟိ-ဝါဒရှိသူတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ ဝါဒေန-ဝါဒအားဖြင့်၊ ဝိဂ္ဂါဟိကကထံ-ဆန့်ကျင်ဘက်ကို ယူကြောင်းစကားကို၊ ဝါ-ငြင်းခုံကြောင်း စကားကို၊ န ကထေသိ-ဟောသည် မဟုတ်၊ ဧဝံသန္တေပိ-ဤသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ [ဧဝံသန္တေပိနှင့် ပနသည် ဤနေရာ၌ အနက်တူ၊] တာသံ တာသံ ကထာနံ-ထိုထို ကထာတို့၏၊ အတ္ထဿ-အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ သုခါဝဓာရဏတ္ထံ-လွယ်ကူစွာ ဆောင်ရွက်မှတ်သားနိုင်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ သကဝါဒီပုစ္ဆာ-သကဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်၏ ပုစ္ဆာလည်းကောင်း၊ ပရဝါဒီပုစ္ဆာ-လည်းကောင်း၊ သကဝါဒီပဋိညာ-သကဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်၏ ပဋိညာဉ်လည်းကောင်း၊ ပရဝါဒီပဋိညာ-လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဝိဘာဂ-ဝေဖန်အပ်သော အထူးအပြားကို၊ ဒဿေတွာဝ-ပြ၍သာ၊ အတ္ထဝဏ္ဏနံ-အနက်၏ အဖွင့်ကို၊ ဝါ-အနက်ကို ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာကို၊ ကရိဿာမ-ပြုကုန်အံ့။

ဟိ-ချဲ့၊ (အတ္ထဝဏ္ဏနံ ကရိဿာမအရ ချဲ့ပြဦးအံ့) ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတိ သစ္စိ ကဋ္ဌပရမတ္ထေနာတိ-ဟူသော၊ အယံ-ဤပုစ္ဆာသည်၊ သကဝါဒီပုစ္ဆာ-သကဝါဒီ ပုဂ္ဂိုလ်၏ ပုစ္ဆာတည်း၊ တာယ-ထိုသကဝါဒီပုစ္ဆာဖြင့်၊ (ဒီပေတိ၌ စပ်၊) အတ္ထိ ပုဂ္ဂလောတိ-ပုဂ္ဂိုလ်ရှိ၏ဟူ၍၊ ဧဝံလဒ္ဓိကာ-ဤသို့အယူရှိကုန်သော၊ ယေ ပုဂ္ဂလဝါဒီ နော-အကြင်ပုဂ္ဂလဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဝါ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်ရှိ၏ဟု ပြောဆိုလေ့ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ (သန္တိ) တေ-ထိုပုဂ္ဂလဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ ဧဝံ-သို့၊ (ဤပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတိ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထေနဟူ၍၊) ပုစ္ဆိတဗ္ဗာ-မေးထိုက်ကုန်၏၊ ဣတိ-ဤ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒီပေတိ-ပြ၏။

ပန-ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့၊ ပုဂ္ဂလဝါဒီနော-တို့သည်၊ ကေ-အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့နည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ သာသနေ-၌၊ ဝဇ္ဇိ ပုတ္တကာစေဝ-ဝဇ္ဇိပုတ္တကဂိုဏ်းသားတို့လည်းကောင်း၊ သမိတိယာစ-သမိတိယ ဂိုဏ်းသားတို့လည်းကောင်း၊ ဗဟိဒ္ဓါ-သာသနာတော်မှ အပ၌၊ ဗဟူ-ကုန်သော၊ အညတိတ္ထိယာ စ-အညတိတ္ထိယတို့လည်းကောင်းတည်း၊ [ဝဇ္ဇိပုတ္တကဂိုဏ်း၊ သမိတိယဂိုဏ်းတို့ကို နိဒါနကထာ၌ ပြခဲ့ပြီ၊ ဗဟိဒ္ဓါ အညတိတ္ထိယဟူသည် ဗြဟ္မဇာလ သုတ်၌ ပြအပ်သော မိစ္ဆာအယူရှိသော တိတ္ထိတို့တည်း၊] တတ္ထ-ထိုပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတိ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထေနဟူသော ပါ၌၌၊ ပုဂ္ဂလောတိ-ကား၊ အတ္တာ-အတ္တကို လည်းကောင်း၊ ဝါ - မိမိကိုလည်းကောင်း၊ သတ္တော-သတ္တဝါကိုလည်းကောင်း၊

ဇီဝေါ-အသက်ကောင်ကိုလည်းကောင်း၊ (ဥပလဗ္ဘတိ ° -၌ စပ်၊) ဥပလဗ္ဘတိတိ-
ကား၊ ပညာယ-ပညာဖြင့်၊ ဥပဂန္ဓာ-ကပ်ရောက်၍၊ လဗ္ဘတိ-ရအပ် ရနိုင်ပါသလော၊
ဉာယတိ-သိအပ် သိနိုင်ပါသလော၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်။

သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထောတိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ သစ္စိကဋ္ဌောတိ-ကား၊ မာယာ
မရီစိအာဒယော ဝိယ^၂-မျက်လှည့်အတတ်ဖြင့် လှည့်ပတ်အပ်သော အရာဝတ္ထု၊
တံလျှပ်အစရှိသော အရာဝတ္ထုတို့ကဲ့သို့၊ အဘူတာကာရေန-မဟုတ်မမှန်သည်၏
အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အဂ္ဂဟေတုဗ္ဗော-ယူထိုက်သည် မဟုတ်
သော၊ ဘူတဋ္ဌော-ဟုတ်မှန်သော အနက်သဘောတည်း၊ ပရမတ္ထောတိ^၃-ကား၊
အနုဿဝါဒီဝသေန - တဆင့်စကား ကြားရခြင်းအစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊

၁။ ဥပလဗ္ဘတိ။ ။ဥပကို “ပညာယ ဥပဂန္ဓာ”ဟု ဖွင့်၏၊ ပုဂ္ဂလဟူသော အရာဝတ္ထုကို
ပညာဖြင့် ကပ်၍ ရှုမှတ်သောအခါ (အာရုံပြု၍ ကြည့်သောအခါ) ဉာဏ်ထည်း၌ ရအပ်ရနိုင်
ပါသလော-ဟု မေးသည်၊ “ဉာဏ်ဖြင့် ကပ်၍ ရအပ်”ဟူသည် သိအပ် သိနိုင်ခြင်းပင်တည်း၊
ထို့ကြောင့် “ပညာယ ဥပဂန္ဓာ လဗ္ဘတိ”ကို “ဉာယတိ”ဟု အကျဉ်းချုပ် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်။
[စိတ်၏သိပုံကို ပြရာ၌ “ဇာနနံနာမ ဥပလဗ္ဘိ-အာရုံကို သိခြင်းမည်သည် အာရုံကို ရခြင်းပင်
တည်း”ဟု ဖွင့်၏၊ ထို့ကြောင့် ဤ၌လည်း ဥပလဗ္ဘတိကို ဉာယတိဟု ဖွင့်သည်။]

၂။ မာယာမရီစိအာဒယော ဝိယ။ ။သမ္ပရ အသုရာ အစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်
ကြံဆအပ်သော အတတ်တစ်မျိုးကိုလည်းကောင်း၊ ထိုအတတ်ဖြင့် စီရင်အပ်သော ဆေးတို့ကို
လည်းကောင်း “မာယာ”ဟူ၍ ဆိုအပ်ကုန်၏၊ မြန်မာတို့က “မျက်လှည့်အတတ်”ဟု ခေါ်ကြ
သည်၊ ထိုအတတ်ဖြင့် လှည့်ပတ်အပ်သော ပတ္တမြား မဟုတ်ပဲလျက် ပတ္တမြားလုပ်ပြုအပ်သော
အရာဝတ္ထုတို့ကို ဤနေရာ၌ မာယာဟု ခေါ်ပါ၊ ရေ၏ အရောင်ကို တံလျှပ်ဟု ခေါ်ရကြောင်း
ကို ရေးခဲ့ပြီ။

ထိုမာယာမရီစိ အစရှိသော အရာဝတ္ထုတို့ကို မဟုတ်မမှန်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ယူအပ်ကုန်
သကဲ့သို့ ထို့အတူ မဟုတ်မမှန်သည်၏အဖြစ်ဖြင့် ယူအပ်သည် မဟုတ်သော ဟုတ်မှန်သော
အနက်သဘောသည် “သစ္စိကဋ္ဌ”မည်၏၊ မာယာမရီစိအာဒယော ဝိယသည် ဝိသဒ္ဓိသူပမာ
တည်း၊ အာဒိဖြင့် ထိုကဲ့သို့ သူတစ်ပါး အထင်မှားအောင် လှည့်ပတ်ထားအပ်သော အရာဝတ္ထု
များကို ယူပါ၊ ဥပမာ - ချိန်ခွင်အတုလုပ်၍ ထားခြင်း၊ ချင့်တောင်းချင့်ခွက် အတုလုပ်၍
ထားခြင်း အစရှိသည်တို့ကဲ့သို့တည်း။

၃။ ပရမတ္ထော။ ။တဆင့်စကား ကြားအပ်သော အကြောင်းအရာသည် မှန်သည်
လည်းရှိ၏၊ မမှန်သည်လည်း ရှိ၏၊ ဤသို့ မသေချာသော အနက်ကို “ပရမတ္ထ”ဟု မခေါ်ရ၊
ရုပ်ဆိုလျှင် ဖောက်ပြန် သော သဘောရှိ၏၊ ဝေဒနာဆိုလျှင် ခံစားခြင်း သဘောရှိ၏၊ ထိုကဲ့သို့
မဖောက်မပြန် မပြောင်း လွဲနိုင်သော လက်တွေ့မျက်မြင်အနက်သဘောကိုသာ “ပရမတ္ထ”ဟု

အဂ္ဂဟေတုဗျော-သော၊ ဥတ္တမတ္ထော-မြတ်သော အနက်သဘောတည်း။ ဥဘယေ နာပိ-သစ္စိကဋ္ဌ ပရမတ္ထဟူသော ၂-ပါးစုံဖြင့်လည်း၊ ပရတော-နောက်၌၊ (သုဒ္ဓိက သံသန္ဓန၌) ပုဂ္ဂလော၊ ပေ၊ ရူပဉ္စ ဥပလဗ္ဘတိတိ အာဒိနာ-အစရှိသော စကားရပ် ဖြင့်၊ ခန္ဓာယတနဓာတုဣန္ဒြိယဝသေန-ခန္ဓာ အာယတန ဓာတ် ဣန္ဒြေတို့၏အပြား ဖြင့်၊ သတ္တပညာသဝိဓော-ငါးဆယ့်ခုနစ်ပါး အပြားရှိသော၊ ယော ဓမ္မပ္ပဘေဒေါ- အကြင်တရားအထူးအပြားကို၊ (ထေရေန-အရှင်မဟာမောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿထေရံ သည်။) ဒဿိတော-အပ်ပြီ၊ သော-ထိုငါးဆယ့်ခုနစ်ပါး အပြားရှိသော တရားကို၊ ဘူတေန-ဟုတ်မှန်သော၊ သဘာဝဋ္ဌေန-သဘာဝအနက်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဥပလဗ္ဘတိ ယထာ-ပညာဖြင့် ကပ်၍ ရှုမှတ်သည်ရှိသော် ရအပ် ရနိုင်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ တဝ- အသင်ပရဝါဒီ၏၊ ပုဂ္ဂလော-ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဥပလဗ္ဘတိ-ပညာဖြင့် ကပ်၍ ရှုမှတ် အပ်သည်ရှိသော် ရအပ်နိုင်ပါသလော၊ ဣတိ-သို့၊ ပုတ္တတိ-သကဝါဒီ မေး၏၊ ပရ ဝါဒီ-သည်၊ အာမန္တာတိ-ဟူ၍၊ ပဋိဇာနာတိ-ဝန်ခံ၏။

ဟိ-မှန်၊ ပဋိဇာနနံ-ဝန်ခံခြင်းသည်၊ ကတ္တစိ-အချို့သော အရာ၌၊ အာမ ဘန္တေတိ-ဟူ၍၊ အာဂစ္ဆတိ-လာ၏၊ ကတ္တစိ-၌၊ အာမောတိ-ဟူ၍၊ ပဋိဇာနနံ- သည်၊ အာဂစ္ဆတိ-၏၊ [ပဋိဇာနနံ၏နောက်၌ အာဂစ္ဆတိဟု ပါ၏၊ ရှေ့စကားနှင့် ထပ်သောကြောင့် မကောင်း၊ သီဟိုဠ်မူအတိုင်း “ပဋိဇာနနန္တိ”ဟု ရှိခြင်းက ကောင်း သည်။] ဣမ ပန-ဤပါဠိတော်၌ကား၊ အာမန္တာတိ-ဟူ၍၊ အာဂတံ-လာပြီ၊ တတြ- ထိုအာမန္တာဟု ဝန်ခံရာ၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတံကား၊ အဓိပ္ပာယော-ပရဝါဒီ ပုဂ္ဂိုလ်၏ အလိုတည်း။

ဟိ-ချဲ့၊ သော-ထိုပရဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (ပဋိဇာနာတိ၌ စပ်၊) ပရတော-၌၊ (အာဂတံ၌ စပ်၊) ဘဂဝတာ-သည်၊ အတ္ထိ ပုဂ္ဂလော အတ္တဟိတာယ ပဋိပန္နောတိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်သော၊ ယံ တံ သုတ္တံ-အကြင်သုတ်သည်၊ (စတုတ္ထ ဂူတ္တရ ဒုတိယပဏ်၊ အသုရဝဂ်၊ ရာဂဝိနယသုတ်၊) အာဂတံ-လာပြီ၊ တံ-ထိုသုတ်ကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ယသွာ-ကြောင့်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ သစ္စဝါဒီ-အမှန်ကို ဟောတော် မူလေ့ရှိ၏၊ ဝိသံဝါဒနပုရေက္ခာရော-ချို့ယွင်းစေခြင်း၌ ရှေးရှုပြုသည်၊ (ဟုတွာ) ဝါစံ-စကားတော်ကို၊ န ဘာသတိ-ဟောတော်မမူ၊ အနုဿဝါဒီဝသေနာပိ-တဆင့် စကား ကြေးရခြင်းအစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း၊ ဓမ္မံ-ကို၊ န ဒေသေတိ- ဟောတော်မမူ၊ ပန - အနွယ်ကား၊ သဒေဝကံ - နတ်ဗြဟ္မာနှင့် တကွဖြစ်သော၊

ခေါ်ရသည်၊ အနုဿဝါဒီ၌ အာဒိဖြင့် အာကာရ ပရိဝိတက္က (အခြင်းအရာကို ကြံဆခြင်း) ဒိဋ္ဌိနိဇ္ဈာနက္ခန္တိ (စိတ်ကူးဉာဏ်ဖြင့် ကြံဆခြင်း) စသော အရာဝတ္ထုတို့ကို ယူပါ။

လောက်-သတ္တလောကကို၊ သယံ-ကိုယ်တော်တိုင်၊ အဘိညာ (အဘိညာယ)-
ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိ၍၊ သစ္စိကတွာ-မျက်မှောက်ပြု၍၊ ပဝေဒေတိ-အပြား
အားဖြင့် သိစေတော်မူ၏။ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ တေန-
ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်၊ အတ္တိ ပုဂ္ဂလော အတ္တဟိတာယ ပဋိပန္နောတိ-ဟူ၍၊
ပုတ္တော-အပ်ပြီ၊ သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်ဟူသည်၊ သစ္စိကဌပရမတ္ထေနော-မှန်သော အနက်
မဖောက်မပြန် မြတ်သောအနက်၏ အဖြစ်ဖြင့်သာ၊ အတ္တိ-ရှိ၏၊ ဣတိ (အယံ-
ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ အဓိပ္ပာယော-တည်း၊) (ဣတိ-သို့၊) လဒ္ဓိ-အယူကို၊ ဂဟေတွာ-
၍၊ အာမန္တာတိ-ဟူ၍၊ ပဋိဇာနာတိ-ဝန်ခံ၏။

အထ-ထိုသို့ ဝန်ခံရာအခါ၌၊ အဿ-ထိုပရဝါဒီအား၊ (အဒေမာနော၌ စပ်၊
ဝါ-၏၊ ဩကာသံ၌ စပ်၊) တာဒိသဿ-ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ လေသဝစနဿ-
အမြွက်ထောင်သော စကားဖြစ်သော၊ ဝါ-ကတ်သီးကတ်သပ်စကား ဖြစ်သော၊
ဆလဝါဒဿ-မူလအနက်ကို ဖုံးလွှမ်း၍ သဒ္ဓါကို ဖျက်ဆီးကြောင်းဝါဒ၏၊ ဩ
ကာသံ-ဝင်ခွင့်ကို၊ အဒေမာနော-မပေးလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (အာဟ၌ စပ်၊)
(တစ်နည်း) အဒေမာနော-မပေးလိုသော၊ သကဝါဒီ-သည်၊ ယော သစ္စိကဌောတိ
အာဒိ-ကို၊ အာဟ-ပြီ၊ တဩ-ထိုယော သစ္စိကဌော အစရှိသော စကားရပ်၌၊
အယံ-ကား၊ အဓိပ္ပာယော-သကဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်၏အလိုတည်း၊ ပရတော-၌၊ (နောက်
လက္ခဏာယူတ္တိ၌) သပ္ပစ္စယော၊ ပေ၊ အနိမိတ္တောတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ပရိဒီပိတော-
ထင်ရှားပြအပ်သော၊ သမ္မုတိသစ္စဝသေန-သမ္မုတိသစ္စ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ န (ဂဟေ
တဗ္ဗော) - ယူထိုက်သည် မဟုတ်သော၊ [သစ္စိကဌကို ရည်ရွယ်သည်။] အနဿ
ဝါဒိဝသေနာပိ-တဆင့်စကား ကြားရခြင်းအစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ဖြင့် လည်း၊ န
ဂဟေတဗ္ဗော-ယူထိုက်သည် မဟုတ်သော၊ [ပရမတ္ထကို ရည်ရွယ်သည်။] ပန-

လေသ၊ ဆလ။ ။ဤ ၂-ပုဒ်ကို အဘိဓာန် (၁၁၀၈) ဂါထာ၌ “လေသေ တု ခလိတေ
ဆလံ”ဟု ပရိယာယ်အဖြစ်ဖြင့် ဆို၏။ ထို့ကြောင့် “လေသဝစနဿ ဆလဝါဒဿ”ဟု အရတူ
ဆိုသည်။ ထိုတွင် “လေသ”ဟူသည် မူလအနက်မှ အခြားအနက်သို့ ငြိကပ်တတ်သော
သာမညစကားတည်း၊ မှန်၏။ ရုပ်ဝေဒနာ စသော ပရမတ္ထသည်သာ သစ္စိကဌ ပရမတ္ထ၏
မူလအနက်တည်း၊ သို့သော် သမ္မုတိသစ္စဖြစ်သော ပုဂ္ဂလ အတ္တ သတ္တ ဇီဝ စသော အနက်
များ၌လည်း ငြိမိကပ်တတ်သေး၏။

ဆက်ဦးအံ့ - မူလအနက်ရင်းမှ အခြားအနက်ကို ယူ၍ ပြောသောအခါ “အမြွက်ထောင်
သည် စကားကပ်သည်၊ ကတ်သီးကတ်သပ် ပြောသည်”ဟု ဆိုကြ၏။ ထိုအဆိုသည် “လိဿတိ
သိလိဿတိ-အခြားအနက်သို့ ငြိကပ်တတ်၏။ ဣတိ လေသော”ဟူသော ဝိဂ္ဂဟနှင့် လိုက်
လျော၏။ [ဆလသဒ္ဓါ၏အနက်ကို မှီကာနိဿယ ဂန္ထရာဗ္ဗအဖွင့်၌လည်းကောင်း၊ ဤနေရာ၌
လည်းကောင်း ကြည့်ပါ။]

အဟုတ်ကား၊ အတ္တနော-ရုပ်ဝေဒနာစသော မိမိ၏၊ ဘူတတာယ ဧဝ-ထင်ရှား ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်သာ၊ သစ္စိကဋ္ဌော-မှန်သော အနက်ဖြစ်သော၊ အတ္တပစ္စက္ခ တာယ-မိမိ၏ မျက်မှောက်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (မိမိ၏ မျက်မှောက်ဖြစ်သောကြောင့်၊) ပရမတ္ထောစ-မဖောက်မပြန် မှန်ကန်တည်မတ် မြတ်သောအနက်လည်း ဖြစ်သော၊ ရူပါဒိသတ္တပညာသဝိဓော-ရုပ်အစရှိသော ငါးဆယ့်ခုနစ်ပါး အပြားရှိသော၊ ယွာယံ (ယော အယံ) ဓမ္မပ္ပဘေဒေါ-အကြင်တရားအထူးအပြားသည်၊ အာဂတော-လာပြီ၊ တံ-ထိုငါးဆယ့်ခုနစ်ပါးသော တရားအထူးအပြားကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ယော သစ္စိ ကဋ္ဌော ပရမတ္ထော ၊ပေ၊ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထေနာတိ - ဟူ၍၊ (ထေရော - သည်၊) အာဟ-ပြီ၊ (ဣတိ အယံ-ကား၊ အဓိပ္ပာယော-တည်း။)

တတောတိ ဧတံ-တတောဟူသော ဤသဒ္ဒါသည်၊ ကရဏဝစနံ-ကရိုက် အနက်ကို ဟောသော သဒ္ဒါတည်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တေန သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထေန- ထိုသို့သော မှန်သောအနက်၊ မဖောက်မပြန် မြတ်သောအနက်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ သော ပုဂ္ဂလော-ကို၊ ဥပလဗ္ဘတိ-လော၊ ဣတိ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ-ဤတတော သော ပုဂ္ဂလော စသောပါ၌၊ အတ္ထော-တည်း၊ ဣဒံ-ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ-ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ-၏၊ (ကိ ဝုတ္တံ ဟောတိ- နည်း၊) ရူပနာဒိ ဘေဒေန-ရူပနအစရှိသော အပြားဟူသော၊ (အာကာရေန) ဝါ- အခြင်းအရာ အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ သပ္ပစ္စယာဒိဘေဒေန-သပ္ပစ္စယအစရှိသော အပြားဟူ သော၊ အာကာရေန ဝါ-လည်းကောင်း၊ ယော သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထော- အကြင်မှန်သော အနက်၊ မဖောက်မပြန် မြတ်သောအနက်သဘောကို၊ ဥပလဗ္ဘ တိ-အပ်၏၊ တေ-၏၊ ပုဂ္ဂလောပိ-ကိုလည်း၊ တေနာကာရေန-ထိုရူပနအစရှိသော အခြင်းအရာ၊ သပ္ပစ္စယအစရှိသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဥပလဗ္ဘတိ ကိ-လော၊ ဣတိ-ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ (ဝုတ္တံ ဟောတိ။)

န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေတိ-နဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေဟူ၍ ပယ်ရှားခြင်းသည်၊ ပရဝါဒိဿ- ပရဝါဒိပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အဝဇာနနာ-ပယ်ရှားခြင်းတည်း၊ ဟိ-မှန်၊ သော-ထိုပရဝါဒိပုဂ္ဂိုလ် သည်၊ တထာရူပံ-ထိုသို့သဘောရှိသော၊ ဝါ-ထိုသို့ရူပနစသော အခြင်းအရာ၊ သပ္ပစ္စယစသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ရထိုက်သော သဘောရှိသော၊ ပုဂ္ဂလံ- ကို၊ အနိစ္စန္တော-အလိုမရှိသည်၊ (ဟုတွာ-၍၊ ဝါ-ကြောင့်၊) အဝဇာနာတိ-ပယ်ရှား ၏၊ တဩ-ထိုန ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေဟူသော ပါ၌၊ အယံ-ကား၊ ပဒစ္ဆေဒေါ-ပုဒ်ဖြတ် ခြင်းတည်း၊ န ဟိ ဧဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေတိ-ဟူသည်ကား၊ ပဒစ္ဆေဒေါ-တည်း၊ န ဟ ဧဝံ

(ဝတ္ထဗွေ)တိပိ-ဟူ၍ ပုဒ်ဖြတ်ခြင်းသည်လည်း၊ ဝဋ္ဋတိ-သင့်၏၊ ဒွိန္ဒမ္ဗိ-နှစ်နည်းလုံး တို့၏လည်း၊ ဧဝံ-သို့၊ န ဝတ္ထဗွေ-မဆိုထိုက်၊ ဣတိ-သို့၊ အတ္ထော-ကို၊ (ဒဌဗွေ-၏။) [ဟိအနက် မရှိ၊ တစ်နည်း (ဟ) အနက်မရှိ၊ ဝတ္ထဗွေ၌လည်း “ပဌမာသိဝိဘတ် ကို ဧပြုသည်”ဟု ပြသည်။]

အာဇာနာဟိ နိဂ္ဂဟန္တိ - ဟူသော စကားသည်၊ သကဝါဒီဝစနံ - သကဝါဒီ ပုဂ္ဂိုလ်၏ စကားတည်း၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ တေ-အသင် ပရဝါဒီ၏၊ ပုရိမာယ- ရှေး၌ဖြစ်သော၊ ဝတ္ထဗွပဋိညာယ-ဆိုထိုက်သည်၏အဖြစ်ကို ဝန်ခံကြောင်းစကား နှင့်၊ (အာမန္တာဟူသော စကားနှင့်၊) ပစ္ဆိမာ-နောက်၌ ဖြစ်သော၊ န ဝတ္ထဗွပဋိညာ- မဆိုထိုက်ဟု ဝန်ခံကြောင်းစကားသည်လည်းကောင်း၊ (န ဟေဝံ ဝတ္ထဗွဟူသော စကားသည်လည်းကောင်း၊) ပစ္ဆိမာယ-သော၊ (န ဝတ္ထဗွပဋိညာယ-နှင့်၊) ပုရိမာ- သော၊ (ဝတ္ထဗွပဋိညာ)စ-သည်လည်းကောင်း၊ န သန္နိယတိ-ရှေ့နောက် မဆက်စပ်၊ တသ္မာပိ-ကြောင့်လည်း၊ (ရှေ့စကား၏ နောက်စကားနှင့် မဆက်စပ်ခြင်း၊ နောက် စကား၏လည်း ရှေ့စကားနှင့် မဆက်စပ်ခြင်းကြောင့်လည်း၊ ပိဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်ရှိ၏ ဟူသော မူလအယူဝါဒကို ပေါင်းပါ၊) နိဂ္ဂဟံ-နှိပ်ကြောင်းအပြစ်သို့၊ ပတ္တော-ရောက် ပြီ၊ နိဂ္ဂဟံ-နှိပ်ကြောင်းဖြစ်သော၊ တံ ဒေါသံ-ထိုအပြစ်ကို၊ (တံ) အပရာမံ-ထို ချို့ယွင်းချက်ကို၊ သမ္ပဋိစ္ဆာဟိ-လက်ခံပါလော၊ ဝါ-ဝန်ခံပါလော၊ ဣတိ (အယံ)- ကား၊ အတ္ထော-အာဇာနာဟိ နိဂ္ဂဟံဟူသော ဝါကျ၏ အနက်တည်း။

ဧဝံ-သို့၊ နိဂ္ဂဟံ-ကို၊ အာဇာနာပေတွာ-နားလည်စေပြီး၍၊ ဝါ-လက်ခံစေပြီး၍၊ ဣဒါနိ-၌၊ တံ-ထိုနှိပ်ကြောင်းအပြစ်ကို၊ (ပါကဋ် ကရောန္တော၌ စပ်) ဌပနာယစေဝ- ဌပနာ၏လည်းကောင်း၊ ဝါ-သူ့အယူကို တည်ထားကြောင်းဖြစ်သော စကား၏ လည်းကောင်း၊ အနုလောမပဋိလောမတော - အနုလောမ ပဋိလောမအားဖြင့်၊

နိဂ္ဂဟံ။ ။နိဂ္ဂဟာတိ ဧတေနာတိ နိဂ္ဂဟော-နှိပ်ကြောင်းဖြစ်သော အပြစ်၊ အပြစ်ရှိ သည့်အတွက် နှိပ်နိုင်သောကြောင့် အပြစ်ကို နှိပ်ကြောင်းဟု ဆိုသည်၊ (တစ်နည်း) နိဂ္ဂဟတိ ဧတေနာတိ နိဂ္ဂဟော-နှိပ်အပ်ကြောင်း အပြစ်၊ အပြစ်ရှိသည့်အတွက် အနှိပ်ခံရသောကြောင့် အပြစ်ကို နှိပ်အပ်ကြောင်းဟု ဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် နိဂ္ဂဟံကို “ဒေါသံ”ဟု ဖွင့်သည်၊ ဒေါသအရ ဒေါသစေတသိက်ကို ယူမည်စိုး၍ “အပရာမံ”ဟု ထပ်၍ ဖွင့်သည်၊ “အာဇာနာဟိ နိဂ္ဂဟံ- နှိပ်ကြောင်းအပြစ်ကို သိပါလော”ဟူရာ၌ အပြစ်ကို လက်ခံပါလောဟု ဆိုလိုသောကြောင့် “သမ္ပဋိစ္ဆာဟိတိ အတ္ထော”ဟု အဓိပ္ပာယ်ထွက် ဖွင့်သည်။

ပါပနာရောပနာနဉ္စ-ပါပနာ၊ ရောပနာတို့၏လည်းကောင်း၊ ဝါ-အပြစ်သို့ ရောက်စေကြောင်းစကား၊ အပြစ်ကို တင်ကြောင်းစကားတို့၏လည်းကောင်း၊ ဝသေန-အပြားအားဖြင့်၊ ပါကဋ်-ထင်ရှားသည်ကို၊ ကရောန္တော-ပြုလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဟန္တိ ပုဂ္ဂလောတိ အာဒိ-ကို၊ အာဟ-သကဝါဒီ ဆိုပြီ။

တတ္ထ-ထိုဟန္တိ ပုဂ္ဂလောအစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဟန္တိ ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတိတိ-ကား၊ ပုဂ္ဂလော-ကို၊ ယဒိ ဥပလဗ္ဘတိ-ပညာဖြင့် ကပ်၍ ရှုမှတ်သည်ရှိသော် အကယ်၍ ရအပ် ရနိုင်သည်ဖြစ်အံ့၊ ပုဂ္ဂလော-ကို၊ သစ္စိကဌပရမတ္ထေန-ဖြင့်၊ သစေ ဥပလဗ္ဘတိ-အံ့၊ ဣတိ အတ္ထော-ကို၊ (ဒဌဗ္ဗော-၏) [ဟန္တိကို ယဒိဟု ဖွင့်၍ ယဒိကို သစေဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ “သစေ”စသော ဝါကျသည် ရှေ့ဝါကျ၏ အဖြောင့်အနက်ကို ပြသော ဝါကျတည်း။] တာဝ-နိဂ္ဂဟ၊ ပါပနာ၊ ရောပနာတို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဌာ-သော) အယံ-ဤဟန္တိ ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတိ သစ္စိကဌပရမတ္ထေနဟူသော စကားသည်၊ ပရဝါဒီပက္ခဿ-ပရဝါဒီ၏အဖို့ကို၊ ဌပနတော-တည်စေခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-တည်တဲ့အောင် ထားခြင်းကြောင့်၊ နိဂ္ဂဟပါပနာရောပနာနံ-နိဂ္ဂဟ၊ ပါပနာ၊ ရောပနာတို့၏၊ လက္ခဏဘူတာ^၁-မှတ်သားကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ အနုလောမဌပနာနာမ^၂-အနုလောမဌပနာမည်၏၊ တေန ဝတ ရေတိအာဒိ-အစရှိသော စကားသည်၊ အနုလောမပက္ခေ-အနုလောမအဖို့၌၊ နိဂ္ဂဟဿ-၏၊ ဝါ-သို့၊ ပါပိတတ္တာ-ရောက်စေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အနုလောမပါပနာနာမ^၃-မည်၏။

၁။ လက္ခဏဘူတာ။ ။သူတစ်ပါးကို အပြစ်တင်လို နှိပ်လိုသောအခါ ရှေးဦးစွာ ဌပနာ စကားကို ဆိုရ၏၊ ဌပနာစကားကို ဆိုလျှင် “အပြစ်တင်တော့မည် နှိပ်တော့မည်”ဟု သိရ၏၊ ထို့ကြောင့် ဌပနာသည် နိဂ္ဂဟ၊ ပါပနာ၊ ရောပနာတို့၏ အမှတ်လက္ခဏာ ဖြစ်သည်။

၂။ အနုလောမဌပနာ။ ။စောဒက စသော တစ်ဖက်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ စကားကို အပြစ်တင်သောအခါ၌ “မိမိစကား မဟုတ်”ဟုလည်းကောင်း၊ “ဒီလိုမဆိုရပါ”ဟုလည်းကောင်း ပြောင်းလွဲ၍ မဆိုနိုင်အောင် သူ၏စကားကို အတည်ထားကြောင်းစကားကို ဌပနာဟု ခေါ်၏၊ ထိုသို့ ဌပနာ မထားလျှင် နောက်၌ အပြစ်တင်သောအခါ “ဒီလိုမဆိုပါဘူး”ဟု သူ့စကားကို တစ်မျိုးပြောင်းလွဲတတ်၏၊ ထို့ကြောင့် နှိပ်လိုလျှင် ဌပနာ ထားရသည်။ [လဒ္ဓိံ ဟိ အပ္ပတိဌာ ပေတွာ နိဂ္ဂယုမာနာ လဒ္ဓိံတော လဒ္ဓိံ သင်္ကမန္တိ၊ ပေ၊ လဒ္ဓိယာ ပန ပတိဌာပိတာယ သင်္ကမိတုံ အလဘန္တာ သုနိဂ္ဂဟိတာ ဟောတိ။-ဒုတိယပဏ်၊ မဟာဝဂ္ဂ၊ ၁-သုတ်၊ အင်္ဂုတ္တရဋ္ဌကထာ။] အနုလောမပက္ခေ၏ ဌပနာဖြစ်သောကြောင့် “အနုလောမဌပနာ”ဟု ခေါ်သည်။

၃။ ပါပနာ ရောပနာ။ ။ပါပိယတိ ဧတာယာတိ ပါပနာ - အပြစ်သို့ ရောက်စေကြောင်း (အပြစ်ပြကြောင်း) စကားကို “ပါပနာ”ဟုလည်းကောင်း၊ ရောပိယတိ ဧတာယာတိ

တတ္ထ-ထိုတေန ဝတ ရေ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ တေနာတိ-ဟူသော စကားသည်၊ ကာရဏဝစနံ-အကြောင်းကို ဆိုကြောင်းစကားတည်း၊ ဝတာတိ-ဟူသော စကားသည်၊ ဩကပ္ပနဝစနံ (အဝကပ္ပနဝစနံ)-ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်မှုကို ပြုကြောင်းစကားတည်း၊ [ထို့ကြောင့် နောက်၌ “ဧဝံ” ဟု ဖွင့်လိမ့်မည်၊] ရေတိ-ရေဟူသော စကားသည်၊ အာမန္တနဝစနံ-ခေါ်ဝေါ်ကြောင်း စကားတည်း၊ ဣဒံ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တံ-အပ်သည်၊ ဝါ-သည်၊ ဟောတိ၊ (ကိ ဝုတ္တံ ဟောတိ-နည်း၊) ရေ-အို ပရဝါဒီ၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ပုဂ္ဂိုလ်ကို သစ္စိကဌ ပရမတ္ထအားဖြင့် ရအပ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊) ဝတ္ထဗ္ဗေ ဝတ-ဆိုထိုက်သည် သာတည်း၊ ရေ အမွှော ဘဒြမုခ-အို ကောင်းသော မျက်နှာရှိသော ပရဝါဒီ၊ တေန ကာရဏေန-ထိုအကြောင်းကြောင့်၊ ဝတ္ထဗ္ဗောယေဝ-ဆိုထိုက်သည်သာ တည်း၊ ဣတိ (ဣဒံ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊) [ဝတကို ရေဟု ဖွင့်၍ ရေကို “အမွှော ဘဒြမုခ” ဟု ဖွင့်သည်၊] ယံ တတ္ထ ဝဒေသီတိအာဒိ-အစရှိသော စကားသည်၊ အနုလောမပက္ခေ-၌၊ နိဂ္ဂဟဿ-၏၊ ဝါ-သို့၊ အာရောပိတတ္တာ-တင်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အနုလောမရောပနာနာမ-မည်၏၊ တဿ-ထိုယံ တတ္ထ ဝဒေသိ အစရှိသော စကား၏၊ ပရိယောသာနေ-အဆုံး၌၊ မိစ္ဆာတိ-မိစ္ဆာဟူသော၊ ယံ ပဒံ-အကြင်ပုဒ်သည်၊ (အတ္ထိ၊) တဿ-ထိုပုဒ်၏၊ ပုရတော-ရှေ့၌၊ ဣဒံ တေတိ-ဣဒံ တေဟူသော နှစ်ပုဒ်ကို၊ အာဟရိတဗ္ဗံ-ဆောင်ထိုက်၏၊ ဟိ-မှန်၊ ဣဒံ-ဤအဖြစ်စကားသည်၊ တေ-အသင် ပရဝါဒီ၏၊ မိစ္ဆာ-ပုဗ္ဗာပရ ဝိရောဓိဒေါသ မကင်းသဖြင့် မှားယွင်းသော အဖြစ်စကားတည်း၊ ဣတိ အယံ-ဤသည်ကား၊ ဧတ္ထ-ဤမိစ္ဆာဟူသော ပါဌ်၌၊ အတ္ထော-အနက်တည်း၊ ပရတောစ-နောက်၌လည်း၊ (နိဂ္ဂဟစတုက္က ဥပနယနစတုက္ကတို့၌လည်း၊) ပါဠိယံ-ပါဠိတော်၌၊ ဧတံ-ဤဣဒံ တေ မိစ္ဆာဟူသော ပါဌ်သည်၊ အာဂတမေဝ-တိုက်ရိုက်လာသည်သာ။ [တိုက်ရိုက် လာသောကြောင့် အာဂတမေဝဟု သန္နိဋ္ဌာနာဝဓာရဏဇေဖြင့် ဆိုသည်။]

နော စေ ပန ဝတ္ထဗ္ဗေတိ အာဒိ-သည်၊ (ပဋိလောမဌပနာ နာမ၌ စပ်၊) န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေတိ-ဟူ၍၊ ပဋိက္ခိတ္တပက္ခဿ-ပယ်မြစ်အပ်သော အဖို့၏၊ ဝါ-ကို၊ ဌပိတတ္တာ-တည်စေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-အတည်ထားအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဋိလောမတော-ပဋိလောမအားဖြင့်၊ နိဂ္ဂဟပါပနာရောပနာနံ-

ရောပနာ-ထိုအဖြစ်ကို တင်ကြောင်းစကားကို “ရောပနာ” ဟုလည်းကောင်း ခေါ်၏၊ အနုလောမ ပက္ခဖြစ်၍ “အနုလောမပါပနာ၊ အနုလောမရောပနာ” ဟု ခေါ်သည်။

တို့၏၊ လက္ခဏာဘူတာ-သော၊ ပဋိလောမဌပနာနာမ-မည်၏၊ ဝါ-ပဋိလုံအားဖြင့် သူ၏စကားကို တည်စေကြောင်းစကားမည်၏၊ နောစ ဝတ ရေတိအာဒိ-သည်၊ ပဋိလောမပက္ခေ-၌၊ နိဂ္ဂဟဿ-၏၊ ဝါ-သို့၊ ပါပိတတ္တာ-ကြောင့်၊ ပဋိလောမပါပနာ နာမ-မည်၏၊ ဝါ-ပဋိလုံအားဖြင့် အပြစ်သို့ ရောက်စေကြောင်းစကားမည်၏၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ [ရှေ့၌ “ယံ တတ္ထ ဝဒေသိ”ဟု ပါပြီးဖြစ်သောကြောင့် “ပုန”ဟု ဆိုသည်၊] ယံ တတ္ထ ဝဒေသိတိအာဒိ-သည်၊ ပဋိလောမပက္ခေ-၌၊ နိဂ္ဂဟဿ-၏၊ ဝါ-သို့၊ အာရောပိတတ္တာ - တက်ရောက်စေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ - တင်အပ် သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဋိလောမရောပနာနာမ-မည်၏၊ ဝါ-ပဋိလုံအားဖြင့် အပြစ်ကို တင်ကြောင်းစကားမည်၏၊ ဣဓာပိ-ဤပဋိလောမပက္ခေ၌လည်း၊ ပရိ ယောသာနေ-အဆုံး၌၊ မိစ္ဆာတိပဒဿ-မိစ္ဆာဟူသော ပုဒ်၏၊ ပုရတော-ရှေ့၌၊ ဣဒံ တေတိ-ဣဒံ တေဟူသော ၂-ပုဒ်ကို၊ အာဟရိတဗ္ဗမေဝ-ဆောင်ထိုက်သည်သာ၊ ပရတောပိ-နောက်၌လည်း၊ ဧဝရူပေသု-ဤသို့သဘောရှိကုန်သော၊ ဌာနေသု- အရာတို့၌၊ ဧသေဝ (ဧသောဧဝ)-ဤဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်သည်ပင်၊ နယော- အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ဆောင်ကြောင်း အစီအရင်တည်း။

တကြ-ထိုဟ၌ ပုဂ္ဂလော အစရှိသော စကားရပ်၌၊ [ရှေးနိဿယဝယ် “တကြ- ထိုအနုလောမပဉ္စက၌”ဟု ပေး၏၊ တသဒ္ဒါသည် အတိတ်ကို ပြန်၍ ညွှန်ပြရိုး တည်း၊ အတိတ်၌ကား “ဟ၌ ပုဂ္ဂလော”စသော စကားတို့သာ ပါ၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုစကားကို စွဲရသည်၊] အယံ-ဤဆိုအပ်လတုံကား၊ အာဒိတော-အစမှ၊ ပဌာယ- ၍၊ သင်္ခေပတ္တော-အကျဉ်းဖြစ်သော အနက်တည်း၊ ပုဂ္ဂလော-ကို၊ သစ္စိကဌ ပရမတ္ထေန-ဖြင့်၊ ယဒိ ဥပလဗ္ဘတိ-ပညာဖြင့် ကပ်၍ ရှုမှတ်သည်ရှိသော် အကယ်၍ ရအပ်ငြားအံ့၊ ဘော-အို ပရဝါဒီ၊ တေန-ထိုသို့ ပုဂ္ဂိုလ်၏ ပညာဖြင့် ကပ်၍ ရှုမှတ် သည်ရှိသော် သစ္စိကဌ ပရမတ္ထအဖြစ်ဖြင့် ရအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သော- ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဥပလဗ္ဘတိ-နိုင်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္ထဗ္ဗော ဝတ-ဆိုထိုက်သည်သာ၊ ပန-ဆက်၊ တတ္ထ-ထိုပြဿနာ ၂-ရပ်၌၊ ပုရိမပဉ္စေ-ရှေ့ဖြစ်သော ပြဿနာ၌၊ သစ္စိကဌပရမတ္ထေန ဥပလဗ္ဘတိတိ-ဟူ၍၊ ဝတ္ထဗ္ဗော ခေါ-ဆိုထိုက်သည်သာ၊ စ- ဗျတိရိက်ကား၊ ဒုတိယပဉ္စေ-၌၊ တတော သော ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတိတိ-ဟူ၍၊ နော ဝတ္ထဗ္ဗော-မဆိုထိုက်၊ (ဣတိ-သို့) ယံ-အကြင်စကားကို၊ ဝဒေသိ-အသင် ပါရဝါဒီ ဆို၏၊ တေ-အသင် ပရဝါဒီ၏၊ ဣဒံ-ဤရှေ့နောက် ၂-ရ် မဆက်စပ်သော စကားသည်၊ မိစ္ဆာ-ပုဗ္ဗာပရဝိရောမိဒေါသ မကင်းသဖြင့် မှားယွင်းသည်၊ (ဟောတိ) ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ တာဝ-ပဋိလောမဌပနာ စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ အနုလောမတော- အားဖြင့်၊ ဌပနာပါပနာရောပနာ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ-ကုန်၏။

ဒုတိယပဉ္စေ-၌၊ တတော သော ဥပလဗ္ဘတီတိ-ဟူ၍၊ အထ န ဝတ္ထဗ္ဗော-
 အကယ်၍ မဆိုထိုက်သည်ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်၊) ပုရိမပဉ္စေပိ-၌လည်း၊ န
 ဝတ္ထဗ္ဗောဝ-(သစ္စိကဌပရမတ္ထေန ဥပလဗ္ဘတီဟု) မဆိုထိုက်သည်သာ၊ ပန-ဆက်၊
 ဧတ္ထ-ဤပြဿနာ ၂-ရပ်၌၊ ပုရိမပဉ္စေ-၌၊ သစ္စိကဌပရမတ္ထေန ဥပလဗ္ဘတီတိ-
 ဟူ၍၊ ဝတ္ထဗ္ဗော ခေါ်-သည်သာ၊ စ-ဗျတိရိုက်ကား၊ ဒုတိယပဉ္စေ-၌၊ တတော သော
 ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတီတိ-ဟူ၍၊ နော ဝတ္ထဗ္ဗော-မဆိုထိုက်၊ က္ကတိ-သို့၊ ယံ-အကြင်
 စကားကို၊ ဝဒေသိ-အသင် ပရပါဒီဆို၏၊ တေ-၏၊ က္ကဒံ-ဤရှေ့နောက် ၂-ရပ်
 မဆက်စပ်သော စကားသည်၊ မိစ္ဆာ-၏၊ က္ကတိ ဧဝံ-သို့၊ ပဋိလောမတော-အားဖြင့်၊
 ဌပနာပါပနာရောပနာ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ-ကုန်၏၊ (က္ကတိ အယံ-ကား၊ အာဒိတော-
 မှ၊ ပဌာယ-၍၊ သင်္ခေပတ္ထောတည်း၊) [ဟောန္တိတိဟု က္ကတိပါလျှင် ကောင်း၏၊
 မပါလျှင် ထည့်ပေးပါ၊] [နိဂုံးကို ပြလို၍ ဧဝမေတံ စသည်မိန့်၊] ဧဝံ-လျှင်၊ နိဂ္ဂဟဿ
 စ-နှိပ်ကြောင်း အပြစ်၏လည်းကောင်း၊ ဝါ-ကိုလည်းကောင်း၊ အနုလောမပဋိ
 လောမတော-အားဖြင့်၊ စတုန္နံ - ကုန်သော၊ ပါပနာရောပနာနဉ္စ - တို့၏လည်း
 ကောင်း၊ ဝါ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဝုတ္တတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်
 ကြောင့်၊ ဥပလဗ္ဘတီတိ အာဒိကံ-အစရှိသော၊ ဧတံ-ဤစကားရပ်သည်၊ အနုလောမ
 ပဉ္စကံနာမ-မည်၏၊ ဝါ-အနုလုံအားဖြင့် နိဂ္ဂဟစသော ငါးပါးသော အနက်တို့၏
 အပေါင်းမည်၏။

စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤအနုလောမပဉ္စကံ၌၊ အနုလောမတော-အားဖြင့်၊ ပါပနာ
 ရောပနာဟိ-တို့ဖြင့်၊ ဧကော-တစ်ပါးသော နိဂ္ဂဟလည်းကောင်း၊ ပဋိလောမတော-
 အားဖြင့်၊ ပါပနာရောပနာဟိ-တို့ဖြင့်၊ ဧကော-တစ်ပါးသော နိဂ္ဂဟလည်းကောင်း၊
 က္ကတိ-သို့၊ ဒွေ-ကုန်သော၊ နိဂ္ဂဟာ-တို့ကို၊ ကိဉ္စာပိ ကတာ-အကယ်၍ကား ပြုအပ်
 ပါပေကုန်ပြီ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ပြုအပ်ပါကုန်သော်လည်း၊ ဧတ္ထ-ဤအနုလောမပဉ္စကံ၌၊
 ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတီတိ-ဟူသော၊ ပဌမံ-သော၊ ဝါဒံ-ဝါဒကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊
 အာဇာနာဟိ နိဂ္ဂဟန္တိ-ဟူသော၊ ပဌမဿ-သော၊ ဧတသေဝ နိဂ္ဂဟဿ-ဤနှိပ်
 ကြောင်း အပြစ်၏ပင်၊ ဝါ-သို့ပင်၊ ဒွိတိ-ကုန်သော၊ အာကာရေဟိ-အနုလောမ၊
 ပဋိလောမအခြင်းအရာတို့ဖြင့်၊ အာရောပိတတ္တာ-တက်ရောက်စေအပ်သည်၏

အနုလောမပဉ္စကံ။ ။ နိဂ္ဂဟနှစ်ပါးရှိသော်လည်း နောက်လာမည့် အကြောင်းပြအတိုင်း
 တစ်ပါးတည်းသာ ယူ၍ ၁-နိဂ္ဂဟစကား၊ ၂-အနုလောမပါပနာ၊ ၃-အနုလောမ ရောပနာ၊
 ၄-ပဋိလောမပါပနာ၊ ၅-ပဋိလောမရောပနာအားဖြင့် အနုလောမအတွက် စကားအစိတ်
 ငါးမျိုးကို သိပါ။ နောက် ပဋိလောမပဉ္စကံ၌လည်း နည်းတူ။

အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-တင်အပ်သသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧကောဝ-တစ်ပါးသာလျှင် ဖြစ်သော၊ အယံ နိဂ္ဂဟော-ဤနိဂ္ဂဟောကြောင်းအပြစ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ [အနုလောမ၊ ပဋိလောမ ၂-မျိုးဖြင့် နိဂ္ဂဟ ပြုပါသော်လည်း အပြစ်မှာ ရှေ့နောက် မစပ်သော အပြစ်တစ်မျိုးသာတည်း၊ ထို့ကြောင့် နိဂ္ဂဟအတွက် ၁-ပါးသာ ဖြစ်သည်-ဟူလို၊] ဣတိ (အယံ)-ကား၊ ပဌမော-သော၊ နိဂ္ဂဟော-တည်း။ [ရှေးနိဿယ၌ ဣတိ မပါ။]

၂။ ဣဒါနိ-အနုလောမပဉ္စကကို ဟောတော်မူပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ ပစ္စနိက နယော-ပစ္စနိကနည်းသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ဝါ-ဖြစ်တော့လတ်၊ တတ္ထ-ထိုပစ္စနိက နယ၌၊ ပုစ္ဆာ-သည်၊ ပရဝါဒိဿ-ပရဝါဒ၏ ပုစ္ဆာတည်း၊ ဟိ-မှန်၊ သော-ထိုပရ ဝါဒိသည်၊ အတ္ထိ ပုဂ္ဂလော အတ္တဟိတာယ ပဋိပနောတိ-ဟူသော ပါဠိတော်၏၊ ဝါ-ကို၊ ဂဟိတတ္ထာ-ယူအပ်ပြီးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ထိုပါဠိတော်က အတ္ထိ ပုဂ္ဂလော-ပုဂ္ဂိုလ်ရှိ၏ဟု ဟောတော်မူသည့်အတွက် ပုဂ္ဂိုလ်ရှိ၏ဟု ယူအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) နုပလဗ္ဘတိတိ-နုပလဗ္ဘတိဟူသော အယူကို၊ အသမ္ပဋိစ္ဆန္တော-လက် မခံလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧဝံ-သို့၊ (ဤသို့ “ပုဂ္ဂလော နုပလဗ္ဘတိ သစ္စိကဌ ပရမတ္ထေန”ဟူ၍) ပုစ္ဆတိ-မေး၏၊ သကဝါဒိ-သည်၊ ရူပါဒိဓမ္မာ-ရုပ်အစရှိသော တရားတို့ကို၊ ဥပလဗ္ဘန္တိ ယထာ-ပညာဖြင့် ကပ်၍ ရှုမှတ်သည်ရှိသော် ရအပ် ရနိုင် ကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ (ပုဂ္ဂလဿ-၏)၊ အနုပလဗ္ဘနိယတော-ပညာဖြင့် ကပ်၍ ရှုမှတ် သည်ရှိသော် မရအပ် မရနိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အာမန္တာတိ-ဟူ၍၊ ပဋိဇာနာ တိ-ဝန်ခံ၏၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဣတရော-သကဝါဒိမှ တစ်ပါးသော ပရဝါဒိ သည်၊ အတ္တနာ-သည်၊ အဓိပ္ပေတံ-အလိုရှိအပ်သော၊ သစ္စိကဌယေဝ-သမ္မုတိ သစ္စာဖြစ်သော သစ္စိကဌကိုပင်၊ သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်၍၊ ယော သစ္စိကဌောတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ-ပြီ။

ဝါ-တစ်နည်း၊ သမ္မုတိသစ္စပရမတ္ထသစ္စာနိ-သမ္မုတိသစ္စာ၊ ပရမတ္ထသစ္စာတို့ကို၊ ဧကတော-တစ်ပေါင်းတည်း၊ ကတွာပိ-ပြု၍လည်း၊ ဧဝံ-သို့၊ (ဤသို့ “ယော သစ္စိ ကဌော၊ ပေ၊ သစ္စိကဌပရမတ္ထေန”ဟူ၍) အာဟ-ပြီ၊ သကဝါဒိ-သည်၊ ပုဂ္ဂလော တိ-ပုဂ္ဂလောဟူ၍၊ ဥပါဒါပညတ္တိသဗ္ဗာဝတောပိ-ဥပါဒါပညတ်၏ ထင်ရှားရှိ သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဒွိန္ဒူ-ကုန်သော၊ သစ္စာနံ-သမ္မုတိသစ္စာ၊ ပရမတ္ထသစ္စာတို့၏၊ (ဣ-၌ လှမ်းစပ်) ဝါ-တို့ကို၊ ဧကတော-တစ်ပေါင်းတည်း၊ ကတွာ-၍၊ ပုစ္ဆိတတ္ထာပိ-မေးအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ န ဟေဝန္တိ-ဟူ၍၊ (ဤသို့ မရအပ်ဟု မဆိုလိုက်ဟူ၍) ပဋိက္ခိပတိ-ပယ်မြစ်၏။

ဣဒါနိ-၌၊ တေန-ထိုသကဝါဒီသည်၊ ပဌမံ-ရှေးဦးစွာ၊ (ပဌမပြဿနာတုန်းက၊) ပရမတ္ထသစ္စဝသေန-ပရမတ္ထသစ္စာ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ (ပုဂ္ဂလဿ-၏၊ ဝါ-ကို၊) နုပလဗ္ဗ နိယတာ-ပညာဖြင့် ကပ်၍ ရှုမှတ်သည်ရှိသော် မရအပ် မရနိုင်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ကိဉ္ဇာပိ သမ္ပဋိစ္ဆိတာ-အကယ်ကား လက်ခံအပ်ပါပေပြီ၊ (အာမန္တာဟု လက်ခံအပ် ပါပေပြီ၊) ပစ္ဆာ-နောက် ဒုတိယပြဿနာ၌၊ သမ္မုတိသစ္စဝသေန-သမ္မုတိသစ္စာ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဝေါမိဿကဝသေန-ပရမတ္ထသစ္စာ၊ သမ္မုတိသစ္စာ ၂-မျိုး ရောနှောသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ (ကိဉ္ဇာပိ) ပဋိက္ခိတ္တာ-အကယ်၍ကား ပယ်အပ် ပါပေပြီ၊ (န ဟေဝံ ဝတ္ထဗေ-ဟု ပယ်အပ်ပါပေပြီ၊) ပန-ထိုသို့ပင် လက်ခံအပ်၊ ပယ်အပ်ပါသည်လည်း၊ ပရဝါဒီ-သည်၊ နုပလဗ္ဗတိတိ-ဟူသော၊ ဝစနသာမည မတ္တံ-စကားသာမညမျှဖြစ်သော၊ (သမ္မုတိသစ္စာ ပရမတ္ထသစ္စာ ၂-မျိုးလုံးနှင့် ဆိုင် သော စကားမျှဖြစ်သော၊) ဆလဝါဒံ-မူလအနက်ကို ဖုံးလွှမ်း၍ သဒ္ဓါကို ဖျက်ဆီး ကြောင်း စကားကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ (ကရောန္တော အာဟ-တို့၌ စပ်၊) ယံ-အကြင် ပုဂ္ဂလော နုပလဗ္ဗတိဟူသော စကားကို၊ တယာ-အသင်သကဝါဒီသည်၊ ပဌမံ-ရှေးဦးစွာ၊ ပဋိညာတံ-အာမန္တာဟု ဝန်ခံအပ်ပြီ၊ တံ-ထိုစကားကို၊ ပစ္ဆာ-နောက်၌၊ (ဒုတိယပြဿနာ၌) ပဋိက္ခိတ္တံ-ပယ်အပ်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဘဏ္ဍာနဿ-ငြင်းခုံခြင်းကို၊ ပဋိဘဏ္ဍာနံ ဝိယ-တစ်ဖန် ပြန်၍ ငြင်းခုံခြင်းကိုကဲ့သို့၊ (ဧဝံ-တူ၊) အတ္တနော-မိမိ၏ အပေါ်၌၊ ကတဿ-သကဝါဒီသည် ပြုအပ်ခဲ့သော၊ နိဂ္ဂဟကမ္မဿ-နှိပ်ကြောင်း အပြစ်တင်မှုကို၊ (အနုလောမနယတုန်းက ပြုအပ်ခဲ့သော နိဂ္ဂဟကမ္မကို၊) ပဋိ ကမ္မံ-တစ်ဖန်ပြန်၍ သုတ်သင်မှုကို၊ ကရောန္တော-ပြုလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အာဇာနာဟိ ပဋိကမ္မန္တိ-ဟူ၍၊ အာဟ-ပရဝါဒီ ဆိုပြီ။

ဣဒါနိ-၌၊ အဿ-ထိုပရဝါဒီ၏အပေါ်၌၊ အနုလောမပဉ္စကေ-အနုလောမ ပဉ္စက၌၊ (အနုလောမပဉ္စကတုန်းက၊) သကဝါဒီနော-သည်၊ ဝါဒဌပနံ-အယူကို အတည်ထားခြင်းကို၊ ကတွာ-ပြုပြီး၍၊ အနုလောမပဋိလောမတော-အားဖြင့်၊ ပါပနာရောပနာဟိ-တို့ဖြင့်၊ နိဂ္ဂဟော-နှိပ်ကြောင်းအပြစ်ကို၊ ပါကဇ္ဈော-ကို၊ ကတော

နိဂ္ဂဟကမ္မဿ ပဋိကမ္မံ။ ။ထောမနိဓိ၌ “ပဋိကာရ” ပုဒ်၏ အနက်ကို ပြရာဝယ် “ကြံတဿ အပကာရဿ (သူပြုအပ်သော ကျေးဇူးမဲ့ကို) တုလျူရူပအပကာရကရဏေန (အလားတူ ကျေးဇူးမဲ့ကို ပြုခြင်းအားဖြင့်) သောဓနေ-သုတ်သင်ခြင်း၌”ဟု ပြ၏။ ဤအနက် သည် “ဘဏ္ဍာနဿ ပဋိဘဏ္ဍာနံ ဝိယ အတ္တနော ကတဿ နိဂ္ဂဟကမ္မဿ ပဋိကမ္မံ ကရောန္တော” ဟူသော အဋ္ဌကထာစကားနှင့် သဘောတူ၏။ ထို့ကြောင့် သူ၏နှိပ်မှုကို အတုန်ပြန်၍ ပြသော အားဖြင့် သုတ်သင်ရှင်းလင်းမှုကို “ပဋိကမ္မ” ခေါ်သည်ဟု မှတ်ပါ။ နောက်၌ “နိဂ္ဂဟစတုတ္ထ”ဟု သီးခြားလာဦးမည်ဖြစ်သောကြောင့် ပြန်၍နှိပ်ခြင်းကို “ပဋိကမ္မ”ဟု မဆိုသင့်။

ယထာ-ပြုအပ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ပဋိကမ္မ-တစ်ဖန်ပြန်၍ သုတ်သင်ရှင်းလင်းမှုကို၊ ပါကဋ်-ထင်ရှားသည်ကို၊ ကရောန္တော-ပြုလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဟဉ္စိ ပုဂ္ဂလောတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ-ပရဝါဒီ ဆိုပြီး၊ တံ-ထိုဟဉ္စိ ပုဂ္ဂလော အစရှိသော စကားကို၊ ဟေဌာ-အောက်၌၊ (အောက်ဖြစ်သော အနုလောမပဉ္စက၌)၊ ဝုတ္တနယေနဝ-သာလျှင်၊ အတ္ထတော-အနက်အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့်၊ ဝေဒိတဗွံ-သိထိုက်၏။

ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤပဋိကမ္မစတုက၌၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဌပနာနာမ-အတည်ထားကြောင်း စကားမည်သည်၊ (ဌပနာမတ္ထမေဝ ဟောတိ န ပါကဋဘာဝကရဏံ-တို့၌ စပ်၊) ပရပက္ခဿ-တစ်ပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်၏အဖို့ကို၊ ဌပနတော-အတည်ထားခြင်းကြောင့်၊ အယံ-ဤအပြစ်သည်၊ တဝ-အသင်၏၊ (အသင်သကဝါဒီ၊ သို့မဟုတ် ပရဝါဒီ၏)၊ ဒေါသော-အပြစ်တည်း၊ ဣတိ-ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒသေတုံ-ငှာ၊ ဌပနမတ္ထမေဝ-အတည်ထားကြောင်း စကားမျှသည်သာ၊ ဟောတိ-၏၊ နိဂ္ဂဟဿဝါ-နှိပ်ကြောင်းအပြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ပဋိကမ္မဿဝါ-တစ်ဖန်ပြန်၍ သုတ်သင်ရှင်းလင်းမှုကိုလည်းကောင်း၊ ပါကဋဘာဝကရဏံ-ထင်ရှားသည်၏ အဖြစ်ကို ပြုကြောင်းစကားသည်၊ န (ဟောတိ)-မဟုတ်၊ ပန-အန္တယကား၊ ပါပနာ ရောပနာဟိ-တို့ဖြင့်၊ အဿ-ထိုနိဂ္ဂဟကို၊ ဝါ-ထိုပဋိကမ္မကို၊ ပါကဋကရဏံ-ထင်ရှားအောင် ပြုခြင်းသည်၊ ဟောတိ-၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဣဒံ-ဤပဋိကမ္မစတုတ္ထသည်၊ အနုလောမပဋိလောမတော-အားဖြင့်၊ ပါပနာရောပနာနံ-တို့၏၊ ဝသေန-အပြားအားဖြင့်၊ စတူဟိ-ကုန်သော၊ အာကာရေဟိ-အခြင်းအရာတို့ဖြင့်၊ ပဋိကမ္မဿ-တစ်ဖန်ပြန်၍ သုတ်သင်ရှင်းလင်းမှု၏၊ ဝါ-ကို၊ ကတတ္တာ-ပြုအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဋိကမ္မစတုက္ကံနာမ-ပဋိကမ္မစတုက္ကံမည်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဧကံ-တစ်မျိုးသော၊ စတုက္ကံ-ကို၊ ဝေဒိတဗွံ-၏။

ပရပက္ခဿ ဌပနတော။ ။စာအုပ်တို့၌ “ပရဝါဒီပက္ခဿ ဌပနတော”ဟု တွေ့ရသော်လည်း သကဝါဒီဘက်က ဌပနာပြုသောအခါ ပရဝါဒီဟူသော အခြားတစ်ဖက်၏အဖို့ကို ဌပနာပြုရ၏။ ပရဝါဒီက ပဋိကမ္မပြုဖို့ ဌပနာထားသောအခါ သကဝါဒီဟူသော အခြားတစ်ဖက်၏ အဖို့ကို ဌပနာပြုရ၏။ “ပရပက္ခဿ”ဟု ဆိုလျှင် ပရဝါဒီပက္ခလည်း ပါဝင်၊ သကဝါဒီပက္ခလည်း ပါဝင်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့် “ပရပက္ခဿ”ဟု ပါဠိမှန် ရှိပါစေ၊ ဋီကာ နောက်နား၌လည်း “ပက္ခဌပနေန”ဟု ဤထက်ကျဉ်းသော စကားကို သုံးစွဲထားလိမ့်မည်၊ ဤသို့ရှိမှ နောက်၌ လာသော “နိဂ္ဂဟဿ ဝါ ပဋိကမ္မဿ ဝါ”ဟု ၂-ထပ်ပြစကားနှင့် လျော်ပါသည်၊ ပဌမနှိပ်ရာ၌ “နိဂ္ဂဟ”ဟု သုံးစွဲ၏၊ ပြန်၍ ကုစားသောအားဖြင့် ရှင်းလင်းရာ၌ “ပဋိကမ္မ”ဟု သုံးစွဲသည်။

၃။ ဧဝံ-သို့၊ (ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်) ပဋိကမ္ပ-တစ်ဖန်ပြန်၍ သုတ်သင် ရှင်းလင်းမှုကို၊ ကတွာ-၍၊ ဣဒါနိ-၌၊ အဿ-ထိုပရဝါဒီ၏အပေါ်၌၊ အနုလောမ ပဉ္စကေ-၌၊ (အနုလောမပဉ္စကတုန်းက) သကဝါဒိနာ-သည်၊ ယော နိဂ္ဂဟော- အကြင်နှိပ်ကြောင်း အပြစ်ကို၊ ကတော-ပြုအပ်ပြီ၊ တဿ-ထိုနှိပ်ကြောင်း အပြစ်၏၊ တမေဝ ဆလဝါဒိ-ထိုမူလအနက်ကို ဖုံးလွှမ်း၍ သဒ္ဓါကို ဖျက်ဆီးကြောင်းဝါဒ ကိုပင်၊ နိဿာယ-၍၊ ဒုက္ကဋ္ဌဘာဝံ-မကောင်းသဖြင့် ပြုအပ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒဿေန္တော-ပြလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တုဉ္ဇေ ပန မညသီတိ အာဒိ-ကို၊ အာဟ- ပရဝါဒီဆိုပြီး၊ တတ္ထ-ထိုတုဉ္ဇေ ပန မညသီ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ တုဉ္ဇေ ပန မညသီတိ-ကား၊ တွဲ-အသင် သကဝါဒီသည်၊ ယဒိ မညသီ-အကယ်၍ မှတ်ထင်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ-သော်၊) [ဝတ္ထဗ္ဗေ ခေါ နော ဝတ္ထဗ္ဗေ-တို့၌ စပ်၊ စေကို ယဒိဟု ဖွင့်၍ ပနကို မဖွင့်သောကြောင့် ပန အနက်မရှိဟု ပြသည်။] ဝတ္ထဗ္ဗေ ခေါတိ ဣဒံ- ဟူသော ဤစကားကို၊ ပစ္စနိကေ-ပစ္စနိကနယ၌၊ အာမန္တာတိ-ဟူသော၊ ပဋိည- ဝန်ခံခြင်းကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ (ပရဝါဒိနာ-သည်)၊ ဝုတ္တံ-အပ်ပြီ၊ ပန-ကား၊ နော စ ဝတ္ထဗ္ဗေတိ ဣဒံ-ကို၊ န ဟေဝါတိ-ဟူသော၊ အဝဇာနနံ-ပယ်ရှားခြင်းကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ (ပရဝါဒိနာ-သည်)၊ ဝုတ္တံ-အပ်ပြီ၊ တေန တဝ တတ္ထာတိ-ကား၊ တေန ကာရ ဧကေန-ထိုအကြောင်းကြောင့်၊ တွံယေဝ-အသင်သကဝါဒီကိုပင်၊ (နိဂ္ဂဟေတုဗ္ဗေ-၌ စပ်)၊ နုပလဗ္ဘတိတိ-ဟူသော၊ တသ္မိံ ပက္ခေ-ထိုအဖို့၌၊ (နိဂ္ဂဟေတုဗ္ဗေ-၌ စပ်)၊ ဟေဝံ ပဋိဇာနန္တိ-ကား၊ [ဤသို့ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗအဖြစ်ဖြင့် ရှိပါစေ၊] အာမန္တာတိ- ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ပဋိဇာနန္တော-ဝန်ခံသော၊ (တဝံ၌ စပ်)၊ [တဝဟူသော ဆဋ္ဌိယန္တကို တွံဟု ပဌမန္တဖြင့် ဖွင့်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ပဋိဇာနန္တဟူသော ဒုတိယန္တကို ပဋိ ဇာနန္တောဟု ပဌမန္တဖြင့် ဖွင့်ခြင်းကိုလည်းကောင်း သတိပြုခဲ့ပါ၊] ဋီကာ၌ ဖွင့်လိမ့် မည်၊ ထို ၂-ပုဒ် အရတူဖြစ်သောကြောင့် “ပဋိဇာနန္တော တွံယေဝ”ဟု ပြန်၍ လှည့်ရသည်။]

ဟေဝံ နိဂ္ဂဟေတုဗ္ဗေတိ-ကား၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ န ဟေဝါတိ-ဟူ၍၊ အဝဇာနန္တော- ပယ်ရှားသော အသင်သကဝါဒီကို၊ ဧဝံ-သို့၊ နိဂ္ဂဟေတုဗ္ဗေ-နှိပ်ထိုက်၏၊ အထတံ နိဂ္ဂဏှာမာတိ-ကား၊ အထ-ထိုသို့နှိပ်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧဝံ-သို့၊ နိဂ္ဂဟာ ရဟံ-နှိပ်ခြင်းကို ထိုက်သော၊ တံ-အသင်သကဝါဒီကို၊ နိဂ္ဂဏှာမ-ငါတို့ နှိပ်ကုန်၏၊ သုနိဂ္ဂဟိတော စ ဟောသီတိ-ကား၊ သကေန-မိမိဥစ္စာဖြစ်သော၊ မတေန-အလို ဖြင့်၊ နိဂ္ဂဟိတတ္ထာ-နှိပ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သုနိဂ္ဂဟိတော စ-ကောင်းစွာ နှိပ်အပ်သည်လည်း၊ ဘဝသိ-ဖြစ်၏။

ဧဝံ-သို့ အဿ-ထိုသကဝါဒီ၏ နိဂ္ဂဟေတုဉာဏ်-နှိပ်ထိုက်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒဿေတွာ-၍၊ ဣဒါနိ-၌၊ တံ-ထိုသကဝါဒီကို၊ နိဂ္ဂဟေန္တော-နှိပ်လိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဟန္တိတိအာဒိ-ကို၊ အာဟ-ပရဝါဒီ ဆိုပြီး၊ တတ္ထ-ထိုဟန္တိ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဌပနာပါပနာရောပနာ-တို့ကို၊ ဟေဌာ-၌၊ (အောက် အနုလောမ ပဉ္စက၌)၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-သာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-ကုန်၏၊ ပန-ဆက်၊ ပရိယောသာနေ-၌၊ ဣဒံ တေ မိစ္ဆာတိ-ဟူသော ပုဒ်၏၊ (အတ္ထော၌ စပ်)၊ တဝ-အသင် သကဝါဒီ၏၊ ဣဒံ ဝစနံ-ဤစကားသည်၊ မိစ္ဆာ-ပုဗ္ဗာပရဝိရောဓိဒေါသ မကင်းသဖြင့် မှားယွင်းသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ဣဒံ-ဤစတုတ္ထသည်၊ ဆလဝါဒေန-ဖြင့်၊ စတူဟိ-ကုန်သော၊ အာကာရေဟိ-တို့ဖြင့်၊ နိဂ္ဂဟဿ-၏၊ ဝါ-ကို၊ ကတတ္တာ-ကြောင့်၊ နိဂ္ဂဟစတုတ္ထနာမ-မည်၏။

၄။ ဧဝံ-သို့၊ (ဤသို့ နိဂ္ဂဟစတုတ္ထ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်)၊ နိဂ္ဂဟံ-နှိပ်ခြင်းကို၊ ကတွာပိ-ပြုပြီး၍လည်း၊ ဣဒါနိ-၌၊ (ဒဿေန္တော အာဟ၌ စပ်)၊ မယာ-အကျွန်ုပ်သည်၊ တဝ-အသင်သကဝါဒီ၏၊ မတေန-အလိုဖြင့်၊ (ဒုန္နိဂ္ဂဟော၌ စပ်)၊ ကတော-ပြုအပ်သော၊ အယံ နိဂ္ဂဟော-ဤနှိပ်ခြင်းသည်၊ ဒုန္နိဂ္ဂဟော၌-မှားယွင်းသော နှိပ်ခြင်းသည်၊ ယဒိ (ဟောတိ)-အကယ်၍ ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်)၊ မမ-အကျွန်ုပ်၏အပေါ်၌၊ တယာ-အသင်သကဝါဒီသည်၊ ဟေဌာ-အောက်ဖြစ်သော၊ အနုလောမပဉ္စကေ-၌၊ (အနုလောမပဉ္စကတုန်းက)၊ ကတော-အပ်သော၊ ယော နိဂ္ဂဟော-အကြင်နှိပ်ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ သောပိ-ထိုနှိပ်ခြင်းသည်လည်း၊ ဒုန္နိဂ္ဂဟော-မှားယွင်းသော နှိပ်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒဿေန္တော-ပြလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧသေ စေ ဒုန္နိဂ္ဂဟိတေတိ အာဒိ-ကို၊ အာဟ-ပရဝါဒီ ဆိုပြီး၊ တတ္ထ-ထိုဧသေ စေ ဒုန္နိဂ္ဂဟိတေအစရှိသော စကားရပ်၌၊

တဝ မတေန ကတော။ ။ဤစာရှိအတိုင်းဆိုလျှင် “ပြအပ်ခဲ့သော နိဂ္ဂဟကို သကဝါဒီ၏ အလိုအားဖြင့် ပြုအပ်”ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏။ အမှန်မှာ တဝ မတေနကို ဒုန္နိဂ္ဂဟော၌ စပ်၍ “အကျွန်ုပ်၏ နှိပ်ခြင်းသည် အသင်သကဝါဒီ၏ အလိုအားဖြင့် ဒုန္နိဂ္ဂဟဖြစ်အံ့”ဟု ဆိုလိုရင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် “မယာ ကတော နိဂ္ဂဟော တဝ မတေန ဒုန္နိဂ္ဂဟော”ဟု ရှိလျှင် အဓိပ္ပာယ်ရှိသည်။

တစ်နည်း။ ။တဝ မတေနကို ကတော၌ စပ်၍ အကျွန်ုပ်ပြုအပ်သော နှိပ်ခြင်းသည် အနုလောမပဉ္စကတုန်းက အသင်နှိပ်သလို ပြုအပ်သောကြောင့် “တဝ မတေန ကတော”ဟု ဆိုသည်။ ဤသို့သော်လည်း ကြပါ။ ဆက်ဦးအံ့ - ဣဒါနိ စသော အနုသန္ဓေတက်၌ “ဧသေ စေ ဒုန္နိဂ္ဂဟိတေ”ကို ရည်ရွယ်၍ “ယဒိ အယံ မယာ၊ ပေ၊ ဒုန္နိဂ္ဂဟော”ဟု ဆိုသည်။ “ဟေဝမေဝ တတ္ထ ဒက္ခ” ကို ရည်ရွယ်၍ “ယော မမ၊ ပေ၊ သောပိ ဒုန္နိဂ္ဂဟော”ဟု ဆိုသည်။

ဧသေ စေ ဒုန္နိဂ္ဂဟိတေတိ ° - ကား၊ တဝ-အသင်သကဝါဒီ၏။ ဧသော ဝါဒေါ-
ဤဝါဒသည်၊ ဝါ-ကို၊ မယာ-သည်၊ ဒုန္နိဂ္ဂဟိတော-မှားယွင်းသဖြင့် နှိပ်အပ်သည်။
စေ (ဟောတိ)-အံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်၊ တတ္ထ ဒက္ခ-၌ စပ်၊) အထဝါ^၂-ထို့ပြင်
တစ်နည်းကား၊ တဝ-အသင်သကဝါဒီ၏အပေါ်၌၊ မယာ-သည်၊ ကတော-
အပ်သော၊ ဧသော နိဂ္ဂဟော-သည်၊ ဒုန္နိဂ္ဂဟော-မှားယွင်းသော နှိပ်ခြင်းသည်။
စေ (ဟောတိ)-အံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်၊) ဟေဝမေဝံ တတ္ထ ဒက္ခာတိ-ကား၊ တယာ-
အသင်သကဝါဒီသည်၊ မမ-အကျွန်ုပ်၏အပေါ်၌၊ ဟေဌာ-အောက်၌၊ (အနုလောမ
ပဉ္စက၌) ကတေ-အပ်သော၊ တတ္ထာပိ နိဂ္ဂဟေ-ထိုနှိပ်ခြင်း၌လည်း၊ ဧဝမေဝံ-
ဤအတူ၊ ပဿ-ရှုပါလော၊ (ဒုန္နိဂ္ဂဟ-ဟု ရှုပါလော။)

ဣဒါနိ-၌၊ အဿ-ထိုပရဝါဒီ၏အပေါ်၌၊ ဟေဌာ-၌၊ (အနုလောမပဉ္စက၌)
သကဝါဒီနာ-သည်၊ ယော နိဂ္ဂဟော-ကို၊ ကတော-အပ်ပြီ၊ တံ-ထိုနှိပ်ခြင်းကို၊
ဝတ္ထဗ္ဗေ ခေါတိအာဒိဝစနေန-အစရှိသော စကားဖြင့်၊ ဒဿေတွာ-၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊
တံ နိဂ္ဂဟံ-ထိုသကဝါဒီ၏ နှိပ်ခြင်းကို၊ အနိဂ္ဂဟဘာဝံ-နှိပ်ခြင်း မဟုတ်သည်၏
အဖြစ်သို့၊ (နှိပ်ရာ မရောက်သည့်အဖြစ်သို့) ဥပနေန္တော-ကပ်ဆောင်လိုသည်၏
အဖြစ်ကြောင့်၊ နော စ မယံ တယာတိ အာဒိ-ကို၊ အာဟာ^၃-ပရဝါဒီ ဆိုပြီ၊ တတ္ထ-

၁။ ဧသေ စေ ဒုန္နိဂ္ဂဟိတေ။ ။ဧသေကို “ဧသော တဝ ဝါဒေါ”ဟုလည်းကောင်း၊
ဒုန္နိဂ္ဂဟိတေကို “ဒုန္နိဂ္ဂဟိတော”ဟုလည်းကောင်း ပဌမ ဖွင့်၏။ ဆိုလိုရင်းကား ပြုအပ်ခဲ့သော
နိဂ္ဂဟစတုတ္ထသည် ပရဝါဒီက သကဝါဒီ၏ ဝါဒကို နှိပ်ပုံကို ပြသော စတုတ္ထတည်း၊ ထို့ပြုအပ်
သည့်အတိုင်း “အသင်သကဝါဒီ၏ ထိုဝါဒကို အကျွန်ုပ် ပရဝါဒီက အကယ်၍ မှားယွင်းစွာ
နှိပ်သည်ဖြစ်အံ့”ဟု ဆိုလိုသည်။

၂။ အထဝါ။ ။ဤနည်း၌ကား “ဧသော ဝါဒေါ”ဟု ဝါဒကို မစွဲပဲ “ဧသော နိဂ္ဂဟော”ဟု
နှိပ်ခြင်းကြိယာကို စွဲခြင်းသာ ထူး၏။ ဤသို့ ၂-နည်း ဖွင့်ရခြင်းမှာလည်း “ဒုန္နိဂ္ဂဟိတ” အရ
ကံဟော တပစ္စည်းအတွက် ဝါဒကို အရကောက်သင့်သောကြောင့် ပဌမနည်းကိုလည်းကောင်း၊
နိဂ္ဂဟစတုတ္ထနှင့် စကားဆက်သွယ်နေရကား နှိပ်ခြင်းကို ညွှန်းသင့်သောကြောင့် ဒုတိယ
နည်းကိုလည်းကောင်း ဖွင့်ရခြင်းဖြစ်သည်။ ဤဒုတိယနည်းအလို “ဒုန္နိဂ္ဂဟိတေ” ၌ တပစ္စည်းကို
ဘောအနက်ဟော ကြံပါ။

၃။ ဣဒါနိ ၊ပေ၊ တယာတိအာဒိမာဟ။ ။ဤစကားသည် “နော စ မယံ” စသော
ပါဠိတော်၏ အနုသန္ဓေကျမ်းတက် စကားတည်း၊ ပါဠိတော်၌ “ဝတ္ထဗ္ဗေ ခေါ ၊ပေ၊ သစ္စိကဌ
ပရမတ္ထေနာတိ”ဟူသော စကား ၂-ရပ်သည် အနုလောမပဉ္စကတုန်းက သကဝါဒီက ပရဝါဒီ၏
အပေါ်၌ နှိပ်ပုံကို ပြသော စကားတည်း၊ ထို့နောက် “နော စ မယံ ၊ပေ၊ ဒုန္နိဂ္ဂဟိတာ စ

ထိုနော စ မယံ တယာအစရှိသော စကားရပ်၌၊ နော စ ၊ပေ၊ ပဋိညာယာတိ အာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ အယံ-ကား၊ အတ္ထော-တည်း၊ ယသွာ-ကြောင့်၊ တယာ-အသင်သကဝါဒီသည်၊ မမ-၌၊ ကတော-အပ်သော၊ သော နိဂ္ဂဟော-သည်၊ ဒုန္နိဂ္ဂဟော-မှားယွင်းစွာ နှိပ်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ၊) တသွာ-ကြောင့်၊ တယာ-အသင်သကဝါဒီသည်၊ တတ္ထ အနုလောမပဉ္စကေ-၌၊ အာမန္တာတိ-ဟူ၍၊ ဧတာယ ပဋိညာယ-ဤဝန်ခံခြင်းဖြင့်၊ ဧဝံ-သို့၊ ပဋိဇာနန္တာ-ဝန်ခံကုန်သော၊ မယံ-အကျွန်ုပ်တို့ကို၊ (န နိဂ္ဂဟေတဗ္ဗာယေဝ၌ စပ်) ပုန-တစ်ဖန်၊ န ဟေဝါတိ-န ဟေဝံဟူ၍၊ (န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေဟူ၍၊) ပဋိက္ခေပေ-ပယ်ခြင်းကို၊ ကတေပိ-ပြုအပ်သော်လည်း၊ အာဇာနာဟိ နိဂ္ဂဟန္တိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ န နိဂ္ဂဟေတဗ္ဗာယေဝ-မနှိပ်ထိုက်ကုန်သည်သာ၊ [ယခုစာအုပ်၌ န နိဂ္ဂဟေတဗ္ဗာယေဝဟု ရှိသည်၊ မယံနှင့် ဝုစ မလျော်ပေ၊] ဧဝံ-သို့၊ အနိဂ္ဂဟေတဗ္ဗမ္ပိ-မနှိပ်ထိုက်သည်လည်းဖြစ်သော၊ မ-အကျွန်ုပ်ကို၊ (တွံ-အသင်သကဝါဒီသည်၊) နိဂ္ဂဏှာသိ-နှိပ်၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် နှိပ်ပါသော်လည်း၊ ဤဒိသေန-ဤကဲ့သို့ရှုအပ်သော၊ နိဂ္ဂဟေန-နှိပ်ခြင်းဖြင့်၊ မယံ-တို့သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဒုန္နိဂ္ဂဟိတာ-မှားယွင်းသဖြင့် နှိပ်အပ်ကုန်သည်၊ ဟောမ-ကုန်၏၊ (ဣတိ အယံ-ကား၊ အတ္ထော-တည်း။ ဤသို့ ပြန်အုပ်ပါ။)

ဣဒါနိ-၌၊ ယံ နိဂ္ဂဟံ-ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ဒုန္နိဂ္ဂဟိတာ စ ဟောမာတိ-ဟူ၍၊ အဝေါစ-ပရဝါဒီ ဆိုပြီး၊ တံ-ထိုနှိပ်ခြင်းကို၊ ဒဿေတုံ-ငှာ၊ ဟဉ္စိ ပုဂ္ဂလော ၊ပေ၊ မိစ္ဆာတိ-ဟူ၍၊ အာဟ-ပရဝါဒီ ဆိုပြီး၊ [စာအုပ်တို့၌ “ဣဒံ တေ မိစ္ဆာတိ”ဟု ရှိ၏၊ သို့သော် အနုလောမပဉ္စကတုန်းက နှိပ်ပုံကို ပြန်၍ ညွှန်ပြသော စကားဖြစ်သောကြောင့် ထိုနိဂ္ဂဟ၌ “ဣဒံ တေ”ဟု မရှိကား ဤ၌လည်း “ဣဒံ တေ”ဟု မပါသင့်၊] ဧဝံ-သို့၊ ဣဒံ-ဤစတုတ္ထသည်၊ (ဥပနယနစတုတ္ထံနာမ ဟောတိ၌ စပ်)၊ အနုလောမ ပဋိလောမတော - အားဖြင့်၊ စတူဟိ - ကုန်သော၊ ပါပနာရောပနာဟိ - တို့ဖြင့်၊ (ကတဿ-ပြုအပ်သော၊) နိဂ္ဂဿ-၏၊ ဝါ - ကို၊ ဥပနိတတ္တာ - မိမိနိဂ္ဂဟနှင့်

ဟောမ”ဟူသော စကားသည် အနုလောမပဉ္စကတုန်းက မိမိ (ပရဝါဒီ) ကို နှိပ်အပ်သော်လည်း နှိပ်အပ်ရာ မရောက်ပါ”ဟု ရှေ့က နှိပ်ခြင်းကို ပယ်သော စကားတည်း။

နိဂ္ဂဟဿ ဥပနိတတ္တာ။ ။“နိဂ္ဂဟဿ”အရ နိဂ္ဂဟဟူသည် အနုလောမပဉ္စကတုန်းက သကဝါဒီသည် ပြုအပ်သော နိဂ္ဂဟတည်း၊ ထိုသကဝါဒီ နိဂ္ဂဟ၏ ဒုန္နိဂ္ဂဟဖြစ်ပုံကို မိမိ ယခုပြုအပ်ခဲ့သော နိဂ္ဂဟနှင့်အတူ (မိမိနိဂ္ဂဟကို ဥပမာပြု၍) ကပ်ဆောင်အပ်သည်ကို “ဥပနိတ” ဆိုသည်။ [ကတဿ နိဂ္ဂဟဿ တေန နိယာမေန ဒုက္ကဋ္ဌဘဝဿ အတ္တနာ ကတ နိဂ္ဂဟေန သဟ ဥပနိတတ္တာ။-ဋီကာ။]

အတူကပ်ဆောင်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥပနယနစတုက္ကံနာမ-မည်သည်၊ ဟောတိ-၏။

၅။ ဣဒါနိ-ဥပနယနစတုက္ကံကို ဟောတော်မူပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ န ဟေဝံ နိဂ္ဂဟေတဗ္ဗေတိ အာဒိကံ-အစရှိသော၊ နိဂ္ဂမနစတုက္ကံနာမ-မည်သည်၊ ဟောတိ-၏။ ဝါ-ဖြစ်တော့လတ်၊ တတ္ထ-ထိုနိဂ္ဂမနစတုက္ကံ၌၊ န ဟေဝံ နိဂ္ဂဟေတဗ္ဗေတိ-ကား၊ ယထာ-အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အဟံ-အကျွန်ုပ်ကို၊ တယာ-အသင် သကဝါဒီသည်၊ နိဂ္ဂဟိတော-နှိပ်အပ်ပြီ၊ ဧဝံ-ဤသို့သောအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ န ဟိ နိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော-မနှိပ်ထိုက်ပါ၊ ဟိ-မှန်၊ ဧတဿ နိဂ္ဂဟဿ-ဤနှိပ်ခြင်း၏၊ ဒုနိဂ္ဂဟဘာဝေါ-မှားယွင်းသော နှိပ်ခြင်း၏အဖြစ်ကို၊ မယာ-အကျွန်ုပ်သည်၊ သာမိတော-ဥပနယနစတုက္ကံ၌ ပြီးစေအပ်ပြီ၊ [ယံ ဝဒေသိ၊ တံ မိစ္ဆာဟု ပြီးစေခဲ့ပြီ] တေနဟိတိ-ကား၊ တေန ကာရဏေန-ထိုအကြောင်းကြောင့်၊ [ယသ္မာ တသ္မာဖြင့် တေန ကာရဏေန၏အနက်ကို ထပ်ဖွင့်လိမ့်မည်၊] ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧသ နိဂ္ဂဟော-ဤနှိပ်ခြင်းသည်၊ ဒုနိဂ္ဂဟော-သည်၊ (ဟောတိ၊) တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့

မှတ်ချက်။ ။ ရှေ့၌ အနုဋီကာဝယ် “ပဋိညာဝယဝ၊ ဟေတာဝယဝ၊ ဒိဋ္ဌန္တာဝယဝ၊ ဥပနယ၊ နိဂ္ဂမန”ဟု စကားအစိတ် ၅-မျိုးကို ပြခဲ့၏။ ထိုတွင် ဥပနယကို ပြရာ၌ “ယထာ ခူပါဒိ ဥပလဗ္ဘတိ၊ တထာ ပုဂ္ဂလော၊ ယထာ စ သသဝိသာဏံ န ဥပလဗ္ဘတိ၊ န တထာ ပုဂ္ဂလောတိ ဥပနယော”ဟု ဥပမာစကားဖြင့် ဆောင်ပြခြင်းကို “ဥပနယ”ဟု ဆိုထား၏။ ထို့အတူ ဤ၌လည်း “သကဝါဒီ၏ အလိုအားဖြင့် မိမိ၏ နှိပ်ခြင်းသည် ဒုနိဂ္ဂဟဖြစ်သကဲ့သို့ သကဝါဒီ၏ နှိပ်ခြင်းသည်လည်း ဒုနိဂ္ဂဟ ဖြစ်၏”ဟု ဆိုရာရောက်သောကြောင့် သကဝါဒီ၏ နှိပ်ခြင်းကို မိမိ၏ နှိပ်ခြင်းနှင့်အတူ ပြ၍ ကပ်ဆောင်ခြင်းကို “ဥပနယ”ဟု ခေါ်သည်။

ဥပနယနစတုက္ကံ။ ။ ဤအဖွင့်အရ “ဥပနီယတေ-သကဝါဒီ၏ နှိပ်ခြင်းကို မိမိ နှိပ်ခြင်း နှင့်အတူ ကပ်ဆောင်ခြင်း၊ ဥပနယနံ-ခြင်း”ဟု အနက်မှတ်ပါ၊ (တစ်နည်း) ဥပနီယတေ-မိမိ အပေါ်၌ မနှိပ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကို (မိမိ၏ နှိပ်ခြင်းနှင့်အတူ) ကပ်ဆောင်ခြင်း၊ ဥပနယနံ-ခြင်း၊ ဥပနယနေန-ဥပနယနဖြင့်၊ လက္ခိတံ စတုက္ကံ ဥပနယနစတုက္ကံ။

မှတ်ချက်။ ။ “ဥပနယနစတုက္ကံ”ဟူရာ၌ ဥပနယပြုပုံ ၄-မျိုး ရှိသည်ဟု မမှတ်ရ၊ အနုလောမပဉ္စကတုန်းက သကဝါဒီသည် ပါပနာ ရောပနာ ၄-မျိုးတို့ဖြင့် ပြုအပ်သော နိဂ္ဂဟကို မိမိပြုအပ်သော နိဂ္ဂဟနှင့်အတူ ကပ်ဆောင်သောကြောင့် ထိုနိဂ္ဂဟတုန်းက ပါပနာ ရောပနာ ၄-မျိုးကို တင်စား၍ ဥပနယနစတုက္ကံ (ဥပနယနဖြင့် မှတ်အပ်သော ၄-မျိုးအပေါင်း)ဟု ဆိုထားသည်ဟု မှတ်ပါ၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ “အနုလောမပဉ္စကေ စတူဟိ ပါပနာရောပနာဟိ ကတဿ နိဂ္ဂဟဿ”ဟု ကတဿပုဒ်ကို ထည့်၍ ဖွင့်သည်။

မှားယွင်းသော နှိပ်ခြင်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊) ဟဉ္စိ ပုဂ္ဂလော၊ ပေ၊ မိစ္ဆာတိ^၁-ဟူ၍၊ မဲ-အကျွန်ုပ်ကို၊ ယံ နိဂ္ဂဏှာသိ-အကြင်နှိပ်၏၊ (အနုလောမပဉ္စကတုန်းက နှိပ်သည် ကို ဆိုသည်။) ဣဒံ တေ မိစ္ဆာတိ^၂-ဣဒံ တေ မိစ္ဆာဟူသော ပါဌ်၏၊ (အတ္ထောဌ် စပ်)၊ တဝ-အသင်သကဝါဒီ၏၊ ဣဒံ နိဂ္ဂဏှာနံ-ဤနှိပ်ခြင်းသည်၊ မိစ္ဆာ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်။

တေန ဟိ ယေ ကတေ နိဂ္ဂဟေတိ-တေန ဟိ ကတေ နိဂ္ဂဟေအစရှိသည် ကား၊ ယေန ကာရဏေန^၃-ကြောင့်၊ ဣဒံ (နိဂ္ဂဏှာနံ)-သည်၊ မိစ္ဆာ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ တေန ကာရဏေန-ကြောင့်၊ တယာ-အသင်သကဝါဒီသည်၊ ယော နိဂ္ဂဟော-ကို၊ ကတော-အပ်ပြီ၊ [“တေန ဟိ ယေ ကတေ နိဂ္ဂဟေ”၏ အဖွင့်၊] သော (နိဂ္ဂဟော)-ကို၊ ဒုက္ကဋ္ဌေ-မကောင်းသဖြင့် ပြုအပ်ပြီ၊ [“သေ နိဂ္ဂဟေ ဒုက္ကဋ္ဌေ”၏ အဖွင့်၊] မယာ-သည်၊ ယံ ပဋိကမ္ပ-အကြင်တစ်ဖန်ပြန်၍ သုတ်သင်ရှင်းလင်းမှုကို၊ ကတံ-အပ်ပြီ၊ တဒေဝ-ထိုတစ်ဖန်ပြန်၍ သုတ်သင်ရှင်းလင်းမှုကိုသာ၊ သုကတံ-ကောင်းစွာ ပြုအပ်ပြီ၊ [“သုကတေ ပဋိကမ္ပေ”၏ အဖွင့်၊] စ-သည်သာမကသေခါ၊

၁။ မိစ္ဆာတိ။ ။ “ယံ နိဂ္ဂဏှာသိ ဟဉ္စိ ပုဂ္ဂလော၊ ပေ၊ မိစ္ဆာတိ”ဟု ရှိသင့်ပါလျက် ပါဠိ တော် အဋ္ဌကထာစာအုပ်တို့၌ “မိစ္ဆာတိ”ဟူသော ပါဠိ မပါ၊ ဤစကားသည် အနုလောမပဉ္စက တုန်းက ဌပနာ အနုလောမ ပဋိလောမ ပါပနာ ရောပနာတို့ကို ယူ၍ ထပ်မံပြအပ်သော စကားဖြစ်သောကြောင့် ထိုအတိုင်းရှိမှ ကောင်းသည်၊ ပါဠိတော် ရှေးနိဿယ၌ ထို “မိစ္ဆာတိ” ဟူသော ပါဠိ၏ နိဿယကို တွေ့ရပါသည်။

၂။ ဣဒံ တေ မိစ္ဆာ။ ။ မိစ္ဆာတိဟု ရှိပြီးနောက်မှ ပါဠိတော်၌ “ဣဒံ တေ မိစ္ဆာ”ဟု နိဂုံးဝါကျ သီးခြားရှိရပါသည်။ အဋ္ဌကထာ၌ “ဣဒံ တေ မိစ္ဆာတိ”သည် ထိုပါဠိတော် နိဂုံးဝယ် ရှိသော သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗတည်း၊ ထို့ကြောင့် ထိုသံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ၏ သံဝဏ္ဏနာ၌ “ဣတိ အတ္ထော”ဟု အတ္ထောသဒ္ဒါ ပါရပါသည်။ [ဣဒံ တေ မိစ္ဆာ] ဝါကျကို နိဂ္ဂဟစတုက္က ဥပနယနစတုက္ကတို့၌ လည်း ပါဠိတော်စာအုပ်ဝယ် တွေ့ရ၏၊ ထိုတွင် နိဂ္ဂဟစတုက္က၌ တွေ့ရသောပါဌ်သည် ပါဌ်မှန် တည်း၊ ဥပနယနစတုက္က၌ကား ဣဒံ တေ မလိ၊ “မိစ္ဆာ”ဟု ရှိရမည်။

၃။ ယေန ကာရဏေန၊ ပေ၊ သုကတာ။ ။ တေန ဟိ ယေ ကတေ နိဂ္ဂဟေတိ”ဟု သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗကို ဤမျှသာ တည်ထားသော်လည်း ဖွင့်သောအခါ “သေ နိဂ္ဂဟေ ဒုက္ကဋ္ဌေ၊ သုကတေ ပဋိကမ္ပေ၊ သုကတာ ပဋိပါဒနာ”တိုင်အောင် ဖွင့်သောကြောင့် “နိဂ္ဂဟေတိ”၌ အာဒိ အနက်ဟော ဣတိသဒ္ဒါနှင့် ပဒတ္တဝိပလ္လာသဇောတက ဣတိသဒ္ဒါ-ဟု ဣတိ ၂-လုံး ရှိသင့် သော်လည်း တစ်လုံးကို ချေထားသည်ဟု ကြံပါ။

ပဋိကမ္မစတုက္ကာဒိဝသေန - ပဋိကမ္မစတုက္က အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ယာပဇော ကထာမဂ္ဂသမ္ပုပ္ပါဒနာ-အကြင်စကားအစဉ်ကို ကောင်းစွာ ဖြစ်စေခြင်းကို လည်း၊ ကတာ-အပ်ပြီ၊ သာပိ (ကထာမဂ္ဂသမ္ပုပ္ပါဒနာ)-ကိုလည်း၊ သုကတာ-အပ်ပြီ။ [“သုကတာ ပဋိပါဒနာ”၏ အဖွင့်။]

[နိဂုံးကို ပြလို၍ “ဧဝမေတံ” စသည်ကို မိန့်၊] ဧဝံ-လျှင်၊ ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတီတိ အာဒိကဿ-အစရှိသော၊ အနုလောမပစ္စကဿ-၏လည်းကောင်း၊ နုပလဗ္ဘတီတိ အာဒိကာနံ-အစရှိကုန်သော၊ ပဋိကမ္မနိဂ္ဂဟောပနယနနိဂ္ဂမနစတုက္ကာနံ-ပဋိကမ္မ စတုက္က၊ နိဂ္ဂဟစတုက္က၊ ဥပနယနစတုက္က၊ နိဂ္ဂမနစတုက္ကတို့၏လည်းကောင်း၊ ဝသေန-အပြားအားဖြင့်၊ ဧတံ အနုလောမပစ္စနိကပစ္စကနာမ-ဤအနုလောမ ပစ္စနိကပစ္စကမည်သည်ကို၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ-ညွှန်ပြတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

[အဋ္ဌကထာ၏ နိဂုံးကို ပြလို၍ “ဧတ္တာဝတာ”စသည်ကို မိန့်၊] ဧတ္တာဝတာ- ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊ သကဝါဒိနော-၏၊ ပုဗ္ဗပက္ခေ- ရှေ့သွားရှိသော အဖို့သည်၊ သတိ-ဖြစ်လသော်၊ ပရဝါဒိနော-၏၊ ဝစနသာမည မက္ခေန-စကား၏တူမျှသည်၏ အဖြစ်မျှဖြစ်သော၊ ဆလဝါဒေန-ဆလဝါဒဖြင့်၊ (မလိုအပ်သောအနက်ကို ဖုံး၍ လိုအပ်သောအနက်ကို ဆွဲယူခြင်းအားဖြင့် သဒ္ဓါကို ဖျက်ကြောင်း စကားဖြင့်၊) ဇယော-အောင်ခြင်းသည်၊ ဝါ-အနိုင်ယူခြင်းသည်၊ ဟောတိ-၏။

အနုလောမပစ္စနိကဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

အနုလောမပစ္စနိကပစ္စက။ ။ “ဇယော ဟောတိ”ဟု ဆုံးသောအခါ အောက်၌ “အနု လောမပစ္စနိကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ”ဟု နိဂုံးရှိလျှင် ကောင်း၏၊ မရှိသောကြောင့် ထည့်ရသည်။ “အနုလောမပစ္စနိက”ဟု အမည်ပြုရာ၌ ပါဠိတော်ကို ကြည့်ပါ။ အနုလောမပစ္စက၊ ပစ္စကမ္မ စတုက္က၊ နိဂ္ဂဟစတုက္က၊ ဥပနယနစတုက္က၊ နိဂ္ဂမနစတုက္က-ဟု ၅-ပိုင်းရှိရာဝယ် အနုလောမပစ္စ တစ်ပိုင်းသာ အနက်အဓိပ္ပာယ် မှန်သော သကဝါဒိ၏ စကားဖြစ်၍ အနုလောမအမည်ရ၏၊ နောက်လေးပိုင်းမှာ ပရဝါဒိ၏ ပစ္စနိက ဆန့်ကျင်ဘက်စကားချည်းသာတည်း၊ ဤသို့ အနု လောမ ရှေ့သွားရှိ၍ ပစ္စနိက နောက်လိုက်ရှိသောကြောင့် ဤအပိုင်း ၅-ရပ်ကို “အနုလောမ ပစ္စနိကပစ္စက”ဟု ခေါ်ရသည်။

xxxxx

၂။ ပစ္စနိကာနုလောမအပ္ပင်

၆။ ဣဒါနိ-အနုလောမပစ္စနိကကို ဟောတော်မူပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ (အာရဒ္ဓံ-၌ စပ်) ယထာ-အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ပရဝါဒိနော-၏။ ပုပ္ဖပက္ခေ-ရှေ့သွာ ရှိသော အဖို့သည်၊ သတိ-ဖြစ်လသော်၊ သကဝါဒိနော-၏။ ဓမ္မနေဝ-တရားသဖြင့် သာလျှင်၊ တထေန-ဟုတ်မှန်သော အောင်ခြင်းဖြင့်၊ သုဇယော-ကောင်းစွာ အောင်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ-၏။ တထာ-ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝါဒုပ္ပတ္တိ-ဝါဒ၏ဖြစ်ပုံကို၊ ဒဿေတုံ-ငှာ၊ ပုဂ္ဂလော နုပလတ္တတိတိ-အစရှိသော၊ ပစ္စနိကာနုလောမပစ္စက-ကို၊ (အာယသ္မာ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿတ္ထေရေန-သည်၊) အာရဒ္ဓံ-အားထုတ်တော်မူ အပ်ပြီ၊ တတ္ထ-ထိုပစ္စနိကာနုလောမပစ္စက၌၊ ပစ္စနိကေ-ပစ္စနိက၌၊ ပုစ္ဆာ-သည်၊ ပရဝါဒိဿ-ပရဝါဒီ၏ ပုစ္ဆာတည်း၊ ရူပါဒိဘေဒ-ရုပ်အစရှိသော အပြားရှိသော၊ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထ-မှန်သောအနက် မဖောက်မပြန်မြတ်သောအနက်ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ပဋိညာ-သည်၊ သကဝါဒိဿ-သကဝါဒီ၏ ဝန်ခံခြင်းတည်း၊ သုဒ္ဓသမ္မုတိသစ္စဝိ-ပရမတ္ထသစ္စာမဖက် သက်သက်သော သမ္မုတိသစ္စာကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပရမတ္ထမိဿက-ပရမတ္ထနှင့် ရောသော၊ သမ္မုတိသစ္စ ဝိ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ သန္ဓာယ-၍၊ ယော သစ္စိကဋ္ဌာတိ-ယော သစ္စိကဋ္ဌာ အစရှိသော၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ အနုယောဂေါ-မေးစိစစ်ခြင်းသည်၊ ပရဝါဒိဿ-ပရဝါဒီ၏ မေးစိစစ်ခြင်းတည်း။

သမ္မုတိဝသေန-သမ္မုတိသစ္စာ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ နုပလတ္တတိ-ပညာဖြင့် ကပ်၍ ရှုမှတ်သည်ရှိသော် မရအပ် မရနိုင်၊ ဣတိ-သို့၊ (ပုဂ္ဂလဿ-၏၊ ဝါ-ကို) န ဝတ္ထုပ္ပတ္တာ-မဆိုထိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (န ဟေဝန္တိ ပဋိက္ခေပေါ၌ စပ်) ဝါ-တစ်နည်း၊ မိဿကဝသေန-သမ္မုတိသစ္စာ ပရမတ္ထသစ္စာ ၂-မျိုးရောသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ အနုယောဂဿ-မေးစိစစ်ခြင်း၏၊ သံကိဏ္ဍတ္တာ-ရောပြမ်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ န ဟေဝန္တိ-န ဟေဝံဟူ၍၊ ပဋိက္ခေပေါ-ပယ်ခြင်းသည်၊ သကဝါဒိဿ-သကဝါဒီ၏ ပယ်ခြင်းတည်း၊ ပဋိညာတံ-ဝန်ခံအပ်ပြီးကို၊ ပဋိက္ခိပတိ-ပယ်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝစန သာမညမတ္တေန-စကားသာမညမျှကြောင့်၊ အာဇာနာဟိ နိဂ္ဂဟန္တိ အာဒိဝစနံ-အစရှိသော စကားသည်၊ ပရဝါဒိဿ-ပရဝါဒီ၏ စကားတည်း၊ ဧဝံ-သို့၊ ပုဂ္ဂလော နုပလတ္တတိတိ-အစရှိသော၊ ဒုတိယဝါဒ်-ကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ ဒုတိယော-နှစ်ခု မြောက်သော၊ အယံ နိဂ္ဂဟော-ဤနှိပ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိ တဗ္ဗော-၏၊ ဧဝံ-လျှင်၊ တေန-ထိုပရဝါဒီသည်၊ ဆလေန-ဆလဝါဒဖြင့်၊ (မလိုအပ်သော အနက်ကို ဖုံး၍၊ လိုအပ်သောအနက်ကို ဆွဲယူခြင်းအားဖြင့် သဒ္ဓါကို

ဖျက်ဆီးကြောင်း ဝါဒဖြင့်) နိဂ္ဂဟော-နိပ်ကြောင်းအပြစ်ကို၊ အာရောပိတော-သကဝါဒီ၏ အပေါ်၌ တင်အပ်ပြီ။

၇-၁၀။ ဣဒါနိ-ပစ္စနိကပဉ္စကကို ဟောတော်မူပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ ဓမ္မေန-တရားသဖြင့်၊ သမေန-မျှမျှတတဖြင့်၊ အတ္တနော-မိမိဟူသော သကဝါဒီ၏၊ ဝါဒေ-၌၊ ဇယံ-အောင်ခြင်းကို၊ ဒဿေတုံ-ငှာ၊ အနုလောမနယေ-အနုလောမနည်း၌၊ (ပဋိကမ္မစတုက္ကစသော အနုလောမနည်း၌)၊ ပုတ္တာ-သည်၊ သကဝါဒီဿ-၏၊ ပုတ္တာ-တည်း၊ အတ္တနော-မိမိဟူသော ပရဝါဒီ၏၊ လဒ္ဓိ-အယူကို၊ နိဿာယ-၍၊ ပဋိညာ-သည်၊ ပရဝါဒီဿ-၏ ဝန်ခံခြင်းတည်း၊ လဒ္ဓိယာ-အယူအား၊ ဝါ-၏၊ ဩကာသံ-အခွင့်ကို၊ အဒတွာ-မပေးမူ၍၊ ပရမတ္ထဝသေန-ပရမတ္ထသစ္စာ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ အနုယောဂေါ-သည်၊ သကဝါဒီဿ-၏ စိစစ်ခြင်းတည်း၊ ပရမတ္ထဝသေန-ဖြင့်၊ ပုဂ္ဂလဿ-၏၊ အဘာဝတော-မရှိခြင်းကြောင့်၊ ပဋိက္ခေပေါ-သည်၊ ပရဝါဒီဿ-၏ ပယ်ခြင်းတည်း၊ တတော-ထိုပယ်ရာအခါမှ၊ ပရံ-နောက်၌၊ ဓမ္မေန-ဖြင့်၊ သမေန-ဖြင့်၊ အတ္တနော-မိမိဟူသော သကဝါဒီ၏၊ ဇယဒဿနတ္ထံ-အောင်ခြင်းကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ အာဇာနာဟိ ပဋိကမ္မန္တိ အာဒိ-အစရှိသော၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော စကားသည်၊ သကဝါဒီဝစနမေဝ-သကဝါဒီ၏ စကားချည်းသာ၊ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုအာဇာနာဟိ ပဋိကမ္မံ အစရှိသော သကဝါဒီ၏ စကားရပ်၌၊ သဗ္ဗေသံ-ကုန်သော၊ ပဋိကမ္မနိဂ္ဂဟောပနယနနိဂ္ဂမနစတုက္ကာနံ-တို့၏၊ (အတ္ထော၌ စပ်) ဟေဋ္ဌာ-၌၊ (အနုလောမ ပစ္စနိကပဉ္စကအဖွင့်၌)၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-သာလျှင်၊ အတ္ထော-အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ ဧဝံ-သို့၊ (ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်)၊ ပုဂ္ဂလော နုပလဗ္ဘတိတိ အာဒိကဿ-အစရှိသော၊ ပစ္စနိကပဉ္စကဿ-ပစ္စနိကပဉ္စက၏လည်းကောင်း၊ ဥပလဗ္ဘတိတိအာဒိနံ-အစရှိကုန်သော၊ ပဋိကမ္မနိဂ္ဂဟောပနယနနိဂ္ဂမနစတုက္ကာနဉ္စ-တို့၏လည်းကောင်း၊ ဝသေန-အပြားအားဖြင့်၊ ဣဒံ ပစ္စနိကာနုလောမပဉ္စကံနာမ-ဤပစ္စနိကာနုလောမပဉ္စကမည်သည်၊ ဝါ-မည်သည်ကို၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ-ညွှန်ပြတော်မူအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ။

အတ္တနော လဒ္ဓိံ ၊ပေ၊ ပရဝါဒီဿ။ ။ပဋိကမ္မစတုက္က၌ သကဝါဒီက “ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတိ”ဟု မေးသောအခါ ပရဝါဒီသည် သူ၏ ဝါဒအတိုင်း “အာမန္တာ”ဟု ဝန်ခံ၏။ ထို့နောက် သကဝါဒီက “ယော သစ္စိကဋ္ဌော ၊ပေ၊ ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတိ”ဟု စစ်ဆေးသောအခါ ပရမတ္ထအားဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို မရနိုင်သောကြောင့် ပရဝါဒီက “န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ”ဟု ပယ်သည်။ [ဤစကား၌ ပရဝါဒီ၏ ပယ်မြစ်ရာဝယ် “မိမိ၏ ဝါဒအတိုင်း ပယ်သလော၊ သို့မဟုတ် မိမိဝါဒကို လျှို့ဝှက်၍ သကဝါဒီ၏ အယူအတိုင်း ပယ်သလော”ဟု နှိုင်းစာ ဘေဒနာ ထုတ်လိမ့်မည်။]

ဧဝံ-သို့၊ (ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်) ပဌမသစ္စိကဋ္ဌေ-ပဌမဖြစ်သော သစ္စိကဋ္ဌ၌၊ ဒွေ-နှစ်ပါးကုန်သော၊ ဧတာနိ ပဉ္စကာနိ-ဤအနုလောမပစ္စနိကပဉ္စက၊ ပစ္စနိကာနုလောမပဉ္စကတို့ကို၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌာနိ-ညွှန်ပြတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ တတ္ထ-ထိုပဉ္စကနှစ်ပါးတို့တွင်၊ ပုရိမပဉ္စကေ-ရှေ့ဖြစ်သော အနုလောမပဉ္စက၌၊ ပရဝါဒိဿ-၏အပေါ်၌၊ သကဝါဒိနာ-သည်၊ ကတော-အပ်သော၊ နိဂ္ဂဟော-နှိပ်ခြင်းသည်၊ သုနိဂ္ဂဟော-ကောင်းစွာ နှိပ်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ) ပန-ကား၊ သကဝါဒိဿ-၏အပေါ်၌၊ ပရဝါဒိနာ-သည်၊ ဆလဝါဒိ-ကို၊ ဝါ-ကို၊ နိဿာယ-၍၊ ပဋိကမ္ပ-တစ်ဖန်ပြန်၍ သုင်သင်ရှင်းလင်းမှုကို၊ ကတွာ-၍၊ အတ္တနာ-မိမိသည်၊ သာမိတော-ပြီးစေအပ်သော၊ ဇယော-အောင်ခြင်းသည်၊ ဝါ-အနိုင်ယူခြင်းသည်၊ ဒုဇယော-မကောင်းသော အောင်ခြင်းသည်၊ ဝါ-မကောင်းသော အနိုင်ယူခြင်းသည်၊ (ဟောတိ) ဒုတိယပဉ္စကေ-ဒုတိယဖြစ်သော ပစ္စနိကာနုလောမ၌၊ သကဝါဒိဿ-၏အပေါ်၌၊ ပရဝါဒိနာ-သည်၊ ကတော-အပ်သော၊ နိဂ္ဂဟော-သည်၊ ဒုနိဂ္ဂဟော-မှားယွင်းသော နှိပ်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ) ပန-ကား၊ ပရဝါဒိဿ-၏အပေါ်၌၊ သကဝါဒိနာ-သည်၊ ဓမ္မဝါဒိ-တရားသဖြင့် ဖြစ်သောဝါဒကို၊ နိဿာယ-၍၊ ပဋိကမ္ပ-ကို၊ ကတွာ-၍၊ အတ္တနာ-သည်၊ သာမိတော-အပ်သော၊ ဇယော-သည်၊ ဝါ-သည်၊ သုဇယော-ကောင်းသော အောင်ခြင်းသည်၊ ဝါ-ကောင်းစွာ အနိုင်ယူခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ပဌမသစ္စိကဋ္ဌေ-တည်း။ [နောက်လာမည့် ဩကာသသစ္စိကဋ္ဌ စသည်ကို ထောက်၍ “ပဌမသစ္စိကဋ္ဌ”ဟု ဆိုသည်။]

တတ္ထ-ထိုပဌမသစ္စိကဋ္ဌ၌၊ ဧတံ (ဂါထာဝစနံ)-ဤဂါထာစကားကို၊ (ပေါရာဏေဟိ-ရှေးဆရာတို့သည်၊) ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ။ (ကိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-နည်း။)

ပဌမပဉ္စကေ-ပဌမဖြစ်သော အနုလောမပစ္စနိကပဉ္စက၌၊ ပရဝါဒိဿ-၏အပေါ်၌၊ နိဂ္ဂဟော-သကဝါဒိပြုအပ်သော နှိပ်ခြင်းသည်၊ သုဒ္ဓေါ-အပြစ်ကင်းသဖြင့် သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သည်၊ (ဟောတိ) တဟိ-ထိုပဌမအနုလောမပဉ္စက၌၊ တဿေဝ-ထိုပရဝါဒိ၏ပင်၊ ပဋိကမ္ပဇယော ပန-တစ်ဖန်ပြန်၍ သုတ်သင်ရှင်းလင်းမှုကို ပြုသောအားဖြင့် အောင်ခြင်းသည်ကား၊ အသုဒ္ဓေါ-အပြစ်မကင်းသဖြင့် မသန့်ရှင်း မစင်ကြယ်သည်၊ (ဟောတိ။)

ဒုတိယပဉ္စကေ-ဒုတိယဖြစ်သော ပစ္စနီကာနုလောမပဉ္စက၌၊ သကဝါဒိဿ-
၏အပေါ်၌၊ နိဂ္ဂဟော - ပရဝါဒီ ပြုအပ်သော နှိပ်ခြင်းသည်၊ အသုဒ္ဓေါ-သည်၊
(ဟောတိ၊) တဟိ-ထိုဒုတိယပစ္စနီကပဉ္စက၌၊ တဿေဝ-ထိုသကဝါဒီ၏ပင်၊
ပဋိကမ္မဇယော ပန-သည်ကား၊ ဝိသုဒ္ဓေါ-အပြစ်ကင်း၍ အထူးသဖြင့် သန့်ရှင်း
စင်ကြယ်သည်၊ (ဟောတိ။)

တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဒွိသုပိ-နှစ်ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဌာနေသု-အနုလောမ
ပစ္စနီကပဉ္စက၊ ပစ္စနီကာနုလောမပဉ္စကဟူသော အရာတို့၌၊ သကဝါဒိနောဝ-
၏သာလျှင်၊ ဇယော-အောင်ခြင်းသည်၊ ဝါ-အနိုင်ယူခြင်းသည်၊ (ဟောတိ၊) ဟိ-
မှန်၊ ဓမ္မေန-တရားသဖြင့်၊ ဇယောနာမ-အောင်ခြင်းမည်သည်၊ (ဟောတိ၊)
အဓမ္မေန-မတရားသဖြင့်၊ ဇယော-သည်၊ ကုတော-အဘယ်မှာ ရှိအံ့နည်း။

စ-ဆက်၊ ပဉ္စကဒွယမဏ္ဍိတေ-အနုလောမပစ္စနီကပဉ္စက၊ ပစ္စနီကာနုလောမ
ပဉ္စကဟူသော ပဉ္စကနှစ်ပါးအပေါင်းဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော၊ ဧတ္ထ သစ္စိကဌေ-
ဤသုဒ္ဓသစ္စိကဌ၌၊ ဓမ္မာဓမ္မဝသေနေဝ-ဓမ္မ အဓမ္မနှင့် စပ်သဖြင့်သာလျှင်၊ ဇယ
ပရာဇယော-အောင်ခြင်း ရှုံးခြင်းကို၊ ဝါ-နိုင်ခြင်း ရှုံးခြင်းကို၊ ဝုတ္တော ယထာ-
ဟောတော်မူအပ်သကဲ့သို့။

ဧဝေမေဝ-သာလျှင်၊ ဣတော-ဤသုဒ္ဓသစ္စိကဌမှ၊ ပရေသု-နောက်ဖြစ်ကုန်
သော၊ သဗ္ဗေသု-ကုန်သော၊ သစ္စိကဌေသု-ဩကာသသစ္စိကဌ စသော သစ္စိကဌ
တို့၌၊ ဥဘော-နှစ်မျိုးကုန်သော၊ ဇယပရာဇယေ-တို့ကို၊ ပဏ္ဍိတော-ပညာရှိသည်၊
ဝိဘာဝေယျ-ထင်စွာ ပြစေရာ၏၊ ဣတိ-သို့၊ (ပေါရာဏေဟိ-တို့သည်၊ ဝုတ္တံ-အပ်ပြီ၊
ဣတိ-သုဒ္ဓသစ္စိကဌအဖွင့် အပြီးတည်း။ ဣတိ တစ်လုံး အကျေကြိပါ။)

သုဒ္ဓသစ္စိကဌအဖွင့် ပြီး၏။

xxxxx

၂။ ဩကာသသစ္စိကဋ္ဌ

၁။ အနုလောမပစ္စနီကအပ္ပဋ္ဌ

၁၁။ ဧဝံ-သို့၊ (ဤဆိုအပ်ပြီးသော ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဗတိ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထေန စသော နည်းဖြင့်) သုဒ္ဓိကသစ္စိကဋ္ဌ-သုဒ္ဓိကသစ္စိကဋ္ဌကို၊ (ဩကာသစသည်မဖက် သက်သက်သော သစ္စိကဋ္ဌကို) ဝိတ္ထာရေတွာ-ချဲ့ပြီး၍၊ ဣဒါနိ-၌၊ တမေဝ-ထို သုဒ္ဓိကသစ္စိကဋ္ဌကိုပင်၊ အပရေဟိ-တစ်ပါးကုန်သော၊ ဩကာသာဒီဟိ-ဩကာသ အစရှိကုန်သော၊ နယေဟိ-နည်းတို့ဖြင့်၊ ဝိတ္ထာရေတွာ-ငှာ၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဗတိတိအာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ (အာယသ္မတာ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိသ တ္ထေရေန-သည်၊ အာရဒ္ဓံ-အပ်ပြီ၊ တတ္ထ-ထိုပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဗတိ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ပုစ္ဆာ-သည်၊ သကဝါဒိဿ-၏ ပုစ္ဆာတည်း၊ ပဋိညာ-သည်၊ ပရဝါဒိဿ-၏ ဝန်ခံခြင်းတည်း၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ သဗ္ဗတ္ထာတိ-သဗ္ဗတ္ထဟူသော ပါဌ်ဖြင့်၊ သရီရံ-ခန္ဓာ ကိုယ်ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ အနုယောဂေါ-သည်၊ သကဝါဒိဿ-၏ မေးစိစစ်ခြင်း တည်း၊ ရူပသ္မိ-ရူပက္ခန္ဓာ၌၊ အတ္တာနံ-အတ္တကို၊ ဝါ-အတ္တဟူသော အသက်ကောင်ကို၊ သမနုပဿနာဒေါသဉ္စ-အဖန်ဖန်ရှုခြင်းဟူသော အပြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဇီဝံ-အသက်ကောင်သည်၊ အညံ-သရီရမှ တစ်မျိုးတစ်ခြားတည်း၊ သရီရံ-သရီရသည်၊ အညံ-အသက်ကောင်မှ တစ်မျိုးတစ်ခြားတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ အာပဇ္ဇနဒေါသဉ္စ-ရောက်သော အပြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဒိသ္မာ-မြင်၍၊ ပဋိက္ခေပေါ-သည်၊ ပရ ဝါဒိဿ-၏ပယ်ခြင်းတည်း၊ ဧတ္ထ-ဤဩကာသသစ္စိကဋ္ဌ၌၊ အနုလောမပစ္စနီက ပဉ္စကေ-၌၊ သေသံ-ကြွင်းသော အစီအရင်ကို၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်သုဒ္ဓိကသစ္စိကဋ္ဌ၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ ပါဌော ပန-ပါဌ်တော်ပါဌ်ကိုကား၊ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ-တို့သည်) သံခိတ္တော-အကျဉ်းချုံးအပ်ပြီ။ (ပေယျာလမြှုပ်၍ အကျဉ်းချုံးအပ်ပြီ။)

တတ္ထ-ထိုအကျဉ်းချုံးအပ်သော ပါဌ်၌၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ သရီရံ-ခန္ဓာကိုယ်ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ သဗ္ဗတ္ထံ န ဥပလဗ္ဗတိတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တေ-ဆိုအပ်သော်၊ ဝါ-ဆိုအပ်ရာ၌၊ သရီရတော-မှ၊ ဗဟိ-အပ၌၊ (ပုဂ္ဂလော-ကို) ဥပလဗ္ဗတိ-ပညာဖြင့်ကပ်၍ ရှုမှတ် သည်ရှိသော် သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထအဖြစ်ဖြင့် ရအပ် ရနိုင်၏၊ ဣတိ-ဤအနက် အဓိပ္ပာယ်သည်၊ အာပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့သရီရမှ အပ၌ ပုဂ္ဂိုလ် ကို ရအပ် ရနိုင်၏ဟူသော အနက်အဓိပ္ပာယ်၏ ရောက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊

ပစ္စနီကေ-ပစ္စနီကနည်း၌၊ ပဋိက္ခေပေါ-သည်၊ သကဝါဒိယ-၏ ပယ်ခြင်းတည်း၊ ပဌမ-ရှေးဦးစွာ၊ (ပဌမပြဿနာတုန်းက)၊ အနုဇာနိတွာ-အာမန္တာဟု ခွင့်ပြုပြီး၍၊ ပစ္စာ-၌၊ (ဒုတိယပြဿနာ၌)၊ အဝဇာနာတိ-န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေဟု ပယ်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ ဆလဝါဒိယ-၏၊ ဝါ-၏၊ ဝသေန-အစွမ်းဖြင့်၊ ပဋိကမ္မ-တစ်ဖန် ပြန်၍ သုတ်သင်ရှင်းလင်းမှုသည်၊ ပရိဝါဒိယ-၏ ပဋိကမ္မတည်း၊ သေသ-ကြွင်းသောပုဒ် အစီအရင်အပေါင်းသည်၊ ပါကဋမေဝ-ထင်ရှားသည်သာ၊ (ဣတိ-ဩကာသသစ္စိကဌအဖွင့် အပြီးတည်း။)

xxxxxx

၃။ ကာလသစ္စိကဌ

၁။ အနုလောမပစ္စနီကအဖွင့်

၁၂။ ဒုတိယနယေ-ဒုတိယဖြစ်သော ကာလသစ္စိကဌနည်း၌၊ သဗ္ဗဒါတိ-သဗ္ဗဒါဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ (အနုယောဂေါ၌ စပ်)၊ ပုရိမပစ္စိမဇာတိကာလဉ္စ-ရှေး၌ ဖြစ်သော ဖြစ်ရာဘဝဟူသော အတိတ်ကာလ၊ နောက်၌ဖြစ်သော ဖြစ်ရာဘဝဟူသော အနာဂတ်ကာလကိုလည်းကောင်း၊ ဓရမာနပရိနိဗ္ဗာတကာလဉ္စ-ထင်ရှားရှိသော ပစ္စုပ္ပန်ဘဝဟူသော ကာလ၊ ပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီးရာ ကာလကိုလည်းကောင်း၊ သန္ဓာယ-၍၊ အနုယောဂေါ-သည်၊ သကဝါဒိယ-၏ မေးစိစစ်ခြင်းတည်း၊ သွေဝ (သောဇေ)-ထိုဗြာဟ္မဏဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်ပင်၊ ခတ္တိယော-ခတ္တိယတည်း၊ သော (ဇေ)-ထိုခတ္တိယဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်ပင်၊ ဗြာဟ္မဏော-ဗြာဟ္မဏတည်း၊ ဣတိ အာဒိနံ-ဤသို့အစရှိသော အနက်အဓိပ္ပာယ်တို့၏၊ အာပဇ္ဇနဒေါသဉ္စ-ရောက်ခြင်းဟူသော အပြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဓရမာနပရိနိဗ္ဗာတာနံ-ထင်ရှားရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၊ ပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ဝိသေသဘာဝဒေါသဉ္စ-အထူးမရှိကုန်သည်၏

တတ္ထ ၊ပေ၊ သကဝါဒိယ။ ။ပရဝါဒိက မေး သကဝါဒိက ဖြေသော စကားရပ်သည် ချိုးအပ်သော ပါဠိတွင် ပါဝင်သွား၏။ ထို့ကြောင့် “တတ္ထ-ထိုချိုးအပ်သော ပါဠိ၌”ဟု စွဲ၍ ထိုသံခိတ္တပါဠိတွင် ပါဝင်သော “သဗ္ဗတ္ထ ပုဂ္ဂလော နုပလဗ္ဗတိ”ဟူသော ပရဝါဒိ၏ အမေးဖြစ်သော ပစ္စနီကဝယ် “သဗ္ဗတ္ထ ပုဂ္ဂလော နုပလဗ္ဗတိ-အလုံးစုံသော ခန္ဓာကိုယ်၌ ပုဂ္ဂိုလ်ကို မရအပ်သလော”ဟူသော ဒုတိယအမေး၌ “အာမန္တာ”ဟု ဖြေလျှင် “အလုံးစုံသော ခန္ဓာကိုယ်၌ မရအပ်၊ ကိုယ်၏ အပြင်ပ ဗဟိဒ္ဓ၌ကား ရအပ်၏”ဟု အဓိပ္ပာယ်ရောက်နေ၏။ ထိုသို့ မရောက်စေလိုသောကြောင့် “န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ”ဟု သကဝါဒိက ပယ်ရသည်။ ထိုသို့ ပယ်လိုက်သဖြင့် “ပုဂ္ဂိုလ်ကို ခန္ဓာကိုယ်အတွင်း၌သာ မရအပ်-ဟု မဆိုနိုင်၊ မည်သည့် နေရာ၌မဆို ကိုယ်တွင်းကိုယ်ပ ၂-ဌာန၌ မရအပ်”ဟု ပယ်ရာရောက်သည်-ဟူလို။

အဖြစ်ဟူသော အပြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဒိသွာ-မြင်၍၊ ဝါ-မြင်ခြင်းကြောင့်၊ ပဋိကွေပေါ်-သည်၊ ပရဝါဒိဿ-၏ ပယ်ခြင်းတည်း။

သေသံ-ကြွင်းသော အစီအရင်သည်၊ ပဌမနယေ-သဗ္ဗတ္ထဟု လာသော ပဌမဩကာသသစ္စိကဌနည်း၌၊ ဝုတ္တသဒိသမေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းနှင့်တူသည်သာ။ [ဩကာသသစ္စိကဌ၊ ကာလသစ္စိကဌ-တို့ဝယ် ပါဌ်ချုံးပုံချင်း၊ အဓိပ္ပာယ်ချင်း အတူပင် ဖြစ်သည်-ဟူလို။] (ဣတိ-ကာလသစ္စိကဌအဖွင့် အပြီးတည်း။)

xxxxx

၄။ အဝယဝသစ္စိကဌ

၁။ အနုလောမပစ္စနီကာအပွင့်

၁၃။ တတိယနယေ-တတိယဖြစ်သော အဝယဝသစ္စိကဌနည်း၌၊ သဗ္ဗေသုတိ-သဗ္ဗေသုဟူသော ပါဌ်ဖြင့်၊ ခန္ဓာယတနာဒီနိ-ခန္ဓာ၊ အာယတနအစရှိသည်တို့ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ အနုယောဂေါ-သည်၊ သကဝါဒိဿ-၏ မေးစိစစ်ခြင်းတည်း။ ရူပသ္မိ-ရူပက္ခန္ဓာ၌၊ အတ္တာ-အတ္တသည်၊ ဝါ-အတ္တဟူသော အသက်ကောင်သည်၊ (အတ္ထိ) စက္ခုသ္မိ-စက္ခု၌၊ အတ္တာ-သည်၊ ဝါ-သည်၊ (အတ္ထိ) ဣတိ အာဒိဒေါသဘယေန-ဤသို့အစရှိသော အပြစ်မှ ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ ပဋိကွေပေါ်-သည်၊ ပရဝါဒိဿ-၏ ပယ်ခြင်းတည်း။ သေသံ-ကြွင်းသော အစီအရင်ကို၊ တာဒိသမေဝ-ထိုပဌမ

၁။ ပဋိကွေပေါ်။ ။ “သဗ္ဗေသု ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတိ-အခါခပ်သိမ်း ပုဂ္ဂိုလ်ကို ရအပ်ပါသလော”ဟု မေးရာဝယ် မပယ်ပဲ “အာမန္တာ”ဟု ဝန်ခံလိုက်လျှင် ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသော အရာဝတ္ထုက အခါခပ်သိမ်းရှိနေသောကြောင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်ထည်းသည်ပင် ခတ္တိယဖြစ်လိုက်၊ ပြာဟ္မဏဖြစ်လိုက်၊ ဝေဿဖြစ်လိုက်၊ သုဒ္ဓဖြစ်လိုက် ဤသို့အမျိုးမျိုးဖြစ်ခြင်းဟူသော အပြစ်ရောက်ရာသည်ကိုလည်းကောင်း၊ ထင်ရှားရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီးပုဂ္ဂိုလ်တို့ တစ်ဦးထည်းဖြစ်နေ၍ အထူးမရှိခြင်းဟူသော အပြစ်သို့ ရောက်နေပုံကိုလည်းကောင်း ဉာဏ်ဖြင့် မြော်မြင်မိ၍ “န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ”ဟု ပရဝါဒိက ပယ်လေသည်။

၂။ တာဒိသမေဝ။ ။ “သဗ္ဗေသု နူပလဗ္ဘတိ-လော”ဟု ပရဝါဒိက မေးရာ၌ ဝန်ခံလျှင် “အလုံးစုံတို့၌ ပုဂ္ဂလကို မရအပ်၊ တစ်ခုသော ခန္ဓာ၊ သို့မဟုတ် တစ်ခုသော အာယတန စသည်၌ ရအပ်၏”ဟု အဓိပ္ပာယ် ရောက်နေသောကြောင့် “န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ”ဟု သကဝါဒိက ပယ်ခြင်း၏ ဩကာသသစ္စိကဌတုန်းက ပယ်ခြင်းနှင့် တူသည်ကို “တာဒိသမေဝ”ဟု ဆိုသည်။ မှီကာ၌ ကြည့်ပါ။ ဩကာသသစ္စိကဌတုန်းက ပယ်ပုံနှင့် တူသော ယောဇနာနည်းကို ပြထားသည်။

ဩကာသသစ္စိကဋ္ဌ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်သာ၊ ဝါ-ထိုပဌမ ဩကာသသစ္စိကဋ္ဌ၌ ဆိုအပ်ပြီးဖြစ်သော နည်းနှင့်တူသည်သာ၊ ဣတိ-အဝယဝ သစ္စိကဋ္ဌအဖွင့် အပြီးတည်း။

xxxxx

၂။ ဩကာသာဒိသစ္စိကဋ္ဌ

၂။ ပစ္စနိကာနုလောမအပ္ပင်

၁၄။ ဧဝံ-သို့၊ (ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်) တိဏိ-သုံးပါးကုန်သော၊ ဧတာနိ မုခါနိ-ဤဝါဒဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းတို့ကို၊ တာဝ-ပစ္စနိကာနုလောမပဉ္စကမု ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ-သော) အနုလောမပစ္စနိကပဉ္စကေ-၌၊ အနုလောမမတ္တဝသေ နေဝ-အနုလောမပဉ္စကမျှ၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ ပဋိပါဋိယာ-အစဉ်အားဖြင့်၊ ဘာဇေတွာ-အကျယ်ဝေဖန်ပြီး၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ပစ္စနိကာနုလောမပဉ္စကေ-၌၊ ပစ္စနိကမတ္တဝသေနေဝ-ပစ္စနိကမျှ၏အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဘာဇေတုံ^၁-ငှာ၊ ပုဂ္ဂလော နုပလဗ္ဘတိတိအာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ (အာယသ္မတာ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ ထေရေန၊) အာရဒ္ဓံ-အပ်ပြီ၊ တတ္ထ-ထိုပုဂ္ဂလော နုပလဗ္ဘတိအစရှိသော စကားရပ် ၌၊ အနုလောမပဉ္စကဿ^၂-၏၊ (ပစ္စနိကာနုလောမဝယ် နိဂ္ဂဟပဉ္စကကို ဆိုသည်။)

၁။ ဧဝေတာနိ တိဏိ။ ။ဝါဒမုခါနိကို ငဲ့၍ “တိဏိ”ဟု နပုံလိင်ထားသည်။ ထို ၃-ပါးဟူသည် ဩကာသ၊ ကာလ၊ အဝယဝတည်း။ ထိုပုဒ်တို့ကို “ဘာဇေတွာ၊ ဘာဇေတုံ-တို့၌ စပ်၊ ထိုသုံးပါးတို့ကို ဝေဖန်ရာဝယ် အနုလောမပစ္စနိကပဉ္စက၌ အနုလောမပဉ္စကမျှကိုသာ ပြ၏။ ဧဝံဖြင့် ပစ္စနိကဆိုင်ရာ ပဋိကမ္မစတုတ္ထ၊ နိဂ္ဂမတုတ္ထ၊ ဥပနယနစတုတ္ထ၊ နိဂ္ဂမနစတုတ္ထ တို့ကို မဝေဖန်တော့ဟု ကန့်ပါ၊ (ပေယျာလ မြှုပ်သည်ဟု ဆိုလိုသည်။) ပစ္စနိကာနုလောမ ပဉ္စက၌လည်း ပစ္စနိကပဉ္စကမျှကိုသာ ဝေဖန်၏။ ပဋိကမ္မစတုတ္ထ စသည်တို့ကို မဝေဖန်တော့ဟု ကန့်သည်။

၂။ ဧဝေတာနိ ၊ပေ၊ ဘာဇေတုံ။ ။ဤစကားသည် ဩကာသာဒိ သစ္စိကဋ္ဌပစ္စနိကာ နုလောမအတွက် အနုသန္ဓေဖြစ်သော်လည်း “အနုလောမပစ္စနိကပဉ္စကေ အနုလောမမတ္တ ဝသေနေဝ ၊ပေ၊ ဘာဇေတွာ”အရ ဝေဖန်ပုံကိုလည်းကောင်း၊ “ပုန ပစ္စနိကာနုလောမပဉ္စကေ ပစ္စနိကမတ္တဝသေနေဝ ဘာဇေတုံ”အရ ဝေဖန်ပုံကိုလည်းကောင်း သိထိုက်၏။ ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်ကို ကြည့်ပါ။

၃။ အနုလောမပဉ္စကဿ။ ။ဤပုဒ်ကို “သဗ္ဗတ္ထ ပုဂ္ဂလော နုပလဗ္ဘတိတိအာဒိကဿ” ဟု မှီကာ၌ သရုပ်ဖော်သည်။ ဩကာသသစ္စိကဋ္ဌ ပစ္စနိကနုလောမ၌ ပါသော ပါဠိပင်တည်း။ ထိုပါဠိ၏အနက်ကို “သဗ္ဗတ္ထ ပုဂ္ဂလော နုပလဗ္ဘတိ”ဟု ချိုးအပ်သော ပါဠိတွင် ပါဝင်သော

ပါဠိ-ပါဠိတော်ကို၊ သံခိပိတွာ-ချုံး၍၊ အာဂတေ-လာသော၊ ပစ္စနိကေ-၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာလျှင်လည်းကောင်း၊ (အတ္ထော ဝေဒိတဗျော၌ စပ်၊) ပစ္စနိကဿစ^၁-ပစ္စနိက၏လည်း၊ (ပဋိကမ္မစတုက္ကကို ဆိုသည်၊ အတ္ထော၌ စပ်၊) ပါဠိ-ပါဠိတော်ကို၊ သံခိပိတွာ^၂-၍၊ အာဂတေ-သော၊ အနုလောမေ-အနုလောမ၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာလျှင်လည်းကောင်း၊ အတ္ထော-အနက်ကို၊ ဝေဒိတဗျော-၏။

ဧတ္တာဝတာ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊ သုဒ္ဓိကဿစေဝ-ဩကာသ စသည်မဖက် သက်သက်သော သုဒ္ဓိကသစ္စိကဌလည်းကောင်း၊ တိဏ္ဏံ-သုံးပါးကုန်သော၊ ဣမေသဉ္စ-ဤဩကာသသစ္စိကဌ၊ ကာလသစ္စိကဌ၊ အဝယဝသစ္စိကဌတို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ စတုန္ဒ-လေးပါးကုန်သော၊ သစ္စိကဌာနံ-တို့တွင်၊ ဧကေကသ္မိ-တစ်ပါးတစ်ပါးသော၊ သစ္စိကဌေ-၌၊ အနုလောမပစ္စနိကဿ-အနုလောမပစ္စနိကနည်းလည်းကောင်း၊ ပစ္စနိကာနုလောမပစ္စကဿစ-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒိန္နံ ဒိန္နံ-နှစ်ပါးကုန် နှစ်ပါးကုန်သော၊ ပဉ္စကာနံ-ပဉ္စကတို့၏၊ ဝသေန-အပြားအားဖြင့်၊ အဌမုခါနာမ-ရှစ်ပါးသောဝါဒ၏ အဦးအစ အဝင်ဝမည်သော၊ အယံ ဝါဒယုတ္တိ-ဤဝါဒဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်းကို၊ (ဘဂဝတာ၊) နိဒ္ဒိဌာ-အပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗျော-၏၊ ယာ-ယင်းအဌမုခဝါဒယုတ္တိကို၊ ဧကေကသ္မိ-တစ်ပါးတစ်ပါးသော၊ မုခေ-ဝါဒတို့၏ ဖြစ်ကြောင်း၌၊ ဝါ-ဝါဒတို့၏ အဦးအစ အဝင်ဝ၌၊ ဧကေကဿ-တစ်ပါးတစ်ပါးသော၊ နိဂ္ဂဟဿ-နှိပ်ခြင်း၏၊ ဝသေန-အပြားအားဖြင့်၊ အဌကနိဂ္ဂဟောတိ-အဌကနိဂ္ဂဟဟူ၍၊ (ရှစ်ပါးတို့၏ အပေါင်းဖြစ်သော နိဂ္ဂဟဟူ၍) ပါဠိယံ-ပါဠိစာအုပ်၌၊ လိခိယတိ-ရေးအပ်၏။

ပစ္စနိက (ပဋိကမ္မ) ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းအတိုင်း သိပါ။ [ထိုဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဟူသည် “ယသ္မာ သရိရံ သန္ဓာယ သဗ္ဗတ္ထ န ဥပလဗ္ဘတိတိ ဝုတ္တေ” စသည်ဖြင့် ရှေ့ဩကာသသစ္စိကဌ အနုလောမပစ္စနိကအဖွင့်ဝယ် ဆိုအပ်ခဲ့သော နည်းတည်း။]

၁။ ပစ္စနိကဿ စ။ ။ဋီကာ၌ “သဗ္ဗတ္ထ ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတိတိ အာဒိကဿ ပဋိကမ္မ ကရဏဝသေန ဝုတ္တဿ”ဟု ပစ္စနိကဿကို သရုပ်ဖော်သည်။ ထိုပစ္စနိက၏အနက်ကို ပါဠိတော်ကို ချုံး၍လာသော “ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတိ” အစရှိသော အနုလောမ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့် သိပါ။ [“ထိုဆိုအပ်ပြီးသော နည်း”ဟူသည် “သဗ္ဗတ္ထာတိ သရိရံ သန္ဓာယ အနုယောဂေါ သကဝါဒဿ” စသည်ဖြင့် ရှေ့၌ ဆိုအပ်ခဲ့သော နည်းတည်း။]

၂။ ပါဠိ သံခိပိတွာ။ ။စာအုပ်တို့၌ “ပါဠိယံ သံခိပိတွာ”ဟု ရှိသော်လည်း “သဗ္ဗတ္ထ ပုဂ္ဂလော နပလဗ္ဘတိတိ အာဒိ ပါဠိ သံခိပိတွာ” စသည်ဖြင့် ဋီကာ၌ရှိသောကြောင့် သံခိပိတွာ၏ ကံအဖြစ်ဖြင့် “ပါဠိဟု ရှိသော ပါဌ်သာ ပါဌ်မှန်”ဟု မှတ်ပါ။ [ရှေးနိဿယ၌လည်း “ပါဠိ”ဟုပင် ရှိသည်။]

တတ္ထ-ထိုအဋ္ဌကနိဂ္ဂဟ၌၊ ဝါ-ထိုအဋ္ဌမုခဝါဒယုတ္တိ၌၊ ဧတံ (ဂါထာဝစနံ)-ကို၊ (ပေါရာဏေဟိ-တို့သည်၊) ဝုစ္စတိ-အပ်၏။ (ကိ-နည်း။)

ဧဝံ-သို့၊ စတုဗ္ဗိဓေ-လေးပါးအပြားရှိသော၊ ပဉ္စေ-ပြဿနာ၌၊ ပဉ္စကဒ္ဒယဘေဒတော-ပဉ္စကနှစ်ပါးအပေါင်း၏ အပြားအားဖြင့်၊ အဋ္ဌမုခါနာမ-အဋ္ဌမုခါမည်သော၊ ဧသာ ဝါဒယုတ္တိ-ဤဝါဒဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းကို၊ (ဘဂဝတာ၊) ပကာသိတာ-ထင်ရှားပြတော်မူအပ်ပြီ။ [အဋ္ဌမုခဝါဒယုတ္တိသည် အကျဉ်းအားဖြင့် ဘုရားဟောတော်မူစဉ်က ပါခဲ့၏။]

တတ္ထ-ထိုအဋ္ဌမုခဝါဒယုတ္တိ၌၊ အဋ္ဌေဝ-ရှစ်ပါးသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ နိဂ္ဂဟာ-နှိပ်ခြင်းတို့သည်၊ (ဟောန္တိ) တေသု-ထိုရှစ်ပါးသော နိဂ္ဂဟတို့တွင်၊ စတ္တာရော-လေးပါးသော နိဂ္ဂဟတို့သည်၊ ဓမ္မိကာ-တရား၌ ယှဉ်ကုန်၏၊ ဝါ-တရားရှိကုန်၏၊ စတ္တာရော စ-လေးပါးသော နှိပ်ခြင်းတို့သည်ကား၊ အဓမ္မိကာ-တရား၌ မယှဉ်ကုန်၊ ဝါ-တရားမရှိကုန်၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ပဉ္စကတို့၌၊ သကဝါဒိနော-၏၊ ဇယော-အောင်ခြင်းသည်၊ ဝါ-နိုင်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ) သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ပဉ္စကတို့၌၊ ပရဝါဒိနော-၏၊ ပရာဇယော စေဝ-ရှုံးခြင်းသည်သာလျှင်၊ (ဟောတိ) ဣတိ-သို့၊ (ပေါရာဏေဟိ-တို့သည်၊ ဝုစ္စတိ-အပ်၏။)

ဩကာသာဒိသစ္စိကဋ္ဌဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီးပြီ။

xxxxx

၅။ သုဒ္ဓိကသံသန္ဓနအပ္ပင်

၁၇-၂၇။ ဣဒါနိ-ဩကာသာဒိသစ္စိကဋ္ဌကို ဟောတော်မူပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ ရူပါဒိဟိ-ရုပ်အစရှိသည်တို့နှင့်၊ [အာဒိဖြင့် ဝေဒနာအစ အညတာဝိန္ဒြေ အဆုံးရှိသော ပါဠိတော်၌လာသည့် တရားတို့ကို ယူပါ။] သဒ္ဓိ-တကွ၊ သစ္စိကဋ္ဌသံသန္ဓန-သစ္စိကဋ္ဌဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို နှီးနှောခြင်းသည်၊ ဝါ-သစ္စိကဋ္ဌကြောင့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို

ရူပါဒိဟိ ၊ပေ၊ သံသန္ဓနံ။ ။သစ္စိကဋ္ဌသဘောရှိသော ပုဂ္ဂလကို ရူပဝေဒနာ အစရှိသည်တို့နှင့်တကွ ရောနှောခြင်း၊ (တစ်နည်း) သမ္မုတိ-ပရမတ္ထ ၂-မျိုးလုံးနှင့် ဆိုင်သော သစ္စိကဋ္ဌဟူသော သာမညစကားကြောင့် (သစ္စိကဋ္ဌအရာ၌) ရုပ်ဝေဒနာ စသည်တို့နှင့်တကွ ပုဂ္ဂလကို ရောနှောခြင်း၊ ဤသို့ နှီးနှောခြင်းဖြစ်၏။

နီးနှောခြင်းသည်။ ဝါ-သစ္စိကဋ္ဌအရာ၌ ပုဂ္ဂိုလ်ကို နီးနှောခြင်းသည်။ ဟောတိ-
 ဖြစ်၏။ ဝါ-ဖြစ်တော့လတ်၊ တတ္ထ-ထိုသစ္စိကဋ္ဌသံသန္တန၌၊ ရူပဉ္စာတိ-ကား၊ ရူပ-
 ရုပ်ကို၊ ပရမတ္ထတော-ပရမတ္ထအားဖြင့်၊ ဥပလဗ္ဘတိ ယထာ-ပညာဖြင့် ကပ်၍ ရှုမှတ်
 သည်ရှိသော် ရအပ် ရနိုင်သကဲ့သို့၊ တထေဝ-ထိုအတူသာလျှင်၊ တေ-အသင်
 ပရဝါဒီ၏၊ ပုဂ္ဂလောပိ - ကိုလည်း၊ ဥပလဗ္ဘတိ ကိ - လော၊ ဣတိ - ဤအနက်
 အဓိပ္ပာယ်ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ပုစ္ဆာ-သည်၊ သကဝါဒိဿ-၏ ပုစ္ဆာတည်း၊ အတ္ထိ
 ပုဂ္ဂလောတိ-အတ္ထိ ပုဂ္ဂလောဟူသော၊ ဝစနမတ္ထံ-ပါဠိတော်စကားမျှကို၊ ဂဟေတွာ-
 ယူ၍၊ ပဋိညာ-သည်၊ ပရဝါဒိဿ-၏ ဝန်ခံခြင်းတည်း၊ ရူပံ ဝိယ-ရုပ်ကဲ့သို့၊ တေ-
 အသင်ပရဝါဒီ၏၊ ပုဂ္ဂလော-သည်၊ ပရမတ္ထတော-အားဖြင့်၊ ယဒိ အတ္ထိ-အကယ်၍
 ရှိအံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) ရူပတော-ရုပ်မှ၊ ဝေဒနာဒီနံ-ဝေဒနာအစရှိသည်တို့၏၊ အည
 ထတ္ထံ-တစ်မျိုးတစ်ခြား တစ်ပါးသော အပြား၏အဖြစ်သည်၊ အာပဇ္ဇတိ ဝိယ-
 ဖြစ်သကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ၊ တေ-အသင်ပရဝါဒီ၏၊) ပုဂ္ဂလဿာပိ-၏လည်း၊ အည
 ထတ္ထံ-သည်၊ အာပဇ္ဇတိ-လော၊ ဣတိ-သို့၊ အနုယောဂေါ-သည်၊ သကဝါဒိဿ-
 ၏ မေးစိစစ်ခြင်းတည်း၊ သမယသုတ္တဝိရောဓံ-အယူ၊ သုတ်ပါဠိတော်နှင့် ဆန့်ကျင်
 ခြင်းကို၊ ဒိသွာ-မြင်၍၊ ပဋိက္ခေပေါ-သည်၊ ပရဝါဒိဿ-၏ ပယ်ခြင်းတည်း၊ သေသံ-
 ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ အတ္ထတော-အနက် အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့်၊ ပါကဋ္ဌ
 မေဝ-ထင်ရှားသည်သာ။

အနုဋီကာ။ ။သစ္စိကဋ္ဌဿ (သစ္စိကဋ္ဌသဘောရှိသော ပုဂ္ဂလကို၊) သစ္စိကဋ္ဌေ ဝါ
 (တစ်နည်း - သစ္စိကဋ္ဌဟူသော သာမညစကားကြောင့်၊ ဝါ-သစ္စိကဋ္ဌအရာ၌) သံသန္တနံ သစ္စိကဋ္ဌ
 သန္တနန္တိ သမာသဒ္ဓယံ ဘဝတီတိ ဒဿေန္တော သစ္စိကဋ္ဌဿာတိ အာဒိမာဟ၊ တတ္ထ သစ္စိကဋ္ဌဿ
 ပုဂ္ဂလဿာတိ သစ္စိကဋ္ဌသဘာဝဿ ပရမတ္ထတော ဝိဇ္ဇမာနသဘာဝဿ (ပရဝါဒီ၏အလိုအရ
 ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော သဘောရှိသော) ပုဂ္ဂလဿ၊ ရူပါဒိတိ သဒ္ဓိ သံသန္တနန္တိ-
 သစ္စိကဋ္ဌတာ သာမညေန ရူပါဒိတိ သမိကရဏံ (ပင်ကိုယ်အားဖြင့် မတူသော်လည်း တူသကဲ့သို့
 ပြုခြင်း၊) သစ္စိကဋ္ဌေတိ သစ္စိကဋ္ဌဟေတု၊ တတ္ထ ဝါ တံ အဓိဋ္ဌာနံ ကတွာ (ထိုသစ္စိကဋ္ဌကို
 တည်ရာ ပြု၍။)

သမယသုတ္တဝိရောဓံ။ ။သမယဝိရောဓ၊ သုတ္တဝိရောဓ-ဟု ၂-မျိုးခွဲပါ။ ထိုတွင်
 ပုဂ္ဂလဟူသည် ရုပ် ဝေဒနာ စသော ခန္ဓာငါးပါးကို စွဲ၍ ပညတ်ရသော ဥပါဒါပညတ်တည်း၊
 ထို့ကြောင့် ထိုပုဂ္ဂလကို ရုပ် ဝေဒနာ စသည်တို့မှ တစ်မျိုးတစ်ခြားဟုလည်းကောင်း၊ ရုပ် ဝေဒနာ
 စသည်တို့မှ တစ်မျိုးတစ်ခြား မဟုတ်ဟုလည်းကောင်း မဆိုနိုင်၊ ဤကား သမယ (သာသနာ
 တော်၏ ထုံးစံဖြစ်သော အယူ) တည်း၊ သကဝါဒိက “အည ရူပံ အညော ပုဂ္ဂလော”ဟု
 မေးရာ၌ “အာမန္တာ”ဟု ဝန်ခံလိုက်လျှင် ထိုသမယနှင့် ဆန့်ကျင်ရာရောက်၏၊ အည ဇီဝံ
 (ဇီဝ၊ ပုဂ္ဂလသည် သရီရမှ တစ်မျိုးတစ်ခြားလော) အည သရီရံ (ကိုယ်ခန္ဓာသည် ဇီဝမှ တစ်မျိုး

ပန-ကား၊ စက္က-ဤသစ္စိကဋ္ဌသံသန္တနဉ္စ၊ ဓမ္မတော-ပါဠိတော်အားဖြင့်၊ သတ္တ
 ပညာသဘောဒဿ-ငါးဆယ့်ခုနစ်ပါး အပြားရှိသော၊ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထဿ-သစ္စိကဋ္ဌ
 ပရမတ္ထတရားနှင့်၊ ဝါ-၏၊ ဝသေန-အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါ-စပ်သဖြင့်၊ သကဝါဒီပက္ခ
 မူလကေ-သကဝါဒီပက္ခအရင်းမူလရှိသော၊ အနုလောမပစ္စနီကေ-အနုလောမ
 ပစ္စနီကနည်း၌၊ သတ္တပညာသ-ငါးဆယ့်ခုနစ်ပါးသော၊ အနုလောမပစ္စကာနီ-တို့ကို၊
 ဒဿိတာနီ-အပ်ကုန်ပြီ၊ ပဋိကမ္မစတုက္ကာဒီနီ-ပဋိကမ္မစတုက္ကအစရှိသည်တို့ကို၊
 သံခိတ္တာနီ-အကျဉ်းချုံးတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ပရဝါဒီပက္ခမူလကေ-ပရဝါဒီပက္ခ အရင်း
 မူလရှိသော၊ ပစ္စနီကာနုလောမေပိ - ပစ္စနီကာနုလောမနည်း၌လည်း၊ သတ္တ
 ပညာသ-သော၊ ပဋိလောမပစ္စကာနီ - တို့ကို၊ ဒဿိတာနီ-အပ်ကုန်ပြီ၊ ပဋိကမ္မ
 စတုက္ကာဒီနီ-တို့ကို၊ သံခိတ္တာနီ-အပ်ကုန်ပြီ၊ [သံခိတ္တာနီ ပဋိကမ္မစတုက္ကာဒီနီဟု
 ဆိုသော်လည်း ယခု ပါဠိတော်စာအုပ်တို့၌ ပဋိကမ္မစတုက္က ပါနေသည်၊ အဋ္ဌကထာ
 ရေးစဉ်က “အာဇာနာဟိ နိဂ္ဂဟံ”ဟု ရှိဟန်တူသည်ဟု နိကာဆိုသည်။] တတ္ထ-
 ထိုပစ္စနီကာနုလောမ၌၊ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာတိ-အစရှိသော၊ ဝစနမတ္ထေန-ပါဠိတော်
 စကားမျှဖြင့်၊ (ဒဿေတွာ အနုယောဂေါတိ၌ စပ်)၊ ပုဂ္ဂလဿ-၏၊ အတ္ထိတံ-
 သစ္စိကပရမတ္ထအဖြစ်ဖြင့် ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ရူပဿ-
 ရုပ်၏၊ ဝါ-ကို၊ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထဝသေန-ဖြင့်၊ ဥပလဘနီယတံစ-ပညာဖြင့်ကပ်၍
 ရှုမှတ်သည်ရှိသော် ရအပ်ရနိုင်သည်၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဒဿေတွာ-ပြ၍၊
 ဥဘိန္နံ-ပုဂ္ဂိုလ်၊ ရုပ် ၂-ပါးစုံတို့၏၊ အညတ္တံ-တစ်မျိုးတစ်ခြား၏အဖြစ်ကို၊ ပဋိ
 ဇာနာပနတ္ထံ-ဝန်ခံစေခြင်း အကျိုးငှာ၊ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာတိ၊ အနုယောဂေါ-သည်၊

တစ်ခြားလော) ဣတိ-ဤသို့မေးရာ၌၊ “အဗျာကတမေတံ ဘဂဝတာ (မြတ်စွာဘုရားသည်
 ဤပြဿနာကို ဖြေတော်မမူအပ်) ဣတိ အာဒိကံ သုတ္တံ (ဤသို့အစရှိသည်ကား သုတ်တည်း၊)
 “အာမန္တာ”ဟု ဝန်ခံလိုက်လျှင် ထိုသုတ်နှင့် ဆန့်ကျင်ရာရောက်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ဤသို့ ဘုရားတရားတော်နှင့် ဆန့်ကျင်မည်ကို စိုးရိမ်သော ပရဝါဒီဟူသည်
 သာသနာတော်တွင်းက ပရဝါဒီတည်း၊ အညတိတ္ထိယပရဝါဒီ မဟုတ်။ အယဉ္ဇ အတ္ထော
 (ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို) သာသနိကဿ ပရဝါဒီနော ဝသေန ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ-အနု။

အညတ္တံ ပဋိဇာနာပနတ္ထံ။ ။“ပဋိဇာနာပန-ဝန်ခံစေခြင်း”ဟူသည် “အာမန္တာ”ဟု ဝန်ခံ
 အောင် စောဒနာခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် စောဒနာခြင်းသည် အကြောင်း၊ “အာမန္တာ”ဟု ဝန်ခံ
 ခြင်းသည် အကျိုးတည်း၊ “ဝန်ခံခြင်းဟူသော အကျိုးဖြင့် အကြောင်း စောဒနာကို ဖလူပစာရ
 အားဖြင့် ပြသည်”ဟု မှတ်ပါ။ [စောဒနာပုဗ္ဗကံ ဟိ တဿ (ထိုသကဝါဒီကို) ပဋိဇာနာပနံ၊
 တေန ဖလဝေါဟာရေန ကာရဏံ ဝုတ္တန္တိ ဒဿေတိ။-အနု။]

ပရဝါဒီသ-၏ မေးစိစစ်ခြင်း တည်း၊ သမ္မုတိပရမတ္တာနံ-သမ္မုတိသစ္စာ၊ ပရမတ္ထ သစ္စာတို့၏။ ဧကတ္တနာနတ္ထပဉ္စဿ-တစ်ခုတည်း၏အဖြစ်၊ အသီးအခြား၏ အဖြစ် ကို မေးကြောင်းပြဿနာ၏။ ဝါ-ကို၊ ဌပနီယတ္တာ-မဖြေပဲ ထားထိုက်သည်၏အဖြစ် ကြောင့်၊ ဝါ-မြတ်စွာဘုရား မဖြေပဲ ထားတော်မူအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဋိက္ခေပေါ-သည်၊ သကဝါဒီသ-၏ ပယ်ခြင်းတည်း၊ ဣဓာပိ-ဤသုဒ္ဓိကသံသန္ဓန ဌ်လည်း၊ သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ အတ္ထတော-အားဖြင့်၊ ပါကဓု မေဝ-သည်သာ၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

သုဒ္ဓိကသံသန္ဓနဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီးပြီ။

xxxxx

၆။ ဩပမ္မသံသန္ဓန^၁အပ္ပင်

၂၈-၃၆။ ဣဒါနိ-သုဒ္ဓိကသံသန္ဓနကို ဟောတော်မူပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ ရူပါဒိ ဟေဝ-ရုပ်အစရှိသည်တို့နှင့်ပင်၊ [ရှေ့၌ ရူပစသည်တို့ကို ပြပြီး၍ သန္နိဋ္ဌာနာဝ ဓာရဏ ဇေဖြင့် ဆိုသည်၊] သဒ္ဓိ-တကွ၊ ဩပမ္မဝသေန-ဥပမာနှင့် စပ်သဖြင့်၊ သစ္စိ ကဋ္ဌသံသန္ဓနံ-သည်၊ ဝါ-သည်၊ ဝါ-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဝါ-လတ်၊ တတ္ထ-ထိုဩပမ္မ သံသန္ဓန၌၊ ရူပဝေဒနာနံ-ရုပ်ဝေဒနာတို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ ဥပလဒ္ဓိသာမညေန^၂- ပညာဖြင့်ကပ်၍ ရူမုတ်သည်ရှိသော် ရအပ်ရနိုင်ခြင်းအားဖြင့် တူသည်၏အဖြစ် ကြောင့်၊ အညတ္တပုစ္ဆာ စ-တစ်မျိုးတစ်ခြား တစ်ပါးစီ၏အဖြစ်ကို မေးကြောင်း

၁။ ဩပမ္မသံသန္ဓန။ ။ရုပ်နှင့် ဝေဒနာတို့၏ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထအားဖြင့် ရခြင်းနှင့် ရုပ်နှင့် ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထအားဖြင့် ရခြင်းသည် တူ၏။ ထိုတူပုံကို ဥပမာပြု၍ ရုပ်နှင့် ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ တူပုံကို ဥပမေယျအဖြစ်ဖြင့် ပြ၏။ ထို့နောက် ရုပ်နှင့် ဝေဒနာသည် တစ်မျိုး တစ်ခြားစီ ဖြစ်သကဲ့သို့ ရုပ်နှင့်ပုဂ္ဂိုလ်လည်း တစ်မျိုးတစ်ခြားစီလောဟု မေးရာ၌ကား ပြအပ် ခဲ့သော သမယ၊ သုတ္တနှင့် ဆန့်ကျင်မည်စိုး၍ “န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ”ဟု ပရဝါဒီ ဖြေသည်။ ဤသို့ ရုပ်နှင့်ဝေဒနာကို ဥပမာပြု၍ ရုပ်စသည်နှင့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို နှိုင်းနှိုင်းခြင်းကို “ဩပမ္မသံသန္ဓန” ဟု ခေါ်သည်။

၂။ ဥပလဒ္ဓိသာမညေန အညတ္တပုစ္ဆာ။ ။ဤပုစ္ဆာသည် “ရူပံ ဥပလဗ္ဘတိ၊ ပေ၊ ဝေဒနာ စ ဥပလဗ္ဘတိ”ဟု ဥပလဒ္ဓိအားဖြင့် တူသည်၏အဖြစ်ကို ရှေးဦးစွာ ပြပြီးမှ “အညံ ရူပံ အညာ ဝေဒနာတိ”ဟု အညအဖြစ်ကို မေးသော ပုစ္ဆာတည်း၊ ထို့ကြောင့် ရူပဝေဒနာနံ ဥပလဒ္ဓိ သာမညေန အညတ္တပုစ္ဆာ စ”ဟု ဆိုသည်။

ပုစ္ဆာလည်းကောင်း၊ ပုဂ္ဂလရူပါနံ-ပုဂ္ဂလရူပတို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ ဥပလဒ္ဓိသာမညပုစ္ဆာ စ-ပညာဖြင့်ကပ်၍ ရှုမှတ်သည်ရှိသော် ရအပ်ရနိုင်ခြင်းအားဖြင့် တူသည်၏ အဖြစ်ကို မေးကြောင်းပုစ္ဆာလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆာဒွယဒ္ဓိ-ပုစ္ဆာနှစ်ပါး အပေါင်းသည်လည်း၊ သကဝါဒိဿ-၏ ပုစ္ဆာနှစ်ပါးအပေါင်းတည်း၊ ဥဘောပိ-နှစ်ပါးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ပဋိညာ-အာမန္တာဟု ဝန်ခံခြင်းတို့သည်၊ ပရဝါဒိဿ-၏ ဝန်ခံခြင်းတို့တည်း၊ ပရဝါဒိနာ-သည်၊ အနုညာတေန-အာမန္တာဟု ခွင့်ပြုအပ်သော၊ ဥပလဒ္ဓိသာမညေန-ကြောင့်၊ ရူပဝေဒနာနံ ဝိယ-တို့၏ကဲ့သို့၊ ရူပပုဂ္ဂလာနံ-တို့၏၊ အညတ္တာနုယောဂေါ-တစ်မျိုးတစ်ခြား တစ်ပါးစီ၏အဖြစ်ကို မေးစိစစ်ခြင်းသည်၊ သကဝါဒိဿ-၏ မေးစိစစ်ခြင်းတည်း၊ ပဋိက္ခေပေါ-န ဟေဝံ ဝတ္ထဗေဟု ပယ်ခြင်းသည်၊ ဣတရဿ-သကဝါဒိမှ တစ်ပါးသော ပရဝါဒိ၏ ပယ်ခြင်းတည်း၊ ဣဓာပိ-ဤဩပမ္ပသံသန္ဓန၌လည်း၊ သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ အတ္တတော-အားဖြင့်၊ ပါကဓမ္မေဝ-သည်သာ။

ပန-ကား၊ ဧတ္ထ-ဤဩပမ္ပသံသန္ဓန၌၊ ဓမ္မတော-ပါဠိတော်အားဖြင့်၊ ရူပမူလကာဒိနံ-ရူပမူလကအစရှိကုန်သော၊ စက္ကာနဉ္စ-စက်တို့၏လည်း၊ ဝသေန-အပြားအားဖြင့်၊ သကဝါဒိပက္ခေ-သကဝါဒိ၏ အဖို့၌၊ ဝိသာခိကာနိ-နှစ်ဆယ်အပိုအလွန်ရှိကုန်သော၊ နဝနိဂ္ဂဟပဉ္စကသတာနိ-ကိုးလီသော နိဂ္ဂဟပဉ္စကအရာတို့ကို၊ ဝါ-ကိုးရာသော နိဂ္ဂဟပဉ္စကတို့ကို၊ ဒဿိတာနိ-အပ်ကုန်ပြီ၊ ကထံ-အဘယ်သို့၊ (ဒဿိတာနိ-အပ်ကုန်သနည်း၊) တာဝ-အာယတန စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေသု-အပ်ကုန်သော၊) ခန္ဓေသု-တို့တွင်၊ ရူပမူလကေ-ရုပ်ဟူသော အရင်းမူလရှိသော၊ စက္ကေ-စက်၌၊ စက္ကာရိ-လေးပါးသော နိဂ္ဂဟပဉ္စကတို့လည်းကောင်း၊ ဝေဒနာဒိမူလကေသု-ဝေဒနာအစရှိသော အရင်းမူလရှိသော စက်တို့၌၊ တထာ-ထို့အတူလေးပါးစီသော နိဂ္ဂဟပဉ္စကတို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝိသတိ-နှစ်ဆယ်သော၊ (နိဂ္ဂဟပဉ္စကာနိ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ-ကုန်၏၊) အာယတနေသု-အာယတနတို့တွင်၊ စက္ခာယတနမူလကေ-စက္ခာယတန အရင်းမူလရှိသော၊ စက္ကေ-၌၊ ဧကာဒေ-တစ်ဆယ့်တစ်ပါးသော နိဂ္ဂဟပဉ္စကတို့လည်းကောင်း၊ သေသေသု-စက္ခာယတနအရင်းမူလရှိသော စက်မှကြွင်းသော စက်တို့၌၊ တထာ-ထို့အတူ တစ်ဆယ့်တစ်ပါးစီသော နိဂ္ဂဟပဉ္စကတို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွတ္တိသသတံ-တစ်ရာသုံးဆယ့်

ဥပလဒ္ဓိသာမညပုစ္ဆာ။ ။ “ပုဂ္ဂလော ဥပလတ္တတိ ၊ပေ၊ ရူပဉ္စ ဥပလတ္တတိ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထေန”ဟူသော ပုစ္ဆာသည် ပုဂ္ဂလနှင့် ရူပတို့ တူမျှခြင်း သာမညကို မေးသော ပုစ္ဆာတည်း။ ထို့ကြောင့် “ပုဂ္ဂလရူပါနံ ဥပလဒ္ဓိသာမညပုစ္ဆာ”ဟု ဆိုသည်။

နှစ်ပါးသော၊ (နိဂ္ဂဟပဉ္စကာနိ ဟောန္တိ) ဓာတူသု-ဓာတ်တို့တွင်၊ စက္ခုဓာတုမူလကေ-စက္ခုဓာတ်အရင်းမူလရှိသော၊ စက္ကေ-၌၊ သတ္တရသ-တစ်ဆယ့်ခုနစ်ပါးသော နိဂ္ဂဟပဉ္စကတို့လည်းကောင်း၊ သေသေသု-စက္ခုဓာတ်အရင်းမူလရှိသော စက်မှကြွင်းသောစက်တို့၌၊ တထာ-ထို့အတူ တစ်ဆယ့်ခုနစ်ပါးစီသော နိဂ္ဂဟပဉ္စကတို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဆာဓိကာနိ-ခြောက်ပါး အပိုအလွန်ရှိကုန်သော၊ တိကိသတာနိ-သုံးရာကုန်သော၊ (နိဂ္ဂဟပဉ္စကာနိ ဟောန္တိ) ဣန္ဒြိယေသု-ဣန္ဒြေတို့တွင်၊ စက္ခုန္ဒြိယမူလကေ-စက္ခုန္ဒြေအရင်းမူလရှိသော၊ စက္ကေ-၌၊ ဧကဝိသတိ-နှစ်ဆယ်တစ်ပါးသော နိဂ္ဂဟပဉ္စကလည်းကောင်း၊ သေသေသု-စက္ခုန္ဒြေအရင်းမူလရှိသော စက်မှ ကြွင်းသော စက်တို့၌၊ တထာ-ထို့အတူ နှစ်ဆယ့်တစ်ပါးစီသော နိဂ္ဂဟပဉ္စကတို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွါသဌာဓိကာနိ-ခြောက်ဆယ့်နှစ်ပါးအပိုအလွန်ရှိကုန်သော၊ စတ္တာရိသတာနိ-လေးရာကုန်သော၊ (နိဂ္ဂဟပဉ္စကာနိ ဟောန္တိ) ဧဝံ-သို့၊ သဗ္ဗာနိပိ-လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဝိသာဓိကာနိ-နှစ်ဆယ်အပိုအလွန်ရှိကုန်သော၊ နဝနိဂ္ဂဟပဉ္စကသတာနိ-တို့သည်၊ ဝါ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ။

၃၇-၄၅။ ပရဝါဒီပက္ခေဝိ-၌လည်း၊ ရူပံ ဥပလဗ္ဘတိတိ-အစရှိသော ပါဠိဖြင့်၊ (အညတ္တာနုယောဂေါ ကတော၌ စပ်) အနုလောမဝသေနဝ-အနုလောမနှင့် စပ်သဖြင့်ပင်၊ ရူပဝေဒနာဒီနံ-အစရှိသည်တို့၏၊ အညတ္တပဋိညံ-တစ်မျိုးတစ်ခြားတစ်ပါးစီ၏အဖြစ်ကို ဝန်ခံခြင်းကို၊ ကာရေတွာ^၁-ပြုစေပြီး၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ အတ္ထိပုဂ္ဂလောတိ-အစရှိသော၊ သုတ္တံ-သုတ်ကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ ဆလဝသေန-ဆလဝါဒ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပုဂ္ဂလဿ-၏၊ ဝါ-ကို၊ ရူပါဒီဟိ-ရုပ်အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ဥပလဒ္ဓိသာမညံ-ပညာဖြင့်ကပ်၍ ရှုမှတ်သည်ရှိသော် ရအပ်ရနိုင်ခြင်းအားဖြင့် တူသည်၏အဖြစ်သို့၊ အာရောပေတွာ-တင်၍၊ အညတ္တာနုယောဂေါ-ကို၊ (ပရဝါဒီနာ-သည်) ကတော^၂-အပ်ပြီ၊ ဣဓာပိ-ဤပရဝါဒီပက္ခေဝိ၌လည်း၊ သေသံ-သည်၊ အတ္ထတော-

၁။ အညတ္တပဋိညံ ကာရေတွာ။ ။ပါဠိတော်၌ ပရဝါဒီ၏ ပုစ္ဆာဝယ် “ရူပံ ဥပလဗ္ဘတိ၊ ပေ၊ အညံ ရူပံ အညာ ဝေဒနာတိ”ဟု မေး၏၊ သကဝါဒိက “အာမန္တာ”ဟု ဝန်ခံ၏၊ ဤပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာ ၂-ရပ်သည် အနုလောမတုန်းက အတိုင်းပင် ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် “အနုလောမဝသေနဝ ရူပဝေဒနာဒီနံ အညတ္တပဋိညံ ကာရေတွာ”ဟု ဆိုသည်။

၂။ ပုန အတ္ထိ ပုဂ္ဂလောတိ၊ ပေ၊ ကတော။ ။ထို့နောက် “အတ္ထိ ပုဂ္ဂလော” စသော ဘုရားစကားတော်ကို မှီ၍ ပုဂ္ဂလနှင့် ရူပစသည်တို့ ရအပ်ချင်း တူသည်၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ “ရူပဉ္စ ဥပလဗ္ဘတိ သစ္စိကဌပရမတ္ထေန”ဟု တင်ခြင်းကိုလည်းကောင်း ရူပါဒီဟိ ဥပလဒ္ဓိသာမညံ အာရောပေတွာ”ဟု ဆိုသည်၊ ထို့နောက် “အညံ ရူပံ အညော ပုဂ္ဂလော”ဟု မေးခြင်းကို “အညတ္တာနုယောဂေါ”ဟု ဆိုသည်။

အားဖြင့်၊ ဥတ္တနမေဝ-ပေါ်လွင်ထင်ရှားသည်သာ၊ ဓမ္မတောပိ-ပါဠိတော်အားဖြင့်လည်း၊ သကဝါဒီပက္ခေ-၌၊ ဝုတ္တနယေန-ဖြင့်၊ ဝိသာမိကာနိ-ကုန်သော၊ နဝပဋိကမ္မပဉ္စကသတာနိ-တို့ကို၊ ဒသိတာနိ-အပ်ကုန်ပြီ။

ရူပါဒိတိ-ရုပ်အစရှိသည်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊ ဩပမ္မဝသေန-ဖြင့်၊ သစ္စိကဋ္ဌသံသန္ဓနံ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတံ-ပြီးပြီ။)

xxxxx

၇။ စတုက္ကနယသံသန္ဓန^၂ အပ္ပင်

၄၆-၅၂။ ဣဒါနိ-ဩပမ္မသံသန္ဓနကို ဟောတော်မူပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ ယံ (အတ္ထဇာတံ)-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသော အနက်သဘောကို၊ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထေန-သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထအဖြစ်ဖြင့်၊ ဥပလဗ္ဗတိ-၏၊ တေန (အတ္ထဇာတေန)-ထိုပုဂ္ဂိုလ်ဟူသော အနက်သဘောသည်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ရူပါဒိသု-ရုပ်အစရှိကုန်သော၊ သတ္တပညာသာယ - ငါးဆယ့်ခုနစ်ပါးသော၊ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထေသု - တို့တွင်၊ အညတရေန-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ-ဖြစ်သင့်၏၊ ဝါ-သို့မဟုတ်၊ ရူပါဒိနိဿိတေန-ရုပ်အစရှိသည်တို့၌ မှီသည်၊ (ဘဝိတဗ္ဗံ-၏) ဝါ-သို့မဟုတ်၊ ရူပါဒိတိ-ရုပ်အစရှိသည်တို့ကို၊ အညတြ-ကြည့်၍၊ (ဘဝိတဗ္ဗံ) ဝါ-သို့မဟုတ်၊ ရူပါဒိနံ-တို့၏၊ နိဿယေန^၃-မှီရာသည်၊ (ဘဝိတဗ္ဗံ) တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဣမိနာ စတုက္ကနယေန-

၁။ ပဋိကမ္မပဉ္စကသတာနိ။ ။ပါဠိတော်ဝယ် ပရဝါဒီပက္ခေ၌ “အာဇာနာဟိ ပဋိကမ္မ”ဟု ရှိသောကြောင့် “ပဋိကမ္မပဉ္စကသတာနိ”ဟု ဆိုသည်။ နိဂ္ဂဟနေရာဝယ် “ပဋိကမ္မ”ဟု သုံးစွဲထားသောကြောင့် နိဂ္ဂဟပဉ္စကကဲ့သို့ ပဋိကမ္မလည်း ပဉ္စကပင် ရှိရသည်။

၂။ စတုက္ကနယသံသန္ဓန။ ။ရူပံ ပုဂ္ဂလော၊ ရူပသ္မိ ပုဂ္ဂလော၊ အညတြ ရူပါ ပုဂ္ဂလော၊ ပုဂ္ဂလသ္မိ ရူပံ ဤသို့ နည်းလေးမျိုးဖြင့် သစ္စိကဋ္ဌပုဂ္ဂလကို နှီးနှော၍ ပြုရာအခန်းကို “စတုက္ကနယသံသန္ဓန”ဟု ခေါ်သည်။ [“စတုက္ကနယေန ရူပါဒိတိ သဒ္ဓိ ပုဂ္ဂလဿ သံသန္ဓနံ စတုက္ကနယသံသန္ဓနံ”ဟု ဩပမ္မသံသန္ဓနကို မှီ၍ သမာသ်တွဲပါ။]

၃။ တေန ယသ္မာ ၊ပေ၊ နိဿယေန။ ။တေန ယသ္မာ စသော ပါဌ်ဖြင့် ပါဠိတော်၌ လာသော လေးနည်းကို ပြ၏၊ မှန်၏၊ ပါဠိတော်၌ “ရူပံ ပုဂ္ဂလော”ကို ရည်ရွယ်၍ “တေန အညတရေန ဘဝိတဗ္ဗံ”ဟုလည်းကောင်း၊ “ရူပသ္မိ ပုဂ္ဂလော”ကို ရည်ရွယ်၍ “ရူပါဒိနိဿိတေန ဝါ”ဟုလည်းကောင်း၊ “အညတြ ရူပါ ပုဂ္ဂလော”ကို ရည်ရွယ်၍ “အညတြ ဝါ ရူပါဒိတိ”ဟုလည်းကောင်း၊ “ပုဂ္ဂလသ္မိ ရူပံ”ကို ရည်ရွယ်၍ “ရူပါဒိနံ ဝါ နိဿယေန”ဟုလည်းကောင်း ၄-မျိုးပြသည်။ [တေန ယသ္မာ-မှ တေနနှင့် ဘဝိတဗ္ဗံကို နောက် “နိဿယေန”တိုင်အောင် လိုက်ပါစေ။]

ဤစတုတ္ထနည်းဖြင့်၊ သစ္စိကဌသံသန္ဓနံ-သစ္စိကဌဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ရုပ်အစရှိသည်တို့နှင့်တကွ နှီးနှောရာအခန်းကို၊ (အာယသ္မတာ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿတ္ထေ ရေန၊) အာရဒ္ဓံ-အပ်ပြီ၊ တတ္ထ-ထိုစတုတ္ထနယသံသန္ဓနံ၊ ရူပံ ပုဂ္ဂလောတိ-ဟူသော၊ အနုယောဂေါ-သည်၊ သကဝါဒိဿ-၏ မေးစိစစ်ခြင်းတည်း၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိဘယေန-ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိမှ ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ န ဟေဝါတိ-န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေဟူ၍၊ ပဋိက္ခေပေါ-သည်၊ ပရဝါဒိဿ-၏ ပယ်ခြင်းတည်း၊ နိဂ္ဂဟာရောပန-နှိပ်ကြောင်းအပြစ်သို့ တင်ခြင်းသည်၊ သကဝါဒိဿ-၏ တင်ခြင်းတည်း၊ ပန-ပရိဟာရပက္ခမှ တစ်ပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့၊ ဧတံ-ဤနိဂ္ဂဟာရောပနသည်၊ ယုတ္တံ ကိ-သင့်ပါသလော၊ ရူပံ ဝေဒနာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တမ္ပိ-ဆိုအပ်သော ပြဿနာသည်လည်း၊ ဝါ-ကိုလည်း၊ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗမေဝ-ပယ်သင့်သည်သာ၊ (ဟောတိ) နန-ဖြစ်သည် မဟုတ်ပါလော၊ ဣတိ-ဤကား စောဒနာတည်း၊ အာမ-အိမ်း၊ (ရူပံ ဝေဒနာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တမ္ပိ-ဆိုအပ်သော ပြဿနာသည်လည်း၊ ဝါ-ကိုလည်း၊) ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗ-ပယ်သင့်သည်၊ (ဟောတိ) ပန-ထိုသို့ပင် ပယ်သင့်ပါသော်လည်း၊ တံ-ထိုသို့ ပယ်ခြင်းသည်၊ ရူပတော-မှ၊ ဝေဒနာယ-ဝေဒနာ၏၊ အညသဘာဝသဗ္ဗာဝတော- ရူပနသဘောမှ

၁။ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိဘယေန။ ။ရုပ်ဝေဒနာစသော ပရမတ္ထတရားတို့သည် ဘင်ခဏ၌ ပျက်ကြ၏၊ “ရူပံ ပုဂ္ဂလော-ရုပ်သည် ပုဂ္ဂိုလ်လော” မေးရာ၌ အာမန္တာဟု ဝန်ခံလိုက်လျှင် ပုဂ္ဂလလည်း ရုပ်နှင့်အတူ ပျက်ရတော့မည်၊ ထိုသို့ပျက်လျှင် အတ္တ သတ္တဇီဝဟူသော ပုဂ္ဂလသည် နိစ္စ ဓုဝ သဿတ မဟုတ်ပဲ ဥစ္ဆေဒဖြစ်၏၊ ဤသို့ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ ဖြစ်မည်မှ ကြောက်ခြင်းကြောင့် “နဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ-ရုပ်သည် ပုဂ္ဂိုလ်တည်းဟု မဆိုလိုပါ”ဟု ပယ်လေသည်။

၂။ ကိံ ပနေတံ ယုတ္တံ၊ ပေ၊ မေဝါတိ။ ။ဧတံဖြင့် ရှေ့ဝါကျ၌ ရှိသော “နိဂ္ဂဟာရောပန”ကို စွဲပါ၊ “ရုပ်သည် ဝေဒနာလော”ဟု မေးလျှင် “န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ”ဟု ပယ်ရမည်သာ မဟုတ်ပါလော၊ ထို့ကြောင့် “ရူပံ ပုဂ္ဂလော”ဟု မေးရာ၌ “န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ”ဟု ပယ်ခြင်းသည် ပယ်ထိုက်သည်ကို ပယ်ခြင်းဖြစ်သောကြောင့် သကဝါဒိက “နိဂ္ဂဟာရောပန (နှိပ်ကြောင်း အပြစ်သို့ တင်ခြင်းသည်) သင့်ပါမည်လော”ဟု ပုစ္ဆာထုတ်သည်၊ [“အပြစ်မတင်သင့်”ဟု စောဒကပုဂ္ဂိုလ်က ဆိုလိုသည်။]

၃။ အာမ၊ ပေ၊ သဗ္ဗာဝတော။ ။“နန၊ ပေ၊ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗမေဝ”ဟူသော အဘောဂဝါကျကို “အာမ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗ”ဟု ဝန်ခံ၍ ထိုသို့ ပယ်ရခြင်း၏အကြောင်းကို ပြလိုသောကြောင့် “အညသဘာဝသဗ္ဗာဝတော”ဟု မိန့်သည်၊ ရုပ်သည် ရူပနသဘောရှိ၏၊ ရုပ်မှတစ်ပါးသော ဝေဒနာသည် ဝေဒိယနသဘောရှိ၏၊ ဤသို့ ရုပ်၏သဘောမှ တစ်မျိုးတစ်ခြားသော သဘော၏ ဝေဒနာ၌ ထင်ရှားရှိသောကြောင့် “ရူပံ ဝေဒနာ-ရုပ်သည် ဝေဒနာလော” မေးရာ၌ ပယ်မှု ပြုသင့်၏။

တစ်ပါးသော ဝေဒိယနသဘော၏ ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ပဋိကိပ္ပိတဗ္ဗ-ပယ်သင့်သည်၊ ဟောတိ၊) အညတ္တာဘာဝတော^၁-ရုပ်မှ တစ်မျိုးတစ်ခြားအဖြစ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ (ပဋိကိပ္ပိတဗ္ဗ-သည်၊) န (ဟောတိ)-မဟုတ်။

စ-မှန်၏။ အယံ-ဤပရဝါဒီသည်၊ ရူပါဒီသု-ရုပ်အစရှိသော ငါးဆယ့်ခုနစ်ပါးသော တရားတို့တွင်၊ ဧကမဗ္ဗတောပိ-တစ်ပါးသော တရားမှလည်း၊ ပုဂ္ဂလဿ-၏၊ အညတ္တံ-တစ်မျိုးတစ်ခြား တစ်ပါးစီ၏အဖြစ်ကို၊ န ကုစ္ဆတိ^၂-အလိုမရှိ၊ တသ္မာ-ထိုသို့ အလိုမရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဧတံ နိဂ္ဂဟာရောပနံ-သည်၊) ယုတ္တံ^၃-သင့်၏။

စ-ဆက်၊ အယံ အနုယောဂေါ-ဤရှုပ် ပုဂ္ဂလော စသော မေးစိစစ်ခြင်းကို၊ ရူပံ ပုဂ္ဂလော ဝေဒနာ ပုဂ္ဂလော ၊ပေ၊ အညတာဝိန္နိယံ ပုဂ္ဂလောတိ-ဟူသော၊ သကလံ-အလုံးစုံသော၊ ပရမတ္ထသစ္စံ-ငါးဆယ့်ခုနစ်ပါးသော ပရမတ္ထသစ္စာကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ (အာယသ္မတာ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿထေရေန၊) အာရဒ္ဓေါ^၄-အပ်ပြီ၊ ပန-ထိုသို့ပင် အလုံးစုံသော ပရမတ္ထသစ္စာကို ရည်ရွယ်၍ အားထုတ်တော်မူအပ်ပါသော်လည်း၊ သကလံ-အလုံးစုံသော ပရမတ္ထသစ္စာကို၊ ပစ္စတ္တလက္ခဏာဝသေန-အသီးသီးသော မိမိ မိမိ၏ ရူပနလက္ခဏာ ဝေဒိယနလက္ခဏာ စသည်တို့၏

၁။ န အညတ္တာဘာဝေန။ ။“ရူပံ ပုဂ္ဂလော”ဟု မေးရာ၌ကား ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပရဝါဒီအလိုအားဖြင့် အညတ္တ မဟုတ်၊ “ရုပ်စသော ပရမတ္ထမှတစ်ပါး ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍ မရှိ”ဟု ပရဝါဒီက ယူလိုသည်၊ ထိုသို့ ပုဂ္ဂလက ရုပ်မှ အညတ္တအဖြစ်၏ မရှိခြင်းကြောင့် “ရူပံ ပုဂ္ဂလော”ဟု မေးရာ၌ “န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ”ဟု မပယ်ထိုက် “အာမန္တာ”ဟူသော ဝန်ခံထိုက်သည်-ဟူလို။

၂။ အယဉ္ဇ ၊ပေ၊ န ကုစ္ဆတိ။ ။“အညတ္တ+အဘာဝတော”၏ ဒဠီတည်း၊ ပရဝါဒီသည် ရုပ်စသော ပရမတ္ထမှတစ်ပါး ပုဂ္ဂိုလ်ဟု သီးခြားအဖြစ်ကို အလိုမရှိ၊ ထို့ကြောင့် “န အညတ္တ+အဘာဝတော”ဟူသော ဟိတ်သည် ပရဝါဒီ၏ အလိုအတိုင်း ဖြစ်သောကြောင့် မှန်သည်-ဟူလို။

၃။ တသ္မာ ယုတ္တံ။ ။တသ္မာဖြင့် “အာမ ပဋိကိပ္ပိတဗ္ဗ”မှ စ၍ “န ကုစ္ဆတိ”တိုင်အောင် စကားစုကို ပြန်၍ ညွှန်းသည်၊ သကဝါဒီ၏ ပရဝါဒီအပေါ်၌ နိဂ္ဂဟာရောပနံ (အပြစ်တင်ခြင်း) သည် အသင့်ပင် ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် “တသ္မာ ယုတ္တံ”သည် “ကိ ပနေတံ ယုတ္တံ”ကို ဖြေသော စကားဟု မှတ်ပါ။

၄။ အယဉ္ဇ ၊ပေ၊ အာရဒ္ဓေါ။ ။ပြတ်ပြီးသော စကားကို ပြန်၍ ဆက်သော ဝါကျာရမ္မ ဝါကျတည်း၊ ပါဠိတော်၌ “ရူပံ ပုဂ္ဂလော အမေးသည် သကဝါဒီ၏ မေးလိုရင်းဖြစ်လျှင် ပရမတ္ထအားလုံးကို “ပုဂ္ဂိုလ်”ဟု ယူနေသော ပရဝါဒီအတွက် “ရုပ်တစ်စိတ်ကို ပုဂ္ဂိုလ်လော”ဟု မေးရာ၌ “န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ”ဟု ပယ်ခြင်းသည် အသင့်ပင် ဖြစ်၏”ဟု တစ်စုံတစ်ယောက်က ပြောစရာ

အစွမ်းဖြင့်၊ ဧကတော-တစ်ပေါင်းတည်း၊ ဝတ္ထု-ဆိုခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ-မတတ်
ကောင်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တန္တိဝသေန-ပါဠိတော်အစဉ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဧတံ အနု
ယောဂလက္ခဏမတ္တံ-ဤမေးစိစစ်ကြောင်းလက္ခဏာမျှကို၊ ထပိတံ-ထားတော်မူ
အပ်ပြီ၊ တေန-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ အနုယောဂလက္ခဏာမျှကို ထားတော်မူအပ်
သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) ဝိညု-အကျယ်သိမြင် ပညာရှင်တို့သည်၊ အတ္ထံ-အနက်
အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဝိဘာဝေန္တိ-ထင်စွာ ဖြစ်စေနိုင်ကြကုန်၏။

ပန-ဆက်၊ ဝါဒကာမေန-ဝါဒကို အလိုရှိသော သကဝါဒီသည်၊ (ဝတ္ထုဗွဲ၌ စပ်)
ဣမံ လက္ခဏံ-ဤအနုယောဂလက္ခဏာကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ယထာ ယထာ-
အကြင်အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့် ပြောဆိုလသော်၊ ပရဝါဒီဿ-၏၊ ဩကာ
သော-စောဒနာခွင့်သည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်၊ တထာ တထာ-ထိုထိုအခြင်းအရာ
အားဖြင့်၊ (ပရဝါဒီ အခွင့်မရနိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊)
ဝတ္ထုဗွဲ-ဆိုထိုက်၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ တန္တိဝသေန-ဖြင့်၊ အနုယောဂလက္ခဏဿ-မေး
စိစစ်ကြောင်းလက္ခဏာ၏၊ ဝါ-ကို၊ ထပိတတ္ထာ-ထားတော်မူအပ်သည်၏အဖြစ်
ကြောင့်၊ (ဧတံ နိဂ္ဂဟာရောပန - သည်၊) ယုတ္တမေဝ ^၁ - သင့်သည်သာ၊ ဣမိနာ

ဖြစ်သောကြောင့် “အယဉ္ဇ ဟေ၊ အာရဒ္ဓေါ”ဟု မိန့်သည်၊ သကဝါဒီသည် “ရူပံ ပုဂ္ဂလော”ဟု
ပုစ္ဆာထုတ်ရာ၌ တစ်ဆက်တည်း “ဝေဒနာ ပုဂ္ဂလော ဟေ၊ အညာတာဝိန္ဒိယံ ပုဂ္ဂလော”ဟု
ပရမတ္ထ ၅၇-ပါးလုံးကို ရည်ရွယ်၍ ပုစ္ဆာထုတ်လိုရင်းဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် မပယ်ထိုက်သည်ကို
ပယ်သော ပရဝါဒီအပေါ်၌ နိဂ္ဂဟ တင်ခြင်းသည် သင့်သည်သာ။

၁။ သကလံ ပန ဟေ၊ ထပိတံ။ ။ “ပရမတ္ထအားလုံးကို ပုဂ္ဂိုလ်လော”ဟု မေးလိုလျှင်
ဘာကြောင့် တစ်ပေါင်းတည်း မမေးပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “သကလံ ပန”
စသည်ကို မိန့်၊ ကိုယ့်လက္ခဏာနှင့်ကိုယ် ရှိနေကြသော ပရမတ္ထတရားအားလုံးကို ပေါင်း၍
မေးခြင်းငှာ မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် (ပေါင်း၍ မေးလျှင် အသီးအသီးလက္ခဏာ မထင်ရှားနိုင်
သောကြောင့်) “ရူပနလက္ခဏာရှိသော ရုပ်သည် ပုဂ္ဂလော” စသည်ဖြင့် တရားအစဉ်၏
အစွမ်းဖြင့် မေးပုံလက္ခဏာကို ထားရသည်-ဟူလို။

၂။ တေန ဝိညု ဟေ၊ ဝိဘာဝေန္တိ။ ။ ထိုသို့ “ရူပံ ပုဂ္ဂလော ဝေဒနာ ပုဂ္ဂလော”
စသော အစဉ်၏အစွမ်းဖြင့် မေးစိစစ်ပုံလက္ခဏာကို ထားခြင်းကြောင့် ဝိညုပုဂ္ဂိုလ်မှာ (တွေဝေ
ခြင်း မရှိပဲ) “ပရမတ္ထအားလုံးကို ပုဂ္ဂိုလ်လော”ဟူသော အမေး၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ထင်ရှား
အောင် ဖွင့်ပြနိုင်ကြပါသည်။

၃။ ဣတိ ဟေ၊ ယုတ္တမေဝ။ ။ ဤသို့ ပရမတ္ထအားလုံးကို အစဉ်အားဖြင့် မေးပုံ
လက္ခဏာကို ထားခြင်းဖြစ်သောကြောင့် မပယ်ထိုက်ပဲလျက် ပယ်သော ပရဝါဒီအပေါ်၌
နိဂ္ဂဟာရောပနသည် သင့်သည်သာ။

နယေန-ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ သဗ္ဗာနယောဂေသု-အလုံးစုံသော မေးစိစစ်ခြင်းတို့၌၊ အတ္ထော-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

ပန-စိုးစဉ်းအနည်းငယ် ဆိုဖွယ်အထူးကား၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ်ကား၊ ဝိသေသော-အထူးတည်း၊ ရူပသ္မိ ပုဂ္ဂလော^၂ တိ အာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (ဝတ္ထု၊ ဝဋ္ဋတိ၌ စပ်၊) ဧကံ-သော၊ မဟာဘူတံ-ကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ တယော-ကုန်သော၊ မဟာဘူတာ - တို့သည်၊ (ဟောန္တိ၊) ဝတ္ထုရူပံ - ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကို၊ နိဿာယ-၍၊ ရူပသ္မိ-၌၊ ဝိညာဏံ-ဝိညာဉ်သည်၊ (ဟောတိ၊) ဣတိ-သို့၊ ဝတ္ထု-ဆိုခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ ယထာ-သင့်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-ဤအတူ၊ တေ-အသင်၏၊ ပုဂ္ဂလော-ကို၊ ရူပသ္မိ-၌၊ (ဥပလဗ္ဘတိ-၏၊) ဣတိ-သို့၊ ဝတ္ထု-ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ ကံ-သင့်သလော၊ စ-သည်သာ မကသေး၊ သဘာဝဝိနိဗ္ဗောဂတော^၃-ရူပနသဘောမှတစ်ပါးသော ဝေဒိယန စသော သဘောတို့၏ အသီးအခြားဖြစ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝေဒနာဒယော-ဝေဒနာအစရှိကုန်သော၊ သဗ္ဗမ္မော-အလုံးစုံသော တရားတို့ကို၊ (ရူပါ-ရုပ်ကို၊ အညတြ-ကြဉ်၍၊ ဥပလဗ္ဘန္တိ-ကုန်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္ထု-ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ ယထာ-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊) ဝါပန-တစ်နည်းကား၊ အရူပါ-နာမ်ဖြစ်ကုန်သော၊ စတ္တာရော-ကုန်သော၊ ခန္ဓာ-ခန္ဓာတို့ကို၊ (ရူပါ-ကို၊ အညတြ-၍၊ ဥပလဗ္ဘန္တိ-ကုန်၏၊

၁။ အယံ ပန ဝိသေသော။ ။“ဣမိနာ နယေန သဗ္ဗာနယောဂေသု (ရူပသ္မိ ပုဂ္ဂလော စသော အလုံးစုံသော အနုယောဂတို့၌) အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော”ဟု ဆိုသောကြောင့် “အနည်းငယ်မျှ အထူးမရှိတော့ပြီလော”ဟု မေးဖွယ်ရှိရကား “အယံ ပန ဝိသေသော”ဟု မိန့်သည်၊ “အနည်းငယ် ထူးသေးသည်”ဟူလို။

၂။ ရူပသ္မိ ပုဂ္ဂလော ၊ပေ၊ ဝိညာဏသ္မိ ရူပံ။ ။ကြွင်းသော အနုယောဂ ၃-မျိုးတို့တွင် “ရူပသ္မိ ပုဂ္ဂလော”နှင့် စပ်၍ မဟာဘူတံတစ်ပါးကို မှီသော မဟာဘူတံ ၃-ပါးသည် “ရူပသ္မိ မဟာဘူတာ-ရုပ်၌ ဖြစ်သော မဟာဘူတံတို့”ဟု ဆိုထိုက်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဟဒယ ဝတ္ထုရုပ်ကို မှီသော ဝိညာဉ်ကို “ရူပသ္မိ ဝိညာဏံ”ဟု ဆိုထိုက်သကဲ့သို့လည်းကောင်း ထို့အတူ သင်၏ ပုဂ္ဂလကို “ရုပ်၌ ရအပ်ပါသလော”ဟု မေးသည်၊ ထို့အတူ “အညတြ ရူပါ”နှင့် စပ်၍ မေးပုံကိုလည်းကောင်း၊ “ပုဂ္ဂလသ္မိ ရူပံ”နှင့် စပ်၍ မေးပုံကိုလည်းကောင်း ဥပမာပြု၍ ဖွင့်ပြသည်။

၃။ သဘာဝဝိနိဗ္ဗောဂတော။ ။ပရမတ္ထသဘောတရားတို့၏ ရူပနသဘော ဝေဒိယန သဘော စသောအားဖြင့် အသီးအသီးဖြစ်နိုင်သည်ကို “သဘာဝဝိနိဗ္ဗောဂ”ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသို့ သဘောအားဖြင့် အသီးအသီးဖြစ်နိုင်ခြင်းကြောင့် “ဝေဒနာ စသော တရားတို့သည် ရုပ်ကို ကြဉ်၍ ရအပ် ရနိုင်ကုန်သကဲ့သို့”ဟု ဆိုသည်။ [စာအုပ်တို့၌ “သဘာဝဝိနိဗ္ဗောဂတော”ဟု ပါဠိပျက်၏၊ အနုဋီကာ၌ “သဘာဝေန ဝိနိဘူတိတဗ္ဗတော၊ သဘာဝဘိန္နော ဟိ” စသည်ဖြင့် သဘာဝပုဒ်ကို ဖွင့်သည်။]

ဣတိ-သို့၊ ဝတ္ထု-ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ ယထာ-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဝါ-တစ်နည်းကား၊ နိဗ္ဗာန မေဝ-နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော နာမ်တရားကိုပင်၊ (ရူပါ အညတြ ဥပလဗ္ဗတိ-၏၊ ဣတိ ဝတ္ထု ဝဋ္ဋတိ ယထာ) ဧဝံ-တူ၊ တေ-အသင်၏၊ ပုဂ္ဂလော-ကို၊ (ရူပါ အညတြ ဥပလဗ္ဗတိ-၏၊ ဣတိ ဝတ္ထု ဝဋ္ဋတိ) ကိ-လော၊ စ-သည်သာမကသေး၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာ နာနံ-စိတ်ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိကုန်သော၊ ရူပါနံ-တို့၏၊ နိဿယဝသေန-မှီရာ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝေဒနာယ-၌၊ ရူပံ-ရုပ်တည်း၊ ပေ၊ ဝိညာဏသို့ ရူပံ-တည်း၊ ဣတိ- သို့၊ ဝတ္ထု-ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ ယထာ-သကဲ့သို့၊ [ကျန် ၅၅-ပါးကို ပေယျာလမြှုပ်သည်၊] ဧဝံ-တူ၊ တေ-၏၊ ပုဂ္ဂလော-ကို၊ (ဥပလဗ္ဗတိ-၏၊ ဣတိ ဝတ္ထု ဝဋ္ဋတိ) ကိ-လော၊ ဣတိ (အယံ-ကား၊ ဝိသေသော-တည်း။)

ပန-ကား၊ သဗ္ဗာနယောဂေသု-အလုံးစုံသော မေးစိစစ်ခြင်းတို့၌၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ ဘယေန စေဝ-ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိမှ ကြောင်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ သမယဝိရောဓေန စ-မိမိအယူနှင့် ဆန့်ကျင်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပဋိက္ခေပေါ-သည်၊ ပရ ဝါဒိဿ-၏ ပယ်ခြင်းတည်း၊ ဧတ္ထ-ဤစတုတ္ထနယသံသနန္တ၌၊ သေသံ-သည်၊ အတ္ထတော-အားဖြင့်၊ ပါကဋမေဝ-သည်သာ၊ ပန-ကား၊ ဧတ္ထ-ဤစတုတ္ထနယသံ သနန္တ၌၊ ဓမ္မတော-ပါဠိတော်တရားအားဖြင့်၊ သတ္တပညာသာယ-ငါးဆယ့်ခုနစ်ပါး သော၊ သစ္စိကဋ္ဌေသု-သစ္စိကဋ္ဌတရားတို့တွင်၊ ဧကေကသ္မိ-တစ်ပါးတစ်ပါးသော သစ္စိကဋ္ဌတရား၌၊ စတ္တာရိ စတ္တာရိ-လေးပါး လေးပါးတို့ကို၊ ကတွာ-ပြု၍၊ (ရူပံ ပုဂ္ဂလော၊ ဝေဒနာ ပုဂ္ဂလော စသည်အားဖြင့် လေးပါးလေးပါးစီ ပြု၍)၊ နိဂ္ဂဟ ဝသေန-နိဂ္ဂဟ၏အပြားအားဖြင့်၊ အဋ္ဌဝိသာမိကာနိ-နှစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး အပိုအလွန် ရှိကုန်သော၊ ဒေဝပဉ္စကသတာနိ-နှစ်ရာသော နိဂ္ဂဟပဉ္စကတို့ကို၊ ဒသသိတာနိ-အပ် ကုန်ပြီ၊ ပရဝါဒိပက္ခေပိ-၌လည်း၊ ပဋိကမ္မဝသေန-ပဋိကမ္မ၏ အပြားအားဖြင့်၊ တတ္ထ ကာနေဝ-ထိုမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော ပဋိကမ္မပဉ္စကတို့ကိုပင်၊ (ဒသသိတာနိ-အပ် ကုန်ပြီ။ “နှစ်ရာနှစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသော နိဂ္ဂဟပဉ္စကတို့ကိုပင် ပြတော်မူအပ်ကုန်ပြီ”- ဟူလို။)

သမယဝိရောဓေန။ ။ “ရူပါဒိဟိ အညော အနညော စ ပုဂ္ဂလော န ဝတ္ထုဗ္ဗောတိ လဒ္ဓိ သမယော”ဟု သုဒ္ဓိကသံသနန္တ၌ ဋီကာဖွင့်သည့်အတိုင်း “ရုပ်၌ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ရအပ်သလော” ဟု မေးရာဝယ် “အာမန္တာ”ဟု ဝန်ခံလျှင် “ရုပ်တစ်ခြား ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ခြား”ဟု ယူရာရောက်သော ကြောင့် အယူနှင့် ဆန့်ကျင်၏၊ ဤသို့ ဆန့်ကျင်ခြင်းကြောင့် ဝန်မခံပဲ ပရဝါဒိ ပယ်သည်၊ “အညတြ ရူပါ၊ ပုဂ္ဂလသို့ ရူပံ”ဟူသော ပြဿနာကို ပယ်ရာ၌လည်း နည်းတူ။ [ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ ဘယကို ဤ၌ ဋီကာဖွင့်အတိုင်း ရှေ့၌ ရေးခဲ့ပြီ။]

ပန-ကား၊ ဧတ္ထ-ဤပရဝါဒီပက္ခန္ဓိ၊ အတ္ထိ ပုဂ္ဂလောတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တေ-ဆိုအပ်သော်၊ ဝါ-ဆိုအပ်ရာ၌၊ သကဝါဒိဿ-၏၊ ယာ ပဋိညာ-သည်၊ (အတ္ထိ) သာ-ထိုဝန်ခံခြင်းသည်၊ သုတ္တေ-သုတ်၌၊ အာဂတေန-လာသော၊ သမ္မုတိဝသေန-သမ္မုတိသစ္စာ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ (ပဋိညာ-တည်း၊) ရူပံ ပုဂ္ဂလောတိ အာဒိသု-အစရှိသော ပြဿနာတို့၌၊ ယော ပဋိက္ခေပေါ-သည်၊ (အတ္ထိ) သော-ထိုပယ်ခြင်းသည်၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိပဉ္စဿ-သက္ကာယဒိဋ္ဌိပြဿနာ၏၊ ဝါ-ကို၊ ဌပနီယတ္တာ-မဖြေပဲ ထားထိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (သကဝါဒိဿ-၏၊ ပဋိက္ခေပေါ-တည်း၊) [“ရူပံ ပုဂ္ဂလော”ဟု မေးခြင်းသည် “ရူပံ အတ္တတော သမနုပဿတိ”နှင့် သဘောတူ၏၊ ထို့ကြောင့် “သက္ကာယဒိဋ္ဌိပဉ္စဿ”ဟု ဆိုသည်၊] ပရဝါဒိဿ-၏၊ ပဋိကမ္ပ-တစ်ဖန်ပြန်၍ သုတ်သင်ရှင်းလင်းမှုသည်၊ ဆလဝသေနော-ဆလဝါဒနှင့် စပ်သဖြင့်သာလျှင်၊ (ပဋိကမ္ပ-တည်း၊) ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

စတုတ္ထနယသံသန္ဓနံ-သည်၊ နိဋ္ဌိတံ-ပြီးပြီ။

သံသန္ဓနကထာ စ-သစ္စိကဋ္ဌဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို နှီးနှောရာအခန်းကို ဆိုကြောင်းစကားသည်လည်း၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီးပြီ။

xxxxx

၈။ လက္ခဏယုတ္တိအပ္ပဋိ

၅၃။ ဣဒါနိ-သံသန္ဓနကထာကို ဟောတော်မူပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ လက္ခဏယုတ္တိနာမ-လက္ခဏယုတ္တိကထာမည်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဝါ-လတ်၊ တတ္ထ-ထိုလက္ခဏယုတ္တိကထာ၌၊ (အတ္ထော-ကို၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်လတ်သော နည်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊) ယသ္မာ-ကြောင့်၊ နိဗ္ဗာနံ-ကို၊ ဌပေတွာ-ထား၍၊ သေသော-နိဗ္ဗာန်မှကြွင်းသော၊ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထော-သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထတရားသည်၊ ပစ္စယပဋိဗဒ္ဓတာယ-ကံစသော အကြောင်း၌ ဆက်စပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ကံစသော အကြောင်းနှင့် ဆက်စပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) သပ္ပစ္စယော - ကံစသော အကြောင်းနှင့်တကွ ဖြစ်၏၊ ပစ္စယေဟိ-ကံစသော အကြောင်းတို့သည်၊ သမာဂမ္မ-

လက္ခဏယုတ္တိ။ ။သပ္ပစ္စယ သင်္ခတ စသည်တို့၏အဖြစ် (အကြောင်းရှိခြင်း၊ ပြုစီမံအပ်ခြင်းစသော အခြင်းအရာ) သည် သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထဖြစ်သော ရုပ်နာမ်ဟူသော သင်္ခတတရားတို့၏ အမှတ်လက္ခဏာ ဖြစ်၏၊ အပ္ပစ္စယ အသင်္ခတ စသည်၏အဖြစ် (အကြောင်း မရှိခြင်း၊ မပြုစီမံအပ်ခြင်း စသော အခြင်းအရာ) သည် အသင်္ခတနိဗ္ဗာန်၏ အမှတ်လက္ခဏာဖြစ်၏၊ အသင်္ခတ ပုဂ္ဂလသည် သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထဖြစ်လျှင် သပ္ပစ္စယစသော လက္ခဏာရှိရမည်၊ ထိုလက္ခဏာ ရှိပါ၏လောဟု လက္ခဏာအားဖြင့် ပုဂ္ဂလ၏ ရသင့် မရသင့်ကို စစ်ဆေးမေးမြန်းရာ ကထာကို “လက္ခဏယုတ္တိကထာ”ဟု ခေါ်သည်။

ကောင်းစွာ ရောက်၍၊ ကတတ္တာ-ပြုအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သင်္ခတော-သင်္ခတ မည်၏။ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ-ဖြစ်၍၊ နိရုဇ္ဈနတော-ချုပ်ခြင်းကြောင့်၊ (ချုပ်သည့်အတွက်၊) သဒါ-အခါခပ်သိမ်း၊ အဘာဝတော-မရှိခြင်းကြောင့်၊ အသဿတော-အခါခပ်သိမ်း ထင်ရှားမရှိ၊ ဥပ္ပတ္တိကာရဏသင်္ခါတဿ-ဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ နိမိတ္တဿ-အကြောင်း၏၊ အတ္တိတာယ-ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သနိမိတ္တော-အကြောင်းနှင့်တကွဖြစ်၏။ [နိမိတ္တသဒ္ဓါ၏ ဝိဂ္ဂဟ-ကိုယ်ဟူသော အနက်ကိုလည်း ဟောသောကြောင့် ထိုအနက်ကို တားမြစ်လို၍ “ဥပ္ပတ္တိကာရဏသင်္ခါတဿ”ဟု ဆိုသည်။]

နိဗ္ဗာန်-သည်၊ ဂုတ္တပ္ပကာရာဘာဝတော-ဆိုအပ်ပြီးသော ပစ္စယပဋိဗဒ္ဓတာ စသော အပြား၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ အပ္ပစ္စယ-ကံစသောအကြောင်း မရှိ၊ အသင်္ခတ-သင်္ခတ မဟုတ်၊ သဿတံ-အခါခပ်သိမ်း ထင်ရှားရှိ၏၊ အနိမိတ္တ-အကြောင်း မရှိ၊ ဣဒံ-ဤအကြောင်းစသည်တို့၏ ရှိခြင်း မရှိခြင်းသည်၊ သစ္စိကဋ္ဌဿ-သစ္စိကဋ္ဌ တရား၏၊ လက္ခဏံ-အမှတ်အသားတည်း၊ တသွာ-ကြောင့်၊ ပုဂ္ဂလောပိ-သည် လည်း၊ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထောဝ-သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထတရားသည်သာ၊ ယဒိ (ဟောတိ)-အံ့၊ (စေသတိ) တဿာပိ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏လည်း၊ ဣမိနာ လက္ခဏေန-ဤသပ္ပစ္စယ တာ အစရှိသော လက္ခဏာသည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ-၏၊ ဣတိ-ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ပုဂ္ဂလော သပ္ပစ္စယောတိ အာဒယော-အစရှိကုန်သော၊ အဋ္ဌပိ-လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ အနုယောဂါ-မေးစိစစ်ခြင်းတို့သည်၊ သကဝါဒိဿ-၏၊ (အနုယောဂါ-တို့တည်း) ပဋိက္ခေပေါ-သည်၊ ပရဝါဒိဿ-၏ ပယ်ခြင်းတည်း၊ ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤလက္ခဏယုတ္တိကထာ၌၊ အာဇာနာဟိ နိဂ္ဂဟန္တိအာဒိ-အစရှိသော ပါဠိ တော်စကားကို၊ သံခိတ္တံ-သံဂါယနာတင်ထေရ်တို့သည် ချုံးအပ်ပြီ၊ ဧဝံ-သို့၊ သကဝါဒိပက္ခေ-၌၊ အနုလောမပစ္စနိကေ-၌၊ အနုလောမမတ္ထဝသေန-အနုလောမမျှ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အဋ္ဌ-ကုန်သော၊ ဧတာနိ ပဉ္စကာနိ ၂ - တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ-ကုန်၏။ [မတ္တဖြင့် အနုလောမပစ္စကနောက်ဝယ် ပဋိကမ္မစတုက္ကစသည်တို့ကို မပြတော့ဟု သိစေသည်။]

၁။ ပနက္ခေ သံခိတ္တံ။ ။ပါဠိတော်ကြည့်ပါ။ “န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ” နောက်၌ “အာဇာနာဟိ နိဂ္ဂဟံ” စသည်ကို မပြတော့ပဲ ချုံးထားသည်။

၂။ အဋ္ဌပဉ္စကာနိ။ ။သပ္ပစ္စယောနှင့် စပ်၍ အနုလောမပစ္စက ၁-ပါး၊ အပ္ပစ္စယောနှင့် စပ်၍ အနုလောမပစ္စက ၁-ပါး ဤသို့အားဖြင့် “သင်္ခတ အသင်္ခတ၊ သဿတ အသဿတ၊ သနိမိတ္တ အနိမိတ္တ”တို့နှင့် စပ်၍ ၂-ပါးစီရှိသောကြောင့် “အဋ္ဌပဉ္စကာနိ”ဟု ဆိုသည်။

၅၄။ ပရဝါဒီပက္ခေဝိ-၌လည်း၊ ပစ္စနိကာနုလောမေ-၌၊ ပစ္စနိကမတ္တဝသေန-ပစ္စနိကမျှ၏အစွမ်းဖြင့်၊ အဋ္ဌေဝ-ရှစ်ပါးသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ (ပဉ္စကာနိ-တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ-ကုန်၏။) တတ္ထ-ထိုပရဝါဒီပက္ခေဝိ၊ ပရဝါဒီနာ-သည်၊ သုတ္တဝသေန-အတ္ထိ ပုဂ္ဂလော စသော သုတ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ သမ္မုတိသစ္စ-ကို၊ သာဓိတ-ပြီးစေအပ်ပြီ၊ [သုတ်ကို သာဓကပြု၍ ပုဂ္ဂလ၏ သမ္မုတိသစ္စအဖြစ်ကို ပြီးစေအပ်ပြီ၊] စ-ဆက်၊ သမ္မုတိယာ-သမ္မုတိပညတ်၏၊ သပ္ပစ္စယာဒိဘာဝေါ-သပ္ပစ္စယအစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ တသွာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ သမ္မုတိပညတ်၏ သပ္ပစ္စယအစရှိသည်တို့၏အဖြစ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊) ယယထာဝတောဝ-ဟုတ်မှန်သော သဘောအားဖြင့်သာလျှင်၊ ပဋိက္ခေပေါ-သည်၊ သကဝါဒိဿ-၏ ပယ်ခြင်းတည်း၊ (ရှေး နိဿယ၌ “ယထာဝတောဝ”ဟု ရှိသည်၊) ပန-ကား၊ ဆလဝသေန-ဆလဝါဒ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝတ္ထဗ္ဗ-ပရဝါဒီ ဆိုထိုက်သော၊ အာဇာနာဟိ ပဋိကမ္မန္တိ အာဒိ-အစရှိသော၊ သဗ္ဗ-အလုံးစုံသော ပါဠိတော်စကားကို၊ ဣဓာပိ-ဤပရဝါဒီ ပက္ခေဝိလည်း၊ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) သံခိတ္တမေဝ-အပ်သည်သာ။

လက္ခဏယုတ္တကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီးပြီ။

xxxxx

၉။ ဝစနသောဓန ၊ အပ္ပဋ္ဌ

၅၅-၅၉။ ဣဒါနိ-လက္ခဏယုတ္တိကထာကို ဟောတော်မူပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ ဝစနသောဓန-သဒ္ဒါကို သုတ်သင်ကြောင်းစကားသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဝါ-လတ်၊ တတ္ထ-ထိုဝစနသောဓနကထာ၌၊ ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတိတိ-ဟူသော၊ ယဒေတံ (ယံဇေတံ) ဝစနံ-အကြင်သဒ္ဒါသည်၊ (အတ္ထိ) တံ-ထိုသဒ္ဒါကို၊ သောဓေတုံ-သုတ်သင်

၁။ အာဇာနာဟိ ပဋိကမ္မန္တိအာဒိ။ ။ရှေ့၌ “ပစ္စနိကမတ္တဝသေန အဋ္ဌေဝ”ဟု ဆိုခဲ့၏။ ထိုပစ္စနိက၌ “အာဇာနာဟိ နိဂ္ဂဟံ”ဟု ဆိုရိုးရှိသော်လည်း မပြတော့၊ ထို့ကြောင့် ပစ္စနိကာနုလောမေ စသော ဤစကားသည် နောက်၌ “အာဇာနာဟိ ပဋိကမ္မ”ဟူသော စကားနှင့် မညီဟု မှီကာ၌ ကောက်ချက်ချသည်၊ အနုဋီကာ၌လည်း “အာဇာနာဟိ ပဋိကမ္မ”ကို ပယ်၍ “အာဇာနာဟိ နိဂ္ဂဟန္တိ ပါဌော ဂဟေတဗ္ဗော”ဟု ဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် “အာဇာနာဟိ ပဋိကမ္မ”ကို ပမာဒလေခပါဌ်ဟု ယူစေလိုသည်။

၂။ ဝစနသောဓန။ ။ပုဂ္ဂလောဟူသော သဒ္ဒါ၊ ဥပလဗ္ဘတိတိဟူသော သဒ္ဒါ ၂-ခုတို့၏ အနက်အရ တူ မတူကို စိစစ်၍ သဒ္ဒါကို သုတ်သင်ကြောင်း ပါဠိတော်စကားရပ်ကို “ဝစနသောဓန”ဟု ခေါ်သည်။

ခြင်းငှာ၊ ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဗတိ၊ ဥပလဗ္ဗတိ ပုဂ္ဂလောတိ-ဟူသော၊ ပုစ္ဆာ-သည်၊ သကဝါဒိဿ-၏၊ ပုစ္ဆာတည်း၊ တဿ-ထိုသဒ္ဒါ၏၊ အတ္ထော-အနက်ကား၊ ပုဂ္ဂလော-ပုဂ္ဂလောဟူသော ပုဒ်လည်းကောင်း၊ ဥပလဗ္ဗတိ-ဥပလဗ္ဗတိဟူသော ပုဒ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ယဒေတံ (ယံ+ဒေတံ) ပဒဒ္ဒယံ-အကြင်ပုဒ်နှစ်ပါးအပေါင်းသည်၊ (အတ္ထိ) တံ-ထိုပုဒ်နှစ်ပါးအပေါင်းသည်၊ ဧကတ္ထံ ဝါ-တူသော အနက်ရှိသည်သော်လည်းကောင်း၊ နာနတ္ထံ ဝါ-အထူးထူးသော အနက်ရှိသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဘဝေယျ-ဖြစ်ရာ၏၊ တာဝ-ဧကတ္ထမှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌံ-အပ်သော၊) နာနတ္ထံ-အထူးထူးသော အနက်ရှိသည်၊ ယဒိ (ဘဝေယျ)-အကယ်၍ ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) ရှုပ်သည်၊ အညံ-ဝေဒနာမှ တစ်မျိုးတစ်ခြားသည်၊ (ဟောတိ) ယထာ-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဝေဒနာ-သည်၊ အညာ-ရုပ်မှ တစ်မျိုးတစ်ခြားသည်၊ (ဟောတိ ယထာ-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊) ဧဝံ-တူ၊ ပုဂ္ဂလော-ပုဂ္ဂလောဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ အညော-ဥပလဗ္ဗတိဟူသော သဒ္ဒါမှ တစ်မျိုးတစ်ခြားတည်း၊ ဥပလဗ္ဗတိ-ဥပလဗ္ဗတိဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ အညော-ပုဂ္ဂလောဟူသော သဒ္ဒါမှ တစ်မျိုးတစ်ခြားတည်း၊ ဣတိ-ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်သည်၊ အာပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏၊ အထ-သို့မဟုတ်၊ ဧကတ္ထံ-တူသော အနက်ရှိသည်၊ (ယဒိ ဘဝေယျ-အံ့၊ ဧဝံသတိ၊) ယံ-အကြင်သဘောသည်၊ စိတ္တံ-စိတ်တည်း၊ တံ-ထိုသဘောသည်၊ မနော-မနသည်၊ (ဟောတိ) ယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ယေဝ (ယော+ဧဝ)-အကြင်အနက်သည်ပင်၊ ပုဂ္ဂလော-ပုဂ္ဂလတည်း၊ သော (ဧဝ)-ထိုအနက်ကိုပင်၊ ဥပလဗ္ဗတိ-၏၊ ဣတိ-ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်သည်၊ အာပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏၊ တေန-ကြောင့်၊ တံ-အသင်ပရဝါဒီကို၊ ဝဒါမိ-ဆို၏၊ (ကိံ) တေ-အသင်ပရဝါဒီ၏၊ ယော ပုဂ္ဂလော-သည်၊ (အတ္ထိ) သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ယဒိ ဥပလဗ္ဗတိ-အံ့၊ ဧဝံသန္တေ-ဤသို့ဖြစ်လသော်၊ ယော ယော-အကြင်အကြင်အနက်ကို၊ ဥပလဗ္ဗတိ-၏၊ သော သော-ထိုထိုအနက်သည်၊ ပုဂ္ဂလော-တည်း၊ ဣတိ-သည်၊ အာပဇ္ဇတိ-၏၊ ကိံ-အသို့ပါနည်း၊ ဧတံ-ဤဥပလဗ္ဗတိနှင့် ပုဂ္ဂလ၏ အရတူသည်၏ အဖြစ်ကို၊ သမ္ပဋိစ္ဆသိ-လက်ခံပါသလော၊ ဣတိ-သို့၊ (ဝဒါမိ-၏၊ ဣတိ အယံ-ကား၊ တဿ-ထိုသဒ္ဒါ၏၊ အတ္ထော-တည်း။)

တတော-ထိုသို့ မေးခြင်းကြောင့်၊ (တစ်နည်း) တတော-ထိုမှနောက်၌၊ ပုဂ္ဂလဝါဒီ-ပုဂ္ဂိုလ်ရှိ၏ဟု ပြောဆိုလေ့ရှိသော ပရဝါဒီသည်၊ (အာဟဋ္ဌံ စပ်၊) ယသွာ-ကြောင့်၊ ပုဂ္ဂလဿ-၏၊ ဝါ-ကို၊ ဥပလဗ္ဗတံ-ပညာဖြင့် ကပ်၍ ရှုမှတ်သည်ရှိသော်

သေဝ (ယေဝ) ပုဂ္ဂလော။ ။ “ယံ စိတ္တံ တံ မနော”ဟု ရှေ့ဝါကျ၌ “ယံ စိတ္တံ”ဟု ဆို၍ နောက်ဝါကျ၌ “တံ မနော”ဟု ဆိုသကဲ့သို့ ထို့အတူ ရှေ့၌ “ယေ (ယော+ဧဝ) ပုဂ္ဂလော”ဟု ဆို၍ နောက်ဝါကျ၌ “သော”ဟု ဆိုသင့်မည် ထင်သည်။

ရအပ် ရနိုင်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဣစ္ဆတိ-အလိုရှိ၏၊ ဥပလဗ္ဘမာနာနမ္ပိ-ပညာဖြင့် ကပ်၍ ရှုမှတ်သည်ရှိသော် ရအပ် ရနိုင်ပါကုန်သော်လည်း၊ ဝါ-ရအပ် ရနိုင်သည် လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ရူပါဒီနံ-ရုပ်အစရှိသော တရားတို့၏၊ ပုဂ္ဂလဘာဝံ-ပုဂ္ဂိုလ်၏ အဖြစ်ကို၊ န ဣစ္ဆတိ-အလိုမရှိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတိ ၊ပေ၊ န ပုဂ္ဂလောတိအာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ-ဆိုပြီး၊ တဿ-ထိုပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတိ အစရှိသော စကားရပ်၏၊ အတ္ထော-ကား၊ မမ-အကျွန်ုပ်၏၊ ပုဂ္ဂလော-ကို၊ (ဥပလဗ္ဘတိ၌ စပ်၊) အတ္ထိ ပုဂ္ဂလောတိ-ဟူသော၊ သတ္ထု-မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဝစနတော-စကားတော်ကြောင့်၊ ဥပလဗ္ဘတိ-၏၊ ပန-ထိုသို့ ရအပ် ရနိုင်ပါသော် လည်း၊ ယော-အကြင်အနက်ကို၊ ဥပလဗ္ဘတိ-၏၊ သဗ္ဗော-အလုံးစုံသော၊ သော- ထိုပညာဖြင့်ကပ်၍ ရှုမှတ်သည်ရှိသော် ရအပ် ရနိုင်သော အနက်သည်၊ န ပုဂ္ဂလော-ပုဂ္ဂိုလ် မဟုတ်၊ အထခေါ-အဟုတ်ကား၊ ကေဟိစိ-အချို့သော အနက် သည်၊ ပုဂ္ဂလော-တည်း၊ ကေဟိစိ-သည်၊ န ပုဂ္ဂလော-ပုဂ္ဂိုလ် မဟုတ်၊ ဣတိ (အယံ-ကား၊ အတ္ထော-တည်း၊) တတ္ထ-ထိုကေဟိစိ ပုဂ္ဂလောအစရှိသော စကား ရပ်၌၊ ကေကာရော-ကေသဒ္ဓါသည်၊ ကေကာရတ္ထေ - ကေသဒ္ဓါ၏ အနက်၌၊ (ဟောတိ၊) ဟိကာရော စ-ဟိသဒ္ဓါသည်ကား၊ နိပါတမတ္ထော-အနက်မရ နိပါတ် မျှသာတည်း၊ ကောစိ-အချို့သော ဥပလဗ္ဘတိအနက်သည်၊ ပုဂ္ဂလော-တည်း၊ ကောစိ-သည်၊ န ပုဂ္ဂလော-ပုဂ္ဂိုလ် မဟုတ်၊ ဣတိ အယံ ပန-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ-ဤကေဟိစိ ပုဂ္ဂလော၊ ကေဟိစိ န ပုဂ္ဂလောဟူသော ပါဌ်၌၊ အတ္ထော-တည်း။

ဣဒံ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တံ-အပ်သည်၊ ဝါ-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ (ကိ ဝုတ္တံ ဟောတိ-နည်း၊) ဟိ-ချဲ့၊ ပုဂ္ဂလောပိ-ကိုလည်း၊ ရူပါဒီသုပိ-ရုပ်အစရှိသည်တို့တွင် လည်း၊ ယောကောစိ ဓမ္မော-အကြင်အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော တရားသည်၊ (ဟုတွာ၊) ဥပလဗ္ဘတိယေဝ-သည်သာ၊ တတ္ထ-ထိုရုပ်အစရှိသော တရားတို့တွင်၊ ပုဂ္ဂလောဝ - ပုဂ္ဂလသည်သာ၊ ပုဂ္ဂလော - မည်၏၊ ရူပါဒီသု ပန-ရုပ်အစရှိသော

၁။ ကေကာရတ္ထေ ၊ပေ၊ နိပါတမတ္ထော။ ။ကေဟိစိ၌ ကေသဒ္ဓါသည် “န ဟေဝ ဝတ္ထဗ္ဗေ”၌ကဲ့သို့ သိ-ကို ဧ-ပြုထားသော သဒ္ဓါတည်း၊ ဟိကား အနက်အထူးမရသော နိပါတ် မျှသာ၊ စိနိပါတ်အတွက်မူ ကိသဒ္ဓါနှင့် တွဲ၍ အပ္ပအနက် (အချို့ဟူသော အနက်) ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် “ဥပလဗ္ဘတိ-သော၊ ကောစိ-အချို့သော အနက်သည်၊ ပုဂ္ဂလော-မည်၏၊”စသည်ဖြင့် ပါဠိတော်၌ အနက်ပေးရသည်။

၂။ ပုဂ္ဂလောပိ ၊ပေ၊ န ပုဂ္ဂလော။ ။ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသောအနက်ကို ရုပ်ဝေဒနာ အစရှိသည် တို့တွင် အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော အနက်ဖြစ်၍ ရအပ် ရနိုင်သည်သာ၊ ထို့ကြောင့် ပရဝါဒီ

တရားတို့တွင်ကား၊ ကောစိပိ-တစ်စုံတစ်ခုသောတရားသည်လည်း၊ န ပုဂ္ဂလော-ပုဂ္ဂိုလ် မဟုတ်၊ ဣတိ (ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ) တတော-ထိုမှနောက်၌၊ တံ-ထိုပရဝါဒီကို၊ သကဝါဒီ-သည်၊ ပုဂ္ဂလော၊ ပေ၊ န ဥပလဗ္ဘတိတိ-ဟူ၍၊ အာဟ-ပြီ၊ တဿ-ထိုပုဂ္ဂလော ကေဟိစိ အစရှိသော စကားရပ်၏၊ အတ္ထော-ကား၊ ပုဂ္ဂလော-ပုဂ္ဂလောဟူသော ပုဒ်လည်းကောင်း၊ ဥပလဗ္ဘတိ-ဥပလဗ္ဘတိဟူသော ပုဒ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပဒဒ္ဒယဿ-ပုဒ် ၂-ပါးအပေါင်း၏၊ အတ္ထတော-အားဖြင့်၊ ဧကတ္ထေ-တူသည်၏အဖြစ်သည်၊ (သတိ-သော်၊) ဥပလဗ္ဘတိတိ-ဟူ၍၊ အနညာတော-ခွင့်ပြုအပ်သော၊ ဓမ္မော-တရားဟူသည်၊ ပုဂ္ဂလတော-မှ၊ အနညော-တစ်မျိုးတစ်ခြား တစ်ပါး မဟုတ်သည်၊ (သမာနော) အပိ-ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ကောစိ-အချို့သော ဥပလဗ္ဘတိသည်၊ ပုဂ္ဂလော-ပုဂ္ဂလမည်သည်၊ ယဒိ (ဟောတိ)-အံ၊ ကောစိ-အချို့သော ဥပလဗ္ဘတိသည်၊ ပုဂ္ဂလော-သည်၊ ယဒိ န (ဟောတိ)-အံ၊ (ဧဝံသတိ) တေ-အသင်ပရဝါဒီ၏၊ ပုဂ္ဂလောပိ-ကိုလည်း၊ ကောစိ-အချို့သော ပုဂ္ဂလသည်၊ ဥပလဗ္ဘတိ-၏၊ ကောစိ-အချို့သော ပုဂ္ဂလသည်၊ န ဥပလဗ္ဘတိ-မရအပ် မရနိုင်၊ ဣတိ-ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်သည်၊ အာပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏၊ ကိ-နည်း၊ ဧတံ-ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ သမ္ပဋိစ္ဆသိ-လက်ခံပါသလော၊ ဣတိ (အယံ-ကား၊ အတ္ထော-တည်း။)

သော-ထိုပရဝါဒီသည်၊ ပုဂ္ဂလဿ-၏၊ အနုပလဒ္ဓိ-ကို၊ အနိစ္စန္တော-အလို မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ န ဟေဝန္တိ-န ဟေဝံ ဝတ္ထဗေဟူ၍၊ ပဋိက္ခိပတိ-ပယ်၏၊ ဣတော-ဤန ဟေဝံ ဝတ္ထဗေဟူသောပုဒ်မှ၊ ပရံ-နောက်၌၊ အာဇာနာဟိ နိဂ္ဂဟန္တိ

အလိုအားဖြင့် “ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတိဧဝံ”ဟု အဝဓာရဏအနက်ကို ရနိုင်၏၊ ဥပလဗ္ဘတိ ပုဂ္ဂလော၌ကား ဥပလဗ္ဘတိအနက်ဟူသမျှသည် “ပုဂ္ဂလော ဧဝံ”ဟု အဝဓာရဏအနက် မရနိုင်၊ ထို့ကြောင့် “ကေဟိစိ ပုဂ္ဂလော ကေဟိစိ န ပုဂ္ဂလော”ဟု ဖြေရသည်-ဟူလို၊

တဿတ္ထော။ “ပုဂ္ဂလော ကေဟိစိ ဥပလဗ္ဘတိ ကေဟိစိ န ဥပလဗ္ဘတိ”ကို အနက်ဖွင့်လို၍ “တဿတ္ထော”ဟု မိန့်သည်၊ “ပုဂ္ဂလော၊ ပေ၊ ဧကတ္ထေ-ပုဂ္ဂလောနှင့် ဥပလဗ္ဘတိ ၂-ပုဒ်အပေါင်း၏ အနက်အားဖြင့် တူသည်၏အဖြစ် ဖြစ်လသော်၊ ဥပလဗ္ဘတိတိ အနညာတော ဓမ္မော-ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတိဟု ခွင့်ပြုအပ်သော တရားသည်၊ ပုဂ္ဂလတော အနညောပိ-ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတိ၌ ပြုအပ်သော ပုဂ္ဂလမှတစ်မျိုးတစ်ခြား မဟုတ်ပါသော်လည်း၊ ယဒိ ကောစိ ပုဂ္ဂလော ကောစိ နပုဂ္ဂလော-အကယ်၍ အချို့ဥပလဗ္ဘတိသည် ပုဂ္ဂလ၊ အချို့ဥပလဗ္ဘတိသည် ပုဂ္ဂလ မဟုတ်သည်ဖြစ်အံ့၊ ပုဂ္ဂလောပိ၊ ပေ၊ အာပဇ္ဇတိ-သင်၏ ပုဂ္ဂလသည်လည်း အချို့ပုဂ္ဂလကို ရအပ်၏၊ အချို့ပုဂ္ဂလကို မရအပ်ဟု ဤအနက်သည် ဖြစ်နေ၏၊ ကိ သမ္ပဋိစ္ဆသိ ဧတံ-ဤအနက် အဓိပ္ပာယ်ကို အသင် ဝန်ခံပါသလော၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်။”ဟု တဿ အတ္ထောကို ပြန်လှည့်ပါ။

အာဒိ-အစရှိသော၊ သဗ္ဗ-အလုံးစုံသော စကားရပ်ကို၊ သံခိတ္တံ-အပ်ပြီ၊ ပန-ထိုသို့ အကျဉ်းချုံးအပ်ပါသော်လည်း၊ ဝိတ္တာရတော-အားဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗ-၏၊ ပုဂ္ဂလော သစ္စိကဋ္ဌောတိအာဒိသုပိ-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော-ပင် တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ သဗ္ဗာနိ-ကုန်သော၊ ဧတာနိ-ဤသစ္စိကဋ္ဌော အစရှိသော ပုဒ်တို့ သည်၊ ဥပလဗ္ဘတိ ဝေဝစနာနေဝ-(သစ္စိကဋ္ဌော၊ ဝိဇ္ဇမာနော၊ သံဝိဇ္ဇမာနော၊ အတ္ထိ ဟူသော ပုဒ်တို့သည်) ဥပလဗ္ဘတိပုဒ်၏ ဝေဝစပရိယာယ် စကားလှယ်တို့သာတည်း၊ အပိစ-စိုးစဉ်းအနည်းငယ် ဆိုဖွယ်အထူးကား၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ပုဂ္ဂလော ဥပ လဗ္ဘတိ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထေနာတိ-ဟူသော၊ အယံ-ဤဝန်ခံခြင်းသည်၊ ပုဂ္ဂလဝါဒိ နော-၏၊ ပဋိညာ-တည်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ အဿ-ထိုပရဝါဒီ၏၊ ပုဂ္ဂလော-ကို၊ ဥပလဗ္ဘတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ လဒ္ဓိ-အယူသည်၊ (ဟောတိ) ယထေဝ-ဖြစ်သကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ-သာလျှင်၊ ပုဂ္ဂလော-သည်၊ သစ္စိကဋ္ဌော-မှန်ကန်သော အနက်တည်း၊ ဣတိ-ဤအယူသည်၊ အာပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏၊ ပန-ကား၊ အဿ-ထိုပုဂ္ဂလဝါဒီ၏၊ ပုဂ္ဂလော-သည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ယာ လဒ္ဓိ-သည်၊ (အတ္ထိ) တဿာ-

၁။ အပိစ။ ။ “သဗ္ဗာနိ ဟေတာနိ ဥပလဗ္ဘတိ ဝေဝစနာနေဝ”ဟူသော ရှေ့စကားဝယ် စိုးစဉ်းအနည်းငယ်အထူးကို ပြလိုသောကြောင့် “အပိစ” စသည်ကို မိန့်သည်၊ ဤအပိစ၏ အနက်သည် “တသ္မာ၊ ပေ၊ သောမိတာနိ” တိုင်အောင်တည်း။

၂။ ယသ္မာ၊ ပေ၊ ပဋိညာ။ ။ “ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတိ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထေန”ဟု ပုဂ္ဂလ ကထာ အစတုန်းက မေးအပ်သော ပြဿနာကို “အာမန္တာ”ဟု ပရဝါဒီက ဝန်ခံခဲ့၏၊ ထိုသို့ ဝန်ခံခဲ့သည်ကို ရည်ရွယ်၍ “အယံ ပုဂ္ဂလဝါဒီနော ပဋိညာ”ဟု ဆိုသည်။

၃။ တသ္မာ၊ ပေ၊ အာပဇ္ဇတိ။ ။ ထိုသို့ ဝန်ခံခဲ့သောကြောင့် “ပုဂ္ဂိုလ်ကို ရအပ်၏” ဟူသော အယူသည် ပရဝါဒီအတွက် ခိုင်မြဲသော အယူဖြစ်သကဲ့သို့ “သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထေန”ဟု ဝန်ခံခဲ့သောကြောင့် ပုဂ္ဂိုလ်၏ သစ္စိကဋ္ဌအဖြစ်ဟူသော အယူသည်လည်း ပရဝါဒီအတွက် ခိုင်မြဲသော အယူပင်ဖြစ်၏ဟု အနက်အဓိပ္ပာယ် ရောက်သည်၊ ဤစကားရပ်ဖြင့် ဤဝစန သောနေအခန်း၌လာသော ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတိ စသော စကား၊ ပုဂ္ဂလော သစ္စိကဋ္ဌော စသော စကား၏ ဝစနသောနေဖြစ်ပုံကို ပြသည်။

၄။ ယာ ပနဿ၊ ပေ၊ လဒ္ဓိ။ ။ “အတ္ထိ ပုဂ္ဂလော အတ္တဟိတာယ ပဋိပနော”ဟု သော ပါဠိတော်ကို သာဓကပြု၍ “ပုဂ္ဂိုလ် ရှိ၏”ဟူသော အယူသည်လည်း ထိုပရဝါဒီ၏ ခိုင်မြဲသော အယူပင် ဖြစ်၏၊ တဿာ ဝိဇ္ဇမာနောတိ ဝေဝစနမေဝ ဝိဇ္ဇမာနောဟူသော စကားသည် ထိုအတ္ထိ၏ ဝေဝစပရိယာယ် စကားလှယ်ဖြစ်၏၊ ဤစကားရပ်ဖြင့် ဤဝစန သောနေ အခန်း၌ လာသော “ပုဂ္ဂလော အတ္ထိ” စသောစကား၊ “ပုဂ္ဂလော ဝိဇ္ဇမာနော”ဟူသော စကား၏ ဝေဝစနဖြစ်ပုံကို ပြသည်။

ထိုပုဂ္ဂလော အတ္ထိဟူသော အယူ၏၊ ဝိဇ္ဇမာနောတိ-ဟူသော ပုဒ်သည်၊ ဝေဝစနမေဝ-သည်သာတည်း၊ (တစ်နည်း) တဿာ-ကို၊ (ဒီပကံ-ပြတတ်သော၊ အတ္ထိတိ ဝစနံ-အတ္ထိဟူသော သဒ္ဒါသည်၊) ဝိဇ္ဇမာနောတိ-ဟူသော ပုဒ်၏၊ ဝေဝစနမေဝ-သည်သာတည်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သဗ္ဗာနိပိ-လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဧတာနိ ဝစနာနိ-ဥပလဗ္ဘတိ၊ သစ္စိကဋ္ဌော၊ ဝိဇ္ဇမာနော၊ အတ္ထိဟူသော ဤသဒ္ဒါတို့ကို၊ သောဓိတာနိ-သုတ်သင်အပ်ကုန်ပြီ။

၆၀။ တတ္ထ-ထိုဝစနသောဓနအခန်း၌၊ အဝသာနေ-အဆုံး၌၊ ပုဂ္ဂလော အတ္ထိ အတ္ထိ န သဗ္ဗော ပုဂ္ဂလောတိအာဒိ-အစရှိသော၊ ယံ-အကြင်စကားရပ်ကို၊ (သကဝါဒီနာ-သည်၊ တစ်နည်း- အာယသ္မတာ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿထေရေန-သည်၊) ဝုတ္တံ^၂-အပ်ပြီ၊ တတြ-ထိုစကားရပ်၌၊ အယံ-ကား၊ အဓိပ္ပာယော-သကဝါဒီ၏ အလိုတည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ ပရဝါဒီနာ-သည်၊ ပုဂ္ဂလော အတ္ထိ၊ ပေ၊ ပုဂ္ဂလော တိ-ဟူသော၊ ယံ ဧတံ (ဝစနံ)-အကြင်စကားကို၊ ဝုတ္တံ-အပ်ပြီ၊ တံ-ထိုစကားသည်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ အတ္ထတော-အားဖြင့်၊ ပုဂ္ဂလော-သည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ အတ္ထိ-ရှိသော၊ သဗ္ဗော-အလုံးစုံသော အနက်သည်၊ န ပုဂ္ဂလော-ပုဂ္ဂိုလ် မဟုတ်၊ ဣတိ

မှတ်ချက်။ ။ “တဿာ၊ ပေ၊ ဝေဝစနမေဝ”ဟူသော စကားရပ်၌ တဿာဖြင့် ရှေ့ဝါကျ၌ ရှိသော “ယာ လဒ္ဓိ”ကို စွဲရသည်။ သို့သော် ထိုတဿာအတွက် စပ်ပုဒ်မရှိ၊ ထို့ကြောင့် “တဿာ-ထိုအယူကို၊ ဒီပကံ-ပြတတ်သော၊ အတ္ထိတိဝစနံ-အတ္ထိဟူသော သဒ္ဒါသည်”ဟု ထည့်၍ အနက်ပေးမှ “ဝိဇ္ဇမာနောတိ ဝေဝစနမေဝ”နှင့် အဓိပ္ပာယ်စပ်မိသည်။ စာကျနေဟန် တူသည်။

၁။ တသ္မာ၊ ပေ၊ သောဓိတာနိ။ ။ တသ္မာဖြင့် “ယသ္မာ၊ ပေ၊ အာပဇ္ဇတိ၊ ယာ ပနဿ၊ ပေ၊ ဝေဝစနမေဝ”ဟူသော စကား ၂-ရပ်ကို ပြန်၍ ညွှန်သောကြောင့် ဤဝါကျကို ထိုစကား ၂-ရပ်၏ နိဂုံးဝါကျဟု မှတ်ပါ။ ထိုဆိုအပ်ခဲ့သော အကြောင်းကြောင့် “ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတိ၊ ပုဂ္ဂလော သစ္စိကဋ္ဌော၊ ပုဂ္ဂလော ဝိဇ္ဇမာနော၊ ပုဂ္ဂလော အတ္ထိ”ဟူသော ဤသဒ္ဒါတို့ကို အရှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿထေရ်သည် ဤဝစနသောဓနအခန်း၌ အနက်အဓိပ္ပာယ် အမှန်ရအောင် သုတ်သင်ရှင်းလင်းတော်မူအပ်ပါသည်-ဟူလို။ [ပါဠိတော်စာအုပ်၌ “ပုဂ္ဂလော သံဝိဇ္ဇမာနော”ဟု ရှိသေး၏၊ ဝိဇ္ဇမာနောနှင့် တူသောကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ အထူးမပြုပဲ ထားဟန်တူသည်။ သို့မဟုတ် သံဝိဇ္ဇမာနော စသော ဝါကျသည် ရှေးက ရှိဟန် မတူ။]

၂။ ယံ အဝသာနေ၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။ ဤဝစနသောဓနအခန်းဝယ် အဆုံး၌ “ပုဂ္ဂလော အတ္ထိ၊ အတ္ထိ န သဗ္ဗော ပုဂ္ဂလော”ဟု ဆို၏။ (ပါဠိတော် ကြည့်ပါ။) တတြာယံဓိပ္ပာယော-ထိုစကားရပ်၌ ဆိုလိုရင်းကား = ပရဝါဒီသည် “ပုဂ္ဂလော အတ္ထိ၊ အတ္ထိ ပုဂ္ဂလောတိ”ဟု ရှေ့ပြဿနာကို မေးသောအခါ “ပုဂ္ဂလော အတ္ထိ၊ အတ္ထိ ဧတံပိ ပုဂ္ဂလော၊ ဧတံပိ န ပုဂ္ဂလော”ဟု ဖြေဆို၏။

ဧတ္တကံ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော အနက်အဓိပ္ပာယ်သည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ-
ကြောင့်၊ (ဤမျှလောက်သော အနက်အဓိပ္ပာယ် ရှိသောကြောင့်၊) နံ-ထိပရဝါဒီကို၊
သကဝါဒီ-သည်၊ သမ္ပဋိတ္တပေတွာ-အာမန္တာဟု ဝန်ခံစေပြီး၍၊ ဣဒါနိ-၌၊ နံ-ထိပရ
ဝါဒီကို၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်လတုံသော နည်းဖြင့်၊ အနုယုဉ္ဇတိ^၁-စစ်ဆေး၏၊ (ကိ-
နည်း။)

ဟိ-ချဲ့၊ တယာ-အသင်ပရဝါဒီသည်၊ အတ္ထိ ပုဂ္ဂလော အတ္တဟိတာယ ပဋိ
ပန္နောတိ-ဟူသော၊ ဝစနမတ္ထံ-စကားတော်မျှကို၊ နိဿာယ-အားကိုးတစ်ခု မှီငြမ်း
ပြု၍၊ ပုဂ္ဂလော အတ္ထိတိ-ဟူသော၊ လဒ္ဓိ-ကို၊ ဂဟိတာ^၂-ယူအပ်ပြီ၊ စ-ဆက်၊ ဘဂ
ဝတာ-သည်၊ ဧတံ-ဤစကားတော်ကို၊ ဝုတ္တံ ယထာ-ဟောတော်မူအပ်သကဲ့သို့၊
တထာ-တူ၊ သုညတော၊ ပေ၊ သဒါ သတောတိအာဒိနာ-အစရှိသော၊ နယေန-
ဖြင့်၊ နတ္ထိတိပိ-နတ္ထိဟူ၍လည်း၊ ဝုတ္တံ^၃-အပ်ပြီ၊ [မောဃရာဇာ-မောဃာရာဇာ၊
သဒါ-အခါခပ်သိမ်း၊ သတော-မပြတ်မလပ် အမှတ်ရသည်၊ (ဟုတွာ၊) လောကံ-
သတ္တလောကကို၊ သုညတော-သုည၏အဖြစ်အားဖြင့်၊ ဝါ-သုညချည်းဟူ၍၊ ဝါ-
ဘာမျှမရှိဟူ၍၊ အဝေက္ခဿု-ရှုလော။] တသ္မာ-ကြောင့်၊ တေ-အသင်ပရဝါဒီ၏၊
(လဒ္ဓိ၌ စပ်၊) ပုဂ္ဂလော-သည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ အတ္ထိ-ရှိသော၊ သဗ္ဗော-အလုံးစုံသော
အနက်သည်၊ န ပုဂ္ဂလော-ပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ်၊ ဣတိ-သို့၊ လဒ္ဓိ-သည်၊ (ဟောတိ)

၁။ တံ ယသ္မာ၊ ပေ၊ ဧတ္တကံ။ ။ထိုအဖြေ၌ “ပုဂ္ဂလော အတ္ထိ၊ အတ္ထိ ကေဟိစိ
ပုဂ္ဂလော၊ ကေဟိစိ န ပုဂ္ဂလော”ဟု စကားရှည်နေသော်လည်း ဆိုလိုရင်းအနက်မှာ ပုဂ္ဂလော
အတ္ထိ-ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုတာ ရှိ၏၊ အတ္ထိ န သဗ္ဗော ပုဂ္ဂလော-ရှိသော အနက်သည်အားလုံးကား
ပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ်၊ ဤမျှသာ ဖြစ်သည်။

၂။ တသ္မာ နံ၊ ပေ၊ အနုယုဉ္ဇတိ။ ။ထိုသို့ “ပုဂ္ဂလော အတ္ထိ၊ အတ္ထိ န သဗ္ဗော
ပုဂ္ဂလော”ဟု ဆိုလိုရင်းဖြစ်သောကြောင့် ထိုအဆိုအတိုင်း နောက်ဆုံး ပြဿနာကို မေးသော
အခါ “အာမန္တာ”ဟု ဝန်ခံစေပြီးလျှင် “ပုဂ္ဂလော နတ္ထိ၊ နတ္ထိ န သဗ္ဗော ပုဂ္ဂလောတိ”ဟု စစ်ဆေး
မေးမြန်းပြန်သောအခါ “န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ”ဟု ပယ်လေသည်။

၃။ တယာ ဟိ၊ ပေ၊ ဂဟိတာ။ ။အသင်ပရဝါဒီသည် “အတ္ထိ ပုဂ္ဂလော အတ္တ
ဟိတာယ ပဋိပန္နော”ဟူသော ပါဠိတော်တစ်ရပ်ကို အားကိုးတစ်ခု မှီငြမ်းပြု၍ “ပုဂ္ဂိုလ်ရှိ၏”
ဟူသော အယူကို ယူထား၏။

၄။ ယထာ၊ ပေ၊ တထာ ဝုတ္တံ။ ။“အတ္ထိ ပုဂ္ဂလော” စသော ပါဠိတော်ကို ဘုရား
ဟောတော်မူအပ်သကဲ့သို့ “သုညတော လောကံ အဝေက္ခဿု-သတ္တလောက တစ်ခုလုံးကို
ဘာမျှမရှိသော သုညဟု ရှုပါလော”ဟူသော ပါဠိတော်ဖြင့် “နတ္ထိ”ဟုလည်း ဟောတော်မူအပ်ပြီး
ဖြစ်သည်။ [သုညဟု ရှုလောဟု ဟောတော်မူခြင်းသည် “နတ္ထိ-ဘာမျှမရှိ၊ (ပုဂ္ဂိုလ်လဲမရှိ)”ဟု
ဟောတော်မူရာ ရောက်သည်။]

ယထေဝ-ကဲ့သို့၊ တထာ-တူ၊ ပုဂ္ဂလော-သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ နတ္ထိ-မရှိသော၊ သဗ္ဗော-
အလုံးစုံသော အနက်သည်၊ န ပုဂ္ဂလော-ပုဂ္ဂိုလ် မဟုတ်၊ ကုတိပိ-သို့လည်း၊ (လဒ္ဓိ-
သည်) အာပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏၊ ကိ-အသို့ပါနည်း၊ (ဘယံနယပါလံ) ဧတံ-ဤအယူကို၊
သမ္ပဋိစ္စသိ-လက်ခံပါသလော၊ ကုတိ-ဤသို့၊ (အနုယုဂ္ဂတိ-၏) အထ-ထိုသို့
မေးရာအခါ၌၊ နံ-ထိုပုဂ္ဂလော နတ္ထိဟူသော အယူကို၊ အသမ္ပဋိစ္စန္တော-လက်မခံ
လိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ န ဟေဝါတိ-န ဟေဝံ ဝတ္ထုဗ္ဗေဟူ၍၊ ပဋိက္ခိပတိ-၏၊
ဧတ္ထ-ဤဝစနသောဓနအခန်း၌၊ သေသံ-ကြွင်းသော၊ နိဂ္ဂဟာဒိဝိဓာနံ-နိဂ္ဂဟအစရှိ
သော အစီအရင်ကို၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ ကုတိ-ဤသို့
မှတ်အပ်၏။

ဝစနသောဓနဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီးပြီ။

xxxxx

၁၀။ ပညတ္တာနုယောဂ^၂ အပ္ပဋ္ဌ

၆၁-၆၆။ ကုဒါနိ-ဝစနသောဓနကို ဟောတော်မူပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ ပညတ္တာ
နုယောဂေါနာမ-ပညတ္တာနုယောဂမည်သည်၊ ဝါ-နာမည်ပညတ်ကို စိစစ်ခြင်းမည်
သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဝါ-လတုံ၊ ဟိ-ချဲ့၊ ရူပဓာတုယာ-ရူပဓာတ်၌၊ ဝါ-ရူပဘုံ၌၊
ပုဂ္ဂလဝါဒီ-ပုဂ္ဂိုလ်ရှိ၏ဟု ပြောဆိုလေ့ရှိသော ပရဝါဒီသည်၊ ပုဂ္ဂလံ-ကို၊ ရူပိ-ရုပ်
ရှိ၏ဟူ၍၊ ပညပေတိ-ပညတ်၏၊ တထာ-တူ၊ အရူပဓာတုယာ-အရူပဓာတ်၌၊ ဝါ-
အရူပဘုံ၌၊ (ပုဂ္ဂလံ-ကို) အရူပိ-ရုပ်မရှိဟူ၍၊ (ပညပေတိ-၏) တဿ-ထိုပရဝါဒီ၏၊
တံ လဒ္ဓိ-ထိုအယူကို၊ ဘိန္နိတုံ-ဖျက်ဆီးခြင်းငှာ၊ သဗ္ဗာပိ-လည်းဖြစ်သော၊ ပုစ္ဆာ-
သည်၊ သကဝါဒိဿ-၏ ပုစ္ဆာတည်း၊ ပဋိညာစ-သည်လည်းကောင်း၊ ပဋိက္ခေပေါ
စ-သည်လည်းကောင်း၊ ကုတရဿ-သကဝါဒီမှ တစ်ပါးသော ပရဝါဒီ၏ ဝန်ခံခြင်း၊
ပယ်ခြင်းတည်း၊ ဟိ-မှန်၊ သော-ထိုပရဝါဒီသည်၊ ရူပိ-ရုပ်ရှိသလော၊ ကုတိ-သို့၊
(သကဝါဒိနာ-သည်) ဝုတ္တေ-ဆိုအပ်သော်၊ ဝါ-မေးအပ်ရာ၌၊ ရူပကာယသဗ္ဗာဝ

၁။ တသ္မာ ယထေဝ ၊ပေ၊ သမ္ပဋိစ္စသိတိ။ ။ထို့ကြောင့် “ပုဂ္ဂလော အတ္ထိ၊ အတ္ထိ န
သဗ္ဗော ပုဂ္ဂလော”ဟု အယူရှိသကဲ့သို့ ထို့အတူ “သုညတော လောကံ အဝေက္ခဿု”ဟူသော
ပါဠိတော်ကို ထောက်လျှင် “ပုဂ္ဂလော နတ္ထိ၊ နတ္ထိ န သဗ္ဗော ပုဂ္ဂလော”ဟုလည်း အယူရှိရာ
ရောက်သည်၊ ဘယံနယလံ၊ ဒီအယူကို ဝန်ခံနိုင်သည် မဟုတ်လောဟု စစ်ဆေးမေးမြန်းသည်။

၂။ ပညတ္တာနုယောဂ။ ။ရူပိ အရူပိ စသော နာမည်ပညတ်နှင့်တကွ ပုဂ္ဂလကို စစ်ဆေး
မေးမြန်းရာအခန်းကို “ပညတ္တာနုယောဂ”ဟု ခေါ်သည်။

တော စေဝ-ရူပကာယ၏ ထင်ရှားရှိခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ တထာရူပါယ-
 ထိုသို့ရုပ်ကို စွဲ၍ ဖြစ်ခြင်းသဘောရှိသော၊ ပညတ္တိယာ-ရူပိဟူသော နာမည်ပညတ်
 ၏၊ အတ္တိတာယ စ-ပါဠိတော်၌ ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပဋိဇာ
 နာတိ-အာမန္တာဟု ဝန်ခံ၏၊ ကာမိ-ကိလေသာကာမ ရှိသလော၊ ဣတိ-သို့၊ (သက
 ဝါဒိနာ-သည်၊) ဝုတ္တေ-အပ်သော်၊ ဝါ-အပ်ရာ၌၊ ဝီတရာဂသဗ္ဗာဝတော စေဝ-
 ကင်းသော ရာဂရှိသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ ကာမဘုံ၌ ထင်ရှားရှိခြင်းကြောင့်လည်း
 ကောင်း၊ တထာရူပါယ-ထိုသို့ကိလေသာကာမကို စွဲ၍ ဖြစ်ခြင်းသဘောရှိသော၊
 ပညတ္တိယာ-ကာမိဟူသော နာမည်ပညတ်၏၊ နတ္တိတာယစ-ကာမဘုံ၌ မရှိသည်၏
 အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပဋိက္ခိပတိ^၁-န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေဟု ပယ်၏၊ အရူပိ-
 ရုပ်မရှိသလော၊ ဣတိ-သို့၊ (သကဝါဒိနာ-သည်၊) ဝုတ္တေဝိ-အပ်သော်လည်း၊ ဝါ-
 အပ်ရာ၌လည်း၊ အရူပက္ခန္ဓသဗ္ဗာဝတော စေဝ-အရူပက္ခန္ဓာ၏ အရူပဘုံ၌ ထင်ရှား
 ရှိခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ တထာရူပါယ-ထိုသို့အရူပက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ ဖြစ်ခြင်း
 သဘောရှိသော၊ ပညတ္တိယာ-အရူပိဟူသော နာမည်ပညတ်၏၊ အတ္တိတာယ စ-
 အရူပဘုံ၌ ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပဋိဇာနာတိ-၏၊ ဒွိသုပ္ပိ-လည်း
 ဖြစ်ကုန်သော၊ နယေသု^၂-နည်းတို့၌၊ သတ္တောတိ-သတ္တောဟူသော ပုဒ်ကို၊ ပုဂ္ဂလ
 သ-၏၊ ဝေဝစနဝသေန-ဝေဝစပရိယာယ် စကားလှယ်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ (သက
 ဝါဒိနာ-သည်၊ တစ်နည်း = အာယသ္မတာ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿတ္ထေရေန-သည်၊)
 ဝုတ္တံ-အပ်ပြီ။

၆၇။ ဣဒါနိ-ရူပိ ပုဂ္ဂလော ဥပစ္စိန္နော၊ အရူပိ သတ္တော ဇာတောဟု ဟော
 တော်မူပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ သော-ထိုပရဝါဒီသည်၊ ကာယေ
 ကာယာနုဿိတိ-ဟူ၍၊ အာဂတဋ္ဌာနေ-လာရာပါဠိရပ်၌၊ ကာယော-ကိုယ်သည်၊
 အညော - ပုဂ္ဂိုလ်မှ တစ်မျိုးတစ်ခြားတည်း၊ ပုဂ္ဂလော - သည်၊ အညော-ကိုယ်မှ

၁။ ကာမိတိ ဝုတ္တေ ၊ပေ၊ ပဋိက္ခိပတိ။ ။ပါဠိတော်၌ “ကာမဓာတုယာ ကာမိ ပုဂ္ဂ
 လောတိ”ဟု ဒုတိယမေးရာဝယ် ကာမဓာတ်ဟူသော ကာမဘုံ၌ ကာမရှိသူ မဟုတ်သော
 ဝီတရာဂရဟန္တာများလည်း ထင်ရှားရှိသည့်အတွက် ကာမိနာမည်က ဧကန္တ မဟုတ်သော
 ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကာမိကို နာမည်ပညတ်အဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော ပါဠိတော်၏
 မရှိခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း “န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ”ဟု ပရဝါဒီ ပယ်သည်။

၂။ ဒွိသုပ္ပိ နယေသု။ ။ပါဠိတော်ဝယ် “သတ္တာ”ဟူသော ပြဿနာသည် “ရူပိနော
 သတ္တာ၊ ကာမိနော သတ္တာ”ဟု ၂-နည်း ပါ၏၊ ထို ၂-နည်းကို “ဒွိသုပ္ပိ နယေသု သတ္တောတိ”ဟု
 ဆိုဟန်တူသည်။

တစ်မျိုးတစ်ခြားတည်း၊ ကုတိ-သို့၊ ကုစ္ဆတိ-၏၊ တသွာ-ကြောင့်၊ တံ လဒ္ဓိ-ကို၊ (ကာယနှင့် ပုဂ္ဂလသည် တစ်မျိုးတစ်ခြားစီ ဖြစ်၏ဟူသော ထိုအယူကို) ဘိန္ဒုတုံ- ဖျက်ဆီးခြင်းငှာ၊ ကာယောတိ ဝါ သရီရန္တိ ဝါတိ အာဒိ-အစရှိသော ပုစ္ဆာသည်၊ သကဝါဒိပုစ္ဆာ-သကဝါဒီ၏ ပုစ္ဆာသည်၊ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုပုစ္ဆာ၌၊ ကာယံ အပ္ပိယံ ကရိတွာတိ-ဟူသော ပါဠိ၏၊ (အတ္ထော၌ စပ်၊) ကာယံ-ကိုယ်သို့၊ အပ္ပေတဗ္ဗံ- သရီရသည် ကပ်ရောက်အပ်သည်ကို၊ အလ္လိယာပေတဗ္ဗံ-သရီရကို ငြိမ့်စေထိုက် သည်ကို၊ [အာပုဗ္ဗ လိဓာတ်+ဏာပေပစ္စည်း၊ ဤကို ကုယပြု၊ လဒ္ဓေဘောလော၊ အာကို ရသေ့ပြု။] ဧကီဘာဝံ-ကာယနှင့် သရီရတို့ တစ်ခုတည်း၏အဖြစ်သို့၊ ဥပ နေတဗ္ဗံ-ကပ်ဆောင်ထိုက်သည်ကို၊ အဝိဘဒ္ဓိတဗ္ဗံ-မခွဲခြား မဝေဖန်ထိုက်သည်ကို၊ ကတွာ-ပြု၍၊ ပုစ္ဆမိ-မေး၏၊ ကုတိ အတ္ထော-နက်။

ဧသေသေတိ-ကား၊ ဧသော-ဤကာယသည်၊ သောယေဝ-ထိုသရီရပင်လော၊ ဧသေ ဧသေတိပိ-ဟူ၍လည်း၊ ပါဠော-ပါဠိတော်ပါဠိသည်၊ (အတ္ထိ) ဧသော- ဤကာယသည်၊ ဧသောယေဝ-ဤသရီရပင်လော၊ ကုတိ အတ္ထော-နက်၊ ဧကဋ္ဌေ တိ-ကား၊ ဧကဋ္ဌော-တူသော အနက်ရှိသလော၊ သမေ သမဘာဂေ တဇ္ဇာတေတိ- ကား၊ သမော-တူသလော၊ သမဘာဂေါ-တူသော အဖို့ရှိသလော၊ တဇ္ဇာတိကော- ထိုကာယသည် သရီရသဘောရှိသလော၊ ဝါ-ထိုသရီရသည် ကာယသဘောရှိ သလော၊ ဧတ္ထ-ဤဧသေသေ အစရှိသော ပါဠိ၌၊ ဝစနမတ္ထေယေဝ-သဒ္ဓါမျှသာ၊

၁။ ယသွာ သော၊ ဟေ၊ ကုစ္ဆတိ။ ။ “ကာယေ ကာယာနုပဿီ”၌ “ကာယေ”အရ သည် ရှုအပ်ရာ ခန္ဓာကိုယ်ရ၍ “ကာယာနုပဿီ”အရကား ရှုတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ရ၏၊ ထို့ ကြောင့် “အညော ကာယော၊ အညော ပုဂ္ဂလော”ဟု မေးရာ၌ ပရဝါဒိက ကာယနှင့် ပုဂ္ဂလကို တစ်ခြားစီဟု အလိုရှိသောကြောင့် “အာမန္တာ”ဟု ဝန်ခံသည်။

၂။ ကာယံ အပ္ပိယံ ကရိတွာ။ ။ အပ္ပိယံ၌ ရောက်ခြင်းအနက်ဟော အပ္ပဓာတ်၊ ဣ ပစ္စည်း၊ ကုအာဝံ၊ အပ္ပေတဗ္ဗောတိ အပ္ပိယော၊ သရီရသည် ကပ်ရောက်ထိုက်သော ကာယ၊ “ကာယံ အပ္ပိယံ ကရိတွာ၊ ကာယသို့ သရီရသည် ကပ်ရောက်ထိုက်သည်ကို ပြု၍”ဟူရာ၌ “ကာယနှင့် သရီရကို မကွဲမပြား တစ်သားတည်းပြု၍”ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထို့ကြောင့် အပ္ပေတဗ္ဗံကို “အလ္လိယာပေတဗ္ဗံ”ဟုလည်းကောင်း၊ အလ္လိယာပေတဗ္ဗံကို “ဧကီဘာဝံ ဥပနေတဗ္ဗံ”ဟုလည်း ကောင်း ဖွင့်၍ အဝိဘဒ္ဓိတဗ္ဗံ (ကာယနှင့် သရီရကို မခွဲခြားထိုက်သည်ကိုဟု အဓိပ္ပာယ်ထွက် ဖွင့်သည်။

၃။ ဧသေသေ။ ။ “ကာယောတိ ဝါ သရီရန္တိ ဝါ၊ ဟေ၊ ဧသေသေ”ဟု ပါဠိတော် ရှိသော ကြောင့် ဧသောဖြင့် ကာယကို စွဲလျှင် သောဖြင့် သရီရကို စွဲပါ၊ ထို့ကြောင့် နောက်၌ “ကာ ယောဝ ဧသော”ဟု ဆိုသည်။ [ဧသေသေ စသည်တို့ကား သိ-ကို ဧ-ပြုထားသော ပုဒ်များ တည်း။]

ဘေဒေါ-အထူးသည်။ (ဟောတိ) အတ္ထတော ပန-အနက်အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့်ကား၊ ကာယောဝ-ကာယသည်ပင်၊ ဒေသော-ဤသရီရပင်လော၊ ဣတိ-သို့၊ (သကဝါဒီ-သည်) ပုစ္ဆတိ-မေး၏။ ပရဝါဒီ-သည်။ နာနတ္ထံ-ကာယနှင့် သရီရ၏ ထူးသည်၏ အဖြစ်ကို၊ အပဿန္တော-မမြင်သည်၊ (ဟုတွာ-၍၊ ဝါ-ကြောင့်) အာမန္တာတိ-ဟူ၍၊ ပဋိဇာနာတိ-၏။ ပုဂ္ဂလောတိ ဝါ ဇီဝေါတိ ဝါတိ-အစရှိသော၊ ပုစ္ဆာယပိ-၌လည်း၊ ဒေသေဝနယော-ပင်တည်း။

ပန-ကား၊ အညော ကာယောတိ-အစရှိသည်ဟူ၍၊ ပုဋ္ဌော-မေးအပ်သော ပရဝါဒီသည်။ ကာယာနုပဿနာယ-ကာယာနုပဿနာဒေသနာကြောင့်၊ ဝါ-ကာယာနုပဿနာဘာဝနာကြောင့်၊ ဧဝံ လဒ္ဓိကတ္တာ-ဤသို့ကာယတစ်ခြား ပုဂ္ဂလတစ်ခြားဟု အယူရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဋိဇာနာတိ-အာမန္တာဟု ဝန်ခံ၏။ ပန-ကား၊ အညံ ဇီဝန္တိ-အစရှိသည်ဟူ၍၊ ပုဋ္ဌော-မေးအပ်သော ပရဝါဒီသည်။ အာဟစ္စ-ဌာန်ကရိုက်တို့ကို ထိခိုက်၍၊ ဘာသိတံ-ဟောတော်မူအပ်သော၊ သုတ္တံ-ပါဠိတော်သုတ်ကို၊ ပဋိက္ခိပိတုံ-ပယ်ခြင်းငှာ၊ အသက္ကန္တော-မစွမ်းနိုင်သည်၊ (ဟုတွာ-၍၊ ဝါ-ကြောင့်) အဝဇာနာတိ-၏။ တတော-ထိုပယ်ကြောင်းဖြစ်သော န ဟေဝံ

၁။ ကာယာနုပဿနာယ ဧဝံ လဒ္ဓိကတ္တာ။ ။ “ကာယာနုပဿနာ ဒေသနာယ”ဟု လည်းကောင်း၊ “ကာယာနုပဿနာယ ဧဝံဝါ”ဟုလည်းကောင်း အနုဋီကာ၌ ၂-နည်း ဖွင့်၏။ ဆိုလိုရင်းကား = ကာယာနုပဿနာ ဒေသနာတော်ကြောင့် “အညော ကာယော၊ အညော ပုဂ္ဂလော”ဟု အယူရှိသည်ဟူလို၊ မှန်၏။ ထိုဒေသနာတော်၌ “ကာယေ ကာယာနုပဿီ”ဟု ဟောတော်မူရကား “ကာယေ”အရ ကာယသည် ပုဂ္ဂိုလ်မှ တစ်မျိုးတစ်ခြား၊ အနုပဿီပုဂ္ဂိုလ် လည်း ကာယမှ တစ်မျိုးတစ်ခြားဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ (တစ်နည်း) ကာယာနုပဿနာ ဘာဝနာ ကြောင့်လည်း ဤသို့ ကာယတစ်ခြား၊ ပုဂ္ဂလတစ်ခြားဟု အယူရှိသည်။

၂။ အာဟစ္စ ဘာသိတံ သုတ္တံ။ ။ “အညော ကာယော၊ အညော ပုဂ္ဂလော”ဟု မေးတုန်းက “အာမန္တာ”ဟု ဝန်ခံခဲ့သော်လည်း အညံ ဇီဝံ၊ အညံ သရီရံ”ဟု မေးရာ၌မူ သီလက္ခန္ဓ ၀၇ မဟာလိသုတ် စသည်၌ “အညံ ဇီဝံ၊ အညံ သရီရံ”ဟု ငါဘုရား ဖြေတော်မူ”ဟု ပါဠိတော် ရှိရကား “အာမန္တာ”ဟု ဝန်ခံလျှင် ထိုပါဠိတော်ကို ပယ်ရာရောက်သောကြောင့် “န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ”ဟု ဆိုသည်။

အနုဋီကာ။ ။ အာဟစ္စ ဘာသိတန္တိ ဌာနကရဏာနိ အာဟန္တာ (ညှင်းပန်းနှိပ်စက်၍) ကထိတံ၊ ဘဂဝတာ သာမံ ဒေသိတန္တိ အတ္ထော၊-ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒအဖွင့်၊ ဋီကာကျော်၌ကား “အာဟစ္စ”ကို ဝိသေသေတွာဟု ဖွင့်၍ ဤ၌ ပြအပ်သော အနက်ကို ကေစိဝါဒဟု ဆိုသည်။ [ဋီကာကျော်အဖွင့်သည် ထိုနေရာ၌ သင့်၏၊ ဤနေရာ၌ကား ဤအနုဋီကာအဖွင့်သာ သင့်ပါသည်။]

ဝတ္ထဗွေဟူသော စကားမှ၊ ပရံ-၌၊ ဝါ-နောက်ဖြစ်သော၊ အာဇာနာဟိ နိဂ္ဂဟန္တိ အာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ-သည်သာ။

၆၈။ ပန-ကား၊ ပရဝါဒီပက္ခေ-၌၊ အညော ကာယော အညော ပုဂ္ဂလောတိ-ဟူ၍၊ ပုဋ္ဌော-မေးအပ်သော၊ သကဝါဒီ-သည်၊ ဌပနီယပညတ္တာ-မဖြေပဲ ထားထိုက်သော ပြဿနာ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဋိက္ခိပတိ-၏၊ ပရဝါဒီ-သည်၊ ဆလဝါဒေန-ဆလဝါဒ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပဋိကမ္ပ-တစ်ဖန်ပြန်၍ သုတ်သင်ရှင်းလင်းမှုကို၊ ကရောတိ-၏၊ တမ္ပိ-ထိုပဋိကမ္ပသည်လည်း၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ-သည်သာ၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။

ပညတ္တာနုယောဂဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီးပြီ။

xxxxx

၁၁။ ဂတိအနုယောဂအပ္ပဋ်

၆၉-၇၂။ ဣဒါနိ-ပညတ္တာနုယောဂကို ဟောတော်မူပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ ဂတိပရိဝတ္တနမုခေန-ဂတိ၏ ပြောင်းလဲမှုကို အဦးပြသဖြင့်၊ စုတိပဋိသန္ဓိအနုယောဂေါ-စုတိ ပဋိသန္ဓေကို မေးစိစစ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ-၏ ဝါ-လတ်၊ [ဤအဖွင့်ကိုကြည့်၍ “ဂတိယာ-ပြောင်းလွဲသော ဂတိအားဖြင့်၊ အနုယောဂေါ-စုတိ ပဋိသန္ဓေကို မေးစိစစ်ခြင်းတည်း၊ ဂတိအနုယောဂေါ-ခြင်း”ဟု ဝစနတ္ထပြုပါ။] တတ္ထ-ထိုဂတိအနုယောဂ၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော) ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ပုဂ္ဂလဝါဒီ-သည်၊ (ဝေါဟာရတိ၌ စပ်)၊ သသတ္တက္ခတ္တုပရမံ သန္ဓာဝိတွာန ပုဂ္ဂလောတိ အာဒိနိ-အစရှိကုန်သော၊ သုတ္တာနိ-တို့ကို၊ နိဿာယ-အားကိုးတစ်ခု မှီငြမ်းပြု၍၊ ပုဂ္ဂလော-သည်၊ သန္ဓာဝတိ-တစ်ဘဝမှ တစ်ဘဝသို့ ပြေးသွား၏၊ ဣတိ-သို့၊ လဒ္ဓိ-ကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ဝေါဟရတိ-ပြောဆို၏၊ [သ (သော) ပုဂ္ဂလော-ထိုသောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သတ္တက္ခတ္တုပရမံ-ခုနစ်ကြိမ် အလွန်အတိုင်းအရှည်ရှိအောင်၊ သန္ဓာဝိတွာန-တစ်ဘဝမှ တစ်ဘဝသို့ ပြေးသွားပြီး၍၊ “ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ”၌ စပ်။] တသ္မာ-ကြောင့်၊ အဿ-ထိုပရဝါဒီ၏၊ တံ လဒ္ဓိ-ကို၊ ဘိန္နိတု-ငှာ၊ သန္ဓာဝတိတိ-အစရှိသော၊ ပုစ္ဆာ-သည်၊ သကဝါဒီဿ-၏ ပုစ္ဆာတည်း၊ တတ္ထ-ထိုပုစ္ဆာ၌၊ သန္ဓာဝတိတိ-ကား၊ သံသရတိ-ဆက်၍သွားသလော၊ ဝါ-ကျင်လည်သလော၊ ဂမနာ ဂမနံ-သွားခြင်း လာခြင်းကို၊ ကရောတိ-ပြုသလော၊ (“ဣတိ အတ္ထော”ဟု ရှိသင့်၏)၊ အတ္တနော-၏၊ လဒ္ဓိဝသေန-အယူ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပဋိညာ-သည်၊ ပရဝါဒီဿ-၏ ဝန်ခံခြင်းတည်း၊ သော ပုဂ္ဂလောတိ အာဒယော-အစရှိကုန်သော၊ အနုယောဂါပိ-တို့သည်လည်း၊ သကဝါဒီဿ-၏၊ (အနုယောဂါ ဟောန္တိ) ပဋိက္ခေပေါ-သည်။

ဣတရဿ-သကဝါဒီမှ တစ်ပါးသော ပရဝါဒီ၏ ပယ်ခြင်းတည်း။ တတ္ထ-ထိုသော ပုဂ္ဂလော အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ သောတိ-သောဟူသော ပုဒ်၏၊ သောယေဝ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်ပင်၊ (သန္ဓာဝတိ-လော၊ ဌှပ်) ဣတိ အတ္ထော-နက်။ [သဗ္ဗပဒံ သာဝဓာရဏံနှင့်အညီ သောကို ဧဝထည့်၍ “သောယေဝ”ဟု ဖွင့်သည်။]

ပုန-ကား၊ ဧဝံ-သို့၊ (ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်) အနုယုတ္တော-စစ်ဆေး မေးမြန်းအပ်သော ပရဝါဒီသည်၊ သဿတဒိဌိဘယေန-သဿတဒိဌိမှ ကြောက် ခြင်းကြောင့်၊ ပဋိက္ခိပတိ-၏၊ အညောတိ-အစရှိသည်ဟူ၍၊ ပုဋ္ဌော-မေးအပ်သော ပရဝါဒီသည်၊ ဥစ္ဆေဒဒိဌိဘယေန-ဥစ္ဆေဒဒိဌိမှ ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ (ပဋိက္ခိပတိ) သော စ အညောစာတိ-အစရှိသည်ဟူ၍၊ ပုဋ္ဌော-မေးအပ်သော ပရဝါဒီသည်၊ ဧကစ္စသဿတဒိဌိဘယေန-ကြောင့်၊ (ပဋိက္ခိပတိ) နေဝ သော န အညောတိ-အစရှိသည်ဟူ၍၊ ပုဋ္ဌော-သည်၊ အမရာဝိက္ခေပဒိဌိဘယေန-အမရာ ဝိက္ခေပဒိဌိမှ ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ (ပဋိက္ခိပတိ) ပုန-တစ်ဖန်၊ စတ္တာရောပိ-လည်း ဖြစ်ကုန် သော၊ ပဉ္စေ-တို့ကို၊ ဧကတော-တစ်ပေါင်းတည်း၊ (ကတွာ) ပုဋ္ဌော-မေးအပ်သော ပရဝါဒီသည်၊ (ပဋိက္ခိပတိတွာ အာဟတိဌှိ စပ်) စတုန္နမ္ပိ-လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဒိဌိနံ-တို့၏၊ ဝါ-တို့မှ၊ ဘယေန-ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ ပဋိက္ခိပတိတွာ-၍၊ ပုန၊ အဿ-ထိုပရဝါဒီ၏၊ (လဒ္ဓိဌှိ စပ်) ယာနိ သုတ္တာနိ-တို့ကို၊ နိဿာယ-၍၊ လဒ္ဓိ-သည်၊ ဥပ္ပန္နာ-ဖြစ်ပြီ၊ တာနိ (သုတ္တာနိ)-တို့ကို၊ ဒဿေန္တော-ပြလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တေန ဟိ ပုဂ္ဂလော သန္ဓာဝတိတိ အာဒိ-ကို၊ အာဟ-ပြီ။ [“ဒဿေန္တော၊ ပေ၊ အာဟ”ကို ဋီကာ၌ အပြစ်ပြထားသည်။]

၇၆-၇၇။ ပုန-တစ်ဖန်၊ သကဝါဒီနာ-သည်၊ (နိယာမေတွာ ပုဋ္ဌော၌ စပ်) ယွာယံ (ယော+အယံ) ပုဂ္ဂလော-သည်၊ တဝ-အသင်ပရဝါဒီ၏၊ လဒ္ဓိယာ-အားဖြင့်၊ သန္ဓာဝတိ-တစ်ဘဝမှ တစ်ဘဝသို့ ပြေးသွား၏၊ သော (ပုဂ္ဂလော)-သည်၊ အသ္မိ လောကေစ-ဤလောက၌လည်းကောင်း၊ ပရသ္မိ(လောကေ)စ-တမလွန်လောက၌ လည်းကောင်း၊ ဧကောယေဝ-တစ်ယောက်တည်းသာ၊ (ဟောတိ) ကိ-ဖြစ်သလော၊ ဣတိ အဓိပ္ပာယေန-ဤသို့သော အလိုအားဖြင့်၊ သွေဝါတိ-သွေဝဟူ၍၊ နိယာ မေတွာ-ဧဝသဒ္ဓါဖြင့် မြဲစေ၍၊ ပုဋ္ဌော-မေးအပ်သည်၊ (သမာနော-သော်) သဿတ

သွေဝါတိ နိယာမေတွာ။ ။(ပါဠိတော်ဝယ် ပုဒ်ရေ ၇၆-၌) အာမန္တာဟု ဝန်ခံ ပြီးသောအခါ “သွေဝ”ဟု ဧဝသဒ္ဓါဖြင့် ခိုင်မြဲစေ၍ “သွေဝ ပုဂ္ဂလော သန္ဓာဝတိ၊ ပေ၊ ဣမံ လောကံ”ဟု မေးသောအခါ “န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ”ဟု ပယ်၏၊ [ဤပဋိက္ခိပတိကို ပဋိဇာနာတိ၌ စပ်။] ဆဋ္ဌမ္ပ၌ နိယာမေတွာဟု ရှိသည်။]

ဘယာ-သဿတဒိဋ္ဌိမှ ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ ပဋိက္ခိပိတ္တာ-ပယ်ပြီး၍၊ (ပဋိဇာနာတိ-၌ စပ်)၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဒဠ-ခိုင်မြဲသည်ကို၊ ကတွာ-၍၊ တထေဝ-ထိုရှေးအတိုင်းပင်၊ ပုဋ္ဌော-မေးအပ်သော ပရဝါဒီသည်၊ (ပဋိဇာနာတိ၌ စပ်)၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ သော ပုဂ္ဂလောဝ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်ပင်တည်း၊ အညော-တစ်မျိုးတစ်ခြားသော၊ ဘာဝေါ-အနက်သဘောသည်၊ န-မဟုတ်၊ သော တတော စုတော ဣဓူပပန္နောတိ အာဒိ သုတ္တမိ-အစရှိသော သုတ်သည်လည်း၊ အတ္ထိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ပဋိဇာနာတိ-၏၊ သွေဝ မနုဿောတိ-အစရှိသည်ဟူ၍၊ ပုဋ္ဌော-မေးအပ်သော ပရဝါဒီသည်၊ မနုဿသေဝ-လူ၏ပင်၊ ဒေဝတ္တာဘာဝတော-နတ်အဖြစ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ ပဋိက္ခိပိတိ-၏။

၇၈။ ပုန၊ ပုဋ္ဌော-မေးအပ်သော ပရဝါဒီသည်၊ အဟံ-ငါဘုရားသည်၊ တေန သမယေန-ထိုအခါ၌၊ သုနေတ္ထောနာမ-မည်သော၊ သတ္တာ-ဆရာသည်၊ အဟော သိ-ဖြစ်တော်မူခဲ့ပြီ၊ ဣတိအာဒိသုတ္တဝသေန-ဤသို့အစရှိသော သုတ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ [သတ္တကင်္ဂုတ္တရ၊ မဟာဝဂ် သတ္တသုရိသုတ်၊] ပဋိဇာနာတိ-၏၊ အထ-ဝန်ခံပြီးရာ ထိုအခါမှ နောက်၌၊ အဿ-ထိုပရဝါဒီ၏၊ (ဝစနံ၌ စပ်)၊ သကဝါဒီ-သည်၊ ဒေဝ မနုဿပပတ္တိန-နတ်အဖြစ်ဟူသော ဥပပတ္တိ၊ လူအဖြစ်ဟူသော ဥပပတ္တိတို့၏၊ နာနတ္တတော-ထူးကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝစနံ-စကားကို၊ မိစ္ဆာတိ-မှားယွင်း၏ ဟူ၍၊ ပကာသေန္တော-ထင်ရှားပြလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မနုဿော ဟုတွာတိ?

၁။ ပုန ဒဠ ကတွာ ၊ပေ၊ ပဋိဇာနာတိ။ ။ထိုသို့ ပယ်ပြီးသောအခါ (ပုဒ်ရေ ၇၇-၌) “သွေဝ ပုဂ္ဂလော ၊ပေ၊ ဣမံ လောက”ဟု ရှေးအတိုင်းပင် ထပ်မံ၍ မေး၏၊ ဤသို့ နောက်တစ်ခါ ထပ်၍မေးသောကြောင့် “ပုန ဒဠ ကတွာ”ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသို့ မေးသောအခါ “အာ မန္တာ”ဟု ဝန်ခံသည်။

၂။ ယသ္မာ သော ပုဂ္ဂလောဝ ၊ပေ၊ အတ္ထိ။ ။ထိုသို့ ဝန်ခံရာ၌ ပရဝါဒီဘက်က အကြောင်းပြချက်မှာ = တစ်ဘဝမှ တစ်ဘဝသို့ သွားသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုပုဂ္ဂိုလ်တစ်မျိုးတည်းပင်ဖြစ်၏၊ န အညောဘာဝေါ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်မှ အခြားသော သဘာဝတစ်မျိုး မဟုတ်၊ ထို့ပြင် “သော တတော စုတော ဣဓူပပန္နော”ဟူသော ပါဠိတော်လည်း ရှိ၏၊ ထိုသို့သော ယုတ္တိ၊ သာကေ ၂-ဌာနကို ထောက်၍ အာမန္တာဟု ပရဝါဒီ ဝန်ခံသည်။

၃။ ပုန ပုဋ္ဌော ၊ပေ၊ မနုဿော ဟုတွာ။ ။(ပုဒ်ရေ ၇၇-တုန်းက) မေးအပ်ပြီးသော “သွေဝ မနုဿော၊ သော ဒေဝေါ”ဟူသော ထိုပြဿနာကိုပင် (၇၈) ၌ ထပ်၍ သကဝါဒီ မေးသောကြောင့် “ပုန ပုဋ္ဌော”ဟု ဆို၏၊ ပရဝါဒီက “အာမန္တာ”ဟု ဝန်ခံသောအခါ ဒေဝ အဖြစ်နှင့် မနုဿအဖြစ်က မတူသောကြောင့် ပရဝါဒီ၏စကား၌ “အမှား”ပြလို၍ “မနုဿော ဟုတွာ ဒေဝေါ ဟောတိ”စသည်ဖြင့် နှိပ်ပြီးလျှင် မိစ္ဆာဟု အပြစ်ပြသည်။

အာဒိ-ကို၊ အာဟ-ပြီ၊ တတ္ထ-ထိုမနုဿော ဟုတွာအစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ဟေဝံ မရဏံ န ဟေဟိတိတိ-ဟူသော ပါဠိ၏၊ ဧဝံသန္တေ-လသော်၊ မရဏံ-သေခြင်း သည်၊ န ဘဝိဿတိ-မဖြစ်တော့လတ်၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဣတော-ဤမိစ္ဆာဟု ပြပြီးရာ အခါမှ၊ ပရံ-၌၊ ယက္ခော ပေတောတိ-အစရှိသော ပါဠိဖြင့်၊ အတ္တဘာဝ နာနတ္ထဝသေန-အတ္တဘော၏ ထူးသည်၏အဖြစ်နှင့် စပ်သဖြင့်၊ အနုယောဂ နာနတ္ထံ-မေး စိစစ်ခြင်း၏ ထူးသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။

၈၁။ ခတ္တိယောတိအာဒိနိ^၂-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့ကို၊ ဇာတိဝသေန စေဝ- အမျိုးဇာတ်၏အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ အင်္ဂဝေကလ္လာဒိဝသေန စ-အင်္ဂါကြီးငယ် တို့၏ ချို့တဲ့ကုန်သည်၏အဖြစ် အစရှိသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ (သက ဝါဒိနာသည်၊ (တစ်နည်း) အာယသ္မတာ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿထွေရေန-သည်၊) ဝုတ္တာနိ^၂-အပ်ကုန်ပြီ။

၈၇-၈၈။ ပုန-တစ်ဖန်၊ န ဝတ္ထဗ္ဗန္တိ^၃-န ဝတ္ထဗ္ဗံ သွေဝ ပုဂ္ဂလော သန္ဓာဝတိ အစရှိသည်ဟူ၍၊ ပရဝါဒိနာ-သည်၊ ပုဋ္ဌော-မေးအပ်သည်၊ (သမာနော၊) ဣဓ ဌကဿ-ဤဘဝ၌ တည်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဥပပတ္တိဝသေန-ပဋိသန္ဓေနေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပရလောကဿ-တမလွန်လောကသို့၊ ဂမနာဘာဝတော-သွားနိုင် ခြင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ ပဋိညာ^၃-သည်၊ သကဝါဒိဿ-၏ ဝန်ခံခြင်းတည်း။

၁။ တတ္ထံ၊ ပေ၊ န ဘဝဿတိတိ အတ္ထော။ ။ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်တည်းသည်ပင် လူ ဖြစ်လိုက် နတ်ဖြစ်လိုက်အားဖြင့် ရုပ်ပြောင်း ရုပ်လွှဲဖြစ်လျှင် သေခြင်းပင် ရှိတော့မည် မဟုတ်- ဟူလို။

၂။ ခတ္တိယောတိ အာဒိနိ၊ ပေ၊ ဝုတ္တာနိ။ ။၈၁-၌ “အတ္တိ ကောစိ ခတ္တိယော ဟုတွာ” မှ စ၍ ၈၅-၌ “အတ္တိ ကောစိ သုဒ္ဓေါ”စသည်တိုင်အောင် ရည်ရွယ်၍ “ဇာတိဝသေန စေဝ”ဟုလည်းကောင်း၊ ၈၆-၌ “ဟတ္ထန္တိန္ဒော ဟတ္ထန္တိန္ဒောဝ ဟောတိ”မှ စ၍ “မဟိသောဝ ဟောတိ”တိုင်အောင် ရည်ရွယ်၍ “အင်္ဂဝေကလ္လာဒိဝသေန စ”ဟုလည်းကောင်း ဆိုသည်၊ ဝေကလ္လာဒိ၌ အာဒိဖြင့် “ကုဋိယော ဂဏ္ဍိယော” စသော အနာရောဂါရှိခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ “ဩဋ္ဌော ဝေါဏော” စသော တိရစ္ဆာန်ဂတိကိုလည်းကောင်း ယူပါ။

၃။ ပုန န ဝတ္ထဗ္ဗန္တိ၊ ပေ၊ ပဋိညာ။ ။၈၆-တုန်းက “သွေဝပုဂ္ဂလော သန္ဓာဝတိ” စသော ပြဿနာကိုပင် ပရဝါဒိက “န ဝတ္ထဗ္ဗံ”ဟု ထည့်၍ မေးသောကြောင့် “ပုန-နောက်ထပ်” ဟု ဆိုသည်၊ ပရဝါဒိက “ထိုပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်တည်းသည်ပင် ဤလောကမှ နောက်လောက သို့လည်းကောင်း၊ နောက်လောကမှ ဤလောကသို့လည်းကောင်း ပြေးသွား၏ဟု မဆိုထိုက်ပါ သလော”ဟု မေးရာ၌ “ဤလောက၌ တည်ဆဲပုဂ္ဂိုလ်သည် ပဋိသန္ဓေ၏အစွမ်းဖြင့် နောက် လောကသို့ မသွားနိုင်သောကြောင့် “အာမန္တာ”ဟု သကဝါဒိ ဝန်ခံသည်။

ပုန, သောတာပန္နဿ^၁-သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဘဝန္တရေပိ-ဘဝတစ်ပါး၌လည်း၊ သောတာပန္နဘာဝါဝိဇယေနတော - သောတာပန်၏အဖြစ်ကို မစွန့်ခြင်းကြောင့်၊ ဒုတိယပဋိညာပိ-နှစ်ကြိမ်မြောက် ဝန်ခံခြင်းသည်လည်း၊ တဿေဝ-ထိုသကဝါဒီ၏ ပင်၊ (ပဋိညာ-သည်၊ ဟောတိ၊) ဟတ္ထိတိ အာဒိဝစနံ-ဟတ္ထိ သောတာပန္နော ပုဂ္ဂလော အစရှိသော စကားသည်၊ ပရဝါဒိဿ-၏ စကားတည်း၊ ပုန, ဒေဝလောကေ-နတ်ပြည်၌၊ ဥပပန္နဿ-ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ မနုဿတ္တာဘာဝဒဿနေန-လူ၏ အဖြစ်၏ မရှိခြင်းကို ပြခြင်းအားဖြင့်၊ အနုယောဂေါ-သည်၊ သကဝါဒိဿ-၏ မေးစိစစ်ခြင်းတည်း။

၈၉-၉၀။ တတော-ထိုသို့ မေးစိစစ်ရာအခါမှ၊ ပရံ-၌၊ အနညော အဝိဂတောတိ ဧတ္ထ-ဤပါရှိ၌၊ (အတ္ထော၌ စပ်၊) အနညောတိ-ကား၊ သဗ္ဗကာရေန-အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဧကသဒိသော-တစ်ထပ်တည်း တူသည်၊ (ဟုတွာ သန္နာဝတိ၌ စပ်၊) အဝိဂတောတိ-ကား၊ ဧကေနာပိ-တစ်ခုလည်း ဖြစ်သော၊ အာကာရေန-အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အဝိဂတော^၂-မကင်းသည်၊ (ဟုတွာ သန္နာဝတိ၌ စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ န ဟေဝန္တိ-န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေဟူသော စကားကို၊ ဒေဝလောကေ-၌၊ ဥပပန္နဿ-ဖြစ်ပြီးပုဂ္ဂိုလ်၏၊ မနုဿဘာဝါဘာဝတော-လူအဖြစ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဧဝံ-ဤသို့ န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေဟူ၍၊ (ပရဝါဒိ-သည်၊) အာဟပြီ၊ ပုန, ဒဠ်-ကို၊ ကတွာ^၃-၍၊ အနုယုတ္တော-မေးစိစစ်အပ်သော ပရဝါဒိသည်၊ သွေဝပုဂ္ဂလော သန္နာဝတိတိ-ဟူသော၊ လဒ္ဓိယာ-မိမိအယူအားဖြင့်၊ အနုဇာနာတိ-အာမန္တာဟု ခွင့်ပြု၏။

၁။ ပုန သောတာပန္နဿ ၊ပေ၊ တဿေဝ။ ။“ထိုပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်တည်းသည်ပင် တစ်ဘဝမှ တစ်ဘဝသို့ ပြေးသွား၏ဟု မဆိုထိုက်သလော”ဟု မေးရာ၌ “အာမန္တာ-အိမ်း မဆိုထိုက်”ဟူသော အဖြေကို မကျေနပ်သောကြောင့် “လူ့ဘဝက သောတာပန်သည် နောက်ဘဝသို့ ရောက်လျှင်လည်း သောတာပန်ပင် ဖြစ်သည် မဟုတ်လော”ဟု ပရဝါဒိက စစ်ဆေးသောအခါ “အာမန္တာ”ဟု သကဝါဒီ ဝန်ခံသည်။

၂။ အနညော အဝိဂတော။ ။ပိဋိတော်ဝယ် ရှေ့ပြဿနာမှ “သွေဝ ပုဂ္ဂလော”ကို လိုက်စေ၍ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်ပင် “အနညော-အခြားသူ မဟုတ်သည်”ဟုရာ၌ “အလုံးစုံအခြင်းအရာအားဖြင့် တစ်ထပ်တည်းတူသည်”ဟု ဆိုလို၏၊ “အဝိဂတော-မကင်းသည်”ဟုရာ၌လည်း “နဂိုရှိနေသော အခြင်းအရာတို့တွင် တစ်စုံတစ်ခုသော အခြင်းအရာအားဖြင့် မကင်း”ဟု ဆိုလိုသည်။

၃။ ပုန ဒဠ် ကတွာ။ ။၈၉-၌ မေးအပ်ပြီးသော ဒုတိယပြဿနာကိုပင် ထပ်၍ မေးသောကြောင့် “ပုန ဒဠ် ကတွာ”ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသို့ ထပ်၍ မေးသောအခါ “သွေဝ ပုဂ္ဂလော သန္နာဝတိ”ဟူသော သူ့အယူနှင့် လျော်သည်ကို စဉ်းစားမိ၍ ၈၉-၌ ပယ်အပ်ပြီးကိုပင် “အာမန္တာ”ဟု ခွင့်ပြုပြန်သည်။

ဟတ္ထစ္ဆိန္နောတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ (ဝတ္ထံ၌ လှမ်း၍ စပ်) အာကာရာဝိဂမနဒဿနေန-အခြင်းအရာနှင့် မကင်းခြင်းကို ပြုခြင်းအားဖြင့်၊ အဝိဂတောမကင်းသည်၊ (ဟုတွာ) သန္ဓာဝတိ-တစ်ဘဝမှ တစ်ဘဝသို့ ပြေးသွား၏၊ ဣတိ-ဤသို့သော၊ လဒ္ဓိဘိန္ဒနတ္ထံ-အယူကို ဖျက်ဆီးခြင်းအကျိုးငှာ၊ (သကဝါဒိနာ-သည်) ဝုတ္တံ-အပ်ပြီ၊ တတ္ထ-ထိုဟတ္ထစ္ဆိန္နော အစရှိသော သကဝါဒိ၏ စကားရပ်၌၊ ယဿ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အင်္ဂုဋ္ဌကာ-ခြေမ လက်မတို့သည်၊ ဆိန္နာ-ပြတ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်) အဋ္ဌစ္ဆိန္နော-မည်၏၊ ယဿ-၏၊ မဟာနာရ-အကြောကြီးတို့သည်၊ ဆိန္နာ-ကုန်ပြီ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်) ကဏ္ဍာရစ္ဆိန္နော-မည်၏။

၉၁။ သရူပေါတိ အာဒိသု-အစရှိသော ပြဿနာတို့တွင်၊ ပဌမေ-ပဌမဖြစ်သော၊ ပဉ္စေ-၌၊ ဣမိနာ ရူပကာယေန-ဤရူပကာယနှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ အဂမနံ-တစ်ဘဝသို့ မသွားခြင်းကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ပဋိက္ခိပတိ-န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေဟု ပယ်၏၊ ဒုတိယေ-နှစ်ခုမြောက်သော၊ (ပဉ္စေ-၌) အန္တရာဘဝပုဂ္ဂလံ-အန္တရာဘဝပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဝါ-အကြားဘဝ၌ ဖြစ်သောပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ပဋိဇာနာတိ-၏၊ ဟိ-မှန်၊

၁။ အာကာရာဝိဂမနဒဿနေန။ ။“အာမန္တာ”ဟု ခွင့်ပြုပြီးသောအခါ “ဟတ္ထစ္ဆိန္နော ဟတ္ထစ္ဆိန္နောဝံ ဟောတိ-ရှေးဘဝ၌ ဟတ္ထစ္ဆိန္န ဖြစ်သူသည် နောက်ဘဝသို့ ဟတ္ထစ္ဆိန္နအဖြစ်ဖြင့်ပင် ပြေးသွားသလော” စသည်ဖြင့် မေးခြင်းသည် “အဝိဂတော သန္ဓာဝတိ”ဟူသော သူ့အယူကို ဖျက်ခြင်းအကျိုးငှာ မေးခြင်းဖြစ်၏၊ ထိုသို့ မေးသောအခါ “န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ”ဟု ပယ်ရှားသောကြောင့် သူ့အယူ ပျက်လေသည်၊ စာအုပ်တို့၌ “အာကာရာဝိဂမနဒဿနေန”ဟုရှိသော်လည်း “အာကာရာဝိဂမန (အာကာရ+အဝိဂမန) (ဟတ္ထစ္ဆိန္နဖြစ်သူ၏ လက်ပြတ်နေခြင်း ဟူသော အခြင်းအရာ မကင်းပဲ နောက်ဘဝ၌ ဟတ္ထစ္ဆိန္နအဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်ပုံကို) ဒဿနေန”ဟု ရှိမှ အဓိပ္ပာယ် မှန်သည်။

၂။ သရူပေါတိအာဒိသု။ ။“သရူပေါ”ကို ဣမိနာ ရူပကာယေန သဒ္ဓိ-ဟု ဖွင့်သည်၊ သွေဝ ပုဂ္ဂလောကို လိုက်စေ၍ “ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်ပင် ဤရူပကာယနှင့်တကွ (ဤရူပကာယအတိုင်း) တစ်ဘဝမှ တစ်ဘဝသို့ ပြေးသွားသလော”ဟု ပဌမ မေးရာ၌ “န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ”ဟု ပယ်သည်။

၃။ ဒုတိယေ၊ ပေ၊ ပဋိဇာနာတိ။ ။ထိုပြဿနာကိုပင် ဒုတိယထပ်၍ မေးရာ၌ ကား ဝန်ခံ၏၊ ဘာကြောင့်နည်း = ပရဝါဒိသည် ဤဘဝနှင့် နောက်ဘဝ၏အကြား၌ “ကြားဘဝ တစ်မျိုးရှိသေး၏”ဟု အယူရှိနေသောကြောင့်တည်း၊ ဆက်ဦးအံ့ = “အချို့ပုဂ္ဂိုလ်သည် သေပြီးနောက် အမိလောင်း၏ သန္ဓေယူနိုင်လောက်ရာ ကာလကို စောင့်ဆိုင်း၍ ကြားဘဝ၌ နေရသေး၏၊ အမိက သန္ဓေယူနိုင်လောက်အောင် အကြောင်းစုံသောအခါ ထိုကြားဘဝ၌ ဖြစ်သော ရုပ်အတိုင်းပင် အမိဝမ်းထဲသို့ ဝင်ရောက်၏၊ ဝင်ရောက်ပြီးမှ ထိုရုပ်ဖျက်သည်”ဟု အယူရှိသတဲ့။

သော-ထိုအန္တရာဘဝပုဂ္ဂိုလ်သည်။ တဿ-ထိုပရဝါဒီ၏။ လဒ္ဓိယာ-အားဖြင့်။ သရူပေါဝ-မိမိ၏ရုပ်နှင့်တကွသာလျှင်၊ ဝါ-မိမိရူပကာယအတိုင်းသာလျှင်၊ (ဟုတွာ) ဂန္ဓာ-သွား၍၊ မာတုက္ခန္ဓိ-အမိဝမ်းသို့၊ ပဝိသတိ-ဝင်၏။ အထ-အမိဝမ်းသို့ ဝင်ပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ အဿ-ထိုအန္တရာဘဝပုဂ္ဂိုလ်၏။ တံ ရူပံ-ထိုဘဝဟောင်းက ပါလာသော ရုပ်သည်။ ဘိဇ္ဇတိ-ပျက်၏။ တံ ဇီဝန္တိ-ဟူသော ပါဌ်ဖြင့်၊ (ပုစ္ဆတိ၌ စပ်) ရူပသင်္ခါ တေန-ရုပ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ ယေန သရီရေန-အကြင်ကိုယ်နှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ ဂစ္ဆတိ-တစ်ဘဝမှ တစ်ဘဝသို့ သွား၏။ ကိ-အသို့နည်း၊ အဿ-ထိုအန္တရာဘဝပုဂ္ဂိုလ်၏။ တဒေဝ-ထိုရုပ်ဟူသော ကိုယ်သည်ပင်၊ ဇီဝံ-ဇီဝလော၊ တံ-ထိုဇီဝသည်။ သရီရံ-သရီရလော၊ ဣတိ-သို့၊ (သကဝါဒီ-သည်)၊ ပုစ္ဆတိ-မေး၏။ ပရဝါဒီ-သည်၊ ဣဓ-ဤဘဝ၌၊ သရီရနိက္ခေပါ-ရုပ်ဟူသော ကိုယ်ကို ပစ်ချရခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ သုတ္တဝိရောဓာ^၂ စ-သုတ်ပါဠိတော်နှင့် ဆန့်ကျင်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပဋိက္ခိပတိ-၏။

သဝေဒနောတိအာဒိသု^၃-အစရှိသော ပြဿနာတို့၌၊ အသညပပတ္တိ-အသည သတ်ဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေနခြင်းကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ (ပရဝါဒီ-သည်)၊ ပဋိက္ခိပတိ-၏။

၁။ တံ ဇီဝံ တံ သရီရံ။ ။“ယေန ရူပသင်္ခါတေန သရီရေန” ဟု သရီရအတွက် အနိယမ ထည့်၍ ဆိုသောကြောင့် တံ ဇီဝံ၌ တံဖြင့် ထိုရုပ်ခန္ဓာဟူသော သရီရကို စွဲရသည်။ ထိုရုပ်ခန္ဓာဟူသော သရီရသည် ဇီဝ (အသက်ကောင်) လော၊ “ထိုဇီဝ (အသက်ကောင်) သည် သရီရလော”ဟု သကဝါဒီ မေးသည်။ [“ရူပသင်္ခါတေန”ဟူသော ဝိသေသနဖြင့် သတ္တ-အတ္တဟု ခေါ်ဆိုအပ်သော သရီရကို တားမြစ်သည်။]

၂။ သရီရနိက္ခေပါ သုတ္တဝိရောဓာ။ ။“ရုပ်ခန္ဓာဟူသော သရီရသည် ဇီဝလော”ဟု မေးသောအခါ ဇီဝသည် သဿတ (မြဲ) ၏။ ရုပ်ခန္ဓာဟူသော သရီရကား ဤဘဝ၌ ပစ်ချခဲ့ ရ၍ မမြဲ၊ ထို့ကြောင့်လည်းကောင်း၊ “တံ ဇီဝံ တံ သရီရန္တိ အဗျာကတမေတံ မယာ”ဟူသော သုတ်နှင့် ဆန့်ကျင်သောကြောင့်လည်းကောင်း ပယ်သည်။

၃။ သဝေဒနောတိအာဒိသု။ ။ပါဠိတော်၌ “သွေဝ ပုဂ္ဂလော”ကို လိုက်စေ၍ “သရူ ပေါ”နေရာဝယ် “သဝေဒနော သန္ဓာဝတိ အသွာ လောကာ”စသည်ဖြင့် ရှိ၏။ ထိုသို့ မေးရာဝယ် “အသညသတ်ဘုံ၌ ဖြစ်ခြင်းကို ရည်ရွယ်၍ “န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ”ဟု ပရဝါဒီ ပယ်၏။ ထိုသို့ ပယ်ပြီးနောက် “သွေဝ ပုဂ္ဂလော သဝေဒနော သန္ဓာဝတိ”ဟု ထပ်၍ မေးသောအခါ အသည သတ်ဘုံမှ တစ်ပါးသောဘုံ၌ ဖြစ်ခြင်းကို ရည်ရွယ်၍ “အာမန္တာ” ဝန်ခံသည်။ ထို့နောက် တံ-ထိုဝေဒနာနှင့်တကွ ဖြစ်သော ကိုယ်သည်၊ ဇီဝံ-လော၊ တံ-ထိုဇီဝသည်၊ သရီရံ-လော”ဟု မေး သောအခါ သုတ္တဝိရောဓဖြစ်သောကြောင့် ပယ်သည်။ ဤသို့ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏက္ခန္ဓာ တို့ကို အပြည့်အစုံ မေး၍ အပြည့်အစုံ ဖြေသည်။ ပါဠိတော်၌ကား ပေယျာလ မြှုပ်ထားသည်။

တဒည-ထိုအသညသတ်ပဋိသန္ဓေမှ တစ်ပါးသော၊ ဥပပတ္တိ-စတုဝေါကာရ၊ ပဉ္စ
 ဝေါကာရပဋိသန္ဓေကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ (ပရဝါဒီ) ပဋိဇာနာတိ-၏၊ တံ ဇိဝန္တိ-ကား၊
 ဝေဒနာဒိသင်္ခါတေန-ဝေဒနာ အစရှိသည်ဟု ဆိုအပ်သော၊ ယေန သရီရေန-
 အကြင်သရီရနှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ ဂစ္ဆတိ-တစ်ဘဝမှ တစ်ဘဝသို့ သွား၏၊ ကိ-နည်း၊
 အဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ တဒေဝ-ထိုဝေဒနာဟူသော သရီရသည်ပင်၊ ဇီဝ-ဇီဝလော၊
 တံ-ထိုဇီဝသည်၊ သရီရံ-သရီရလော၊ ဣတိ-သို့၊ (သကဝါဒီ) ပုစ္ဆတိ-၏၊ ဟိ-မှန်၊
 တံ-ထိုသရီရသည်၊ ဇီဝံ-တည်း၊ တံ-ထိုဇီဝသည်၊ သရီရံ-တည်း၊ ဇီဝံ-သည်၊ အည-
 သရီရမှ တစ်မျိုးတစ်ခြားတည်း၊ သရီရံ-သည်၊ အည-ဇီဝမှ တစ်မျိုးတစ်ခြားတည်း၊
 ဣတိ-သို့၊ ဧတိဿာ လဒ္ဓိယာ-၌၊ ပဉ္စပိ-လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ခန္ဓာ-ခန္ဓာတို့ကို၊
 သရီရန္တိ-ဟူ၍၊ အဓိပ္ပေတာ-ပရဝါဒီသည် အလိုရှိအပ်ကုန်ပြီ၊ ပရဝါဒီ-သည်၊ သုတ္တ
 ဝိရောဓာ-ကြောင့်၊ ပဋိက္ခိပတိ-၏။

၉၂။ အရူပေါတိအာဒိသု-အစရှိသော ပြဿနာတို့တွင်၊ ပဌမေ-သော၊ ပဉ္စေ-
 ၌၊ အန္တရာဘဝံ-ကြားဘဝကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ (ပရဝါဒီ) ပဋိက္ခိပတိ-၏၊ ဒုတိယေ-
 သော၊ ပဉ္စေ-၌၊ အရူပါ-အရူပဘုံမှ၊ (စဝိတွာ-စုတေ၍) ရူပံ-ရုပ်ရှိသော ဘုံ၌၊
 ဥပပဇ္ဇမာနံ-ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ (ပရဝါဒီ) ပဋိဇာနာတိ-၏၊ အညံ
 ဇိဝန္တိ-ကား၊ ရူပသင်္ခါတံ-ရုပ်ဟုဆိုအပ်သော၊ ယံ သရီရံ-အကြင်ကိုယ်ကို၊ ပဟာယ-
 ပယ်စွန့်၍၊ အရူပေါ-ရုပ်မရှိသည်၊ (ဟုတွာ) သန္ဓာဝတိ-၏၊ ကိ-နည်း၊ တေ-
 အသင်ပရဝါဒီ၏၊ တံ သရီရံ-ထိုရုပ်ဟုဆိုအပ်သော သရီရသည်၊ အညံ-ဇီဝမှ
 တစ်မျိုးတစ်ခြားလော၊ ဇီဝံ-သည်၊ အညံ-ရုပ်ဟုဆိုအပ်သော သရီရမှ တစ်မျိုး
 တစ်ခြားလော၊ ဣတိ-သို့၊ (သကဝါဒီ) ပုစ္ဆတိ-၏၊ ဣတရော-သကဝါဒီမှ တစ်ပါး
 သော ပရဝါဒီသည်၊ သုတ္တဝိရောဓာ-ကြောင့်၊ ပဋိက္ခိပတိ၊ အဝေဒနောတိ အာဒိသု-
 အစရှိသော ပြဿနာတို့၌၊ သညီဘဝံ-သညာရှိသော ဘဝကို၊ သန္ဓာယ၊ (ပရဝါဒီ)
 ပဋိက္ခိပတိ၊ တဒည-ထိုသညီဘဝမှ အခြားသော၊ ဥပပတ္တိ-အသညသတ်ဘုံ၊ နေဝ
 သညာနာသညာယတနဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေနေခြင်းကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ (ပရဝါဒီ) ပဋိ
 ဇာနာတိ-၏၊ အညံ ဇိဝန္တိ-ကား၊ ဝေဒနာဒိသင်္ခါတံ-ဝေဒနာအစရှိသည်ဟု ဆိုအပ်

အရူပေါတိအာဒိသု။ ။ဤပြဿနာတို့ဝယ် နောက်ဆုံးဖြစ်သော “အညံ ဇီဝံ၊ အညံ
 သရီရံ”ဟူသော ပြဿနာ၌ “အရူပေါ”ဟု စတင်လျှင် “အညံ-ရုပ်မှတစ်ပါး ဝေဒနာစသည်ကို
 သရီရံ”ဟု ယူပါ၊ “အဝေဒနော”ဟု စတင်လျှင် “အညံ-ဝေဒနာမှတစ်ပါး ရုပ်စသည်ကို သရီရံ”
 ဟု ယူပါ။

သော၊ ယံ သရီရံ-ကို၊ ပဟာယ-၍၊ အဝေဒနော-ဝေဒနာ မရှိသည်၊ (ဟုတွာ၊) သန္ဓာဝတိ-၏၊ အဝိညာဏော-ဝိညာဉ် မရှိသည်၊ (ဟုတွာ၊) သန္ဓာဝတိ-၏၊ ကိ-နည်း၊ တေ-အသင်ပရဝါဒီ၏၊ တံ သရီရံ-ထိုဝေဒနာအစရှိသည်ဟု ဆိုအပ်သော သရီရသည်၊ အည-ဇီဝမှ တစ်မျိုးတစ်ခြားလော၊ ဇီဝ-သည်၊ အည-ဝေဒနာအစရှိသော သရီရမှ တစ်မျိုးတစ်ခြားလော၊ ဣတိ၊ (သကဝါဒီ၊) ပုစ္ဆတိ-၏၊ ဣတရော-သကဝါဒီမှတစ်ပါးသော ပရဝါဒီသည်၊ သုတ္တဝိရောဓာ-ကြောင့်၊ ပဋိက္ခိပတိ-၏။ [ပါဠိတော်နှင့် တိုက်၍ ကြည့်ပါ၊ အဓိပ္ပာယ် မခက်တော့။]

၉၃။ ရူပံ သန္ဓာဝတိတိ အာဒိသု-အစရှိသော ပြဿနာတို့၌၊ ရူပါဒယော-ရုပ်အစရှိကုန်သော၊ ယေ ခန္ဓေ-တို့ကို၊ ဥပါဒါယ-ဉာဏ်ဖြင့် ယူ၍၊ ဝါ-စွဲ၍၊ ပုဂ္ဂလံ-ကို၊ (ပရဝါဒီ၊) ပညပေတိ-ပညတ်၏၊ ကိ-နည်း၊ တေ-အသင်ပရဝါဒီ၏၊ တသ္မိပုဂ္ဂလေ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သန္ဓာဝန္ဓေ-တစ်ဘဝမှ တစ်ဘဝသို့ ပြေးသွားလသော်၊ တမ္ပိ ရူပံ-ထိုရုပ်သည်လည်း၊ သန္ဓာဝတိ-တစ်ဘဝမှ တစ်ဘဝသို့ ပြေးသွားသလော၊ ဣတိ-သို့၊ (သကဝါဒီ၊) ပုစ္ဆတိ-၏၊ ပရဝါဒီ-သည်၊ (ပဋိက္ခိပတိ၌ စပ်၊) အဝိဇ္ဇာနီဝရဏာနံ-အဝိဇ္ဇာဟူသော နီဝရဏရှိကုန်သော၊ တဏှာသံယောဇနာနံ-တဏှာဟူသော သံယောဇဉ်ရှိကုန်သော၊ သန္ဓာဝတံ-တစ်ဘဝမှ တစ်ဘဝသို့ ပြေးသွားကြကုန်သော၊ သံသရတံ-ကျင်လည်ကြကုန်သော၊ သတ္တာနံ-သတ္တဝါတို့၏၊ (ပုဗ္ဗကောဋိ-ရှေ့အစွန်းသည်၊ န ပညာယတိ-မထင်ရှား၊) ဣတိ-သို့၊ သတ္တဿေဝ-သတ္တဝါ၏သာလျှင်၊ သန္ဓာဝနဝစနတော-တစ်ဘဝမှ တစ်ဘဝသို့ ပြေးသွားခြင်းကို ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊ ပဋိက္ခိပတိ-၏၊ ပုန၊ ပုဋ္ဌော-မေးအပ်သော ပရဝါဒီသည်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ရူပါဒိဓမ္မေ-ရုပ်အစရှိသော တရားတို့ကို၊ ဝိနာ-ကြဉ်၍၊ ပုဂ္ဂလော-သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တသ္မိ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သန္ဓာဝန္ဓေ-လသော်၊ တေန ရူပေနပိ-ထိုရုပ်သည်လည်း၊ သန္ဓာဝိတဗ္ဗံ-တစ်ဘဝမှ တစ်ဘဝသို့ ပြေးသွားထိုက်၏၊ ဣတိ သညာယ-ဤသို့သော အမှတ်ဖြင့်၊ ပဋိဇာနာတိ-၏၊ ဝေဒနာဒိသုပိ-ဝေဒနာအစရှိသော ပြဿနာတို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော-ပင်တည်း။

ရူပံ သန္ဓာဝတိ။ ။သကဝါဒီက “ရုပ်သည် ပြေးသွားသလော”ဟု မေးရာ၌ ပရဝါဒီသည် “အဝိဇ္ဇာနီဝရဏာနံ သတ္တာနံ သန္ဓာဝတံ” စသော ပါဠိတော်ဝယ် “ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါသည် ပြေးသွား၏”ဟူသော စကားတော်ကို ထောက်၍ “ရုပ်သည် ပြေးသွား၏”ဟု မဆိုထိုက်ဟု ပယ်ပြီးလျှင် ထပ်၍ မေးသောအခါ ရုပ်စသည်ကို ကြဉ်၍ ပုဂ္ဂိုလ်ဟု သီးခြားမရှိသောကြောင့် “အာမန္တာ”ဟု ဝန်ခံသည်။

၉၄။ ရူပံ န သန္တာဝတီတိ အာဒိသု-အစရှိသော ပြဿနာတို့၌၊ ယသ္မာ-
 ကြောင့်၊ တေ-အသင်ပရဝါဒီ၏၊ ရူပံ-သည်၊ ပုဂ္ဂလော-သည်၊ န ဟောတိ-မဟုတ်၊
 စ-ထိုသို့ပင် ရုပ်သည် ပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ်ပါသော်လည်း၊ သွေဝ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်ပင်၊
 သန္တာဝတီ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ (တွံ-အသင်ပရဝါဒီသည်၊) ဝဒေသိ-ဆို၏၊ တသ္မာ-
 ကြောင့်၊ တံ-အသင်ပရဝါဒီကို၊ ပုစ္ဆာမိ-၏၊ ကိံ-နည်း၊ တေ-အသင်ပရဝါဒီ၏၊ ရူပံ-
 သည်၊ န သန္တာဝတီ-တစ်ဘဝမှ တစ်ဘဝသို့ မပြေးသွားသလော၊ ဣတိ အတ္ထော-
 နက်၊ ဣတရော-သကဝါဒီမှတစ်ပါးသော ပရဝါဒီသည်၊ (ပဋိက္ခိပတိ၌ စပ်၊) သန္တာ
 ဝန္တေန-သော၊ ပုဂ္ဂလေန-ပုဂ္ဂိုလ်အားဖြင့်၊ တဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဥပါဒါနဘူတေန-
 စွဲမှီရာဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ရူပေန-သည်၊ သန္တာဝိတုံ-ငှာ၊ သက္ကာ-တတ်ကောင်း၏၊
 ဣတိ သညာယ-ဤသို့သော အမှတ်ဖြင့်၊ ပဋိက္ခိပတိ-၏၊ [“ပုဂ္ဂလေ-သည်၊ သန္တာ
 ဝန္တေ-သော်၊ တဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဥပါဒါနဘူတေန-သော၊ ရူပေန-သည်၊ သန္တာ
 ဝိတုံ-ငှာ၊ န သက္ကာ-မတတ်ကောင်းသည်၊ န-မဟုတ်”။ “ဣတိ သညာယ ပဋိက္ခိ
 ပတိ”ဟု ရှေးမူအတိုင်း အနက်ပေးလျှင်လည်း အဓိပ္ပာယ်မှန်ရသည်၊] ပုန-တစ်ဖန်၊
 ပုဋ္ဌော-မေးအပ်သော ပရဝါဒီသည်၊ သက္ကာနညေဝ-တို့၏သာလျှင်၊ သန္တာဝနစန
 တော-ကြောင့်၊ ပဋိဇာနာတိ-၏၊ ဧတ္ထ-ဤဂတိအနုယောဂ၌၊ သေသံ-ကြွင်းသော
 အစီအရင်သည်၊ ဥတ္တာနမေဝ-သည်သာ။

ပန-ဆက်၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ်ကား၊ ဂါထာနံ-ဂါထာတို့၏၊ အတ္ထော-
 အနက်တည်း၊ အာယသ္မတော-ငါ့ရှင် ပရဝါဒီ၏၊ မတေန-အလိုအားဖြင့်၊ ရုက္ခံ-

၁။ ရူပံ န သန္တာဝတီ။ ။ဤပြဿနာသည် သကဝါဒီ၏ ပြဿနာပင်တည်း၊ “ရုပ်
 သည် မပြေးသွားသလော”ဟု မေးရာ၌ “န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ-မပြေးသွားဟု မဆိုလို”ဟု ပယ်၏၊
 ထိုသို့ ပယ်ခြင်းနှင့် လျော်အောင် အဋ္ဌကထာဝယ် “ဣတရော ပုဂ္ဂလေန သန္တာဝန္တေန (ပြေး
 သွားသော ပုဂ္ဂိုလ်အားဖြင့်-ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်အတူ) သက္ကာ တဿ ဥပါဒါနဘူတေန ရူပေန သန္တာဝိ
 တုံတိ သညာယ ပဋိက္ခိပတိ”ဟု သိဟိုင်မှုအတိုင်း စာရှိမှ အဓိပ္ပာယ်မှန် ရနိုင်ပါသည်၊ “န
 သက္ကာ”ဟု ရှိသောပါဌ်မှာ အဖြေနှင့်မလျော်ပါ။ [ပုဂ္ဂလေ သန္တာဝန္တေန န သက္ကာ၊ ပေ၊ သန္တာ
 ဝိတုံတိ”ဟု ပဋိသေဝ ၂-ချက်ရှိသော ရှေးမူအတိုင်းလည်း အဓိပ္ပာယ်မှန် ရနိုင်ပါသည်။]

၂။ ပုန ပုဋ္ဌော၊ ပေ၊ ပဋိဇာနာတိ။ ။“ရူပံ န သန္တာဝတီ”ဟူသော ပြဿနာကို နိဂ္ဂဟ
 စသည် ပြုပြီးနောက် ထပ်၍ မေးသောအခါ “အာမန္တာ-အိမ်း ရုပ်သည် မပြေးသွားပါ”ဟု
 ဝန်ခံ၏၊ ထိုသို့ ဝန်ခံရာ၌ “သက္ကာနံ သန္တာဝတံ”ဟူသော ပါဠိတော်ဝယ် “သတ္တဝါတို့ ပြေးသွား
 ကုန်လသော်”ဟူသော စကားတော်ကို ထောက်လေသည်၊ “သတ္တဝါဟူသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ပြေး
 သွားကုန်လသော်”ဟု ဟောတော်မူသဖြင့် ရုပ်ဝေဒနာ စသည်တို့က မပြေးသွား”ဟု အဓိပ္ပာယ်
 ရသည်ဟု ပရဝါဒီ ယူသည်။

သစ်ပင်ကို၊ ဥပါဒါယ-ကပ်ယူ၍၊ ဝါ-စွဲမှီ၍၊ ဆာယာ-အရိပ်သည်၊ (ဟောတိ) ဝိယ-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဣန္ဒနံ-ထင်းစသော လောင်စာကို၊ ဥပါဒါယ-၍၊ ဝါ-၍၊ အဂ္ဂိ-မီးသည်၊ (ဟောတိ) ဝိယစ-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ (တထာ-တူ) ယေ ခန္ဓေ-တို့ကို၊ ဥပါဒါယ-၍၊ ဝါ-၍၊ ပုဂ္ဂလော-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ရူပါဒိနံ-ရုပ်အစရှိသည်တို့၏၊ သန္ဓာဝန္ဓေ-တစ်ဘဝမှ တစ်ဘဝသို့ ပြေးသွားခြင်းသည်၊ အသတိ-မဖြစ်လသော်၊ တေသု ခန္ဓေသု-ထိုခန္ဓာတို့သည်၊ ဘိဇ္ဇမာနေသု-ပျက်ကုန်လသော်၊ တဝ-အသင် ပရဝါဒီ၏၊ သော ပုဂ္ဂလော-သည်၊ စေ ဘိဇ္ဇတိ-အကယ်၍ ပျက်အံ့၊ ဧဝံသန္ဓေ-ဤသို့ပျက်လသော်၊ ဥစ္ဆေဒါ-ဥစ္ဆေဒမည်သော၊ ဒိဋ္ဌိ-ဒိဋ္ဌိသည်၊ ဘဝတိ-ဖြစ်၏၊ တေ-အသင်ပရဝါဒီ၏၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ-သည်၊ အာပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏၊ ကတရာ-အဘယ်သို့သော၊ (ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ-သည်၊ အာပဇ္ဇတိ-ဖြစ်သနည်း)၊ ဗုဒ္ဓေန-သည်၊ ဝိဝဇ္ဇိတာ-ရှောင်ကြဉ် တော်မူအပ်သော၊ ယာ အကုသလဒိဋ္ဌိ-အကြင်အကုသိုလ်ဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိသည်၊ (အတ္ထိ၊ သာ-ထိုအကုသိုလ်ဖြစ်သော ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိသည်၊ အာပဇ္ဇတိ-၏)၊ ပန-ကား၊ ဥစ္ဆေဒဝါဒီ သမဏော ဂေါတမောတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ-သည်) ပရိယာယဘာ သိတာ-ပရိယာယ်အားဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော၊ ယာ-အကြင်ဥစ္ဆေဒသည်၊ (အတ္ထိ) တံ-ထိုဥစ္ဆေဒကို၊ န ဝဒါမ-မဆိုလိုပါကုန်၊ ဣတိ-ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒသေတိ-ပြ၏။

တေသု ခန္ဓေသု-တို့သည်၊ ဘိဇ္ဇမာနေသု-ပျက်ကုန်လသော်၊ သော ပုဂ္ဂလော-သည်၊ အထာပိ န ဘိဇ္ဇတိ-အကယ်၍မူလည်း မပျက်အံ့၊ ဧဝံသန္ဓေ-သော်၊ ပုဂ္ဂလော-သည်၊ သဿတော-အခါခပ်သိမ်း ထင်ရှားရှိသည်၊ ဝါ-မြီသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဝါ-ဖြစ်ရာရောက်၏၊ တတော-ထိုသို့ပုဂ္ဂိုလ်၏ မြီခြင်းကြောင့်၊ သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ နိဗ္ဗာနေန-နိဗ္ဗာန်နှင့်၊ သမသမော-အလွန်တူသည်၊ ဝါ-တူသည်၏အဖြစ်ဖြင့် တူသည်၊ အာပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏၊ ဝါ-ဖြစ်ရာရောက်၏၊ သမသမောတိ-ကား၊ အတိဝိယ-အလွန်အကဲသာလျှင်၊ သမော-တူသည်၊ (အာပဇ္ဇတိ)၊ [သဒ္ဓါတူ ၂-ချက်ဖြစ်၍ အတိသယအနက်ကို ဖွင့်သည်၊] ဝါ-တစ်နည်း၊ သမေန-တူသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ သမော - တူသည်၊ (အာပဇ္ဇတိ)၊ သမဘာဝေနော - တူသည်၏အဖြစ်ဖြင့်သာ၊ သမော-တူသည်၊ (အာပဇ္ဇတိ)၊ [သမေနကို သမဘာဝေနော-ဟု ထပ်ဖွင့်သောကြောင့် သမေန၌ ဘာဝပ္ပဓာနကြံပါ၊] နိဗ္ဗာနံ-သည်၊ နုပ္ပဇ္ဇတိ ယထေဝ-မဖြစ်သကဲ့သို့သာလျှင်လည်းကောင်း၊ န ဘိဇ္ဇတိ ယထေဝ-မပျက်သကဲ့သို့သာလျှင်လည်းကောင်း၊ ဧဝံ-တူ၊ တေ-အသင်ပရဝါဒီ၏၊ ပုဂ္ဂလောပိ-သည်လည်း၊ တေန-ထိုနိဗ္ဗာန်နှင့်၊ သမသမော-သည်၊ ဝါ-သည်၊ (အာပဇ္ဇတိ-၏၊ ဝါ-ဖြစ်ရာရောက်၏)

ဣတိ အယံ-ကား၊ (ဂါထာနံ-တို့၏၊ အတ္ထော-တည်း၊) ဂတိပရိဝတ္တနမုခေန-ဂတိ၏ ပြောင်းလွဲခြင်းကို အဦးပြုသဖြင့်၊ စုတိပဋိသန္ဓာနုယောဂေါ-စုတိ ပဋိသန္ဓေကို မေးစိစစ်ခြင်းသည်၊ နိဋ္ဌိတော-ပြီးပြီ။

အနုယောဂဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတော-ပြီးပြီ။

xxxxx

၁၂။ ဥပါဒါပညတ္တာနုယောဂအဖွင့်

၉၅။ ဣဒါနိ-ဂတိအနုယောဂကို ဟောတော်မူပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ ဥပါဒါပညတ္တာနုယောဂေါ-ဥပါဒါပညတ်ကို မေးစိစစ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဝါ-လတ်၊ တတ္ထ-ထိုဥပါဒါပညတ္တာနုယောဂ၌၊ ပုစ္ဆာ-သည်၊ သကဝါဒိဿ-၏၊ ပုစ္ဆာတည်း၊ ပဋိညာ-သည်လည်းကောင်း၊ ပဋိက္ခေပေါစ-သည်လည်းကောင်း၊ ပရဝါဒိဿ-၏ ဝန်ခံခြင်း ပယ်ခြင်းတည်း၊ [ပဋိညာ ပဋိက္ခေပေါသည် သမာဟာရဒွန် မဟုတ်၊ ဒွန်မဟုတ်လျှင် “ပဋိညာ ပဋိက္ခေပေါစ”ဟုသော်လည်းကောင်း၊ “ပဋိညာ စ ပဋိက္ခေပေါ စ”ဟုသော်လည်းကောင်း ရှိသင့်သည်။] ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသွာ)-ကြောင့်၊ သော-ထိုပရဝါဒိသည်၊ (ဣစ္ဆတိ၌ စပ်၊) ရက္ခ-သစ်ပင်ကို၊ ဥပါဒါယ-၍၊ ဝါ-၍၊ ဆာယာယ-အရိပ်ကို၊ (ပညတ္တိ-အပြားအားဖြင့် သိစေခြင်းသည်၊ ဟောတိ) ဝိယ-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဣန္ဒနံ-ထင်းစသော လောင်စာကို၊ ဥပါဒါယ၊ အဂ္ဂိဿ-မီးကို၊ (ပညတ္တိ-သည်၊ ဟောတိ) ဝိယစ-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ (တထာ-တူ၊) ရူပါဒိနိ-ရုပ်အစရှိသည်တို့ကို၊ ဥပါဒါယ-၍၊ ဝါ-၍၊ ပုဂ္ဂလဿ-ကို၊ ပညတ္တိ-အပြားအားဖြင့် သိစေခြင်းကို၊ ပညာပနံ-အပြားအားဖြင့် သိစေခြင်းကို၊ အဝဗောဓနံ-သိစေခြင်းကို၊ ဣစ္ဆတိ-အလိုရှိ၏၊ တသွာ-ကြောင့်၊ ရူပံ ဥပါဒါယာတိ-ဟူ၍၊ (ရုပ်ကို စွဲ၍ ပုဂ္ဂိုလ်ကို အပြားအားဖြင့် သိစေခြင်း ဖြစ်သလောဟူ၍) ပုဋ္ဌော-မေးအပ်သော ပရဝါဒိသည်၊ ပဋိဇာနာတိ-၏၊ ပုန၊ ရက္ခ၊ ပါဒါနာ-သစ်ပင်

၁။ ဥပါဒါပညတ္တာနုယောဂေါ။ ။ “ရူပံ ဥပါဒါယ ပုဂ္ဂလဿ ပညတ္တိတိ-ရုပ်ကို စွဲ၍ ပုဂ္ဂလဟူသော နာမည်ပညတ်သည် ဖြစ်သလော” စသည်ဖြင့် ရုပ်စသည်ကို စွဲ၍ ပုဂ္ဂလဟူသော ပညတ်ကို မေးစိစစ်ရာအခန်းကို “ဥပါဒါပညတ္တာနုယောဂ”ဟု ခေါ်သည်။

၂။ ပညတ္တိ။ ။ ပ+ဉာဓာတ်+ကာရိက်ကျေဟု သိစေလို၍ “ပညာပနံ”ဟုလည်းကောင်း၊ ဉာဓာတ်၏ သိခြင်းအနက်ကို ယူစေလို၍ “အဝဗောဓနံ”ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်။ ပုဂ္ဂလဟူသော နာမည်ပညတ်သည် ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသော အနက်ကို သိစေတတ်သောကြောင့် “ပညတ္တိ”မည်၏။ ထိုသို့ ပညတ်ရာ၌ ရုပ်စသော ခန္ဓာ ၅-ပါးကို စွဲ၍ ပညတ်ရသောကြောင့် “ဥပါဒါယ+ပညတ္တိ”အရ “ဥပါဒါပညတ္တိ” အမည်ရသည်။

ဟူသော စွဲမှီရာရှိသော၊ ဆာယာ-သစ်ပင်ရိပ်သည်၊ ရုက္ခော ဝိယ-ကဲ့သို့၊ (အနိစ္စာဒိ ဓမ္မော-အနိစ္စအစရှိသော သဘောရှိသည်၊ ဟောတိ) ယထာ-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ကုန္တနုပါဒါနော-ထင်းစသော လောင်စာဟူသော စွဲမှီရာရှိသော၊ အဂ္ဂိ-မီးသည်၊ ကုန္တနံ ဝိယ-ကဲ့သို့၊ (အနိစ္စာဒိဓမ္မော-သည်၊ ဟောတိ ယထာ)-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဧဝံ-တူ၊ တေ-အသင်ပရဝါဒီ၏၊ ရူပါဒိဥပါဒါနော-ရုပ်အစရှိသော စွဲမှီရာ ရှိသော၊ ပုဂ္ဂလော-သည်၊ ဥပါဒါဒယော ဝိယ-ရုပ်အစရှိသည်တို့ကဲ့သို့၊ အနိစ္စော-မမြဲသည်၊ (ဟောတိ-ဖြစ်သလော၊) ဣတိ ဣမံ အတ္ထံ-ဤအနက်ကို၊ ပုဋ္ဌော-မေးအပ်သော ပရဝါဒီသည်၊ အတ္တနော-၏၊ လဒ္ဓိယံ-၌၊ ဌတွာ-တည်၍၊ ပဋိက္ခိပတိ-၏။ ပါဠိ တော်၌ “ရူပံ အနိစ္စံ သင်္ခတံ”စသည်ဖြင့် အကျယ်လာသော်လည်း မေးလိုရင်းမှာ “ရူပါဒိဥပါဒါနော ပုဂ္ဂလော ရူပါဒယော ဝိယ အနိစ္စော”ဟုသာ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို မေးအပ်သော်”ဟု ဆိုသည်။]

၉၇။ နီလရူပံ ဥပါဒါယ နီလောတိ အာဒိသု-အစရှိသော ပြဿနာတို့၌၊ [အာဒိ ဖြင့် “ပီတံ ရူပံ ဥပါဒါယ ပီတကဿပုဂ္ဂလဿ ပညတ္တိ”မှ စ၍ “အပ္ပဋိယံ ရူပံ ဥပါဒါယ အပ္ပဋိယဿ ပုဂ္ဂလဿ ပညတ္တိ”တိုင်အောင် ယူပါ။] နီလရူပေန-ညှိ သော ရုပ်နှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ ပုဂ္ဂလဿ-ညှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဧကတ္ထံ-တစ်ခုတည်း၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဧကသရီရေ-တစ်ခုတည်းသော ကိုယ်၌၊ (တစ်ကိုယ် ထည်း၌) နီလာဒိနံ-နီလအစရှိကုန်သော၊ ဗဟူနံ-များစွာသော ရုပ်တို့၏၊ ဝသေန-အပြားအားဖြင့်၊ ဗဟုဘာဝဉ္စ-များသည်၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ အနိစ္စန္တော-အလိုမရှိသည်၊ (ဟုတွာ-၍၊ ဝါ-ကြောင့်၊) ပဋိက္ခိပတိ-၏။ [အာဒိဖြင့် နီလ ပီတံ၊ ပေ၊ အပ္ပဋိယတို့ကို ယူပါ။]

၉၈။ ကုသလံ ဝေဒနန္တိ-အစရှိကုန်သော၊ ဧတ္ထာပိ-ဤပြဿနာတို့၌လည်း၊ ဝေဒနာယ-နှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ ဧကတ္ထံ-တစ်ခုတည်း၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဧက သန္တာနေ-တစ်ခုတည်းသော ခန္ဓာအစဉ်၌၊ ဗဟူနံ-ကုန်သော၊ ကုသလဝေဒနာနံ- ကုသိုလ်ဝေဒနာတို့နှင့်၊ ဝသေန-စပ်သဖြင့်၊ ဗဟုဘာဝဉ္စ-ပုဂ္ဂိုလ်၏ များသည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ အနိစ္စန္တော-သည်၊ (ဟုတွာ-၍၊ ဝါ-ကြောင့်၊ ပရဝါဒိ-

နီလံ ရူပံ ဥပါဒါယ၊ ပေ၊ နီလောတိအာဒိသု။ ။ပါဠိတော်၌ ဤအတိုင်း ပါဠိရှိ သည် မဟုတ်၊ “နီလံ ရူပံ ဥပါဒါယ နီလကဿ ပုဂ္ဂလဿ ပညတ္တိ”ဟုသာ ရှိ၏၊ ထို့နောက် “ပီတံ ရူပံ ဥပါဒါယ”စသည်ဖြင့် ရှိ၏၊ အဋ္ဌကထာဆရာသည် ထိုအားလုံးကို ချုံး၍ ယူလိုသော ကြောင့် “နီလံ ရူပံ ဥပါဒါယ နီလောတိ အာဒိသု”ဟု ဆိုထားသည်။

သည်။) ပဋိက္ခိပတိ-၏၊ ဒုတိယနယေ-ဒုတိယနည်း၌၊ (ဒုတိယပြဿနာ၌) မဂ္ဂကုသလောတိအာဒိဝစနသဗ္ဗာဝတော-လမ်း၌ ကျွမ်းကျင်သော ပုဂ္ဂိုလ် ဤသို့ အစရှိသော စကား၏ ထင်ရှားရှိခြင်းကြောင့်၊ ဆေကဌ - ဆေကအနက်ကို၊ သန္ဓာယ၊ (ပရဝါဒီ) ပဋိဇာနာတိ-၏၊ သဖလောတိအာဒိနိ-အစရှိသော ပြဿနာတို့ကို၊ ပုဋ္ဌော-မေးအပ်သော ပရဝါဒီသည်၊ တထာရူပဿ-ထိုသို့သဖလော အစရှိသော သဘောရှိသော၊ ဝေါဟာရဿ-အခေါ်အဝေါ်၏၊ အဘာဝတော-ကြောင့်၊ (ပရဝါဒီ) ပဋိက္ခိပတိ။

၉၉။ အကုသလပက္ခေ-အကုသလပက္ခ၌၊ အဆေကဌ-အဆေကအနက်ကို၊ သန္ဓာယ၊ (ပရဝါဒီ) ပဋိဇာနာတိ။

၁၀၀။ အဗျာကတပက္ခေ-၌၊ သဿတာဒိဝသေန-သဿတအစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ အဗျာကတဘာဝံ-ဟောတော်မမူအပ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ သန္ဓာယ၊ (ပရဝါဒီ) ပဋိဇာနာတိ၊ ဧတ္ထ-ဤကုသလပက္ခ၊ အကုသလပက္ခ၊ အဗျာကတပက္ခတို့၌၊ သေသံ-ကြွင်းသော အစီအရင်ကို၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊ ဝုတ္တနယေနဝ-ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၁၀၄။ စက္ခု၊ ဥပါဒါယာတိ အာဒိသု-အစရှိသော ပြဿနာတို့၌၊ စက္ခုမာ ဝိသမာနိဝ၊ ပေ၊ ပါပါနိ ပရိဝဇ္ဇယေတိအာဒိဝေါဟာရသဗ္ဗာဝတော-ဤသို့အစရှိသော ခေါ်ဝေါ်ခြင်း၏ ထင်ရှားရှိခြင်းကြောင့်၊ (ပရဝါဒီ) ပဋိဇာနာတိ၊ [စက္ခုမာ-မျက်စိအမြင်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝိသမာနိ-မညီမညွတ်သော အရာဝတ္ထုတို့ကို၊ (ပရိဝဇ္ဇတိ) က္ကဝ-ရှောင်ကြဉ်သကဲ့သို့၊ (ဧဝံ-တူ၊) ပါပါနိ-မကောင်းမှုတို့ကို၊ ပရိဝဇ္ဇယေ-ရှောင်ကြဉ်ရာ၏။] စက္ခုမတ္တာဒိနိရောဓေန-စက္ခုမျှအစရှိသည်၏ ချုပ်ခြင်းကြောင့်၊ ပုဂ္ဂလနိရောဓံ-ပုဂ္ဂိုလ်၏ ချုပ်ခြင်းကို၊ အနိစ္စန္တော-သည်၊ (ဟုတွာ-၍၊ ဝါ-ကြောင့်၊) ပဋိက္ခိပတိ။ [စက္ခုမတ္တာဒိဌိ အာဒိဖြင့် “သောတ ယာန ပေ၊ သမ္မာသမာဓိ”တို့ကို ယူပါ။]

ဆေကဌ သန္ဓာယ။ ။ဆေကအနက်ကို ရည်ရွယ်၍ ဟု ဆိုပြီးနောက် ဝန်ခံအပ်သော အနက်ကို ပြသင့်သေး၏။ ထို့ကြောင့် “ကုသလံ ဝေဒနံ ဥပါဒါယာတိ မညမာနော”ဟု ခိုကာ၌ ထည့်၍ ပြထား၏။ ဆိုလိုရင်းကား ကုသလသဒ္ဓါ၏ အာရောဂျ၊ ကုသဝိပါက၊ အနဝဇ္ဇ၊ ဆေကအနက်တို့တွင် ဆေကအနက်ကို ဟောသော ကုသလသဒ္ဓါကို ရည်ရွယ်၍ “ကုသလံ ဝေဒနံ ဥပါဒါယ ကုသလဿ ပုဂ္ဂလဿ ပညတ္တိ”ဟူသော ပြဿနာကို ဝန်ခံသည်-ဟူလို။

၁၀၇။ ရူပံ ဥပါဒါယ ဝေဒနံ ဥပါဒါယာတိ ဧတ္ထ-အစရှိသော ပါဠိ၌၊ အညေဝိ-ဝေဒနာမှ တစ်ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ရူပမူလကာ-ရုပ်ဟူသော အရင်းမူလရှိ ကုန်သော၊ ဒုကတိကစတုက္ကာ-တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-ကုန်၏၊ ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ခန္ဓေ-တို့ကို၊ ဥပါဒါယ-၍၊ ဝါ-၍၊ ပုဂ္ဂလဿ-ကို၊ ပညတ္တိ-သည်၊ (ဟောတိ) တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဒွေဝိ-၂-ပါးသော ခန္ဓာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ တယောဝိ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ စတ္တာရောဝိ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပဉ္စဝိ-ငါးပါးသော ခန္ဓာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဥပါဒါယ၊ ပညတ္တိ-ကို၊ ပဋိဇာနာတိ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဝန်ခံပါသော်လည်း၊ ဧကသန္တာနေ-တစ်ခုတည်းသော ခန္ဓာအစဉ်၌၊ ဒွိန္ဒဝါ-၂-ပါးသော ခန္ဓာတို့၏လည်းကောင်း၊ [တိက္ကံ စတုန္ဒတို့ကို ပေယျာလမြှုပ်ထားသည်၊ ပဉ္စန္ဒဝါ-ငါးပါးသော ခန္ဓာတို့၏လည်းကောင်း၊ အဘာဝါ-ကြောင့်၊ (ပရဝါဒါ) ပဋိက္ခံပတိ၊ အာယတနာဒိသုပိ-အာယတနအစရှိသော ပြဿနာတို့၌လည်း၊ ဒေသဝနယော-ပင်တည်း။

၁၁။ ဣဒါနိ^၁-၌၊ ယံ-အကြင်သစ်ပင်၊ လောင်စာအစရှိသော အရာဝတ္ထုကို၊ ဥပါဒါယ^၂-၍၊ ဝါ-၍၊ ယဿ-အကြင်သစ်ပင်ရိပ်၊ မီးအစရှိသော အရာဝတ္ထုကို၊ ပညတ္တိ^၂-သည်၊ (ဟောတိ) တဿ-ထိုသစ်ပင်၊ လောင်စာအစရှိသော အရာဝတ္ထု၏၊ အနိစ္စတာယ-မမြဲသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တဿာပိ-ထိုသစ်ပင်ရိပ်၊ မီးအစရှိသော အရာဝတ္ထု၏လည်း၊ အနိစ္စတာ-မမြဲသည်၏အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ တတောစ-ထိုသစ်ပင်၊ လောင်စာအစရှိသော အရာဝတ္ထုမှ၊ အညတ္တဉ္စ-တစ်မျိုးတစ်ခြား၏အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ သိဒ္ဓံ-ပြီးစီးသည်၊ (ဟောတိ) ယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ တဿ ပုဂ္ဂလဿာပိ-၏လည်း၊ (အနိစ္စတာ-သည်လည်းကောင်း၊ တတော-ထိုရုပ်အစရှိသည်မှ၊ အညတ္တဉ္စ-သည်လည်းကောင်း၊) အာပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ-ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒသေတုံ-ငှာ၊ ယထာ ရုက္ခန္တိအာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ (သကဝါဒါ) အာဟ-ပြီ၊ တတ္ထ-ထိုယထာ ရုက္ခံ အစရှိသော သကဝါဒီ၏

၁။ ဣဒါနိ ၊ပေ၊ ဒသေတုံ။ ။ဣဒါနိ ဒသေတုံ ယထာ ရုက္ခန္တိအာဒိမာဟ”ဟု ဆိုရာဝယ် ဤ၁၁၂-စာပိုဒ်၌ “ယထာ ရုက္ခံ”စသော ပြဿနာသည် ၃-ငှာနည်း၌ ပါ၏။ ထိုတွင် ပဌမငှာန ပုဗ္ဗပက္ခ၌ အနိစ္စအဖြစ်၊ အညအဖြစ်ကို စိစစ်ချက် မပါသေး၊ ဒုတိယငှာန၌သာ အနိစ္စအဖြစ် စိစစ်ချက်၊ တတိယငှာန သာ အညအဖြစ် စိစစ်ချက် ပါ၏။ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ “ပုဗ္ဗပက္ခံ ဒသေတွာ”ဟု ပုဗ္ဗာနုသန္ဓေ ထည့်၍ “ဥတ္တရမာဟ-နောက် ၂-ပက္ခကို ဆိုသည်”ဟု ဖွင့်သည်။

၂။ ယံ ဥပါဒါယ ယဿ ပညတ္တိ။ ။ဤဝါကျသည် နောက်၌ လာမည့် “တဿ တဿာပိ”တို့၏ အနိယမကို အပိုထည့်ပြအပ်သော ဝါကျတည်း။ ထို ယ-တကိုဖြင့် ပါဠိတော်၌လာသော ရုက္ခံ၊ ဆာယာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ရူပ-ပုဂ္ဂလတို့ကိုလည်းကောင်း ညွှန်ပြသည်”ဟု မှတ်ပါ။

စကားရပ်၌၊ ဥပါဒါယာတိ-ကား၊ ပဋိစ္စ-ရှေးရှုရောက်၍၊ အာဂမ္မ-ရောက်၍၊ တံ-ထိုရုပ်အစရှိသည်ကို၊ န ဝိနာ-မကြဉ်မူ၍၊ (ပညတ္တိ-ပုဂ္ဂိုလ်ကို ပညတ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်သလော၊) ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ပန-ကား၊ ပရဝါဒီ-သည်၊ တထာ-ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (ရုပ်အစရှိသည်၏ အနိစ္စ၏အဖြစ်ကြောင့် ပုဂ္ဂိုလ်၏ အနိစ္စအဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာ၊ ရုပ်အစရှိသည်မှ ပုဂ္ဂိုလ်၏ တစ်မျိုးတစ်ခြား၏ အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊) အနိစ္စန္တော-သည်၊ (ဟုတွာ၊) လဒ္ဓိယံ-မိမိအယူ၌၊ ဌတွာ-တည်၍၊ ပဋိက္ခိပတိ-၏။

၁၁၅။ နိဂဠောတိ-ကား၊ သင်္ခလိကဗန္ဓနံ-သံခြေကျဉ်းအနှောင်အဖွဲ့တည်း၊ ဝါ-နှောင်ဖွဲ့ကြောင်း သံခြေကျဉ်းတည်း၊ နေဂဠိကောတိ-ကား၊ တေန-ထိုသံခြေကျဉ်းဖြင့်၊ ဗန္ဓကော-နှောင်ဖွဲ့အပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ယဿ ရူပံ သော ရူပဝါတိ-ဟူသောပါဌ်၏၊ (အတ္ထော၌ စပ်၊) ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ယဿ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်မှာ၊ ရူပံ-သည်၊ (အတ္ထိ၊) သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ရူပဝါ-ရုပ်ရှိသူသည်၊ ဟောတိ-၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ နိဂဠော-သံခြေကျဉ်းသည်၊ နေဂဠိကော-သံခြေကျဉ်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ န (ဟောတိ) ယထာ-မဟုတ်သကဲ့သို့၊ (ယဿ-၏၊ ဝါ-မှာ၊ နိဂဠော-သည်၊ (အတ္ထိ၊) သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ နေဂဠိကော-သည်၊ (ဟောတိ) ယထာ-ကဲ့သို့၊ နိဂဠော-သည်၊ အညော-နေဂဠိကပုဂ္ဂိုလ်မှ တစ်မျိုးတစ်ခြားသည်၊ (ဟောတိ ယထာ-ကဲ့သို့၊) နေဂဠိကော-သည်၊ အညော-သံခြေကျဉ်းမှ တစ်မျိုးတစ်ခြားသည်၊ (ဟောတိ ယထာ-ကဲ့သို့၊) ဧဝမေဝ-သာလျှင်၊ ရူပံ-သည်၊ ရူပဝါ-ရုပ်ရှိသူသည်၊ န (ဟောတိ)-မဟုတ်၊ ယဿ-၏၊ ဝါ-မှာ၊ ရူပံ-သည်၊ (အတ္ထိ၊) သော - ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ရူပဝါ - ရုပ်ရှိသူသည်၊ န (ဟောတိ) - မဟုတ်၊

၁။ နိဂဠော။ ။နိဂဠော ဂလော (လျှောကျခြင်း) ယသ္မာတိ နိဂဠော-ဖွဲ့ချည်ရာ၌ အလွန်ခိုင်မြဲသောကြောင့် လျှောကျခြင်းမှ ဆုတ်နစ်ရာဖြစ်သော သံခြေကျဉ်း အနှောင်အဖွဲ့သည် “နိဂဠ”မည်၏၊ လနှင့် ငွသည် အနက်တူသောကြောင့် လကို ငွဖြူ(ထောမနိဓိ) ဤသဒ္ဒါနည်းအရ သံကြိုးအနှောင်အဖွဲ့ကို ရသောကြောင့် “သင်္ခလိကဗန္ဓနံ”ဟု ဖွင့်သည်၊ နိဂဠော ယဿ အတ္ထိတိ နေဂဠိကော-သံခြေကျဉ်းအနှောင်အဖွဲ့ရှိသူ-(သဒ္ဓတ္ထ၊) သံခြေကျဉ်းဖြင့် ဖွဲ့ထားအပ်သူ၊-(အဓိပ္ပာယတ္ထ၊) ထို့ကြောင့် “တေန ဗန္ဓကော”ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထ ဖွင့်သည်၊ ဗန္ဓကော၌ ကံဟော အပ္ပပစ္စည်းဟု ကြံပါ။

၂။ ယဿ ရူပံ သော ရူပဝါ။ ။ဤဝါကျသည် ပါဠိတော်၌ ၂-ထပ်ပါ၏၊ ထိုတွင် ပုဗ္ဗပက္ခ၌ ပါသော ဝါကျကား အမေးဝါကျ မဟုတ်သေး၊ အခြေခံပြ ဝါကျသာ ဖြစ်၏၊ နောက်ပက္ခ၌ ပါသော “ယဿ ရူပံ”စသော ဝါကျသာ အမေးဝါကျတည်း၊ ထို့ကြောင့် နိဂဠာ၌ “ယဿ ရူပံ သော ရူပဝါတိ ဥတ္တရပက္ခေ ဝုတ္တံ ဝစနံ ဥဒ္ဓရိတွာ”ဟု ဆိုသည်။

ယဿ-၏၊ ဝါ-မှာ၊ ရှုပ်-သည်၊ (အတ္တိ) သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ရှုပ်ဝါ-သည်၊ (ဟော
တိ-ဖြစ်သလော၊ ရှုပ်-သည်၊ အည-ရှုပ်ဝါပုဂ္ဂိုလ်မှတစ်ပါး တစ်မျိုးတစ်ခြားလော၊)
ရှုပ်ဝါ-သည်၊ အညော-ရပ်မှ တစ်မျိုးတစ်ခြားလော၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်။ [ဤသို့
ပါဠိတော်ကို ဖော်၍ ပေးရသည်။]

၁၁၆။ စိတ္တေ စိတ္တေတိ အာဒိသု-အစရှိသော ပြဿနာတို့၌၊ သရာဂါဒိစိတ္တ
ဝသေန-သရာဂအစရှိသော စိတ်တို့၏အပြားအားဖြင့်၊ သရာဂါဒိကံ-သရာဂအစရှိ
သည်တို့၏အဖြစ်ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ စိတ္တာနုပဿနာဝသေန-စိတ္တာနုပဿနာ၏
အစွမ်းဖြင့်၊ (ပရဝါဒီ) ပဋိဇာနာတိ၊ ဇာယတီတိ အာဒိနာ-အစရှိသော၊ နယေန-
နည်းဖြင့်၊ ပုဋ္ဌော-မေးအပ်သည်၊ (သမာနော) ပုဂ္ဂလဿ-၏၊ ခဏိကဘာဝံ-ခဏ
တိုင်း ခဏတိုင်း၌ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ အနိစ္ဆန္တော-သည်၊ (ဟုတွာ) ပဋိက္ခိပတိ၊
သောတိ ဝါ-သောဟူ၍သော်လည်းကောင်း၊ အညောတိ ဝါ-ဟူ၍သော်လည်း
ကောင်း၊ ပုဋ္ဌော-အပ်သည်၊ (သမာနော) သဿတုစ္ဆေဒဘယေန-သဿတဒိဋ္ဌိ၊
ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိတို့မှ ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ ပဋိက္ခိပတိ၊ [သောဟုဆိုလျှင် သဿတဒိဋ္ဌိ၊
အညောဟုဆိုလျှင် ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ ဖြစ်သည်၊] ပုန-တစ်ဖန်၊ န ဝတ္ထဗွံ ကုမာရောတိ
ဝါ ကုမာရိကာတိ ဝါတိ-န ဝတ္ထဗွံ၊ ပေါ ဝါဟူ၍၊ ပုဋ္ဌော-အပ်သည်၊ (သမာနော)
လောကဝေါဟာရသမုစ္ဆေဒဘယေန - လောကပြောရိုးဆိုစဉ်ကို ဖြတ်ခြင်းမှ
ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ ဝတ္ထဗုဒ္ဓိ-ဟူ၍၊ (ဆိုထိုက်၏ဟူ၍) ပဋိဇာနာတိ။ [ပါဠိတော်
ကို ကြည့်ပါ။] ဧတ္ထ-ဤစိတ္တေ စိတ္တေ အစရှိသော ဝါရ၌၊ သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်
အပေါင်းသည်၊ ပါကဋမေဝ-သည်သာ။

၁၁၈။ ဣဒါနိ-၌၊ ပရဝါဒီ-သည်၊ အညေန-အခြားသော၊ အာကာရေန-
အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ လဒ္ဓိ-မိမိအယူကို၊ ပတိဋ္ဌာပေတုကာမော-တည်စေခြင်းငှာ
အလိုရှိသည်၊ (ဟုတွာ) န ဝတ္ထဗွံ ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတိတိ အာဒိ-အစရှိသော
စကားကို၊ အာဟ-ပြီ၊ တတ္ထ-ထိုန ဝတ္ထဗွံ ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတိအစရှိသော ပရ
ဝါဒီ၏ စကားရပ်၌၊ န ဝတ္ထဗုဒ္ဓိ-ကား၊ တေ-အသင်သကဝါဒီ၏၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ (သို့
ကလောက်) ဗဟုနာ-များစွာသော၊ ဣမိနာ ဥပါဒါပညတ္တာနုယောဂေန-ဤဥပါဒါ
ပညတ်ကို မေးစိစစ်ခြင်းဖြင့်၊ ကိ-အဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း၊ ဣဒံ-ဤပြဿနာကို၊
တာဝ ဝဒေဟိ-ဖြေဆိုပါဦးလော၊ ပုဂ္ဂလော-ကို၊ သမ္မိကဌပရမတ္ထေန-အဖြစ်ဖြင့်၊
ဥပလဗ္ဘတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ န ဝတ္ထဗွံ ကိ-မဆိုထိုက်ပါသလော၊ တတော-ထိုသို့
မေးခြင်းကြောင့်၊ သကဝါဒီနာ-သည်၊ အာမန္တာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တေ-ဖြေဆိုအပ်သော်၊
(ဖြေဆိုအပ်ရာ၌) နနု ယော ပဿတိတိ အာဒိ-ကို၊ (ပရဝါဒီ) အာဟ-ပြီ၊ တတ္ထ-

ထိုနန ယော ပဿတိအစရှိသော ပရဝါဒီ၏ စကားရပ်၌၊ ယောတိ-ကား၊ ပုဂ္ဂလော-သည်၊ (ပဿတိ-မြင်၏) ယန္တိ-ကား၊ ရှုပ်-ရှုပ်ပါရုံကို၊ (ပဿတိ-ကြည့်၏) ယေနာတိ-ကား၊ စက္ခုနာ-စက္ခုပသာဒဖြင့်၊ (ပဿတိ၌ စပ်) သောတိ-ကား၊ ပုဂ္ဂလော-သည်၊ တန္တိ-ကား၊ ရှုပ်-ကို၊ တေနာတိ-ကား၊ စက္ခုနာ-စက္ခုပသာဒဖြင့်၊ (ပဿတိ၌ စပ်။)

ဣဒံ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တံ-အပ်သည်၊ ဝါ-သည်၊ ဟောတိ၊ (ကံ ဝုတ္တံ ဟောတိ) ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ယံ ရှုပ်-အကြင်ရှုပ်ပါရုံကို၊ ယေန စက္ခုနာ-အကြင်စက္ခုပသာဒဖြင့်၊ ပဿတိ-မြင်၏၊ တံ ရှုပ်-ကို၊ တေန စက္ခုနာ-ဖြင့်၊ ပဿန္တော-မြင်သော၊ သော-ထိုသူသည်၊ ပုဂ္ဂလော-ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (ဟောတိ။) နန-ဖြစ်သည် မဟုတ်လော၊ ဣတိ (ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ) သကဝါဒီ-သည်၊ (ပဋိဇာနာတိ၌ စပ်) စက္ခုဝိညာဏဿ-စက္ခုဝိညာဉ်၏၊ နိဿယဘာဝံ-မှီရာ၏အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တိ-ရောက်သော၊ စက္ခုမေဝ-စက္ခုပသာဒသည်သာ၊ (ဧဝံဖြင့် ပုဂ္ဂလကို ကန့်) ရှုပ်-ကို၊ ကိဉ္ဇာပိ ပဿတိ-အကယ်၍ကား မြင်ပါပေ၏၊ တထာ-တူ၊ (သောတဝိညာဏဿ-၏၊ နိဿယဘာဝံ-သို့၊ ဂစ္ဆန္တိန္တော-သော) သောတမေဝ-သောတပသာဒသည်သာ၊ သဒ္ဓံ-သဒ္ဓါရုံကို၊ (ကိဉ္ဇာပိ) သုဏာတိ-အကယ်၍ကား ကြားပါပေ၏၊ [“ဃာနဝိညာဏဿ နိဿယဘာဝံ ဂစ္ဆန္တိ ဃာနမေဝ ဂန္ဓံ ကိဉ္ဇာပိ ဃာယတိ၊ ဇိဝှိဝိညာဏဿ နိဿယဘာဝံ ဂစ္ဆန္တိ ဇိဝှိဧဝံ ရသံ ကိဉ္ဇာပိ သာယတိ၊ ကာယဝိညာဏဿ နိဿယဘာဝံ ဂစ္ဆန္တိ ကာယောယေဝ ဖောဠုပ္ပံ ကိဉ္ဇာပိ ဖုသတိ”ဟူသော ဤ ၃-ဝါကျကို ဖော်ပေးပါ။] (ဝိညာဏဿ-၏၊ နိဿယဘာဝံ-သို့၊ ဂစ္ဆန္တိ-သော) ဝိညာဏမေဝ-မနောဝိညာဉ်သည်သာ၊ ဓမ္မံ-ဓမ္မာရုံကို၊ (ကိဉ္ဇာပိ) ဝိဇာနာတိ-အကယ်၍ကား သိပါပေ၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် သိပါသော်လည်း၊ အရဟတော-ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ-မှာ၊ စက္ခု-စက္ခုပသာဒသည်၊ အတ္ထိ၊ အရဟာ-သည်၊ စက္ခုနာ-ဖြင့်၊ ရှုပ်-ကို၊ ပဿတိ-၏၊ ဣတိအာဒိသမ္မုတိဝသေန-ဤသို့အစရှိသော သမ္မုတိပညတ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ အာမန္တာတိ-ဟူ၍၊ ပဋိဇာနာတိ-၏။

ယေနာတိ စက္ခု။ ။ယခုစာအုပ်တို့၌ “ယေနာတိ စက္ခုနာ”ဟု ရှိသော်လည်း၊ ဋီကာ၌ “ယေနာတိ စက္ခု”ဟု သံဝဏ္ဏေတဗျပြု၍ ယေနဟူသော ပါဠိဖြင့် ဆိုအပ်သော ကရိုဏ်းသည် စက္ခုတည်းဟု အနက်ဖွင့်၏၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာဆရာ၏ လက်ထပ်တုန်းက “ယေနာတိ စက္ခု”ဟု ရှိဟန်တူသည်၊ စက္ခု၌ နိဂ္ဂဟိတကား ဝါစာသိလိဋ္ဌအလိုငှာ အပိုလာထားသော အက္ခရာတည်း၊ ဋီကာနိဿယ၌လည်း “ယေနာတိ စက္ခုတိ”ဟုပင် ရှိသည်။

၁၂၀။ တတော-ထိုသို့သကဝါဒီ ဝန်ခံပြီးသည်မှ နောက်၌၊ ဆလဝါဒ-ကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ ပရဝါဒိနာ-သည်၊ ပုဂ္ဂလဿ-၏၊ ဝါ-ကို၊ ဝတ္ထုဗ္ဗတာယ-ဆိုထိုက်သည်အဖြစ်ကို၊ သာဓိတာယ-ပြီးစေအပ်ပြီးသော်၊ (သူမေးသည့်အတိုင်း ဝန်ခံအပ်သောကြောင့် ပုဂ္ဂိုလ်၏ဆိုထိုက်သည်၏အဖြစ်ကို ပြီးစေအပ်ပြီးသော်)၊ တမေဝဝါဒ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်ရှိ၏ဟူသော ဝါဒကိုပင်၊ ပရိဝတ္ထေတွာ-ပြန်လည်စေ၍၊ ပုဂ္ဂလောဥပလဗ္ဘတိတိအာဒိ-ကို၊ အာဟ-သကဝါဒီ ဆိုပြီး၊ တတ္ထ-ထိုပုဂ္ဂလောဥပလဗ္ဘတိအစရှိသော သကဝါဒီ၏ စကားရပ်၌၊ ယော န ပဿတိတိ-ကား၊ အန္ဓော-ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် ကန်းသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်းကောင်း၊ အသညသတ္တော-အသညသတ်ဗြဟ္မာသည်လည်းကောင်း၊ အရူပံ-အရူပဘုံ၌၊ ဥပပန္နော-ဖြစ်သော ဗြဟ္မာသည်လည်းကောင်း၊ နိရောဓံ-နိရောဓသမာပတ်သို့၊ သမာပန္နော-ကောင်းစွာရောက်သော အနာဂါမ်ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်းကောင်း၊ ဒဿနသမယာ-မြင်ချိန်အခါကို၊ အညတြ-ကြဉ်၍၊ အနန္တောပိ စ-မကန်းသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်းကောင်း၊ န ပဿတိနာမ-မမြင်သည်မည်၏၊ သေသဝါရေသုဝိ-ကြွင်းသော ဝါတို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော-ပင်တည်း၊ သေသံ-ကြွင်းသောပုဒ်အပေါင်းကို၊ ပါဠိဝသေနေဝ-ပါဠိတော်၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ အတ္ထတော-အားဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗ-၏။

၁၂၁။ သုတ္တသံသန္ဓနာယံ-သုတ္တသံသန္ဓနာပြဿနာ၌၊ ဒိဗ္ဗဿ-နတ်၌ဖြစ်သော၊ စက္ခုနော-စက္ခု၏၊ (တစ်နည်း) ဒိဗ္ဗဿ-သော၊ စက္ခုနော-အဘိညာဉ်စက္ခု၏၊ ရူပဂေါစရတ္တာ-ရူပါရုံဟူသော ကျက်စားရာအာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ရူပပဿတိတိ-ဟူ၍၊ (ပရဝါဒီ) အာဟ-ပြီး၊ ဒုတိယဝါရေ-၌၊ သတ္တေ ပဿာမိတိ-ဟူ၍၊ ဝစနတော-ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊ ပုဂ္ဂလံ ပဿတိတိ-ဟူ၍၊ (ပရဝါဒီ) အာဟ၊ တတိယဝါရေ-၌၊ ရူပံ-ကို၊ ဒိသ္မာ-မြင်၍၊ ပုဂ္ဂလံ-ကို၊ ဝိဘာဝေတိ-ထင်စွာဖြစ်စေ၏၊ ဣတိ လဒ္ဓိတော-ဤသို့သောအယူကြောင့်၊ ဥဘော ပဿတိတိ-ဟူ၍၊ (ပရဝါဒီ) အာဟ၊ ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ပဿိတဗ္ဗနာမ-မြင်ထိုက်သော အာရုံမည်သည်၊ [ရူပါယတနမေဝံ၌ စပ်]၊ ဒိဋ္ဌံ-စက္ခုဝိညာဉ်ဖြင့် မြင်ထိုက်သော ရူပါရုံလည်းကောင်း၊ သုတံ-သောတဝိညာဉ်ဖြင့် ကြားထိုက်သော သဒ္ဓါရုံလည်းကောင်း၊ မုတံ-ယာနဝိညာဉ်၊ ဇိဝှိဝိညာဉ်၊ ကာယဝိညာဉ်ဟူသော သုံးပါးသော ဝိညာဉ်ဖြင့်ရောက်၍ သိထိုက်သော အာရုံ ၃-မျိုးလည်းကောင်း၊ ဝိညာတံ-မနောဝိညာဉ်ဖြင့် သိထိုက်သော အာရုံလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ စတုဗ္ဗိဓေ-လေးပါးအပြားရှိသော၊ ရူပသင်္ဂဟေ-သိမ်းယူရေတွက်အပ်သော ရုပ်၌၊ ရူပါယတနမေဝ-ရူပါယတနကိုသာ၊ သင်္ဂဟိတံ-သိမ်းယူရေတွက်အပ်ပြီး၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သကဝါဒီ-

သည်။ (ကရောတိ၌ စပ်) ရှုပ်-သည်။ ပုဂ္ဂလော-ပုဂ္ဂိုလ်လော၊ ပုဂ္ဂလော-သည်။ ရှုပ်-လော၊ ဥဘော-ပုဂ္ဂိုလ် ရှုပ်ရုံ ၂-ပါးစုံသည်။ ရှုပ်-လော၊ က္ကတိ-သို့၊ အနုယောဂ-မေးစိစစ်ခြင်းကို၊ ကရောတိ-ပြု၏၊ တဿ-ထိုအနုယောဂ၏၊ အတ္ထော-သည်။ ပါကဋေယေဝ-သည်သာ၊ က္ကတိ-အပြီးတည်း။

ဥပါဒါပညတ္တာနုယောဂဝဏ္ဏနာ-သည်။ (နိဋ္ဌိတာ-ပြီးပြီ။)

xxxxx

၁၃။ ပုရိသကာရာနုယောဂံ အပ္ပဋ္ဌိ

၁၂၃။ က္ကဒါနိ-ဥပါဒါပညတ္တာနုယောဂကို ဟောတော်မူပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ ပုရိသကာရာနုယောဂေါ-ယောက်ျားတို့ ပြုအပ်သော ကံ ကမ္မကာရကကို မေးစိစစ်ရာ အခန်းသည်။ ဟောတိ-၏၊ ဝါ-လတ်၊ တတ္ထ-ထိုပုရိသကာရာနုယောဂ၌၊ ကမ္မေ-ကံသည်။ သတိ-ရှိလသော်၊ နိယမတော-မြဲသောအားဖြင့်၊ တဿ-ထိုကံကို၊ ကာရကေနပိ-ပြုတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊ ဘဝိတဗ္ဗ-ဖြစ်ရာ၏၊ က္ကတိ-လဒ္ဓိယာ-ဤသို့သော အယူအားဖြင့်၊ ပုစ္ဆာ-သည်။ ပရဝါဒိဿ-၏ ပုစ္ဆာတည်း၊ တထာရူပိနံ-ကုန်သော၊ ကမ္မာနံ-တို့၏၊ အတ္ထိတာယ-ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဋိညာ-သည်။ သကဝါဒိဿ-၏ ဝန်ခံခြင်းတည်း၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ကတ္တာ ကာရေတာတိ-အစရှိသော၊ ပုစ္ဆာ-သည်။ ပရဝါဒိဿ-၏ ပုစ္ဆာတည်း၊ တတ္ထ-ထိုကတ္တာ ကာရေတာဟူသော ပါဠိ၌၊ ကတ္တာတိ-ကား၊ တေသံ ကမ္မာနံ-ထိုကံတို့ကို၊ ကာရကော-ကိုယ်တိုင် ပြုတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ (ဥပလဗ္ဘတိ-လော၊) ကာရေတာတိ-ကား၊ အာဏတ္တိဒေသနာဒီဟိ-စေခိုင်းခြင်း၊ ဟောပြောခြင်းအစရှိကုန်သော၊ ဥပါယေဟိ-ကပ်၍ သိကြောင်းနည်းလမ်းတို့ဖြင့်၊ ကာရာပကော-သူတစ်ပါးကို ပြုစေတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ (ဥပလဗ္ဘတိ-လော၊) က္ကဒါနိ-၌၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ပရဝါဒိ-သည်၊ ပုဂ္ဂလံ-ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ကတ္တာတိ-ကတ္တာဟူ၍၊ ပုစ္ဆတိ-၏၊ ကရဏမတ္တံ-

၁။ ပုရိသကာရာနုယောဂ။ ။ပုရိသကာရ-ယောက်ျားတို့ ပြုအပ်သော ကံသည် ကို+အနုယောဂ-မေးစိစစ်ရာအခန်း၊ ကမ္မာနိ ဥပလဗ္ဘန္တိ-ကံတို့ကို ရအပ်ကုန်သလော၊ ကမ္မာနံ ကတ္တာ ကာရေတာ ဥပလဗ္ဘတိ-ကံတို့ကို ကိုယ်တိုင် ပြုလုပ်တတ်သူ၊ သူတစ်ပါးကို ပြုလုပ်စေတတ်သူကို ရအပ်ပါသလော၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် မေးစိစစ်ရာ အခန်း။

၂။ န ကရဏမတ္တံ။ ။“ကရဏမတ္တံ-ပြုခြင်းကိရိယာမျှကို”ဟု အနက်ယူမည်စိုး၍ ဋီကာ၌ “နိပ္ပိဒက (ကိုယ်တိုင်ပြီးစေတတ်) ပယောဇက (တိုက်တွန်းတတ်သည်၏) ဘာဝေန

ကိုယ်တိုင် ပြုကြောင်း၊ သူတစ်ပါးကို ပြုစေကြောင်းဖြစ်သော ခန္ဓာမျှကို (သန္ဓာယ-
၍) န (ပုစ္ဆတိ)-မေးသည် မဟုတ်၊ တသွာ-ကြောင့်၊ ပဋိက္ခေပေါ-သည်၊ သက
ဝါဒိဿ-၏ ပယ်ခြင်းတည်း။

၁၂၄။ တဿ ကတ္တာ ကာရေတာတိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ ယံ ယံ-အကြင်
အကြင်ကလျာဏပါပကဖြစ်သော ကံကို၊ ဥပလဗ္ဗတိ-၏။ တဿ တဿ-ထိုထို
ကံကို၊ ကတ္တာ-ပြုတတ်သော၊ တေ-အသင်ပရဝါဒီ၏၊ ပုဂ္ဂလော-ကို၊ ယဒိ ဥပ
လဗ္ဗတိ-ပညာဖြင့် ကပ်၍ ရှုမှတ်သည်ရှိသော် အကယ်၍ ရအပ်ရနိုင်သည်ဖြစ်အံ့၊
(ဧဝံသတိ) တဿာပိ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်း၊ ကာရကော စ-ပြုလုပ်တတ်သည်လည်း
ဖြစ်သော၊ ကာရာပကော စ-ပြုလုပ်စေတတ်သည်လည်း ဖြစ်သော၊ အညော-
အခြားသော၊ ပုဂ္ဂလော-ကို၊ ဥပလဗ္ဗတိ ကိ-လော၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ပရဝါဒီ-
သည်၊ တဿ-ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အနိစ္စန္တော-သည်၊ (ဟုတွာ) ဣဿရ
နိမ္မာနဝါဒဘယေန-ဣဿရနိမ္မာနဝါဒမှ ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ ပဋိက္ခိပတိ-၏။

၁၂၅။ ပုန-တစ်ဖန်၊ ပုဋ္ဌော-မေးအပ်သော ပရဝါဒီသည်၊ (ပဋိဇာနာတိ၌ စပ်၊)
ယသွာ-ကြောင့်၊ ပုဂ္ဂလံ-ကို၊ မာတာပိတရော-အမိအဖတို့သည်၊ ဇနေန္တိ-ဖြစ်စေ
ကြကုန်၏၊ နာမံ-အမည်ကို၊ ကရောန္တိ-ပြုကြကုန်၏၊ (အမည်မှည့်ပေးကြကုန်၏၊)
ပေါသေန္တိ-မွေးမြူကြကုန်၏၊ [ဇနေန္တိ ပေါသေန္တိဖြင့် တဿ ကတ္တာ၏ အရကို
ပြသည်။] တသွာ-ကြောင့်၊ အဿ-ထိုသားဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုကား၊ တေ-ထိုအမိ
အဖတို့သည်၊ ကာရကော-ပြုလုပ်တတ်သူတို့မည်၏၊ ပန-သည်သာမကသေး၊
ကလျာဏမိတ္တာဝါ-ကောင်းသော မိတ်ဆွေသော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အာစရိယာ
ဝါ-ဆရာသော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ယေ စ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်ကား၊ တံ-ထို
ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ တာနိတာနိ ဝိဇ္ဇာဌာနသိပ္ပါယတနာနိ-ထိုထိုအသက်မွေးခြင်း၏ တည်ရာ
အကြောင်းဖြစ်သော နှုတ်မှုအတတ်၊ အသက်မွေးခြင်း၏တည်ရာ အကြောင်း
ဖြစ်သော လက်မှုအတတ်တို့ကို၊ သိက္ခာပေန္တိ-သင်စေကြကုန်၏၊ တေ-ထိုကလျာ
ဏမိတ္တ၊ အာစရိယပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ကာရာပကာနာမ-ပြုလုပ်စေတတ်သူတို့မည်၏၊
[ဤစကားဖြင့် တဿ ကာရေတာ၏အရကို ပြသည်။] ဣတိ ဣမံ အတ္ထံ - ကို၊

ပဝတ္တာ ခန္ဓာ”ဟု ဖွင့်သည်၊ ထို့ကြောင့် “ကရဏမတ္တံ-ကိုယ်တိုင် ပြုလုပ်တတ်၊ သူတစ်ပါးကို
ပြုလုပ်စေတတ်သော ခန္ဓာမျှကို”ဟု အနက်မှတ်ပါ၊ မတ္တဖြင့် ခန္ဓာမှတစ်ပါးသော ပြုလုပ်တတ်၊
ပြုလုပ်စေတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို မယူဖို့ရန် တားမြစ်သည်။

သန္ဓာယ-၍၊ ပဋိဇာနာတိ^၁-၏။ ပုရိမကမ္မမေဝ^၂-ရှေးကံသည်သာ၊ တဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ကတ္တာ စေဝ-ပြုလုပ်တတ်သည်လည်းကောင်း၊ ကာရာပေတာ စ-ပြုလုပ်စေတတ်သည်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ) ကူတိ-ဤသို့၊ (သကဝါဒိနာ-သည်) အဓိပ္ပေတံ-အပ်၏။

တဿ တဿေဝါတိ ကူမိနာ-ဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်၊ ကူဒံ-ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ (သကဝါဒိ) ပုစ္ဆတိ-မေး၏၊ (ကိ-နည်း) ကမ္မာနံ-တို့ကို၊ ကာရကဿ^၃-ပြုလုပ်တတ်သော ပဌမပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ကတ္တာ-ပြုလုပ်တတ်သော ဒုတိယပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်းကောင်း၊ တဿာပိ-ထိုဒုတိယပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်း၊ ကတ္တာ-ပြုလုပ်တတ်သော တတိယပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်းကောင်း၊ တဿာပိ-ထိုတတိယပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်း၊ ကတ္တာ-ပြုလုပ်တတ်သော စတုတ္ထပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်းကောင်း၊ ယဒိ^၄ အတ္ထိဇေဝ-အကယ်၍ ရှိမြဲဖြစ်အံ့၊ ဧဝံသန္ဓေ-သော်၊ ပုရိမေန ပုရိမေန-ရှေးရှေးဖြစ်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အဝဿံ-မချွတ်ဧကန်၊ ပစ္ဆာ ပစ္ဆာ-နောက်နောက်ဖြစ်သော၊ ပုဂ္ဂလော-ကို၊ ကာတဗ္ဗော-ပြုထိုက်၏၊ ကူတိ-ကြောင့်၊ တေ-အသင်ပရဝါဒီ၏၊ ကမ္မာနံ-တို့ကို၊ ကာရကေန-ပြုလုပ်တတ်သော၊ ကူမိနာပိ ပုဂ္ဂလေန-ဤပဌမပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊ အာယတိ-

၁။ ပုန ပုဋ္ဌော၊ ပေ၊ ပဋိဇာနာတိ။ ။ “တဿ ကတ္တာ ကာရေတာ ဥပလတ္တတိ”ဟူသော ပြဿနာသည် (၁၂၄) အပိုဒ်၌လည်း ပါ၏။ ထိုအမေးတုန်းက ကုဿရနိမ္မာနဝါဒမှ ကြောက်ခြင်းကြောင့် “န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ”ဟု ပယ်သည်။ ထပ်၍ မေးရာ အပိုဒ်ကား (၁၂၅) တည်း။ ထိုအမေး၌ ပုဂ္ဂိုလ်ကို မိဘတို့က ဖြစ်စေကြသောကြောင့် ကတ္တာလည်း ရှိ၏။ ကလျာဏမိတ္တ အာစရိယတို့က အတတ်သင်ပေးကြသောကြောင့် ကာရေတာလည်း ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် “အာမန္တာ”ဟု ဝန်ခံသည်။

၂။ ပုရိမကမ္မမေဝ၊ ပေ၊ ကာရာပေတာ။ ။ မိဘတို့က ဖြစ်စေရာ၌လည်းကောင်း၊ ကလျာဏမိတ္တ အာစရိယတို့က အတတ်သင်ပေးရာ၌လည်းကောင်း အမှန် အမှား ကွဲပြားတတ်သေး၏။ ထိုသို့ ကွဲပြားမှု၌ ရှေးကံသာ ပဓာနဖြစ်ရကား “ပုရိမကမ္မမေဝ၊ ပေ၊ ကာရာပေတာ စ”ဟု အဌကထာ မိန့်သည်။ မှန်၏- ယခုမျက်မြင်အားဖြင့် ကံကောင်းမှ မိဘဆရာကောင်းရ၍ ကံညံ့လျှင် မိဘ ဆရာညံ့ကို ရ၏။ ဆရာမိဘကောင်းသလောက် ကောင်းသောအကျိုးများကို ရ၍ မကောင်းသလောက်လည်း ညံ့သောအကျိုး၊ မှားသော အကျိုးများကို ရကြလေသည်။

၃။ ယဒိ ကမ္မာနံ ကာရကဿ။ ။ ဤပါဌ်မှ စ၍ “တေနာပိ အညော”တိုင်အောင် သောပါဌ်ဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို ပြုတ်သော ကာရကအဆက်ဆက် မပြတ်ပုံကို တိုက်ရိုက် ပြ၏။ ကာရကအဆက်ဆက် မပြတ်လျှင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့ ပြုအပ်သော ကံလည်း အဆက်မပြတ်ဟု ဆိုရာရောက်သောကြောင့် “နတ္ထိ ဒုက္ခဿ အန္တကိရိယာ၊ နတ္ထိ ဝဋ္ဋဿ ဥပစ္ဆေဒေါ” စသည်ကို ပါဠိတော်အတိုင်း ဆိုသည်။

အခါ၌၊ အညော-အခြားသော၊ ပုဂ္ဂလော-ဒုတိယပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ကာတဗ္ဗော-၏၊ တေနာပိ-ထိုဒုတိယပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊ အညော-အခြားသော တတိယပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ (ကာတဗ္ဗော-၏) ကုတိ-ကြောင့်၊ ဒုက္ခဿ-ဝဋ်ဆင်းရဲ၏၊ အန္တကိရိယာ-အဆုံးကို ပြခြင်းသည်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့သည် မဟုတ်လော၊ ဝဋ္ဋဿ-တေဘူမကဝဋ်ဒုက္ခ၏၊ ဥပစ္ဆေဒေါ-ပြတ်စဲခြင်းသည်၊ နတ္ထိ-လော၊ အပစ္စယပရိနိဗ္ဗာန်-ကံစသောအကြောင်း မရှိသော ပရိနိဗ္ဗာန်သည်၊ နတ္ထိ-လော၊ ပစ္စယဘာဝေန-ကံစသော အကြောင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-မရှိသည့်အတွက်၊ (ဝုတ္တံ၌ စပ်)၊ ပစ္စယပဋိဗဒ္ဓဿ-ကံစသော အကြောင်း၌ စပ်သော၊ ဝါ-ကံစသော အကြောင်းနှင့်စပ်သော၊ ဒုက္ခဿ-ဝဋ်ဆင်းရဲ ၏၊ အဘာဝါ-မရှိခြင်းကြောင့်၊ ယံ နိဗ္ဗာန်-အကြင်နိဗ္ဗာန်ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-အပ်ပြီ၊ တေ-အသင်ပရဝါဒီ၏၊ (မတိယာ-အလိုအားဖြင့်) တံ-ထိုနိဗ္ဗာန်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့သည် မဟုတ်လော၊ ကုတိ (ကုဒ်-ကို၊ သကဝါဒီ-သည်၊ ပုစ္ဆတိ-၏။)

အထဝါ-ထို့ပြင်တစ်နည်းကား၊ တဿ တဿေဝါတိ-ကား၊ ကမ္မ-ကံသည်၊ ကမ္မမတ္တံ-ကံမျှသည်၊ န ဟောတိ-မဟုတ်၊ ပန-အဟုတ်ကား၊ တဿ-ထိုကံကို၊ ကာရကော-ပြုလုပ်တတ်သော၊ ပုဂ္ဂလော-ပဌမပုဂ္ဂိုလ်လည်းကောင်း၊ တဿာပိ-ထိုပဌမပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်း၊ ကာရကော - ပြုလုပ်တတ်သော ဒုတိယပုဂ္ဂိုလ်လည်း ကောင်း၊ တဿာပိ-ထိုဒုတိယပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်း၊ ကာရကော-ပြုလုပ်တတ်သော တတိယပုဂ္ဂိုလ်လည်းကောင်း၊ ကုတိ ဧဝံ-သို့၊ ပုဂ္ဂလပုရမ္ပရာ-ကံပြုသော ပုဂ္ဂိုလ် အစဉ်အဆက်သည်၊ ယဒိ အတ္ထိ-အကယ်၍ ရှိအံ့၊ ဧဝံသန္တေ-သော်၊ ကမ္မဝဋ္ဋဿ-ကမ္မဝဋ်၏၊ အပ္ပဝတ္တိကရဏေန-မဖြစ်ခြင်းကို ပြခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-မဖြစ်အောင် ပြခြင်းကြောင့်၊ ဒုက္ခဿ-တေဘူမကဝဋ်ဒုက္ခ၏၊ ယာ ဧသာ အန္တကိရိယာ-အကြင် အဆုံးကို ပြခြင်းကို၊ (ဘဂဝတာ-သည်)၊ ဝုတ္တာ-အပ်ပြီ၊ သာ-ထိုဒုက္ခ၏အဆုံးကို ပြခြင်းသည်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့၊ ကုတိ အတ္ထော-နက်၊ ပရဝါဒီ-သည်၊ တံ-ထိုဝဋ်ဆင်းရဲ ၏အဆုံးကို ပြခြင်း၏ မရှိခြင်းကို၊ အနိစ္စန္တော-သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ပဋိက္ခိပတိ-၏။

၁၂၆။ ကုတော-ဤပြဿနာမှ၊ အပရာသုပိ-တစ်ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဥပလဗ္ဘတိ သာမညေန-ဥပလဗ္ဘတိဟူသော သာမညစကားဖြင့်၊ ကာရကပုစ္ဆာသု-ကာရကပုစ္ဆာတို့၌၊ ပုဂ္ဂလံယေဝ-ကံပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုသာ၊ သန္ဓာယ-၍၊ ကတ္တာ

အထဝါ။ ။ဤနည်းကား “ကမ္မံ ကမ္မမတ္တံ န ဟောတိ၊ တဿ ပန ကာရကော”ဟု ဆိုသောကြောင့် “ပုဂ္ဂလပုရမ္ပရာ”အရ ကံပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်အဆက်ဆက်”ဟု မှတ်ပါ၊ ဤသို့ ကံအဆက် မပြတ်သောကြောင့် “ကမ္မဝဋ္ဋဿ အပ္ပဝတ္တိ ကရဏေန ဒုက္ခဿ၊ ပေ၊ နတ္ထိ” ဟု ဆိုသည်။

ကာရေတာတိ-ဟူ၍၊ (သကဝါဒိနာ၊) ဝုတ္တံ-အပ်ပြီ၊ ပစ္စယေ-အကြောင်းတို့ကို၊ (သန္ဓာယ-၍၊ ကတ္တာ ကာရေတာတိ-ဟူ၍၊) န (ဝုတ္တံ)-ဆိုအပ်သည် မဟုတ်၊ ဟိ-မှန်၊ မဟာပထဝီအာဒိနံ-မြေကြီးအစရှိသည်တို့၏၊ ပစ္စယာ-အကြောင်းတို့သည်၊ နတ္ထိ-မရှိကုန်သည်ကား၊ န-မဟုတ်၊ (အတ္ထိဇေ-ရှိကုန်သည်သာ။)

၁၃၅။ အညော ကလျာဏပါပကာနံ ကမ္မာနံ ကတ္တာတိ-ဟူသော၊ ပညော-ပြဿနာကို၊ (ပဋိက္ခိတ္တော၌ စပ်၊) အတ္တာနံ-အတ္တကို၊ သင်္ခါရဝန္တံ ဝါ-သင်္ခါရရှိ၏ ဟူ၍လည်း၊ (သမနုပဿတိ-အဖန်ဖန်ရှု၏၊) ဣတိအာဒိဒိဋ္ဌိဘယာ-ဤသို့အစရှိသော ဒိဋ္ဌိမှ ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ (ပရဝါဒိနာ၊) ပဋိက္ခိတ္တော-ပယ်မြစ်အပ်ပြီ။ [မပယ်ပဲ “အာမန္တာ”ဟု ဖြေလိုက်လျှင် ကံနှင့် ကံပြုသူ ကတ္တာကို တစ်ခြားစီဟု ဝန်ခံရာရောက်၏၊ တစ်ခြားစီဟု ဝန်ခံလိုက်လျှင် ကတ္တာအရ “အတ္တ”ဖြစ်၍ ကမ္မအရ “သင်္ခါရ” ဖြစ်သောကြောင့် “သင်္ခါရဝန္တံ ဝါ အတ္တာနံ”ဟူသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိနှင့် ထပ်မံနေ၏၊ ထိုဒိဋ္ဌိမှ ကြောက်သောကြောင့် “တစ်ခြားစီဟု မဆိုလိုပါ”ဟု ပယ်သည်။]

၁၃၆။ ဝိပါကော ဥပလဗ္ဘတိတိအာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ ဝိပါကပဋိသံဝေဒိဝသေန-အကျိုးကို ခံစားလေ့ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပုဂ္ဂလံ-ကို၊ ဒဿေန္တဿ-ပြသော ပရဝါဒိ၏၊ လဒ္ဓိဘိန္ဒနတ္ထံ-အယူကို ဖျက်ဆီးခြင်းအကျိုးငှာ၊ (အာယသ္မတော မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿတ္ထေရေန-သည်၊) ဝုတ္တံ-အပ်ပြီ၊ တတ္ထ-ထိုဝိပါကော ဥပလဗ္ဘတိ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဝိပါကပဋိသံဝေဒိတိ-ဝိပါကပဋိသံဝေဒိ ဥပလဗ္ဘတိဟူသော၊ အနုယောဂေါ-သည်၊ ပရဝါဒိဿ-၏ မေးစိစစ်ခြင်းတည်း၊ ဝိပါကပဝတ္တိတော-အကျိုး၏ ဖြစ်ခြင်းမှ၊ အညဿ-အခြားသော၊ ဝေဒကဿ-အကျိုးကို ခံစားတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အဘာဝါ-ကြောင့်၊ ပဋိက္ခေပေါ-သည်၊ သဝါဒိဿ-၏ ပယ်ခြင်းတည်း။

၁၃၇။ ပုန-တစ်ဖန်၊ ပုစ္ဆာ-သည်၊ သကဝါဒိဿ-၏ ပုစ္ဆာတည်း၊ ပဋိညာ-သည်၊ ဣတရဿ-သကဝါဒိမှ တစ်ပါးသော ပရဝါဒိ၏ ဝန်ခံခြင်းတည်း၊ တဿ ပဋိသံဝေဒိတိ-ကား၊ တဿ ဝိပါကပဋိသံဝေဒကဿ-ထိုအကျိုးကို ခံစားတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ပဋိသံဝေဒိ-ခံစားလေ့ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ (ဥပလဗ္ဘတိ-လော၌ စပ်၊) ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ပဋိသံဝေဒိတဗ္ဗောနာမ-ခံစားထိုက်သော တရား

ပုန ပုစ္ဆာ။ ။၁၃၆-၌ “ဝိပါကပဋိသံဝေဒိ ဥပလဗ္ဘတိ”ဟု မေးတုန်းက သကဝါဒိ ပယ်ခဲ့၏၊ ၁၃၇-၌ ထိုပြဿနာကိုပင် ထပ်၍ သကဝါဒိက မေးသည်၊ ထိုအခါ ပရဝါဒိ ဝန်ခံ၏၊ ထို့ကြောင့် “ပုန ပုစ္ဆာ”ကို ၁၃၇-၌ ပါသော ပုစ္ဆာဟု မှတ်ပါ။

မည်သည်၊ ဝိပါကော-အကျိုးတည်း။ စ-ဗျတိရိုက်ကား၊ ပုဂ္ဂလော-ခံစားတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝိပါကော-အကျိုးသည်၊ န (ဟောတိ)-မဟုတ်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ပဋိက္ခေပေါ-သည်၊ ပရဝါဒိဿ-၏ ပယ်ခြင်းတည်း။

၁၃၈။ ပုန၊ ပုဋ္ဌော-မေးအပ်သည်၊ (သမာနော)-သော်၊ (ပဋိဇာနာတိ၌ စပ်၊) ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ပုညဝိပါကေ-ကောင်းမှု၏အကျိုး၌၊ ဌိတတ္တာ-တည်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိပါကပဋိသံဝေဒီ-အကျိုးကို ခံစားလေ့ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပုတ္တဝါသားကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပတိဝါ-လင်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ မာတရံဝါ-အမိကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဇာယံဝါ-မယားကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပရိမုစ္စတိ^၂-ထက်ဝန်းကျင် သက်ဝင်၏၊ ပရိသဇ္ဇတိ-ထက်ဝန်းကျင် ငြိတပ်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တထာရူပံ-သော၊ ပဋိသံဝေဒိတံ-ခံစားလေ့ရှိသူ၏အဖြစ်ကို၊ သန္ဓာယ၊ ပရဝါဒိ-သည်၊ ပဋိဇာနာတိ-၏၊ တဿ တဿေဝါတိ-ကား၊ ဝိပါကော-သည်၊ ဝိပါကမတ္ထံ-အကျိုးမျှသည်၊ န ဟောတိ-မဟုတ်၊ ပန-အဟုတ်ကား၊ တဿ-ထိုအကျိုးကို၊ ပဋိသံဝေဒီ-ခံစားလေ့ရှိသော၊ ပုဂ္ဂလော-ပဌမပုဂ္ဂိုလ်လည်းကောင်း၊ တဿာပိ-ထိုပဌမပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်း၊ ပဋိသံဝေဒီ-သော၊ (ပုဂ္ဂလော-ဒုတိယပုဂ္ဂိုလ်လည်းကောင်း၊) တဿာပိ-ထိုဒုတိယပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်း၊ ပဋိသံဝေဒီ-သော၊ (ပုဂ္ဂလော-တတိယပုဂ္ဂိုလ်လည်းကောင်း၊) ဣတိဇေဝံ-သို့၊ ပုဂ္ဂလပုရမ္မရာ-ခံစားတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အစဉ်အဆက်သည်၊ ယဒိ အတ္ထိ-အကယ်၍ ရှိမြဲဖြစ်အံ့၊ ဧဝံသန္တေ-သော်၊ ဝိပါကဝဋ္ဋဿ-ဝိပါကဝဋ်၏၊ အပ္ပဝတ္တိကရဏေန-မဖြစ်ခြင်းကို ပြုခြင်းအားဖြင့်၊ ဝါ-မဖြစ်အောင် ပြုခြင်းအားဖြင့်၊ ဒုက္ခဿ-တေဘူမကဝဋ်ဒုက္ခ၏၊ ယာ ဧသော အန္တကိရိယာ-အကြင်အဆုံးကို ပြုခြင်းကို၊ (ဘဂဝတာ၊) ဝုတ္တာ-အပ်ပြီ၊ သာ-ထိုဝဋ်

၁။ ပုန ပုဋ္ဌော။ ။၁၃၇-၌ မေးအပ်ပြီးသော ပြဿနာကိုပင် ၁၃၈-၌ ထပ်၍ “တဿ ပဋိသံဝေဒီ ဥပလဗ္ဗတိ”ဟု မေးသောကြောင့် “ပုန ပုဋ္ဌော”ဟု ဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် “ပုန ပုဋ္ဌော”အရ ပုတ္တသညံ ၁၃၈-အစ၌ ဝါသော ပုတ္တဟု မှတ်ပါ၊ ထိုပုတ္တ၏ရှေ့၌ “၁၃၈”ဟု နံပါတ် ရှိပါစေ။

၂။ ဝိပါကပဋိသံဝေဒီ ၊ပေ၊ ပရိမုစ္စတိ။ ။ဝိပါကပဋိသံဝေဒီအရ ပုတ္တ၊ ပတိ၊ မာတာ၊ ဇာယာ-တို့ကို ရနိုင်၏၊ ဝိပါကပဋိသံဝေဒီပုဂ္ဂိုလ်က ပုတ္တဖြစ်လျှင် မာတာကို ပရိမုစ္စတိ၊ ပတိဖြစ်လျှင် ဇာယာကို ပရိမုစ္စတိ၊ ဝိပါကပဋိသံဝေဒီပုဂ္ဂိုလ်က မာတာဖြစ်လျှင် ပုတ္တကိုလည်းကောင်း၊ ဇာယာဖြစ်လျှင် ပတိကိုလည်းကောင်း ပရိမုစ္စတိ၊ ဤသို့ ဝိပါကပဋိသံဝေဒီ ကတ္တားရှိပြီးဖြစ်ရကား “မာတာ ဇာယာ”ဟု ကတ္တား မရှိသင့်၊ “မာတရံ ဝါ ဇာယံ ဝါ”ဟု ရှေးနိဿယအတိုင်း ကံပုဒ်သာ ရှိသင့်၏၊ ပရိမုစ္စတိလည်း မကောင်း “ပရိမုစ္စတိ”ဟူသော မူကွဲသာကောင်း၏၊ ပရိသဇ္ဇတိကား ပရိယာယ်တည်း။

ဒုက္ခ၏အဆုံးကို ပြုခြင်းသည်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ဣတော-
ဤပုစ္ဆာမှ၊ ပရံ-၌၊ ဤ၊ ဥပလဗ္ဗတိ သာမညေန-ဥပလဗ္ဗတိနှင့် တူသည်၏အဖြစ်
အားဖြင့်၊ ပဋိသံဝေဒီ ပုစ္ဆာသု-ပဋိသံဝေဒီပုစ္ဆာတို့၌၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-
ဖြင့်သာလျှင်၊ အတ္ထော-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

၁၄၂။ အညော ကလျာဏပါပကာနံ ကမ္မာနံ ဝိပါကပဋိသံဝေဒိတိ-ဟူသော၊
ပညော-ကို၊ အတ္တာနံ-အတ္တကို၊ ဝေဒနာဝန္တံ ဝါ-ဝေဒနာရှိ၏ဟူ၍လည်း၊ (သမနု
ပဿတိ-အဖန်ဖန်ရှု၏) ဣတိအာဒိဒိဋ္ဌိဘယာ-ဤသို့အစရှိသော ဒိဋ္ဌိမှ ကြောက်
ခြင်းကြောင့်၊ (ပရဝါဒီနာ) ပဋိက္ခိတ္တော-အပ်ပြီ။

၁၄၃။ ဒိဗ္ဗံ သုခန္တိ အာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ ကလျာဏပါပကာနံ-
အကောင်းအဆိုးဖြစ်ကုန်သော၊ ကမ္မာနံ-တို့၏၊ ဝိပါကံ-ကို၊ ဘာဇေတွာ-အကျယ်
ဝေဖန်၍၊ ဒဿနဝသေန-ပြခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ (အာယသ္မတာ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ
တ္ထေရေန) အာရဒ္ဓံ-အပ်ပြီ၊ တံ သဗ္ဗံ-ထိုအလုံးစုံသော စကားရပ်ကို၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊
ဝုတ္တနယေနေဝ-သာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤပြဿနာ၌၊ သကဝါဒီ
နော-၏၊ ပုဂ္ဂလဝသေနေဝ-ပုဂ္ဂိုလ်၏အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ ပဋိသံဝေဒိပဋိက္ခေပေါ-
ခံစားလေ့ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ပယ်ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဝေဒယိတဝသေန-ခံစား
တတ်သော ဝေဒနာ၏အစွမ်းဖြင့်၊ (ပဋိသံဝေဒိပဋိက္ခေပေါ-ကို) န (ဝေဒိတဗ္ဗော)-
မသိထိုက်။

၁၄၈။ ဟိ-မှန်၊ (ပုဂ္ဂလဝသေနေဝ ပဋိသံဝေဒိပဋိက္ခေပေါ ဝေဒိတဗ္ဗောဟူသော
စကားသည် မှန်၏)၊ မဟာပထဝီအာဒိနိ-မြေကြီးအစရှိသည်တို့ကို၊ အာရမဏံ-
အာရုံကို၊ ကတွာ-၍၊ ဝေဒယိတာနံ-ခံစားတတ်သော ဝေဒနာတို့၏၊ ဥပ္ပတ္တိ-ဖြစ်
ခြင်းကို၊ အပ္ပဋိသိဒ္ဓါ-မတားမြစ်အပ်၊ [န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေဟု ခံစားသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို
တားမြစ်သော်လည်း မဟာပထဝီစသည်ကို အာရုံပြု၍ ခံစားသော ဝေဒနာ၏
ဖြစ်ခြင်းကိုကား မတားမြစ်ပါ-ဟူလို။]

ဤ၌ ပါသော ပြဿနာသည် ၁၃၅-၌ ပါသော ပြဿနာနှင့် အသွားတူ၏။ ထို့ကြောင့်
ထိုပြဿနာ၌ “သင်္ခါရဝန္တံ ဝါ အတ္တာနံ”ဟူသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိမှ ကြောက်သကဲ့သို့ ဤ၌လည်း
“ဝေဒနာဝန္တံ ဝါ အတ္တာနံ-အတ္တကို ခံစားတတ်သော ဝေဒနာ ရှိ၏”ဟူသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိမှ
ကြောက်ခြင်းကြောင့် “န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ”ဟု ပရဝါဒီ ပယ်သည်။ [ဤပရဝါဒီ ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသည်
သာသနာတော်၏အယူကို ယူသောပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် သာသနာတော်၏ အယူနှင့်
မဆန့်ကျင်လိုသည့်အတွက် သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဖြစ်မည်မှ ကြောက်သည်။]

၁၇၀။ ကတ္တာ ကာရေတာ ဝိပါကပဋိသံဝေဒီတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ ဝေါမိဿကနယဝသေန^၁-ရောနှောသော နည်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ (အာယသ္မတာ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿထွေရေန) အာရဒ္ဓံ-အပ်ပြီ၊ တတ္ထ-ထိုကတ္တာ ကာရေတာ ဝိပါကပဋိသံဝေဒီအစရှိသော စကားရပ်၌၊ သော ကရောတိတိ-ကား၊ ယံ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ တံ-အသင်ပရဝါဒီသည်၊ ကတ္တာတိစ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ပဋိသံဝေဒီတိ စ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝဒေသိ-ပြောဆို၏၊ ကိ-နည်း၊ သောယေဝ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်ထည်းသည်ပင်၊ ကရောတိ-ပြုသလော၊ သောဇေဝ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်ထည်းသည်ပင်၊ ပဋိသံဝေဒေတိ-ခံစားသလော၊ အယံ အနုယောဂေါ-သည်၊ သကဝါဒိဿ-၏ မေးစိစစ်ခြင်းတည်း၊ သုတ္တဝိရောဓဘယေန^၂-ပါဠိတော်သုတ်နှင့် ဆန့်ကျင်ခြင်းမှ ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ ပဋိက္ခေပေါ-သည်၊ ပရဝါဒိဿ-၏ ပယ်ခြင်းတည်း။

၁၇၁။ ပုန၊ ပုဋ္ဌာ-မေးအပ်သည်၊ (သမာနော) ဣဓ နန္ဒတိ ပေစ္စ နန္ဒတိတိ အာဒိသုတ္တဝသေန-ဤသို့အစရှိသော ပါဠိတော်သုတ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပဋိညာ-သည်၊ တဿေဝ - ထိုပရဝါဒီ၏ ဝန်ခံခြင်းပင်တည်း၊ [ကတပုညော - ပြုအပ်ပြီးသောကောင်းမှုရှိသူသည်၊ ဣဓ-ဤဘဝ၌၊ နန္ဒတိ-နှစ်သက်ရ၏၊ ပေစ္စ-တမလွန်ဘဝသို့ရောက်၍၊ နန္ဒတိ-၏။] အထ-ဝန်ခံပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ အဿ-ထိုပရဝါဒီ၏၊ ဝစနော ကာသံ-ပြောဆိုခွင့်ကို၊ ပဋိဗာဟန္တော-တားမြစ်လိုသော၊ သကဝါဒိ-သည်၊ သယံ ကတံ သုခဒုက္ခန္တိ-ဟူ၍၊ အာဟ-ပြီ။ [ထိုသို့ သကဝါဒိက မေးသောအခါ “ကိနုခေါ ဘောဂေါတမ သယံ ကတံ သုခဒုက္ခန္တိ၊ မာဟေဝံ ကဿပ”ဟူသော သုတ်နှင့် ဆန့်ကျင်မည်စိုးသောကြောင့် ပရဝါဒိ ပယ်သည်။]

၁၇၂။ တထာ-ထိုမှတစ်ပါး၊ အညော ကရောတိတိ-အစရှိသော စကားကို၊ ကာရကဝေဒကာနံ-ကံပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်၊ ကံ၏အကျိုးကို ခံစားသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ အညတ္တပုစ္ဆာဝသေန-တစ်မျိုးတစ်ခြားတို့၏အဖြစ်ကို မေးခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ (အာယသ္မတာ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿထွေရေန-သည်၊ တစ်နည်း - သကဝါဒိနာ-

၁။ ဝေါမိဿကနယ။ ။ ရှေ့ပြဿနာများ၌ “ကတ္တာ ကာရေတာ”ကို တစ်ခြား၊ “ဝိပါကပဋိသံဝေဒီ”ကို တစ်ခြား ဤသို့ခွဲခြားခဲ့သော်လည်း ဤ၌ ထို၂-ပါးစုံကို ရော၍ မေးသောကြောင့် “ဝေါမိဿကနယဝသေန အာရဒ္ဓံ”ဟု ဆိုသည်။

၂။ သုတ္တဝိရောဓဘယေန။ ။ “သော ကရောတိ (ထိုသူသည် ပြု၏) သော ပဋိသံဝေဒယတိ (ထိုသူသည်ပင် ခံစား၏) ဣတိ ခေါ ဗြဟ္မဏ၊ အယံ ဧကော အန္တော”အစရှိသော သုတ်တို့နှင့် ဆန့်ကျင်မည်မှ ကြောက်သောကြောင့် ပရဝါဒိ ပယ်သည်။

သည်။ ဝုတ္တံ-အပ်ပြီ၊ [စာအုပ်တို့၌ တတ္ထ-ဟု ရှိ၏။ တတ္ထ-“ထိုသယံ ကတံ သုခံ ဒုက္ခံစသော စကားရပ်၌”ဟုလည်း ရှေးနိဿယ ပေး၏။ သို့သော် “အညော ကရောတိ”စသော စကားသည် “သယံ ကတံ သုခံ ဒုက္ခံ”၏ နံပါတ်တူ စကား မဟုတ်။ ထို့ကြောင့် “တထာ”ဟု ရှိလျှင် ကောင်းမည် ထင်သည်။]

၁၇၃။ တတော-ထိုမှနောက်၌၊ ပရဝါဒီ-သည်။ သုတ္တဝိရောဓာယေန-ကြောင့်၊ ပဋိက္ခိပိတ္တာ-ပယ်မြစ်ပြီး၍၊ ပုန၊ ပုဋ္ဌော-အညော ကရောတိ၊ အညော ပဋိသံဝေ ဒေတိဟု မေးအပ်သည်။ (သမာနော၊) မနုဿဘူတော-လူဖြစ်၍ ဖြစ်သည်။ (ဟုတ္တာ၊) တစ်နည်း-မနုဿဘူတော ဟုတွာ-လူအဖြစ်ဖြင့်၊ ကတွာ-ကုသိုလ်ကို ပြု၍၊ ဒေဝဘူတော-နတ်ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်။ (ဟုတ္တာ-၍၊) တစ်နည်း-ဒေဝဘူတော ဟုတွာ-နတ်အဖြစ်ဖြင့်၊ ပဋိသံဝေဒေတိ-ကုသိုလ်၏အကျိုးကို ခံစား၏။ ဣတိ-သို့၊ မညမာနော-မှတ်ထင်သော ပရဝါဒီသည်၊ ပဋိဇာနာတိ-၏၊ ပန-ဆက်၊ ဧဝံဝါဒီ နော-ဤသို့ပြောဆိုလေ့ရှိသော ပရဝါဒီ၏၊ (မတိယာ-အလိုအားဖြင့်၊) သုခဒုက္ခံ-သုခဒုက္ခသည်၊ ပရံကတံ-သူတစ်ပါးတို့ ပြုအပ်သည်။ အာပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တဿ-ထိုပရံကတ သုခဒုက္ခ၏၊ ဝသေန-အစွမ်းဖြင့်၊ ပုဋ္ဌော-မေးအပ်သော ပရဝါဒီသည်၊ ပဋိက္ခိပတိ-၏။

၁၇၄။ သော စ အညောစာတိ-အစရှိသော စကားကို၊ ကာရကဝေဒကာနံ-တို့၏၊ ဧကတ္ထအညတ္တပုစ္ဆာဝသေန-တစ်ယောက်တည်း၏အဖြစ်၊ တစ်မျိုးတစ်ခြား၏အဖြစ်ကို မေးခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ (အာယသ္မတာ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿတ္ထေ ရေန-သည်၊ တစ်နည်း-သကဝါဒီနာ-သည်၊) ဝုတ္တံ-အပ်ပြီ၊ တတော-ထိုမှနောက်၌၊ ပရဝါဒီ-သည်၊ သုတ္တဝိရောဓာယေန-ကြောင့်ပင်၊ ပဋိက္ခိပိတ္တာ-ပယ်ပြီး၍။ (ပုန ပဋိက္ခိပတိ-၌ စပ်။)

၁၇၅။ ပုန၊ ပုဋ္ဌော-မေးအပ်သော ပရဝါဒီသည်၊ ပုရိမေ-ရှေ့၌ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒွေ-၂-ပါးကုန်သော၊ နယေပိ-နည်းတို့ကိုလည်း၊ ဧကတော-တစ်ပေါင်းတည်း၊ ကတွာ-၍၊ ပဋိဇာနာတိ-၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဝန်ခံပါသော်လည်း၊ ဧဝံဝါဒီနော-ဤသို့ ပြောဆိုလေ့ရှိသော ပရဝါဒီ၏၊ (မတိယာ၊) သုခဒုက္ခံ-သည်၊ သယံကတဉ္စ-ကိုယ်တိုင် ပြုအပ်သည်လည်းကောင်း၊ ပရံကတဉ္စ-သူတစ်ပါးတို့ ပြုအပ်သည်လည်းကောင်း၊ အာပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ-သို့၊ တဿ-ထိုသယံကတ ပရံကတ သုခဒုက္ခ၏၊ ဝသေန-အစွမ်းဖြင့်၊ ပုဋ္ဌော-မေးအပ်သည်၊ (သမာနော၊) ပုန၊ ပဋိက္ခိပတိ။

၁၇၆။ နေဝ သော ကရောတိတိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ ကာရကဝေဒကာနံ-တို့၏၊ ဧကတ္ထအညတ္တပဋိက္ခေပဝသေန - တစ်ယောက်တည်း၏အဖြစ်၊

တစ်မျိုးတစ်ခြား၏အဖြစ်ကို ပယ်မြစ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တံ-အပ်ပြီ၊ တတော-ထိုမှနောက်၌၊ ပရဝါဒီ-သည်၊ သုတ္တဝါရောဓဝသေနဝ-သုတ်ပါဠိတော်နှင့် ဆန့်ကျင်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်ပင်၊ ပဋိကိစ္ဆိပိတွာ-၍။ (မညမာနော ပဋိဇာနာတိ၌ စပ်။)

၁၇၇။ ပုန၊ ပုဋ္ဌော-သည်၊ (သမာနော) ယသွာ-ကြောင့်၊ မနုဿော-သည်၊ ဒေဝလောကူပပတ္တိယာ-နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ခြင်းငှာ၊ ကမ္မံ-ကုသိုလ်ကံကို၊ ကတွာ-၍၊ မနုဿဘူတောဝ-လူဖြစ်၍ဖြစ်စဉ်ပင်၊ န ပဋိသံဝေဒေတိ-ခံစားသည် မဟုတ်၊ ယေန-အကြင်လူသည်၊ ကမ္မံ-ကို၊ ကတံ-အပ်ပြီ၊ တတော-ထိုကံပြုသော လူမှ၊ အညောဝ-အခြားသူသည်သာ၊ (ဟုတွာ) နာပိ ပဋိသံဝေဒေတိ-ခံစားသည်လည်း မဟုတ်၊ တသွာ-ကြောင့်၊ ကာရကတော-ကံပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်မှ၊ ဝေဒကော-ခံစားတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သော-ထိုကံပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ နေဝ ဟောတိ-ဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်၊ အညော-ကံပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်မှ အခြားသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ န (ဟောတိ)-မဟုတ်၊ ဣတိ-သို့၊ မညမာနော-မှတ်ထင်သည်၊ (ဟုတွာ) ပဋိဇာနာတိ-၏၊ ဧတံ-ဤအယူသည်၊ (“တစ်ယောက်တည်းဖြစ်၍ ပြုသူလည်း သူမဟုတ်၊ ခံစားသူလည်း သူမဟုတ်၊ ပြုသူမှ တစ်ခြားလည်း မဟုတ်၊ ခံစားသူမှ တစ်ခြားလည်း မဟုတ်”ဟူသော ဤအယူသည်၊) လဒ္ဓိမတ္တမေဝ-အယူမျှသာတည်း၊ ဤအယူမျိုး မရှိနိုင်ပါ-ဟူလို။ ပန-ဆက်၊ ဧဝံဝါဒီနော-ဤသို့အယူရှိသော ပရဝါဒီ၏၊ (မတိယာ) သုခဒုက္ခံ-သုခဒုက္ခသည်၊ အသယံကာရံ-ကိုယ်တိုင် မပြုအပ်သည်လည်းကောင်း၊ အပရံကာရံ-သူတစ်ပါးသည် မပြုအပ်သည်လည်းကောင်း၊ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နံ-အကြောင်းမရှိပဲ ဖြစ်ပေါ်လာသည်လည်းကောင်း၊ အာပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏။

လဒ္ဓိမတ္တမေဝေတံ။ ။ပါဠိတော် “၁၇၇”၌ “နေဝ သော ကရောတိ န သော ပဋိသံဝေဒေတိ၊ န အညော ကရောတိ၊ န အညော ပဋိသံဝေဒေတိ”ဟု ရှိ၏။ ထိုကို ကောက်ချက်ချလျှင် “သောယေဝ ဧကော-သူသည်ပင် တစ်ယောက်တည်းဖြစ်၍ ပြုသူလည်း သူ၊ ခံစားသူလည်း သူ မဖြစ်နိုင်၊ ပြုသူမှတစ်ခြား ခံစားသူ၊ ခံစားသူမှတစ်ခြား ပြုသူလည်း မဖြစ်နိုင်”ဟု အနက်အဓိပ္ပာယ် ရ၏။ ထိုအဖြစ်မျိုးသည် အမှန်အာဖြင့် မရှိနိုင်ရကား သူ၏အယူမျှသာ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် “အသယံ ကာရံ၊ အပရံ ကာရံ၊ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နံ သုခဒုက္ခံ-သုခဒုက္ခကို ကိုယ်တိုင်လည်း မပြုအပ်၊ သူတစ်ပါးလည်း မပြုအပ် အကြောင်းမရှိပဲ ဖြစ်၏”ဟု ဆိုရာရောက်သောကြောင့် ပါဠိတော်၌ ထိုအတိုင်းမေးသောအခါ ပယ်သည်။

အမှာ။ ။၁၇၂-၌ ပုန ပုဋ္ဌောသည် ၁၇၃-၌ ပါ၏၊ ၁၇၄-၌ ပုန ပုဋ္ဌောသည် ၁၇၅-၌ ပါ၏၊ ၁၇၆-၌ ပုန ပုဋ္ဌောသည် ၁၇၇-၌ ပါ၏၊ ဤသို့ ဂဏန်းမှန်အောင် ကြည့်၍ အဓိပ္ပာယ်ကို သိပါ။

ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ တဿ-ထိုအသယံကာရ၊ အပရံကာရ၊ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နသုခဒုက္ခ
၏။ ဝသေန-အဖြစ်ဖြင့်၊ ပုဋ္ဌော၊ (သမာနော၊) ပုန ပဋိက္ခိပတိ။

အပိစ-နောက်တစ်နည်းကား၊ ဣမသ္မိံ ဝေါမိဿကနယေ-ဤဝေါမိဿက
နည်း၌၊ အာဒိတော-အစမှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ (၁၇၀-ပြဿနာမှ စ၍) ဣမိနာပိ
နယေန-ဤနည်းဖြင့်လည်း၊ အတ္ထော၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဟိ-ချဲ့၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ အယံ-
ဤပရဝါဒီသည်၊ ပုဂ္ဂလဝါဒီ-ပုဂ္ဂလဝါဒီတည်း၊ ကမ္မာနံ-ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံ
တို့ကို၊ ကာရကဗ္ဗေဝ-ပြုတတ်သူကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဒကဗ္ဗ-ခံစားတတ်သူကို
လည်းကောင်း၊ ဣစ္ဆတိ-အလိုရှိ၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံ
တို့ကို ပြုတတ်သူကိုလည်းကောင်း၊ ခံစားတတ်သူကိုလည်းကောင်း အလိုရှိသည်၏
အဖြစ်ကြောင့်၊) အဿ-ထိုကံကို၊ ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ကာရကော-ပြုတတ်
၏၊ တေနောဝါ-ထိုကံပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်သာလျှင်မူလည်း၊ ဝေဒကေန-ခံစား
တတ်သူသည်၊ ဘဝိတဗ္ဗ-ဖြစ်ရာ၏၊ [သော ကရောတိ၊ သော ပဋိသံဝေဒေတိ-
ကို ဆိုသည်၊] အညေနဝါ-တစ်ပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်မူလည်း၊ (ကံပြုသူမှတစ်ပါး
သော ခံစားသူမူလည်း၊) ဘဝိတဗ္ဗ၊ [အညော ကရောတိ၊ အညော ပဋိသံဝေဒေတိ-
ကို ဆိုသည်။] ဥဘောဟိ ဝါပိ-၂-ပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်မူလည်း၊ (ကံပြုသူ၊
ခံစားသူ ၂-မျိုးလုံးသည်ပင်မူလည်း၊ ဘဝိတဗ္ဗ၊) [သော စ အညော စ ကရောန္တိ၊
သော စ အညော စ ပဋိသံဝေဒေန္တိ-ကို ဆိုသည်။] ဥဘောဟိဝါပိ-၂-ပါးသော
ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်မူလည်း၊ န ဘဝိတဗ္ဗ-မဖြစ်ရာ၊ [နေဝ သော ကရောတိ၊ န သော
ပဋိသံဝေဒေတိ၊ န အညော ကရောတိ၊ န အညော ပဋိသံဝေဒေတိ-ကို ဆိုသည်၊]
ဣတိ ဣဒံ-ဤအပြစ်သို့၊ အာပန္နံ-ရောက်သည်၊ ဟောတိ၊ ဧဝံ-သို့၊ အာပန္နမေဝ-
ဖြစ်သော အပြစ်ကို၊ အနုယောဂံ-မေးစိစစ်ခြင်းကို၊ အနုယုဂ္ဂန္တော-မေးစိစစ်လိုသော၊
သကဝါဒီ-သည်၊ သော ကရောတိတိ အာဒယော-ဤသို့အစရှိကုန်သော၊ စတ္တာ

အပိစ ဣမသ္မိံ ဝေါမိဿကနယေ။ ။ပုဒ်ရေ ၁၇၀-၌ “သော ကရောတိ၊ သော
ပဋိသံဝေဒေတိ”ဟု ကံပြုသူနှင့် ခံစားသူကို ရော၍ မေး၏၊ ထိုသို့ ရော၍ မေးသောကြောင့်
“ဝေါမိဿကနယ”ဟု ဆိုခဲ့၏၊ ထိုနည်းတို့ကား ၁၇၉-နံပါတ်တိုင်အောင်တည်း၊ ထို၌ လာသော
ပြဿနာကိုပင် “ပရိယောသာနေ ပန စတ္တာရောပိ ပဉ္စာ ဧကတော ပုဋ္ဌာ”ဟု ဆိုသည်။

ထို ၁၇၉-၏ နောက် ၁၈၀-ပြဿနာ၌ကား “ကမ္မံ အတ္ထိတိ အာမန္တာ”စသည်ဖြင့် ဟော
တော်မူသည်၊ ၁၂၃-မှ စ၍ “ကလျာဏပါပကာနိ ကမ္မာနိ ဥပလဗ္ဘန္တိ၊ ပေ၊ ကတ္တာ ကာရေတာ
ဥပလဗ္ဘတိ”နှင့် “ကမ္မံ အတ္ထိ ကမ္မကာရကော အတ္ထိ”သည် အနက်အဓိပ္ပာယ်တူသောကြောင့်
“ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယာဇေ”ဟု ဆိုသည်။

ရောပိ-၄-မျိုးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဝိကပ္ပေ-ဝိကပ်တို့ကို၊ အာဟ-ပြီ၊ သေသံ-ကြွင်းသော အစီအရင်သည်၊ ဝုတ္တပ္ပကာရမေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသည်သာ။

ပန-ဆက်၊ ပရိယောသာနေ-အဆုံးနား၌၊ စတ္တာရောပိ-လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ပညာ-ပြဿနာတို့ကို၊ ဧကတော-တစ်ပေါင်းတည်း၊ (ကတွာ-၍) သကဝါဒိနာ-သည်၊ ပုဋ္ဌာ-မေးအပ်ကုန်ပြီ၊ [၁၇၉-နံပါတ်၌ လာသော ပြဿနာတို့ကို ဆိုသည်၊] တတ္ထ-ထိုနောက်ဆုံးပြဿနာတို့၌၊ ပဋိက္ခေပေါစ-ကိုလည်းကောင်း၊ ပဋိဇာနနာစ-ဝန်ခံခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ သယံကတာဒိဒေါသပ္ပတ္တိစ-သယံကတ အစရှိသော အပြစ်သို့ ရောက်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ပရိမနယေနေဝ-ရှေးနည်းဖြင့်ပင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏၊ ဣတော-ဤပြဿနာမှ၊ ပရံ-၌၊ ကလျာဏပါပကာနီတိ-အစရှိသော ပုဒ်တို့ကို၊ အဝတွာ-မဆိုမူ၍၊ (မဆိုပဲ) ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ဝုတ္တနယာဇေ-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းတို့ကိုသာ၊ ကမ္မံ အတ္တိတိ အာဒိနာ-အစရှိသော၊ ဝိကပ္ပေန-ဝိကပ်အားဖြင့်၊ ဒဿိတာ-ပြတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ [ကမ္မံ အတ္တိတိ အာမန္တာ၊ “ကမ္မကာရကော အတ္တိတိ န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ” ဤသို့တစ်မျိုးပြီးတစ်မျိုး ပြခြင်းကို “ဝိကပ္ပန-ဝိသု+ကပ္ပန”ဟု ဆိုသည်။] တေသမ္ပိ-ထိုပြဿနာတို့၏လည်း၊ (အတ္ထော၌ စပ်) ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-သာလျှင်၊ အတ္ထော-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏။

ပုရိသကာရာနုယောဂဝဏ္ဏနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ-ပြီးပြီ။)

ကလျာဏဝဂ္ဂေါတိပိ-ဟူသော အမည်သည်လည်း၊ တဿေဝ-ထိုပုရိသ
ကာရာနုယောဂ၏ပင်၊ နာမံ-အမည်တည်း။

xxxxx

၁၄။ အဘိညာနုယောဂအပွင့်

၁၉၃။ ဣတော-ဤပုရိသကာရာနုယောဂမှ၊ ပရံ-၌၊ အဘိညာနုယောဂါဒိ ဝသေန^၁-အဘိညာဉ်ကို မေးစိစစ်ခြင်းအစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အရဟတ္တသာဓနာ^၂-အရဟတ္တဖိုလ်ကို ပြီးစေခြင်းသည်၊ ဟောတိ-၏၊ တတ္ထ-ထိုအဘိညာ

၁။ အဘိညာ ဟေ၊ ဝသေန။ ။ “အဘိညာနုယောဂ”ဟူသည် “နန အတ္တိ ကေစိ ဣဒ္ဓိ ဝိကုဗ္ဗတိ”စသည်ဖြင့် အဘိညာဉ်ကို မေးခြင်းတည်း၊ အနုယောဂါဒိ၌ အာဒိဖြင့် ပါဠိတော်၌ လာသော “ဟိန္ဒိ အတ္တိ ကောစိ ဣဒ္ဓိ ဝိကုဗ္ဗတိ”ဟူသော ဌပနာစကားကိုလည်းကောင်း၊ “တေန တေ ရေ ဝတ္ထဗ္ဗေ”စသော ပါပနာကိုလည်းကောင်း ယူပါ။

၂။ အရဟတ္တသာဓနာ။ ။ အာသဝက္ခယအဘိညာဉ်ဟူသည် အရဟတ္တမဂ်တည်း၊ “ယော အာသဝါနံ ခယံ သစ္စိကရောတိ”ဟု ဆိုအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် အရဟတ္တဖိုလ်၌ တည်သော ရဟန္တာတည်း၊ ထိုရဟန္တာသည်သာ အရဟတ္တမဂ်ကို ပြန်၍ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့်

နယောဂ၌၊ အာမန္တာတိ-ဟူ၍၊ သကဝါဒိနာ-သည်၊ ပဋိညာတေ-ဝန်ခံအပ်ပြီးသော်၊ ပရဝါဒီ-သည်၊ (မညမာနော အာဟတိ၌ စပ်)၊ ဗဟိဒ္ဓါ-အပဖြစ်သော၊ အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓ ရူပေ-ဣန္ဒြေနှင့် မစပ်သော သက်မဲ့ရပ်၌၊ ဣဒ္ဓိဝိဓာဒိဝိသေသာဓိဂမော-ဣဒ္ဓိဝိဓ အစရှိသော တရားထူးကို ရခြင်းသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ အဇ္ဈတ္တံ-အဇ္ဈတ္တဖြစ်သော ဣန္ဒြိယ ဗဒ္ဓရပ်၌၊ (ဣဒ္ဓိဝိဓာဒိဝိသေသာဓိဂမော-သည်)၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဣဒ္ဓါဒိနိဗ္ဗတ္တကေန-တန်ခိုးအစရှိသည်ကို ဖြစ်စေတတ်သူသည်၊ ပုဂ္ဂလေန-သည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ-ဖြစ်ရာ၏၊ ဣတိ-သို့၊ မညမာနော-သည်၊ (ဟုတွာ)၊ နန အတ္ထိ ကောစိ ဣဒ္ဓိ ဝိကုဗ္ဗတိတိအာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ-ပြီ၊ တံ သဗ္ဗံ-ထိုအလုံးစုံ သော စကားရပ်သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ-သည်သာ။

အဘိညာနယောဂဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီးပြီ။

xxxxx

၁၅-၁၈။ ဉာတကာနယောဂါဒိအပ္ပဋ္ဌ

၁၉၇။ ဣဒါနိ-အဘိညာနယောဂကို ဟောတော်မူပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ မာ တာတိ အာဒိကော-မာတာအစရှိသော၊ ဉာတကာနယောဂေါ-ဉာတကတို့ကို မေး စိစစ်ရာ အခန်းသည်၊ (ဟောတိ-၏၊ ဝါ-လတ်)၊ ခတ္ထိယောတိအာဒိကော-ခတ္ထိ ယော အစရှိသော၊ ဇာတိနယောဂေါ-အမျိုးဇာတ်ကို မေးစိစစ်ရာအခန်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဂဟဋ္ဌော ပဗ္ဗဇိတောတိ-အစရှိသော၊ ပဋိပတ္တိအနယောဂေါ-အကျင့်ကို မေးစိစစ်ရာအခန်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဒေဝေါမနုဿောတိ-အစရှိသော၊ ဥပပတ္တိ အနယောဂေါ-ပဋိသန္ဓေကို မေးစိစစ်ရာအခန်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ သောတာပန္နော တိအာဒိကော-သောတာပန္နောအစရှိသော၊ ပဋိဝေဓာနယောဂေါ-ပဋိဝေဓကို မေးစိစစ်ရာအခန်းကို၊ အရိယာနယောဂေါတိပိ-အရိယာကို မေးစိစစ်ရာအခန်း ဟူ၍လည်း၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊ တေ သဗ္ဗေ-ထိုအလုံးစုံသော အနယောဂတို့သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထာယေဝ-ပေါ်လွင်ထင်ရှားသော အနက်ရှိကုန်သည်သာ၊ ပန-ကား၊ ဧတ္ထ-

မျက်မှောက်ပြုသည်၊ ထို့ကြောင့် “အဘိညာနယောဂါဒိဝေဒန (အဘိညာဉ်အစရှိသည်ကို မေးစိစစ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်) ((၁-နံပါတ်မှာ) အဘိညာဉ်ရသော ရဟန္တာကို ပြီးစေ၏၊ ထိုသို့ ပြီးစေခြင်းအားဖြင့် (၂-နံပါတ်မှာ) အရဟတ္တဖိုလ်ကို ပြီးစေသည်။ [အာသဝက္ခယဉာဏံ ပနေတ္ထ အဘိညာ ဝုတ္တာ (ဣတိ-ထို့ကြောင့်) တဒဘိညာဝတော အရဟတော သာဓနံ အရဟတ္တ သာဓနာတိ အာဟ၊ အရဟတော ဟိ သာဓနာ တဗ္ဗာဝဿ စ (ထိုရဟန္တာဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အရဟတ္တဖိုလ်ကိုလည်း) သာဓနာ ဟောတိယေဝါတိ။-ဋီကာ။]

ဤအရိယာနုယောဂတွင်၊ အရဟာ ဟုတွာ န အရဟတိ-ဟူသော ပြဿနာကို၊ မောဃပဉ္စတ္တာ-မောဃပဉ္စဇီအဖြစ်ကြောင့်၊ (အာယသ္မတာ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ ထွေရေန၊) န ဝုတ္တံ-ဟောတော်မမူအပ်။

၂၀၆။ စတ္တာရော ပုရိသယုဂါတိအာဒိ-အစရှိသော ပါဠိရပ်သည်။ သံဃာနုယောဂေါ-သံဃာကို မေးစိစစ်ကြောင်း စကားရပ်သည်။ (ဟောတိ၊) သောပိ-ထို သံဃာနုယောဂသည်လည်း၊ ဥတ္တာနတ္ထောယေဝ-သည်သာ။

၂၀၉။ သင်္ခတောတိအာဒိ-အစရှိသော ပါဠိရပ်သည်။ သစ္စိကဋ္ဌသဘာဝါနုယောဂေါ-သစ္စိကဋ္ဌသဘောကို မေးစိစစ်ကြောင်းစကားရပ်သည်။ (ဟောတိ၊) တတ္ထ-ထိုသစ္စိကဋ္ဌသဘာဝါနုယောဂ၌၊ တတိယာ ကောဋီတိ-ဟူသော၊ ပုစ္ဆာ-သည်။ သကဝါဒိဿ-၏ပုစ္ဆာတည်း။ တထာရူပဿ-ထိုသို့တတိယကောဋီသဘောရှိသော၊ သစ္စိကဋ္ဌဿ-မှန်သော အနက်သဘော၏။ အဘာဝတော-မရှိခြင်းကြောင့်၊ ပဋိက္ခေပေါ-သည်။ ပရဝါဒိဿ-၏ပယ်ခြင်းတည်း။

၂၁၀။ ပုန-တစ်ဖန်၊ ပုဋ္ဌော-အပ်သည်။ (သမာနော၊) ပုဂ္ဂလံ-သစ္စိကဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ပဋိညာ-သည်။ တဿေဝ-ထိုပရဝါဒိ၏ပင် ဝန်ခံခြင်းတည်း။

၂၁၁။ အညော ပုဂ္ဂလောတိပဉ္စေပိ-ဟူသော ပြဿနာ၌လည်း၊ သင်္ခတေဟိ-သင်္ခတဖြစ်ကုန်သော၊ ခန္ဓေဟိ-တို့မှ၊ အညတ္တံ-ပုဂ္ဂလ၏တစ်မျိုးတစ်ခြား၏ အဖြစ်ကို၊ အနိစ္စန္တော-သည်။ (ဟုတွာ၊) ပဋိက္ခေပေါ-သည်။ တဿေဝ-ထိုပရဝါဒိ၏ပင် ပယ်ခြင်းတည်း။

၂၁၂။ ခန္ဓာ သင်္ခတာဒိအာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ (ဝုတ္တံ၌ စပ်၊) သင်္ခတာ သင်္ခတာနိ-သင်္ခတ အသင်္ခတတို့ကို၊ သရူပေန-သရုပ်အားဖြင့်၊ ဒဿေတွာ-ပြပြီး၍၊ အညတ္တပုစ္ဆနတ္ထံ-ပုဂ္ဂလ၏တစ်မျိုးတစ်ခြား၏အဖြစ်ကို မေးခြင်းအကျိုးငှာ၊ (အာယသ္မတာ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿထွေရေန၊) ဝုတ္တံ-အပ်ပြီ။ [“ခန္ဓာ သင်္ခတာ၊ နိဗ္ဗာန် အသင်္ခတံ၊ ပုဂ္ဂလော နေဝသင်္ခတော နာသင်္ခတော”ဟု သရုပ်သကောင်အားဖြင့် ပြပြီးမှ “အညေ ခန္ဓာ၊ အညံ နိဗ္ဗာန်၊ အညော ပုဂ္ဂလော”ဟု အညအဖြစ်ကို မေးသည်။]

မောဃပဉ္စတ္တာ။ ။ “အနာဂါမိ ဟုတွာ အနာဂါမိ ဟောတိ”ဟု မေးရာ၌ ရဟန္တာ ဖြစ်သောအခါ အနာဂါမိ မဟုတ်တော့သကဲ့သို့၊ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးသောအခါ ပရိနိဗ္ဗာန်စံသည့် တိုင်အောင် ရဟန္တာ မဟုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ် မရှိတော့၊ ထို့ကြောင့် “အရဟာ ဟုတွာ န အရဟာ”ဟူသော နောက်ပုစ္ဆာအတွက် အဖြေ မရနိုင်ရကား “မောဃပဉ္စ”ဟု ဆိုသည်။

၂၁၃။ ရူပံ သင်္ခတန္တိအာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ ခန္ဓေ-တို့ကို၊ ဝိဘာဂတော-ဝေဖန်အပ်သော အပြားအားဖြင့်၊ ဒဿေတွာ-၍၊ အညတ္တပုစ္ဆနတ္ထံ-ငှာ၊ ဝုတ္တံ-အပ်ပြီ။

၂၁၄။ ပုဂ္ဂလဿ ဥပ္ပါဒေါတိ-အစရှိသော၊ ပုစ္ဆာ-သည်၊ သကဝါဒိဿ-၏၊ ပုစ္ဆာတည်း၊ (သတ္တာ-တို့သည်၊) ဇာတိဓမ္မာ-ပဋိသန္ဓေ နေရခြင်းသဘောရှိကုန်၏၊ ဇရာဓမ္မာ-အိုရခြင်းသဘောရှိကုန်၏၊ အထော-ထိုမှတစ်ပါး၊ မရဏဓမ္မိနော-သေရခြင်းသဘောရှိကုန်၏၊ ဣတိအာဒိသုတ္တဝသေန-ဤသို့အစရှိသော ပါဠိတော်သုတ်၏ အစွမ်းကြောင့်၊ ပဋိညာ-သည်၊ ပရဝါဒိဿ-၏၊ ဝန်ခံခြင်းတည်း၊ ပန-ထိုသို့ ဝန်ခံပါသော်လည်း၊ အဿ-ထိုပုဂ္ဂလ၏၊ သင်္ခတဘာဝံ-သင်္ခတ၏အဖြစ်ကို၊ သော-ထိုပရဝါဒိသည်၊ န ကုစ္ဆတိ-အလိုမရှိ၊ တသွာ-ထို့ကြောင့်၊ ပဋိက္ခိပတိ-၏။ [ဤစကားအရ ပါဠိတော်စာအုပ်တို့၌ “န ဟေဝံ ဝတ္တဗ္ဗေ”ဟု ရှိရမည်၊ ယခု စာအုပ်တို့၌ ကျနေသည်။]

၂၁၅။ ပုန၊ န ဥပ္ပါဒေါ ပညာယတီတိအာဒိနာ-အစရှိသော၊ နယေန-နည်းဖြင့်၊ ပုဋ္ဌော-အပ်သည်၊ (သမာနော) ဒုက္ခမေဝ-ဒုက္ခသည်သာ၊ သမ္မောတိ-ကောင်းစွာဖြစ်၏၊ ဒုက္ခံ-သည်၊ တိဋ္ဌတိ-တည်၏၊ ဝေတိစ-ပျက်လည်း ပျက်၏၊ ဣတိအာဒိဝစနတော-ဤသို့အစရှိသော ပါဠိတော်ကို ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊ ပုဂ္ဂလဿ-၏၊ ဥပ္ပါဒါဒယောနာမ-ဖြစ်ခြင်းအစရှိသည်တို့မည်သည်၊ န ယုဇန္တိ-မသင့်ကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့နှလုံးသွင်း၍၊ (ပရဝါဒိ) ပဋိဇာနာတိ-၏။

၂၁၆။ အတ္တတ္ထမှီတိ (ဧတ္ထ)-ဤပါဌ်၌၊ နိဗ္ဗာနံ-ကို၊ အတ္ထံ-အတ္တဟူ၍၊ ဝုစ္ဆတိ-အပ်၏၊ တတ္ထ-ထိုနိဗ္ဗာန်၌ (ပုဂ္ဂလော-သည်၊) အတ္ထိ-လော၊ ဣတိ-သို့၊ (သကဝါဒိ) ပုစ္ဆတိ-၏၊ တဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အတ္ထိတာယ-နိဗ္ဗာန်၌ ရှိသည်၏အဖြစ်သည်၊ (သတိ-သော်၊) သဿတံ-ပုဂ္ဂိုလ်၏ သဿတ၏အဖြစ်သည်၊ အာပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏၊ (တဿ-၏၊) နတ္ထိတာယ-နိဗ္ဗာန်၌ မရှိသည်၏အဖြစ်သည်၊ (သတိ-သော်၊) ဥစ္ဆေဒေါ-ပုဂ္ဂိုလ်၏ ပြတ်စဲခြင်းသည်၊ အာပဇ္ဇတိ-၏၊ [ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် နိဗ္ဗာန်ရောက်သောအခါ ပုဂ္ဂိုလ်က ပြတ်နေရ၏၊ ထို့ကြောင့် ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ ဖြစ်သည်။] တဒုဘယမ္ပိ-ထိုသဿတ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ ၂-ပါးစုံကိုလည်း၊ အနိစ္ဆန္တော-အလိုမရှိသော ပရဝါဒိသည်၊ ပစ္ဆာ-နောက်၌၊ ပဋိက္ခိပတိ။

ဉာတကာနုယောဂါဒိဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီးပြီ။

xxxxx

၁၉-၂၁။ ပဋိဝေဓာနုယောဂါဒိအပ္ပင့်

၂၁၇။ ဘဝံ နိဿာယ ပဉ္စေ-ဘဝံ နိဿာယ ပြဿနာ၌၊ ဘဝန္တိ-ကား၊ ဥပပတ္တိ ဘဝံ-ဥပပတ္တိဘဝကို။ (နိဿာယ တိဋ္ဌတိ၌ စပ်။)

၂၁၈။ ဝေဒနံ ဝေဒိယမာနပဉ္စေ-ဝေဒနံ ဝေဒိယမာန ပြဿနာ၌၊ ဝေဒနံ-ဝေဒနာကို၊ ဝေဒိယမာနော-ခံစားလသော်၊ ပရိဂ္ဂဟိတဝေဒနော-ဝိပဿနာ ဉာဏ်ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သော ဝေဒနာရှိသော၊ ဝါ-ဝေဒနာကို ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ပိုင်းခြားပြီးသော၊ ယောဂါဝစရောဝ-အားထုတ်အပ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း၌ သက်ဝင် ကျက်စားသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်သာ၊ ပဇာနာတိ-အပြားအားဖြင့် သိ၏၊ ဗာလပုထုဇ္ဇ နော-ဗာလပုထုဇဉ်သည်၊ နပုဇာနာတိ-အပြားအားဖြင့် မသိ။ [ဤနေရာ၌ ဝေဒနာကို မသိမ်းဆည်းနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို “ဗာလ”ဟု ဆိုသည်။]

၂၂၄။ ကာယာနုပဿနာဒိပဉ္စာ-ကာယာနုပဿနာ အစရှိသော ပြဿနာ တို့သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထာယေဝ-ကုန်သည်သာ။

၂၂၆။ ပါရာယနဂါထာယ-ပါရာယနဝဂ်ဝယ် လာသော ဂါထာ၌၊ သုညတော လောကံ အဝေက္ခဿူတိ-ဟူသော ပါဠိ၏၊ သတ္တသုညတဝသေန-သတ္တဝါတို့မှ ကင်းဆိတ်သည်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ခန္ဓလောကံ-ခန္ဓာတည်းဟူသော လောကကို၊ ဩ လောကေဟိ-ရှုပါလော၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်။ [သတ္တလောကကိုပင် အတ္တ သတ္တ ဇီဝမှ ကင်းဆိတ်အောင် ရှုရမည်ဖြစ်သောကြောင့် “သတ္တလောက”ဟု နာမည် မတပ်ပဲ “ခန္ဓလောက”ဟု နာမည် တပ်သည်။]

၂၂၇။ ပုဂ္ဂလော အဝေက္ခတိတိ-အစရှိသော ပုစ္ဆာသည်၊ သကဝါဒိပုစ္ဆာ-သကဝါဒီ၏ ပုစ္ဆာတည်း၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသွာ)-ကြောင့်၊ ပရဝါဒိဿ-၏၊ (လဒ္ဓိ၌ စပ်)၊ သုညတော လောကံ အဝေက္ခဿူတိ ဂါထာယ-ဟူသော ဂါထာ ၌၊ ယော-အကြင်သူသည်၊ အဝေက္ခတိ-ရှု၏၊ သော-ထိုသူသည်၊ ပုဂ္ဂလော-ပုဂ္ဂိုလ် တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ လဒ္ဓိ-သည်၊ (ဟောတိ) တသွာ-ကြောင့်၊ နံ-ထိုပရဝါဒီကို၊ ဧဝံ-သို့၊ (သကဝါဒိ) ပုစ္ဆတိ-၏၊ သဟရူပေနာတိ-ဟူသော ပါဠိ၏၊ ရူကာယေန-ရူပကာယနှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ (အဝေက္ခတိ၌ စပ်)၊ တတော-ထိုရူပကာယမှ၊ အနိဿ နော-မထွက် သည်၊ ဟုတွာ-၍၊ (အဝေက္ခတိ၌ စပ်)၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ဣဒံ-ဤပြဿနာကို၊ (ပဋိက္ခိပတိ၌ စပ်)၊ ပဉ္စဝေါကာရဝသေန-ပဉ္စဝေါကာရဘုံနှင့် စပ်သဖြင့်၊ အနုဇာနိတွာ-ခွင့်ပြုပြီး၍၊ ပုန၊ တံ ဇီဝန္တိ-အစရှိသည်ဟူ၍၊ ပုဋ္ဌော-

မေးအပ်သော ပရဝါဒီသည်၊ သုတ္တဝါရောဓာယေန-ကြောင့်၊ (တံ ဇီဝံ တံ သရိရန္တိ အဗျာကတမေတံ မယာ-ဟူသောသုတ်နှင့် ဆန့်ကျင်ခြင်းမှ ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊) ပဋိကိပ္ပတိ-၏။

၂၂၈။ အပ္ပန္နရဂတောတိစ-ဟူသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဗဟိဒ္ဓါ နိက္ခမိတွာတိစ-ဟူသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဣဒံ-ဤစကား ၂-ရပ်သည်၊ သဟရူပေန ဝိနာ ရူပေနာ တိ-ဟူ၍၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊ ဝုတ္တဿ-ဟောတော်မူအပ်သော စကား၏၊ ဝါ-ကို၊ လက္ခဏဝစနံ-မှတ်သားကြောင်းစကားတည်း၊ တတ္ထ-ထိုစကားရပ်၌၊ အပ္ပန္နရဂတောတိ-ကား၊ ရူပဿ-ရုပ်ခန္ဓာ၏၊ အန္တောဂတော-အတွင်း၌ တည်သည်၊ (ဟုတွာ-၍၊ အဝေက္ခတိ၌ စပ်၊) ဣတော ဝါ-ဤဘက်ရုပ်မှလည်းကောင်း၊ ဧတ္ထော ဝါ-ဟိုဘက်ရုပ်မှလည်းကောင်း၊ အနိက္ခမိတွာ-မထွက်မူ၍၊ ရူပပရိစ္ဆေဒဝသေနဝ-ရုပ်အပိုင်းအခြားနှင့် စပ်သဖြင့်သာလျှင်၊ ဌိတော-တည်သည်၊ ဟုတွာ-၍၊ (အဝေက္ခတိ၌ စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ နိက္ခမိတွာတိ-ကား၊ ရူပပရိစ္ဆေဒ-ရုပ်အပိုင်းအခြားကို၊ အတိက္ခမိတွာ-ကျော်လွန်၍၊ ရူပံ-ကို၊ အနိဿိတော-မမှီသည်၊ ဟုတွာ-၍၊ (အဝေက္ခတိ၌ စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော။

၂၃၁။ အနတ္တာတိ-ကား၊ အတ္တနာ-အတ္တမှ၊ ဇီဝေန-ဇီဝမှ၊ ပုဂ္ဂလေန-ပုဂ္ဂလမှ၊ (အသက်ကောင် လိပ်ပြာကောင် ဝိညာဉ်ကောင်မှ၊) ရဟိတော-ကင်း၏၊ [“သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တာ”ဟူသော ပါဠိ၏ အဖွင့်ဖြစ်သောကြောင့် “ရဟိတာ”ဟု ဗဟုဝစ်ရှ်လျှင် ကောင်း၏၊] ဧကဓမ္မပိ-တစ်ခုသော တရား၌လည်း၊ ပုဂ္ဂလော-သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဧဝံ-သို့၊ သဗ္ဗသုတ္တာနံ-အလုံးသော သုတ္တန်ပါဠိတို့၏၊ အတ္ထော-ကို၊ အာဂမဋ္ဌကထာသု-သုတ္တန်အဋ္ဌကထာတို့၌၊ ဝုတ္တနယေနဝ-ဖြင့်

၁။ ဣဒံ ဩ၊ လက္ခဏဝစနံ။ ။ရှေ့၌ “သဟရူပေန အဝေက္ခတိ၊ ဝိနာ ရူပေန အဝေက္ခတိ”ဟု ပုစ္ဆာရှိခဲ့၏၊ ဤ၌ “အပ္ပန္နရဂတော အဝေက္ခတိ ဗဟိဒ္ဓါ နိက္ခမိတွာ အဝေက္ခတိ”ဟု ပုစ္ဆာထုတ်ပြန်၏၊ ထိုပုစ္ဆာ ၂-ရပ်သည် အဘယ်သို့သော စကားဖြစ်ပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ဣဒံ ဩ၊ လက္ခဏဝစနံ”ဟု မိန့်သည်၊ ဆိုလိုရင်းကား - အပ္ပန္နရဂတောသည် သဟရူပေန၏ အမှတ်အသားဖြစ်၏၊ “ရုပ်နှင့်တကွ ကြည့်၏”ဟူရာ၌ “ပုဂ္ဂိုလ်သည် ရုပ်ခန္ဓာ၏ အတွင်း၌ တည်လျက် ကြည့်၏”ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဗဟိဒ္ဓါ နိက္ခမိတွာသည် “ဝိနာ ရူပေန”၏ အမှတ်အသား ဖြစ်၏၊ “ရုပ်နှင့် ကင်း၍ ကြည့်၏”ဟူရာ၌ “ရုပ်ခန္ဓာ၏ အပြင်ပသို့ ထွက်၍ ကြည့်၏”ဟု ဆိုလိုသည်။

၂။ အနတ္တာတိ။ ။ “သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တာ”ဟူသော ပါဠိတော်၌ “အတ္တ”ဟူသည် ဇီဝပုဂ္ဂလပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် အနတ္တာကို “ဇီဝေန ပုဂ္ဂလေန”ဟု ဖွင့်သည်၊ [ဇီဝကို “အသက်ကောင်၊ ဝိညာဉ်ကောင်၊ လိပ်ပြာကောင်”ဟု အမျိုးမျိုး ခေါ်ကြသည်။]

သာလျှင်၊ ဝေဒိတဗျော-၏၊ ဣဓ ပန-ဤအဋ္ဌကထာ၌ကား၊ သန္ဓာယ ဘာသိတ မတ္တမေဝ-ရည်ရွယ်၍ ဟောတော်မူအပ်သော အနက်မျှကိုသာ၊ ဝက္ခာမ-ဖွင့်ဆို ကုန်အံ့။

၂၃၇။ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ သပ္ပိကုမ္မောတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ (အာ ဘတံ၌ စပ်၊) သဗ္ဗာဝ-သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒေသနာ-ဒေသနာတော်တို့ကို၊ ယထာရုတဝသေန-အကြင်ကြင်ဟောတော်မူအပ်တိုင်းသော ပါဠိတော်၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ အတ္တတော-အားဖြင့်၊ န ဂဟေတဗ္ဗာ-မယူထိုက်ကုန်၊ ဣတိ-ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒဿနတ္ထံ-ပြတော်မူခြင်းအကျိုးငှာ၊ (အာယသ္မတာ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿတ္ထေရေန) အာဘတံ-ထုတ်ဆောင်တော်မူအပ်ပြီ၊ ဟိ-ဥပမာ ဆောင် ထင်အောင်ပြဦးအံ့၊ သုဝဏ္ဏံ-ရွှေကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ကတော-ပြုအပ် သော၊ သုဝဏ္ဏဝိကာရော-ရွှေ၏အထူးပြုအပ်သော၊ ဝါ-ရွှေဖြင့် အထူးပြုအပ်သော၊ ကုမ္မော-အိုးကို၊ သုဝဏ္ဏကုမ္မောတိ-ရွှေအိုးဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ ယထာ-ဆိုအပ်ဆိုနိုင် သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ သပ္ပိ-ထောပတ်ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ကတော-အပ်သော၊ သပ္ပိ သ-၏၊ ဝါ-ဖြင့်၊ ဝိကာရော-အထူးပြုအပ်သော၊ သပ္ပိကုမ္မောနာမ-ထောပတ်အိုး မည်သည်၊ န အတ္ထိ-မရှိ၊ ပန-အနွယ်ကား၊ ယသ္မိ ကုမ္မော-အကြင်အိုး၌၊ သပ္ပိ- ထောပတ်ကို၊ ပက္ခိတ္တံ-ထည့်အပ်ပြီ၊ သော-ထိုအိုးသည်၊ သပ္ပိကုမ္မောနာမ-ထော ပတ်အိုးမည်၏၊ ဣတိ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ-ဤဝုတ္တံ ဘဂဝတာ သပ္ပိ ကုမ္မော အစရှိသော ပါဠိ၌၊ အတ္ထော-တည်း၊ တေလကုမ္မာဒိသုပိ-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော-ပင်တည်း။

စ-ဆက်၊ နိဗ္ဗာနံ-သည်၊ နိစ္စံ-မြဲသည်၊ ဓုဝံ-ခိုင်ခံ့သည်၊ (ဟောတိ) ယထာ- ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ (နိစ္စံ-သော၊ ဓုဝံ-သော) ဘတ္တံ ဝါ-ဘတ်သည်သော်လည်းကောင်း၊ ယာဂု ဝါ-ယာဂုသည်သော်လည်းကောင်း၊ န အတ္ထိ-မရှိ၊ ပန-ထိုသို့မြဲသော ဘတ္တ ယာဂု မရှိပါသော်လည်း၊ ကာလပရိစ္ဆေဒံ-ကာလအပိုင်းအခြားကို၊ အကတွာ-မပြု မူ၍၊ [“တစ်လပတ်လုံး ဆွမ်းဝတ်တည်မည်”စသည်ဖြင့် “ကာလကို မပိုင်းခြား မသတ်မှတ်မူ၍”-ဟူလို။] ဒိဝသေ ဒိဝသေ-နေ့တိုင်းနေ့တိုင်း၊ ဒဿာမ-ပေးလှူ ကုန်အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ ပညတ္တဝသေန-ဝတ်တည်အပ်သော ဆွမ်းနှင့်စပ်သဖြင့်၊ နိစ္စ ဘတ္တံ-မြဲသောဆွမ်း၊ ဝါ-နိစ္စဘတ်၊ ဓုဝယာဂု-မြဲသော ယာဂု၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုစ္စတိ- အပ်၏၊ ဣတိ အယံ-ကား၊ ဧတ္ထ-ဤနိစ္စဘတ္တံ ဓုဝယာဂုဟူသော ပါဠိ၌၊ အတ္ထော- တည်း၊ အတ္ထိ ပုဂ္ဂလော အတ္တဟိတာယ ပဋိပန္နောတိအာဒိသုပိ-အစရှိသော ပါဠိ ရပ်တို့၌လည်း၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗျော) ရူပါဒယော-ရုပ်အစရှိကုန်သော၊ မ္ဗော-တို့သည်၊ ပစ္စတ္တလက္ခဏာသာမညလက္ခဏဝသေန-ကက္ခဋ ဖုသနအစရှိသော

မိမိ မိမိ၏ လက္ခဏာ၊ အနိစ္စတာအစရှိသော သာမညလက္ခဏာ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အတ္တိ ယထာ-ရှိကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ပုဂ္ဂလော-သည်၊ န အတ္တိ-မရှိ။

ပန-ကား၊ ရူပါဒီသု-ရုပ်အစရှိသည်တို့သည်၊ သတိ-ရှိကုန်လသော်၊ ဧဝံ နာမော-ဤအမည်ရှိသူတည်း၊ ဧဝံဂေါတ္ထော-ဤအနွယ်ရှိသူတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေါဟာရော-အခေါ်အဝေါ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဣမိနာ လောက ဝေါဟာရေန-ဤလောကအခေါ်အဝေါ်အားဖြင့်၊ ဣမာယ လောကသမ္ပတိယာ-ဤလောကသမ္ပတိပညတ်အားဖြင့်၊ ဣမာယ လောကနိရုတ္တိယာ-ဤလောက၌ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်းအားဖြင့်၊ ပုဂ္ဂလော-သည်၊ အတ္တိ-၏၊ ဣတိ အယံ-ကား၊ ဧတ္ထ-ဤအတ္တိ ပုဂ္ဂလော အတ္တဟိတာယ ပဋိပန္နောအစရှိသော ပါဠိ၌၊ အတ္ထော-တည်း၊ စ-သာကကား၊ ဘဂဝတပိ-သည်လည်း၊ ဣမာခေါ၊ ပေ၊ လောကပညတ္တိ ယောတိ-ဟူသော၊ ဧတံ-ဤစကားတော်ကို၊ ဝုတ္တံ-အပ်ပြီ၊ ပန-ကား၊ ရူပါဒိဓမ္မာ-ရုပ်အစရှိသော တရားတို့သည်၊ လောကသမ္ပတိ-လောကသမ္ပတိပညတ်ကို၊ ဝိနာ-ကြဉ်၍၊ ပစ္စတ္တသာမညလက္ခဏဝသေန-ကကုဋ ဖုသနအစရှိသော မိမိ မိမိ၏ လက္ခဏာ၊ အနိစ္စတာအစရှိသောသာမညလက္ခဏာ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပညာပန တော-အပြားအားဖြင့် သိစေတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အတ္တိ-ရှိကုန်၏၊ ဣတိ အယံ-ကား၊ ဧတ္ထ-ဤအတ္တိ ပုဂ္ဂလောအစရှိသော ပါဠိ၌၊ အတ္ထော-တည်း။

ပန-ကား၊ ဗုဒ္ဓါနံ-ဘုရားရှင်တို့၏၊ သမ္ပတိကထာ စ-သမ္ပတိကထာလည်း ကောင်း၊ (အများသမုတ်အပ်သော ပညတ်အနက်ကို ပြောဟောကြောင်းတရား လည်းကောင်း၊) ပရမတ္ထကထာစ-ပရမတ္ထကထာလည်းကောင်း၊ (မဖောက်မပြန် မြတ်သောအနက်ကို ဟောပြောကြောင်းတရားလည်းကောင်း၊) ဣတိ-သို့၊ ဒွေ-ကုန်သော၊ ကထာ-ဟောပြောကြောင်းတရားတို့သည်၊ (ဟောန္တိ၊) တတ္ထ-ထို၂-မျိုးသော ကထာတို့တွင်၊ သတ္ထော-သတ္တဝါ၊ ပုဂ္ဂလော-ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဒေဝေါ-နတ်၊ ဗြဟ္မာ-ဗြဟ္မာ၊ ဣတိအာဒိကာ-ဤသို့အစရှိသော ကထာသည်၊ သမ္ပတိကထာနာမ-မည်၏၊ အနိစ္စံ-အနိစ္စ၊ ဒုက္ခံ-ဒုက္ခ၊ အနတ္တာ-အနတ္တ၊ ခန္ဓာ-ခန္ဓာတို့၊ ပေ၊ သမ္ပပ္ပဓာ နာ-သမ္ပပ္ပဓာန်တို့၊ ဣတိအာဒိကာ-ဤသို့အစရှိသော ကထာသည်၊ ပရမတ္ထကထာ နာမ-မည်၏၊ တတ္ထ-ထို၂-ပါးသော ကထာတို့တွင်၊ ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (သက္ကောတိ၌ စပ်၊) သမ္ပတိဒေသနာယ-သမ္ပတိဒေသနာတော်ဖြင့်၊ (ပညတ်ကို ဟောကြောင်း တရားတော်ဖြင့်၊) သတ္ထောတိဝါ-သတ္တဝါဟူ၍လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဗြဟ္မာတိဝါ-လည်းကောင်း၊ ဝုတ္တေ-ဟောတော်မူအပ်သော်၊ (ဟောတော်မူအပ်မှ၊) ဇာနိတုံ-အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို သိခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ပဋိဝိဇ္ဇိတုံ-သစ္စာ ၄-ပါးကို

ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ နိယျာတု-ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ အရဟတ္တဇယဂ္ဂါဟံ-အရဟတ္တဖိုလ်အောင်လံကို ယူခြင်းကို၊ ဝါ-ယူအပ်သော အရဟတ္တဖိုလ်အောင်လံကို၊ ဂဟေတု-ယူခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ သက္ကောတိ-စွမ်းနိုင်၏၊ တဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အာဒိတောဝ-၌သာ၊ သက္ကောတိ ဝါ-သတ္တဝါဟူ၍လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဗြဟ္မာတိ ဝါ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ကထေတိ-၏။

ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပရမတ္ထဒေသနာယ-ပရမတ္ထဒေသနာတော်ဖြင့်၊ အနိစ္စန္တိဝါ-အနိစ္စဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဒုက္ခန္တိဝါ-လည်းကောင်း၊ ဣတိအာဒိသု-ဤသို့အစရှိသော တရားတို့တွင်၊ အညတရံ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော တရားကို၊ သုတွာဝ-ကြားနာရ၍သာ၊ (ကြားနာရမှသာ) ဇာနိတု-ငှာလည်းကောင်း၊ ပဋိဝိဇ္ဇိတု-ငှာလည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဂဟေတု-ငှာလည်းကောင်း၊ သက္ကောတိ-၏၊ တဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား၊ အနိစ္စန္တိအာဒိသု-အနိစ္စအစရှိသော တရားတို့တွင်၊ အညတရံ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော တရားကို၊ ကထေတိ-၏၊ တထာ-ထိုမှတစ်ပါး၊ သမ္မုတိကထာယ-ဖြင့်၊ ဗုဒ္ဓနကသတ္တဿ-သိလတုံသော သတ္တဝါအား၊ ပဌမံ-စွာ၊ ပရမတ္ထကထံ - ကို၊ န ကထေတိ - ဟောတော်မမူ၊ ပန - အနွယ်ကား၊ သမ္မုတိကထာယ-ဖြင့်၊ ဗောဓေတွာ-အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေပြီး၍၊ ပစ္ဆာ-၌၊ (နောက်မှ) ပရမတ္ထကထံ-ကို၊ ကထေတိ-၏၊ ပရမတ္ထကထာယ-ဖြင့်၊ ဗုဒ္ဓနကသတ္တဿာပိ-အားလည်း၊ ပဌမံ-စွာ၊ သမ္မုတိကထံ-ကို၊ န ကထေတိ-မမူ၊ ပန-အနွယ်ကား၊ ပရမတ္ထကထာယ-ဖြင့်၊ ဗောဓေတွာ-၍၊ ပစ္ဆာ သမ္မုတိကထံ ကထေတိ။

ပန-ဆက်၊ ပကတိယာ-ပင်ကိုယ်အားဖြင့်၊ (ရိုးရာထုံးစံအားဖြင့်) ပဌမမေဝ-သာလျှင်၊ ပရမတ္ထကထံ-ကို၊ ကထေန္တဿ-ဟောတော်မူလသော်၊ ဒေသနာ-ဒေသနာတော်သည်၊ လူခါကာရာ-ခြောက်ကပ်သော အခြင်းအရာရှိသကဲ့သို့၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဗုဒ္ဓါ-တို့သည်၊ ပဌမံ-စွာ၊ သမ္မုတိကထံ-ကို၊ ကထေတွာ-ဟောတော်မူပြီး၍၊ ပစ္ဆာ-၌၊ (နောက်မှ) ပရမတ္ထကထံ ကထေန္တိ၊ တေ-ထိုဘုရားရှင်တို့သည်၊ သမ္မုတိကထံ-ကို၊ ကထေန္တပိ-ဟောတော်မူကုန်သော်လည်း၊ သစ္စမေဝ-မှန်သော အနက်ကိုသာ၊ သဘာဝမေဝ-ထင်ရှားရှိသော အနက်ကိုသာ၊ အမုသာဝ-မုသား မဟုတ်သော အနက်ကိုသာ၊ ကထေန္တိ၊ ပရမတ္ထကထံ-ကို၊ ကထေန္တပိ-ကုန်သော်လည်း၊ သစ္စမေဝ၊ ပေ၊ ကထေန္တိ၊ ဟိ-မှန်၊ ဝဒတံ-ပြောဟောကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်၊ ဝရော-အမြတ်ဆုံးဖြစ်တော်မူသော၊ အယံ သမ္မုဒ္ဓေါ-ဤကြွင်းမဲ့သည့် အလုံးစုံကို အကုန်သိမြင် ဘုရားရှင်သည်၊ သမ္မုတိ-သမ္မုတိသစ္စာကိုလည်းကောင်း၊ ပရမတ္ထဉ္စ-ပရမတ္ထသစ္စာကိုလည်းကောင်း၊ ဒုဝေ-ကုန်သော၊

သစ္စာနိ-အမှန်တရားတို့ကို၊ အက္ခာသိ-ဟောတော်မူပြီး၊ တတိယံ- ၃-ခုမြောက် သစ္စာကို၊ နုပလတ္တိတိ-မရအပ် မရနိုင်။

တတ္ထ-ထို ၂-ပါးသော သစ္စာတို့တွင်၊ (ယသ္မာ-အကြင်ကြောင့်၊) လောက သမ္မုတိ-လောက၌ သမုတ်အပ်သော အနက်သည်၊ ကာရဏံ-မချွတ်မယွင်းခြင်း၏ အကြောင်းတည်း၊ (တသ္မာ-ကြောင့်၊) သင်္ကေတဝစနံ-လောက၌ အသိအမှတ်ပြု အပ်သောအနက်ကို ဟောကြောင်းတရားစကားတော်သည်၊ သစ္စံ-မှန်၏၊ (ယသ္မာ- ကြောင့်၊) ပရမတ္ထဝစနံ-ပရမတ်ကို ဟောကြောင်းတရားစကားသည်၊ ဓမ္မာနံ- ပရမတ္ထတရားတို့၏၊ တထလက္ခဏံ-ဟုတ်မှန်သော သဘောကို သိကြောင်း အမှတ်အသားသည်၊ (ဟောတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊) ပရမတ္ထဝစနံ-သည်၊ သစ္စံ၊ က္ကတိ-သို့၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။)

အပရော နယော-တစ်ပါးသော နည်းကား၊ ဘဂဝတော-၏၊ ဒေသနာ-ဒေသ နာတော်သည်၊ ခန္ဓာဒိဝသေန-ခန္ဓာအစရှိသည်တို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ ပရမတ္ထ ဒေသနာ စ - ပရမတ္ထကို ဟောကြောင်းတရားတော်လည်းကောင်း၊ သပ္ပိကုမ္ဘာဒိ ဝသေန-ထောပတ်အိုးအစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သမ္မုတိဒေသနာစ-သမ္မုတိကို ဟောကြောင်းတရားတော်လည်းကောင်း၊ (က္ကတိ-သို့၊) ဒေ-၂-ပါးတို့တည်း၊ ဟိ- မှန်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ သမညံ-လူအပေါင်းတို့ အညီအမျှ အသိအမှတ်ပြုအပ်သော နာမည်ပညတ်ကို၊ နာတိဓာဝတိ-လွန်၍ မြေးသွားသည် မဟုတ်၊ (လွန်၍ ဟော တော်မူသည် မဟုတ်၊) [သမံ ညာယတေတိ သမညာ-လူအများတို့ အညီအမျှ သဘောတူ သိအပ်သော နာမည်။] တသ္မာ-ကြောင့်၊ အတ္ထိ ပုဂ္ဂလောတိဝစနမတ္ထ တော-အတ္ထိ ပုဂ္ဂလောဟူသော စကားတော်မျှကြောင့်၊ အဘိနိဝေသော-မှားမှား ယွင်းယွင်း နှလုံးသွင်းခြင်းကို၊ န ကာတဗ္ဗော-မပြုထိုက်။

ဟိ-မှန်၊ သတ္ထာရာ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ပညတ္တိ-နာမည်ပညတ်ကို၊ အန တိက္ကမ္မ-မကျော်လွန်မှု၍၊ ပရမတ္ထော-မဖောက်မပြန် မြတ်သောအနက်ကို၊ ပကာသိ တော-ထင်ရှားပြတော်မူအပ်ပြီး၊ (တသ္မာ-ကြောင့်၊) သမညံ-ကို၊ နာတိဓာဝေယျ- လွန်၍ မမြေးသွားရာ၊ [ပုဂ္ဂိုလ်ရှိ၏ အတ္တရှိ၏ သတ္တဝါရှိ၏ဟု လွန်၍ မမြေးသွား ရာ။] ပတ္တိတော-ကြောင်းကျိုးမြင်သိ ပညာရှိသည်၊ ပရမတ္ထံ-ကို၊ ပကာသန္ဓော- ထင်ရှားပြလသော်၊ သမညံ-ကို၊ နာတိဓာဝေယ-လွန်၍ မမြေးသွားရာ။

သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသေစာ ပါဠိရပ်တို့၌၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ-သည်သာ၊ က္ကတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ပုဂ္ဂလကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီးပြီ။

xxxx

၂။ ပရိဟာနိကထာ

၁။ ဝါဒယုတ္တိပရိဟာနိအပ္ပဋ္ဌာန်

၂၃၉။ ဣဒါနိ-ပုဂ္ဂလကထာကို ဟောတော်မူပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ ပရိဟာနိကထာ-ပရိဟာနိကထာသည်၊ (ရဟန္တာ၏ အရဟတ္တဖိုလ်မှ ယုတ်လျော့ခြင်းသည်ကို ဆိုရာဖြစ်သော ကထာသည်) ဟောတိ-၏။ ဝါ-လတံ၊ ဟိ-ချဲ့၊ ပရိဟာနိဓမ္မော-ယုတ်လျော့ခြင်းရှိသော တရားသည်လည်းကောင်း၊ အပရိဟာနိဓမ္မော-ယုတ်လျော့ခြင်း မရှိသော တရားသည်လည်းကောင်း၊ (အတ္ထိ) ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ဒွေ-၂-ပါးကုန်သော၊ ဣမေ ဓမ္မာ-ဤကောဓပနာဟတရားတို့သည်၊ သေက္ခဿ-သေခဖြစ်သော၊ ဘိက္ခုနော-ရဟန်း၏၊ ပရိဟာနာယ-အထက်အထက်ဖြစ်သော ဂုဏ်တို့မှ ယုတ်လျော့ခြင်းငှာ၊ သံဝတ္တန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏၊ [ဒုကင်္ဂတ္ထရ-ကောဓပေယျာလ၊] ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ပဉ္စ-ကုန်သော၊ ဣမေ ဓမ္မာ-တို့သည်၊ သမယဝိမုတ္တဿ-ဝင်စားအပ်ရာ ဝင်စားအပ်ရာအခါ၌ ကိလေသာတို့မှ လွတ်သောစိတ်ရှိသော၊ ဘိက္ခုနော-၏၊ ပရိဟာနာယ-ယုတ်လျော့ခြင်းငှာ၊ သံဝတ္တန္တိ-ကုန်၏၊ [ပဉ္စဓမ္မကို ပဉ္စကင်္ဂတ္ထရတတိယပဏ်၊ တိကဏ္ဍကီဝဂ် ပဌမသမယဝိမုတ္တသုတ်၌ ကြည့်ပါ။] ဣတိဇေမာဒိနိ-ဤသို့အစရှိကုန်သော၊ သုတ္တာနိ-တို့ကို၊ နိဿာယ-အားကိုတစ်ခု၊ မှီငြမ်းပြု၍၊ သမ္ပိတိယာ-သမ္ပိတိယဂိုဏ်းသားရဟန်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဝဇ္ဇိပုတ္တကာ-ဝဇ္ဇိပုတ္တကရဟန်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ [ရှေ့နိဒါနကထာ၌ သမ္ပိတိယာဟု ရှိ၏၊ သမ္ပိတိယဂိုဏ်းသည် ဝဇ္ဇိပုတ္တကဝါဒမှ ကွဲလာသောဂိုဏ်းဖြစ်သောကြောင့် ခွဲ၍ အနက်ပေးသည်။] သဗ္ဗတ္ထဝါဒိနော-သဗ္ဗတ္ထဝါဒိဂိုဏ်းသားရဟန်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဧကစ္စေ-အချို့ကုန်သော၊ မဟာသံဃိကာ စ-မဟာသံဃိကဂိုဏ်းသား

သမယဝိမုတ္တဿ။ ။သမယဝိမုတ္တဿာတိ အပ္ပိတပ္ပိတက္ခဏေ (ဝင်စားလိုအပ် ဝင်စားလိုအပ်ရာခဏ၌) ဝိက္ခမ္ဘိတေဟိ ကိလေသေဟိ ဝိမုတ္တတ္တာ သမယဝိမုတ္တိသင်္ခါတာယ (အလိုရှိရာ အခါတိုင်း၌ ခွာအပ်သော ကိလေသာတို့မှ လွတ်သော သမာပတ်ဟု ဆိုအပ်သော) လောကီယဝိမုတ္တိယာ ဝိမုတ္တဝိတ္တဿ (လွတ်သော ဈာန်သမာပတ်စိတ်ရှိသော။)-ထိုသုတ်အဖွင့်။

ရဟန်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ အရဟတောပိ-ရဟန္တာ၏လည်း၊ ပြီဖြင့် အနာဂါမ်ကို ပေါင်း။] ပရိဟာနိ-ယုတ်လျော့ခြင်းကို၊ ဣစ္ဆန္တိ-အလိုရှိကြကုန်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တေဝါ-ထိုသမ္ဘိတိယစသော ရဟန်းတို့သည်မူလည်း၊ ဟောန္တု-ဖြစ်စေကုန်၊ အညေယေဝဝါ-ထိုရဟန်းတို့မှ အခြားရဟန်းတို့သည်မူလည်း၊ ဟောန္တု-ကုန်၊ ယေသံ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ အယံ လဒ္ဓိ-သည်၊ (အတ္တိ) တေသံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ လဒ္ဓိဘိန္နနတ္ထံ-အယူကို ဖျက်ဆီးခြင်းအကျိုးငှာ၊ ပရိဟာယတိ အရဟာ အရဟတ္တာတိ-ဟူသော၊ ပုစ္ဆာ-သည်၊ သကဝါဒိဿ-၏ ပုစ္ဆာတည်း။

တဩ-ထိုပုစ္ဆာ၌၊ ပရိဟာယတိတိ (ဧတ္ထ)-ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ (လဗ္ဘမာနာ-ကုန်သော၊) ပရိဟာနိယော-ယုတ်လျော့ခြင်းတို့သည်၊ ပတ္တပရိဟာနိစ-ရအပ်ရောက်အပ်ပြီးသောတရားမှ ယုတ်လျော့ခြင်းလည်းကောင်း၊ အပုတ္တပရိဟာနိစ-မရအပ် မရောက်အပ်သောတရားမှ ယုတ်လျော့ခြင်းလည်းကောင်း၊ (ဣတိ-သို့) ဒွေ-တို့တည်း၊ တတ္ထ-ထိုပရိဟာနိ ၂-ပါးတို့တွင်၊ အာယသ္မာ ဂေါမိကော-သည်၊ ဒုတိယမ္ပိ-၂-ကြိမ်မြောက်လည်း၊ သာမယိကာယ-ဝင်စားလိုရာ အခါအခါ၌ဖြစ်သော၊ တမှာ စေတောဝိမုတ္တိယာ-ထိုစေတောဝိမုတ္တိမှ၊ (ကိလေသာတို့မှ လွတ်သော ဈာန်သမာပတ်စိတ်မှ)၊ ပရိဟာယိ-ယုတ်လျော့ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ (အာဂတာ-လာသော၊) အယံ-ဤယုတ်လျော့ခြင်းသည်၊ ပတ္တပရိဟာနိနာမ-မည်၏၊ [သမယေ သမယေ (ဝင်စားလိုရာ အခါအခါ၌) လဒ္ဓတ္တာ သာမယိကာ-သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်ဋီကာ၊ ဂေါမိကသုတ်။] သာမညတ္တိကာနံ-သမဏ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ လောကုတ္တရာမဂ်ဖိုလ်ကို အလိုရှိကြကုန်သည်ဖြစ်၍၊ သတံ-ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝေါ-သင်တို့၏၊ သာမညတ္ထော-သမဏ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ လောကုတ္တရာမဂ်ဖိုလ်အစီးအပွားသည်၊ မာ ပရိဟာယိ-မယုတ်လျော့စေနှင့်၊ ဣတိ (အာဂတာ) အယံ-ဤယုတ်လျော့ခြင်းသည်၊ အပုတ္တပရိဟာနိ(နာမ)-မည်၏၊ [ဣမသ္မိ ပန ဌာနေ မဂ္ဂံပိ ဖလံပိ ဧကတော ကတွာ သာမညတ္ထော ကထိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ မူလပံ-ဌာ၊ မဟာအဿပူရိသသုတ်။] တာသု-ထိုပရိဟာနိ ၂-ပါးတို့တွင်၊ ဣဓ-ဤပရိဟာယတိ အရဟာ အရဟတ္တာဟူသော ပါဌ်၌၊ ပတ္တပရိဟာနိ-ကို၊ အဓိပ္ပေတာ-အလိုရှိအပ်၏၊ ဟိ-မှန်၊ တံ-ထိုပတ္တပရိဟာနိကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ အာမန္တာတိ-ဟူ၍၊ ပဋိညာ-သည်၊ ပရဝါဒိဿ-၏ ဝန်ခံခြင်းတည်း။

ပန-ထိုသို့ ပတ္တဟာနိကို အလိုရှိအပ်ပါသော်လည်း၊ သကသမယေ-မိမိတို့၏ အယူ၌၊ ဣမံ ပတ္တပရိဟာနိနာမ-မည်သည်ကို၊ လောကီယသမာပတ္တိယာဝ-လောကီသမာပတ်အတွက်သာ၊ ဣစ္ဆန္တိ-ကုန်၏၊ အရဟတ္တာဒိဟိ-အရဟတ္တဖိုလ်အစရှိ

ကုန်သော၊ သာမညဖလေဟိ-သမဏ၏အကြောင်းဖြစ်ရာ ဖိုလ်တို့မှ၊ (ဣမံ ပတ္တပရိဟာနီနာမ-မည်သည်ကို) န ကုစ္ဆန္တိ-အလိုမရှိကုန်၊ ပရသမယေဝိ-သူတစ်ပါးတို့၏ အယူ၌လည်း၊ နံ-ထိုပတ္တပရိဟာနီကို၊ သဗ္ဗသာမညဖလေသု-အလုံးစုံသော သမဏ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဖိုလ်တို့၌လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗဘဝေသု-တို့၌လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗကာလေသု-တို့၌လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗေသံ-ကုန်သော၊ ပုဂ္ဂလာနံ စ-တို့၏အတွက်လည်းကောင်း၊ န ကုစ္ဆန္တိ-ကုန်၊ ပန-အန္တယကား၊ တံ-ထိုလောကုတ္တရာသာမညဖလမှ ယုတ်လျော့ခြင်းသည်၊ တေသံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ လဒ္ဓိမတ္တမေဝ-အယူမျှသာတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သဗ္ဗံ-သော၊ လဒ္ဓိဇာတံ-အယူတည်းဟူသော ကွန်ယက်ကို၊ ဘိန္နိတုံ-ငှာ၊ ပုန၊ သဗ္ဗတ္ထာတိအာဒိနာ-အစရှိသော၊ နယေန-ဖြင့်၊ ဒေသနာ-ကို၊ (အာယသ္မတာ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿတ္ထေရေန) ဝမီတာ-တိုးပွားစေတော်မူအပ်ပြီ။

တတ္ထ-ထိုသဗ္ဗတ္ထအစရှိသော ပါဠိ၌၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ပရဝါဒီ-သည်၊ ကမေန-အစဉ်အားဖြင့်၊ ပရိဟာယိတွာ-ယုတ်လျော့၍၊ (အစဉ်အတိုင်း အရဟတ္တဖိုလ်အနာဂါမိဖိုလ် သကဒါမိဖိုလ်မှ ယုတ်လျော့၍) သောတာပတ္တိဖလေ-၌၊ ဌိတဿ-တည်သော၊ အရဟတော-ရဟန္တာ၏၊ ပရိဟာနီ-ယုတ်လျော့ခြင်းကို၊ န ကုစ္ဆတိ-အလိုမရှိ၊ ဥပရိဖလေသု-အထက်ဖိုလ်တို့၌၊ ဌိတဿေဝ-တည်သော ရဟန္တာ၏သာ၊ (ပရိဟာနီ-ကို) ကုစ္ဆတိ-၏၊ စ-ဆက်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ရူပါရူပဘဝေသု-ရူပဘဝအရူပဘဝတို့၌၊ ဌိတဿ-တည်သော ရဟန္တာ၏၊ (ပရိဟာနီ-ကို) န ကုစ္ဆတိ၊ ပန-ကား၊ ကမ္မာရာမတာဒိနံ-အမှုသစ်၌ မွေ့လျော်ခြင်းရှိသူ၏အဖြစ် အစရှိကုန်သော၊ ပရိဟာနိယဓမ္မာနံ-ယုတ်လျော့ကြောင်း တရားတို့၏၊ အဘာဝတော-မရှိခြင်းကြောင့်၊ ကာမဘဝေ-၌၊ ဌိတဿေဝ-တည်သော ရဟန္တာ၏သာ၊ (ပရိဟာနီ) ကုစ္ဆတိ၊ တသ္မာ၊ သဗ္ဗတ္ထာတိ-ဟူ၍၊ ပုဋ္ဌော-မေးအပ်သော ပရဝါဒီသည်၊ ပဋိက္ခိပတိ-၏၊ [အလုံးစုံသော ဘဝ၌ ရဟန္တာသည် အရဟတ္တဖိုလ်မှ ယုတ်လျော့သလောဟု မေးသောအခါ “ပယ်သည်”ဟူလို။] ပုန၊ ဒဠေ-ကို၊ ကတွာ-၍၊ ပုဋ္ဌော-မေးအပ်သော ပရဝါဒီသည်၊ ကာမဘဝံ-ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ပဋိဇာနာတိ၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ သဗ္ဗသ္မိမ္မိ-လည်းဖြစ်သော၊ ကာမဘဝေ-၌၊ ပရိဟာနိကရာ-ယုတ်လျော့ခြင်းကို ပြုတတ်ကုန်သော၊ ကာမဂုဏာ-ကာမဂုဏ်တို့သည်၊ အတ္ထိ-ကုန်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တတ္ထ-ထိုအလုံးစုံသော ကာမဘဝ၌၊ ပရိဟာယတိ-ယုတ်လျော့နိုင်၏၊ ဣတိ-သို့၊ တဿ-ထိုပရဝါဒီ၏၊ လဒ္ဓိ-သည်၊ (ဟောတိ။)

တတိယပုစ္ဆာယ^၁-သဗ္ဗတ္ထ အရဟတော ပရိဟာနိဟူသော တတိယပုစ္ဆာ၌၊ ပရိဟာနိတိ-ဟူသော ပုဒ်ဖြင့်၊ ပရိဟာနိကဇေယျ-ယုတ်လျော့ခြင်းကို ပြုတတ်ကုန်သော၊ ဓမ္မေ-အကြောင်းတရားတို့ကို၊ (သကဝါဒီ) ပုစ္ဆတိ၊ [ပရိဟာနိအရ “ယုတ်လျော့ခြင်းကြံယာကို မေးသည် မဟုတ်၊ ဆုတ်ယုတ်ခြင်းကို ပြုတတ်သော အကြောင်းတရားတို့ကို မေးသည်”ဟူလို။] တတ္ထ-ထိုတတိယပုစ္ဆာ၌၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ပရိဟာနိနာမ-ယုတ်လျော့ကြောင်းမည်သည်၊ ကမ္မာရာမတာဒိဓမ္မာ-ကမ္မာရာမတာအစရှိသော တရားတို့တည်း၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဝိသေသတော-အထူးအားဖြင့်၊ ကာမရာဂဗျာပါဒါဇေ-ကာမရာဂ ဗျာပါဒတို့ပင်တည်း၊ စ-ဆက်၊ တေ-ထိုကမ္မာရာမတာ အစရှိသော တရားတို့သည်၊ ဝါ-ထိုကာမရာဂ ဗျာပါဒတို့သည်၊ ဣပါရူဘဇေ-၌၊ နတ္ထိ-ကုန်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ န ဟေဝန္တိ-န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေဟူ၍၊ ပဋိက္ခေပေါ-သည်၊ ပရဝါဒိဿ-၏ ပယ်ခြင်းတည်း။

သဗ္ဗဒါတိ-သဗ္ဗဒါဟူသော ပုစ္ဆာသည်၊ ကာလပုစ္ဆာ-ယုတ်လျော့ရာကာလကို မေးကြောင်းပုစ္ဆာတည်း၊ တတ္ထ-ထိုကာလပုစ္ဆာတို့တွင်၊ ပဌမပဉ္စေ-၌၊ ယောနိသော မနသိကာရကာလေ-သင့်သောအကြောင်းအားဖြင့် နှလုံးသွင်းရာအခါ၌၊ အပရိဟာယနတော-အရဟတ္တဖိုလ်မှ မယုတ်လျော့ခြင်းကြောင့်၊ (ပရဝါဒီ) ပဋိက္ခိပတိ၊ ဒုတိယေ-ဒုတိယပြဿနာ၌၊ အယောနိသော မနသိကာရောတော-မသင့်သော အကြောင်းအားဖြင့် နှလုံးသွင်းသောရဟန္တာ၏၊ ရတ္တိဘာဂေဝါ-ညဉ့်အဖို့၌သော်လည်းကောင်း၊ ဒိဝသဘာဂေဝါ-နေအဖို့၌သော်လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗဒါ-အခါခပ်သိမ်း၊ ပရိဟာယနတော-အရဟတ္တဖိုလ်မှ ယုတ်လျော့နိုင်ခြင်းကြောင့်၊ (ပရဝါဒီ) ပဋိဇာနာတိ၊ တတိယေ-တတိယပြဿနာ၌၊ ပရိဟာနိကရဓမ္မသမာယောဂေ-ပရိဟာနိကရဓမ္မတို့နှင့် ပေါင်းယှဉ်ခြင်းသည်၊ သတိ-ရှိလသော်၊ မဟုတ္တမေဝ-တစ်မဟုတ်ချင်းသာ၊ ပရိဟာနိနာမ-အရဟတ္တဖိုလ်မှ ယုတ်လျော့ခြင်းမည်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ တတော-ပရိဟာနိကရဓမ္မတို့နှင့် ပေါင်းယှဉ်ရာ ထိုအခါမှ၊ ပုဗ္ဗေ-၌၊ အပရိဟိနဿ^၂-ယုတ်လျော့ခြင်း မရှိသော ရဟန္တာ၏လည်းကောင်း၊ ပစ္ဆာ-၌၊

၁။ တတိယပုစ္ဆာယ။ ။ပါဠိတော် ၂၃၉-နံပါတ်၌ “သဗ္ဗတ္ထ”ဟု လာသော ပုစ္ဆာ ၃-ရပ် ရှိ၏။ ထိုတွင် “သဗ္ဗတ္ထ အရဟတော ပရိဟာနိ” ပုစ္ဆာကို တတိယပုစ္ဆာဟု ဆိုသည်။ “ပရိဟာယတိ ဧတာယာတိ ပရိဟာနိ”ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ရဟန္တာ၏ အရဟတ္တဖိုလ်မှ ဆုတ်ယုတ်ကြောင်း “ကမ္မာရာမတာ ဘဿာရာမတာ”စသည်ကို ယူပါ။

၂။ ပုဗ္ဗေ အပရိဟိနဿ။ ။ပရိဟာနိကရဓမ္မတို့နှင့် မပေါင်းဆုံရသည်ဖြစ်၍ ပရိဟိနမဖြစ်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို “အပရိဟိန”ဟု ဆိုသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၌ ပရိဟာနိမည်သည် မရှိ။

(နောက်မှ) ပရိဟိနဿ စ-ယုတ်လျော့ပြီးသော ရဟန္တာ၏လည်းကောင်း၊ ပရိဟာနိနာမ-နောက်ထပ် အရဟတ္တဖိုလ်မှ ယုတ်လျော့ခြင်းမည်သည်၊ နတ္ထိ-တော့၊ ကုတိ-ဤသို့နှလုံးသွင်း၍၊ (ပရဝါဒီ) ပဋိကိပ္ပတိ။

သဗ္ဗေဝ အရဟန္တာတိ ပဉ္စာနံ-ဟူသော ပြဿနာတို့တွင်၊ ပဌမသ္မိ-ပဌမ ပြဿနာ၌၊ တိက္ခိန္ဒြိယေ-ထက်မြက်သော ကုန္ဒေရိသော ရဟန္တာတို့ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ (ပရဝါဒီ) ပဋိကိပ္ပတိ၊ ဒုတိယသ္မိ-၌၊ မုဒိန္ဒြိယေ-နံသော ကုန္ဒေရိသော ရဟန္တာတို့ကို၊ သန္ဓာယ၊ (ပရဝါဒီ) ပဋိဇာနာတိ၊ တတိယသ္မိမ္ပ-တတိယပြဿနာ၌လည်း၊ တိက္ခိန္ဒြိယာဝ-တို့ကိုသာ၊ အဓိပ္ပေတာ-အပ်ကုန်၏၊ [ဤနေရာ၌ “တတိယသ္မိမ္ပ မုဒိန္ဒြိယာဝ အဓိပ္ပေတာ”ဟု ရှေးက ပါဠိရှိသည်ဟု ဋီကာဆို၏။] ဟိ-မှန်၊ သဗ္ဗေသမ္ပိ-လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တေသံ-ထိုတိက္ခိန္ဒြိယရဟန္တာတို့၏၊ ပရိဟာနိ-သည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်၊ ကုတိ-သို့၊ တဿ-ထိုပရဝါဒီ၏၊ လဒ္ဓိ-သည်၊ (ဟောတိ။)

သေဌိဥဒါဟရဏေ-သူဌေးဥဒါဟရဏ်၌၊ ပဌမပုစ္ဆာ-သည်၊ ပရဝါဒီဿ-၏ ပုစ္ဆာတည်း၊ ဒုတိယာ-ဒုတိယပုစ္ဆာသည်၊ သကဝါဒီဿ-၏ ပုစ္ဆာတည်း၊ တတြ-ထိုပုစ္ဆာတို့၌၊ အယံ-ကား၊ အဓိပ္ပာယော-ပရဝါဒီ သကဝါဒီတို့၏ အလိုတည်း၊ တုမေ-အသင်သကဝါဒီတို့သည်၊ အရဟာ-သည်၊ အရဟတ္တာ-အရဟတ္တဖိုလ်မှ၊ ပရိဟာယန္တော-ယုတ်လျော့လသော်၊ စတူဟိ-ကုန်သော၊ ဖလေဟိ-ဖိုလ်တို့မှ၊ ပရိဟာယတိ-ယုတ်လျော့သလော၊ ကုတိ-သို့၊ ယံ-အကြင်ပြဿနကို၊ မံ-အကျွန်ုပ် ပရဝါဒီကို၊ ပုစ္ဆထ-မေးကုန်၏၊ တတြ-ထိုပြဿနာ၌၊ ဝေါ-အသင်သကဝါဒီတို့ကို၊ ပရိပုစ္ဆာမိ-ပြန်၍ မေးပါ၏၊ (ကိ-နည်း။) စတူဟိ သတသဟဿဟေဟိ-လေးသိန်းတို့ဖြင့်၊ သေဌိ-သူဌေးသည်၊ သေဌိတ္ထံ-သူဌေး၏ အဖြစ်ကို၊ ကာရေန္တော-ပြုစေ

၁။ ပစ္ဆာ ၊ပေ၊ ပရိဟာနိနာမ နတ္ထိ။ ။ပရိဟာနိကရဓမ္မနှင့် ပေါင်းဆုံမိ၍ အရဟတ္တဖိုလ်မှ ဆုတ်ယုတ်ပြီးပုဂ္ဂိုလ်ကို “ပစ္ဆာ ပရိဟိနဿ”ဟု ဆိုသည်၊ ဟိန-၌ တပစ္စည်းသည် အတိတ်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် “ဆုတ်ယုတ်ပြီး”ဟု ဆိုသည်၊ ထိုဆုတ်ယုတ်ပြီး ရဟန္တာအတွက် ပရိဟာနိ (ထပ်၍ ဆုတ်ယုတ်ခြင်းမည်သည်) မရှိတော့ရကား ပရဝါဒီ ပယ်သည်။

၂။ စတူဟိ ၊ပေ၊ သေဌိတ္ထံ ကာရေန္တော။ ။ဖိုလ်လေးပါးကို ရည်ရွယ်၍ လေးသိန်းဟု ဥဒါဟရဏ်ပြုသည်၊ လေးသိန်းရှိမှ သူဌေးရာထူးကို ရသကဲ့သို့ ထို့အတူ ဖိုလ်လေးပါးကို ရပြီးမှ ရဟန္တာရာထူး ရသည်၊ ထိုလေးသိန်းတွင် “တစ်သိန်းမှ ယုတ်လျော့လျှင် သူဌေးရာထူး ပြတ်သလော”ဟု မေးသည်။ [“ရန္တံ ကာရေတိ”၌ မင်းအဖြစ်ကို တိုင်းသူပြည်သားတို့က ပြုစေရသကဲ့သို့ ထို့အတူ သူဌေးရာထူးကိုလည်း ရှင်ဘုရင်က ပြုလုပ်ပေးရ၏၊ ရှင်ဘုရင်သည် ပြုစေသူတည်း၊ ထို့ကြောင့် “သေဌိတ္ထံ ကာရေန္တော”ဟု ပါဠိရှိပါစေ။]

လသော်၊ သတသဟဿေဟိ-တစ်သိန်းတို့မှ၊ ပရိဟိနေ-ယုတ်လျော့လသော်၊ သေဌိ-သည်၊ သေဌိတ္တာ-သူဌေး၏အဖြစ်မှ၊ ပရိဟိနော-သည်၊ ဟောတိ-လော၊ ကူတိ-သို့၊ (ပဋိပုစ္ဆာမိ-၏၊) တတော-ထိုသို့မေးခြင်းကြောင့်၊ သကဝါဒိနာ-သည်၊ ဧကဒေသေန-တစ်စိတ်တစ်ဖို့အားဖြင့်၊ ပရိဟာနိ-ကို၊ သန္ဓာယ၊ အာမန္တာတိ-ဟူ၍၊ ပုတ္တေ-သော်၊ (ဆိုအပ်ရာ၌) သဗ္ဗသာပတေယျာ-အလုံးစုံသော ဥစ္စာနှစ်မှ၊ ပရိဟိနော-သည်၊ ဟောတိ-လော၊ ကူတိ-သို့၊ (ပရဝါဒိ၊) ပုစ္ဆတိ-၏၊ တထာ-ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (အလုံးစုံသော ဥစ္စာနှစ်မှ ယုတ်လျော့ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်) အပရိဟိနတ္တာ-မယုတ်လျော့သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သကဝါဒိ-သည်၊ န ဟေဝါတိ-ဟူ၍၊ ဝတ္တာ-ဆိုပြီး၍၊ အထ-ထိုမှနောက်၌၊ ဧဝမေဝ-သာလျှင်၊ အရဟတိ-သော်မှလည်း၊ ပရိဟာယတိ-အရဟတ္တဖိုလ်မှ ယုတ်လျော့နိုင်၏၊ ကူတိ စ-ဤသို့လည်းကောင်း၊ စတူဟိ-ကုန်သော၊ ဖလေဟိ-တို့မှ၊ န (ပရိဟာယတိ)-မယုတ်လျော့နိုင်၊ ကူတိစ-လည်းကောင်း၊ ပုပ္ဖန္တလဒ္ဓိကံ-ဖြစ်သော အယူရှိသော၊ န-ထိုပရဝါဒိကို၊ ဒုတိယံ-သော၊ ဘဗ္ဗပဉ္စ-ဘဗ္ဗပြဿနာကို၊ ပုစ္ဆတိ-၏။

ပရဝါဒိ-သည်၊ သေဌိနော-သူဌေး၏၊ အဘဗ္ဗတာယ-သူဌေးအဖြစ်မှ ယုတ်လျော့ခြင်းငှာ မထိုက်သည်၏အဖြစ်၌၊ နိယမံ-အမြဲသတ်မှတ်ခြင်းကို၊ အပဿန္တော-မမြင်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပဋိဇာနိတွာ^၁-အာမန္တာဟု ဝန်ခံပြီး၍၊ အရဟတော-၏၊ စတူဟိ ဖလေဟိ-တို့မှ၊ ပရိဟာနိဘဗ္ဗတံ-ယုတ်လျော့ခြင်းကို ထိုက်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ပုဋ္ဌော-အပ်သည်၊ (သမာနော) နိယတော သမ္မောဓိပရာယဏောတိ-ဟူ၍၊ ဝစနဿ-ဟောတော်မူအပ်သော ပါဠိတော်စကားရပ်၏၊ (အတ္ထံ၌ စပ်)၊ အယောနိသော-မသင့်သောကြောင်းအားဖြင့်၊ (မမှန်သောအားဖြင့်)၊ အတ္ထံ-ကို၊ ဂဟေတွာ^၂- ယူ၍၊ လဒ္ဓိယံ - မိမိအယူ၌၊ (သောတာပန်သည် မြဲ၏ဟူသော

၁။ အထ နံ၊ ပေ၊ လဒ္ဓိကံ။ ။ပရဝါဒိသည် “ရဟန္တာသော်မှလည်း ဆုတ်ယုတ်နိုင်၏”ဟုလည်းကောင်း၊ “သို့သော် ဖိုလ်လေးပါးလုံးမှ မဆုတ်ယုတ်နိုင် (သောတာပတ္တိဖိုလ်လောက်တော့ ကျန်သေး၏)ဟုလည်းကောင်း အယူရှိ၏၊ ထိုပရဝါဒိကို “ဘဗ္ဗော သဗ္ဗသာပတေယျာ ပရိဟာယိတံ”ဟု သကဝါဒိ မေးသည်။

၂။ ပရဝါဒိ၊ ပေ၊ ပဋိဇာနိတွာ။ ။လေးသိန်းရှိမှ သူဌေးဖြစ်နိုင်သည်၊ တစ်သိန်းလျော့သွားလျှင် သူဌေး မဖြစ်နိုင်ဟု အယူရှိ၍ တစ်သိန်းလျော့သော်လည်း သူဌေးရာထူးမှ မယုတ်လျော့နိုင်ပဲ အမြဲသတ်မှတ်ထားမှုကို မမြင်သောကြောင့် ပရဝါဒိ ဝန်ခံသည်။

၃။ အယောနိသော အတ္ထံ ဂဟေတွာ။ ။သောတာပန်၏ ဂုဏ်ကို ပြရာ၌ “နိယတော သမ္မောဓိပရာယဏော” ဟူသော ပါဠိတော်ဝယ် နိယတောအတွက် “အထက်မဂ် ၃-ပါး

မိမိအယူ၍) ဌိတော-တည်သော ပရဝါဒီသည်။ သောတာပတ္တိဖလတော-မှ၊ ပရိဟာယိတုံ-ယုတ်လျော့ခြင်းငှာ၊ အဘဗ္ဗတံ-မထိုက်သည်၏အဖြစ်ကို၊ သန္ဓာယ၊ ပဋိက္ခိပတိ၊ ပန-ဆက်၊ တံ-ထိုအယူသည်၊ အဿ-ထိုပရဝါဒီ၏၊ လဒ္ဓိမတ္တမေဝ-အယူမျှသာတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏၊ ဧတ္တာဝတာ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊ ဝါဒယုတ္တိနာမ-ဝါဒယုတ္တိမည်သည်၊ ဝါ-ဝါဒ၏ သင့် မသင့်ကို စိစစ်ကြောင်းမည်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီးဆုံးသည်၊ ဟောတိ-၏။

xxxxx

၂။ အရိယပုဂ္ဂလသံသန္ဓနပရိဟာနိအပ္ပင်

၂၄၀။ ဣဒါနိ-ဝါဒယုတ္တိပရိဟာနိကထာကို အားထုတ်ပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ အရိယပုဂ္ဂလသံသန္ဓနာ-အရိယပုဂ္ဂလသံသန္ဓနကထာကို၊ (အာယသ္မတာ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿတ္ထေရေန၊) အာရဒ္ဓါ-အပ်ပြီ၊ တတ္ထ-ထိုအရိယပုဂ္ဂလသံသန္ဓနကထာ၌၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ကေစိ-အချို့သော ပရဝါဒီတို့သည်၊ [ရှေ့ပရိဟာနိကထာ၌ ပြအပ်ခဲ့သော သမိတိယ၊ ဝဇ္ဇိပုတ္တက၊ သဗ္ဗတ္ထဝါဒီ၊ ဧကစ္စမဟာသံဃိကတို့ကို “ကေစိ”ဟု ဆိုသည်။] အရဟတောဝ-ရဟန္တာ၏သာ၊ ပရိဟာနိ-အရဟတ္တဖိုလ်မှ ယုတ်လျော့ခြင်းကို၊ ဣစ္ဆန္တိ-ကုန်၏၊ ကေစိ-တို့သည်၊ အနာဂါမိနောပိ-၏လည်း၊ (ပရိဟာနိ ဣစ္ဆန္တိ) ကေစိ-တို့သည်၊ သကဒါဂါမိဿပိ-၏လည်း၊ (ပရိဟာနိ ဣစ္ဆန္တိ) ပန-ကား၊ သောတာပန္နဿ-သောတာပန်၏၊ (ပရိဟာနိ-ကို) သဗ္ဗေပိ-အလုံးစုံသော ပရဝါဒီတို့သည်လည်း၊ န ဣစ္ဆန္တိယေဝ-အလိုမရှိကြကုန်သည်သာ၊ ဟိ-

အလို့ငှာ မြီ၏”ဟူသော အနက်ကို မယူတတ်သောကြောင့် “နိယတော-သောတာပန်အဖြစ်၌ မြီ၏”ဟု အနက်ကို ယူ၍ “ရဟန္တာသည် ဖိုလ်လေးပါးလုံးမှ မယုတ်လျော့၊ သောတာပတ္တိဖိုလ်တော့ ကျန်သေး၏”ဟု ယူဆ၏။ ထို့ကြောင့် “နဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ-ဖိုလ်လေးပါးလုံးမှ ယုတ်လျော့ခြင်းငှာ မထိုက်”ဟု ပရဝါဒီ ပယ်သည်။

အရိယပုဂ္ဂလသံသန္ဓနာ။ ။အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ချင်း ရောနှော၍ မိမိဖိုလ်မှ ယုတ်လျော့ခြင်းရှိ - မရှိကို စိစစ်ရာအခန်းကို “အရိယပုဂ္ဂလသံသန္ဓနပရိဟာနိကထာ”ဟု ခေါ်၏။ [အရိယပုဂ္ဂလာနံ-တို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ သံသန္ဓနာ-ရောနှောခြင်း၊ ဝါ-ရောနှောရာ ကထာ၊ အရိယပုဂ္ဂလသံသန္ဓနာစ+သာ+ပရိဟာနိ-ဆုတ်ယုတ်ခြင်း မဆုတ်ယုတ်ခြင်းကို ဆိုရာ ကထာလည်း ဟုတ်၏၊ ဣတိ အရိယပုဂ္ဂလသံသန္ဓနပရိဟာနိ။] ကထာကို ငဲ့၍ အဋ္ဌကထာ၌ “သံသန္ဓနာ”ဟု ထားဟန်တူသည်။

မှန်၊ ယေ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ အရဟတ္တာ^၁-အရဟတ္တဖိုလ်မှ၊ ပရိဟာယိတွာ-ယုတ်လျော့၍၊ အနာဂါမိ သကဒါဂါမိဘာဝေ-အနာဂါမိ သကဒါဂါမိ၏အဖြစ်၌၊ ဌိတာ-တည်ကုန်၏၊ တေသံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ပရိဟာနီ-ကို၊ (ပရဝါဒိနော-တို့သည်) ကုစ္ဆန္တိ-ကုန်၏၊ ကုတရေသံ-တစ်ပါးကုန်သော၊ (အရဟတ္တဖိုလ်မှ ယုတ်လျော့၍ အနာဂါမိ သကဒါဂါမိအဖြစ်၌ တည်သောပုဂ္ဂိုလ်မှ တစ်ပါးကုန်သော၊ အနာဂါမိ သကဒါဂါမိနံ-ရိုးရာအနာဂါမိ သကဒါဂါမိတို့၏၊ (ပရိဟာနီ) န (ကုစ္ဆန္တိ)-ကုန်၊ ပန-ကား၊ သောတာပန္နဿ-ပကတိသောတာပန်၏၊ (ပရိဟာနီ) တေပိ-ထိုပရဝါဒိတို့သည်လည်း၊ သဗ္ဗထာပိ^၂-အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း၊ န ကုစ္ဆန္တိယေဝ-ကုန်သည်သာ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ပေယျာလမုခေန-ပေယျာလကို အဦးပြုသဖြင့်၊ ပုစ္ဆာ-ကို၊ (အာယသ္မတာ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿတ္ထေရေန) ကတာ-အပ်ပြီ။

တတ္ထ-ထိုပုစ္ဆာ၌၊ တေသံ-ထိုပရဝါဒိတို့၏၊ လဒ္ဓိဝသေန-အယူနှင့်စပ်သဖြင့်၊ ပဋိညာစ-ကိုလည်းကောင်း၊ ပဋိက္ခေပေါစ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-သိထိုက်ကုန်၏၊ ဟိ-မှန်၊ ပရိဟာယတိ အနာဂါမိ အနာဂါမိဖလာတိ-ဟူသော၊ ပဉ္စသ္မိ-၌၊ ယေ-အကြင်ပရဝါဒိတို့သည်၊ အနာဂါမိနော-၏၊ ပရိဟာနီ-ကို၊ န ကုစ္ဆန္တိ-ကုန်၊ တေသံ-ထိုပရဝါဒိတို့၏၊ ဝသေန-အလိုအားဖြင့်၊ ပဋိက္ခေပေါ-သည်၊ (ဟောတိ) ယေ-အကြင်ပရဝါဒိတို့သည်၊ ပကတိအနာဂါမိနောဝါ-ပကတိအနာဂါမိ၏သော်လည်းကောင်း၊ အရဟတ္တာ-မှ၊ ပရိဟာယိတွာ-၍၊ ဌိတအနာဂါမိနောဝါ-တည်သော အနာဂါမိ၏သော်လည်းကောင်း၊ ပရိဟာနီ-ကို၊ ကုစ္ဆန္တိ-ကုန်၏၊ တေသံ-ထိုပရဝါဒိတို့၏၊ ဝသေန-အလိုအားဖြင့်၊ ပဋိညာ-သည်၊ (ဟောတိ) ကုတိ ကုဒ်-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ - ဤအရိယပုဂ္ဂလသံသန္တနကထာ၌၊ နယမုဒံ - နည်း

၁။ ယေ ဟိ အရဟတ္တာ။ ။စာအုပ်တို့၌ ဟိနိပါတ် မပါပဲ “ယေ အရဟတ္တာ”ဟုသာ ရှိ၏၊ ရှေးနိဿယ၌ “ယေ ဟိ”ဟု ပါ၍ရှိစေလိုသည်၊ ဘာကြောင့်နည်း - “ယေ အရဟတ္တာ”မှ စ၍ န ကုစ္ဆန္တိယေဝတိုင်အောင် ရှေ့စကားနှင့် ထပ်တူကျနေသောကြောင့်တည်း၊ ထပ်တူကျလျှင် ဒဠိ၊ ဝိတ္ထာရ၊ တပ္ပါကဋီကရဏ တစ်မျိုးမျိုး ဖြစ်ရသည်၊ ဤ၌ ရှေးနိဿယဝယ် တပ္ပါကဋီကရဏဟု စွဲသော်လည်း ယခုခေတ်၌ ဒဠိသာ စွဲကြသည်၊ နောက်၌ တသ္မာရှိသောကြောင့် “ဟိ ယသ္မာ”ဟုလည်း စွဲနိုင်သည်။

၂။ သဗ္ဗထာပိ။ ။“အလုံးစုံသော အပြား”ဟူသည် အရဟတ္တဖိုလ်မှ ဆုတ်ယုတ်၍ အနာဂါမိ သကဒါဂါမိဖြစ်ပြီးနောက် သောတာပန်အဖြစ်၌ တည်သော ပုဂ္ဂိုလ်၊ ပင်ကိုယ်အားဖြင့် သောတာပန်သာ ဖြစ်သေးသော ပုဂ္ဂိုလ် ဤသို့သော အပြားတည်း၊ သဗ္ဗဒါပိ မူကွဲကား ကာလကို မဆိုလိုသောကြောင့် သဗ္ဗထာပိပုဒ်လောက် အဓိပ္ပာယ် မကျယ်ဝန်းပါ။

အမြွက်တည်း။ တဿ - ထိုနယမုခကို၊ အနုသာရေန - အစဉ်လိုက်သဖြင့်၊ သဗ္ဗပေယျာလာ-အလုံးစုံသော ပေယျာလတို့ကို၊ အတ္တတော-အားဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-ကုန်၏။

၂၄၁။ ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤအရိယပုဂ္ဂလသံသန္ဓနကထာ၌၊ သောတာပတ္တိ ဖလဿ^၁၊ ပေ၊ သန္တိကရောတိတိ-ဟူသော၊ ယံ-အကြင်စကားကို၊ (သကဝါဒီနာ) ဝုတ္တံ-အပ်ပြီ၊ (ပါဠိတော်၌ ဆိုအပ်ပြီ) တံ-ထိုစကားကို၊ ပရိဟိနဿ-ယုတ်လျော့ ပြီးသည်ဖြစ်၍၊ ပန-တစ်ဖန်၊ ဝါယမတော-ဝိပဿနာကို အားထုတ်သော ရဟန္တာ ၏၊ အရဟတ္တပ္ပတ္တိ - အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ခြင်းကို၊ သန္ဓာယ၊ ဝုတ္တံ - အပ်ပြီ၊ ဣတရော - သကဝါဒီမှ တစ်ပါးသော ပရဝါဒီသည်၊ သောတာပတ္တိဖလာနန္တရံ- သောတာပတ္တိဖိုလ်၏ အခြားမဲ့၌၊ အရဟတ္တဿ - အရဟတ္တဖိုလ်၏၊ အဘာဝါ- ကြောင့်၊ ပဋိက္ခိပတိ။

၂၄၂။ တတော-ထိုပရဝါဒီ ပယ်ပြီးရာအခါမှ၊ ပရံ-နောက်၌၊ ဧသော ပရိဟာနိ နာမ-ဤယုတ်လျော့ခြင်းမည်သည်၊ ကိလေသပ္ပဟာနဿ^၂-ကိလေသာကို ပယ် ကြောင်းသတ္တိ၏၊ မန္တတာယဝါ-နဲ့သည်၏အဖြစ်ကြောင့်သော်လည်း၊ ဝါ-နည်း သည်၏အဖြစ်ကြောင့်သော်လည်း၊ ဘဝေယျ-ဖြစ်ရာ၏၊ မဂ္ဂဘာဝနာဒီနံ-မဂ်ကို ဖြစ်စေခြင်း အစရှိသည်တို့၏၊ အနဓိမတ္တတာယဝါ-လွန်ကဲသော အတိုင်းအရှည် မရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်သော်လည်း၊ (ဘဝေယျ-ရာ၏)၊ သစ္စာနံ-သစ္စာတို့ကို၊ အဒဿနေနဝါ-မမြင်ခြင်းကြောင့်သော်လည်း၊ (ဘဝေယျ)၊ ဣတိဝေမာဒီနံ-ဤသို့ ကိလေသပ္ပဟာန အစရှိသည်တို့၏၊ ဝသေန-အစွမ်းဖြင့်၊ အနုယုဉ္ဇိတံ-မေးစိစစ် ခြင်းငှာ၊ ကဿ ဗဟုတရာ ကိလေသာ ပဟိနာတိအာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ (သကဝါဒီနာ)၊ ဝုတ္တံ၊ တံ သဗ္ဗံ-ထိုအလုံးစုံသော သကဝါဒီ၏ စကားရပ်သည်၊ ဥတ္တာနာဓိပ္ပာယမေဝ-ပေါ်လွင်ထင်ရှားသော အနက်အဓိပ္ပာယ် ရှိသည်သာ၊ ပန-

၁။ ။ “သောတာပတ္တိဖလဿ အနန္တရာ အရဟတ္တဖလေ သန္တိကရောတိ-မျက်မှောက်ပြု သလော”ဟူသော ပြဿနာသည် ပါဠိတော် ၂၄၁-နံပါတ်၌ ပါ၏၊ ထိုစကားသည် “အရဟတ္တ ဖိုလ်မှ ဆုတ်ယုတ်ခဲ့သော သောတာပန်၏ ထပ်မံအားထုတ်သောအခါ သောတာပတ္တိဖိုလ်၏ အခြားမဲ့၌ အရဟတ္တဖိုလ်ကို ရနိုင် မရနိုင်ကို မေးသော သကဝါဒီ၏ စကားတည်း၊ သော တာပတ္တိဖိုလ်၏အခြားမဲ့၌ အရဟတ္တဖိုလ် မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ပရဝါဒီ ပယ်သည်။

၂။ ကိလေသပ္ပဟာနာဿစသည်။ ။ “ကဿ ဗဟုတရာ ကိလေသာ ပဟိနာ”စသည် ကို ရည်ရွယ်၍ “ကိလေသပ္ပဟာနဿ ဝါ”ဟုလည်းကောင်း၊ ပါဠိတော် ၂၄၄-နံပါတ်၌ “ကဿ အဓိမတ္တာ မဂ္ဂဘာဝနာ”စသည်ကို ရည်ရွယ်၍ “မဂ္ဂဘာဝနာဒီနံ ဝါ”ဟုလည်းကောင်း၊ ၂၄၇-၌ “ဒုက္ခံ ဒိဋ္ဌံ”စသည်ကို ရည်ရွယ်၍ “သစ္စာနံ အဒဿနေနဝါ”ဟုလည်းကောင်း ဆိုသည်။

ဆက်၊ သုတ္တာနံ-ပါဠိတော် သုတ်တို့၏၊ အတ္ထော-ကို၊ အာဂမဋ္ဌကထာသု-သုတ္တန် အဋ္ဌကထာတို့၌၊ ဝုတ္တနယေနဝ-ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗျော-၏။

၂၆၂။ သမယဝိမုတ္တာ အရဟာ အရဟတ္တာ ပရိဟာယတိတိတ္ထေ-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ မုဒိန္ဒိယော-နံနွေးသော ကုဋေရှိသော ရဟန္တာသည်၊ သမယဝိမုတ္တာ-သင့်လျော်ရာအခါအခါ၌ ကိလေသာတို့မှ လွတ်သော ရဟန္တာသည်၊ (ဟောတိ၊) တိက္ခိန္ဒိယော-ထက်မြက်သော ကုဋေရှိသော ရဟန္တာသည်၊ အသမယဝိမုတ္တာ-အချိန်မရွေး ကိလေသာတို့မှ လွတ်သော ရဟန္တာသည်၊ (ဟောတိ၊) ကုတိ-သို့၊ တေသံ-ထိုပရဝါဒီတို့၏၊ လဒ္ဓိ-အယူသည်၊ (ဟောတိ၊) ပန-ကား၊ သကသမယေ-မိမိတို့၏ အယူ၌၊ အဝသိပ္ပတ္တော-ဝသီဘော်သို့ မရောက်သော၊ ဈာနလာဘီ-ဈာနလာဘီသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ [သေက္ခော ဝုတ္တောတိ ဒဋ္ဌဗျော-ဋီကာ။] သမယဝိမုတ္တာ-သင့်လျော်ရာအခါအခါ၌ ကိလေသာတို့မှ လွတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (ဟောတိ၊) ဝသိပ္ပတ္တော-ဝသီဘော်သို့ ရောက်သော၊ ဈာနလာဘီ စေတ-ဈာနလာဘီပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗေ-ကုန်သော၊ (ဈာန်ရ၊ မရကုန်သော၊) အရိယပုဂ္ဂလာစ-တို့သည်လည်းကောင်း၊ အရိယေ-အရိယဖြစ်သော၊ ဝိမောက္ခေ-ဝိမောက္ခအရာ၌၊ ဝါ-ဝိမောက္ခကြောင့်၊ အသမယဝိမုတ္တာ-အချိန်မရွေး ကိလေသာတို့မှ လွတ်ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ၊) ကုတိ-သို့၊ သန္နိဋ္ဌာနံ-ဆုံးဖြတ်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ၊) ပန-ဆက်၊ သော-ထိုပရဝါဒီသည်၊ အတ္တနော-၏၊ တံ လဒ္ဓိ-ကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ သမယဝိမုတ္တာ-သမယဝိမုတ္တရဟန္တာသည်၊ ပရိဟာယတိ-အရဟတ္တဖိုလ်မှ ယုတ်လျော့နိုင်၏၊ ကုတရော-သမယဝိမုတ္တမှ တစ်ပါးသော အသမယဝိမုတ္တရဟန္တာသည်၊ န ပရိဟာယတိ-အရဟတ္တဖိုလ်မှ မယုတ်လျော့နိုင်၊ ကုတိ-သို့၊ အာဟ-ပြီ၊ ဧတ္ထ-ဤအရိယပုဂ္ဂလသံသန္ဓနပရိဟာနိကထာ၌၊ သေသံ-သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ-သည်သာ။

အရိယပုဂ္ဂလသံသန္ဓနပရိဟာနိဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီးပြီ။

xxxxx

၃။ သုတ္တသာနေပရိဟာနိအပ္ပင်

၂၆၅။ ကုဒါနိ-အရိယပုဂ္ဂလသံသန္ဓနပရိဟာနိကထာကို အားထုတ်တော်မူပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ သုတ္တသာနော-ပါဠိတော်သုတ်ဖြင့် ပြီးစေရာ ကထာသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဝါ-လတ်၊ တတ္ထ-ထိုသုတ္တသာနေကထာ၌၊ ဥစ္စာဝစာတိ-ကား၊ ဥတ္တမဟိနဘေဒတော-မြတ်သော အကျင့်၊ ယုတ်သော အကျင့်တို့၏ အပြားအားဖြင့်၊

ဥစ္စာ ၈-မြင့်မြတ်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ အဝစာ ၈-ယုတ်ညံ့သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ (ပဋိပဒါ၌ စပ်) ပဋိပဒါတိ-ကား၊ ပဋိပဒါ-အကျင့်တို့ကို၊ (ပကာသိတာ၌ စပ်) သမဏေန ပကာသိတာတိ-ကား၊ ဗုဒ္ဓသမဏေန-ကိလေသာခပ်သိမ်း၊ အေးငြိမ်းတော်မူပြီးသော မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဇောတိတာ-ထွန်းပြတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ [ပကာသိတာ-ထင်ရှားပြအပ်ကုန်သည်ကိုပင် “ဇောတိတာ-ထွန်းပြအပ်ကုန်”ဟု ဖွင့်သည်။] ဟိ-ချဲ့၊ သုခါပဋိပဒါ-လွယ်ကူသော အကျင့်ဖြစ်သော၊ ခိပ္ပါဘိညာ-လျင်မြန်သော အသိဉာဏ်ရှိသော အကျင့်သည်၊ ဥစ္စာ-မြင့်မြတ်သည်၊ (ဟောတိ) ဒုက္ခပဋိပဒါ-ခဲယဉ်းသော အကျင့်ဖြစ်သော၊ ဒန္ဓာဘိညာ-နဲ့နှေးလေးလံသော အသိဉာဏ်ရှိသော အကျင့်သည်၊ အဝစာ-ယုတ်ညံ့သည်၊ (ဟောတိ) ဣတရာ-ဆိုအပ် ပြီးသော အကျင့်တို့မှတစ်ပါးကုန်သော၊ ဒွေ-၂-ပါးသော အကျင့်တို့သည်၊ [သုခပဋိပဒါ ဒန္ဓာဘိညာ၊ ဒုက္ခပဋိပဒါ ခိပ္ပါဘိညာအကျင့်တို့သည်၊] ဧကေန-တစ်ပါးသော၊ အင်္ဂေန-အင်္ဂါဖြင့်၊ [သုခပဋိပဒါ၊ သို့မဟုတ် ခိပ္ပါဘိညာအင်္ဂါအားဖြင့်၊] ဥစ္စာ-မြင့်မြတ်ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ) ဧကေန-သော၊ (အင်္ဂေန-ဖြင့်) [ဒန္ဓာဘိညာ၊ သို့မဟုတ် ဒုက္ခပဋိပဒါအင်္ဂါအားဖြင့်၊] အဝစာ-ညံ့ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ။)

ဝါ-တစ်နည်း၊ ပဌမံ-စွာ၊ ဝုတ္တာဇေ-ဟောတော်မူအပ်သော အကျင့်သည်သာ၊ ဥစ္စာ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ [သုခပဋိပဒါ ခိပ္ပါဘိညာအကျင့်ကို ဆိုသည်။] ဣတရာ-ပဌမအကျင့်မှ တစ်ပါးကုန်သော၊ တိဿောပိ-သုံးပါးသော အကျင့်တို့သည်လည်း၊ အဝစာ-ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ) ၈-ဆက်၊ ဥစ္စာဝစာယ-မြင့်မြတ်သည်၊ ယုတ်ညံ့သည် ဖြစ်သော၊ တာယ ဧတာယ ပဋိပဒါယ-ထိုအကျင့်ဖြင့်၊ ပါရံ-နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော ဟိုဘက်ကမ်းသို့၊ ဒိဂုဏံ-၂-ထပ်၊ ဝါ-၂-ခေါက်၊ န ယန္တိ-မသွားကုန်၊ ဧကမဂ္ဂေန-တစ်ပါးတည်းသော မဂ်ဖြင့်၊ ဒွိက္ခတ္တံ-၂-ကြိမ်၊ နိဗ္ဗာနံ-သို့၊ န ဝဇ္ဇန္တိ-မသွားကုန်၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ကသွာ-နည်း၊ ယေန မဂ္ဂေန-အကြင်အရိယာမဂ်ဖြင့်၊ ယေ ကိလေသာ-အကြင်ကိလေသာတို့ကို၊ ပဟိနာ-ပယ်အပ်ကုန်ပြီ၊ တေန-ထိုအရိယာ မဂ်သည်၊ တေသံ-ထိုပယ်အပ်ပြီးကိလေသာတို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ ပုန၊ အပ္ပဟာတဗ္ဗ တော-မပယ်ထိုက်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဧတေန-ဤ န ပါရံ ဒိဂုဏံ ယန္တိဟူသော ပါဌ်ဖြင့်၊ ပရိဟာနိဓမ္မာဘာဝံ-ယုတ်လျော့ကြောင်း တရားတို့၏ မရှိ ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒီပေတိ-ပြ၏။ [ယုတ်လျော့ကြောင်းတရားရှိလျှင် ယုတ်လျော့သော မဂ်ကို ရအောင် နောက်ထပ် အားထုတ်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို တစ်မဂ်တည်းဖြင့် ၂-ခေါက်သွားရလိမ့်မည်”ဟူလို။]

နယိဒံ ဧကဂုဏံ မုတန္တိ-ကား၊ တဉ္စ ဣဒံ ပါရ်-ထိုနိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော ဟိုဘက် ကမ်းသည်လည်း၊ ဧကဝါရ်ယေဝ-တစ်ကြိမ်သာ၊ ဖုသနာရဟံ-တွေ့ထိခြင်းကို ထိုက် သည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်၊ ကသ္မာ-နည်း၊ ဧကေန မဂ္ဂေန-တစ်မဂ်တည်းဖြင့်၊ သဗ္ဗ ကိလေသာနံ-တို့ကို၊ အပ္ပဟာနတော-မပယ်နိုင်ခြင်းကြောင့်တည်း၊ ဧတေန-ဤ နယိဒံ ဧကဂုဏံ မုတံဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ ဧကမဂ္ဂေနဝ-တစ်မဂ်တည်းဖြင့်ပင်၊ အရဟတ္တာဘာဝံ-အရဟတ္တဖိုလ်၏ မဖြစ်နိုင်ခြင်းကို ဒီပေတိ-ပြ၏၊ အတ္ထိ ဆိန္နဿ ဆေဒိယန္တိ-ဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ ဆိန္နဿ-ဖြတ်အပ်ပြီးသော၊ ကိလေသဝဋ္ဋဿ- ကိလေသာဝဋ်ကို၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဆိန္နိတဗ္ဗံ-ဖြတ်ထိုက်သော၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခုသော ဝဋ်သည်၊ အတ္ထိ-ရှိသေးသလော၊ ဣတိ-သို့၊ (သကဝါဒီ) ပုစ္ဆတိ၊ ဣတရော-သက ဝါဒီမှ တစ်ပါးသော ပရဝါဒီသည်၊ တိက္ခိန္ဒိယံ-တိက္ခိန္ဒိယရဟန္တာကို၊ သန္ဓာယ- ချံ၊ ပဋိက္ခိပိတ္တာ-ပြီး၍၊ ပုန၊ ပုဋ္ဌော-အပ်သည်၊ (သမာဓော) မုဒိန္ဒိယံ-မုဒိန္ဒိယ ရဟန္တာကို၊ သန္ဓာယ၊ ပဋိဇာနာတိ၊ သကဝါဒီ-သည်၊ သုတ္တံ-ကို၊ အာဟရိတ္တာ- ဆောင်ယူ၍၊ နတ္ထိဘာဝံ-မရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ (မဂ်ဖြင့် ဖြတ်အပ်ပြီးသော ကိလေ သာဝဋ်ကို တစ်ဖန် ဖြတ်ဖွယ် မရှိသည်၏အဖြစ်ကို) ဒဿေတိ-ပြ၏၊ တတ္ထ-ထို သကဝါဒီ ဆောင်ပြအပ်သော သုတ်၌၊ ဩဃပါသောတိ-ကား၊ ကိလေသောယော စေဝ-ကိလေသာရေအယဉ်ကိုလည်းကောင်း၊ ကိလေသပါသောစ-ကိလေသာ ကျော့ကွင်းကိုလည်းကောင်း၊ (သမူဟတော-ဖျက်ဆီးအပ်ပြီ။)

၂၆၆။ ကတဿ ပဋိစယောတိ-ကား၊ ဘာဝိတဿ-ပွားစေအပ်ပြီးသော၊ မဂ္ဂဿ-အထက်မဂ်ကို၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဘာဝနာ-ပွားစေရခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ-ရှိ သလော) ဣဓာပိ-ဤသကဝါဒီပုစ္ဆာ၌လည်း၊ ပဋိက္ခေပပဋိဇာနနာနိ-ပယ်ခြင်း ဝန်ခံခြင်းတို့ကို၊ ပုရိမနယေနေဝ-လျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ-ကုန်၏။

၂၆၇။ ပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တိတိ-ကား၊ ပရဝါဒီနာ-သည်၊ အာဘတေ-ထုတ် ဆောင်အပ်သော၊ သုတ္တေ-၌၊ ပဉ္စ-ကုန်သော၊ ဓမ္မာ-ယုတ်လျော့ကြောင်းတရား တို့သည်၊ အပ္ပတ္တပရိဟာနာယ စေဝ-မရောက်အပ်သေးသော လောကုတ္တရာတရား တို့မှ ယုတ်လျော့ခြင်းအကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ လောကီယသမာပတ္တိပရိဟာနာယ စ-လောကီဈာန်သမာပတ်တို့မှ ယုတ်လျော့ခြင်းအကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ သံဝတ္တန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏၊ ပန-ဆက်၊ သော-ထိုပရဝါဒီသည်၊ ပတ္တဿ-ရောက်အပ်ပြီးသော၊ အရဟတ္တဖလဿ-၏၊ ပရိဟာနာယ-ယုတ်လျော့ခြင်းငှာ၊ သလ္လက္ခေတိ-မှတ်ထင် ၏၊ တေနေဝ-ထိုသို့ အထင်မှားခြင်းကြောင့်ပင်၊ အတ္ထိ အရဟတော ကမ္မာရာမ တာတိ-ဟူ၍၊ အာဟ-သကဝါဒီ ဆိုပြီ၊ ဣတရောပိ-သကဝါဒီမှ တစ်ပါးသော ပရဝါဒီသည်လည်း၊ အသမယဝိမုတ္တံ-အသမယဝိမုတ္တရဟန္တာကို၊ သန္ဓာယ-၍၊

ပဋိကိပ္ပိတွာ-ပြီး၍၊ ဣတရံ-အသမယဝိမုတ္တရဟန္တာမှတစ်ပါးသော သမယဝိမုတ္တရဟန္တာကို၊ သန္ဓာယ၊ ပဋိဇာနာတိ၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ကာမရာဂဝသေန-ကာမရာဂ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပဝတ္တမာနံ-ဖြစ်သော၊ တံ-ထိုရဟန္တာကို၊ ပဋိကိပ္ပိတွာ-၍၊ ဣတရထာ-တစ်ပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ပဝတ္တမာနံ-သော၊ (တံ-ထိုရဟန္တာကို၊) ပဋိဇာနာတိ-၏။ ပန-ကား၊ ရာဂါဒိနံ-ရာဂအစရှိသည်တို့၏၊ အတ္ထိတံ-ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ပုဋ္ဌော-မေးအပ်သော ပရဝါဒီသည်၊ ပဋိဇာနိတု-ဝန်ခံခြင်းငှာ၊ န သက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်တော့။

၂၆၈။ ကိ ပရိယုဋ္ဌိတောတိ-ဟူသော ပါဠိ၏၊ ကေန-အဘယ်တရားသည်၊ ပရိယုဋ္ဌိတော-ထက်ဝန်းကျင် ထကြွလှယူအပ်သည်၊ အနုဗဒ္ဓေါ-အစဉ်ဖွဲ့အပ်သည်၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ အဇ္ဈောတ္တတော-လွှမ်းမိုးအပ်သည်၊ ဟုတွာ-၍၊ (ပရိဟာယတိ-ဆုတ်ယုတ်လျော့သနည်း၊) ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ အနုသယပုစ္ဆာယပိ-အနုသယပုစ္ဆာ၌လည်း၊ တိက္ခန္ဓိယမုဒိန္ဒိယဝသေနော-တိက္ခန္ဓိယရဟန္တာ၊ မုဒိန္ဒိယရဟန္တာတို့နှင့် စပ်သဖြင့်သာ၊ ပဋိက္ခေပပဋိဇာနနာနိ-တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ-ကုန်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ကလျာဏာနုသယော-ကောင်းသော အနုသယတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ ဝစနမတ္တသာမညေန-အနုသယတည်းဟူသော သဒ္ဓါမျှ၏ တူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ပရဝါဒီ) ပဋိဇာနာတိ-၏၊ [“ရဟန္တာမှာ အနုသယရှိသလော”ဟု မေးရာ၌ အနုသယဟူသော သဒ္ဓါအားဖြင့် တူသည်၏အဖြစ်ကြောင့် ကောင်းသော အနုသယကို ရည်ရွယ်၍ အာမန္တာဟု ဝန်ခံသည်။] ရာဂေါ ဥပစယံ ဂစ္ဆတိတိ-ဟူသော စကားရပ်ကို၊ ဘာဝနာယ-အထက်မဂ်ဟူသော ဘာဝနာဖြင့်၊ ပဟိနံ-ပယ်အပ်ပြီးသော ရာဂကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ (သကဝါဒီ) အာဟ-ပြီ၊ ပရတော-နောက်၌၊ ဒေါသမောဟေသုပိ-တို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော-ပင်တည်း၊ ပန-ဆက်၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိအာဒိနံ-သက္ကာယဒိဋ္ဌိအစရှိသည်တို့ကို၊ ဒဿနေန-သစ္စာလေးပါးကို ရှေးဦးစွာ သိမြင်တတ်သော သောတာပတ္တိမဂ်သည်၊ ပဟိနတ္တာ-ပယ်အပ်ပြီးကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥပစယံ-ထပ်၍ တိုးပွားခြင်းကို၊ န ဣစ္ဆတိ-အလိုမရှိ၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ဝါရတို့၌၊ သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ-သည်သာ၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

သုတ္တသာဓနာ-ပါဠိတော်သုတ်ဖြင့် ပြီးစေရာ အခန်းသည်၊

နိဋ္ဌိတာ-ပြီးပြီ။

ပရိဟာနိကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီးပြီ။

xxxx

၃။ ဗြဟ္မစရိယကထာ

၁။ သုဒ္ဓဗြဟ္မစရိယကထာအပွင့်

၂၆၉။ ဣဒါနိ-ပရိဟာနိကထာကို ဟောတော်မူပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ ဗြဟ္မစရိယကထာ-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဝါ-လတ်၊ တတ္ထ-ထိုဗြဟ္မစရိယကထာ၌၊ (လဗ္ဘမာနာ-ကုန်သော၊) ဗြဟ္မစရိယဝါသာ-ဗြဟ္မစရိယဝါသတို့သည်၊ မဂ္ဂဘာဝနာ စ-မဂ်ကို ဖြစ်စေခြင်းလည်းကောင်း၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ စ-ရှင်ရဟန်းအဖြစ်လည်းကောင်း၊ (ဣတိ-သို့၊) ဒွေ-တို့တည်း၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ-ရှင်ရဟန်းအဖြစ်သည်၊ သဗ္ဗဒေဝေသု-အလုံးစုံသော နတ်ဗြဟ္မာတို့၌၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ မဂ္ဂဘာဝနာ-ကို၊ အသညသတ္တေ-အသညသတ်ဗြဟ္မာတို့ကို၊ ဌပေတွာ-ထား၍၊ သေသေသု-ကြွင်းသော နတ်ဗြဟ္မာတို့၌၊ အပ္ပဋိသိဒ္ဓါ-မတားမြစ်အပ်၊ တတ္ထ-ထိုဗြဟ္မစရိယကထာ၌၊ [ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၌ စပ်၊ ရှေးနိဿယဝယ် “တတ္ထ-ထိုနတ်တို့တွင်၊ ဝါ-ထို ၂-ပါးသော ဗြဟ္မစရိယဝါသတို့တွင်”ဟု ပေး၏။] ယေ-အကြင်ပရဝါဒီတို့သည်၊ (န ဣစ္ဆန္တိ စပ်၊) ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိဒေဝေ-ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိနတ်တို့ကို၊ ဥပါဒါယ-ဉာဏ်ဖြင့် ယူ၍၊ ဝါ-အစပြု၍၊ တဒုပရိဒေဝေသု-ထိုပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိနတ်တို့မှ အထက်နတ်တို့၌၊ မဂ္ဂဘာဝနာမ္ပိ-မဂ္ဂဘာဝနာကိုလည်း၊ သမ္ပတိယာ သေယျထာပိ-သမ္ပတိယဂိုဏ်းသား ရဟန်းများကဲ့သို့၊ န ဣစ္ဆန္တိ-ကုန်၊ တေ-ထိုပရဝါဒီတို့ကို၊ သန္ဓာယ၊ နတ္ထိ ဒေဝေသုတိ-အစရှိသော၊ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ။

ဘိက္ခဝေ-တို့၊ တိဟိ-ကုန်သော၊ ဌာနေဟိ-အကြောင်းတို့ဖြင့်၊ ဇမ္ဗုဒီပကာ-ဇမ္ဗုဒီပံ၌ ဖြစ်ကြကုန်သော၊ မနုဿေ စ-လူတို့ကိုလည်းကောင်း၊ တာဝတိံသေ-တာဝတိံသာဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒေဝေ စ-နတ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ အဓိဂဏ္ဌန္တိ-လွှမ်းမိုး၍ ယူနိုင်ကုန်၏၊ ကတမေဟိ တိဟိ-အဘယ်သုံးပါးတို့ဖြင့်နည်း၊ သူရာ-ရဲရင့်ကုန်၏၊ သတိမန္တော-ကောင်းသော သတိရှိကုန်၏၊ ဣဓ-ဤဇမ္ဗုဒီပံ၌၊ ဗြဟ္မစရိယဝါသော-ဗြဟ္မစရိယကို ကျင့်သုံးခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ၊) ဣတိ-သို့၊ ဣဒံ သုတ္တံ-ကို၊ နိဿာယ-၍၊ ဒွေပိ-လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဗြဟ္မစရိယဝါသာ-တို့သည်၊ ဒေဝေသု-တို့၌၊ နတ္ထိ-ကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ဥပ္ပတ္တိလဒ္ဓိဝသေန-ဖြစ်သော အယူ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပဋိညာ ပရဝါဒိဿ၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဒိန္နမ္ပိ-၂-ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဗြဟ္မစရိယာနံ-မြတ်သော အကျင့်တို့၏၊ အန္တရာယိကဓမ္မဝသေနဝ-အန္တရာယ်ကို ပြုတတ်သော

တရားတို့၏ အစွမ်းဖြင့်ပင်၊ သဗ္ဗေ ဒေဝါ ဇဉ္ဇာတိ-အစရှိသော၊ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ တတ္ထ-ထိုသဗ္ဗေ ဒေဝါ ဇဉ္ဇာအစရှိသော ပုစ္ဆာ၌၊ ဟတ္ထသံဝါစိကာတိ-ကား၊ မူဂါ ဝိယ-လူအ-တို့ကဲ့သို့၊ ဟတ္ထမုဒ္ဒါယ-လက်ချောင်းချိုးခြင်းဖြင့်၊ ဝတ္တာရော-ပြောဆို ကြကုန်သလော၊ (ပါးစပ်ဖြင့် စကားမပြောနိုင်သည်ဖြစ်၍ လက်ဟန်ပြ၍ စကား ပြောကြကုန်သလော၊) ပရတော-၌၊ အတ္ထိ ဒေဝေသုတိ-အစရှိသော၊ ပုစ္ဆာ ပရ ဝါဒိဿ၊ မဂ္ဂဘာဝနံ-ကို၊ သန္ဓာယ၊ ပဋိညာ သကဝါဒိဿ၊ ပဋိညာယ-ဝန်ခံခြင်း၌၊ အဓိပ္ပာယ်-သကဝါဒိ၏ အလိုကို၊ အသလ္လက္ခေတွာ-မမှတ်သားမူ၍၊ ဝါ-မမှတ်သား ခြင်းကြောင့်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာဝသေန-ရှင်ရဟန်းအဖြစ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အနုယောဂေါ ပရ ဝါဒိဿ။

၂၇၀။ ယတ္ထ နတ္ထိ ပဗ္ဗဇ္ဇာတိ-အစရှိသော၊ ပဉ္စေ-၌၊ ဂိဟိနဉ္စေ-လူတို့၏လည်း ကောင်း၊ ဧကစ္စာနံ-အချို့ကုန်သော၊ ဒေဝါနံစ-တို့၏လည်းကောင်း၊ မဂ္ဂပဋိလာဘ-မဂ်ကို ရခြင်းကို၊ သန္ဓာယ၊ ပဋိက္ခေပေါ-သည်၊ တဿေဝ-ထိုပရဝါဒိ၏ပင် ပယ်ခြင်း တည်း၊ ပုန၊ ပုဋ္ဌော-အပ်သည်၊ (သမာနော) ပစ္စန္တဝါသိနော စေဝ-ပစ္စန္တရစ်အရပ်၌ နေသူ လူတို့ကိုလည်းကောင်း၊ အသညသတ္တေ စ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ သန္ဓာယ၊ ပဋိညာ-သည်၊ တဿေဝ-ထိုပရဝါဒိ၏ပင် ဝန်ခံခြင်းတည်း၊ ယော ပဗ္ဗဇေတိတိ အာဒိသု-အစရှိကုန်သော၊ ပုစ္ဆာသုပိ-တို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော-ပင်တည်း၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ အတ္ထိ ဒေဝေသုတိ-အစရှိသော၊ ပဉ္စေပိ-၌လည်း၊ မဂ္ဂဘာဝနံ-ကို၊ သန္ဓာ ယေဝ-၍သာ၊ ပဋိညာ သကဝါဒိဿ၊ သဗ္ဗဒေဝေသုတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တေ-အပ်သော်၊ ဝါ-ဆိုအပ်ရာ၌၊ အသညသတ္တေ-တို့ကို၊ သန္ဓာယ၊ ပဋိက္ခေပေါ-သည်၊ တဿေဝ-ထိုသကဝါဒိ၏ပင် ပယ်ခြင်းတည်း။

၂၇၁။ ပုန-တစ်ဖန်၊ အတ္ထိ ဒေဝေသုတိ-အစရှိသော၊ ပဉ္စေပိ-၌လည်း၊ မဂ္ဂ ဘာဝနံ-မဂ်ကို ဖြစ်စေခြင်းကို၊ သန္ဓာယေဝ-သာ၊ ပဋိညာ သကဝါဒိဿ၊ သဗ္ဗဒေဝေ သုတိ-ဟူ၍၊ (ပရဝါဒိနာ) ဝုတ္တေ-အပ်သော်၊ ဝါ-ဆိုအပ်ရာ၌၊ အသညသတ္တေ- တို့ကို၊ သန္ဓာယ၊ ပဋိက္ခေပေါ-သည်၊ တဿေဝ-ထိုသကဝါဒိ၏ပင် ပယ်ခြင်းတည်း၊ မနုဿေသုတိ-ဟူသော၊ ပဉ္စဒွယေ-ပြဿနာ ၂-ပါးအပေါင်း၌၊ ဇမ္ဗုဒီပကေ-ဇမ္ဗု ဒိပ်၌နေသူ လူတို့ကို၊ သန္ဓာယ၊ ပဋိညာ-ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏) ပစ္စန္တဝါသိနော- ဇမ္ဗုဒိပ်ကျွန်း၏ အစွန်းအဖျားအရပ်၌ နေသူလူတို့ကို၊ သန္ဓာယ၊ ပဋိက္ခေပေါ- ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏။

ပုန အတ္ထိ ဒေဝေသု။ ။ဤပြဿနာ၌ ၂၇၀-အတွင်း၌ မပါ၊ ၂၇၁-၌သာ ပါသော ပရဝါဒိ၏ ပြဿနာတည်း၊ ထို့ကြောင့် “ပဋိညာ သကဝါဒိဿ”ဟု ဆိုသည်။

အတ္ထိ ယတ္ထ အတ္ထိတိ^၁-ကား၊ ယတ္ထ-အကြင်နတ်ဗြဟ္မာတို့၌၊ ဝါ-အကြင်အရပ်၌၊ (ဗြဟ္မစရိယဝါသော-ဗြဟ္မစရိယကို ကျင့်သုံးခြင်းသည်)၊ အတ္ထိ-၏၊ တေ ဒေဝါ-ထိုနတ်ဗြဟ္မာတို့သည်၊ အတ္ထိ-ရှိကုန်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ သော ပဒေသော-ထိုအရပ်သည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ သတ္တပဒေသဝိဘာဂမုခေန-သတ္တဝါကို ခွဲခြားဝေဖန်ခြင်း၊ အရပ်ကို ခွဲခြားဝေဖန်ခြင်းကို အဦးပြုသဖြင့်၊ ဝိဿဇ္ဇနံ-ဖြေဆိုခြင်းသည်၊ သကဝါဒိဿ-၏၊ ဖြေဆိုခြင်းတည်း၊ ဣမိနာ နယေန-ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ သဗ္ဗေ-ကုန်သော၊ ဧကန္တရိကပဉ္စာ^၂-တစ်ခုအကြားရှိသော ပြဿနာတို့ကို ဝေဒိတဗျာ-ကုန်၏။

၂၇၂။ သုတ္တာနုယောဂေတိ^၃-ပါဠိတော်သုတ်ဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်၏ ဖြစ်ပုံကို မေးစိစစ်ရာ အခန်း၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗျော) ကုဟိ ဖလုပ္ပတ္တိတိ-ကား၊ တဿ အနာဂါမိနော-ထိုအနာဂါမိပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အရဟတ္တဖလုပ္ပတ္တိ-အရဟတ္တဖိုလ်၏ ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ကုဟိ-အဘယ်အရပ်၌၊ (ဟောတိ-နည်း)၊ ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆာ၊ သကဝါဒိဿ၊ တတ္ထေ ဝါတိ-ဟူသော ပုဒ်၏၊ သုဒ္ဓါဝါသေသု-သုဒ္ဓါဝါသဘုံတို့၌၊ (အရဟတ္တဖလုပ္ပတ္တိ-သည်၊ ဟောတိ-၏)၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်။

ဟန္တု ဟိတိ-ဟန္တု ဟိဟူသော သဒ္ဓါသည်၊ ကာရဏတ္ထေ-အကြောင်းဟူသော အနက်၌၊ (ပဝတ္ထော - ဖြစ်သော) နိပါတော - နိပါတ်တည်း၊ ဣဒံ - ဤအနက် အဓိပ္ပာယ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ (ပရဝါဒိနာ-သည်)၊ ဝုတ္တံ-အပ်သည်၊ ဝါ-ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ-၏၊ (ကိ ဝုတ္တံ ဟောတိ)၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ အနာဂါမိပုဂ္ဂလော-သည်။

၁။ အတ္ထိ ယတ္ထ အတ္ထိ။ ။“အတ္ထိ တေ ဒေဝါ၊ အတ္ထိ ဝါသော ပဒေသော” ၂-နည်းလုံးသည် ရှေ့အတ္ထိပုဒ်၏ အဖွင့်တည်း၊ “ယတ္ထ အတ္ထိ”၌ ယတ္ထကိုလည်း ထို ၂-နည်းအတိုင်း “အကြင်နတ်တို့၌၊ (တစ်နည်း) အကြင်အရပ်၌”ဟု စွဲရသည်။ ယတ္ထ အတ္ထိ”၌ အတ္ထိ၏ ကတ္တားကား ပုစ္ဆာ၌ ပါသော ဗြဟ္မစရိယဝါသောပုဒ်တည်း။ [ဤသို့ “ဒေဝါ”ဟုလည်းကောင်း၊ “ပဒေသော”ဟုလည်းကောင်း ၂-မျိုးအဖွင့်ကို ရည်ရွယ်၍ “သတ္တ+ပဒေသဝိဘာဂမုခေန ဝိဿဇ္ဇနံ”ဟု ဆိုသည်။]

၂။ ဧကန္တရိကပဉ္စာ။ ။သကဝါဒိ၏ ပြဿနာအကြား၌ ပရဝါဒိ၏ ပြဿနာ ခြားနေသည်ကိုလည်းကောင်း၊ ပရဝါဒိ၏ ပြဿနာအကြား၌ သကဝါဒိ၏ ပြဿနာ ခြားနေသည်ကိုလည်းကောင်း “ဧကန္တရိကပဉ္စာ”ဟု ဆိုသည်။

၃။ သုတ္တာနုယောဂ။ ။“အနာဂါမိဿ ပုဂ္ဂလဿ ပဉ္စောရဗ္ဗာဂိယာနိ သံယောဇနာနိ ပဟိနာနိ”စသည်ကို သုတ္တ-ဟု ဆိုသည်။ ထိုသုတ်ဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်ဖြစ်ပုံကို မေးစိစစ်ခြင်းကို “သုတ္တာနုယောဂ”ဟု ခေါ်သည်။

ဣဓ လောကေ-ဤကာမဘုံ၌၊ ဘာဝိတေန-ဖြစ်စေအပ်ပြီးသော၊ မဂ္ဂေန-မဂ်ဖြင့်၊ ဝါ-မဂ်ကြောင့်၊ တတ္ထ သုဒ္ဓါဝါသေသု-ထိုသုဒ္ဓါဝါသဘုံတို့၌၊ ဖလံ-အရဟတ္တဖိုလ်ကို၊ သစ္စိကရောတိ-မျက်မှောက်ပြု၏၊ တတ္ထ-ထိုသုဒ္ဓါဝါသဘုံတို့၌၊ အညံ-သော၊ မဂ္ဂံ-မဂ်ကို၊ န ဘာဝေတိ-မဖြစ်စေတော့၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဒေဝေသု-အလုံးစုံသော နတ်ဗြဟ္မာတို့၌၊ ဗြဟ္မစရိယဝါသော-သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ (ဣဒံ သကဝါဒိနာ ဝုတ္တံ ဟောတိ။)

××××

၂။ သံသန္ဓနုပုစ္ဆာစရိယကထာအပွင့်

၂၇၃။ ဣဒါနိ-သုဒ္ဓါဗြဟ္မစရိယကထာကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ (ဒဿေတံ၌ စပ်၊) အညတ္ထ-အခြားဘုံ၌၊ ဘာဝိတေန-ဖြစ်စေအပ် ပြီးသော၊ မဂ္ဂေန-အနာဂါမိ မဂ်ကြောင့်၊ အညတ္ထ-အခြားဘုံ၌၊ ဖလသစ္စိကရိယာ-အရဟတ္တဖိုလ်ကို မျက်မှောက် ပြခြင်းသည်၊ ယဒိ ဟောတိ-အကယ်၍ ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်၊) သေတာပန္နာ ဒိနမ္ပိ-သေတာပန်အစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏လည်း၊ ပိဖြင့် အနာဂါမိကို ပေါင်း၊ (အညတ္ထ-၌၊ ဘာဝိတေန-သော၊ မဂ္ဂေန-ကြောင့်၊ အညတ္ထ-၌၊ ဖလသစ္စိကရိယာ-ဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းသည်၊) သိယာ-ဖြစ်ရာ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဧတံ အတ္ထံ-ဤ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒဿေတု-ငှာ၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ အနာဂါမိတိအာဒိ-အနာဂါမိ အစရှိသော၊ သံသန္ဓနုပုစ္ဆာ-နှီးနှောခြင်းအားဖြင့် မေးကြောင်းပုစ္ဆာသည်၊ သက ဝါဒိဿ-၏ ပုစ္ဆာတည်း။ [ရှေးနိဿယ၌ “အနာဂါမိတိအာဒိ သံသန္ဓနုပုစ္ဆာ”ဟု ရှိ၏၊ ကောင်းသည်၊ ယခုစာအုပ်တို့၌ “အနာဂါမိတိအာဒိနံ”ဟု ရှိ၏။]

တတ္ထ-ထိုအနာဂါမိ ပုဂ္ဂလောအစရှိသော ပုစ္ဆာ၌၊ အနာဂါမိဿ-၏၊ ဖလသစ္စိ ကရိယာယ-အရဟတ္တဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းကို၊ ပဋိညာ-သည်လည်းကောင်း၊ သေသာနံ-အနာဂါမိမှ ကြွင်းသော သေတာပန် သကဒါဂါမိတို့၏၊ ဖလသစ္စိကရိ ယာယ-အရဟတ္တဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းကို၊ ပဋိက္ခေပေါ-သည်လည်းကောင်း၊ ပရဝါဒိဿ-၏ ဝန်ခံခြင်း၊ ပယ်ခြင်းတည်း၊ ဟိ-မှန်၊ ဣဓ-ဤကာမဘုံ၌၊ ဘာဝိတ

သံသန္ဓနုပုစ္ဆာ။ ။ “အနာဂါမိပုဂ္ဂိုလ်သည် ဤကာမဘုံ၌ အနာဂါမိမဂ်ဖိုလ်ကို ရပြီး၍ သုဒ္ဓါဝါသဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ (အရဟတ္တမဂ်ကို ဖြစ်စေဖွယ် မလို) သုဒ္ဓါဝါသဘုံ၌ ဖြစ်ခြင်း အားဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်ကို ရတော့၏”ဟု ပရဝါဒိသည် အယူရှိ၏၊ ထိုအတိုင်းဖြစ်နိုင်လျှင် သေတာပန် သကဒါဂါမိတို့လည်း အခြားဘုံ၌ ဖြစ်စေအပ်သော မဂ်ဖြင့် အခြားဘုံ၌ ထိုအရ ဟတ္တဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်စရာ ရှိသင့်၏၊ “ထိုသို့ ပြုနိုင်သလော”ဟု သေတာပန် စသည်တို့နှင့် ရောနှော၍ မေးခြင်းကို “သံသန္ဓနုပုစ္ဆာ”ဟု ဆိုသည်။

မဂ္ဂေါ-ဖြစ်စေအပ်ပြီးသော မဂ်ရှိသော၊ အနာဂါမီ-သည်၊ ဣမ ဝိဟာယနိဋ္ဌောနာမ-
ဤကာမဘုံကို စွန့်၍ ပြီးစီးသော ပုဂ္ဂိုလ်မည်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ သော-ထိုအနာ
ဂါမီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဣမ-ဤကာမဘုံ၌၊ အနာဂါမီမဂ္ဂ-ကို၊ ဘာဝေတွာ-ဖြစ်စေပြီး၍၊
ဩပပါတိကော တတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယိတိ-ဟူ၍၊ (ဥပပတ်ပဋိသန္ဓေ နေလျက် ထိုဗြဟ္မာ
ဘုံ၌ ပရိနိဗ္ဗာန်စံခြင်း ရှိ၏ဟူ၍)၊ ဝစနတော-ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊ ပုန၊ မဂ္ဂ
ဘာဝနံ-အရဟတ္တမဂ်ကို ဖြစ်စေခြင်းကို၊ ဝိနာ-ကြဉ်၍၊ ဥပပတ္တိဝသေနေဝ-ဗြဟ္မာ
ဘုံ၌ပဋိသန္ဓေ နေခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်ပင်၊ အရဟတ္တဖလံ-ကို၊ သစ္စိကရောတိ-မျက်
မှောက်ပြု၏၊ ဣတိ-သို့၊ တဿ-ထိုပရဝါဒီ၏၊ လဒ္ဓိ-သည်၊ (ဟောတိ။)

ပန-ဆက်၊ သောတာပန္နသကဒါဂါမိနော-တို့သည်၊ တတ္ထ-ထိုဖြစ်ရာဘုံ၌၊ မဂ္ဂ-
မဂ်ကို၊ ဘာဝေတွာ-၍၊ တတြ-ထိုဗြဟ္မာဘုံ၌၊ ဥပပတ္တိကာနာမ-ပဋိသန္ဓေနေခြင်း
ရှိသူတို့မည်သည်၊ ဟောန္တိ-ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တေသံ-ထိုသောတာပန် သက
ဒါဂါမီတို့၏၊ ဣမ-ဤကာမဘုံသို့၊ အာဂမနညေဝ-ပဋိသန္ဓေအစွမ်းဖြင့် ပြန်လာ
ခြင်းသည်ပင်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့၊ ဣတိ-ထိုကြောင့်၊ သော-ထိုပရဝါဒီသည်၊ အနာ
ဂါမီဿ-၏၊ ဖလသစ္စိကိရိယံ-အရဟတ္တဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းကို၊ ပုဋ္ဌော-
အပ်သည်၊ (သမာနော) ပဋိဇာနာတိ-၏၊ ဣတရေသံ-အနာဂါမီမှ တစ်ပါးသော
သောတာပန် သကဒါဂါမီတို့၏၊ (ဖလသစ္စိကိရိယံ-အရဟတ္တဖိုလ်ကို မျက်မှောက်
ပြုခြင်းကို၊ ပုဋ္ဌော-အပ်သည်၊ သမာနော-သော်၊) ပဋိက္ခိပတိ-၏၊ အနာဂါမီ
ပုဂ္ဂလော တတ္ထ ဘာဝိတေန မဂ္ဂေနာတိ-အစရှိသော၊ ပဉ္စေ-၌၊ အနာဂါမိနော-
၏၊ တတ္ထ-ထိုသုဒ္ဓါဝါသဘုံ၌၊ မဂ္ဂဘာဝနာဝ-အရဟတ္တမဂ်ကို ဖြစ်စေခြင်းသည်ပင်၊
နတ္ထိ-မရှိတော့၊ ဣတိ လဒ္ဓိယာ-ဤသို့သော အယူကြောင့်၊ ပဋိက္ခိပတိ-၏၊ မဂ္ဂေါ
စ ဘာဝိယတိ၊ န စ ကိလေသာ ပဟိယန္တိတိ-ဟူသော၊ ပုစ္ဆာ-သည်၊ သကဝါဒိဿ၊
ရူပါဝစရမဂ္ဂံ-ရူပါဝစရဈာန်ဟူသော မဂ်ကို၊ သန္ဓာယ၊ ပဋိညာ-သည်၊ ဣတရဿ-

ပဋိဇာနာတိ ပဋိက္ခိပတိ။ ။“အနာဂါမီ ပုဂ္ဂလော ဣမ ဘာဝိတေန မဂ္ဂေန တတ္ထ
ဖလံ သစ္စိကရောတိတိ အာမန္တာ” ကို ရည်ရွယ်၍ “ပုဋ္ဌော ပဋိဇာနာတိ”ဟုလည်းကောင်း၊
“သောတာပန္နော ပုဂ္ဂလော တတ္ထ ဘာဝိတေန မဂ္ဂေန ဣမ ဖလံ သစ္စိကရောတိတိ ၊ပေ၊
သကဒါမိပုဂ္ဂလော ဣမ ပရိနိဗ္ဗာယိ ပုဂ္ဂလော တတ္ထ ဘာဝိတေန မဂ္ဂေန ဣမ ဖလံ သစ္စိ
ကရောတိတိ န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ”ဟူသော ပယ်ခြင်းကို ရည်ရွယ်၍ “ဣတရေသံ ပဋိက္ခိပတိ”ဟု
လည်းကောင်း ဆိုသည်။

သကဝါဒီမှ တစ်ပါးသော ပရဝါဒီ၏ ဝန်ခံခြင်းတည်း။ ဟိ-မှန်၊ ရူပါဝစရမဂ္ဂေန^၁-
ဖြင့်၊ သော-ထိုအနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဣမ ဝိဟာယနိဋ္ဌာနာမ-ဤကာမဘုံကို
စွန့်၍ ပြီးစီးသော ပုဂ္ဂိုလ်မည်သည်။ ဇာတော-ဖြစ်ပြီ၊ အနာဂါမိ ပုဂ္ဂလော ကတ
ကရဏီယောတိ-အစရှိသော၊ ပဉ္စေ-၌၊ ဩပပါတိကော တတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယီတိ-
ဟူ၍၊ ဝစနတော-ကြောင့် ဥပပတ္တိယာဝ-သုဒ္ဓါဝါသဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေနေခြင်းအားဖြင့်
ပင်၊ အဿ-ထိုအနာဂါမ်၏၊ ကတကရဏီယာဒိဘာဝံ-ကတကရဏီယအစရှိသည်
တို့၏ အဖြစ်ကို၊ သန္ဓာယ၊ (ပရဝါဒီ) ပဋိဇာနာတိ။ [အာဒိဖြင့် ဘာဝိတဘာဝန
စသည်ကို ယူ။]

အရဟတိ-ဟူသော၊ ပဉ္စေ-၌၊ ဣမ ပရိနိဗ္ဗာယီနော^၂-ဤကာမဘုံ၌ ပရိနိဗ္ဗာန်
စံခြင်းရှိသော၊ အရဟတော-ရဟန္တာနှင့်၊ ဝသေနေဝ-စပ်သဖြင့်ပင်၊ (ပရဝါဒီ) ပဋိက္ခိ
ပတိ၊ ပုန၊ ပုဋ္ဌော-အပ်သည်၊ (သမာနော) တတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယီနော-ထိုသုဒ္ဓါဝါသဘုံ၌
ပရိနိဗ္ဗာန်စံခြင်းရှိသော၊ (အရဟတော-နှင့်) ဝသေန-စပ်သဖြင့်၊ (ပရဝါဒီ) ပဋိ
ဇာနာတိ-၏။ အတ္ထိ အရဟတော ပုနဗ္ဗဝေါတိအာဒိသုပိ-အစရှိသော ပြဿနာ
တို့၌လည်း၊ တတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယီ ဣမ ပရိနိဗ္ဗာယီနံ-ထိုသုဒ္ဓါဝါသဘုံ၌ ပရိနိဗ္ဗာန်စံ
ခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဤကာမဘုံ၌ ပရိနိဗ္ဗာန်စံခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ဝသေနေဝ-
စပ်သဖြင့်ပင်၊ အတ္ထော-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

အပ္ပဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓါကုပ္ပေါဝ^၃ တတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယီတိ-ဟူ၍၊ ပုဋ္ဌော-အပ်သည်၊ (သမာ
နော) ဣဓေဝ - ဤကာမဘုံသာ၊ ဘာဝိတေန-သော၊ မဂ္ဂေန-အနာဂါမိမဂ်ဖြင့်၊

၁။ ရူပါဝစရမဂ္ဂေန ဟိ။ ။ရူပါဝစရဈာန်ကိုပင် ရူပဘုံသို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော
ကြောင့် “မဂ္ဂ”ဟု ဆိုသည်။ ထိုရူပါဝစရဈာန်ကို ရသောပုဂ္ဂိုလ်ဟူသည်လည်း သောတာပန်
စသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တည်း။ မှန်၏။- ဈာန်ကိုလည်း ရ၊ သောတာပန်လည်း ဖြစ်ပြီးပုဂ္ဂိုလ်
သည် “ဗြဟ္မလောကဂတာ ဟေဋ္ဌာ၊ အရိယာ နောပပဇ္ဇရေ”နှင့်အညီ အောက်အောက်ဘုံသို့
မပြန်တော့ရကား ထိုဗြဟ္မဘုံ၌သာ နိဋ္ဌ (ပြီးစီးသော) ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည်။ [ဣမ ဈာနာနာဂါမိ
သောတာပန္နာဒိကောတိ အဓိပ္ပာယော။-ဋီကာ။]

၂။ ဣမ ၊ပေ၊ တတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယီနော။ ။ဤကာမဘုံ၌ အရဟတ္တဖိုလ်ကို ဖြစ်စေ၍
အရဟတ္တဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို “ဣမ ပရိနိဗ္ဗာယီ”ဟု ဆို၏။ ဤကာမဘုံ၌
အနာဂါမ်ဖြစ်ပြီး၍ ထိုသုဒ္ဓါဝါသဘုံ၌ ပရိနိဗ္ဗာန်စံမည့်ပုဂ္ဂိုလ်ကို “တတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယီ”ဟု ဆိုသည်။

၃။ အပ္ပဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓါကုပ္ပေါဝ။ ။ပါဠိတော်စာအုပ်၌ “အပ္ပဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓါကုပ္ပေါဝ”ဟု ရှိ၏။ “ကုပ္ပေါဝ”
ဟု ရှိသော ပါဠိသာ “ပရိနိဗ္ဗာယီ”ဟူသော နောက်ပုဒ်နှင့် အစပ်တူ၏။ “အရဟတ္တဖိုလ်ကို
ထိုးထွင်း၍ မသိပဲ ပရိနိဗ္ဗာန်စံသလော”ဟု သကဝါဒီ မေးသည်။ ထို့နောက် “ယထာ မိဂေါ”
စသော ပဌမဥဒါဟရုဏ်သည် “န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ”

တဿ-ထိုအနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်၏။ အကုပ္ပပဋိဝေဓံ-အရဟတ္တဖိုလ်ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းကို၊ ဣစ္ဆန္တော-သည်၊ (ဟုတွာ၊ ပရဝါဒီ) ပဋိက္ခိပတိ၊ ယထာ မိဂေါတိ-အစရှိသော၊ ပဌမံ-သော၊ ဥဒါဟရဏံ-ဥဒါဟရဏံသည်၊ ပရဝါဒီဿ-၏ ဥဒါဟရဏံတည်း၊ ဒုတိယံ-သော၊ (ဥဒါဟရဏံ-သည်) သကဝါဒီဿ-၏ ဥဒါဟရဏံတည်း၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ဝါရတို့၌၊ သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တနတ္ထမေဝ-သည်သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

ဗြဟ္မစရိယကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီးပြီ။

xxxxxx

၃။ သြဓိသောကထာအပွင့်

၂၇၄။ ဣဒါနိ-ဗြဟ္မစရိယကထာကို ပြတော်မူပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ သြဓိသောကထာနာမ-သြဓိသောကထာမည်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဝါ-လတ်၊ တတ္ထ-ထိုသြဓိသောကထာ၌၊ ယေ-အကြင်ပရဝါဒီတို့သည်၊ သောတာပန္နာဒိနံ-သောတာပန်အစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ နာနာဘိသမယဝသေန-အမျိုးမျိုးသော သစ္စာလေးပါးတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဒုက္ခဒဿနာဒိဟိ-ဒုက္ခသစ္စာကို သိမြင်ခြင်းအစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ သြဓိသော သြဓိသော-တစ်ဖို့စီ တစ်ဖို့စီအားဖြင့်၊ ကိလေသပ္ပဟာနံ-ကိလေသာတို့ကို ပယ်ခြင်းကို၊ ဣစ္ဆန္တိ-ကုန်၏၊ (ကေ ဝိယ-အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကဲ့သို့နည်း၊) ဧတရဟိ-၌၊ သမ္ပိတိယာဒယော သေယျထာပိ-သမ္ပိတိယဂိုဏ်းသား

ဟု ဖြေပြီးနောက် ပရဝါဒီသည်ပင် ဆောင် ပြအပ်သော ဥဒါဟရဏံ ဖြစ်၏။ “ယထာ မိဂေါ၊ ဝေ၊ သသလ္လောဝ”စသော ဒုတိယဥဒါဟရဏံ ကား သကဝါဒီ၏ ဥဒါဟရဏံတည်း။

သြဓိသော။ ။အဝ+ဓာဓာတ်၊ ဣပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသော သြဓိသဒ္ဒါသည် အဖို့အစုအပိုင်းအခြားအနက်ကို ဟော၏။ သော-ကား နာဝိဘတ်၏ ကာရိယတည်း၊ သို့မဟုတ် သောပစ္စည်းတည်း၊ ထိုအဖို့အစုဟူသည်လည်း အလုံးစုံ အကုန် မဟုတ်ပဲ တစ်စိတ်တစ်ဒေသတည်း၊ ထို့ကြောင့် သြဓိသောကို “ဧကဒေသေန”ဟု ဖွင့်သည်၊ ဆိုလိုရင်းကား = ပရဝါဒီသည် သောတာပတ္တိမဂ်က ကိလေသာကို ပယ်ရာ၌ သစ္စာ ၄-ပါးကို လေးကြိမ်တိုင်တိုင် မြင်ရသည်ဟု အယူရှိသောကြောင့် သောတာပတ္တိမဂ် ပယ်ထိုက်သော ကိလေသာတို့တွင် ဒုက္ခသစ္စာကို မြင်ခြင်းအားဖြင့် တစ်ချို့ကိုသာ ပယ်၏၊ သမုဒယသစ္စာကို မြင်ခြင်းအားဖြင့် တစ်ချို့ကို ပယ်၏၊ ဤသို့လျှင် နိရောဓသစ္စာကို မြင်ခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဓဂ္ဂသစ္စာကို မြင်ခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း တစ်ချို့တစ်ချို့ကိုသာ ပယ်၏ဟု အယူရှိလေသည်။

အစရှိသည်တို့ကဲ့သို့တည်း။ တေသံ-ထိုပရဝါဒီတို့၏၊ တံ လဒ္ဓိ-ကို၊ ဘိန္ဒုတုံ-ဖျက်ဆီးခြင်းငှာ၊ ဩဓိသောတိ-အစရှိသော၊ ပုစ္ဆာ သကဝါဒီဿ၊ ပဋိညာ ပရဝါဒီဿ၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ အနုယောဂေါ သကဝါဒီဿ၊ ဧကဒေသေန-တစ်စိတ်အားဖြင့် သောတာပန္နာဒိဘာဝဿ-သောတာပန်အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်၏၊ အဘာဝတော-မရှိခြင်းကြောင့်၊ ပဋိက္ခေပေါ၊ ပရဝါဒီဿ၊ ဣမိနာ ဥပါယေန-ဤကပ်၍ သိကြောင်းဖြစ်သော နည်းဖြင့်၊ သဗ္ဗဝါရေသု-တို့၌၊ အတ္ထော-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

ဩဓိသောကထာဝတ္ထုနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီးပြီ။

xxxxx

၄။ ဟောတိကထာ

၁။ န သုတ္တာဟရဏကထာအပွင့်

၂၇၉။ ဣဒါနိ-ဩဓိသောကထာကို ဟောတော်မူပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ ဟောတိကထာနာမ-ဟောတိကထာမည်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဝါ-လတ်၊ တတ္ထ-ထိုဟောတိကထာ၌၊ ယေသံ-အကြင်ပရဝါဒီတို့၏၊ (လဒ္ဓိ ဟောတိ၌ စပ်)၊ ဈာနလာဘီ-ဈာန်ကို ရခြင်းရှိသော၊ ပုထုဇ္ဇနော-သည်၊ သစ္စာဘိသမယာ-သစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်း၍ သိရာကာလနှင့်၊ သဟ-တကွ၊ အနာဂါမိနာမ-အနာဂါမိမည်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်တော့၏၊ တဿ-ထိုဈာနလာဘီအနာဂါမိ၏၊ ဝါ-သည်၊ ပုထုဇ္ဇနကာလေယေဝ-ပုထုဇဉ်ဖြစ်ရာ အခါ၌ပင်၊ (ပုထုဇဉ်ဖြစ်တုန်းကပင်) ကာမရာဂဗျာပါဒါ-ကာမရာဂဗျာပါဒတို့ကို၊ ပဟိနာ-ပယ်အပ်ကုန်ပြီ၊ [ကာမရာဂ ဗျာပါဒတို့ကို ပယ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် သစ္စာ ၄-ပါးကို သိသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် အနာဂါမိအဖြစ်သို့ ရောက်သည်ဟူလို။] ဣတိ-သို့၊ ဧတရဟိ-၌၊ သမ္ပိတိယာနံ-သမ္ပိတိယဂိုဏ်းသားတို့၏၊ လဒ္ဓိသေယျထာပိ-ကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ) လဒ္ဓိ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ တေသံ-ထိုပရဝါဒီတို့၏၊ တံ လဒ္ဓိ-ကို၊ ဘိန္နိတုံ-ငှာ၊ ဟောတိ ပုထုဇ္ဇနောတိ-အစရှိသော၊ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ ပန-ကား၊ ဈာနဝိက္ခမ္ဘိတာနံ-ဈာန်ဖြင့် ခွာအပ်ပြီးကုန်သော၊ တေသံ-ထိုကာမရာဂဗျာပါဒတို့၏၊ ပရိယုဋ္ဌာနံ-ထက်ဝန်းကျင် တကြွခြင်းကို၊ အပဿန္တဿ-မမြင်သည်ဖြစ်၍၊ ပဋိညာ ပရဝါဒိဿ၊ ပန-ဆက်၊ ယသွာ-ကြောင့်၊ ဈာနဝိက္ခမ္ဘိတာနမ္ပိ-ဈာန်ဖြင့် ခွာအပ်ပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ တေသံ-ထိုကာမရာဂ ဗျာပါဒတို့ကို၊ အနာဂါမိမဂ္ဂေနေဝ-အနာဂါမိမဂ်ဖြင့်သာ၊ အစန္တံ-စင်စစ်၊ ပဟာနံ-ပယ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ တသွာ-ကြောင့်၊ ပုန၊ အစန္တန္တိအာဒိအနုယောဂေါ-အစရှိသောမေးစိစစ်ခြင်းသည်၊ သကဝါဒိဿ၊ တထာရူပဿ-သော၊ ပဟာနဿ-ပယ်ခြင်း၏၊ အဘာဝတော-ကြောင့်၊ ပဋိက္ခေပေါ-သည်၊ ဣတရဿ - သကဝါဒီမှ တစ်ပါးသော ပရ

ဟောတိကထာ။ ။ဤဟောတိကထာ၌ ပါဠိတော်သုတ်ပုဒ်ကို ဆောင်ပြခြင်း မရှိရာ ဖြစ်သော န သုတ္တာဟရဏကထာ၊ ပါဠိတော်သုတ်ပုဒ်ကို ဆောင်ပြရာဖြစ်သော သုတ္တာဟရဏကထာဟု ၂-မျိုး ရှိ၏။ သုတ္တာဟရဏကထာအတွက် အထူးမဖွင့်တော့ပဲ န သုတ္တာဟရဏကထာကိုသာ ဖွင့်ပြသည်။

ဝါဒီ၏ ပယ်ခြင်းတည်း။ ဝိက္ခမ္ဘေတီတိ-ဟူ၍၊ အစ္စန္တဝိက္ခမ္ဘနမေဝ-စင်စစ်ပယ်ခွာခြင်းကိုသာ၊ (အပြီးအပြတ် ခွာခြင်းကိုသာ) သန္ဓာယ၊ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ တတော-ထိုသို့မေးရာအခါမှ၊ ပရံ-၌၊ အနာဂါမိမဂ္ဂဋ္ဌေန-အနာဂါမိမဂ္ဂဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်နှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ ပုထုဇ္ဇနသံသန္ဓနံ - ပုထုဇ္ဇနကို နှိုးနှောခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ တံ - ထိုပုထုဇ္ဇနသံသန္ဓနသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ-သည်သာ။

၂၈၀။ တတော-ထိုပုထုဇ္ဇနသံသန္ဓနပြဿနာမှ၊ ပရံ-၌၊ အနာဂါမိဖလေသဏ္ဌာတီတိ-ဟူ၍၊ ပုဋ္ဌော-အပ်သည်၊ (သမာနော) ဈာနာနာဂါမိတံ^၁-ဈာန်အားဖြင့် အနာဂါမိ၏အဖြစ်ကို၊ သန္ဓာယ၊ (ပရဝါဒီ) ပဋိဇာနာတိ၊ အရဟတ္တေသဏ္ဌာတီတိ-ဟူ၍၊ ပုဋ္ဌော-အပ်သည်၊ (သမာနော) ဒဿနမဂ္ဂေန-သစ္စာ ၄-ပါးကို ရှေးဦးစွာ သိမြင်တတ်သော သောတာပတ္တိမဂ်သည်၊ ဥဇ္ဈာဂိယာနံ-အထက်ဗြဟ္မာဘုံ၌ ကပ်ရောက်ခြင်းအစရှိသော သံယောဇဉ်တို့ကို၊ ပဟာနာဘာဝတော-ပယ်ခြင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ (ပရဝါဒီ) ပဋိက္ခိပတိ၊ အပုဗ္ဗံ အစရိမံ တယောမဂ္ဂေ ဘာဝေတီတိ-ဟူ၍၊ ပုဋ္ဌော-အပ်သည်၊ (သမာနော) တထာရူပါယ-သော၊ (ထိုသို့မဂ် ၃-ပါးကို ဖြစ်စေနိုင်ခြင်းသဘောရှိသော) ဘာဝနာယ - ဝိပဿနာဘာဝနာ၏၊ အဘာဝါ-ကြောင့်၊ (ပရဝါဒီ) ပဋိက္ခိပတိ၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ပုဋ္ဌော-အပ်သည်၊ (သမာနော) တိဏ္ဏံ^၂-ကုန်သော၊ မဂ္ဂါနံ-အောက်မဂ်တို့၏၊ ကိစ္စသဗ္ဗာဝံ^၃-ကိလေသာတို့ကို ပယ်ခြင်းကိစ္စ၏ ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ သန္ဓာယ၊ (ပရဝါဒီ)

၁။ ဈာနာနာဂါမိတံ။ ။ဈာန်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ကာမရာဂ၊ ဗျာပါဒဟူသော နိဝရဏတို့ကို ပယ်ပြီး ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် “ပုထုဇ္ဇနော ကာမေသု ဝိတရာဂေါ”ဟု ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူသည်။ ထိုပုထုဇ္ဇနသည် တရားထူးရသောအခါ သောတာပန် သကဒါဂါမိ ဖြစ်နေဖွယ်မလို၊ အနာဂါမိဖိုလ်၌ တစ်ခါတည်း တည်တော့၏-ဟု ဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် “အနာဂါမိဖလေသဏ္ဌာတိ”ဟု မေးသောအခါ “အာမန္တာ”ဟု ဝန်ခံသည်။

၂။ တိဏ္ဏံ ၊ပေ၊ သဗ္ဗာဝံ။ ။“အပုဗ္ဗံ အစရိမံ (တစ်ပြိုင်နက်) တယော မဂ္ဂေ ဘာဝေတိ-ဖြစ်စေနိုင်သလော”ဟု ပဌမမေးတုန်းက ထိုသို့ ဖြစ်စေနိုင်သော ဘာဝနာမရှိသောကြောင့် “န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ”ဟု ပယ်၏။ ဒုတိယထပ်၍ မေးသောအခါ အနာဂါမိမဂ် တစ်ပါးတည်း ဖြစ်သော်လည်း သောတာပတ္တိမဂ် သကဒါဂါမိမဂ်နှင့် မိမိပြုထိုက်သော ကိလေသာပယ်ခြင်းကိစ္စကို အနာဂါမိမဂ်က ပြီးစေခြင်း၏ ထင်ရှားရှိသောကြောင့် “အာမန္တာ”ဟု ဝန်ခံသည်။

၃။ ကိစ္စသဗ္ဗာဝံ။ ။ကိစ္စဿ-ကိလေသာကို ပယ်ခြင်းကိစ္စ၏+သဗ္ဗာဝေါ-ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ စသော ၃-ပါးကို ပယ်ခြင်းသည် သောတာပတ္တိမဂ်၏ ကိစ္စတည်း။ ထိုကိစ္စကိုလည်း အနာဂါမိမဂ်က ပြီးစေနိုင်၏။ ကာမရာဂ၊ ဗျာပါဒတို့ကို နည်းပါးအောင် ပြုခြင်းသည် သကဒါဂါမိမဂ်၏ ကိစ္စတည်း။ ထိုကိစ္စကိုလည်း

ပဋိဇာနာတိ၊ သာမညဖလပုတ္တာသုပိ-သမဏ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ မဂ်၏ အကျိုး ဖိုလ်ကို မေးကြောင်းပုတ္တာတို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော-ပင်တည်း။

ကတမေန မဂ္ဂေနာတိ ° - ဟူ၍၊ ပုဋ္ဌော-အပ်သည်၊ (သမာနော) အနာဂါမိ မဂ္ဂေနာတိ-ဟူ၍၊ ဈာနာနာဂါမိတံ-အဖြစ်ကို၊ သန္ဓာယ၊ (ပရဝါဒိ) ဝဒတိ-ဖြေဆို ၏။ ပုန-တစ်ဖန်၊ သံယောဇနပုဟာနံ^၂-သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာ သီလဗ္ဗတပရာမာသ ဟူသော သံယောဇဉ်တို့ကို ပယ်ခြင်းကို၊ ပုဋ္ဌော-အပ်သည်၊ (သမာနော) အနာ ဂါမိမဂ္ဂေန-သည်၊ တိဏ္ဏံ-ကုန်သော၊ တေသံ ကိလေသာနံ-ထိုကိလေသာတို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ အပ္ပဟေယုတ္တာ-မပယ်ထိုက်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ပရဝါဒိ) ပဋိက္ခိ ပတိ၊ ဒုတိယံ-၂-ကြိမ်မြောက်၊ ပုဋ္ဌော-အပ်သည်၊ (သမာနော) ပဌမမဂ္ဂသေဝ- သောတာပတ္တိမဂ်၏ပင်၊ ဈာနာနာဂါမိမဂ္ဂဘာဝံ-အဖြစ်ကို၊ သန္ဓာယ၊ (ပရဝါဒိ) ပဋိဇာနာတိ^၃၊ [ဤ၌ “ဒုတိယံ ပုဋ္ဌော”အရ ပြဿနာသည် ပါဠိတော်၌ သုတ္တာ ဟရဏကထာဝယ် ပါဝင်သော ဒုတိယပြဿနာတည်း။] ဧတ္ထ-ဤဇောတိကထာ၌၊ သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ-သည်သာ၊ ဣတိ-အပြီး တည်း။

ဇောတိကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီးပြီ။

အနာဂါမိမဂ်က ပြီးစေနိုင်၏၊ မိမိပြုရမည့် ကာမရာဂ ဗျာပါဒတို့ကို အကြွင်းမရှိအောင် ပယ်ခြင်းကိုလည်း ပြီးစေနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် “တိဏ္ဏံ မဂ္ဂါနံ ကိစ္စသမ္ဘာဝံ”ဟု ဆိုသည်။

၁။ ကတမေန မဂ္ဂေန။ ။“ပုထုဇ္ဇနော ကာမေသု ဝိတရာဂေါ (ဈာန်ရပုထုဇဉ်သည်) သဟဓမ္မာဘိသမယာ (သစ္စာ ၄-ပါးကို သိသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက်) အနာဂါမိဖလေ သက္ကာတိ- လော”ဟု မေးသောအခါ “အာမန္တာ”ဟု ပရဝါဒိ ဝန်ခံ၏၊ ထို့နောက် အဘယ်မဂ်ကြောင့် တည်သနည်း”ဟု မေးသောအခါ “အနာဂါမိမဂ်ကြောင့်”ဟု ဖြေသည်။

၂။ ပုန သံယောဇနပုဟာနံ။ ။“အနာဂါမိမဂ်က သက္ကာယဒိဋ္ဌိ စသော သံယောဇဉ် သုံးပါးကို ပယ်သလော”ဟု မေးသောအခါ ထိုသုံးပါးသည် အနာဂါမိမဂ် ပယ်ထိုက်သော သံယောဇဉ်များ မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် “န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ”ဟု ဖြေသည်။

၃။ ဒုတိယံ ပုဋ္ဌော၊ ပေ၊ ပဋိဇာနာတိ။ ။သုတ္တာဟရဏကထာအတွင်း ရောက်မှ “အနာဂါမိမဂ္ဂေန သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၊ ပေ၊ ပဇောတိ”ဟု မေးအပ်သည်ကို “ဒုတိယံ ပုဋ္ဌော”ဟု ဆို သည်၊ ထိုသို့ မေးရာ၌ကား ဈာန်ရ အနာဂါမိဖြစ်၍ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ စသည်တို့ကိုလည်း ပယ်နိုင် ၏-ဟု ယူဆသောကြောင့် “အာမန္တာ”ဟု ဝန်ခံသည်။

၅။ သဗ္ဗမတ္ထိတိကထာ

၁။ ဝါဒယုတ္တိအဖွင့်

၂၈၂။ ဣဒါနိ-ဇဟတိကထာကို ဟောတော်မူပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ သဗ္ဗမတ္ထိတိ ဝါဒကထာနာမ-သဗ္ဗမတ္ထိတိဝါဒကထာမည်သည်၊ (အလုံးစုံရှိ၏ဟူသော ဝါဒကို ပြောဆိုရာအခန်းမည်သည်) ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုသဗ္ဗမတ္ထိတိဝါဒကထာ၌၊ ယေသံ-အကြင်ပရဝါဒီတို့၏၊ (လဒ္ဓိ၌ စပ်၊) ယံကိဉ္စိ ရှုပ် အတိတာနာဂတပစ္စုပ္ပန်၊ ပေ၊ အယံ ဝုစ္စတိ ရှုပ်ကွနွေတိအာဒိဝစနတော-အစရှိသော စကားတော်ကို ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊ သဗ္ဗေပိ-လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အတိတာဒိဘေဒါ-အတိတ်အစရှိသော အပြားရှိကုန်သော၊ ဓမ္မာ-တရားတို့သည်၊ ခန္ဓသဘာဝံ-ခန္ဓာ၏ သဘောကို၊ န ဝိဇဟန္တိ-မစွန့်ကုန်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သဗ္ဗ-အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော တရားအားလုံးသည်၊ အတ္ထိယေဝနာမ-ရှိသည်သာမည်၏၊ ဣတိ-သို့၊ လဒ္ဓိ-သည်၊ (ဟောတိ-၏၊ ကာ ဝိယ-အဘယ်အယူကဲ့သို့နည်း၊) ဧတရဟိ-၌၊ သဗ္ဗမတ္ထိဝါဒါနံ-အလုံးစုံအကုန်ရှိ၏ဟု ပြောဆိုကြောင်းအယူရှိသော ရဟန်းတို့၏၊ (လဒ္ဓိ) သေယျထာပိ-ကဲ့သို့တည်း၊ တေသံ-ထိုပရဝါဒီတို့၏၊ လဒ္ဓိဝိသော ဓနတ္ထံ-အယူကို သုတ်သင်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ သဗ္ဗမတ္ထိတိ-ဟူသော၊ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ ဝုတ္တပ္ပကာရာယ-ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊ လဒ္ဓိယာ-၌၊ ဌတ္တာ-တည်၍၊ ပဋိညာ-သည်၊ ဣတရဿ-သကဝါဒီမှ တစ်ပါးသော ပရဝါဒီ၏ ဝန်ခံခြင်းတည်း။

သဗ္ဗတ္ထာတိ^၂-အစရှိသော ပါဌ်ဖြင့်၊ [စာအုပ်တို့၌ “သဗ္ဗထာ”ဟု ပါဌ်ဖျက်ရှိ၏။] သဗ္ဗသ္မိ-အလုံးစုံသော၊ သရီရေ-ကိုယ်၌၊ [သဗ္ဗတ္ထ၏ အဖွင့်။] သဗ္ဗ-အလုံးစုံ

၁။ သဗ္ဗမတ္ထိဝါဒါနံ။ ။ရုပ်ဖြစ်စေ၊ နာမ်ဖြစ်စေ စင်စစ်အားဖြင့် ပစ္စုပ္ပန်တရားသာ ထင်ရှားရှိ၏၊ အတိတ်တရား အနာဂတ်တရားတို့ကား ထင်ရှားမရှိ၊ သို့သော် ပရဝါဒီကား “ရုပ်ဆိုလျှင် ပစ္စုပ္ပန်ရုပ် ထင်ရှားသကဲ့သို့ အတိတ် အနာဂတ်ရုပ်တို့လည်း ယခုအချိန်၌ ထင်ရှားရှိလျက်ပင်”ဟု ယူဆ၏၊ ထိုပရဝါဒီကို “သဗ္ဗမတ္ထိဝါဒရှိသူ”ဟု ခေါ်သည်၊ ဝဒန္တိ ဧတေနာတိ ဝါဒေါ-ပြောဆိုကြောင်း အယူ၊ သဗ္ဗ အတ္ထိတိ+ဝါဒေါ ဧတေသံတိ သဗ္ဗမတ္ထိဝါဒါ။

၂။ သဗ္ဗတ္ထာတိ။ ။“ခန္ဓာကိုယ်တစ်ခုလုံး၌ အလုံးစုံရှိသလော၊ ဥပမာ - ခန္ဓာကိုယ်၏ ဦးခေါင်းပိုင်း၌ ခြေထောက်များရှိကြသလော၊ ခန္ဓာကိုယ်၏ နောက်ကျောဘက်၌ ဖျက်လုံးရှိသလော”စသည်တည်း၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် “သဗ္ဗဒါ၊ သဗ္ဗေန၊ သဗ္ဗေသု”တို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဋီကာကြည့်၍ သိပါ။

သည်။ အတ္ထိ-ရှိသလော၊ ကုတိ-သို့၊ ပုစ္ဆတိ-မေး၏။ သဗ္ဗဒါတိ-အစရှိသော ပါဠိဖြင့်၊ သဗ္ဗသ္မိ-သော၊ ကာလေ-အခါ၌၊ သဗ္ဗ-သည်၊ အတ္ထိ-လော၊ ကုတိ-သို့၊ ပုစ္ဆတိ၊ သဗ္ဗေန သဗ္ဗန္တိ-အစရှိသော ပါဠိဖြင့်၊ သဗ္ဗေန-သော၊ အာကာရေန-အခြင်းအရာ အားဖြင့်၊ သဗ္ဗ-သည်၊ အတ္ထိ-လော၊ ကုတိ-သို့၊ ပုစ္ဆတိ၊ သဗ္ဗေသုတိ-အစရှိသော ပါဠိဖြင့်၊ သဗ္ဗေသု-ကုန်သော၊ ဓမ္မေသု-တရားတို့၌၊ သဗ္ဗ-သည်၊ အတ္ထိ-လော၊ ကုတိ-သို့၊ ပုစ္ဆတိ။

အယောဂန္တိ-ကား၊ အယုတ္တံ-ယှဉ်ဖက် မဟုတ်သည်ကို၊ (ကတွာ သဗ္ဗမတ္တိတိ၌ စပ်)၊ ဟိ-ချဲ့၊ နာနာသဘာဝိနံ-အမျိုးမျိုးသော သဘောရှိသော အရာဝတ္ထုတို့၏၊ ယောဂေါ-ယှဉ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ-ရှိ၏။ ဧကသဘာဝဿ-တစ်ခုသော သဘော ရှိသော အရာဝတ္ထု၏၊ (ယောဂေါ-သည်၊) န (ဟောတိ-မရှိ၊) ကုတိ-ကြောင့်၊ ကုမသ္မိ ပဉ္စေ-၌၊ ရူပံ-ကို၊ ဝေဒနာယ-ဝေဒနာနှင့်၊ ဝါ-မှ၊ (အနာနံ-မထူးသည်ကို၊ ဧကလက္ခဏမေဝ-တူသော လက္ခဏာရှိသည်ကိုသာ၊ ကတွာ-ပြု၍လည်းကောင်း၊) ဝေဒနံ-ကို၊ ရူပေန-ရုပ်နှင့်၊ ဝါ-မှ၊ အနာနံ-ကို၊ ဧကလက္ခဏမေဝ-ကိုသာ၊ ကတွာ ဝါ-ပြု၍လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗ-အလုံးစုံသည်၊ အတ္ထိ-လော၊ ကုတိ-သို့၊ ပုစ္ဆတိ၊ ယမ္မိ နတ္ထိ တမ္မတ္တိတိ^၂-ဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ (ပုစ္ဆတိ၌ စပ်)၊ ဆဌခန္ဓာဒိကံ-ခြောက်ခုမြောက် ခန္ဓာအစရှိသည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ သသဝိသာဏာဒိကံ ဝါ-ယုန်ချိုအစရှိသည် မူလည်း ဖြစ်သော၊ ကိဗ္ဗိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ယံ-အကြင်အရာဝတ္ထုသည်၊ နတ္ထိ-

၁။ အယောဂန္တိ အယုတ္တံ။ ။ပါဠိတော်၌ “အယောဂန္တိ ကတွာ-ယှဉ်ဖက် မမှီး၊ တစ်ခု တည်းသာပြု၍၊ သဗ္ဗ အတ္ထိ-အလုံးစုံရှိသလော”ဟု သကဝါဒီ မေး၏။ ဆိုလိုရင်းကား - “ရုပ်၌ အလုံးစုံရှိသလော”ဟု မေးရာ၌ ရုပ်တစ်ခြား၊ ဝေဒနာတစ်ခြား စသည်ဖြစ်၍ “န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ”ဟု ဖြေခဲ့ပြီ၊ ဤအမေးကား ရုပ်တစ်ခြား ဝေဒနာတစ်ခြား စသည်ဖြင့် (ပူးတွဲဘက်ဟု သဘောမထားပဲ) ရုပ်နှင့်ဝေဒနာ စသည်ကို မကွဲမပြား တစ်သားတည်းဟု သဘောထား၍ မေးအပ်သော အမေးတည်း။ ထိုသို့လည်း မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် “န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ”ဟုပင် ပရဝါဒီ ဖြေသည်။ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဉ်တို့နှင့် တစ်ခုတည်း ပြုရာ၌လည်း နည်းတူသိပါ။

၂။ ယမ္မိ နတ္ထိ တမ္မတ္တိတိ။ ။ပရဝါဒီသည် “သဗ္ဗ အတ္ထိ-အားလုံး ရှိ၏”ဟု ဆိုသော ကြောင့် “မရှိတာ မရှိ-အားလုံးအရှိချည်း”ဟု ဆိုရာရောက်၏။ ထို့ကြောင့် “မရှိတာလည်း ရှိသလော”ဟု သကဝါဒီ မေးသည်။ ဥပမာ - ခြောက်ခုမြောက် ခန္ဓာမည်သည် မရှိနိုင်၊ အသင်ပရဝါဒီအလိုအားဖြင့် “ခြောက်ခုမြောက် ခန္ဓာတစ်မျိုး ရှိသလော” ဤသို့ စသည်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ “ယုန်ချိုရှိသလော”စသည်ဖြင့်လည်းကောင်း မေးလိုရင်း ဖြစ်သည်။

မရှိ၊ ကုတိ-ဤသို့၊ သိဒ္ဓ-ထင်ရှား၏၊ တေ-အသင်ပရဝါဒီ၏၊ (မတိယာ-အလိုအားဖြင့်) တမ္ဗိ-ထိုမရှိသော အရာဝတ္ထုသည်လည်း၊ အတ္ထိ-သလော၊ ကုတိ-သို့၊ ပုစ္ဆတိ။

သဗ္ဗမတ္ထိတိ ယာ ဒိဋ္ဌိ၊ ပေ၊ ဟေဝ မတ္ထိတိ ကုမိနာ-ဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်၊ ကုဒ်-ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ (သကဝါဒီ၊) ပုစ္ဆတိ-၏၊ (ကိ-နည်း၊) တေ-အသင်ပရဝါဒီ၏၊ သဗ္ဗမတ္ထိတိ-အလုံးစုံရှိ၏ဟူသော၊ ယာ သော ဒိဋ္ဌိ-အကြင်အယူသည်၊ (အတ္ထိ) သာ ဒိဋ္ဌိ-သည်၊ အယာထာဝကတ္တာ-မဟုတ်မမှန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-မှားသော အယူတည်း၊ ကုတိဇဝံ-သို့လည်းကောင်း၊ အမှာကံ-အကျွန်ုပ်တို့၏၊ ယာ ဒိဋ္ဌိ-သည်၊ (အတ္ထိ) သာ ဒိဋ္ဌိ-သည်၊ ယာထာဝကတ္တာ-ဟုတ်မှန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ-မှန်သော အယူတည်း၊ ကုတိ ဇဝံ-ဤသို့လည်းကောင်း၊ တဝ-အသင်ပရဝါဒီ၏၊ သမယေ-အယူ၌၊ အတ္ထိ-လော၊ ကုတိ-သို့၊ (သကဝါဒီ) ပုစ္ဆတိ၊ ကုတရော-သကဝါဒီမှတစ်ပါးသော ပရဝါဒီသည်၊ သဗ္ဗေသု-လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဧတေသု နယေသု-ဤနည်းတို့၌၊ ဝုတ္တပ္ပကာရာယ-သော၊ အတ္ထိတာယ-ရှိသည်၏အဖြစ်၏၊ အဘာဝတော-မရှိခြင်းကြောင့်၊ ပဋိက္ခိပတိ။

ပန-ဆက်၊ သဗ္ဗေသုပိ-လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ကုမေသု နယေသု-တို့၌၊ အာဇာနာဟိ နိဂ္ဂဟန္တိ-အစရှိသော စကားကို၊ အာဒိ ကတွာ-အစပြု၍၊ သဗ္ဗော-သော၊ ကထာမဂ္ဂဘေဒေါ-စကားလမ်းကြောင်း၏ အထူးအပြားကို၊ ဝိတ္ထာရတော-အားဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ ကုတိ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ-ဤသဗ္ဗမတ္ထိတိကထာ၌၊ တာဝ-ကာလသံသန္ဓနစသည်မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဌာ-အပ်သော) ဝါဒယုတ္တိတည်း၊ ဝါ-ဝါဒ၏ သင့် မသင့်ကို မေးစိစစ်ရာကထာတည်း။

xxxxx

၂။ ကာလသံသန္ဓနအပ္ပဋ္ဌာ

၂၈၃-၂၈၄။ ကုဒါနိ-ဝါဒယုတ္တိကထာကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ အတိတံ အတ္ထိတိ-အတိတံ အတ္ထိအစရှိသော၊ ကာလသံသန္ဓန-ကာလကို နှီးနှောခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုကာလသံသန္ဓနကထာ၌၊ အတိတံ အတ္ထိတိအာဒိကံ-အစရှိသော သံသန္ဓနသည်၊ သုဒ္ဓိကသံသန္ဓန-ခန္ဓာစသည်မဖက် သက်သက်သော ကာလသံသန္ဓနတည်း၊ အတိတံ ရူပံ အတ္ထိတိအာဒိကံ-အစရှိသော သံသန္ဓနသည်၊ ခန္ဓဝယေန-ခန္ဓာနှင့် စပ်သဖြင့်၊ ကာလသံသန္ဓန-ကာလသံသန္ဓနတည်း။

၂၈၅။ ပစ္စုပ္ပန် ရူပံ အပ္ပိယံ ကရိတွာတိ-ကား၊ အတိတာနာဂတံ-အတိတ် အနာဂတံဖြစ်သော ရုပ်ကို၊ ပဟာယ-ပယ်၍၊ ပစ္စုပ္ပန်ရူပမေဝ-ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်ကိုသာ၊ အပ္ပိယံ-မခွဲခြား တစ်သားတည်းအားဖြင့် သက်ရောက်စေထိုက်သည်ကို၊ အဝိဘဇိတဗွဲ-မခွဲခြား မဝေဖန်အပ်သည်ကို၊ ကရိတွာ-ပြု၍၊ (ဧသေသေ စသည်၌ စပ်)၊ ရူပဘာဝံ ဇဟတီတိ ပဉ္စေ-အစရှိသော ပြဿနာ၌၊ နိရုဒ္ဓဿာပိ-ချုပ်ပြီးလည်း ဖြစ်သော၊ ရူပဿ-ရုပ်၏၊ ရူပက္ခန္ဓသင်္ဂဟိတတ္တာ-ရူပက္ခန္ဓာဖြင့် သိမ်းယူရေတွက် အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ပရဝါဒီ-သည်)၊ ပဋိက္ခိပတိ-၏ ရူပဘာဝံ န ဇဟတီတိ-အစရှိသော၊ ပဋိလောမပဉ္စေပိ-ပဋိလောမပြဿနာ၌လည်း၊ ရူပက္ခန္ဓေန-ဖြင့်၊ သင်္ဂဟိတတ္တာဝ-သိမ်းယူရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ ပဋိဇာနာတိ-၏၊ ဩဒါတံ ဝတ္ထံ^၂ အပ္ပိယံ ကရိတွာတိ ဧတ္ထ-ဟူသော ပြဿနာ၌၊ သဗ္ဗ-သော၊ ဝတ္ထံ-အဝတ်သည်၊ ဩဒါတံ-ဖြူသည်၊ ကိဉ္ဇာပိ န (ဟောတိ)-အကယ်၍ကား မဟုတ်ပါပေ၊ ပန-သို့သော်လည်း၊ ဣမိနာ-ဤပရဝါဒီသည်၊ ဝတ္ထန္တိ-ဝတ္ထံဟူ၍၊ အဝတွာ-မဆိုပဲ၊ ဩဒါတံ ဝတ္ထံ အပ္ပိယံ ကရိတွာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တေ-ဆိုအပ်သော်၊ သကဝါဒီနာ-သည်၊ ဧကတ္ထတာ-တူသောအနက်ရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ အနုညာတာ-အာမန္တာဟု ခွင့်ပြုအပ်ပြီ၊ ဩဒါတဘာဝံ ဇဟတီတိပဉ္စေ-၌၊ ဝဏ္ဏဝိဂမံ-အဆင်း၏ ကင်းခြင်းကို၊ သန္ဓာယ၊ ပဋိညာ၊ သကဝါဒီဿ၊ ပန-ကား၊ ဝတ္ထဘာဝံ ဇဟတီတိ ဧတ္ထ-ဟူသော ပြဿနာ၌၊ ပညတ္တိယာ-အဝတ်ဟူသော ပညတ်၏၊ အဝိဂတတ္တာ-မကင်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဋိက္ခေပေါ-သည်၊ တဿေဝ-ထိုသကဝါဒီ၏ပင် ပယ်ခြင်းတည်း၊ ပဋိလောမေပိ-ပဋိလောမပြဿနာ၌လည်း၊ ဧသေဝနယော။

၁။ အပ္ပိယံ ကရိတွာ။ ။အပ္ပိယံကို အနုဋီကာ၌ “ပစ္စုပ္ပန်ရူပဘာဝါနံ (ပစ္စုပ္ပန်အဖြစ်၊ ရုပ်အဖြစ်တို့၏) သမာနာဓိကရဏတ္တာ ဧကသ္မိယေဝ ဝိသယေ (ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်ဟူသော တစ်ခုတည်းသော အနက်၌ပင်) အပ္ပေတဗွဲ (သက်ရောက်စေထိုက်သည်ကို) ဝစီဂေါစရံ (ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်ဟူသော စကားလုံး၏ ကျက်စားရာအနက်အဖြစ်သို့) ပါပေတဗွဲ”ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုအဖွင့်ကို ကြည့်၍ “အပ္ပိယံ၌ ရောက်ခြင်းအနက်ဟော အပ္ပဓာတ်၊ ဣပစ္စည်း၊ ကာရိတ်ကျေဟု သိရ၏၊ ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်ဟူသော အနက်၌ တစ်မျိုးတည်းကို နှုတ်ဖြင့် ပြောစရာအဖြစ်သို့ ရောက်စေထိုက်”ဟု ဆိုသဖြင့် “ပစ္စုပ္ပန်တစ်ခြား၊ ရုပ်တစ်ခြားဟု မခွဲခြားထိုက်”ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏၊ ထို့ကြောင့် “အဝိဘဇိတဗွဲ”ဟု အဋ္ဌကထာ ဖွင့်သည်။ [ရှေ့ပညတ္တာနုယောဂအဖွင့်၌လည်း ဤပုဒ်ကို ဖွင့်ခဲ့ပြီ။]

၂။ ဩဒါတံ ဝတ္ထံ။ ။အဖြူရောင်တစ်ခြား အဝတ်တစ်ခြားဟု မခွဲခြားပဲ “ဖြူသော အဝတ် (အဝတ်ဖြူ)”ဟု စကားတစ်လုံးတည်းဖြင့် သုံးစွဲနိုင်သည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်စေအပ်သည်ကို “အပ္ပိယံ ကရိတွာ”ဟု ဆိုသည်။

၂၈၆။ အတိတ် အတိတဘာဝံ န ဇဟတီတိ-အတိတ်ံ ပေ၊ န ဇဟတိဟူ၍၊ ပုဋ္ဌော၊ (သမာဓော-သော်၊ အတိတ်ံ-အတိတ်ံသည်၊ အတိတဘာဝံ-အတိတ်ံ၏ အဖြစ်ကို) ယဒိ ဇဟေယျ-အကယ်၍ စွန့်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) အနာဂတံဝါ-အနာဂတ် သည်သော်လည်းကောင်း၊ ပစ္စုပ္ပန်ဝါ-သည်သော်လည်းကောင်း၊ သိယာ-၏၊ ဣတိ- သို့၊ မညမာဓော-မှတ်ထင်သည်၊ (ဟုတွာ) ပဋိဇာနာတိ၊ ပန-ကား၊ အနာဂတံ အနာဂတဘာဝံ န ဇဟတီတိ-ဟူ၍၊ ပုဋ္ဌော၊ (သမာဓော၊ အနာဂတံ-အနာဂတ် သည်၊ အနာဂတဘာဝံ-အနာဂတ်၏အဖြစ်ကို) ယဒိ န ဇဟေယျ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) အနာဂတမေဝ-အနာဂတ်ချည်းသာ၊ အဿ-ဖြစ်ရာ၏၊ ပစ္စုပ္ပန္နဘာဝံ-ပစ္စုပ္ပန်၏ အဖြစ်သို့၊ န ပါပုဏေယျ-မရောက်တော့ရာ၊ ဣတိ၊ မညမာဓော ပဋိက္ခိပတိ၊ ပစ္စုပ္ပန္နပဉ္စေပိ-ပစ္စုပ္ပန္နပြဿနာ၌လည်း၊ အတိတဘာဝံ-အတိတ်ံ၏အဖြစ်သို့၊ အနာ ပဇ္ဇနဒေါသော-မရောက်ခြင်းဟူသော အပြစ်သည်၊ သိယာ၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်ထင် သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဋိက္ခိပတိ၊ အနုလောမပဉ္စေသုပိ-တို့၌လည်း၊ ဣမိနာဝ နယေန-ဖြင့်သာ၊ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၂၈၇။ ဧဝံ-သို့၊ သုဒ္ဓိကနယံ-ခန္ဓာစသည် မဖက် သက်သက်သော ကာယသံ သန္ဓနနည်းကို၊ ဝတ္တာ-ဟောတော်မူပြီး၍၊ ပုန၊ ခန္ဓဝသေန-ခန္ဓာနှင့်စပ်သဖြင့်၊ ဒဿေတု-ငှာ၊ အတိတ်ံ ရူပတိအာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ တံ သဗ္ဗံ-ထိုအလုံးစုံသော စကားရပ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ပါဠိအနုသာရေနေဝ- ပါဠိတော်ကို အစဉ်လျှောက်သဖြင့်ပင်၊ ဇာနိတု-သိခြင်းငှာ၊ သက္ကာ-၏။

xxxxx

ဝစနသောနေအပ္ပဋ္ဌ

၂၈၈။ ဣဒါနိ-ကာလသံသန္ဓနကို ဖွင့်ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ အတိတ်ံ နွတ္တိတိ အာဒိ-အစရှိသော၊ ဝစနသောနော-သဒ္ဓါကို သုတ်သင်ကြောင်းစကားသည်၊ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုဝစနသောနေကထာ၌၊ ဟဉ္စိ အတိတ်ံ နွတ္တိတိ-ဟူသော ပါဠိ၏၊ အတိတ်ံ-အတိတ်ံတရားသည်၊ ယဒိ နော အတ္ထိ-အကယ်၍ မရှိအံ့၊ (ဧဝံသတိ- သော်) ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ အတိတ်ံ အတ္ထိတိ မိစ္ဆာတိ-ကား၊ အတိတ်ံစ-အတိတ်ံ လည်း ဟုတ်၏၊ တံ-ထိုအတိတ်ံတရားဟူသည်၊ အတ္ထိစ-ရှိဆဲလည်း ဟုတ်၏၊ ဣတိ-ဤစကားသည်၊ မိစ္ဆာဇေ-အမှားသာတည်း၊ တညေဝ အနာဂတံ၊ တံ ပစ္စုပ္ပန္န တိ-ဟူ၍၊ ပုဋ္ဌော၊ (သမာဓော) အနာဂတကွဏေယေဝ-အနာဂတ်ခဏ၌သာ၊ အဿ-ထိုအနာဂတ်တရား၏၊ ပစ္စုပ္ပန္နတာယ-ပစ္စုပ္ပန်၏အဖြစ်၏၊ အဘာဝံ-မရှိ ခြင်းကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ကာလနာနတ္ထေန-ကာလတို့၏ ထူးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊

ပဋိက္ခိပတိ၊ ဒုတိယံ-၂-ကြိမ်မြောက်၊ ပုဋ္ဌော၊ (သမာနော) ယံ-အကြင်တရားသည်၊ ဥပ္ပါဒတော-ဥပါဒ်သည်မှ၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေ့၌၊ အနာဂတံ-သည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ တဿ-ထိုအနာဂတ်တရား၏၊ ဥပ္ပန္နကာလေ-ခဏတ္တယသို့ ရောက်ရာအခါ၌၊ ပစ္စုပ္ပန်တ္တာ-ပစ္စုပ္ပန်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဋိဇာနာတိ-၏။

ဟုတွာ ဟောတိ^၁ ဟုတွာ ဟောတီတိ-ကား၊ [“ယဒေတံ”^၂ ကို နောက်မှ “အနာဂတံ ဝါ၊ ပစ္စုပ္ပန် ဝါ”တို့နှင့် တွဲမည်။] အနာဂတံ-အနာဂတ်သည်၊ ဟုတွာ-၍၊ ပစ္စုပ္ပန်-သည်၊ ဟောတိ၊ ကတိ-သို့၊ ဝဒတာ^၃-ပြောဆိုသော၊ တယာ^၄-အသင် ပရဝါဒီသည်၊ တညေဝ^၅-ထိုတရားသည်ပင်၊ အနာဂတံ-တည်း၊ တံ (ဧဝ)-ထိုအနာဂတ်တရားသည်ပင်၊ ပစ္စုပ္ပန်-တည်း၊ ကတိ လဒ္ဓိဝသေန^၆-ဤသို့သော အယူ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အနာဂတံ ဝါ-အနာဂတ်မူလည်းဖြစ်သော၊ ပစ္စုပ္ပန် ဝါ-ပစ္စုပ္ပန်မူလည်း ဖြစ်သော၊ ယဒေတံ (ယံ ဧတံ)-အကြင်တရားကို၊ [ဝုတ္တံ၌ စပ်၊] ဝါ-အကြင်တရား သည်၊ ဟုတွာ-အနာဂတ်အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်ပြီး၍၊ ဟောတိ^၁-ပစ္စုပ္ပန်အဖြစ်ဖြင့် တစ်ဖန်

၁။ ဟုတွာ ဟောတိ။ ။ပါဠိတော်၌ ဤဝါကျသည် ၂-ထပ် ဆက်လျက်ရှိ၏၊ ၂-ထပ် ဆက်သော်လည်း အနက်အဓိပ္ပာယ်မှာ တစ်မျိုးတည်း မဟုတ်၊ ပဌမဝါကျအတွက် “ယဒေတံ ၊ပေ၊ အနာဂတံ ဝါ ပစ္စုပ္ပန် ဝါ ဟုတွာ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ”ဟု အနိယမအဖြစ်ဖြင့် ဖွင့်၍ ဒုတိယ ဝါကျအတွက် “ကိ တေ တမ္ပိ ဟုတွာ ဟောတီတိ”ဟု နိယမအဖြစ်ဖြင့် ဖွင့်သည်။

၂။ ယဒေတံ ၊ပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။ယဒေတံကို “အနာဂတံ ဝါ ပစ္စုပ္ပန် ဝါ”နှင့် တွဲ၊ ထိုအတွက် နှိုက်ကာ၌ “အနာဂတံ အနာဂတံ ဟုတွာ ၊ပေ၊ ဟောတီတိ”ဟုလည်းကောင်း၊ “တဿ ပစ္စုပ္ပန် ပစ္စုပ္ပန် ဟောန္တံ ၊ပေ၊ ပစ္စုပ္ပန် ဟောတီတိ”ဟုလည်းကောင်း အနာဂတံ ဝါအတွက် တစ်မျိုး၊ ပစ္စုပ္ပန် ဝါအတွက် တစ်မျိုး၊ ဤသို့ နှစ်မျိုးခွဲ၍ ဖွင့်၏၊ ထိုအဖွင့်များကို ပါဠိတော်လာ ရှေ့ “ဟုတွာ ဟောတိ”၏ အဖွင့်များဟု မှတ်ပါ။

၃။ တယာ ၊ပေ၊ ဝဒတာ။ ။ပါဠိတော်၌ “အနာဂတံ ဟုတွာ ပစ္စုပ္ပန် ဟောတိ-လော”ဟု မေးတုန်းက “အာမန္တာ”ဟု ဝန်ခံသောကြောင့် တိုက်ရိုက် မဆိုသော်လည်း ဆိုရာ ရောက်၏၊ ထို့ကြောင့် “တယာ ဝဒတာ-ထိုသို့ ဆိုသော အသင်ပရဝါဒီ”ဟု သုံးနှုန်းသည်။

၄။ တညေဝ ၊ပေ၊ လဒ္ဓိဝသေန။ ။ဤအယူလည်း တိုက်ရိုက်မပါ၊ တညေဝ အနာဂတံ၊ တံ ပစ္စုပ္ပန်တိ”ဟု မေးတုန်းက “အာမန္တာ”ဟု ဝန်ခံသောကြောင့် “ထိုအယူ၏အစွမ်းဖြင့်”ဟု သုံးနှုန်းသည်ဟု မှတ်ပါ၊ ထိုအယူအားဖြင့် “ထိုအနာဂတ်တရားသည် ထိုပစ္စုပ္ပန်တရားဖြစ် ၏”ဟု အနာဂတ်တရားနှင့် ပစ္စုပ္ပန်တရားကို တစ်ပါးတည်းအဖြစ်ဖြင့် ယူသည်။

၅။ ပဌမ ဟုတွာ ဟောတိ။ ။ဤအဖွင့်များကို ထောက်၍ ပဌမ ဟုတွာ ဟောတိကို “ယံ-အကြင်အနာဂတ်တရားသည်၊ ဟုတွာ-အနာဂတ်အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်ပြီး၍၊ ဟောတိ-ပစ္စုပ္ပန် အဖြစ်ဖြင့် တစ်ဖန်ဖြစ်လာ၏၊ (တစ်နည်း) ယံ-အကြင်ပစ္စုပ္ပန်တရားသည်၊ ဟုတွာ-ရှေ့၌ အနာ

ဖြစ်၏။ ကိ-အသို့နည်း၊ တေ-အသင်ပရဝါဒီ၏အလိုအားဖြင့်၊ တမ္ပိ-ထိုအနာဂတ်
တရားသည်လည်း၊ ဟုတ္တာ-အနာဂတ်အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်၍၊ ဟောတိ-ပစ္စုပ္ပန်အဖြစ်
ဖြင့် ဖြစ်သလော၊ ဣတိ-သို့ သကဝါဒီ မေး၏။

ဣတရော-သကဝါဒီမှ တစ်ပါးသော ပရဝါဒီသည်၊ ဟုတ္တာ-အနာဂတ်အဖြစ်
ဖြင့် ဖြစ်ပြီး၍၊ ဘူတဿ-ပစ္စုပ္ပန်အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်သောတရား၏၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဝါ-
ထပ်၍၊ ဟုတ္တာ-အနာဂတ်အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်၍၊ အဘာဝတော-ပစ္စုပ္ပန်အဖြစ်ဖြင့် မဖြစ်
နိုင်ခြင်းကြောင့်၊ န ဟေဝန္တိ-ဟူ၍၊ ပဋိက္ခိပတိ-၏၊ ဒုတိယ-မြောက်၊ ပုဋ္ဌော၊
(သမာနော) ယသ္မာ-ကြောင့်၊ တံ-ထိုတရားသည်၊ အနာဂတ်-သည်၊ ဟုတ္တာ၊
ပစ္စုပ္ပန်-သည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်လသော်၊ ဟုတ္တာ ဟောတိတိ-ဟူ၍၊ သဒ္ဓိ-ခေါ်ဝေါ်အပ်
သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂတံ-ရောက်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ပဋိဇာနာတိ-၏။ ။ ဤအဋ္ဌ
ကထာအဖွင့်ဖြင့် နောက် “ဟုတ္တာ ဟောတိ”အတွက် အဓိပ္ပာယ် မထင်ရှားသေး၊
ထို့ကြောင့် ဋီကာ ဖွင့်လိမ့်မည်။]

ဂတ်အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်၍၊ ဟောတိ-ပစ္စုပ္ပန်အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်၏ ဤသို့ အနာဂတ် ဝါ ပစ္စုပ္ပန် ဝါကို
ကြည့်၍ ပါဠိတော် ၂-နည်း အနက်ပေးပါ။

၁။ ကိ တေ တမ္ပိ ဟုတ္တာ ဟောတိ။ ။ဤအဖွင့်သည် ပါဠိတော်၌ လာသော
နောက် “ဟုတ္တာ ဟောတိ”၏ အဖွင့်ဖြစ်သော ပုစ္ဆာစကားတည်း၊ တမ္ပိကိုလည်း “ယဒေတံ
အနာဂတ် ဝါ ပစ္စုပ္ပန် ဝါ”နှင့် ထပ်မံအောင် ၂-နည်းစွဲပါ၊ တမ္ပိ၌ ဝိ-ဖြင့် “ယဒေတံ အနာဂတ်
ဝါ ပစ္စုပ္ပန် ဝါ ဟုတ္တာ ဟောတိ”ကို ပေါင်းသည်။

၂။ ဣတရော ပေ၊ ပဋိက္ခိပတိ။ ။ဣတရော ပဋိက္ခိပတိ - ပရဝါဒီသည် တစ်ပါး
တည်းက အနာဂတ်၌ ဖြစ်၍ ပစ္စုပ္ပန်၌ ဖြစ်ပြီးသည့်နောက်၌ “ထပ်၍ အနာဂတ်ဖြစ်၍ ပစ္စုပ္ပန်
မဖြစ်နိုင်ခြင်းကြောင့် (တရားတစ်ပါးတည်းက ၂-ခါ မဖြစ်နိုင်ခြင်းကြောင့်)” ပယ်သည်၊ ဤအလို
“ပဋ္ဌမ ဟုတ္တာ ဟောတိ”အရနှင့် ဒုတိယ ဟုတ္တာ ဟောတိအရသည် တစ်မျိုးတည်းသာဟု
မှတ်ပါ။

၃။ ဒုတိယ ပုဋ္ဌော။ ။ပါဠိတော်ဝယ် “ဟုတ္တာ ဟောတိ၊ ဟုတ္တာ ဟောတိ”ဟု ပဋ္ဌမ
မေးရာ၌ “န ဟေဝံ ဝတ္ထုဗ္ဗေ”ဟု ပယ်ပြီးနောက် ထိုပြဿနာ ထပ်လာပြန်၏၊ ဤပြဿနာ၌
ကား “ပဋ္ဌမ ဟုတ္တာ ဟောတိ”အရနှင့် “ဒုတိယ ဟုတ္တာ ဟောတိ”အရကို အနိယမ-နိယမ
အားဖြင့် မခွဲတော့ပဲ အနာဂတ်၌ ဖြစ်ပြီး၍ ပစ္စုပ္ပန်၌ ဖြစ်ဆဲတရားကို “ဟုတ္တာ ဟောတိ
ဟုတ္တာ ဟောတိ”ဟု ဆိုသည်။

ဒုတိယ ဟုတ္တာ ဟောတိ။ ။ဤသို့ အနိယမ နိယမ မခွဲပဲ တစ်မျိုးတည်းအဖြစ်ဖြင့်
သုံးနှုန်းလျှင် အဘယ်ကြောင့် “ဟုတ္တာ ဟောတိ၊ ဟုတ္တာ ဟောတိ”ဟု ၂-ထပ် ဆိုရပါသနည်းဟု
မေးဖွယ်ရှိ၏၊ မူလဋီကာ၌ “တံ ဟုတ္တာ ဘူတံ ပစ္စုပ္ပန် ပေ၊ သင်္ချံ ဂတံ၊ တသ္မာ ဒုတိယမ္ပိ
ဟုတ္တာ ဟောတိတိ ဝစနံ အရဟတိ”ဟု ဖွင့်သည်။

အထ-ဝန်ခံပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ နံ-ထိုပရဝါဒီကို၊ သကဝါဒီ-သည်၊ တေ-သင်၏ အလိုအားဖြင့်၊ အနာဂတ်-သည်၊ ဟုတွာ-ပစ္စုပ္ပန်-သည်၊ ဟောန္တံ-သော်၊ ဟုတွာ ဟောတီတိ-ဟူ၍၊ သဒ္ဓိ-သို့၊ ဂတံ-သော၊ တံ-ထိုတရားသည်၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဝါ-နောက်ထပ်၊ ဟုတွာ-အနာဂတ်ဖြစ်၍၊ ယဒိ ဟောတိ-အကယ်၍ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်၊ န ဟုတွာ န ဟောတိ၌ စပ်၊) အနာဂတ်-သည်၊ န ဟုတွာ-မဖြစ်မူ၍၊ ပစ္စုပ္ပန်-သည်၊ န ဟောန္တံ-သော်၊ န ဟုတွာ-မဖြစ်မူ၍၊ န ဟောတိ-မဖြစ်၊ ဣတိ-သို့၊ သဒ္ဓိ-သို့၊ ဂတံ-သော၊ ယံ သသဝိသာဏံ-အကြင်ယုန်ချီသည်၊ (အတ္ထိ၊) တေ-သင်၏အလိုအားဖြင့်၊ တမ္ဗိ-ထိုယုန်ချီသည်လည်း၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ န ဟုတွာ-ကြောင့်၊ န ဟောတိ ကိ-လော၊ ဣတိ အဓိပ္ပာယေန-အားဖြင့်၊ န ဟုတွာ န ဟောတိ၊ န ဟုတွာ န ဟောတီတိ-ဟူသော၊ ပဉ္စ-ကို၊ ပုစ္ဆတိ။

ဣတရော-သကဝါဒီမှ တစ်ပါးသော ပရဝါဒီသည်၊ ယံ-အကြင်ယုန်ချီသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ တံ-ထိုယုန်ချီသည်၊ နတ္ထိတာယဇေ-မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ အနာဂတ်-သည်၊ န ဟုတွာ-၍၊ ပစ္စုပ္ပန်-သည်၊ န ဟောတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ န ဟုတွာ န ဟောတိနာမ-မည်သည်၊ တာဝ ဟောတု-ဖြစ်ပါစေဦးတော့၊ ဝါ-ရှိပါစေဦးတော့၊

အနုဋီကာ။ ။ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ တဿာ ပုန ဟုတွာ ဘူတဿ (အနာဂတ်ဖြစ်၍ ပစ္စုပ္ပန်ဝယ် ထပ်၍ ဖြစ်ပြီးသော ထိုတရားမှာ) ပုန ဟုတွာ ဟောတိဘာဝေါ နတ္ထိ (နောက်ထပ် အနာဂတ်ဖြစ်၍ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်စရာ မရှိတော့) ပုနပ္ပုနံ ဉပေတဗ္ဗတာယ ပန (သို့သော် ထပ်၍ ထပ်၍ သိစေထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) ဒုတိယံ တတော ပရံပိ တထာ ဝတ္ထဗ္ဗတံ အရဟတိ (၂-ကြိမ်မြောက်လည်းကောင်း၊ ထို့ထက်ပိုလွန်၍လည်းကောင်း ထိုဟုတွာ ဟောတိအတိုင်း ဆိုသင့်သည်၏အဖြစ်ကို ထိုက်သည်) ဣတိ အာမန္တာတိ ပဋိဇာနာတိ (ထို့ကြောင့် ဟုတွာ ဟောတိ ၂-ထပ်အတွက် အရမကွဲသောကြောင့် “အာမန္တာ”ဟု ဝန်ခံနိုင်သည်။

၁။ အထ နံ သကဝါဒီ။ ။ဤသကဝါဒီပုဒ်သည် ပဉ္စ ပုစ္ဆတိ၏ ကတ္တားတည်း၊ “ယဒိ တေ တံ”၌ ယဒိသည် “ပုန ဟုတွာ ဟောတိ”ဝယ် ဟောတိ၌ စပ်ရသော ပရိကပ္ပဝါတ်တည်း၊ တံသည် သဒ္ဓိ ဂတံနှင့် အရတူသော “ပုန ဟုတွာ ဟောတိ”၏ ကတ္တားတည်း၊ စာအုပ်တို့၌ သဒ္ဓိ ဂတံ နောက်ဝယ် ပိုဒ် မရှိစေသင့်၊ ယဒိ၏ စပ်ရာ ဟောတိကြိယာရောက်မှ ပိုဒ်ရှိပါစေ၊ ဤ “ယဒိ ဟေ၊ ဟောတိ”ကို “ပရိကပ္ပဝါကျ”ဟု သီးခြားခဲ့ပါ။

၂။ ယံ အနာဂတံ ဟေ၊ န ဟောတိ။ ။ဤ ၂-ဝါကျကို ပရိကပ္ပဝါကျ၏ တွဲဘက် နိစ္ဆယဝါကျဟု ခွဲပါ၊ ထိုတွင် “ယံ ဟေ၊ သသဝိသာဏံ”သည် အနိယမဝါကျ၊ “ကိ တေ ဟေ၊ န ဟောတိ”သည် နိယမဝါကျတည်းဟု ခွဲပါ၊ ဤသို့ ဝါကျခွဲ၍ အနက်ပေးမှ အဓိပ္ပာယ် နားလည် နိုင်ပါလိမ့်မည်။

ပန-သို့သော်လည်း၊ အဿ-ထိုယုန်ချို၏၊ ပန-တစ်ဖန်၊ န ဟုတွာ-အနာဂတ်အဖြစ်
ဖြင့် မဖြစ်မူ၍၊ န ဟောတိဘာဝေါ-ပစ္စုပ္ပန်အဖြစ်ဖြင့် မဖြစ်သည်၏ အဖြစ်သည်။
ကုတော-အဘယ်မှာ ရှိနိုင်အံ့နည်း၊ ဣတိ - သို့၊ မညမာနော - မှတ်ထင်သည်၊
(ဟုတွာ) ပဋိက္ခိပတိ-၏။

တညေဝ^၂၊ ပေ၊ အတိတန္တိ ပဉ္စေပိ-ဟူသော ပြဿနာ၌လည်း၊ အဿ-ထို
တရား၏၊ ပစ္စုပ္ပန်ကွဏေယေဝ-ပစ္စုပ္ပန်ခဏ၌ပင်၊ အတိတတာယ-အတိတ်နာ
မည်၏ အဖြစ်၏၊ အဘာဝံ-မရှိခြင်းကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ကာလနာနတ္တာ-ကာလအား
ဖြင့် ထူးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဋိက္ခိပတိ။

ဒုတိယပဉ္စေ-၌၊ ပုဋ္ဌော-မေးအပ်သော ပရဝါဒီသည်၊ (ပဋိဇာနာတိ၌ စပ်၊)
ယံ-အကြင်တရားသည်၊ အတိတဘာဝတော-အတိတ်၏အဖြစ်မှ၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊
ပစ္စုပ္ပန္နံ-သည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ တဿေဝ-ထိုပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော တရား၏ပင်၊ အတိ
တတ္တာ-ကြောင့်၊ ပဋိဇာနာတိ၊ ဟုတွာ ဟောတိ၊ ဟုတွာ ဟောတိတိ-ကား၊ ပစ္စုပ္ပန္နံ-
သည်၊ ဟုတွာ-၍၊ အတိတံ^၂-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒတာ-ဆိုသော၊
တယာ-အသင်ပရဝါဒီသည်၊ (ပုတ္တံ၌ စပ်၊) တညေဝ-ထိုတရားသည်ပင်၊ ပစ္စုပ္ပန္နံ-
တည်း၊ တံ (ဧဝ)-ထိုပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော တရားသည်ပင်၊ အနာဂတံ-တည်း၊ ဣတိ
လဒ္ဓိဝသေန-ဖြင့်၊ ပစ္စုပ္ပန္နံ ဝါ-မူလည်းဖြစ်သော၊ အတိတံ ဝါ-မူလည်းဖြစ်သော၊
ယဒေတံ (ယံဧတံ)-အကြင်တရားကို၊ [ပုတ္တံ၌ စပ်၊] ဝါ-အကြင်တရားသည်၊ [ဟော
တိ၌ စပ်၊] ဟုတွာ-ရှေး၌ ပစ္စုပ္ပန်အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်ပြီး၍၊ ဟောတိ-အတိတ်အဖြစ်ဖြင့်
တစ်ဖန်ဖြစ်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ပုတ္တံ၊ တေ-သင်၏ အလိုအားဖြင့်၊ တမ္ပိ-ထိုပစ္စုပ္ပန်တရား

၁။ ဣတရော၊ ပေ၊ ပဋိက္ခိပတိ။ ။ဣတရောကို ပဋိက္ခိပတိ၌ စပ်၊ ထိုအတွင်း၌ “ယံ
နတ္ထိ၊ ပေ၊ တာဝ ဟောတု”ကို အနိယမ နိယမဝါကျဟု ခွဲ၍ “တာဝ ဟောတု”တိုင်အောင်
ထို ၂-ဝါကျလုံးသည် (အနုညာအနက်ဟော တာဝကို ထောက်၍) အနုညာဝါကျ (ခွင့်ပြုစကား)
တည်းဟု နာမည်တပ်ပါ၊ “ပန ဟုတွာ န ဟောတိဘာဝေါ စသော ဝါကျကို (ကုတော
ထောက်၍) ပဋိက္ခေပဝါကျဟု နာမည်တပ်ပါ၊ ဤသို့ ခွဲပြီး၍ အနက်ထင်သောအခါ အဓိပ္ပာယ်
ရှင်းလင်းပါလိမ့်မည်။

၂။ တညေဝ ပစ္စုပ္ပန္နံ၊ တံ အတိတံ။ ။ပါဠိတော်ဝယ် အနာဂတံနှင့် ပစ္စုပ္ပန္နံကို တွဲ၍
တစ်ခန်း (တစ်ဝါရ၊) ပစ္စုပ္ပန်နှင့် အတိတ် တွဲ၍ တစ်ခန်း (တစ်ဝါရ၊) အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်
အတိတ် တွဲ၍ တစ်ခန်း (တစ်ဝါရ၊)-ဟု ၃-ဝါရရှိ၏၊ ထိုတွင် ဒုတိယဝါရဝယ် “ပစ္စုပ္ပန္နံ ဟုတွာ
အတိတံ ဟောတိ”ဟူသော ပဌမပြဿနာကို အာမန္တာဟု ဖြေပြီး၍ “တညေဝ ပစ္စုပ္ပန္နံ တံ
အတိတံ”ဟူသော ဤဒုတိယပြဿနာကို ရှေးဦးစွာ ပယ်၏၊ နောက်ထပ်မေးသောအခါ ဝန်ခံ၏၊
အားလုံး ပါဠိသွားပုံ အဓိပ္ပာယ် ယူရပုံကို အနာဂတ်နှင့် ပစ္စုပ္ပန် တွဲ၍ ပြရာ ပဌမဝါရကို
နည်းမှီ၍ သိနိုင်လောက်ပြီ။

သည်လည်း၊ ဝါ-ထိုအတိတ်တရားသည်လည်း၊ ဟုတ္တာ-ပစ္စုပ္ပန်အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်ပြီး၍၊
ဟောတိ ကိ-အတိတ်အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်သလော၊ ဣတိ-ဤသို့ သကဝါဒီ မေး၏၊
ဣတရော-သကဝါဒီမှ တစ်ပါးသော ပရဝါဒီသည်၊ ဟုတ္တာ-ပစ္စုပ္ပန်အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်
ပြီး၍၊ ဘူတဿ-အတိတ်အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်သော တရား၏၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဟုတ္တာ-
ပစ္စုပ္ပန်အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်၍၊ အဘာဝတော-အတိတ်အဖြစ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ န
ဟေဝံတိ-ဟူ၍၊ ပဋိက္ခိပတိ၊ ဒုတိယပဉ္စေ-၌၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ တံ-ထိုတရားသည်၊
ပစ္စုပ္ပန်၊ ဟုတ္တာ၊ အတိတ်၊ ဟောန္တံ-သော်၊ ဟုတ္တာ ဟောတိတိ-ဟူ၍၊ သဒ္ဓိ၊ ဂတံ-
၏၊ တသ္မာ၊ ပဋိဇာနာတိ။

အထ-ဝန်ခံရာ ထိုအခါ၌၊ နံ-ထိုပရဝါဒီကို၊ သကဝါဒီ-သည်၊ တေ-သင်၏အလို
အားဖြင့်၊ တညေဝ-ထိုတရားသည်ပင်၊ ပစ္စုပ္ပန်-သည်၊ ဟုတ္တာ-၍၊ အတိတ်-သည်၊
ဟောန္တံ-သော်၊ ဟုတ္တာ ဟောတိတိ-ဟူ၍၊ သဒ္ဓိ၊ ဂတံ၊ (တံ-ထိုတရားသည်)၊ ပုန၊
ဟုတ္တာ-ပစ္စုပ္ပန်အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်ပြီး၍၊ ယဒိ ဟောတိ-အကယ်၍ အတိတ်အဖြစ်ဖြင့်
ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်၊ န ဟုတ္တာ နဟောတိ၌ စပ်)၊ ပစ္စုပ္ပန်-သည်၊ န ဟုတ္တာ-
မူ၍၊ အတိတ်-သည်၊ ဟောန္တံ-လသော်၊ န ဟုတ္တာ၊ န ဟောတိတိ-ဟူ၍၊ သဒ္ဓိ-
သို့၊ ဂတံ-သော၊ ယံ သသဝိသာဏံ-အကြင်ယုန်ချိုသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တေ-အားဖြင့်၊
တမ္ပိ-ထိုယုန်ချိုသည်လည်း၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဝါ-ထပ်၍၊ န ဟုတ္တာ-မဖြစ်မူ၍၊ န
ဟောတိ ကိ-မဖြစ်သလော၊ ဣတိ အဓိပ္ပာယေန-ဖြင့်၊ န ဟုတ္တာ န ဟောတိ၊ န
ဟုတ္တာ န ဟောတိတိ-ဟူသော၊ ပဉ္စ ပုစ္ဆတိ။

ဣတရော-သည်၊ ယံ-အကြင်တရားသည်၊ နတ္ထိ၊ တံ-ထိုတရားသည်၊ နတ္ထိ
တာယဇေ-မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ ပစ္စုပ္ပန်-သည်၊ န ဟုတ္တာ-မူ၍၊ အတိတ်-
သည်၊ န ဟောတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ န ဟုတ္တာ န ဟောတိနာမ-မည်သည်၊ တာဝ
ဟောတု-ဖြစ်ပါစေဦးတော့၊ ဝါ-ရှိပါစေဦးတော့၊ ပန-သို့သော်လည်း၊ အဿ-ထို
ယုန်ချို၏၊ ပုန၊ န ဟုတ္တာ-ပစ္စုပ္ပန်၌ မဖြစ်မူ၍၊ န ဟောတိဘာဝေါ-အတိတ်၌
မဖြစ်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ ကုတော-အဘယ်မှာ ရှိအံ့နည်း၊ ဣတိ-သို့၊ မညမာ
နော၊ (ဟုတ္တာ)၊ ပဋိက္ခိပတိ။

ဥဘယံ-ပစ္စုပ္ပန်၊ အတိတ် ၂-ပါးစုံကို၊ ဧကတော-တစ်ပေါင်းတည်း၊ ကတွာ-
ပြု၍၊ အာဂတေ-လာသော၊ တတိယပဉ္စေ-၌လည်း၊ ဣမိနာဝ ဥပါယေန-ဤ
နည်းဖြင့်သာ၊ ယောဇနာ-ပုဒ်အနက်တို့ကို ယှဉ်စေခြင်းကို၊ ကာတဗ္ဗာ။

၁။ ဥဘယံ ဧကတော ကတွာ။ ။ပါဠိတော်ဝယ် “အနာဂတံ ဟုတ္တာ ပစ္စုပ္ပန်ံ ဟော
တိ၊ ပစ္စုပ္ပန်ံ ဟုတ္တာ အတိတ်ံ ဟောတိ”ဟု လာသော တတိယဝါရ ရှိ၏၊ ထိုတတိယဝါရဝယ်

အပရော နယော-ထို့ပြင် တစ်နည်းကား၊ တညေဝ-ထိုတရားသည်ပင်၊ အနာဂတ်-သည်၊ (ယဒိ ဟောတိ-အံ၊) တံ (ဧဝ)-ထိုအနာဂတ်တရားသည်ပင်၊ ပစ္စုပ္ပန်-သည်၊ ယဒိ (ဟောတိ)-အံ၊ (ဧဝံသတိ-သော၊) အနာဂတဿ-အနာဂတ်တရား၏၊ ပစ္စုပ္ပန်-၌၊ ဝုတ္တော-သော၊ ဟောတိဘာဝေါ-ဟောတိ၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ပစ္စုပ္ပန်ဿ-ပစ္စုပ္ပန်တရား၏၊ အနာဂတေ-၌၊ ဝုတ္တော-သော၊ ဟုတ္တာဘာဝေါ-ဟုတ္တာ၏အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ အာပဇ္ဇတိ^၂-ဖြစ်နေ၏၊ ဧဝံသန္တေ^၃-သော၊ အနာဂတဓိ-အနာဂတ်တရားသည်လည်း၊ ဟုတ္တာ ဟောတိနာမ-ဟုတ္တာ ဟောတိမည်၏၊ ပစ္စုပ္ပန်ပိ-ပစ္စုပ္ပန်တရားသည်လည်း၊ ဟုတ္တာ ဟောတိယေဝနာမ^၄-ဟုတ္တာ ဟောတိပင် မည်၏၊ တေန^၅-ကြောင့်၊ ဝါ-ထိုသို့ အနာဂတ်တရား၏လည်း ဟုတ္တာ ဟောတိမည်သည်၏အဖြစ်၊ ပစ္စုပ္ပန်တရား၏လည်း ဟုတ္တာ ဟောတိပင် မည်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တံ-အသင်ပရဝါဒီကို၊ ပုစ္ဆာမ-မေးပါကုန်၏၊ (ကိ-နည်း၊) တေ-အသင်ပရဝါဒီ၏ အလိုအားဖြင့်၊ ဧတေသု-ဤအနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်တရားတို့တွင်၊ ဧကေကံ-တစ်ပါးပါးသော တရားသည်၊ ဟုတ္တာ ဟောတိ၊ ဟုတ္တာ ဟောတိ ကိ-

“တညေဝ အနာဂတံ၊ တံ ပစ္စုပ္ပန်၊ တံ အတိတန္တိ”ဟူသော ပြဿနာကို တတိယပြဿနာဟု ဆိုသည်။ တတိယဖြစ်ရခြင်းမှာလည်း ရှေ့ ၂-ဝါရ၌ ဤပြဿနာမျိုး လာခဲ့၏။ ထိုပြဿနာ ၂-ရပ်ကို ထောက်သောကြောင့်တည်း။

၁။ ယဒိ ဩပေ၊ ပစ္စုပ္ပန်။ ။“တညေဝ+တံ”ဟူသော စကားသည် (ကမ္မဓာရည်းသမာသ် ပြုရာ၌ကဲ့သို့) အရတူရာ၌ သုံးစွဲအပ်သော စကားတည်း။ ထို့ကြောင့် “ယဒိ ဩပေ၊ ပစ္စုပ္ပန်-အကယ်၍ အနာဂတ်တရားသည်ပင် ပစ္စုပ္ပန်တရား၊ ပစ္စုပ္ပန်တရားသည်ပင် အနာဂတ်တရား ဖြစ်အံ့”ဟု ပရိကပ္ပ ပြုသည်။

၂။ အနာဂတဿ ဩပေ၊ အာပဇ္ဇတိ။ ။ဤသို့ အနာဂတ်တရားနှင့် ပစ္စုပ္ပန်တရားသည် အရတူ ဖြစ်နေလျှင် ဟုတ္တာ ဟောတိဟူသော ပါဠိ၌ “ဟုတ္တာသည် အနာဂတ်တရားအတွက် ဖြစ်၍ ဟောတိသည် ပစ္စုပ္ပန်တရားအတွက် ဖြစ်၏”ဟု ခွဲခြားထားသော်လည်း အနာဂတ်တရားနှင့် ပစ္စုပ္ပန်တရားက တစ်ခုတည်းသာ ဖြစ်နေသောကြောင့် အနာဂတ်တရားလည်း ပစ္စုပ္ပန်၌ ဆိုအပ်သော ဟောတိအဖြစ် ဖြစ်၍ ပစ္စုပ္ပန်တရားသည်လည်း အနာဂတ်၌ ဆိုအပ်သော ဟုတ္တာအဖြစ် ဖြစ်နေ၏။

၃။ ဧဝံ သန္တေ ဩပေ၊ ယေဝနာမ။ ။ဤသို့ဖြစ်လျှင် အနာဂတ်တရားလည်း ဟုတ္တာ ဟောတိ အမည်ရ၍၊ ပစ္စုပ္ပန်တရားလည်း ဟုတ္တာ ဟောတိပင် အမည်ရနေသည်။

၄။ တေန တံ ပုစ္ဆာမ ဩပေ၊ ဟောတီတိ။ ။“ဟုတ္တာ ဟောတိ”ဟု ဧကဝုစ်ဖြင့် ဆိုသောကြောင့် အနာဂတ်တရား ပစ္စုပ္ပန်တရား ၂-မျိုးလုံး “ဟုတ္တာ ဟောတိ”မဖြစ်နိုင်၊ ထို ၂-မျိုးတွင် တစ်မျိုးမျိုးသော တရားသာ “ဟုတ္တာ ဟောတိ ဟုတ္တာ ဟောတိ ဖြစ်သလော” ဤသို့ တံ ပုစ္ဆာမ-အသင့်ကို မေးပါကုန်၏ဟု သကဝါဒီ ဆိုသည်။

ဟုတ္တာ ဟောတိ ဟုတ္တာ ဟောတိမည်သလော၊ ဣတိ-သို့၊ (ပုစ္ဆမ၊) ဣတရော-
သကဝါဒီမှ တစ်ပါးသော ပရဝါဒီသည်၊ တညေဝ အနာဂတ် တံ ပစ္စုပ္ပန်-ဟူသော၊
ပဉ္စေ-၌၊ ပဋိက္ခိတ္တနယေနော^၁-ပယ်အပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာ၊ ပဋိက္ခိတ္တ-၍၊
ပုန-ဖန်၊ ပုဋ္ဌော-သည်၊ (သမာနော) ဒုတိယေ-သော၊ ပဉ္စေ-၌၊ ပဋိညာတနယေ
နေဝ^၂-ဝန်ခံအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်ပင်၊ ပဋိဇာနာတိ^၃။

အထ-ဝန်ခံရာ ထိုအခါ၌၊ နံ-ထိုပရဝါဒီကို၊ သကဝါဒီ-သည်၊ (ပုစ္ဆတိ၌ စပ်၊)
တညေဝ အနာဂတ်၊ တံ ပစ္စုပ္ပန်-ဟူသော၊ ပဉ္စာဝသေန-ပြဿနာနှင့်စပ်သဖြင့်၊
တေသု-ထိုအနာဂတ်တရား၊ ပစ္စုပ္ပန်တရားတို့တွင်၊ ဧကေကံ-တစ်ပါးတစ်ပါးကို၊
(ပဋိဇာနန္တံ၊ ပုစ္ဆတိ၌ စပ်၊) ဟုတ္တာ ဟောတိ ဟုတ္တာ ဟောတိ-ဟူ၍၊ ပဋိဇာနန္တံ-
ဝန်ခံသည်ကို၊ (ပုစ္ဆတိ၌ စပ်၊ တစ်နည်း၊) ပဋိဇာနန္တံ-ဝန်ခံသော၊ နံ-ထိုပရဝါဒီကို၊
ပုရိမံ-ရှေး၌ဖြစ်သော၊ ပဋိက္ခိတ္တပဉ္စ^၄-ပယ်အပ်ပြီးသော ပြဿနာကို၊ ပရိဝတ္တိတ္တာ-
ပြောင်းပြန် ပြန်၍၊ (“ဟုတ္တာ ဟောတိ”ကို “န ဟုတ္တာ န ဟောတိ”ဟု ပြောင်းပြန်
ပြန်၍) ပုစ္ဆန္တော-မေးလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ န ဟုတ္တာ န ဟောတိ၊ န ဟုတ္တာ
န ဟောတိ-ဟူ၍၊ ပုစ္ဆတိ။

၁။ ဣတရော၊ ပေ၊ ပဋိဇာနာတိ။ ။ပရဝါဒီသည် အပရော နယော၏ ရှေ့နည်း၌
ပယ်အပ်ပြီးသော နည်းအတိုင်း ပဌမပြဿနာကို ပယ်၍၊ ထပ်၍ မေးအပ်သောအခါ ဒုတိယ
ပြဿနာတုန်းက ဝန်ခံအပ်ခဲ့သော နည်းအတိုင်း ဝန်ခံသည်။

၂။ ပဋိက္ခိတ္တနယေနော။ ။ရှေ့နည်း၌ ပယ်ခြင်း၏အကြောင်းကို ပြရာဝယ် “ဟုတ္တာ
ဘူတဿ (အနာဂတ်ဖြစ်ခဲ့၍ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သောတရား၏) ပုန ဟုတ္တာ အဘာဝတော (ထပ်၍
ဟုတ္တာ ဘာဝ မဖြစ်နိုင်သောကြောင့်)ဟု ကာလကွဲခြင်းကို အကြောင်းပြ၏၊ ထို့ကြောင့် မှီကာ၌
“ပဋိက္ခိတ္တနယေနာတိ ကာလနာနတ္ထေန”ဟု ဖွင့်သည်။

၃။ ပဋိညာတနယေနော။ ။ဝန်ခံခြင်းအကြောင်းကို ပြရာဝယ် “ယံ ဥပ္ပါဒတော ပုဗ္ဗေ
အနာဂတ် အဟောသိ၊ တဿ ဥပ္ပန္နကာလေန ပစ္စုပ္ပန်တ္တာ-ရှေး၌ အနာဂတ်ဖြစ်ခဲ့သော တရား
သည် ခဏတ္တယသို့ ရောက်သောအခါ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သောကြောင့်”ဟု ကာလကွဲသော်လည်း
အနက်အရ မကွဲခြင်းကို အကြောင်းပြ၏၊ ထို့ကြောင့် မှီကာ၌ “ပဋိညာတနယေနာတိ အတ္တာ
နာနတ္ထေန”ဟု ဖွင့်သည်။

၄။ ပုရိမံ ပဋိက္ခိတ္တပဉ္စ။ ။ပါဠိတော်၌ “ဟုတ္တာ ဟောတိ၊ ဟုတ္တာ ဟောတိ”ဟူသော
ပြဿနာသည် ၂-ထပ် ပါ၏၊ ထိုတွင် ဒုတိယပြဿနာကို “အာမန္တာ”ဟု ဝန်ခံ၍ ပဌမပြဿနာ
ကို “န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ”ဟု ပယ်၏၊ ထိုသို့ ပယ်အပ်သော ပဌမပြဿနာကို “ပုရိမံ ပဋိက္ခိတ္တ
ပဉ္စ”ဟု ဆိုသည်၊ ထို “ဟုတ္တာ ဟောတိ”ကို ပြောင်းပြန် ပြန်၍ “န ဟုတ္တာ န ဟောတိ”ဟု
မေးသောကြောင့် “ပရိဝတ္တိတ္တာ ပုစ္ဆန္တော”ဟု ဆိုသည်။

တဿ-ထို န ဟုတွာ န ဟောတိ စသော ပြဿနာ၏။ အတ္ထော-အနက်ကား၊ တယာ-အသင်ပရဝါဒီသည်။ တညေဝ အနာဂတံ တံ ပစ္စုပ္ပန္နန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တေ-ဆိုအပ်သော်၊ (ဆိုအပ်ရာ၌) ပဌမပဉ်-ကို၊ ပဋိက္ခိပန္နေန-ပယ်လသော်၊ (တစ်နည်း) ပဋိက္ခိပန္နေန-သော၊ တယာ-သည်၊ အနာဂတဿ-အနာဂတ်တရား၏၊ ဟောတိ ဘာဝေါ-ဟောတိ၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ပစ္စုပ္ပန္နဿ-ပစ္စုပ္ပန်တရား၏၊ ဟုတွာ ဘာဝေါစ-ဟုတွာ၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ပဋိက္ခိတ္ထော-နန-ပယ်အပ်ပြီး မဟုတ်လော၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ အနာဂတ်တရား၏ ဟောတိ၏အဖြစ်၊ ပစ္စုပ္ပန်တရား၏လည်း ဟုတွာ၏အဖြစ်၏ ပယ်အပ်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်) အနာဂတ်-အနာဂတ်တရားသည်၊ န ဟောတိနာမ-န ဟောတိမည်၏၊ ပစ္စုပ္ပန္န-ပစ္စုပ္ပန်တရားသည်၊ န ဟုတွာနာမ-န ဟုတွာမည်၏။

စ-သည်သာ မကသေး၊ ဒုတိယပဉ္စေ-၌၊ တညေဝ အနာဂတံ တံ ပစ္စုပ္ပန္နန္တိ-ဟူသော ပြဿနာကို၊ ပဋိညာတံ-ပြီ၊ ဧဝံသန္တေ-သော်၊ (ထိုအနာဂတ်သည်ပင် ထိုပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်လသော်) အနာဂတဓ္မိ-အနာဂတ်တရား တစ်ပါးသည်လည်း၊ န ဟုတွာ န ဟောတိနာမ-န ဟုတွာ န ဟောတိမည်၏၊ ပစ္စုပ္ပန္နဓ္မိ-သည်လည်း၊ န ဟုတွာ န ဟောတိယေဝနာမ-ပင်မည်၏၊ တေန-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ တစ်ပါးတည်း

၁။ တဿတ္ထော။ ။ဤတဿတ္ထော၏ နယ်သည် “ဒုတိယပဉ္စေ စ၊ ပေ၊ န ဟုတွာ န ဟောတိတိ”တိုင်အောင်တည်း၊ ဤ၌ ဣတိကို တဿတ္ထော၏ နိဂုံးဟု မှတ်၍ “ဣတိ တဿ အတ္ထော”ဟု ပြန်လှည့်၍ စပ်ပါ၊ စာအုပ်တို့၌ “နန၊ ပေ၊ ပဋိက္ခိတ္ထောတိ”ဟု ဣတိသဒ္ဒါ တွေ့ရ၏၊ တဿတ္ထော၏ နယ်မကုန်သေးသောကြောင့် ထိုဣတိသဒ္ဒါ မလိုသေး၊ ရှေးနိဿယ၌လည်း မပါ။

၂။ နန တယာ၊ ပေ၊ ပဋိက္ခိတ္ထော။ ။ပါဠိတော်ဝယ် “တညေဝ အနာဂတံ၊ တံ ပစ္စုပ္ပန္နန္တိ”ဟူသော ပြဿနာသည် ၂-ထပ်ပါ၏၊ ထိုတွင် ပဌမပြဿနာကို “န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ”ဟု ပယ်၏၊ ထိုသို့ ပယ်သော ပရဝါဒီသည် အနာဂတ်တရား၏ ဟောတိအဖြစ် (ဖြစ်ဆဲအဖြစ်) ကို ပယ်၏၊ ပစ္စုပ္ပန်တရား၏ ဟုတွာအဖြစ် (ဖြစ်၍ဟူသော အဖြစ်) ကို ပယ်သည်၊ ထိုသို့ ပယ်သောကြောင့် “အနာဂတံ န ဟောတိနာမ-အနာဂတ်တရားသည် န ဟောတိမည်၏” ဖြစ်ဆဲ မမည်-ဟူလို၊ “ပစ္စုပ္ပန္န န ဟုတွာနာမ-ပစ္စုပ္ပန်တရားသည် န ဟုတွာမည်၏” ဖြစ်၍ မမည်-ဟူလို။

၃။ ဒုတိယပဉ္စေ စ။ ။ဤပြဿနာ၌ကား “တညေဝ အနာဂတံ၊ တံ ပစ္စုပ္ပန္နန္တိ”ကို “အာမန္တာ”ဟု ဝန်ခံ၏၊ “ဧဝံသန္တေ-ထိုအနာဂတ်သည်ပင် ထိုပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်လျှင်” အနာဂတ်နှင့် ပစ္စုပ္ပန် ၂-ခုပေါင်းမိမှ “ဟုတွာ ဟောတိ” ဖြစ်၏၊ အနာဂတ်တစ်ခုတည်းဖြစ်လျှင် “ဟုတွာ ဟောတိ” မမည်၊ ပစ္စုပ္ပန်တစ်ခုတည်း ဖြစ်လျှင်လည်း “ဟုတွာ ဟောတိ” မမည်ဟု ကောက်ချက်ချနိုင်၏။

ဖြစ်လျှင် န ဟုတွာ န ဟောတိအမည် ရခြင်းကြောင့်၊) တံ-အသင်ပရဝါဒီကို၊ ပုစ္ဆာမ-မေးပါကုန်၏။ (ကိ-နည်း၊) တေ-အသင်ပရဝါဒီ၏ အလိုအားဖြင့်၊ ဧတေ သု-ဤအနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်တရားတို့တွင်၊ ဧကေကံ^၂-တစ်ပါးတစ်ပါးသော တရား သည်၊ န ဟုတွာ န ဟောတိ န ဟုတွာ န ဟောတိ ကိ-န ဟုတွာ န ဟောတိ၊ န ဟုတွာ န ဟောတိမည်သလော၊ ကူတိ-သို့၊ (ပုစ္ဆာမ၊ ကူတိ အယံ-ကား၊ အတ္ထော-တည်း။)

ပရဝါဒီသည်၊ သဗ္ဗတော-အလုံးစုံသော အရပ်မှ၊ အန္ဓကာရေန-အမှိုက်မှောင် သည်၊ ပရိယောနဒ္ဓေါ ဝိယ^၃-ထက်ဝန်းကျင် မြေးယှက်အပ်သူကဲ့သို့၊ (ထက်ဝန်း ကျင် ဖုံးကွယ်အပ်သူကဲ့သို့) တေသံ-ထိုအနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်တရားတို့၏၊ န ဟုတွာ န ဟောတိဘာဝံ-န ဟုတွာ န ဟောတိ၏ အဖြစ်ကို၊ အပဿန္တော-မမြင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ န ဟေဝန္တိ-ဟူ၍၊ ပဋိက္ခိပတိ။

ဒုတိယဝါရေပိ-၌လည်း၊ တညေဝ-ထိုတရားသည်ပင်၊ ပစ္စုပ္ပန္နံ-သည်၊ ယဒိ (ဟောတိ)-အံ၊ တံ (ဧဝ)-ထိုပစ္စုပ္ပန်တရားသည်ပင်၊ အတိတံ-သည်၊ (ယဒိ ဟောတိ၊ ဧဝံသတိ၊) ပစ္စုပ္ပန္နဿ-ပစ္စုပ္ပန်တရား၏၊ အတိတေ-၌၊ ဝုတ္တော-သော၊ ဟောတိ ဘာဝေါ^၄-သည်လည်းကောင်း၊ အတိတဿ - အတိတ်တရား၏၊ ပစ္စုပ္ပန္နေ-၌၊

၁။ တေန တံ ပုစ္ဆာမ။ ။ထို့ကြောင့် အသင်ပရဝါဒီကို သင်၏အလိုအားဖြင့် အနာဂတ်တရားတစ်မျိုးသက်သက်သည် (ဟုတွာ ဟောတိ မဖြစ်ဆဲ) “န ဟုတွာ န ဟောတိ” ဖြစ်သလော၊ ပစ္စုပ္ပန်တရားသက်သက်လည်း ထို့အတူ “န ဟုတွာ န ဟောတိ”သာ မည်သလော၊ ဤသို့မေးပါကုန်၏။ [ဤနေရာ ရောက်မှ “တဿတ္ထော”၏အတွက် အဓိပ္ပာယ်ကုန်သည်။]

၂။ ဧကေကံ။ ။တစ်ခုစီ၊ တစ်ခုစီဟု ဆိုသောကြောင့် အနာဂတ်တရားအတွက် “န ဟုတွာ န ဟောတိ-လော”ဟု မေး၍၊ ပစ္စုပ္ပန်တရားအတွက် “န ဟုတွာ န ဟောတိ-လော”ဟု မေးသည်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်တရား ၂-မျိုးပေါင်းအတွက် “န ဟုတွာ န ဟောတိ”ဟု ၂-ကြိမ်မေးသည်ဟု မမှတ်ရ။

၃။ သဗ္ဗတော ၊ပေ၊ နဒ္ဓေါ ဝိယ။ ။အရပ် ဆယ်မျက်နှာမှ အမှောင်ဖြင့် ဖွဲ့အပ်၊ အုပ် ဖုံးအပ်သူသည် ဘာကိုမျှ မမြင်ရသကဲ့သို့ ထို့အတူ ပရဝါဒီသည် ထိုအနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်တရားတို့၏ “န ဟုတွာ န ဟောတိ” ဖြစ်ပုံကို မမြင်နိုင်သောကြောင့် “န ဟေဝံ”ဟု ပယ်သည်၊ အကယ်၍ အနာဂတ်တရား တစ်ပါးတည်းက “န ဟုတွာ န ဟောတိ” မဖြစ်နိုင်ပုံ၊ ပစ္စုပ္ပန်တရား တစ်ပါးတည်းက ထိုသို့ မဖြစ်နိုင်ပုံကို မြင်လျှင် “အာမန္တာ”ဟု ဝန်ခံစရာ ရှိသည်-ဟူလို၊ [ဧတေန (ဤစကားဖြင့်) အပရိယောနဒ္ဓေန (အမှိုက်မှောင်သည် ဖုံးထားအပ်သကဲ့သို့ မဖြစ်သူသည်) ပဋိဇာနိတဗ္ဗံ သိယာတိ ဒဿေတိ။-ဋီကာ။]

၄။ အတိတေ ဝုတ္တော ဟောတိဘာဝေါ။ ။ဤဝါရ၌ “ပစ္စုပ္ပန္နံ ဟုတွာ အတိတံ ဟောတိတိ၊ အာမန္တာ”ဟု ဆိုသောကြောင့် “အတိတေ ဝုတ္တော ဟောတိဘာဝေါ”၌ ဟောတိ

ဝုတ္တော-သော၊ ဟုတ္တာဘာဝေါစ-သည်လည်းကောင်း၊ အာပဇ္ဇတိ-ဖြစ်နေ၏။ ဧဝံသန္တေ-သော်၊ ပစ္စုပ္ပန္နမ္ပိ-ပစ္စုပ္ပန်တရားတစ်ပါးတည်းသည်လည်း၊ ဟုတ္တာ ဟောတိ နာမ-မည်၏။ အတိတမ္ပိ-အတိတ်တရားတစ်ပါးတည်းသည်လည်း၊ ဟုတ္တာ ဟောတိယေဝနာမ-ပင်မည်၏။ တေန-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ပစ္စုပ္ပန်တရားတစ်ပါးတည်း၏လည်း ဟုတ္တာ ဟောတိမည်သည်၏အဖြစ်၊ အတိတ်တရားတစ်ပါးတည်း၏လည်း ဟုတ္တာ ဟောတိပင် မည်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) တံ၊ ပုစ္ဆာမ၊ (ကိံ) ဧတေသု-ဤပစ္စုပ္ပန်တရား၊ အတိတ်ရားတို့တွင်၊ ဧကေကံ-တစ်ပါးတစ်ပါးသော တရားသည်၊ ဟုတ္တာ ဟောတိ ဟုတ္တာ ဟောတိ ကိံ-မည်သလော၊ (ဣတိ ပုစ္ဆာမ။)

ဣတရော-သည်၊ တညေဝ ပစ္စုပ္ပန္နံ တံ အတိတန္တိပဉ္စေ-ဟူသော ပြဿနာ၌၊ ပဋိက္ခိတ္တနယေနေဝ-သာ၊ ပဋိက္ခိပိတ္တာ-၍၊ ပုန ပုဋ္ဌော-သည်၊ (သမာနော၊) ဒုတိယပဉ္စေ-၌၊ ပဋိညာတနယေနေဝ-ပင်၊ ပဋိဇာနာတိ၊ အထ-၌၊ နံ-ကို၊ သကဝါဒိ-သည်၊ တညေဝ ပစ္စုပ္ပန္နံ တံ အတိတန္တိ-ဟူသော၊ ပဉ္စေသေန-ဖြင့်၊ တေသု-ထိုပစ္စုပ္ပန်တရား အတိတ်တရားတို့တွင်၊ ဧကေကံ-သည်၊ ဟုတ္တာ ဟောတိ ဟုတ္တာ ဟောတိ-မည်၏။ ဣတိ၊ ပဋိဇာနန္တံ-ဝန်ခံသည်ကို၊ (တစ်နည်း) ပဋိဇာနန္တံ-သော၊ နံ-ကို၊ ပုရိမံ-သော၊ ပဋိက္ခိတ္တပဉ္စ-ကို၊ ပရိဝတ္တိတ္တာ-ပြောင်းပြန် ပြန်၍၊ ပုစ္ဆန္တော-ကြောင့်၊ န ဟုတ္တာ န ဟောတိ န ဟုတ္တာ န ဟောတိတိ-ဟူ၍၊ ပုစ္ဆတိ။

တဿ-၏၊ အတ္တော-ကား၊ တယာ-သည်၊ တညေဝ ပစ္စုပ္ပန္နံ တံ အတိတန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တေ-သော်၊ ပဌမပဉ္စ-ကို၊ ပဋိက္ခိပန္တေန-လသော်၊ ပစ္စုပ္ပန္နဿ-၏၊ ဟောတိ ဘာဝေါ-ကိုလည်းကောင်း၊ အတိတဿ-၏၊ ဟုတ္တာဘာဝေါစ-ကိုလည်းကောင်း၊ ပဋိက္ခိတ္တော၊ တေန-ကြောင့်၊ ပစ္စုပ္ပန္နံ-သည်၊ န ဟောတိနာမ-၏၊ အတိတံ၊ န ဟုတ္တာနာမ-၏၊ စ-သည်သာမကသေး၊ ဒုတိယပဉ္စေ-၌၊ တေ-အသင်ပရဝါဒိသည်၊ တညေဝ ပစ္စုပ္ပန္နံ တံ အတိတန္တိ-ဟူသော ပြဿနာကို၊ ပဋိညာတံ၊ [ရှေ့ဝါရ၌ ဤကဲ့သို့ “တေ”ဟူသော ကတ္တား မပါခဲ့၊ ရှေ့၌ မပါလျှင် ဤ၌လည်း မပါသင့်၊ ဤ၌ ပါလျှင် ရှေ့၌လည်း ပါမှ ရှေ့နောက် ညီသည်။] ဧဝံသန္တေ-သော်၊ ပစ္စုပ္ပန္နမ္ပိ-သည်လည်း၊ န ဟုတ္တာ-မဖြစ်မူ၍၊ န ဟောတိနာမ-မဖြစ်သည်မည်၏၊ အတိတမ္ပိ-သည်လည်း၊ န ဟုတ္တာ-မူ၍၊ န ဟောတိယေဝနာမ-ပင်မည်၏၊ [ရှေ့၌လည်း ဤအတိုင်း အနက်ပေးနိုင်သည်။] တေန-ထို့ကြောင့်၊ တံ-ကို၊ ပုစ္ဆာမ၊ (ကိံ) တေ-

ဘာဝဟူသည် ပြီးပြီးသော ဟောတိဘာဝ မဟုတ်၊ “အတိတံ ဟောတိ”ဟု ဆိုအပ်သော ဟောတိဘာဝတည်း၊ “ပစ္စုပ္ပန္နေ ဝုတ္တော ဟုတ္တာဘာဝေါ”လည်း နည်းတူ။

အားဖြင့်၊ ဧတေသု-ဤပစ္စုပ္ပန်တရား၊ အတိတ်တရားတို့တွင်၊ ဧကေကံ-သည်၊ န ဟုတ္တာ န ဟောတိ န ဟုတ္တာ န ဟောတိ ကိ-လော၊ ဣတိ၊ (ပုစ္ဆမ) ပရဝါဒိ-သည်။ ပေ၊ ပဋိက္ခိပတိ။

တတိယဝါရေပိ-၌လည်း၊ တညေဝ-သည်ပင်၊ အနာဂတံ-သည်၊ ယဒိ (ဟောတိ)-အံ၊ တံ (ဧဝ)-ထိုအနာဂတ်တရားသည်ပင်၊ ပစ္စုပ္ပန်-သည်၊ (ယဒိ ဟောတိ) တံ (ဧဝ)-သည်ပင်၊ အတိတ်-သည်၊ (ယဒိ ဟောတိ) (ဧဝံသတိ)၊ အနာဂတပစ္စုပ္ပန်-တို့၏၊ ပစ္စုပ္ပန်တိတေသု-တို့၌၊ ဝုတ္တော-သော၊ ဟောတိဘာဝေါ-သည်လည်းကောင်း၊ ပစ္စုပ္ပန်တိတာနံ-တို့၏၊ အနာဂတပစ္စုပ္ပန်သု-တို့၌၊ ဝုတ္တော-သော၊ ဟုတ္တာဘာဝေါ-သည်လည်းကောင်း၊ အာပဇ္ဇတိ ဧဝံ သန္တေ၊ အနာဂတံပိ-သည်လည်း၊ ဟုတ္တာ ဟောတိနာမ၊ ပစ္စုပ္ပန်မ္ပိ (ဟုတ္တာ ဟောတိနာမ) အတိတမ္ပိ ဟုတ္တာ ဟောတိယေဝနာမ၊ တေန-ကြောင့်၊ တံ၊ ပုစ္ဆမ၊ (ကိ) တေ-အားဖြင့်၊ တီသုပိ-ကုန်သော၊ ဧတေသု-ဤအနာဂတ်တရား၊ ပစ္စုပ္ပန်တရား၊ အတိတ်တရားတို့တွင်၊ ဧကေကံ-သည်၊ ဟုတ္တာ ဟောတိ ဟုတ္တာ ဟောတိ ကိ-လော၊ ဣတိ၊ (ပုစ္ဆမ) ဣတရော၊ တညေဝ အနာဂတံ တံ ပစ္စုပ္ပန် တံ အတိတန္တိ-ဟူသော၊ ပဉ္စေ-၌၊ ပဋိက္ခိတ္တနယေနေဝ၊ ပဋိက္ခိပိတ္တာ၊ ပုန၊ ပုဋ္ဌော၊ (သမာနော) ဒုတိယပဉ္စေ၊ ပဋိညာတနယေနေဝ၊ ပဋိဇာနာတိ၊ အထ-ဝန်ခံရာ ထိုအခါ၌၊ နံ-ကို၊ သကဝါဒိ-သည်၊ တညေဝ အနာဂတံ၊ တံ ပစ္စုပ္ပန် တံ အတိတန္တိ-ဟူသော၊ ပဉ္စဝသေန၊ တေသု-ထိုအနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန် အတိတ်တရားတို့တွင်၊ ဧကေကံ-တစ်ပါးတစ်ပါးသော တရားသည်၊ ဟုတ္တာ ဟောတိ ဟုတ္တာ ဟောတိ-မည်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ပဋိဇာနန္တံ-သည်ကို၊ (တစ်နည်း) ပဋိဇာနန္တံ-သော၊ နံ-ကို၊ ပုရိမံ-သော၊ ပဋိက္ခိတ္တပဉ္စ-ကို၊ ပရိဝတ္တိတွာ-၍၊ ပုစ္ဆန္တော-ကြောင့်၊ န ဟုတ္တာ န ဟောတိ န ဟုတ္တာ န ဟောတိ-ဟူ၍၊ ပုစ္ဆတိ။

တဿ-၏၊ အတ္ထော-ကား၊ တယာ-သည်၊ တညေဝ အနာဂတံ တံ ပစ္စုပ္ပန် တံ အတိတန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တေ-သော်၊ ပဌမပဉ္စ-ကို၊ ပဋိက္ခိပန္နေန-လသော်၊ အနာဂတပစ္စုပ္ပန်-တို့၏၊ ဟောတိဘာဝေါ-ကိုလည်းကောင်း၊ ပစ္စုပ္ပန်တိတာနံ-တို့၏၊ ဟုတ္တာဘာဝေါ-ကိုလည်းကောင်း၊ ပဋိက္ခိတ္တော နနု-လော၊ တေန-ကြောင့်၊ အနာဂတံ-သည်လည်းကောင်း၊ ပစ္စုပ္ပန် စ-သည်လည်းကောင်း၊ န ဟောတိနာမ-မည်၏၊ ပစ္စုပ္ပန်စ-သည်လည်းကောင်း၊ အတိတ်စ-သည်လည်းကောင်း၊ န ဟုတ္တာနာမ-မည်၏။

စ-သည်သာမကသေး၊ ဒုတိယပဉ္စေ-၌၊ တေ-သည်၊ တညေဝ အနာဂတံ တံ ပစ္စုပ္ပန် တံ အတိတန္တိ-ဟူ၍၊ ပဋိညာတံ၊ ဧဝံသန္တေ၊ အနာဂတမ္ပိ-သည်လည်း၊

န ဟုတ္တာ-မဖြစ်မူ၍၊ န ဟောတိနာမ-မဖြစ်သည်မည်၏။ ပစ္စုပ္ပန်ပိ-သည်လည်းကောင်း၊ အနာဂတံပိ-သည်လည်းကောင်း၊ န ဟုတ္တာ န ဟောတိယေဝနာမ-ပင်မည်၏။ တေန-ကြောင့်၊ တံ၊ ပုစ္ဆာမ၊ (ကိံ) တေ-အားဖြင့်၊ ဧတေသု-ဤအနာဂတ်တရား၊ ပစ္စုပ္ပန်တရား၊ အတိတ်တရားတို့တွင်၊ ဧကေကံ-သည်၊ န ဟုတ္တာ န ဟောတိ န ဟုတ္တာ န ဟောတိ ကိံ-လော၊ ဣတိ၊ (ပုစ္ဆာမ) ပရဝါဒီ-သည်၊ ပေ၊ ပဋိက္ခိပတိ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း၊ ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤဝစနသောနေအဖွင့်၌၊ နိဂ္ဂဟာဒိနိ-တို့ကို၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ပင်၊ ယောဇေတဗ္ဗာနိ-ကုန်၏။

ဝစနသောနေဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

xxxxx

အတိတစက္ခုရူပါဒိကထာအပွင့်

၂၈၉။ အတိတံ စက္ခု အတ္ထိအာဒိသုပိ - အစရှိသော ပြဿနာတို့၌လည်း၊ စက္ခာဒိဘာဝါဝိဇယနေနေဝ-စက္ခုအစရှိသည်တို့၏အဖြစ်ကို မစွန့်ခြင်းကြောင့်ပင်၊ အတ္ထိတံ-ရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ပဋိဇာနာတိ၊ [အတိတံစက္ခုသည် ချုပ်ပြီးဖြစ်သော်လည်း စက္ခုအဖြစ်ကိုကား မစွန့်၊ စက္ခုအဖြစ် ရှိသေး၏၊ ထို့ကြောင့် ဝန်ခံသည်၊] ပန-ကား၊ ပဿတိတိအာဒိနိ-အစရှိသော ပြဿနာတို့ကို၊ ပုဋ္ဌော၊ (သမာနော) တေသံ-ထိုစက္ခုပဿာဒ အစရှိသော တရားတို့၏၊ ဝိညာဏာနံ-စက္ခုအစရှိသော ဝိညာဉ်တို့၏၊ ကိစ္စဘာဝဝသေန-မြင်ခြင်းစသော ကိစ္စတို့၏ မရှိခြင်းနှင့် စပ်သဖြင့်၊ ပဋိက္ခိပတိ။

xxxxx

အတိတဉာဏာဒိကထာအပွင့်

၂၉၀။ တေန ပေ၊ ကရောတိတိပဉ္စေ-ဟူသော ပြဿနာ၌၊ တဿ ဉာဏဿ-ထိုအတိတ်ဖြစ်သော ဉာဏ်၏၊ နိရုဒ္ဓတ္တာ-ချုပ်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အဿ-ထိုအတိတ်ဖြစ်သော ဉာဏ်၏၊ ကိစ္စဘာဝံ-သိခြင်းကိစ္စရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ အပဿန္တော-ကြောင့်၊ ပဋိက္ခိပတိ၊ ပန-တစ်ဖန်၊ (ထပ်၍)၊ ပုဋ္ဌော၊ (သမာနော) အတိတာရမ္မဏံ-အတိတ်ရားဟူသော အာရုံရှိသော၊ ပစ္စုပ္ပန်-ဖြစ်သော၊ ဉာဏံ-သည်၊ အတိတာနံ-ကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ-တို့ကို၊ ဇာနနတော-သိခြင်းကြောင့်၊ အတိတံ ဉာဏံ-အတိတဉာဏ်မည်၏၊ ဣတိ-သို့၊ လေသေန-အမြွက်အားဖြင့်၊ (တင်စားသောအားဖြင့်)၊ ပစ္စုပ္ပန်မေဝ-ပစ္စုပ္ပန်ဉာဏ်သည်ပင်၊ အတိတံဉာဏံ-မည်၏၊ ဣတိကတွာ-ဤသို့ပြု၍၊ တေန ဉာဏေန-ထိုပစ္စုပ္ပန်ဉာဏ်ဖြင့်၊ ဉာဏကရဏီယဿ-ဉာဏ်သည် ပြုအပ်သော ကိစ္စ၏၊ အတ္ထိတာယ-ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဋိဇာ

နာတိ၊ အထ-ဝန်ခံရာ ထိုအခါ၌၊ အဿ-ထိုပရဝါဒီအား၊ (အဒတွာ၌ စပ်၊) သကဝါဒီ-သည်၊ လေသောကာသံ-အမြွက်၏ အခွင့်ကို၊ (အမြွက်ထောင်ခွင့်ကို၊) အဒတွာ-မပေးမှု၍၊ တေန ဉာဏေန ဒုက္ခံ ပရိဇာနာတိတိအာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ-ပြီ၊ ဣတရော-သည်၊ အတိတာရမ္မဏေနေဝ-အတိတ်ဟူသော အာရုံရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဉာဏေန-ပစ္စုပ္ပန်ဉာဏ်ဖြင့်၊ စတုန္တံ-ကုန်သော၊ ဣမေသံ ကိစ္စာနံ-ဤဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြား၍ သိခြင်းအစရှိသော ကိစ္စတို့၏၊ အဘာဝါ-ကြောင့်၊ ပဋိက္ခိပတိ၊ အနာဂတပဥ္စေဝိ-၌လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ ပစ္စုပ္ပန္န ပဉ္စောစေဝ-ပစ္စုပ္ပန်ပြဿနာသည်လည်းကောင်း၊ သံသန္တနပဉ္စောစ-နှိုးနှောကြောင်း ပြဿနာသည်လည်းကောင်း၊ ဥတ္တာနတ္ထာယေဝ-ကုန်သည်သာ။

အရဟန္တာဒိကထာအပွင့်

၂၉၁။ အရဟတော ၊ပေ၊ အတ္ထိတိအာဒိသုပိ-အစရှိသော ပြဿနာတို့၌လည်း၊ ရာဂါဒိဘာဝါဝိဇယနတော-ရာဂအစရှိသည်တို့၏အဖြစ်ကို မစွန့်ခြင်းကြောင့်၊ ဧဝံ-ဤသို့ အာမန္တာဟူ၍၊ ပဋိဇာနာတိ-၏၊ သရာဂေါတိအာဒိသု-အစရှိသော ပြဿနာတို့၌၊ သုတ္တဝိရောဓာယေနစေဝ-သုတ်ပါဠိတော်တို့နှင့် ဆန့်ကျင်ခြင်းမှ ကြောက်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ယုတ္တိဝိရောဓာယေနစေဝ-အသင့်ယုတ္တိနှင့် ဆန့်ကျင်ခြင်းမှ ကြောက်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပဋိက္ခိပတိ-၏။

ပဒသောနေကထာအပွင့်

၂၉၅။ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ သဗ္ဗမ္မိ-အလုံးစုံသော ပါဠိကိုလည်း၊ ပါဠိအနုသာရေနေဝ-ပါဠိတော်ကို အစဉ်လျှောက်သဖြင့်သာ၊ ဝိဒိတွာ-၍၊ ပရတော-၌၊ အတ္ထိ ၊ပေ၊ သိယာန္တာတိတန္တိဇတ္ထ-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ အတ္ထော-ကို၊ ဧဝံ-နည်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ယံ-အကြင်တရားသည်၊ အတိတမေဝ-အတိတ်သည်သာ၊ (ဟုတွာ) အတ္ထိ-ထင်ရှားရှိ၏၊ တံ-ထိုတရားသည်၊ အတိတံ-အတိတ်မည်၏၊ ယံ-သည်၊ ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတံ-သည်၊ (ဟုတွာ) အတ္ထိ-၏၊ တံ-သည်၊ နော အတိတံ-

သုတ္တ ၊ပေ၊ ဘယေန စ။ ။အရဟံ-ရာဂစသော ကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာ၏၊ ဒီဏာသဝေါ-ကုန်ပြီးသော ကာမာသဝစသော အာသဝေါ ရှိ၏၊ ဤသို့သော ပါဠိတော်များနှင့် ဆန့်ကျင်ခြင်းသည် သုတ္တဝိရောဓတည်း၊ ရဟန္တာဖြစ်ပါလျက် သရာဂ သဒေါသ စသည်ဖြစ်လျှင် ပုထုဇဉ်နှင့် ထူးခြားကွဲလွဲမှု မရှိတော့၊ ဗြဟ္မစရိယကို ကျင့်ရခြင်းသည်လည်း အကျိုးမရှိတော့၊ ဤသို့ဖြစ်ခြင်းကား ရဟန္တာ၏ သရာဂ စသည် ဖြစ်မှု၌ ယုတ္တိကင်းခြင်းဟူသော ယုတ္တိဝိရောဓတည်း။

အတိတ်မမည်၊ [စာအုပ်တို့၌ “ယံ ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတံ အတ္ထိ”၏ နောက်ဝယ် “တံ နော အတ္ထိ”ဟု တစ်ဝါကျ ရှိနေ၏။ ရှေးနိဿယ၌ မပါ။ “တံ နော အတိတ်”၏ နောက်၌လည်း ကူတိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗောဟု ရှေးနိဿယ၌ ပါ၏။ နောက်၌ ပါဠိမည်ဖြစ်၍ ဤ၌ မလိုသေး။]

တေနာတိတံ နွာတိတံ၊ နွာတိတံ အတိတန္တိ (ဧတ္ထ)-ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ တေန ကာရဏေန-ထိုအကြောင်းကြောင့်၊ [အနက်အကျယ်ကို အဓိပ္ပာယ်ကြည့်၍ သိပါ။] အတိတ်-အတိတမည်သော တရားသည်၊ နော အတိတ်-အတိတ မမည်သော တရားတည်း၊ ဝါ-အတိတ် အနာဂတံ ပစ္စုပ္ပန်တရား ၃-ပါးတည်း၊ နော အတိတ်-အတိတ မမည်သော တရားသည်၊ အတိတ်-အတိတ်တည်း၊ ဝါ-အတိတ် အနာဂတံ ပစ္စုပ္ပန်တရား ၃-ပါးတည်း၊ (ကူတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ) အနာဂတပစ္စုပ္ပန်ပစ္စာသုပ္ပိ-အနာဂတပစ္စာ ပစ္စုပ္ပန်ပစ္စာတို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော-တည်း။

သုတ္တသာနေအပ္ပဋ္ဌိ

၂၉၆။ န ဝတ္ထုဗ္ဗံ ၊ပေ၊ အနာဂတံ အတ္ထိတိ-ဟူသော၊ သုတ္တသာနောယ-သုတ် ဖြင့် ပြီးစေကြောင်း စကား၌၊ ပစ္စာ-သည်၊ ပရဝါဒိဿ-တည်း၊ ပဋိညာ-သည်။

၁။ တေနာတိတံ ၊ပေ၊ အတိတန္တိ။ ။တေနကို “တေန ကာရဏေန”ဟု ဖွင့်သည်။ ဤတေန ကာရဏေနကို ဋီကာ၌ “အတိတအတ္ထိသဒ္ဓါနံ ဧကတ္ထတ္တာ”ဟုလည်းကောင်း၊ “အတ္ထိ သဒ္ဓတ္ထဿ စ နွာတိတဘာဝတော”ဟုလည်းကောင်း အနက်ဖွင့်၏။ ထိုတွင် “အတိတအတ္ထိ သဒ္ဓါနံ ဧကတ္ထတ္တာ”သည် “အတ္ထိ အတိတန္တိ အတ္ထိ သိယာ အတိတံ၊ သိယာ နွာတိတန္တိ”ဟူသော အဖြေကို ကြည့်၍ ဖွင့်အပ်သော အနက်တည်း။ “အတ္ထိ သဒ္ဓတ္ထဿ စ နွာတိတဘာဝတော”လည်း ထိုအဖြေကိုပင် ကြည့်၍ ဖွင့်အပ်သော အနက်တည်း။ ထိုရှေ့အမေး ၂-ရပ်ကို ယူ၍ ပါဠိတော်၌ “ဟန္တိ အတိတံ အတ္ထိ၊ အတ္ထိ သိယာ အတိတံ၊ သိယာ နွာတိတံ”ဟု ဌပနာထားသည်။

၂။ အတိတံ နော အတိတံ။ ။ဤ၌ အတိတံသည် အများသိအပ်သော (ဖြစ်၍ ချုပ်ပြီးသော) အတိတံ မဟုတ်၊ အတ္ထိနှင့် အနက်တူသော (ကာလ ၃-ပါးလုံးနှင့် ဆိုင်သော) “နွာတိတ (နော အတိတံ) ဟုလည်းကောင်း၊ “နွာတိတံ အတိတံ”ဟုလည်းကောင်း အရတူဆိုသည်။

၃။ အနာဂတံ ၊ပေ၊ နယော။ ။“အနာဂတံ နွာနာဂတံ”စသည်၌ အနာဂတံ အရလည်း အတ္ထိနှင့် အနက်အရ တူသော၊ ကာလ ၃-ပါးလုံးနှင့် ဆိုင်သော “နွာဂတံ”ကိုလည်းကောင်း၊ “ပစ္စုပ္ပန္နံ နော ပစ္စုပ္ပန္နံ”စသည်၌ ပစ္စုပ္ပန္နံအရလည်း အတ္ထိနှင့် အနက်အရတူသော ကာလ ၃-ပါးလုံးနှင့်ဆိုင်သော နော ပစ္စုပ္ပန္နံကိုလည်းကောင်း ယူရပ်ကို သတိပြုပါ။

သကဝါဒိဿ-တည်း။ ပုန-တစ်ဖန်၊ အတ္တနော-၏။ လဒ္ဓိ-ကို၊ နိဿာယ-၍၊ ယံကိဉ္စိ
 ဘိက္ခဝေ ရူပန္တိ-အစရှိသော၊ အနုယောဂေါ-သည်၊ ပရဝါဒိဿေ-ပရဝါဒိ၏ပင်
 မေးစိစစ်ခြင်းတည်း။ ဒုတိယနယေ-၌၊ ပုစ္ဆာ-သည်၊ သကဝါဒိဿ-တည်း။ ပဋိညာ-
 သည်၊ ဣတရဿ-သကဝါဒိမှ တစ်ပါးသော ပရဝါဒိ၏ ဝန်ခံခြင်းတည်း။ ဧဝံ-
 သို့၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ပြဿနာတို့၌၊ ပုစ္ဆာစ-ကိုလည်းကောင်း၊ ပဋိညာစ-
 ကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏၊ ပန-ဆက်၊ ပရဝါဒိနာ-သည်၊ အနာဂတဿ-
 အနာဂတ်တရား၏၊ အတ္ထိဘာဝသာဓနတ္ထံ-ရှိသည်၏အဖြစ်ကို ပြီးစေခြင်းအကျိုး
 ဌာ၊ နနု ဝုတ္တံ ၊ပေ၊ ဘိက္ခဝေတိ-အစရှိသော၊ သုတ္တဿ-ပါဠိတော်သုတ်၏၊ ပရိ
 ယောသာဓန-၌၊ အတ္ထိ ၊ပေ၊ နိဗ္ဗတ္တိတိအာဒိ-သော၊ ယံ ဧတံ (သုတ္တံ)-ကို၊ ဒဿိတံ-
 ပြီ၊ တံ-ထိုသုတ်သည်၊ အနာဂတဿ-အနာဂတ်တရား၏၊ အတ္ထိဘာဝသာဓကံ-
 အတ္ထိ၏အဖြစ်ကို ပြီးစေတတ်သည်၊ န (ဟောတိ)၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း = ကသွာ
 အနာဂတဿ အတ္ထိဘာဝသာဓကံ န ဟောတိ၊ ဣတိ ဝိညာယတိ-နည်း)၊ ဟိ
 (ယသွာ)-ကြောင့်၊ တံ-ထိုအတ္ထိ တတ္ထအစရှိသော စကားကို၊ ဟေတုနံ-အကြောင်း
 တရားတို့၏၊ ပရိနိဗ္ဗိတတ္တာ-ပြီးပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အဝဿံ-မချွတ်ဧကန်၊ ဘာ
 ဝိတံ-အကျိုးတရား၏ ဖြစ်လတုံ၏အဖြစ်ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ တတ္ထ-ထိုသုတ်ပါဠိတော်
 ၌၊ ဝုတ္တံ၊ (တသွာ တံ အနာဂတဿ အတ္ထိဘာဝသာဓကံ န ဟောတိ၊ ဣတိ
 ဝိညာယတိ-၏) အယံ-ကား၊ သုတ္တာဓိပ္ပာယော-သုတ်၏အလိုတည်း။ သဗ္ဗတ္ထ-
 အလုံးစုံသော ကထာတို့၌၊ သေသံ-သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ-သာ၊ ဣတိ-အပြီး
 တည်း။

သဗ္ဗမတ္တိကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီးပြီး

xxxxx

အတ္ထိ ၊ပေ ဒဿိတံ။ ။ယတ္ထ အတ္ထိ သင်္ခါရာနံ ဝုဒ္ဓိ-အကြင်ဝိညာဉ်၌ သင်္ခါရတို့၏
 တိုးပွားခြင်း ရှိ၏၊ တတ္ထ အာယတီ ပုနတ္ထဝါဘိနိဗ္ဗတ္တိ-ထိုဝိညာဉ်၌ နောက်အခါဝယ် ဘဝအသစ်၌
 ဖြစ်ရခြင်းသည် ရှိ၏၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် ပြ၏၊ န တံ အနာဂတဿ အတ္ထိဘာဝသာဓကံ-
 ထိုစကားသည် အနာဂတ်တရား ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်ကို ပြီးစေသော သာဓက မဟုတ်၊
 (ဘာကြောင့်နည်း) = “တဉ္စိ ၊ပေ၊ ဝုတ္တံ-အကြောင်းသင်္ခါရတို့၏ ပြီးပြီးဖြစ်သောကြောင့် မချွတ်
 ဧကန် အကျိုးပုနတ္ထဝါ ဖြစ်လတုံကို ရည်ရွယ်၍ ဟောတော်မူအပ်သော စကားဖြစ်သော
 ကြောင့်တည်း။”

၆။ အတိတက္ခန္ဓာဒိကထာ

၁။ န သုတ္တသာဓနကထာအပွင့်

၂၉၇။ ဣဒါနိ-သဗ္ဗမတ္ထိကထာကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ အတိတံ ခန္ဓာတိ အာဒိကထာ-အစရှိသော ကထာသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဝါ-ဖြစ်တော့လတုံ၊ တတ္ထ-ထိုအတိတံ ခန္ဓာအစရှိသော စကားရပ်၌၊ ခန္ဓာဒိဘာဝါဝိဇယနတော-ခန္ဓာအစရှိသည်တို့၏အဖြစ်ကို မစွန့်ခြင်းကြောင့်၊ အတိတာနာဂတာနံ-အတိတ်၊ အနာဂတ်တရားတို့၏၊ အတ္တိတံ-ထင်ရှားရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဣစ္ဆန္တဿ-အလိုရှိသည်ဖြစ်၍၊ အတိတံ ခန္ဓာတိ-အစရှိသော၊ ပုစ္ဆာ-သည်၊ ပရဝါဒဿ-တည်း၊ အတိတဿ-အတိတ်တရား၏၊ ခန္ဓသင်္ဂဟိတတ္တာ-ခန္ဓာ၏အဖြစ်ဖြင့် သိမ်းယူရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အာမန္တာတိ၊ ပဋိညာ၊ သကဝါဒဿ။

ပုန-တစ်ဖန်၊ အတိတံ နတ္ထိတိ-ဟူသော၊ ပုစ္ဆာ၊ ပရဝါဒဿ၊ တဿ-ထိုအတိတ်တရား၏၊ နိရုတ္တိပထသုတ္တေန-နိရုတ္တိပထသုတ်တော်ဖြင့်၊ အတ္ထိတာယ-ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်၏၊ ဝါ-ကို၊ ဝါရိတတ္တာ-တားမြစ်အပ်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဋိက္ခေပေါ၊ သကဝါဒဿ။

အာယတနဓာတုပုစ္ဆာသုပိ-အာယတနပုစ္ဆာ၊ ဓာတုပုစ္ဆာတို့၌လည်းကောင်း၊ အနာဂတပဉ္စေသုပိ-အနာဂတပြဿနာတို့၌လည်းကောင်း၊ ပစ္စုပ္ပန္နေန-ပစ္စုပ္ပန်တရားနှင့်၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊ သံသန္နိတွာ-နှီးနှော၍၊ အနုလောမပဋိလောမတော-အနုလုံ၊ ပဋိလုံ အားဖြင့်၊ အာဂတပဉ္စေသုပိ-လာသော ပြဿနာတို့၌လည်းကောင်း၊ အတိတံ ရူပံတိအာဒိပဉ္စေသုပိ-အစရှိသော ပြဿနာတို့၌လည်းကောင်း၊ ဣမိနာဝဥပါယေန-ဤနည်းဖြင့်ပင်၊ အတ္ထော၊ ဝေဒိတဗော။

xxxxx

၂။ သုတ္တသာဓနအပွင့်

၂၉၈။ ပန-ကား၊ သုတ္တသာဓနေ-သုတ္တသာဓနအခန်း၌၊ န ဝတ္ထဗုဒ္ဓိ-အစရှိသော၊ ပုစ္ဆာ-သည်၊ သကဝါဒဿ-တည်း၊ တတ္ထ-ထို န ဝတ္ထဗုဒ္ဓိ အစရှိသော ပုစ္ဆာ၌၊ နတ္ထိ စေတေတိ-ဟူသော ပုဒ်၏၊ ဧတေ ဓမ္မာစ-ဤတရားတို့သည်လည်း၊ နတ္ထိ-ကုန်၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ခန္ဓာဒိဘာဝေ-ခန္ဓာအစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်သည်၊

သတိ-သော်၊ နတ္ထိတံ-မရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ အနိစ္ဆန္တဿ-သည်ဖြစ်၍၊ အာမန္တာတိ-ဟူ၍၊ ပဋိညာ၊ ပရဝါဒဿ၊ အထ-ဝန်ခံရာ ထိုအခါ၌၊ နေသံ-ထိုခန္ဓာအစရှိသော တရားတို့၏၊ နတ္ထိဘာဝသာဓနတ္ထံ-မရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြီးစေခြင်းအကျိုးငှာ၊ သုတ္တာဟရဏံ-ပါဠိတော်သုတ်ကို ဆောင်ခြင်းသည်၊ သကဝါဒဿ၊ ဒုတိယပုစ္ဆာပိ-သည်လည်း၊ ပရဝါဒဿ-တည်း၊ ပဋိညာ၊ သကဝါဒဿ၊ သုတ္တာဟရဏံ-သည်၊ ပရဝါဒဿ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ပါဠိတော်သုတ်ကို ဆောင်ပြပါသော်လည်း၊ တံ-ထိုပါဠိတော်သုတ်သည်၊ နေသံ-ထိုပရဝါဒတို့၏၊ ခန္ဓာဒိဘာဝမေဝ-ခန္ဓာအစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ကိုသာ၊ သာဓေတိ-ပြီးစေ၏၊ အတ္ထိဘာဝံ-ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ န (သာဓေတိ)၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ အာဟဋ္ဌမ္ပိ-ဆောင်ပြအပ်ပါသော်လည်း၊ အနာဟဋ္ဌသဒိသမေဝ-မဆောင်ပြအပ်သည်နှင့် တူသည်သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

အတိတံ ခန္ဓာတိအာဒိကထာဝဏ္ဏနာ-အစရှိသော
ကထာတို့၏ အဖွင့်သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ)။

xxxxx

၇။ ကေစွံ အတ္ထိတိကထာ

အတိတာဒိကေစ္ဆကထာအပ္ပဋိ

၂၉၉။ ဣဒါနိ-အတိတက္ခန္ဓာဒိကထာကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ ကေစွံ အတ္ထိတိကထာ-အစရှိသော ကထာသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဝါ-လတ်၊ တတ္ထ-ထိုကေစွံ အတ္ထိအစရှိသော ကထာ၌၊ ယေ-အကြင်ပရဝါဒီတို့သည် ကေစွံ-သော၊ အတိတိ-အတိတ်တရားသည်၊ အတ္ထိ ဣတိ၊ မညန္တိ - မှတ်ထင်ကြကုန်၏။ သေယျထာပိကဿပိကာ-ကဿပိကဂိုဏ်းသားတို့ကဲ့သို့တည်း၊ တေသံ-ထိုပရဝါဒီတို့၏၊ လဒ္ဓိဘိန္ဒနတ္ထံ-ငှာ၊ အတိတိ အတ္ထိတိ၊ ပုစ္ဆာ သကဝါဒီဿ၊ ကေစွံ အတ္ထိတိ ဝိသဇ္ဇနပရဝါဒီဿ၊ ဟိ-ချဲ့၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ်ကား၊ (အဿ-ထိုပရဝါဒီ၏) အဓိပ္ပာယော-အလိုတည်း၊ [ရှေးစာအုပ်တို့၌ “အယဉ္ဇိဿ”ဟု ရှိ၏၊ ရှေးနိဿယ၌လည်း ထိုအတိုင်း အနက်ပေးထားသည်။] အဝိပက္ကဝိပါကံ-မရင့်ကျက်သေးသော အကျိုးရှိသော ကံသည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ ဝိပက္ကဝိပါကံ-ရင့်ကျက်ပြီးသော အကျိုးရှိသော ကံသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဣတိ၊ (အဿ အဓိပ္ပာယော။)

ကေစွံ နိရုဒ္ဓန္တိ အနုယောဂေါ သကဝါဒီဿ၊ တဿ-ထိုကေစွံ နိရုဒ္ဓံဟူသော ပါဠိ၏၊ အတ္ထော-ကား၊ တေ-အသင်ပရဝါဒီ၏ အလိုအားဖြင့်၊ အတိတိ-အတိတ်တရားသည်၊ ကေစွံ-အချို့သည်၊ ယဒိ အတ္ထိ-အံ၊ ကေစွံ-သည်၊ (ယဒိ) နတ္ထိ-အံ၊ ဧဝံသန္တေ-သော်၊ ကေစွံ-သော၊ အတိတိ-အတိတ်တရားသည်၊ နိရုဒ္ဓံ-ချုပ်ပြီ၊ ကေစွံ အတိတိ၊ အနိရုဒ္ဓံ-မချုပ်သေး၊ တထေဝ-ထိုရှိသည့်အတိုင်းပင်၊ ဌိတံ-တည်၏၊ ဣတိ-ဤသို့သော အနက်သည်၊ အာပဇ္ဇတိ-ဖြစ်နေ၏၊ ဝိဂတန္တိအာဒိသုပိ၊ ဧသေဝနယော။

အဝိပက္ကဝိပါကဓမ္မာ ကေစွေတိ ဣဒံ-ဤစကားကို၊ (စောဒေတုံ ဝုတ္တံ၌ စပ်) ယသ္မာ-ကြောင့်၊ သော-ထိုပရဝါဒီသည်၊ အဝိပက္ကဝိပါကာနံ-မရင့်ကျက်သေးသော အကျိုးရှိကုန်သော၊ (အကျိုးမပေးသေးကုန်သော) ယေသံ-အကြင်တရားတို့၏၊ အတ္ထိတိ-ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဣစ္ဆတိ-၏၊ တေပိ-ထိုအဝိပက္ကဝိပါကတရားတို့သည်လည်း၊ အတိတာယေဝ-အတိတ်တရားတို့သာတည်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တေ-အသင်ပရဝါဒီ၏ အလိုအားဖြင့်၊ အတိတိ-သည်၊ ကေစွံ-သည်၊ အတ္ထိ ယထာ-သကဲ့သို့၊ တထာ-တူ၊ အဝိပက္ကဝိပါကာ-ကုန်သော၊ ဓမ္မာပိ-တို့သည်လည်း၊

ဧကစ္စေ-တို့သည်။ အတ္တိ ကိ-ရှိကုန်သလော၊ ဧကစ္စေ-တို့သည်၊ နတ္ထိ (ကိ) ကုတိ-သို့၊ စောဒေတုံ-စောဒနာခြင်းငှာ၊ ဝုတ္တံ။

ဝိပက္ကဝိပါကာတိ ကုဒ်-ကို၊ သော-ထိုပရဝါဒီသည်။ ယေသံ-အကြင်ဝိပက္ကဝိပါကတရားတို့၏၊ နတ္ထိတံ-ကို၊ ကုစ္ဆတိ-၏၊ တေသံ-တို့၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ စောဒေတုံ ဝုတ္တံ၊ အဝိပါကာတိ ကုဒ်-ကို၊ အဗျာကတာနံ-တို့၏၊ ဝသေန စောဒေတုံ ဝုတ္တံ၊ ကုတိ-သို့၊ တိဏ္ဍံ-ကုန်သော၊ ကုမေသံ ရာသီနံ-ဤတရားအစုတို့၏၊ (အဝိပက္ကဝိပါက၊ ဝိပက္ကဝိပါက၊ အဝိပါကတရားအစုတို့၏) ဝသေန-ဖြင့်၊ သဗ္ဗေသု-ကုန်သော၊ အနုလောမပဋိလောမေသု-အနုလောမပြဿနာ၊ ပဋိလောမပြဿနာတို့၌၊ ပဋိညာ စ ပဋိက္ခေပေါ စ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဝိပွကတဝိပါကာ-အပြားအားဖြင့် ပြုအပ်ပြီး မဟုတ်သော အကျိုးရှိကုန်သော တရားတို့ကို၊ အတိတာ၊ ပေ၊ အဝိပက္ကဝိပါကာတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္ဆန္တိ၊ အတိတာ-တို့သည်၊ ဧကဒေသံ-တစ်စိတ်တစ်ဖို့ တစ်ချို့က၊ ဝိပက္ကဝိပါကာ-ရင့်ကျက်ပြီးသော အကျိုးရှိသော တရားတို့တည်း၊ ဧကဒေသံ-က၊ အဝိပက္ကဝိပါကာ-မရင့်ကျက်သေးသော အကျိုးရှိသော တရားတို့တည်း၊ [ဝိပွကတပုဒ်၏ အဖွင့်ကို သီလက္ခန္ဓာဘာသာဋီကာ၊ ဗြဟ္မဇာလသုတ် အဗ္ဘန္တရနိဒါန်းအဖွင့်၌ ပြထားပြီ။] ဟိ - မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသွာ)-ကြောင့်၊ ယေန ကမ္မေန-အကြင်ကံသည်၊ ပဋိသန္ဓိ-ကို၊ နိဗ္ဗတ္တိတာ-ဖြစ်စေအပ်ပြီ၊ ဘဝီပိ-သည်လည်းကောင်း၊ စုတိပိ-သည်လည်းကောင်း၊ တဿေဝ-ထိုပဋိသန္ဓေကို ဖြစ်စေတတ်သော ကံ၏ပင်၊ ဝိပါကော-အကျိုးတည်း၊ တသွာ-ကြောင့်၊ ပဋိသန္ဓိတော-မှ၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောက်၊ စုတိ-သည်၊ (အတ္တိ) တာဝ-ထိုစုတိတိုင် အောင်၊ တံ-ထိုကံသည်၊ ဝိပွကတဝိပါကံနာမ-မည်သည်၊ ဟောတိ၊ တထာရူပေ-ကုန်သော၊ ဓမ္မေ-တို့ကို၊ သန္ဓာယ၊ ဧတံ-ဤစကားကို၊ ဝုတ္တံ။

ဝိပစ္စိဿန္တိတိ ကတ္တာ တေ အတ္တိတိ-ဟူသော၊ ပုစ္ဆာ သကဝါဒီဿ၊ ဓမ္မဓရဿ-တရားကို ဆောင်သော၊ ပုဂ္ဂလဿ-၏၊ ဝါ-သည်၊ နိဒ္ဒါယန္တဿာပိ-အိပ်ပျော်နေပါသော်လည်း၊ ဗဟုပဝတ္တိနော-များစွာ ဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သော၊ ဓမ္မာ-တို့သည်၊ အတ္တိ-

ဗဟုပဝတ္တိနော။ ။ “ပဝတ္တိ (ဖြစ်ခြင်း)”ဟူသည် အိပ်ပျော်နေတုန်းအခါ၌ ဥပါဒိ၊ ဌိ၊ ဘင်အားဖြင့် ဖြစ်ခြင်း မဟုတ်၊ သူ၏ နှုတ်၌ (တစ်နည်း) သူ၏ စိတ်နှလုံး၌ များစွာ ဖြစ်ခြင်းတည်း၊ ထိုသို့ များစွာ ဖြစ်ခြင်းရှိသော (နှုတ်တက်ရနေသော) တရားတို့ကို “ဗဟုပဝတ္တိ”ဟု ဆိုသည်၊ [“ဒွါသီတိ ဗုဒ္ဓတော ဂဏှိ၊ ပေ၊ ယေ မေ ဓမ္မာ ပဝတ္တိနော” ၌ ပါသော ပဝတ္တိမျိုးတည်း။] ထို့ကြောင့် “ဓမ္မဓရ”အရ အရှင်အာနန္ဒာကဲ့သို့ တရားတို့ကို နှုတ်တက်ဆောင်ထား

ရှိကုန်၏။ ဣတိ-သို့၊ ဝုစ္စန္တိ ယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ လောကဝေါဟာရဝသေန-
 လောကပြောရိုးနှင့် စပ်သဖြင့်၊ အတ္ထိ တံ သန္တာယ ပဋိညာ ပရဝါဒိဿ၊ ဝိပဓိဿ
 န္တိတိ ကတွာ ပစ္စုပ္ပန္နာတိ-ဟူသော၊ ဒုတိယပဉ္စေ-၌၊ ကမ္မာနံ-ကံတို့၏၊ အဝိနာသ
 သင်္ခါတော-မပျက်စီးခြင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ ကမ္မူပစယောနာမ^၂-ကံကို ဆည်းပူး
 ထားခြင်းမည်သော၊ ဝါ-ဆည်းပူးအပ်သော ကံမည်သော၊ ဧကော-တစ်မျိုးသော
 သင်္ခါရသည်၊ အတ္ထိ-၏၊ ဣတိ လဒ္ဓိယံ-ဤသို့သော အယူ၌၊ ဌတွာ^၃-တည်၍၊
 ပဋိညာ ပရဝါဒိဿ။

သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ယူပါ။ “လောကဝေါဟာရဝသေန” ၌ လောကဝေါဟာရအရ “ထိုပုဂ္ဂိုလ်၌
 တရားတွေ အများကြီး ရှိ၏”ဟု ပြောလေ့ရှိသော အတ္ထိကို “လောကဝေါဟာရဝသေန အတ္ထိတံ”
 ဟု ဆိုသည်။

၁။ ဝိပဓိဿန္တိတိ ၊ပေ၊ ဒုတိယပဉ္စေ။ ။“ဝိပဓိဿန္တိတိ ကတွာ ပစ္စုပ္ပန္နာ”ဟူသော
 ပြဿနာသည် ပါဠိတော်၌ ၂-ကြိမ်ပါ၏။ ထိုတွင် ပဌမအကြိမ်၌ ပစ္စုပ္ပန်စစ်စစ် မဖြစ်နိုင်သော
 ကြောင့် “န ဖောဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ”ဟု ပယ်ပြီးလျှင် ဒုတိယအကြိမ်၌ “အာမန္တာ”ဟု ဝန်ခံ၏။ ထိုသို့
 ဝန်ခံခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြလို၍ “ကမ္မာနံ ၊ပေ၊ အတ္ထိတိ လဒ္ဓိယံ ဌတွာ”ဟု မိန့်သည်။

၂။ အဝိနာသ ၊ပေ၊ ကမ္မူပစယော။ ။“ကတတ္တာ ဥပစိတတ္တာ” ၌ တစ်ကြိမ်တစ်ခါ
 ပြုရုံမျှမက အကြိမ်ကြိမ်အထပ်ထပ် ပြုအပ်သည်ကို “ဥပစိတ”ဟု ခေါ်ရသကဲ့သို့ ထို့အတူ
 ကံကို များစွာ ပြုထားခြင်းကို “ကမ္မူပစယ-ကမ္မ+ဥပစယ”ဟု ခေါ်ရသည်။ ထိုသို့ ကံကို ဆည်း
 ပူးထားခြင်းသည် ခန္ဓာအစဉ်ဝယ် ပျောက်ကွယ်၍ မသွားပဲ သတ္တိတစ်မျိုးအားဖြင့် တည်ရှိနေ
 သောကြောင့် “အဝိနာသသင်္ခါတော ဧကော”ဟု ဆိုသည်။ ဧကောကို အနုဋီကာ၌ “ဧကော
 သင်္ခါရဓမ္မော-သင်္ခါရတရားတစ်မျိုး”ဟု ဖွင့်သည်။

ဆိုလိုရင်းမှာ - ကံကို ဆည်းပူးထားခြင်းသည် ပျောက်ကွယ်မသွားပဲ ကမ္မသတ္တိဟူသော
 သင်္ခါရတစ်မျိုးအဖြစ်ဖြင့် ခန္ဓာအစဉ်၌ ရှိနေသောကြောင့် ပစ္စုပ္ပန်ဟုပင် ဆိုထိုက်ရကား “အာ
 မန္တာ”ဟု ပရဝါဒိက ဝန်ခံသည်-ဟူလို။ [သင်္ခါရတရားတစ်မျိုးဟူသော အယူသည် မှားယွင်း
 သော ပရဝါဒီ၏ အယူတည်း၊ ကမ္မူပစယ-ဟူသော ကမ္မသတ္တိသည် သင်္ခါရက္ခန္ဓာ ၅၀-တွင်
 ပါဝင်သော သင်္ခါရတရားတစ်မျိုး မဟုတ်ပါ။]

၃။ လဒ္ဓိယံ ဌတွာ။ ။ပရဝါဒီ၏ “ကမ္မူပစယ ရှိ၏”ဟူသော အယူသည် မှန်သော
 အယူပင်တည်း၊ သို့သော် “ဧကော ဓမ္မော-သင်္ခါရတရားတစ်မျိုးကား မဟုတ်”၊ ထိုသို့ သင်္ခါရ
 တရားတစ်မျိုး မဟုတ်သော “သတ္တိမျှသာ ဖြစ်သောကြောင့်” ပစ္စုပ္ပန်လည်း မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့်
 ပရဝါဒီ၏ အယူသည် မိစ္ဆာဖြစ်ရကား “ဟဉ္စိ” စသည်ဖြင့် ထပနာထား၍ အပြစ်တင်ထိုက်သော
 အယူသာ ဖြစ်သည်။

၂။ အနာဂတာဒိကေစ္ဆကထာအပ္ပဋ္ဌိ

၃၀၀။ အနာဂတံ အတ္ထိတိအာဒိသုပိ-အစရှိသော ပြဿနာတို့၌လည်း၊ ကေစုံ အတ္ထိတိ-ဟူသော စကားကို၊ ဥပ္ပါဒိနော-မချွတ်ဖြစ်လတ်ကုန်သော၊ ဓမ္မေ-တို့ကို၊ သန္ဓာယ၊ ဝဒတိ၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ပြဿနာတို့၌၊ သေသံ-သည်၊ ဟေဋ္ဌာ၊ ဝုတ္တနယတ္တာ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

ကေစုံ အတ္ထိတိကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ)။

xxxxx

၈။ သတိပဋ္ဌာနကထာအပွင့်

၃၀၁။ ဣဒါနိ-ဧကစုံ အတ္တိတိကထာကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ သတိပဋ္ဌာနကထာ-သည်၊ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုသတိပဋ္ဌာနကထာ၌၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ စတုန္ဒ-ကုန်သော၊ သတိပဋ္ဌာနာနံ-တို့၏၊ သမုဒယံစ-ကြွင်းသော အကြောင်းနှင့် ပေါင်းမိလသော် ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ အတ္တိမဉ္ဇ-ချုပ်ငြိမ်းရာကိုလည်းကောင်း၊ ဒေသေဿာမိ-ဟောတော်မူအံ့၊ ဣတိ-သို့၊ သတိဋ္ဌာနသံယုတ္တေ-၌၊ ဝုတ္တနယေနဝ-ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်ပင်၊ ယေသံ-အကြင်ပရဝါဒီတို့၏၊ ကာယာဒယော-ကာယအစရှိကုန်သော၊ သတိယာ-၏၊ အာရမ္မဏဓမ္မေ-အာရုံဖြစ်သော တရားတို့ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ သဗ္ဗေ-ကုန်သော၊ ဓမ္မာ-ကာယအစရှိသော အာရုံတရားတို့သည်၊ သတိပဋ္ဌာနာ-သတိပဋ္ဌာန်တို့တည်း၊ ဣတိ-ဤသို့သော်၊ လဒ္ဓိ-သည်၊ (ဟောတိ၊ ကေသံ-တို့၏၊ လဒ္ဓိ ဝိယ-အယူတို့ကဲ့သို့နည်း၊) ဧတရတိ-၌၊ အန္ဓကာနံ-အန္ဓကဂိုဏ်းသားတို့၏၊ (လဒ္ဓိ) သေယုထာပိ-တည်း၊ ပုဗ္ဗသေလိယာ-ပုဗ္ဗသေလိယဂိုဏ်းတို့လည်းကောင်း၊ အပရသေလိယာ-တို့လည်းကောင်း၊ ရာဇဂိရိယာ-တို့လည်းကောင်း၊ သိဒ္ဓတ္တိကာ-တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-ဤဂိုဏ်းတို့သည်၊ အန္ဓကာနာမ-အန္ဓကဂိုဏ်းတို့မည်၏၊ ဣမေ-ဤဂိုဏ်းတို့သည်၊ ပစ္ဆာ-တတိယသင်္ဂါယနာတင်ရာကာလမှ နောက်၌၊ ဥပ္ပန္နနိကာယာ-ဖြစ်သော ဂိုဏ်းတို့တည်း၊ တေသံ-ထိုပရဝါဒီတို့၏၊ [ယေသံအရကို ပြန်၍ စွဲရသည်။] လဒ္ဓိဝိဝစနတ္ထံ-အယူကို ကင်းဆိတ်စေခြင်းအကျိုးငှာ၊ ပုစ္ဆာ၊ သကဝါဒီဿ၊ ပဋိညာ ပရဝါဒီဿ။

တတ္ထ-ထိုသတိပဋ္ဌာနာဟူသော ပါဌ်၌၊ ယသ္မာ-အကြင်ကြောင့်၊ [နောက်၌ တသ္မာရုံသည်။] ဧတေသု-ဤအာရုံတို့၌၊ ပတိဋ္ဌာတိ-တည်၏၊ ဣတိ-ထိုသို့တည်ရာတို့၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဋ္ဌာနာ-ပဋ္ဌာနတို့မည်၏၊ ကာ-အဘယ်သည်၊ ပတိဋ္ဌာတိ-တည်သနည်း၊ သတိ-သည်၊ (ပတိဋ္ဌာတိ) သတိယာ-၏၊ ပဋ္ဌာနာ-တည်ရာတို့တည်း၊ သတိပဋ္ဌာနာ-သတိ၏တည်ရာတို့၊ ဣတိ ဣမိနာ အတ္ထေန-အနက်အားဖြင့်၊ သတိဂေါစရာပိ-သတိ၏ အာရုံတို့သည်လည်း၊ သတိပဋ္ဌာနာ-သတိပဋ္ဌာနတို့မည်၏၊ ပတိဋ္ဌဟန္တိ-တည်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပဋ္ဌာနာ-နတို့မည်၏၊ ကာ-အဘယ်တို့သည်၊ ပတိဋ္ဌဟန္တိ-နည်း၊ သတိယော-တို့သည်၊ (ပတိဋ္ဌဟန္တိ) သတိယောဝ-တို့သည်ပင်၊ ပဋ္ဌာနာ-အာရုံတို့၌ တည်တတ်သော တရားတို့တည်း၊ သတိပဋ္ဌာနာ-သတိတို့သည်ပင် အာရုံတို့၌ တည်တတ်သော တရားတို့၊ ဣတိ ဣမိနာ အတ္ထေန-အားဖြင့်၊ သတိယော စ-သတိတို့သည်လည်း၊ [စာအုပ်တို့၌ “သတိ

ယောဝ်”ဟု တွေ့ရ၏။ ရှေ့အနက်ကို ဆည်းသောကြောင့် “သတိယောဝ်” ဟုသာ ရှိသင့်၏။ သတိပဋ္ဌာနာ-သတိပဋ္ဌာနတို့မည်၏။

တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဒွေပိ-နှစ်ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါဒါ-ဝါဒတို့သည်၊ (သဗ္ဗေ ဓမ္မာ သတိပဋ္ဌာနာဟူသော ဝါဒ၊ သတိ သတိပဋ္ဌာနာဟူသော ဝါဒတို့သည်၊) ပရိယာယေန-ပရိယာယ်အားဖြင့်၊ ယုဇ္ဈန္တိ-သင့်ကုန်၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် သင့်ပါကုန် သော်လည်း၊ ယေ-အကြင်ပရဝါဒီတို့သည်၊ တံ ပရိယာယ်-ကို၊ ပဟာယ-ပယ်စွန့်၍၊ ဧကန္တေနဝ-စင်စစ်အားဖြင့်သာ၊ သဗ္ဗေ ဓမ္မာ သတိပဋ္ဌာနာတိ-ဟူ၍၊ ဝဒန္တိ၊ တေ- ထိုပရဝါဒီတို့ကို၊ သန္ဓာယ၊ ပစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ အာရမ္မဏဝသေန-အာရုံ၏အဖြစ် ဖြင့်၊ ပဋိညာ သကဝါဒိဿ။

ပန-ကား၊ သဗ္ဗေ ဓမ္မာ သတိတိ-ဟူ၍၊ အနုယုတ္တဿ-မေးစိစစ်အပ်သည် ဖြစ်၍၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသော တရားတို့၏၊ သတိသဘာဝါဘာဝတော-သတိ၏ သဘော မရှိခြင်းကြောင့်၊ ပဋိက္ခေပေါ-သည်၊ တဿေဝ-ထိုပရဝါဒီ၏ပင် ပယ်ခြင်း တည်း၊ တတ္ထ-ထိုသဗ္ဗေ ဓမ္မာ သတိ၊ သတိန္ဒြိယံ အစရှိသောပါဠိ၌၊ ခယဂါမိတိ အာဒိနိ-အစရှိသော ပုဒ်တို့သည်၊ မဂ္ဂဝိသေသနာနိ-ဧကာယနမဂ်၏ ဝိသေသနတို့ တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ ဧကာယနမဂ္ဂေါ-တစ်ကြောင်းတည်းလမ်းဖြစ်သော အရိယာမဂ် သည်၊ ကိလေသာနံ-တို့၏၊ ခယဘူတံ-ကုန်းကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ [ရှေးက “ကုန်ရာ”ဟု ပေးကြသည်။] နိဗ္ဗာနံ-သို့၊ ဂစ္ဆတိ-သွားတတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ခယဂါမိ-မည်၏၊ စတ္တာရိ-ကုန်သော၊ သစ္စာနိ-တို့ကို၊ ဗုဒ္ဓန္တော-သိသည်၊ (ဟုတွာ၊ နိဗ္ဗာနံ-သို့) ဂစ္ဆတိ-၏၊ ဣတိ၊ ဗောဓဂါမိ-မည်၏၊ ဝဋ်-ဝဋ်တရားကို၊ အပစိနန္တော- ဖျက်ဆီး လျက်၊ (နိဗ္ဗာနံ) ဂစ္ဆတိ၊ ဣတိ အပစယဂါမိ-မည်၏၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဧတေတိ ပဒေတိ-ဤခယဂါမိအစရှိသော ပုဒ်တို့ဖြင့်၊ တေ-အသင်ပရဝါဒီ၏ အလိုအားဖြင့်၊ သဗ္ဗေ-ကုန်သော၊ ဓမ္မာ-တို့သည်၊ ဧဝရူပေါ-ဤသို့ခယဂါမိ စသည်တို့ကဲ့သို့ ရှုအပ်သော သဘောရှိသည်၊ (ဟောတိ) ကိ-လော၊ တေ-အားဖြင့်၊ ဧကာယနော- တစ်ကြောင်းတည်းလမ်းဖြစ်သော၊ မဂ္ဂေါ-အရိယာမဂ်သည်၊ ဟောတိ (ကိ)-လော၊ ဣတိ၊ ပုစ္ဆတိ၊ အနာသဝါ၊ အသံယောဇနာတိအာဒိနိပိ-အစရှိသော ပုဒ်တို့ကို လည်း၊ လောကုတ္တရာဘဝံ-လောကုတ္တရာတရား၏အဖြစ်ကို၊ ပုစ္ဆနတ္ထာယ-ငှာ၊ (သကဝါဒိ-သည်၊) ဝုတ္တာနိ-ဆိုအပ်ကုန်ပြီ၊ ဗုဒ္ဓါနုဿတိအာဒိနိ-အစရှိသော ပုဒ်တို့ကို၊ ပဘေဒပစ္ဆာဝသေန-လောကီ၊ လောကုတ္တရာသတိပဋ္ဌာန်အထူးအပြားကို မေးခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တာနိ။ [ဗုဒ္ဓါနုဿတိစသည်၌ ပါသောသတိ လောကီ သတိသာတည်း။]

စက္ခာယတနံ သတိပဋ္ဌာနံတိအာဒိ-အစရှိသော ပြဿနာကို၊ သဗ္ဗဓမ္မာနံ-တို့၏၊
 ပဘောဒပုစ္ဆာဝသေန-အပြားကို မေးခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဂုတ္တံ၊ တတ္ထာပိ-ထိုစက္ခာ
 ယတနံ သတိပဋ္ဌာနံအစရှိသော ပြဿနာ၌လည်း၊ သတိဝသေန-သတိ၏အဖြစ်
 ဖြင့်၊ ပဋိက္ခေပေါ-ပယ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ အာရမ္မဏာဝသေန-အာရုံ၏ အဖြစ်
 ဖြင့်၊ ပဋိညာ-ဝန်ခံခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ) ကုတိ ဧဝံ-သို့၊ သဗ္ဗပစ္စေ
 သု-တို့၌၊ အတ္ထော၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သုတ္တသာဓနာ-ပြီးစေကြောင်းသုတ်တို့သည်၊
 ဥတ္တာနတ္ထာယေဝ၊ ကုတိ-အပြီးတည်း။

သတိပဋ္ဌာနကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

xxxxx

၉။ ဟေဝတ္ထိကထာအပွင့်

၃၀၄။ ဣဒါနိ-သတိပဋ္ဌာနကထာကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ ဟေဝတ္ထိကထာ နာမ-မည်သည်၊ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုဟေဝတ္ထိကထာ၌၊ ဧတရဟိ-၌၊ ဝုတ္တပ္ပဘေဒါနံ-ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိကုန်သော၊ (ပုဗ္ဗသေလိယ စသည် အပြားရှိကုန်သော) အန္ဓကာနံ-အန္ဓကဂိုဏ်းသားတို့၏၊ လဒ္ဓိသေယျထာပိ-အယူကဲ့သို့၊ ယေသံ-အကြင်ပရဝါဒီတို့၏၊ သဗ္ဗေပိ-ကုန်သော၊ အတိတာဒိဘေဒါ-အတိတ်အစရှိသော အပြားရှိကုန်သော၊ ဓမ္မာ-တို့သည်၊ ရူပါဒိဝသေန-ရုပ်အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ အတ္ထိ-ရှိကုန်၏၊ [အာဒိဖြင့် ဝေဒနာ သညာစသည်ကို ယူပါ။] အတိတ်-အတိတ်သည်၊ အနာဂတပစ္စုပ္ပန္နဝသေန-အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်တို့၏အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ အနာဂတပစ္စုပ္ပန္နာနိ-တို့သည်၊ အတိတာဒိဝသေန ဝါ-အတိတ်အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ နတ္ထိ-ကုန်၊ တဿာ-ကြောင့်၊ သဗ္ဗမေဝ-အလုံးစုံသာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဣဒံ-ဤတရားသည်၊ ဧဝံ-ဤသို့ ရုပ်အစရှိသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အတ္ထိ-ထင်ရှားရှိ၏၊ ဧဝံ-ဤသို့ အတိတ်အစရှိသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ နတ္ထိ-ထင်ရှားမရှိ၊ ဣတိ (လဒ္ဓိ ဟောတိ) တေ-ထိုပရဝါဒီတို့ကို၊ သန္ဓာယ၊ အတိတ်အတ္ထိတိ-အစရှိသော၊ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ ဟေဝတ္ထိ ဟေဝနတ္ထိတိ-အစရှိသော၊ ဝိသဇ္ဇနံ-သည်၊ ပရဝါဒိဿ။

တတ္ထ-ထိုဟေဝတ္ထိ ဟေဝနတ္ထိအစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဟေဝါတိ-ကား၊ ဧဝံ-ဤအတိတ်အစရှိသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (နတ္ထိ) အထ-ဖြေဆိုရာ ထိုအခါ၌၊ နံ-ထိုပရဝါဒီကို၊ သကဝါဒိ-သည်၊ အတိတောဝ-အတိတ်ဖြစ်သော ရုပ်အစရှိသော တရားသည်ပင်၊ ဧဝံ-ဤသို့ ရုပ်အစရှိသောအားဖြင့်၊ အတ္ထိ-ထင်ရှားရှိ၏၊ ဧဝံ-ဤသို့ အတိတ်အစရှိသောအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဣတိ လဒ္ဓိ-သည်၊ (ယဒိ ဟောတိ) ဧဝံသန္ဓေ-သော်၊ သောယေဝ-ထိုတရားသည်ပင်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ (သောယေဝ)၊ နတ္ထိနာမ-ထင်ရှားမရှိသည် မည်သလော၊ ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆန္တော-ကြောင့်၊ ဟေဝတ္ထိ ဟေဝနတ္ထိတိ အာဟ။

ဣတရော-သကဝါဒီမှ တစ်ပါးသော ပရဝါဒီသည်၊ တေနေဝ သဘာဝေန-ထိုရုပ်အစရှိသော သဘောအားဖြင့်ပင်၊ အတ္ထိတံ-ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ တေနေဝ (သဘာဝေန)-အားဖြင့်ပင်၊ နတ္ထိတံ-ထင်ရှားမရှိသည်၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ သန္ဓာယ၊ ပဋိက္ခိပတိ၊ ဒုတိယံ-မြောက်၊ ပုဋ္ဌော-သည်၊ (သမာ

နော-သော်) သကဘာဝေနော-မိမိ၏ဥစ္စာဖြစ်သော ရုပ်အစရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်သာ၊ အတ္တိတံ-ကိုလည်းကောင်း၊ ပရဘာဝေနော-သူတစ်ပါး၏ ဥစ္စာဖြစ်သော ရုပ်အစရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်သာ၊ နတ္ထိတံ-ကိုလည်းကောင်း၊ သန္ဓာယ ပဋိဇာနာတိ၊ တတော-ဖြေဆိုရာ ထိုအခါမှ၊ ပရ-နောက်၌၊ အတ္ထဌော နတ္ထဌောတိ-ကား၊ အတ္တိဘာဝေါ-ထင်ရှားရှိသော သဘောသည်၊ နတ္ထိသဘာဝေါနာမ-ထင်ရှားမရှိသော သဘောမည်သည်၊ ဟောတိ-လော၊ ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆတိ၊ ဣမိနာဝ ဥပါယေန-ဤနည်းဖြင့်သာ၊ သဗ္ဗဝါဒေသု-တို့၌၊ အတ္ထော ဝေဒိတဗျော။

ပန-ဆက်၊ ပရိယောသာနေ-၌၊ တေန အတိတံ ဟေဝတ္ထိ ဟေဝနတ္ထိတိစ-ဟူသည်လည်းဖြစ်သော၊ တေန ဟိ ရူပံ ဟေဝတ္ထိ ဟေဝနတ္ထိတိစ-ဟူသည်လည်း ဖြစ်သော၊ ဣတိအာဒိနိ-ဤသို့အစရှိသော စကားတို့ကို၊ ဝတ္တာ-၍၊ ပရဝါဒိနာ-သည်၊ လဒ္ဓိ-မိမိအယူကို၊ ကိဉ္စာပိ ပတိဌာပိတာ-အကယ်၍ကား တည်စေအပ်ပါပေပြီ၊ ပန - ထိုသို့ပင် တည်စေအပ်ပါသော်လည်း၊ အယောနိသော - သင့်သော အကြောင်း မဟုတ်သောအားဖြင့်၊ ပတိဌာပိတတ္တာ-တည်စေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧသ-ဤအယူသည်၊ အပ္ပတိဌာပိတာယေဝ-မတည်စေအပ်သော အယူသည်သာ၊ (ဟောတိ) ဣတိ-အပြီးတည်း။

ဟေဝတ္ထိကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

မဟာဝဂ္ဂေါ-သည်၊ နိဋ္ဌိတော။

မဟာဝဂ် ပြီးပြီ။

xxxxx

၂။ ဒုတိယဝဂ်

၁။ ပရူပဟာရအပ္ပဋ္ဌိ

၃၀၇။ ဣဒါနိ-ဟေဝတ္ထိကထာကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ ပရူပဟာရကထာ နာမ-သူတစ်ပါးတို့၏ ပို့ဆောင်ခြင်းကို ဆိုရာကထာမည်သည်။ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုပရူပဟာရကထာ၌၊ ဧတရဟိ-ယခုအခါ၌၊ ပုဗ္ဗသေလိယာစ-ပုဗ္ဗသေလိယဂိုဏ်း သားတို့သည်လည်းကောင်း၊ အပရသေလိယာစ - အပရသေလိယဂိုဏ်းသားတို့ သည်လည်းကောင်း၊ မာရကာယိကာ-မာရ်နတ်၏ အသင်းအပင်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဒေဝတာ-နတ်တို့သည်၊ အရဟတော-ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ ကိုယ်သို့၊ အသုစိ-သုတ်ကို၊ ဥပသံဟရန္တိ-ကပ်ဆောင်ကြကုန်၏၊ ဣတိ-သို့၊ မညန္တိ သေယျထာပိ-မှတ်ထင်ကြ ကုန်သကဲ့သို့၊ (ဧဝံ-တူ) ယေ-အကြင်ပရဝါဒီတို့သည်၊ အရဟတ္တံ-အရဟတ္တဖိုလ်ကို၊ ပဋိဇာနန္တာနံ-ဝန်ခံကြကုန်သော၊ အပတ္တေ-မရောက်အပ်သေးသော တရား၌၊ ပတ္တ သညိနံ-ရောက်အပ်ပြီးဟု မှတ်ထင်ခြင်းရှိကြကုန်သော၊ အဓိမာနိကာနံ-လွန်ကဲ သော မှတ်ထင်ခြင်း ရှိကြကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏လည်းကောင်း၊ ကုဟကာနံ- အံ့ဩဖွယ်ကို ဖြစ်စေကြကုန်သည်ဖြစ်၍၊ (ဝါကြားကြကုန်သည်ဖြစ်၍)၊ အရဟတ္တံ-ကို၊ ပဋိဇာနန္တာနံဝါ-ဝန်ခံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏လည်းကောင်း၊ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိ-သုတ်၏ လွတ်ခြင်းကို၊ ဒိသ္မာ-မြင်ရ၍၊ (မာရကာယိကာ၊ ဒေဝတာ၊ အရဟတော၊ အသုစိ၊ ဥပသံဟရန္တိ၊ ဣတိ မညန္တိ) တေ-ထိုပရဝါဒီတို့ကို၊ သန္ဓာယ၊ အတ္ထိ အရဟတော တိ-ဟူ၍၊ ပုစ္ဆာ၊ သကဝါဒိဿ၊ ပဋိညာ-သည်၊ ဣတရဿ-သကဝါဒီမှ တစ်ပါး သော ပရဝါဒီ၏ ဝန်ခံခြင်းတည်း။

ဣဒါနိ-၌၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိနာမ-သုတ်၏ လွတ်ခြင်းမည်သည်၊ ရာဂသမုဋ္ဌာနာ-ရာဂဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ အတ္ထိ အရဟတော ရာဂေါတိ-အစရှိသော၊ အနုယောဂေါ၊ အာရဒ္ဓေါ၊ သော သဗ္ဗောပိ- ထိုအလုံးစုံသော စကားရပ်သည်လည်း၊ ဥတ္တာနက္ခောယေဝ-သည်သာ။

မာရကာယိကာ ၊ပေ၊ အာဒိပဉ္စေ-အစရှိသော ပြဿနာ၌၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ တာသံ ဒေဝတာနံ-ထိုနတ်တို့၏၊ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိနာမ-မည်သည်၊ နတ္ထိ၊ အညေသံပိ- သူတစ်ပါးတို့၏လည်း၊ သုက္ကံ-ကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ န ဥပသံဟရန္တိ-မဆောင်ကြ ကုန်၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ အရဟတော-၏၊ သုက္ကမေဝ-သုတ်သည်ပင်၊ နတ္ထိ၊ တသ္မာ၊ န ဟေဝန္တိ ပဋိက္ခိပတိ။

ပန-ကား၊ နေဝ အတ္တနောတိပဉ္စေ-အစရှိသော ပြဿနာ၌၊ နိမ္မိနိတွာ-ဖန်ဆင်းပြီး၍၊ ဥပသံဟရန္တိ-ကပ်ဆောင်ကြကုန်၏။ ဣတိ လဒ္ဒိယာ-ဤသို့သော အယူကြောင့်၊ ပဋိဇာနာတိ၊ လောမကူပေဟိတိပဉ္စေ-၌၊ သပ္ပိတေလာနံ-ထောပတ်၊ ဆီတို့ကို၊ (လောမကူပေဟိ-အမွေးတွင်းတို့ဖြင့်၊ ဥပသံဟရဏံ-ကပ်ဆောင်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ) ဝိယ-သို့၊ (ဧဝံ-တူ၊) လောမကူပေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ဥပသံဟရဏာဘာဝ-ကပ်ဆောင်ခြင်း၏ မရှိခြင်းကို၊ ဒိသ္မာ-၍၊ ပဋိကိပ္ပတိ။

၃၀၈။ ဟန္တဟိတိ-ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ဗျဝသာယတ္ထေ-ဆုံးဖြတ်ခြင်းအနက်၌၊ (ပဝတ္ထော) နိပါတော-တည်း၊ အဟံ-သည်၊ အရဟာ နုခေါ-ရဟန္တာလေလော၊ နော (အရဟာ နုခေါ)-ရဟန္တာ မဟုတ်လေသလော၊ ဣတိဧဝံ-သို့၊ ဝိမတိ-ယုံမှားခြင်းကို၊ ဂါဟယိဿာမ-ယူစေကုန်အံ့၊ ဣတိဧဝံ-သို့၊ ဗျဝသာယံ-ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို၊ ကတွာ-၍၊ ဥပသံဟရန္တိ-ကပ်ဆောင်ကြကုန်၏။ ဣတိ အတ္ထော၊ အတ္ထိ၊ ပေ၊ ဝိမတိတိ-ဟူ၍၊ ပုဋ္ဌော၊ (သမာနော၊) အဋ္ဌဝတ္ထုကံ-ရှစ်ပါးသော အကြောင်းရှိသော၊ (သတ္တရိ ကင်္ခတိအစရှိသော ရှစ်ပါးသော အကြောင်းရှိသော၊) ဝိစိကိစ္ဆံ၊ သန္ဓာယ၊ ပဋိကိပ္ပတိ၊ ဒုတိယံ ပုဋ္ဌော (သမာနော၊) ဣတ္ထိပုရိသာနံ-မိန်းမယောက်ျားတို့၏၊ နာမဂေါတ္တာဒိသု-အမည် အနွယ်အစရှိသည်တို့၌၊ သန္နိဋ္ဌိနာဘာဝ-ဆုံးဖြတ်ခြင်း၏ မရှိခြင်းကို၊ သန္ဓာယ၊ ပဋိဇာနာတိ။

၁။ ဝစသာယတ္ထေ။ ။ဤပုဒ်ကို အမှန်ဟု ယူ၍ဖွင့်သော သီလက္ခနီဋီကာသစ်မှ ယူ၍ သာမညဖလသုတ်ဘာသာဋီကာ၌ အဓိပ္ပာယ် ရေးခဲ့ပြီ။ သို့သော် ဤပုဒ်သည် အဘိဓာန်၌ ပါသောပုဒ် မဟုတ်၊ ရှေးဋီကာတို့၌လည်း မဖွင့်အပ်သော ပုဒ်ဖြစ်သောကြောင့် မခိုင်လုံလှပါ။ “ဝစသာယတ္ထေ-စကား၏ ပြီးဆုံးခြင်း၊ စကားလက်စသတ်ခြင်း”ဟူသော အနက်လည်း ဤနေရာ၌ လုံးလုံးမဖြစ်သင့်တော့ပါ။ ဘာကြောင့်နည်း - စကားပြောမနေသောကြောင့်တည်း။ မူကွဲအဖြစ်ဖြင့် ပြအပ်သော “ဗျဝသာယတ္ထေ” ပုဒ်ကား ထောမနိမိ အဘိဓာန်၌ ပါသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ “နိစ္ဆယတ္ထေ”ဟူသော ဋီကာဖွင့်နှင့် လိုက်လျောသောကြောင့်လည်းကောင်း ခိုင်လုံသော ပုဒ်ဖြစ်ပါသည်။

ဗျဝသာယတ္ထေ။ ။“ဝိ+အဝ+သောဓာတ်၊ ယဉ်ပစ္စည်း”ဟု ထောမနိမိ၌ ဆို၏။ အနက် များစွာအပြင် အဝဓာရဏ (ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်ခြင်း) အနက်လည်း ပါ၏။ ထိုအနက်သည် “နိစ္ဆယတ္ထေ”ဟူသော ဋီကာအဖွင့် သဘောတူ၏။ “ဗျဝသာယနံ-ဆုံးဖြတ်ခြင်း၊ ဗျဝသာယော-ခြင်း”၊ “ဆုံးဖြတ်ခြင်း”ဟူသည် ရဟန္တာတို့၏ သုက်လွှတ်သောအခါ “ငါ ရဟန္တာ ဟုတ်မှ ဟုတ်ပါလေရဲ့လား”ဟု ယုံမှားသံယသ ဖြစ်စေလိုသော မာရ်နတ်၏ အသင်းဝင်နတ်တို့က သုက်ကို ပို့ဆောင်ခြင်းတည်း။

၃၀၉။ အတ္ထိ တဿ အာသယောတိ-ကာ၊ ဥစ္စာရပဿာဝါနံ-ကျင်ကြီးကျင်ငယ်တို့၏၊ ပတိဋ္ဌာနောကာသော ဝိယ-တည်ရာအရပ်ကဲ့သို့၊ (တထာ၊) တဿ သုက္ကဿ-ထိုသူကဲ့၊ (ပတိဋ္ဌာနောကာသော-သည်၊) အတ္ထိ-လော၊ ဣတိ ပုစ္ဆတိ။

၃၁၂။ သဓမ္မကုသလဿာတိ-ကာ၊ အတ္တနော-၏၊ အရဟတ္တဓမ္မမတ္တေယေဝ-အရဟတ္တဖိုလ်တရားမျှ၌သာ၊ ကုသလဿ-ကျွမ်းကျင်သော၊ (အရဟတော၌ စပ်၊) ပညာဝိမုတ္တံ-ပညာဖြင့် ကိလေသာတို့မှ လွတ်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ သန္ဓာယ၊ ဧဝံ-ဤသို့ သဓမ္မကုသလဿဟူ၍၊ ဝဒတိ၊ ပရဓမ္မကုသလဿာတိ-ကာ၊ သဓမ္မတော-မိမိ၏ အရဟတ္တဖိုလ်တရားမှ၊ ပရသ္မိ-တစ်ပါးသော၊ အဋ္ဌသမာပတ္တိဓမ္မေဝိ-ရှစ်ပါးသော လောကီသမာပတ်တရား၌လည်း၊ ကုသလဿ-သော၊ (အရဟတော၌ စပ်၊) ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တံ-နှစ်ပါးသော အဖို့ဖြင့် ကိလေသာတို့မှ လွတ်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ သန္ဓာယ၊ ဧဝံ-ဤသို့ ပရဓမ္မကုသလဿဟူ၍၊ ဝဒတိ၊ ဧတ္ထ-ဤပရူပဟာရကထာ၌၊ သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းကို၊ ပါဠိအနုသာရေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

ပရူပဟာရကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

xxxxxx

၂-၃-၄။ အညာဏာဒိကထာအဖွင့်

၃၁၄။ ဣနိ-ပရူပဟာရကထာကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ အညာဏံ-အညာဏကထာလည်းကောင်း၊ ကင်္ခါ-ကင်္ခါကထာလည်းကောင်း၊ ပရဝိတာရဏာ-ပရဝိတာရဏာကထာလည်းကောင်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ တိဿော-ကုန်သော၊ ကထာနာမ-ကထာတို့မည်သည်၊ ဟောန္တိ၊ တတ္ထ-ထိုသူ-ပါးသော ကထာတို့တွင်၊ ဧတရဟိ-၌၊ ပုဗ္ဗသေလိယာဒိနံ-ပုဗ္ဗသေလိယအစရှိသော ဂိုဏ်းသားတို့၏၊ လဒ္ဓိယောသေယျထာပိ-တို့ကဲ့သို့၊ (ဧဝံ-တူ၊) ယေသံ-အကြင်ပရဝါဒီတို့၏၊ အရဟတော-၏၊ ဣတ္ထိပုရိသာဒိနံ-တို့၏၊ နာမဂေါတ္တာဒိသု-တို့၌၊ ဉာဏပ္ပဝတ္တိယာ-ဉာဏ်ဖြစ်ခြင်း၏၊ အဘာဝေန-ကြောင့်၊ အညာဏံ-မသိခြင်းသည်၊ အတ္ထိ၊ တတ္ထေဝ-ထိုနာမ၊ ဂေါတ္တာအစရှိသည်တို့၌ပင်၊ သန္နိဋ္ဌာနာဘာဝေန-ဆုံးဖြတ်ခြင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊

ပရဝိတာရဏာ။ ။ပါဠိတော်စာအုပ်တို့၌ “ပရဝိတာရဏာ”ဟု ရှိ၏၊ ဝိ+တရ-ကာရိတ်ကျေ၊ ယုပစ္စည်း၊ ထို့ကြောင့် “ပရေ-တို့ကို၊ ဝိတာရေန္တိ-လွန်စေကြရကုန်၏”ဟု ရှိသည်၏၊ “ပကာသေန္တိ”ကား အဓိပ္ပာယ်ထွက်သည်၊ သူတစ်ပါး၏ နာမည်ကို မသိသောကြောင့် နာမည်ကို သူတစ်ပါးတို့က ပြောပြသည်ကို “သူတစ်ပါးတို့က လွန်စေကြရသည်”ဟု ဆိုသည်။

ကင်္ခါ-တွေ့တောယုံမှားခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ စ-ဆက်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ နေသံ-ထို
ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် တို့အား၊ တာနိ ဝတ္ထုနိ-ထိုနာမဂေါတ္တစသော ဝတ္ထုတို့ကို၊ ပရေ-
တစ်ပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဝိတာရေန္တိ-လွန်စေကြရကုန်၏၊ ပကာသေန္တိ-
ထင်ရှားပြကြရကုန်၏၊ အာစိက္ခန္တိ-ပြောပြကြရကုန်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ နေသံ-
ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ပရဝိတာရဏာ-သူတစ်ပါးတို့က လွန်စေကြရခြင်းသည်၊
အတ္ထိ၊ ကုတိ-သို့၊ ကုမာ (လဒ္ဓိယော၊ ဟောန္တိ။)

တေသံ-ထိုပရဝါဒီတို့၏၊ လဒ္ဓိယော-တို့ကို၊ ဘိန္နိတုံ၊ တီသုပိ၊ ကထာသု၊ ပုစ္ဆာ၊
သကဝါဒိဿ၊ ပဋိညာစ၊ ပဋိက္ခေပါစ၊ ကုတရဿ၊ တတ္ထ-ထိုဉာ-ပါးသော ကထာ
တို့တွင်၊ သဗ္ဗေသုပိ-ကုန်သော၊ ပဉ္စေသုစေဝ-ပြဿနာတို့၌လည်းကောင်း၊ ဝိသဇ္ဇ
နေသုစ-အဖြေတို့၌လည်းကောင်း၊ ပါဠိ-သို့၊ အနုဂန္ဓာဝ-အစဉ်လိုက်၍သာ၊
အတ္ထော၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ကုတိ-အပြီးတည်း။

ပရူပဟာရကထာဝဏ္ဏနာ-သည်။ (နိဋ္ဌိတာ။)

xxxxx

၅။ ဝစီဘေဒကထာအပ္ပဋ္ဌ

၃၂၆။ ကုဒါနိ-အညာဏာဒိကထာကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ ဝစီဘေဒကထာ
နာမ၊ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုဝစီဘေဒကထာ၌၊ ဧတရဟိ၊ ပုဗ္ဗသေလိယာဒီနံ-ပုဗ္ဗ
သေလိယအစရှိသော ဂိုဏ်းသားတို့၏၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂက္ခဏေ-သောတာပတ္တိ
မဂ်ခဏ၌၊ ပဌမံ ဈာနံ-ပဌမဈာန်သို့၊ သမာပန္နဿ-ကောင်းစွာ ရောက်သော
ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ-ဝင်စားသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဒုက္ခန္တိ-ဒုက္ခဟူ၍၊ ဝါစာ-စကားလုံးသည်၊
ဘိဇ္ဇတိ-ကွဲ ပြား၏၊ ဝါ-မြွက်ဆို၏၊ ကုတိ လဒ္ဓိ သေယျထာပိ-သို့၊ (တထာ-တူ၊)
ယေသံ-အကြင်ပရဝါဒီတို့၏၊ (သောတာပတ္တိမဂ္ဂက္ခဏေ၊ ပေ၊ ဘိဇ္ဇတိ-၏၊ ကုတိ
လဒ္ဓိ-သည်၊ ဟောတိ၊) တေ-ထိုပရဝါဒီတို့ကို၊ သန္ဓာယ၊ သမာပန္နဿ အတ္ထိ ဝစီဘေ
ဒေတိ၊ ပုစ္ဆာ၊ သကဝါဒိဿ၊ လဒ္ဓိယံ၊ ပေ၊ ပရဝါဒိဿ။

ဝါစာ ဘိဇ္ဇတိ။ ။ “ဝါစာ-စကားလုံး၊ စကားသံ၊ ဘိဇ္ဇတိ-ကွဲပြား”ဟူသည် (မထင်
ရှားသော စကားလုံး၊ မကွဲပြားသော အသံ မဟုတ်၊) ထင်ထင်ရှားရှား စကားလုံး ကွဲပြားသော
အသံတည်း။ “ဝစီဘေဒ-စကားလုံး ကွဲပြားခြင်း”ဟူသည်နှင့် သဘောတူပင်တည်း။ ထိုသို့ စကား
လုံး ကွဲပြားအောင် ရွတ်ဆိုခြင်းကိုပင် “ဝစီဘေဒ-နှုတ်မြွက်ခြင်း”ဟု နိဿယအနက်ပေးကြ
သည်။ “သောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ သမာပတ်ဝင်စား”ဟူသည် “သောတာပတ္တိမဂ်၌ ယှဉ်သော
ပဌမဈာန်စိတ် ဖြစ်ခြင်း”တည်း။ ထိုအခိုက်၌ သစ္စာ ၄-ပါးကို သိရာဝယ် ဒုက္ခသစ္စာကို သိခိုက်
“ဒုက္ခ”ဟု မြွက်ဆိုသည်ဟု ပရဝါဒီတို့က အယူရှိကြသတတ်။

ပုန၊ သဗ္ဗတ္ထာတိ-ဟူသောပါဠိဖြင့်၊ တယော-ကာမ၊ ရူပ၊ အရူပအားဖြင့် ၃-ပါးကုန်သော၊ ဘဝေ-ဘဝတို့ကို၊ သန္ဓာယ၊ ပုဋ္ဌော၊ (သမာဓော) အရူပ-အရူပဘဝကို၊ သန္ဓာယ၊ ပဋိက္ခိပတိ၊ သဗ္ဗဒါတိ-ဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ ကာလဝသေန-ကာလနှင့် စပ်သဖြင့်၊ ပုဋ္ဌော၊ (သမာဓော) ပဌမမဂ္ဂက္ခဏေ-ပဌမဖြစ်သော သောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌၊ ပဌမဇ္ဈာန်ကသမာပတ္တိတော-ပဌမဈာန်နှင့်တကွဖြစ်သော သမာပတ်မှ၊ အညံ-သော၊ သဗ္ဗံ - သော၊ သမာပတ္တိကာလံ - သမာပတ်ဝင်စားရာ အခါကို၊ သန္ဓာယ၊ ပဋိက္ခိပတိ၊ သဗ္ဗေသံ သမာပန္နာနန္တိ-ဟူ၍၊ ပုဋ္ဌော၊ (သမာဓော) လောကီယသမာပတ္တိယော-လောကီသမာပတ်တို့ကို၊ သမာပန္နေ-တို့ကို၊ သန္ဓာယ၊ ပဋိက္ခိပတိ၊ သဗ္ဗသမာပတ္တိသုတိ-ဟူ၍၊ ပုဋ္ဌော၊ (သမာဓော) ဒုတိယဇ္ဈာနဒိကံ-ဒုတိယဈာန်အစရှိသော၊ လောကုတ္တရံ-ဈာန်ကိုလည်းကောင်း၊ သဗ္ဗံ-သော၊ လောကီယသမာပတ္တိ စ-လောကီသမာပတ်ကိုလည်းကောင်း၊ သန္ဓာယ၊ ပဋိက္ခိပတိ။

ကာယဘေဒေါတိ-ကာ၊ အဘိက္ခမာဒိဝေဒန-ရှေ့သို့သွားခြင်းအစရှိသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပဝတ္ထကာယဝိညတ္တိ-ဖြစ်သော ကာယဝိညတ်တည်း၊ ဣဒံ-ဤသမာပန္နဿ အတ္ထိ ကာယဘေဒေါဟူသော စကားကို၊ ယာနိ စိတ္တာနိ-တို့သည်၊ ဝစီဝိညတ္တိ-ဝစီဝိညတ်တို့၊ သမုဋ္ဌာပေန္တိ-ဖြစ်စေကုန်၏၊ တာနေဝ-ထိုစိတ်တို့သည်ပင်၊ ကာယဝိညတ္တိ-ကို၊ (သမုဋ္ဌာပေန္တိ) ဧဝံသန္တေ-သော်၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ကာယဘေဒေါပိ-သည်လည်း၊ န ဟောတိ-နည်း၊ ဣတိ-သို့၊ စောဒနတ္ထံ-စောဒနာခြင်းအကျိုးငှာ၊ ပုစ္ဆတိ၊ ဣတရော၊ ပေ၊ ပဋိဇာနာတိစ-ဝန်ခံလည်း ဝန်ခံ၏။

၃၂၇။ ဣဒါနိ-၌၊ သော-ထိုဈာန်ရ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မဂ္ဂက္ခဏေ-သောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌၊ ဒုက္ခန္တိ - ဟူ၍၊ ဝါစံ - စကားလုံးကို၊ ယဒိ ဘာသတိ-အကယ်၍ မြွက်ဆိုအံ့၊ (ဧဝံသတိ) သမုဒယောတိအာဒိကမ္ပိ-သမုဒယောအစရှိသော စကားကိုလည်း၊ ဘာသေယျ-မြွက်ဆိုရာသည် မဟုတ်လော၊ ဝါ-တစ်နည်းကား၊ တံ-ထိုဒုက္ခဟူသော စကားကို၊ ယဒိ န ဘာသတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဣတရမ္ပိ-ဤဒုက္ခဟူသော စကားမှ တစ်ပါးသော သမုဒယောအစရှိသော စကားကိုလည်း၊ န ဘာသေယျ-မမြွက်ဆိုရာသည် မဟုတ်လော၊ ဣတိ-သို့၊ စောဒနတ္ထံ၊ ဒုက္ခန္တိ

ကာယဘေဒေါ။ ။“ဝစီဘေဒ” နှုတ်မြွက်ပြောဆိုရာ၌ ဝစီဝိညတ်ဖြစ်သကဲ့သို့၊ ကိုယ်လက် လှုပ်ရှားမှုစသော ကာယအမျိုးမျိုး ဖြစ်ရခြင်းသည် ကာဝိညတ်ကြောင့် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် “ကာယဿ-ကာယ၏၊ ဘေဒ-အမျိုးမျိုး လှုပ်လှုပ်ရှားရှား ကွဲပြားကြောင်း”ဟူသည် ကာယဝိညတ်ပင် ဖြစ်ရကား ကာယဘေဒေါကို “ကာယဝိညတ်”ဟု ဖွင့်သည်။

ဇာနန္ဒေတိအာဒယော-ဤသို့အစရှိကုန်သော၊ ပဉ္စာ-တို့ကို၊ ဝုတ္တာ၊ ပန-ကား၊ ကုတရော၊ ပေ၊ ပဋိကိပတိ စ၊ ဟိ-ချဲ့၊ အဿ-ထိုပရဝါဒီ၏၊ လောကုတ္တရံ-လောကုတ္တရာဖြစ်သော၊ ပဌမဇ္ဈာန်-ကို၊ သမာပန္နော-ဝင်စားသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဒုက္ခဒုက္ခန္တိ-ဟူ၍၊ ဝိပဿတိ-အထူးထူးအပြားပြား ရှု၏၊ ကုတိ လဒ္ဓိ (ဟောတိ။)

၃၂၈။ ဉာဏန္တိ-ကား၊ လောကုတ္တရံ-သော၊ စတုသစ္စညာဏ်-လေးပါးသော သစ္စာကို သိသောဉာဏ်သည်၊ (ကိ ဂေါစရံ၌ စပ်)၊ သောတန္တိ (ဧတ္ထ)-၌၊ ယေန-အကြင်သောတဝိညာဉ်ဖြင့်၊ တံ သဒ္ဓံ-ထိုသဒ္ဓါရုံကို၊ သုဏာတိ-ကြားရ၏၊ တံ (သောတဝိညာဏ်)-ကို၊ အဓိပ္ပေတံ၊ ဒွိန္ဒ ဖဿာနန္တိ-ကား၊ သောတသမ္ပဿမနောသမ္ပဿာန်-တို့၏၊ (သမောဓာန် ဟောတိ၌ စပ်။)

၃၂၉။ နော၊ ပေ၊ ဝတ္ထဗ္ဗေတိ-ကား၊ အဝိသေသေန-မည်သည့်သမာပတ်ဟု အထူးမမ သာမညအားဖြင့်၊ ယံကိစ္ဆိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော သမာပတ်ကို၊ သမာပန္နဿ-၏၊ ဝစီဘေဒေါ-နှုတ်ခြင်းသည်၊ ယဒိ နတ္ထိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ အဝိသေသေန-အားဖြင့်၊ သမာပန္နဿ အတ္ထိ ဝစီဘေဒေါတိ-ဟူ၍၊ န ဝတ္ထဗ္ဗံ၊ ဧတ္ထ-ဤဝစီဘေဒကထာ၌၊ သုတ္တသာဓနာယ-ပြီးစေကြောင်းသုတ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ သေသံ-သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ-သည်သာ၊ ပန-ဆက်၊ ဧတေန-ဤပရဝါဒီသည်၊ သိဒ္ဓိဿ အာနန္ဒ ဘဂဝတောတိ-ဟူသော ပါဠိတော်၏၊ ပရိယောသာနေ-၌၊ ယံ သုတ္တံ-ကို၊ အာဘတံ-ဆောင်အပ်ပြီ၊ တတ္ထ-ထိုသုတ်၌၊ ယေန သမာပတ္တိစိတ္တေန-အကြင် သမာပတ်စိတ်ကြောင့်၊ သော ဝစီဘေဒေါ-သည်၊ သမုဠိတော-ပြီ၊ ကာယဘေဒေါပိ-သည်လည်း၊ တေန-ထိုသမာပတ်စိတ်ကြောင့်၊ သမုဠာတိယေဝ-သည်သာ၊ စ-ဆက်၊ တံ-ထိုသမာပတ်စိတ်သည်၊ လောကုတ္တရံ-သော၊ ပဌမဇ္ဈာနစိတ္တံ-သည်၊ န-မဟုတ်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ အသာဓကံ-သာဓက မမြောက်၊ (မိမိဆိုလိုအပ်သော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို မပြီးစေနိုင်)၊ ကုတိ-အပြီးတည်း။

ဝစီဘေဒကထာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

န စ တံ လောကုတ္တရံ။ ။ “တစ်ထွေ ဝုဋ္ဌော၊ ကာဇောဘိညာ၊ ဒွတ္တိသာကား၊ နှစ်ဖြာဝိညာတ်၊ ကိုလည်း တတ်၏”နှင့်အညီ ကာယဝိညာတ် ဝစီဝိညာတ်ကို ဝုဋ္ဌော၊ ကာမဇောနှင့် အဘိညာဉ်တို့ကို ဖြစ်စေနိုင်၏။ လောကုတ္တရာဇောကား မဖြစ်စေနိုင်၊ ထို့ကြောင့် အဘိဘူရုယန္တာအရှင်မြတ်က ကာမဇော သို့မဟုတ် အဘိညာဉ်ဇောဖြင့် “အာရမ္မထ နိက္ကမထ”စသော ဂါထာစကားလုံးကို ရွတ်တော်မူရကား “လောကုတ္တရာ ပဌမဇ္ဈာန်က ဝစီဘေဒကို ဖြစ်စေ၏”ဟု အယူရှိသော ပရဝါဒီအတွက် “သာဓကမမြောက်”ဟု ဆိုသည်။

၆။ ဒုက္ခာဟာရကထာအပ္ပဋ္ဌာန်

၃၃၄။ ဣဒါနိ-ဝစီဘေဒကထာကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ ဒုက္ခာဟာရကထာ နာမ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုဒုက္ခာဟာရကထာ၌၊ ဒုက္ခံ ဒုက္ခန္တိ-ဟူ၍၊ ဝါစံ-စကားကို၊ ဘာသန္တော-မြွက်ဆိုသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဒုက္ခေ-၌၊ ဉာဏံ-ကို၊ အာဟရတိ-ဆောင်သည်မည်၏၊ တံ-ထိုဉာဏ်ကို၊ ဒုက္ခာဟာရောနာမ-မည်၏ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊ စ ပန-ထပ်၍ ဆက်ဦးအံ့၊ တံ ဇတံ-ထိုဉာဏ်သည်၊ မဂ္ဂင်္ဂီ-မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတွင် တစ်ပါးသော အင်္ဂါတည်း၊ မဂ္ဂပရိယာပန္နံ-မဂ်၌ အကျုံးဝင်သော တရားတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဇတရဟိ ပုဗ္ဗသေလိယာနံ-တို့၏၊ လဒ္ဓိ သေယျထာပိ-ကဲ့သို့၊ ယေသံ-အကြင်ပရဝါဒီတို့၏၊ (လဒ္ဓိ ဟောတိ၊) တေ-ထိုပရဝါဒီတို့ကို၊ သန္ဓာယ ဒုက္ခာဟာရောတိ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ ပဋိညာ ပရဝါဒိဿ၊ ယေကေစီတိ-အစရှိသော၊ ပဌမပဉ္စေ-၌၊ အဝိပဿကေ-ဝိပဿနာ မရှုသော ဗာလပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ သန္ဓာယ ပဋိက္ခိပတိ၊ ဒုတိယပဉ္စေ-၌၊ ဝိပဿကော-ဝိပဿနာရှုသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ သန္ဓာယ၊ ပဋိဇာနာတိ၊ ပန-ဆက်၊ (တစ်နည်း) ပန (ယသွာ)-ကြောင့်၊ တံ-ထိုစကားသည်၊ အဿ-ထိုပရဝါဒီ၏၊ လဒ္ဓိမတ္တမေဝ-အယူမျှသာတည်း၊ (မမှန်ပါဟူလို၊) တသွာ-ကြောင့်၊ သဗ္ဗေ တေတိ-သဗ္ဗေ တေ မဂ္ဂံ ဘာဝေန္တိတိ အာမန္တာဟူသော၊ ဝါဒဿ-ကို၊ ဘိန္နနတ္ထံ-ငှာ၊ ဗာလပုထုဇဉ်အာဒိမာဟ၊ တံ-ထိုဗာလပုထုဇဉ်အစရှိသော စကားရပ်သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ-သည်သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

ဒုက္ခာဟာရကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

xxxx

၇။ စိတ္တဋ္ဌိတိကထာအပ္ပဋ္ဌာန်

၃၃၅။ ဣဒါနိ-ဒုက္ခာဟာရကထာကို ပြပြီးရာ ခယအခါ၌၊ စိတ္တဋ္ဌိတိကထာ နာမ-စိတ်၏တည်ပုံကို ဆိုကြောင်းစကားမည်သည်၊ ဟောတိ၊ တတ္ထ-စိတ္တဋ္ဌိတိ

ဒုက္ခာဟာရ။ ။ “ဒုက္ခေ-ဒုက္ခ၌+အာဟာရော-ဉာဏ်ကို ဆောင်ခြင်းတည်း၊ ဒုက္ခာဟာရော-ခြင်း” ဤသို့ ဘာဝသာဓနပြုလျှင် ဆောင်ခြင်းကြိယာ ရ၏၊ သို့သော် နောက်၌ “တံ ပနောတံ မဂ္ဂင်္ဂီ” ဟု ဆိုသောကြောင့် ဉာဏ်ကို အရကောက်မှ ရှေ့နောက်ညီမည်၊ ထို့ကြောင့် “ဒုက္ခေ-၌+အာဟာရော-ဆောင်အပ်သော ဉာဏ်တည်း၊ ဒုက္ခာဟာရော-ဉာဏ်” ဟု ပြုသင့်သည်။

ကထာ၌၊ ဧတရဟိ၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ဝုတ္တပ္ပဘေဒါနံ-ပုဗ္ဗသေလိယ၊ အပရသေလိယ စသောအားဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိကုန်သော၊ အန္တကာနံ-တို့၏၊ လဒ္ဓိ သေယျထာပိ-ကဲ့သို့၊ ယေသံ-အကြင်ပရဝါဒီတို့၏၊ သမာပတ္တိစိတ္တဉ္စေတ-တစ်နေ့လုံး သမာပတ်ဝင်စားကြောင်းစိတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဘဝင်္ဂစိတ္တဉ္စေတ-တစ်နေ့လုံး အိပ် ပျော်ခိုက် ဘဝင်ချည်းကျနေသော စိတ်ကိုလည်းကောင်း၊ အနုပ္ပဗန္ဓေန-အဆက် မပြတ် ဖွဲ့စပ်သောအားဖြင့်၊ (အစဉ်မပြတ်သောအားဖြင့်) ပဝတ္ထမာနံ-ဖြစ်နေသည် ကို၊ ဒိသ္မာ-မြင်၍၊ ဧကမေဝ-တစ်ခုသာလျှင် ဖြစ်သော၊ စိတ္တံ-သည်၊ စိရံ-ကြာမြင့်စွာ၊ တိဋ္ဌတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ (လဒ္ဓိ ဟောတိ၊) တံ လဒ္ဓိဝိသောနေတ္ထံ-ထိုအန္တကဂိုဏ်း သားတို့၏အယူကို သုတ်သင်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဧကံ စိတ္တံ ဒိဝသံ တိဋ္ဌတိတိ၊ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ ပဋိညာ ပရဝါဒိဿ၊ ဥပမုဒိဝသော ဥပ္ပါဒက္ခဏောတိ ဧတ္ထ-၌၊ ဌိတိက္ခဏံ-ဌီခဏကို၊ အနာမသိတွာ-မသုံးသပ်မှု၍၊ အနိစ္စာ ဝတ၊ ပေ၊ ဓမ္မိနောတိ- ဟူသော၊ ဒေသနာနယေန-ဒေသနာတော်နည်းအားဖြင့်၊ ဥပ္ပါဒဝယဝသေနေဝ- ဥပ္ပါဒဝယကို ဟောသော ဒေသနာတော်နှင့် စပ်သဖြင့်သာလျှင်၊ ပုစ္ဆာ ကတာ။

တေ ဓမ္မာ၊ ပေ၊ လဟု ပရိဝတ္တာတိ-ဟူ၍၊ ပုဋ္ဌော (သမာနော) စိတ္တတော- စိတ်ထက်၊ လဟုတရပရိဝတ္တိနော-သာ၍ လျင်မြန်သော ပြောင်းလဲခြင်းရှိကုန် သော၊ ဓမ္မေ-တို့ကို၊ အပဿန္တော-မမြင်သည်၊ (ဟုတွာ) ပဋိက္ခိပတိ၊ ဒုတိယံ ပုဋ္ဌော (သမာနော) ယဿ စိတ္တဿ-အကြင်စိတ်၏၊ ဒိဃဌိတိ-ရှည်မြင့်စွာ တည် ခြင်းကို၊ ဣစ္ဆတိ၊ တံ-ထိုစိတ်ကို၊ သန္ဓာယ၊ ပဋိဇာနာတိ၊ ယာဝတာယုကံ တိဋ္ဌတိတိ

၁။ ဥပမု၊ ပေ၊ ဥပ္ပါဒက္ခဏော။ ။ပါဠိတော်၌ “ဥပမုဒိဝသော ဥပ္ပါဒက္ခဏော-နေ တစ်ဝက်သည် ဥပါဒိရာခဏလော၊ ဥပမုဒိဝသော ဝယက္ခဏော-နေတစ်ဝက်သည် ပျက်ရာ ခဏလော”ဟု ဥပါဒိနှင့် ဘင် ၂-မျိုးကိုသာ ပြထားခြင်းကြောင့် “ဌိတိက္ခဏံ အနာမသိတွာ”ဟု ဆိုသည်၊ ဤသို့ ဌီခဏကို မပြပဲ ဥပါဒိခဏနှင့် ဘင်ခဏကိုသာ ပြခြင်းမှာလည်း “အနိစ္စာ ဝတ သင်္ခါရာ၊ ဥပ္ပါဒဝယဓမ္မိနော”၌ ဥပ္ပါဒ၊ ဝယဓမ္မဟူသော ဒေသနာတော်နည်းအားဖြင့် ပုစ္ဆာထုတ်သောကြောင့်တည်း၊ “ဌီခဏ မရှိသောကြောင့် မသုံးသပ်ခြင်း မဟုတ်ပါ”ဟူလို။

၂။ စိတ္တေန လဟုပရိဝတ္တာ။ ။စိတ္တေနကို “စိတ္တတော”ဟု ဖွင့်၏၊ စိတ်ထက် သာ၍ အဖြစ်အပျက် မြန်သောတရားကို မမြင်သောကြောင့် “န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ”ဟု ပဌမ ပယ်၏၊ ထိုပြဿနာကိုပင် ထပ်၍ မေးသောအခါ ပရဝါဒီသည် တစ်ချို့စိတ်၏ ကြာမြင့်စွာ တည်ခြင်းကို အလိုရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် “စိတ်မှတစ်ပါးသော တရားတို့သည် စိတ်ထက် မြန်သော ပြောင်းလဲခြင်း ရှိကုန်၏”ဟု ဖြေသည်၊ ထို “ကြာမြင့်စွာ တည်သောစိတ်”ဟူသည် ရှေ့၌ ပြအပ်ခဲ့သော သမာပတ်ဝင်စားခိုက် စိတ်၊ ဘဝင်စိတ်တို့တည်း။

ပဉ္စေ-ဟူသော ပြဿနာ၌၊ ယေ မရူ-အကြင်နေဝသညာ နာသညာယတနဗြဟ္မာ တို့သည်၊ စုလ္လာသီတိသဟဿာနိ- ရှစ်သောင်းလေးထောင်ဟူကုန်သော၊ ကပ္ပိ- ကပ်တို့ပတ်လုံး၊ တိဋ္ဌန္တိ-တည်ကြကုန်၏၊ ဣတိအာဒိဝစနဝသေန-ဤသို့ အစရှိ သော စကားလုံး၏အစွမ်းဖြင့်၊ အာရုပ္ပတော-အရူပဗြဟ္မာဘုံမှ၊ အညတြ-အခြား သော ဘုံ၌၊ (ဧကစိတ္တဿ-တစ်ပါးတည်းသော စိတ်၏၊ ယာဝတာယုကံ-အသက် ရှည်သမျှကာလပတ်လုံး၊ ဌိတိ-တည်ခြင်းကို) ပဋိက္ခိပတိ၊ အာရုပ္ပေ-အရူပဘုံ၌၊ (ဧကစိတ္တဿ၊ ယာဝတာယုကံ၊ ဌိတိ) ပဋိဇာနာတိ။

မုဟုတ္တံ မုဟုတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိပဉ္စေ-အစရှိသော ပြဿနာ၌၊ ပရဝါဒီ-သည်၊ [ယခုစာအုပ်၌ “ပရဝါဒီဿ”ဟု ရှိသော်လည်း ရှေးစာအုပ်တို့၌ “ပရဝါဒီ”ဟု ရှိ သည်၊ ရှေးနိဿယ၌လည်း ထိုအတိုင်းပင် အနက်ပေးသည်။] ဥပ္ပါဒါ ပေ၊ ဝိရောဓ ဘယေန-ဥပ္ပါဒဝယဓမ္မိနော အစရှိသော သုတ်နှင့် ဆန့်ကျင်ခြင်းမှ ကြောက်ခြင်း ကြောင့်၊ ပဋိဇာနာတိ၊ ပန-ဆက်၊ အဿ-ထိုအာကာသာနဉ္စာယတနပဝစိတ်၏၊ ဌိတိ-အသက်ထက်ဆုံး တည်ရှိခြင်းကို၊ လဒ္ဓိဝသေန-အယူ၏အစွမ်းဖြင့်၊ (ပရဝါဒီ- သည်) ဣစ္ဆတိ၊ ဧတ္ထ-ဤစိတ္တဋ္ဌိတိကထာ၌၊ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ ဣတိ-အပြီး တည်း။

စိတ္တဋ္ဌိတိကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

၁။ စုလ္လာသီတိသဟဿာနိ။ ။ထိုမျှလောက် ကြာအောင် တည်သော နတ်တို့ဟူသည် “နေဝသညာဗြဟ္မာ”တို့တည်း၊ ထို့ကြောင့် “အညတြ-ပဋိက္ခိပတိ အာရုပ္ပေ ပဋိဇာနာတိ”ဟု ဆိုသည်။

၂။ မုဟုတ္တံ ပေ၊ ပဉ္စေ။ ။ဤပြဿနာသည် “ပရဝါဒီ ပေ၊ သုတ္တဝိရောဓဘယေန” ကို ထောက်၍လည်းကောင်း၊ “ဌိတိ ပနဿ လဒ္ဓိဝသေန ဣစ္ဆတိ”ကို ထောက်၍လည်းကောင်း သကဝါဒီက မေးအပ်သော ပြဿနာဟုပင် ထင်စရာ ရှိ၏၊ မှန်၏ - “မုဟုတ္တံ ပေ၊ နိရုဇ္ဈတိ” ဟူသော ပြဿနာကို “အာမန္တာ”ဟု ဝန်ခံမှ အနိစ္စာ ဝတ သင်္ခါရာ၊ ဥပ္ပါဒိဝယဓမ္မိနော”ဟူသော ပါဠိတော်၌ “ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းသဘောရှိကုန်၏”နှင့် မဆန့်ကျင်ရာ ရောက်၏၊ ဤသို့ ဆန့်ကျင် မည် စိုးသောကြောင့် အာမန္တာဟု ပရဝါဒီ ဝန်ခံရသော်လည်း မိမိကမူ အာကာသာနဉ္စာယ တနပဝစိတ်၏ ယာဝတာယုက (အသက်ဆုံးသည့်တိုင်အောင်) တည်ခြင်းကို အလိုရှိသည်သာ။ [ဤအဋ္ဌကထာအဖွင့်အတိုင်းဆိုလျှင် သကဝါဒီက မေး၍ ပရဝါဒီက ဖြေရာရောက်နေ၏ သို့သော် အနုဋီကာ၌ ပရဝါဒီက မေး၍ သကဝါဒီက ဖြေရာရောက်သော အဋ္ဌကထာပါဌ်ကို တစ်မျိုးပြထားသည်။]

၈။ ကုက္ကုဋ္ဌကထာအပွင့်

၃၃၈။ ဣဒါနိ-စိတ္တဌာတိကထာကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ ကုက္ကုဋ္ဌကထာနာမ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုကုက္ကုဋ္ဌကထာ၌၊ ဧတရဟိ၊ ဂေါကုလိကာနံ-တို့၏၊ လဒ္ဓိ သေယျ ထာပိ-ကဲ့သို့၊ (ဧဝံ) ယေသံ-အကြင်ပရဝါဒီတို့၏၊ (လဒ္ဓိ၌ စပ်)၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ သဗ္ဗ-အလုံးစုံကို၊ အာဒိတ္ထံ-အလျှံတပြောင်ပြောင် တောက်လောင်အပ်ပြီ၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ သင်္ခါရာ-တို့သည်၊ ဒုက္ခာ-ဒုက္ခတို့တည်း၊ ဣတိအာဒိနိ-ကုန် သော၊ သုတ္တာနိ-တို့ကို၊ အယောနိသော-သင့်သောအကြောင်း မဟုတ်သောအား ဖြင့်၊ ဂဟေတွာ-၍၊ နိပ္ပရိယာယေနဝ-ပရိယာယ် မဟုတ် မုချအားဖြင့်သာ၊ သဗ္ဗေ- ကုန်သော၊ သင်္ခါရာ-တို့သည်၊ ကုက္ကုဋ္ဌာ-ပြာပူနှင့် တူကုန်၏၊ ဝါ-ပြာပူငရဲနှင့် တူကုန်၏၊ ဝိတစ္ဆိတင်္ဂါရသမ္ဘိဿဆာရိကသဒိသာ-ကင်းသော အလျှံရှိသော မီးကျိုးတို့နှင့် ရောသော ပြာပူနှင့် တူကုန်၏၊ (တစ်နည်း) ဝိတစ္ဆိတင်္ဂါရသမ္ဘိဿာ- ကင်းသော အလျှံရှိသော မီးကျိုးတို့နှင့် ရောကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) ဆာရိကနိရယ သဒိသာ-ပြာပူငရဲနှင့် တူကုန်၏၊ ဣတိ (လဒ္ဓိ ဟောတိ။)

တေသံ-ထိုပရဝါဒီတို့၏၊ နာနပ္ပကာရသုခသန္ဓဿနေန - အထူးထူးသော အပြားရှိသော သုခကို ကောင်းစွာ ပြခြင်းအားဖြင့်၊ (ကာယိကသုခ စေတသိကသုခ စသောအားဖြင့် အထူးထူးသော အပြားရှိသော သုခကို ပါဠိတော်၌ ကောင်းစွာ ပြခြင်းအားဖြင့်) တံ လဒ္ဓိ-ကို၊ ဝိဝေစေတု-ကင်းဆိတ်စေခြင်းငှာ၊ ပုစ္ဆာ သက ဝါဒိဿ၊ ပဋိညာ ပရဝါဒိဿ၊ တတ္ထ-ထိုပုစ္ဆာ၌၊ အနောမိ ကတွာတိ-ဟူသော ပါဠိ၏၊ ဩဓိ မရိယာဒံ-အပိုင်းအခြားကို၊ ကောဋ္ဌာသံ-အဖို့အစုကို၊ အကရိတွာ- မပြုမူ၍၊ အဝိသေသေန-အထူးမမ သာမညအားဖြင့်၊ (ဒုက္ခဝေဒနာနှင့် ယှဉ်သော သင်္ခါရ သုခ ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့် ယှဉ်သောသင်္ခါရ စသည်ဖြင့် မခွဲခြားသော အားဖြင့်) သဗ္ဗေ-အလုံးစုံကုန်သော၊ (သင်္ခါရာ ကုက္ကုဋ္ဌာ၌ စပ်)၊ ဣတိ အတ္ထော၊ “အနောမိ ကတွာ” ကို “ဩဓိ အကရိတွာ”ဟု ဖွင့်ခြင်းကြောင့် “အနောမိ” ကို

ကုက္ကုဋ္ဌာ၊ ဖေ၊ သဒိသာ။ ။ “ကုက္ကုဋ္ဌာ” ကို “ဝိတစ္ဆိတင်္ဂါရ၊ ဖေ၊ သဒိသာ”ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ ထိုသို့ ဖွင့်ရာဝယ် ရှေးစာအုပ်များ၌ “ဝိတစ္ဆိတင်္ဂါရသမ္ဘိဿာ ဆာရိကသဒိသာ”ဟု ရှိ၏၊ နောက်စာအုပ်များ၌ကား “ဝိတစ္ဆိတင်္ဂါရသမ္ဘိဿာ၊ ဆာရိကနိရယသဒိသာ”ဟု ရှိသည်၊ ထိုတွင် ရှေးပါဠိသည် “ကုက္ကုဋ္ဌ”သဒ္ဓါ၏ “ဆာရိက”အနက်ဟောဖြစ်သောကြောင့် ကောင်း ဟန်တူ၏၊ ယခုရှိသော စာအုပ်တို့၌ “ဝိတစ္ဆိတင်္ဂါရသမ္ဘိဿာ ဆာရိကနိရယသဒိသာ”ဟု ၂- ပုဒ်ခွဲ၍ ထားခြင်းသည် ဆာရိက၏ ဝိသေသန မဟုတ်သောကြောင့် မကောင်းပါ၊ ပြာပူငရဲဟု ရှိခြင်းကြောင့် “နိရယ”ဟု ထည့်ခြင်းကား အဓိပ္ပာယ် မဖျက်ပါ။

အယုတ္တသမာသ်ဟု မှတ်ပါ။ ဩဓိကိုလည်း “မရိယာဒံ၊ ကောဋ္ဌာသံ”ဟု ဖွင့်သည်။ သဗ္ဗံ-သော၊ သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းကို၊ သုတ္တသာဓနာယ-ပြီးစေကြောင်း သုတ်နှင့်၊ သဒ္ဓိ ပါဠိနယေနေဝ-ပါဠိတော်နည်းအားဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ကုတ္တုဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ-သည်။ (နိဋ္ဌိတာ။)

xxxxxx

၉။ အနုပုဗ္ဗာဘိသမယကထာအပွင့်

၃၃၉။ ဣဒါနိ-ကုတ္တုဋ္ဌကထာကို ပြုပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ အနုပုဗ္ဗာဘိသမယ ကထာနာမ-အစဉ်အတိုင်း သစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းကို ဆိုရာကထာ မည်သည်။ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုအနုပုဗ္ဗာဘိသမယကထာ၌၊ ဧတရဟိ၊ အန္တက ပေ၊ ဘဒြယာနိကာနံ-အန္တကဂိုဏ်းသား၊ သဗ္ဗတ္ထိကဂိုဏ်းသား၊ သမ္ပတိယဂိုဏ်း သား၊ ဘဒြယာနိကဂိုဏ်းသားတို့၏။ (လဒ္ဓိ) သေယျထာပိ-ကဲ့သို့၊ (ဧဝံ) ယေသံ- အကြင်ပရဝါဒီတို့၏၊ ကမ္မာရော-ရွှေ့ပန်းထိမ်သည်သည်၊ ရဇတဿ-ရွှေ၏၊ (မလံ- အညစ်အကြေးကို၊ နိဒ္ဒမတိ) ဣဝ-မှုတ်လွှင့်သကဲ့သို့၊ (ဧဝံ-တူ၊) မေဓာဝီ-အဆီ အနစ်၊ ပညာစစ်ရှိသူသည်၊ အနုပုဗ္ဗေန-အစဉ်အားဖြင့်၊ ထောက် ထောက်-အနည်း ငယ် အနည်းငယ်၊ ခဏေ ခဏေ-ခဏတိုင်း ခဏတိုင်း၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ မလံ- ကိလေသာ အညစ်အကြေးကို၊ နိဒ္ဒမေ-မှုတ်လွှင့်ရာ၏။

ဣတိအာဒီနိ-ဤသို့အစရှိကုန်သော၊ သုတ္တာနိ-တို့ကို၊ အယောနိသော-အား ဖြင့်၊ ဂဟေတွာ-၍၊ သောတာပတ္တိသတ္တိကိရိယာယ-သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို မျက် မှောက်ပြုခြင်းငှာ၊ ပဋိပန္နော-ကျင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဧကစ္စေ-အချို့ကုန်သော၊ ကိလေသေ-တို့ကို၊ ဒုက္ခဒဿနေန-ဒုက္ခသစ္စာကို မြင်ခြင်းအားဖြင့်၊ ပဇဟတိ- စွန့်၏၊ ဧကစ္စေ-ကုန်သော၊ (ကိလေသေ) သမုဒယ (ဒဿနေန)-သမုဒယသစ္စာကို မြင်ခြင်းအားဖြင့်၊ (ပဇဟတိ) (ဧကစ္စေ ကိလေသေ) နိရောဓ (ဒဿနေန)-နိရောဓ သစ္စာကို မြင်ခြင်းအားဖြင့်၊ (ပဇဟတိ) (ဧကစ္စေ ကိလေသေ) မဂ္ဂဒဿနေန- မဂ္ဂသစ္စာကို မြင်ခြင်းအားဖြင့်၊ (ပဇဟတိ) [ပေယျာလကို ဖော်ပေးသည်။] ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ သောဠသဟိ-တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးကုန်သော၊ ကောဋ္ဌာသေဟိ-အဖို့အစု

သောဠသဟိ။ ။မဂ်တစ်ပါးဖြင့် ဒုက္ခသစ္စာကို မြင်ခြင်း၊ သမုဒယသစ္စာကို မြင်ခြင်း၊ နိရောဓသစ္စာကို မြင်ခြင်း၊ မဂ္ဂသစ္စာကို မြင်ခြင်းအားဖြင့် ကိလေသာတို့ကို လေးကြိမ် ပယ်ရ သောကြောင့် မဂ် ၄-ပါးအတွက် “သောဠသဟိ ကောဋ္ဌာသေဟိ အနုပုဗ္ဗေန ကိလေသပ္ပဟာနံ ကတွာ”ဟု ဆိုသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် “အနုပုဗ္ဗ-အစဉ်အတိုင်း၊ အဘိသမယ-သစ္စာ ၄-ပါးကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း” အယူ ဖြစ်သည်။

တို့ဖြင့်၊ အနုပုဗ္ဗေန-အစဉ်အားဖြင့်၊ ကိလေသပ္ပဟာနံ-ကိလေသာတို့ကို ပယ်ခြင်းကို၊ ကတွာ-၍၊ အရဟတ္တပဋိလာဘော-အရဟတ္တဖိုလ် ရခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ ဝေရူပါ-ဤသို့သဘောရှိသော၊ နာနာဘိသမယလဒ္ဓိ-အထူးထူးသော ထိုးထွင်း၍ သိ၏ဟု ပြောဆိုကြောင်းအယူသည်၊ ဥပ္ပန္နာ-ဖြစ်ပြီ၊ တေသံ-ထိုပရဝါဒီတို့၏၊ လဒ္ဓိဝိဝေစနတ္ထံ-ငှာ၊ အနုပုဗ္ဗဘိသမယောတိ-အစရှိသော၊ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ ပဋိညာ ဣတရဿ။

ပန - ကား၊ အနုပုဗ္ဗေန သောတာပတ္တိမဂ္ဂန္တိ - ဟူ၍၊ ပုဋ္ဌော၊ (သမာနော) ဧကဿ-တစ်ပါးသော၊ မဂ္ဂဿ-၏၊ ဗဟုဘာဝါပတ္တိဘယေန-များသည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းမှ ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ ပဋိက္ခိပတိ၊ ဒုတိယံ-မြောက်၊ ပုဋ္ဌော၊ (သမာနော) ဒုက္ခဒဿနာဒိဝသေန-ဒုက္ခသစ္စာကို မြင်ခြင်းအစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပဋိဇာနာတိ၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ စတ္တာရိပိ-လေးပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ တာနိ ဉာဏာနိ-ထိုဒုက္ခဒဿနအစရှိသော ဉာဏ်တို့သည်၊ ဧကော-သော၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါယေဝ-သောတာပတ္တိမဂ်ချည်းသာတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့နှလုံးသွင်း၍၊ ပဋိဇာနာတိ၊ [အကြိမ်များသော်လည်း သောတာပတ္တိမဂ်တစ်ပါးပင် ဖြစ်သောကြောင့် ဝန်ခံသည်။] ပန-ကား၊ ဖလံ-ဖိုလ်ကို၊ ဧကမေဝ-တစ်ပါးတည်းကိုသာ၊ ဣစ္ဆတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ပဋိက္ခိပတိ၊ [“အနုပုဗ္ဗေန သောတာပတ္တိဖလံ သစ္စိကရောတိ”ဟု မေးသောအခါ “န ဟေဝံ ဝတ္ထုဗ္ဗေ”ဟု ပယ်သည်။] သကဒါဂါမိမဂ္ဂါဒိသုပိ-သကဒါဂါမိမဂ် အစရှိသည်တို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော-တည်း။

၃၄၄။ မဂ္ဂေ၊ ပေ၊ ဌိတောတိပဉ္ဇေ-အစရှိသော ပြဿနာ၌၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဒုက္ခဒဿနာဒိဟိ-ဒုက္ခသစ္စာကို မြင်ခြင်းအစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ဒဿနံ-မြင်ခြင်းကိစ္စသည်၊ အပရိနိဌိတံ-မပြီးဆုံးသေး၊ မဂ္ဂဒဿနေန-မဂ်ကို မြင်ခြင်းအားဖြင့်၊ ပရိနိဌိတံနာမ-ပြီးဆုံးသည်မည်သည်၊ ဟောတိ၊ [ဒုက္ခဒဿန သမုဒယဒဿန နိရောဓဒဿန-တို့ ပြီးမှ မဂ္ဂဒဿ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် “မဂ္ဂဒဿနေန ပရိနိဌိတံနာမ”ဟု ဆိုသည်။] တဒါ-မြင်ခြင်းကိစ္စ ပြီးစီးရာ ထိုအခါ၌၊ သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဖလေ-သောတာပတ္တိဖိုလ်၌၊ ဌိတော-တည်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ သဒ္ဓိ-ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ၊ တသ္မာ ပဋိဇာနာတိ။

တာနိ ဝါ၊ ပေ၊ မဂ္ဂေါယေဝါတိ။ ။ဒုက္ခသစ္စာကို သိမြင်တတ်သော ဉာဏ်၊ သမုဒယသစ္စာကို၊ နိရောဓသစ္စာကို၊ မဂ္ဂသစ္စာကို သိမြင်တတ်သော ဉာဏ်အားဖြင့် ဉာဏ်လေးပါး ပြားသော်လည်း မဂ်ကား သောတာပတ္တိမဂ်တစ်ပါးသာ ဖြစ်သောကြောင့် “အနုပုဗ္ဗေန သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ ဘာဝေတိ-လော”ဟု ဒုတိယမေးသောအခါ “အာမန္တာ”ဟု ဝန်ခံသည်။ ဆိုလိုရင်းကား - သစ္စာ ၄-ပါးကို ၄-ကြိမ် သိရသော်လည်း မဂ်မများတော့၊ သောတာပတ္တိမဂ်တစ်ပါးသာ ဖြစ်သည်-ဟူလို။

၃၄၅။ ဒုက္ခေ ဟေ၊ သစ္စာနီတိ-အစရှိသော၊ ပုစ္ဆာ ပရဝါဒိဿ၊ ဧကာဘိသမယဝသေန-တစ်ခုတည်းသော ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပဋိညာ သကဝါဒိဿ၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဒုက္ခသစ္စံ ဟေ၊ သစ္စာနီတိ-အစရှိသော၊ အနုယောဂ-မေးစိစစ်ခြင်း၌၊ စတုန္နမ္ပိ-လေးပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော သစ္စာတို့၏၊ နာနာသဘာဝတ္တာ-မတူထူးခြားသော သဘောရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဋိက္ခေပေါ-သည်၊ တဿေဝ-ထိုသကဝါဒီ၏ပင် ပယ်ခြင်းတည်း။

ဇူပက္ခန္ဓေ ဟေ၊ ဒိဋ္ဌေတိ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ သမုဒ္ဒတော-မှ၊ ဧကဗိန္နုဿ-တစ်ခုသော ရေပေါက်၏၊ ရသေ-အရသာကို၊ ပဋိဝိဒ္ဓေ-ထိုးထွင်း၍ သိအပ်ပြီးသော်၊ (ငန်မှန်းသိပြီးသော်၊) သေသဥဒကဿ-မဟာသမုဒ္ဒရာဝယ် ကြွင်းသော ရေကို၊ ပဋိဝေဓော ဝိယ-ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းကဲ့သို့၊ ဧကဓမ္မေ-တစ်ခုသော တရားကို၊ အနိစ္စာဒိတော-အနိစ္စအစရှိသောအားဖြင့်၊ ပဋိဝိဒ္ဓေ-ထိုးထွင်း၍ သိအပ်သော်၊ သဗ္ဗေပိ-အလုံးစုံသော တရားတို့သည်လည်း၊ ဝါ-တို့ကိုလည်း၊ ပဋိဝိဒ္ဓါ-ထိုးထွင်း၍ သိအပ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ လဒ္ဓိယာ-ဤသို့သော အယူကြောင့်၊ ပဋိညာ ပရဝါဒိဿ။

စတူဟိ ဉာဏေဟိတိ-ကား၊ ဒုက္ခေ-ဒုက္ခသစ္စာ၌၊ ဉာဏာဒိဟိ-သိခြင်းအစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ (သောတာပတ္တိဖလံ သစ္စိကရောတိ၊) အဋ္ဌဟိ ဉာဏေဟိတိ-ကား၊ သာဝကာနံ-တို့၏၊ ဝါ-တို့နှင့်၊ သာဓာရဏေဟိ-တူသော ဆောင်ခြင်းရှိကုန်သော၊ ဝါ-ဆက်ဆံကုန်သော၊ သစ္စညာဏေဟိ-သစ္စဉာဏ်တို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ (သစ္စာ ၄-ပါးကို သိသော ၄-ပါးတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊) ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏေဟိ^၁-တို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ (သောတာပတ္တိဖလံ သစ္စိကရောတိ၊) ဒွါဒသဟိ ဉာဏေဟိတိ-ကား၊

၁။ ဧကာဘိသမယဝသေန။ ။သစ္စာ ၄-ပါးကို အဘယ်နည်းဖြင့် တစ်ကြိမ်တည်း ထိုးထွင်း၍ သိသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။ မဂ်ခဏ၌ နိရောဓသစ္စာကို အာရုံပြုသောအားဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိ၏။ ကြွင်းသစ္စာ ၃-ပါးကို “အသမ္မောဟပဋိဝေဓ (တွေဝေခြင်း မရှိပဲ နားလည်ပြီး ဖြစ်သောအားဖြင့်)” ထိုးထွင်း၍ သိ၏။ ဤသို့အားဖြင့် သစ္စာ ၄-ပါးကို တစ်ကြိမ်တည်းဖြင့် သိနိုင်ပါသည်။ “အသမ္မောဟပဋိဝေဓ”ဟူသည် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာကို ဒုက္ခဟု နားလည်ခြင်း၊ ဇာတိစသည်ကို ဒုက္ခဟု နားလည်ခြင်းသည် မတွေမဝေ သိခြင်းဟူသော “အသမ္မောဟပဋိဝေဓ”တည်း။ သမုဒယသစ္စာ စသည်ကိုလည်း ဤနည်းအတိုင်း မှတ်ပါ။

၂။ ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏေဟိ စ။ ။“အဋ္ဌဟိ ဉာဏေဟိ သောတာပတ္တိဖလံ သစ္စိကရောတိ-လော” ဟူသော ပြဿနညကို “အာမန္တာ”ဟု ပရဝါဒီ ဝန်ခံ၏။ ထိုအဋ္ဌဟိ ဉာဏေဟိ အရဝယ် သစ္စာ ၄-ပါးကို သိသော ဉာဏ် ၄-ပါး၊ ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် ၄-ပါးကို အဋ္ဌကထာဆရာ သရုပ်ဖော်ရာ၌ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်သည် သဒ္ဓါကို အာရုံပြု၏။ ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ

ဒွါဒသင်္ဂပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဉာဏေဟိ-တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော အင်္ဂါရှိသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဉာဏ်တို့ဖြင့်၊ (သောတာပတ္တိဖလံ သစ္စိကရောတိ။) စတုစက္ကာရိသာယဉာဏေဟိတိ-ကား၊ ဇရာမရဏေ-၌၊ ဉာဏ်-ဖြစ်သော ဉာဏ်လည်းကောင်း၊ ဇရာမရဏသမုဒယေ-ဇရာမရဏတို့၏ဖြစ်ကြောင်း သမုဒယသစ္စာ၌၊ ဉာဏ်-လည်းကောင်း၊ ဣတိဇဝံ-သို့၊ နိဒါနဝဂ္ဂေ-၌၊ ဝုတ္တဉာဏေဟိ-ဟောတော်မူအပ်သော ဉာဏ်တို့ဖြင့်၊ (သောတာပတ္တိဖလံ သစ္စိကရောတိ။) သတ္တသတ္တတိယာ ဉာဏေဟိတိ-ကား၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ဇရာမရဏံ-သည်၊ အနိစ္စံ-မမြဲ၊ သင်္ခတံ-အကြောင်းတရားတို့သည် ပြုစီမံအပ်၏။ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နံ-အကြောင်းကို စွဲ၍ ဖြစ်၏။ ခယဓမ္မံ-ကုန်ခြင်းသဘောရှိ၏။ ဝယဓမ္မံ-ပျက်ခြင်းသဘောရှိ၏။ ဝိရာဂဓမ္မံ-စက်ဆုတ်ခြင်းသဘောရှိ၏။ နိရောဓဓမ္မံ-ချုပ်ခြင်းသဘောရှိ၏။ ဣတိဇဝံ-သို့၊ တတ္ထေဝ-ထိုနိဒါနဝဂ်၌ပင်၊ ဝုတ္တဉာဏေဟိ-ဟောတော်မူအပ်သော ဉာဏ်တို့ဖြင့်၊ (သောတာပတ္တိဖလံ သစ္စိကရောတိ။) ဧတ္ထဉာဏ်အနုပုဗ္ဗာဘိသမယကထာ၌၊ သေသံ-ကို၊ သုတ္တသာဓနေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိံ ပါဠိနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

အနုပုဗ္ဗာဘိသမယကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

xxxxx

၁၀။ ဝေါဟာရကထာအဖွင့်

၃၄၇။ ဣဒါနိ-အနုပုဗ္ဗာဘိသမယကထာကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ ဝေါဟာရကထာနာမ-မည်သည်၊ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုဝေါဟာရကထာ၌၊ ဧတရဟိ၊ အန္တကာနံ-တို့၏၊ လဒ္ဓိံ သေယျထာပိ-ကဲ့သို့၊ (ဇဝံ-တူ၊) ဗုဒ္ဓေါ-သော၊ ဘဂဝါ-သည်၊ လောကုတ္တရေန - လောကုတ္တရာဖြစ်သော၊ ဝေါဟာရေန - ခေါ်ဝေါ်ပြောဟောကြောင်း အသံတော်ဖြင့်၊ ဝေါဟရတိ-ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုတော်မူ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ယေသံ-အကြင်ပရဝါဒီတို့၏၊ (လဒ္ဓိံ ဟောတိ။) တေ သန္ဓာယ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ လဒ္ဓိဝသေန-ဖြင့်၊ ပဋိညာ ပရဝါဒိဿ၊ လောကုတ္တရေ သောတေတိအာဒိနိ-အစရှိသော စကားတို့ကို၊ တဿ-ထိုပရဝါဒီ၏၊ အယုတ္တဝါဒီဘာဝဒီပနတ္ထံ-မသင့်သော

ဉာဏ်လည်း အတ္ထ၊ ဓမ္မ၊ နိရုတ္တိတို့ကို အာရုံပြု၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုဉာဏ်တို့ဖြင့် သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို အဘယ်မှာ မျက်မှောက်ပြုနိုင်အံ့နည်း”ဟု ဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် “ထိုစကားကို စိစစ်ထိုက်သည်” ဟု နိကာဆိုသည်။ [အနုဋီကာအဆိုကို နိကာအဓိပ္ပာယ်၌ ပြထား၏။]

အယုတ္တဝါဒီဘာဝဒီပနတ္ထံ။ ။ပါဠိတော်၌ “လောကုတ္တရေ သောတေ ပဋိဟညတိ၊ လောကုတ္တရာ သောတပဿဒ၌ ထိဒိုက်သလော၊ ဗေ၊ သာဝကာ ပဋိဝိဇာနန္တိ၊ အရိယာသာဝကတို့သာ သိနိုင်ကြသလော”ဟု ဆက်ကာ ဆက်ကာ မေး၏၊ ထိုအမေးစကားတို့ကို (“ဗုဒ္ဓ၏

အယူရှိသည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ (အာယသ္မတာ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ
 စက္ကဓရေန၊) ဝုတ္တာနိ၊ ဟိ-မှန်၊ စက္က-ဤလောကုတ္တရေ သောတေအစရှိသော စကား
 ရပ်၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ်ကား၊ အဓိပ္ပာယော-သကဝါဒီ၏ အလိုတည်း၊ သဒ္ဓါ
 ယတနမေဝ-သဒ္ဓါယတနသည်သာ၊ တေ-အသင်၏အလိုအားဖြင့်၊ လောကုတ္တရံ-
 လောကုတ္တရာလော၊ ဥဒါဟု-သို့မဟုတ်၊ သောတာဒိဋ္ဌိပိ-သောတပသာဒ အစရှိ
 သည်တို့လည်း၊ (လောကုတ္တရာနိ-တို့လော၊) ဣတိ (အယံ)-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊
 (အဓိပ္ပာယော။)

ဟန္တိ ၊ပေ၊ ပဋိဟညတိတိံ စက္က-အစရှိသော ဤပါ၌၌၊ သော-ထိုမြတ်စွာ
 ဘုရား၏ ဝေါဟာရအသံတော်သည်၊ လောကုတ္တရေ-လောကုတ္တရာသောတ၌၊
 ယဒိ ပဋိဟညေယျ-အကယ်၍ ထိခိုက်အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) လောကုတ္တရော-လော
 ကုတ္တရာဝေါဟာရသည်၊ သိယာ-ဖြစ်ရာ၏၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ အတ္ထော န ဂဟေ
 တဗ္ဗော-မယူထိုက်၊ ပန-အနွယ်ကား၊ လောကီယေ-လောကီသောတပသာဒ၌၊
 ပဋိဟညမာနဿ-ထိခိုက်ရသော ဝေါဟာရသဒ္ဓရုပ်၏၊ လောကုတ္တရတာနာမ-
 လောကုတ္တရာ၏အဖြစ်မည်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ အယံ-ကား၊ စက္က-ဤဟန္တိ
 ဗုဒ္ဓဿအစရှိသော စကားရပ်၌၊ အဓိပ္ပာယော-သကဝါဒီ၏ အလိုတည်း။

လောကီယေန ဝိညာဏေနာတိ စက္ကာပိ-အစရှိသော ဤပါ၌၌လည်း၊ လော
 ကီယေနေဝ^၂-လောကီသာလျှင် ဖြစ်သော၊ (ဝိညာဏေန ပဋိဝိဇာနန္တိ နန၌ စပ်၊)
 ဣတိ အတ္ထော^၂၊ ဣတရထာ-ဤလောကီယေနေဝဟူသော အဝဓာရဏအနက်မှ

ဝေါဟာရစကား သဒ္ဓရုပ် အသံတော်သည် လောကုတ္တရာ ဖြစ်၏”ဟူသော ပရဝါဒီ၏ အယူကို)
 မသင့်ဟု ပြခြင်းငှာ သကဝါဒီ ဆိုအပ်ကုန်ပြီ။

၁။ ဟန္တိ ၊ပေ၊ ပဋိဟညတိ။ ။ဤပါဠိတော်အနက်ကို ပြောင်းပြန် ပြန်လိုက်လျှင်
 “ဗုဒ္ဓ၏ အခေါ်အဝေါ်ဖြစ်သော ဝေါဟာရသဒ္ဓသည် လောကုတ္တရာသောတ၌ အကယ်၍
 ထိခိုက်လျှင် ထိုဝေါဟာရသဒ္ဓလည်း လောကုတ္တရာ ဖြစ်စရာရှိ၏”ဟု အဓိပ္ပာယ်ထွက်နေ၏၊
 ထို့ကြောင့် ထိုအဓိပ္ပာယ်အနက်ကို မယူရ-ဟု တားမြစ်သည်၊ ထိုသို့ အဓိပ္ပာယ် မယူရလျှင်
 အဘယ်သို့ ယူရမည်နည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “လောကီယေ ၊ပေ၊ အယမေတ္ထာဓိပ္ပာ
 ယော”ဟု မိန့်သည်၊ “လောကီသောတ၌ ထိခိုက်သော ဝေါဟာရသဒ္ဓသည် လောကုတ္တရာ
 မဖြစ်နိုင်”ဟု အဓိပ္ပာယ် ယူပါ-ဟူလို။

၂။ လောကီယေနေဝတိ အတ္ထော။ ။ပါဠိတော်ဝယ် “နန ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော
 ဝေါဟာရံ (ခေါ်ဝေါ်ပြောဟောကြောင်း အသံတော်ကို) လောကီယေန ဝိညာဏေန ပဋိဇာနန္တိ
 (သိကြသည် မဟုတ်လော)”ဟု မေးရာ၌ “လောကီယေန”ဝယ် “သဗ္ဗံ ပဒံ သာဝသာဓာရဏံ”နှင့်
 အညီ ဧဝသဒ္ဓါထည့်၍ အဓိပ္ပာယ်မှတ်ပါ၊ ဘာကြောင့်နည်း - ဧဝ မပါလျှင် ဗုဒ္ဓ၏ ဝေါဟာရ

တစ်ပါး အဝဓာရဏ မပါသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အတ္ထေ-ကို၊ ဂယုမာနေ-ယူအပ်သော်၊ အနေကန္တတာ-ဧကန်မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ သိယာ၊ ဟိ-မှန်၊ လောကုတ္တရံ-လောကုတ္တရာဖြစ်သော မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို၊ လောကိယေန-လောကီဖြစ်သော၊ ဉာဏေနပိ-ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့်လည်း၊ ဉာယတိ-သိအပ်၏၊ ဧဝံ-သို့၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော အာရုံကို၊ ယထာနုရူပတော-ထိုက်သည်အားလျော်စွာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ သဗ္ဗေ၊ ပေ၊ ဘာဝေန္တိတိ ပဉ္စေသု-အစရှိသော ပြဿနာတို့၌၊ ယေ-အကြင်ပုထုဇဉ်တို့သည်၊ မဂ္ဂံ-ကို၊ န ပဋိလဘန္တိ၊ တေ သန္ဓာယ ပဋိက္ခိပတိ၊ ယေ-အကြင်ပရိယာတို့သည်၊ (မဂ္ဂံ) ပဋိလဘန္တိ၊ တေ သန္ဓာယ ပဋိဇာနာတိ။

၃၅၀။ သောဝဏ္ဏမယာယာတိ-ကား၊ သုဝဏ္ဏမယာယ-ရွှေဖြင့်ပြုအပ်သော၊ (လဋ္ဌိယာ အာစိက္ခိတုံ၌ စပ်) ကုဒ်-ဤဥဒါဟရုဏ်သည်၊ ပရဝါဒိယ ဥဒါဟရုဏ်။

ဧဋ္ဌဏ္ဍိယာယာတိ-ကား၊ ဧဋ္ဌဏ္ဍမယာယ-ကြက်ဆူရိုးဖြင့် ပြီးသော၊ (လဋ္ဌိယာ အာစိက္ခိတုံ၌ စပ်) ကုဒ်-ဤဥဒါဟရုဏ်သည်၊ သကဝါဒိယ ဥဒါဟရုဏ်။

၃၅၂။ လောကိယံ-လောကီတရားကို၊ ဝေါဟရန္တဿ-ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုသော မြတ်စွာဘုရား၏၊ လောကိယော-လောကီဖြစ်သော၊ သဒ္ဓေါ-အသံတော်သည်၊ (ဟောတိ) ကုတိ အယမ္ဗိ-ဤအယူသည်လည်း၊ ဧကာ-တစ်ခုသော၊ လဒ္ဓိ-တည်း၊ သာ-ထိုအယူသည်၊ ဧတရဟိ-၌၊ ဧကစွာနံ၊ အန္ဓကာနံ လဒ္ဓိ-တည်း၊ ဧတ္ထ-ဤ ဝေါဟာရကထာ၌၊ သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ၊ ကုတိ-အပြီးတည်း။

ဝေါဟာရကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

တရားသံကို လောကီဖြစ်သော သောတဝိညာဉ်ဖြင့် သိခြင်း၏ ဧကန်မဟုတ်ရာ ရောက်၍၊ လောကုတ္တရာဖြင့် သိခြင်းကိုလည်း ခွင့်ပြုရာရောက်သောကြောင့်တည်း၊ “တရားသံသဒ္ဓကို လောကီဖြစ်သော သောတဝိညာဉ်ဖြင့် သိခြင်းမှာ ဧကန်ဖြစ်သည်-ဟူလို။

၁။ လောကုတ္တရံ ဟိ၊ ပေ၊ ဉာယတိ။ ။လောကုတ္တရာဖြစ်သော မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်ကို လောကိယေနာပိ ဉာဏေန ဉာယတိ-လောကီပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့်လည်း သိအပ်၏၊ လောကိယေနာပိ၌ အပ်ဖြင့် “နိဗ္ဗာန်ဟူသော လောကုတ္တရာကို မဂ်၊ ဖိုလ်လောကုတ္တရာဉာဏ် ဖြင့်လည်း သိအပ်၏”ဟု ဆည်းသည်၊ ဤသို့ ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ သိထိုက်သည်။

၂။ အယမ္ဗိ ဧကာ လဒ္ဓိ။ ။ပါဠိတော်ဝယ် “ လဗ္ဘာ ဧဋ္ဌဏ္ဍိယာယ လဋ္ဌိယာ ခေဉ္စ ပုဉ္စေပိ သုဝဏ္ဏပုဉ္စေပိ အာစိက္ခိတုန္တိ အာမန္တာ၊ ကြက်ဆူရိုးဖြင့် လုပ်အပ်သော ဒုတ်ဖြင့် စပါးပုံကိုလည်း ညွှန်ပြနိုင်၊ ရွှေပုံကိုလည်း ညွှန်ပြနိုင်သည် မဟုတ်လော”ဟူသော အယူသည် ရှေ့၌ ပြအပ်သော အယူမှ တစ်ပါးသော ပရဝါဒိ၏ အယူတည်း၊ ထို့ကြောင့် “အယမ္ဗိ ဧကာ

၁၁။ နိရောဓကထာ

၃၅၃။ ကုဒါနိ-ဝေါဟာရကထာကို ပြုပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ နိရောဓကထာနာမ၊ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုနိရောဓကထာ၌၊ ဧတရဟိ၊ မဟိသာသကာနဉ္စေဝ-မဟိသာသကဂိုဏ်းသားတို့၏လည်းကောင်း၊ အန္ဓကာနဉ္စ-အန္ဓကဂိုဏ်းသားတို့၏လည်းကောင်း၊ လဒ္ဓိ-သည်၊ (ဟောတိ) သေယျထာပိ၊ (ဧဝံ) ယေသံ-အကြင်ပရဝါဒီတို့၏၊ အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါနိရောဓဉ္စ-ဒုက္ခအစရှိသည်တို့ကို အသင့်အားဖြင့် ရှုတတ်သော ပညာအထူးဖြင့် မဆိုထိုက်သော ချုပ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ပဋိသင်္ခါနိရောဓဉ္စ^၂-ဒုက္ခအစရှိသည်တို့ကို အသင့်အားဖြင့် ရှုတတ်သော ပညာအထူးဖြင့် ဆိုထိုက်သော ချုပ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဒေဝိ-နှစ်ပါးလုံးတို့ကိုလည်း၊ ဧကတော-တစ်ပေါင်းတည်း၊ ကတွာ-၍၊ နိရောဓသစ္စန္တိ-ဟူ၍၊ (လဒ္ဓိ၊ ဟောတိ။) တေ-ထိုပရဝါဒီတို့ကို၊ သန္ဓာယ၊ ဒေ နိရောဓာတိ-အစရှိသော၊ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ ပဋိညာ ပရဝါဒိဿ။

လဒ္ဓိ”ဟု ဆိုသည်။ [ကြက်ဆူရိုးသည် လောကီသဒ္ဓနှင့် တူသည်၊ စပါးပုံသည် ထိုသဒ္ဓဖြင့် ဟောကြား ညွှန်ပြအပ်သော လောကီတရားနှင့် တူ၏၊ ရွှေပုံသည် ထိုလောကီသဒ္ဓဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သော လောကုတ္တရာတရားနှင့် တူ၏၊ ပရဝါဒီ၏ ရွှေဒုတ်သည် လောကုတ္တရာသဒ္ဓနှင့် တူ၏”ဟု မှတ်ပါ၊ စပါးပုံနှင့် ရွှေပုံကား ရှေးအတိုင်းပင်။]

၁။ အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါနိရောဓဉ္စ။ ။ယော ပစ္စယဝေကလ္လေန မ္မောနံ ဥပ္ပါဒဿ အစ္စန္တိဗန္ဓဘူတော နိရောဓော-ဖြစ်ဖို့ရန် အကြောင်း၏ ချို့တဲ့ကြောင်း သင်္ခါရတရားတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို စင်စစ်တားမြစ်တတ်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော အကြင်ချုပ်ခြင်းသည် (အကြင်ချုပ်ကြောင်းသည်) ရှိ၏၊ သော ပဋိသင်္ခါယ န ဝတ္ထုဗ္ဗတော အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါနိရောဓောနာမာတိ ပရဝါဒီနော လဒ္ဓိ-ထိုချုပ်ခြင်းသည် ပဋိသင်္ခါဟူသော ပညာအထူးဖြင့် မဆိုထိုက်သောကြောင့် အပ္ပဋ္ဌိသင်္ခါနိရောဓမည်၏-ဟု ပရဝါဒီ၏ အယူသည် ဖြစ်၏-ဟူလို။

၂။ ပဋိသင်္ခါနိရောဓဉ္စ။ ။ဒုက္ခာဒီနံ-ဒုက္ခသစ္စာအစရှိသည်တို့ကို+ပဋိသင်္ခါ-အသင့်အားဖြင့် ရှုခြင်းတည်း၊ ဝါ-အသင့်အားဖြင့် ရှုတတ်သော ပညာအထူးတည်း၊ ကုတိ ပဋိသင်္ခါ၊ ပညာဝိသေသော-ပညာအထူးတည်း၊ တေန-ဖြင့်+ဝတ္ထုဗ္ဗော-ဆိုထိုက်သော+နိရောဓော-ချုပ်ခြင်းတည်း၊ ပဋိသင်္ခါနိရောဓော၊ ယော သာသဝေဟိ ဓမ္မေဟိ ဝိသံယောဂေါတိ ဝုစ္ဆတိ-ယင်း ပဋိသင်္ခါနိရောဓကို အာသဝေါတို့နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော လောကီသင်္ခါရတို့နှင့် မယှဉ်ခြင်းဟူ၍ ဆိုအပ်၏။-အနု။

မှတ်ချက်။ ။ပရဝါဒီတို့၏ အယူဖြစ်သောကြောင့် သူတို့အယူကို မိမိတို့ ယူနေကျဖြစ်သော နိရောဓသစ္စာနှင့်လည်းကောင်း၊ ကိလေသာတို့၏ မဖြစ်ခြင်းဟူသော (အနုပ္ပန္နအကုသလ)တို့နှင့်လည်းကောင်း ထပ်တူထား၍ မစဉ်းစားသင့်၊ “တစ်ချို့ တူ၊ တစ်ချို့ မတူ”ဟုသာ မှတ်ပါ။

ဒွေ ဒုက္ခနိရောဓာတိ ပဉ္စေသု-အစရှိသော ပြဿနာတို့၌၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဒွေ-ကုန်သော၊ ဒုက္ခသစ္စာနိ-တို့ကို၊ (ပရဝါဒီ) န ကုစ္ဆတိ၊ တသ္မာ၊ ပဋိကိပတိ၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဒွိဟိ-ကုန်သော၊ အာကာရေဟိ-အပ္ပဋိသင်္ခါနိရောဓ၊ ပဋိသင်္ခါနိရောဓဟူသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့်၊ ဒုက္ခံ-သည်၊ နိရုဇ္ဈတိ-ချုပ်၏၊ ကုတိ-သို့၊ (ပရဝါဒီ) ကုစ္ဆတိ၊ တသ္မာ၊ ပဋိဇာနာတိ။

ဒွေ နိရောဓသစ္စာနိတိ ပဉ္စေသု-အစရှိသော ပြဿနာတို့၌၊ ဒွိန္ဒ-ကုန်သော၊ ဒုက္ခသစ္စာနိ-တို့၏၊ နိရောဓဝသေန-ချုပ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ အနိစ္ဆန္တော-အလိုမရှိသည်၊ (ဟုတွာ) ပဋိကိပတိ၊ ဒွိဟိ-ကုန်သော၊ အာကာရေဟိ-အပ္ပဋိသင်္ခါနိရောဓ၊ ပဋိသင်္ခါနိရောဓဟူသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့်၊ ဒုက္ခဿ-၏၊ နိရုဇ္ဈနတော-ချုပ်ခြင်းကြောင့်၊ ပဋိဇာနာတိ၊ ဒွေ တာဏာနိတိ အာဒိသုပိ-အစရှိသော ပြဿနာတို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော-တည်း၊ အတ္ထိ ဒွိန္ဒ နိဗ္ဗာနာနန္တိ အာဒိသု-အစရှိကုန်သော၊ ပုစ္ဆာသု-တို့၌၊ ဥစ္စနိစတာဒိနိ-(နိဗ္ဗာန်၏) မြင့်သည်၏အဖြစ်၊ နိမ့်သည်၏အဖြစ် အစရှိသည်ကို၊ အပဿန္တော-မမြင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဋိကိပတိ။

အပ္ပဋိသင်္ခါနိရဒ္ဓေတိ-ကား၊ ယေ-အကြင်သင်္ခါရတရားတို့ကို၊ ပဋိသင်္ခါယ-အသင့်အားဖြင့် ရှုတတ်သော ပညာအထူးဖြင့်၊ လောကုတ္တရေန-လောကုတ္တရာဖြစ်သော၊ ဉာဏေန-ဉာဏ်ဖြင့်၊ (ပဋိသင်္ခါယကို ထပ်ဖွင့်သည်)၊ အနိရုဒ္ဓါ-မချုပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) သုဒ္ဓပကတိကတ္တာဝါ-စင်ကြယ်သော သဘောရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဥဒ္ဓေသပရိပုစ္ဆာဒိနိ-ပါဠိတော်ကို သင်ယူခြင်း၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို အဖန်ဖန် မေးစိစစ်ခြင်းအစရှိသည်တို့၏၊ ဝသေနဝါ-အစွမ်း

အပ္ပဋိသင်္ခါနိရဒ္ဓေ။ ။“ယေ ဂုစ္စန္တိ၊ တေ သင်္ခါရေ”ကို ကြည့်၍ သင်္ခါရတို့ကို အပ္ပဋိသင်္ခါနိရုဒ္ဓ ခေါ်သည်ဟု မှတ်ပါ။ သို့သော် “သုဒ္ဓပကတိက”ဟူသည် ဗြဟ္မာ့ပြည်မှ စုတေလာသူ ဖြစ်သော သတ္တဝါတည်း။ ထိုသို့ကား ကိလေသာဟူသော သင်္ခါရတို့၏ ဖြစ်ခြင်းမရှိသော ချုပ်ခြင်းကို “အပ္ပဋိသင်္ခါနိရုဒ္ဓ”ဟု ခေါ်ရသည်။ “ဥဒ္ဓေသပရိပုစ္ဆာဒိနိ ဝသေန”ဖြင့်လည်း ပါဠိကို သင်ယူခြင်း၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို မေးခြင်း၊ အာဒိဖြင့် သေနာသနဝတ်ကို ပြုခြင်း၊ စာချခြင်း၊ သမထဝိပဿနာ အားထုတ်နေခြင်း စသည်ကို ယူပါ။ ထိုအကြောင်းကြောင့် “အသမုဒါစရဏ-ကိလေသာ သင်္ခါရတို့၏ မဖြစ်ခြင်း” ကို နိရုဒ္ဓ-ဟု ဆိုရသည်။ ဤစကားအရ “အပ္ပဋိသင်္ခါနိရောဓ-ပဋိသင်္ခါမည်သော ဉာဏ်ပညာအထူးမပါပဲ ကိလေသာ သင်္ခါရတို့၏ မဖြစ်ခြင်း”ကိုပင် အပ္ပဋိသင်္ခါနိရောဓ ခေါ်သည်ဟု မှတ်ပါ။

ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ န သမုဒါစရဏတော-မဖြစ်ပေါ်သည် အဖြစ်ကြောင့်၊ နိရုဒ္ဓါတိ-နိရုဒ္ဓတို့ဟူ၍၊ ဝုစ္ဆန္တိ တေ သင်္ခါရေ-ထိုသင်္ခါရတရားတို့ကို၊ (ပဋိသင်္ခါ- အသင့်အားဖြင့် ရှုတတ်သော ပညာအထူးဖြင့်၊ နိရောဓဓန္တိ နနု-လော၌ စပ်၊) ပဋိသင်္ခါနိရောဓဓန္တိတိ-ကား၊ လောကုတ္တရဉာဏေန-ဖြင့်၊ နိရောဓဓန္တိ-ချုပ်စေကြ ကုန်သလော၊ အနုပုတ္တိဘာဝ-နောက်တစ်ဖန် ဖြစ်ခြင်းမရှိသည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂမေန္တိ- ရောက်စေကြသည် မဟုတ်လော၊ နနု အပုဋိသင်္ခါနိရုဒ္ဓါ သင်္ခါရာတိ-အစရှိသော ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ တတ္ထ-ထိုနနု အပုဋိသင်္ခါနိရုဒ္ဓါ သင်္ခါရာအစရှိသော ပြဿနာ၌၊ ဘဂ္ဂါနံ-ချိုးဖျက်အပ်ပြီးသော ကိလေသာတို့ကို၊ ပုန၊ အဘဉ္စနတော-မချိုးဖျက်အပ် သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ အပုဋိသင်္ခါနိရုဒ္ဓါနံ-အသင့်အားဖြင့် ရှုတတ် သော ပညာအထူးဖြင့် မဆိုထိုက်သော ချုပ်ခြင်းရှိကုန်သော အသမုဒါစစာရ သင်္ခါရတို့၏၊ အရိယမဂ္ဂေ-အရိယမဂ်သည်၊ ဥပ္ပန္နေ-ဖြစ်လသော်၊ တထာ-ထိုချုပ် ပြီးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ နိရုဇ္ဈနတော-ချုပ်ခြင်းကြောင့်ပင်၊ သကဝါဒိ- သည်၊ အစ္စန္တဘဂ္ဂတံ-စင်စစ်ချုပ်ဖျက်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ပဋိဇာနာတိ၊ ဧတ္ထ- ဤနိရောဓကထာ၌၊ သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

နိရောဓကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

ဒုတိယော ဝဂ္ဂေါ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတော။)

ဒုတိယဝဂ် ပြီးပြီ။

xxxxx

၃။ တတိယဝဂ်

၁။ ဗလကထာအပွင့်

၃၅၄။ ဣဒါနိ၊ ဗလကထာနာမ၊ ဟောတိ။ တတ္ထ-၌၊ ဧတရဟိ၊ အန္ဓကာနံ၊ လဒ္ဓိ (ဟောတိ)၊ သေယျထာပိ၊ (ဧဝံ) ယေသံ-အကြင်ပရဝါဒီတို့၏၊ အနုရုဒ္ဓသံ ယုတ္တေ-အနုရုဒ္ဓသံယုတ်၌၊ အာဝုသော-ငါ့ရှင်၊ စတုန္ဒ-ကုန်သော၊ ဣမေသံ သတိ ပဌာနံ-တို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ ဘာဝိတတ္တာ-မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေအပ်ကုန်ပြီး၏အဖြစ် ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဗဟုလိကတ္တာ-ကြိမ်ဖန်များစွာ အလေ့အလာပြုအပ်ကုန် ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဌာနဉ္စ - အကြောင်းကိုလည်း၊ ဌာနတော- အကြောင်း၏အဖြစ်အားဖြင့်၊ အဌာနဉ္စ-အကြောင်းမဟုတ်သည်ကိုလည်း၊ အဌာန တော-အကြောင်းမဟုတ်သည်၏အဖြစ်အားဖြင့်၊ ယထာဘူတံ၊ ပဇာနာမိ-အပြား အားဖြင့် သိ၏၊ ဣတိ အာဒိနိ-ဤသို့အစရှိကုန်သော၊ ဒသ-ကုန်သော၊ သုတ္တာနိ- တို့ကို၊ အယောနိသော-အာဖြင့်၊ ဂဟေတွာ-၍၊ တထာဂတဗလံ-မြတ်စွာဘုရား၏ အားတော်သည်၊ သာဝကဗလံ-သာဝကတို့နှင့် ဆက်ဆံ၏၊ ဣတိ-သို့၊ (လဒ္ဓိ၊ ဟော တိ)၊ တေ-ထိုပရဝါဒီတို့ကို၊ သန္ဓာယ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ လဒ္ဓိယံ ဌတွာ ပဋိညာ ပရဝါဒိဿ၊ စ-ဆက်၊ ဧတံ တထာဂတဗလံနာမ-ဤမြတ်စွာဘုရား အားတော် မည်သည်၊ သာဝကေဟိ-တို့နှင့်၊ သာဓာရဏမ္ပိ-ဆက်ဆံသောအားသည်လည်း၊ အတ္ထိ၊ အသာဓာရဏမ္ပိ-မဆက်ဆံသောအားသည်လည်း၊ (အတ္ထိ) သာဓာရဏာ သာဓာရဏမ္ပိ-ဆက်ဆံ မဆက်ဆံသောအားသည်လည်း၊ (အတ္ထိ) တတ္ထ-ထိုသုံးပါး သော အားတော်တို့တွင်၊ အာသဝါနံ-အာသဝေါတို့၏၊ ခယေ-ကုန်ကြောင်း အရ ဟတ္ထမဂ်၌၊ ဉာဏံ-ဖြစ်သော ဉာဏ်သည်၊ သာဓာရဏံ-ဆက်ဆံသော အားတော် တည်း၊ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တိဉာဏံ-သည်၊ အသာဓာရဏံ-မဆက်ဆံသော အား တော်တည်း၊ သေသံ-ကြွင်းသော ဉာဏ်တော်သည်၊ သာဓာရဏဉ္စ-ဆက်ဆံသော အားတော်သည်လည်းကောင်း၊ အသာဓာရဏဉ္စ-မဆက်ဆံသော အားတော်သည် လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ။)

ဟိ-ချဲ့၊ ဌာနာဌာနာဒိနိ-ဌာနာဌာန အစရှိသော ဉာဏ်တို့ကို၊ သာဝကာ- တို့သည်၊ ပဒေသေန-အစိတ်အပိုင်းအားဖြင့်၊ ဇာနန္တိ၊ တထာဂတာ၊ နိပ္ပဒေသေန- အစိတ်အပိုင်း မရှိသောအားဖြင့်၊ (ဇာနန္တိ) ဣတိ-ဤသို့၊ တာနိ-ထိုဌာနာဌာန အစရှိသော ဉာဏ်တို့သည်၊ ဥဒ္ဓေသတော-အကျဉ်းအားဖြင့်၊ သာဓာရဏာနိ- ကုန်၏၊ နိဒ္ဓေသတော-အကျယ်အားဖြင့်၊ န (သာဓာရဏာနိ)၊ ပန-ဆက်၊ အယံ-

ဤပရဝါဒီသည် အဝိသေသေန-(အကျယ် အကျယ်ဟု) အထူးမမ သာမညအားဖြင့် သဗ္ဗမ္မိ-အလုံးစုံသော အားကိုလည်း၊ သာဓာရဏန္တိ-ဟူ၍၊ အာဟ-ပြီ၊ တမေန-ထိုပရဝါဒီကို၊ တတော-ထိုအယူမှ၊ ဝိဝေစေတုံ-ငှာ၊ တထာဂတဗလံ သာဝကဗလန္တိ-ဟူ၍၊ ပုန၊ အနုယောဂေါ၊ အာရဒ္ဓေါ၊ တတ္ထ-ထိုတထာဂတဗလံ သာဝကဗလံဟူသော အနုယောဂ၌၊ ပဌမပဉ္စေ-၌၊ နိဒ္ဒေသတော-အားဖြင့်၊ သဗ္ဗကာရဝိသယတံ-အလုံးစုံအခြင်းအရာဟူသော အရာရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝါ-အလုံးစုံအခြင်းအရာဟူသော အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ သန္ဓာယ၊ ပဋိက္ခိပတိ၊ ဒုတိယပဉ္စေ၊ ဥဒ္ဒေသတော-အားဖြင့်၊ ဌာနာဌာနမတ္တာဒိဇနနဝသေန-ဌာန အဌာနမျှအစရှိသည်ကို သိခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပဋိဇာနာတိ။

တညေဝါတိ အာဒိပဉ္စေသု-အစရှိသော ပြဿနာတို့၌၊ သဗ္ဗကာရေန-အားဖြင့်၊ နိန္နာနာကရဏတာယ-အသီးအခြားပြုကြောင်း အထူးမရှိသည်၏ အဖြစ်၏၊ အဘာဝေန-မရှိခြင်းကြောင့်၊ ပဋိက္ခိပတိ၊ ပုဗ္ဗယောဂေါစ-ရှေး၌ အားထုတ်အပ်သော ကောင်းမှုသည်လည်းကောင်း၊ ပုဗ္ဗစရိယာစ-ရှေး၌ ကျင့်အပ်သော အကျင့်သည်လည်းကောင်း၊ အတ္တတော-အနက်သဘောအားဖြင့်၊ ဧကံ-တစ်ခုသာတည်း၊ ဝါ-တူ၏၊ ဓမ္မက္ခာနဉ္စ-တရားကို ပြောခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မဒေသနာစ-တရားကို ဟောခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ တထာ-ထို့အတူ၊ (အတ္တတော ဧကံ) ကုန္တိယပရောပရိယတ္တိပဉ္စေ-၌၊ ဧကဒေသေန-တစ်စိတ်တစ်ဖို့အားဖြင့်၊ သာဓာရဏတံ-ဆက်ဆံသည်၏အဖြစ်ကို၊ သန္ဓာယ၊ သာဝကဝိသယေ-သာဝကတို့၏အရာ၌၊ (ပရဝါဒီ) ပဋိဇာနာတိ။

၃၅၅။ ကုဒါနိ-၌၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဥဒ္ဒေသတော-အကျဉ်းအားဖြင့်၊ ဌာနာဌာနာဒိနိ-ဌာန၊ အဌာနအစရှိသည်တို့ကို၊ သာဝကော၊ ဇာနာတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သာဝကဿ-၏၊ တထာဇာနနံ-ထိုဌာန၊ အဌာနအစရှိသည်တို့ကို သိခြင်းကို၊ ပကာသေတွာ-ထင်ရှားပြပြီး၍၊ တေန ဇာနနမတ္တသာမညေန-ထိုသို့သိခြင်းမျှအားဖြင့်

နိန္နာနာ ၊ပေ၊ အဘာဝေန။ ။နာနာကရဏ-အသီးအခြား ပြုကြောင်း အထူး၊ နတ္ထိ+နာနာကရဏံ+ယဿာတိ နိန္နာကရဏံ=အသီးအခြား ပြုကြောင်း အထူးမရှိသော ဗလ၊ နိန္နာနာကရဏဿ+ဘာဝေါ နိန္နာနာကရဏတာ-အသီးအခြား ပြုကြောင်း အထူးမရှိသည်၏အဖြစ်ဟူသည် တူသည်၏ အဖြစ် (တူမျှခြင်း) တည်း၊ ထိုသို့ တထာဂတဗလနှင့် သာဝကဗလ၏ ထပ်တူ ကျလောက်အောင် တူမျှခြင်း၏၊ အဘာဝေန-မရှိခြင်းကြောင့်၊ “အနည်းငယ် တူသော်လည်း ထပ်တူ ကျလောက်အောင် မတူခြင်းကြောင့်”-ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် “န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ”ဟု ပယ်သည်၊ ဤပြအပ်ခဲ့သော အစိတ်စိတ်ပုဒ်အနက်ကို ထောက်၍ “နာနာကရဏတာယ”ဟူသော မူကွဲကို မမှန်ဟု မှတ်ပါ။

တူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တေသံ-ထိုအားတော်တို့၏၊ သာဝကသာဓာရဏတ္ထံ-
သာဝကတို့နှင့် ဆက်ဆံကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ပတိဌာပေတုံ-တည်စေခြင်းငှာ၊
သာဝကော၊ ပေ၊ ဇာနာတိတိအာဒယော-အစရှိကုန်သော၊ ပရဝါဒိပဉ္စာ ဟောန္တိ၊
တတ္ထ-ထိုသာဝကော ဌာနာဌာနံ ဇာနာတိအစရှိသော ပြဿနာ၌၊ ဣန္ဒြိယပရော
ပရိယတ္တိဉာဏ်-ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တိဉာဏ်တော်သည်၊ ဆန္ဒ-ကုန်သော၊ အသာ
ဓာရဏဉာဏာနံ-တို့တွင်၊ အညတရံ-တစ်ပါးအပါအဝင်တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊
န ဂဟိတံ-မယူအပ်၊ အာသဝက္ခယေန ဝါ၊ အာသဝက္ခယန္တိ-ကား၊ တထာဂတဿ-
၏၊ အာသဝက္ခယေန-အာသဝက္ခယဉာဏ်တော်နှင့်၊ သဒ္ဓိ၊ သာဝကဿ-၏၊ အာ
သဝက္ခယံ-ဉာဏ်ကို၊ ပဋိစ္စ-စွဲ၍၊ ဝတ္ထုပ္ပံ-သော၊ ယံ နာနာကရဏံ-အကြင်အသီး
အခြားပြုကြောင်း အထူးသည်၊ သိယာ-၏၊ တံ (နာနာကရဏံ)-ထိုအသီးအခြားပြု
ကြောင်း အထူးသည်၊ နတ္ထိ၊ ဝိမုတ္တိယာ ဝါ ဝိမုတ္တန္တိပဒေဝိ-၌လည်း၊ ဒေဝေဝနယော-
တည်း၊ ဧတ္ထ-ဤဗလကထာ၌၊ သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထ
မေဝ။

၃၅၆။ ဣဒါနိ-၌၊ ယံ-အကြင်အာသဝက္ခယဉာဏ်ကို၊ သကဝါဒိနာ-သည်၊ အာ
သဝါနံ၊ ပေ၊ သာဓာရဏန္တိ-ဟူ၍၊ အနုညာတံ-ခွင့်ပြုအပ်ပြီ၊ တေန-ထိုအာသ
ဝက္ခယဉာဏ်နှင့်၊ သဒ္ဓိ၊ သံသန္နိတွာ-ရောနှော၍၊ သေသာနမ္ပိ-အာသဝက္ခယဉာဏ်
မှ ကြွင်းသော ဉာဏ်တို့၏လည်း၊ သာဓာရဏဘာဝံ-သာဝကတို့နှင့် ဆက်ဆံကုန်
သည်၏အဖြစ်ကို၊ ပုစ္ဆိတုံ၊ ပုန၊ အာသဝါနံ ခယေတိအာဒယော-အစရှိသော
ပြဿနာတို့သည်၊ ပရဝါဒိပဉ္စာဝ - ပရဝါဒိ၏ ပြဿနာတို့သည်သာ၊ ဟောန္တိ၊
တေသံ-ထိုပြဿနာတို့၏၊ ဝိသဇ္ဇနေ-အဖြေ၌၊ သကဝါဒိနာ-သည်၊ အာသဝက္ခ
ယေ-အာသဝေါတို့၏ ကုန်ခြင်း၌၊ ဝါ-အာသဝေါတို့၏ ကုန်ကြောင်းအရဟတ္ထမဂ်၌၊
ဝိသေသာဘာဝေန-အထူး၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ တံ ဉာဏံ-ထိုအာသဝက္ခယဉာဏ်
ကို၊ သာဓာရဏန္တိ-ဟူ၍၊ အနုညာတံ-ခွင့်ပြုအပ်ပြီ၊ ဣတရေသု-အာသဝက္ခယ
ဉာဏ်မှ တစ်ပါးသော ဌာနာဌာနစသော ဉာဏ်တို့၌၊ ဝိသေသာဘာဝေန-ထူး
သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သာဓာရဏတာ-ဆက်ဆံသည်၏အဖြစ်ကို၊ ပဋိက္ခိတ္တာ-
ပယ်မြစ်အပ်ပြီ။

ဣတရေသု ဝိသေသာဘာဝေန။ ။၃၅၆-၌ “အာသဝက္ခယဉာဏ်ကိုသာဝကသာဓာ
ရဏလော”ဟု ပရဝါဒိက မေးရာဝယ် အာသဝေါတို့၏ ကုန်ခြင်း၌ ဝိသေသာဘာဝ-အထူး
မရှိခြင်းကြောင့် “အာမန္တာ”ဟု သကဝါဒိက ခွင့်ပြု၏၊ အာသဝက္ခယဉာဏ်မှ တစ်ပါးသော
ဌာနာဌာနဉာဏ် စသော ဉာဏ်တို့၌ကား သာဝကတို့သည် အကျဉ်းမျှသာ သိ၍ အကျယ်
အားဖြင့် မသိနိုင်သည့်အတွက် ဝိသေသာဘာဝ-အထူးရှိသောကြောင့် “သာဝကတို့နှင့် ဆက်ဆံ
ခြင်းကို” “န ဟေဝံ ဝတ္ထုပ္ပေ”ဟု သကဝါဒိ ပယ်သည်။ [အဋ္ဌကထာစာအုပ်တို့၌ “ဣတရေသု(ပိ)

ပုန၊ ဌာနာဌာနာဒီနံ-ဌာနာဌာနအစရှိသော ဉာဏ်တို့၏။ အာသဝက္ခယနေဝ-
အာသဝက္ခယဉာဏ်နှင့်သာ၊ သဒ္ဓိံ သံသန္နိတွာ-ရောနှော၍၊ အသာဓာရဏပုစ္ဆာ-
အသာဓာရဏကို မေးကြောင်းပုစ္ဆာသည်၊ ပရဝါဒိဿေဝ-၏သာ ပုစ္ဆာတည်း၊
တတ္ထ-ထိုပုစ္ဆာတို့တွင်၊ အာသဝက္ခယဉာဏေ-၌၊ ပဋိက္ခေပေါ-သည်လည်းကောင်း၊
သေသေသု-ကြွင်းသော ဉာဏ်တို့၌၊ ပဋိညာစ-သည်လည်းကောင်း၊ သကဝါဒိဿ-
သကဝါဒီ၏ ပယ်ခြင်း ဝန်ခံခြင်းတည်း၊ တတော-ထိုမှနောက်၌၊ ဣန္ဒြိယပရော-
ပရိယတ္တေန-ဉာဏ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ သံသန္နိတွာ အသာဓာရဏပုစ္ဆာ ပရဝါဒိဿ၊ သာ-
ထိုပုစ္ဆာကို၊ သဒ္ဓိံပိတွာ-ချုံး၍၊ ဒသိတာ-ပြတော်မူအပ်ပြီ၊ တထာပိ-ထိုသို့ ချုံး၍
ပြအပ်ပါသော်လည်း၊ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တေ-၌၊ ပဋိညာ-သည်လည်းကောင်း၊
သေသေသု-ကြွင်းသော ဉာဏ်တို့၌၊ ပဋိက္ခေပေါ စ၊ ပရဝါဒိဿ၊ တတော-ထိုမှ
နောက်၌၊ ဌာနာဌာနာဒီဟိ-ဌာနာဌာနဉာဏ်အစရှိသည်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ သံသန္နိတွာ
ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တဿ-၏၊ သာဓာရဏပုစ္ဆာ ပရဝါဒိဿ၊ သာပိ-ထိုပုစ္ဆာကို
လည်း၊ သဒ္ဓိံပိတွာ ဒသိတာ၊ တတ္ထ-ထိုဉာဏ်တို့တွင်၊ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တေ-
၌၊ ပဋိက္ခေပေါ-သည်လည်းကောင်း၊ သေသေသု-ကြွင်းသော ဉာဏ်တို့၌၊ ပဋိညာ-
သည်လည်းကောင်း၊ သကဝါဒိဿ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

ဗလကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

xxxxx

၂။ အရိယန္တိကထာအပွင့်

၃၅၇။ ဣဒါနိ အရိယန္တိကထာနာမ ဟောတိ၊ တတ္ထ-၌၊ ဧတရဟိ အန္တကာနံ
လဒ္ဓိံ (ဟောတိ) သေယျထာပိ၊ (ဧဝံ) ယေသံ-အကြင်ပရဝါဒီတို့၏၊ ကေဝလံ-
အခြားဉာဏ်မဖက် သက်သက်၊ အာသဝက္ခယဉာဏမေဝ-သည်သာ၊ အရိယံ-
အရိယာသည်၊ ဝါ-လောကုတ္တရာသည်၊ န-မဟုတ်သေး၊ အထခေါ-အဟုတ်ကား၊

ဝိသေသာဘာဝေန”ဟု တွေ့ရ၏။ ပါဠိပျက်တည်း၊ ရှေးအဋ္ဌကထာနိဿယ၌ “ဣတရေသုပိ”ဟု
ပိသဒ္ဓါ မပါ၊ “ဝိသေသာ”ဟု ဒီဃလည်း မရှိပဲ “ဝိသေသာဘာဝေန”ဟု ရှိ၏။ ထိုပါဠိသာ ပါဠိ
မှန်ဖြစ်သည်၊ ဝိသဒ္ဓါတို့သည် သဘောတူရာ၌ ပေါင်းခြင်းအနက် ရှိ၏။ ဤ၌ သဘော မတူ
သောကြောင့် မပေါင်းနိုင်၊ “ဣတရေသု ပန”ဟု ရှိလျှင်ကား သာ၍ ကောင်း၏။]

ပုန ဌာနာဌာနာဒီနံ။ ။ပရဝါဒိက နောက်ထပ် မေးရာ၌ “ဌာနာဌာနဉာဏ်သည်
သာဝက အသာဓာရဏလော” စသည်ဖြင့် မေးသောကြောင့် သကဝါဒိက “အာမန္တာ-အသာဓာ
ရဏ”ဟု ဝန်ခံသည်၊ ဤသို့ ဝန်ခံခြင်းသည် ရှေ့၌ “သာဓာရဏလော”ဟု မေးတုန်းက ပယ်
ခဲ့ခြင်းနှင့် သဘောတူ၏။ [ရှေးတုန်းက “သာဓာရဏလော”ဟု မေးသောကြောင့် ပယ်၏။
ဤ၌ “အသာဓာရဏလော”ဟု မေးသောကြောင့် ဝန်ခံသည်-ဟူလို၊]

ပုရိမာနိ-ရှေ့၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ နဝ-ကုန်သော၊ ဗလာနိပိ-ဌာနာဌာနဉာဏ်စသော အားတို့သည်လည်း၊ အရိယာနိ-အရိယာတို့တည်း၊ ဝါ-လောကုတ္တရာတို့တည်း၊ ကုဇ္ဈေဝ-ဤသို့သာ၊ (လဒ္ဓိ ဟောတိ၊) တေ၊ သန္ဓာယ၊ အရိယန္တိ-အစရှိသော၊ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ ပဋိညာ ကုတရဿ၊ ပုန၊ တံ-ထိုဌာနာဌာနဉာဏ်သည်၊ အရိယံ-သည်၊ ဝါ-လောကုတ္တရာသည်၊ ယဒိ (ဟောတိ ဧဝံသတိ၊) တေန-ထိုဌာနာဌာနဉာဏ်သည်၊ မဂ္ဂါဒိသု-မဂ်အစရှိသော တရားတို့တွင်၊ အညတရေန-တစ်ပါးပါး သည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ-ဖြစ်ထိုက်၏၊ ကုတိ-ကြောင့်၊ မဂ္ဂါဒိဝသေန-မဂ်အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ ပဋိက္ခေပေါ ကုတရဿ။

ပုန၊ သုညတာရမ္မဏာဒိဝသေန-သုညတာရမ္မဏအစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ တတ္ထ-ထိုသုညတာရမ္မဏဟူသော ပါဠိ၌၊ (လဗ္ဘမာနာ-ရထိုက် ကုန်သော၊) သုညတာ-သုညတတို့သည်၊ သတ္တသုညတာစ-သတ္တသုညတာလည်း ကောင်း၊ (သတ္တမှ ကင်းဆိတ်သည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊) သင်္ခါရသုညတာစ-လည်းကောင်း၊ (သင်္ခါရတို့မှ ကင်းဆိတ်သည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊) ကုတိ-သို့၊ ဒွေ-၂-ပါးတို့တည်း၊ သတ္တသုညတာနာမ-မည်သည်၊ ဒိဋ္ဌိယာ-မိစ္ဆာအယူဖြင့်၊ ပရိကပ္ပိတေန-ကြံဆအပ်သော၊ သတ္တေန-သတ္တမှ၊ သုညာ-ကင်းဆိတ်ကုန်သော၊ ပဉ္စက္ခန္ဓာ-၅-ပါးသော ခန္ဓာတို့တည်း၊ သင်္ခါရသုညတာနာမ-မည်သည်၊ သဗ္ဗသင်္ခါရေဟိ-အလုံးစုံသော သင်္ခါရတို့မှ၊ သုညံ-ကင်းဆိတ်သော၊ ဝိမုတ္တံ-ကင်းဆိတ်သော၊ နိဿဋ်-ထွက်မြောက်သော၊ နိဗ္ဗာန်-တည်း။

တတ္ထ-ထို ၂-ပါးသော သုညတာတို့တွင်၊ ပရဝါဒိ-သည်၊ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏတံ-နိဗ္ဗာန်အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ သန္ဓာယ ပဋိက္ခိပတိ၊ သင်္ခါရာရမ္မဏတံ-သင်္ခါရဟူသော အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ သန္ဓာယ ပဋိဇာနာတိ၊ မနသိကရောတိတိ-ဟူ၍၊ ပုဋ္ဌော (သမာနော)ပိ-ဖြစ်ပြန်သော်လည်း၊ နိဗ္ဗာနမေဝ သန္ဓာယ ပဋိက္ခိပတိ၊ သင်္ခါရေ သန္ဓာယ ပဋိဇာနာတိ။

တတော-ထိုမှနောက်၌၊ သကဝါဒိနာ-သည်၊ ဌာနာဌာနာဒိမနသိကာရော-ဌာန အဌာနအစရှိသည်ကို နှလုံးသွင်းခြင်းသည်၊ သင်္ခါရာရမ္မဏော-သင်္ခါရတရားဟူသော အာရုံရှိ၏၊ သုညတမနသိကာရော-သုညတကို နှလုံးသွင်းခြင်းသည်၊ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏော-နိဗ္ဗာန်ဟူသော အာရုံရှိ၏၊ ကုတိ ကုမံ နယံ-ဤနည်းကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ဒိန္နံ-ကုန်သော၊ ဖဿာနံ-ဖဿတို့၏လည်းကောင်း၊ ဒိန္နံ စိတ္တာနံ-စိတ်တို့၏လည်းကောင်း၊ သမောဓာနံ-ပေါင်းဆုံခြင်းသည်၊ ဟောတိ-လော၊ ကုတိ-သို့၊ ပုဋ္ဌော (သမာနော) လေသောကာသံ-အမြွက်ထောင်ခွင့်ကို၊ အလဘန္တော (ဟုတွာ) ပဋိက္ခိပတိ၊ အနိမိတ္တာပဏိဟိတေသုပိ-အနိမိတ္တာရမ္မဏ၊ အပုဏိဟိတာ

ရမ္မဏတို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ ဟိ-မှန်၊ သတ္တနိမိတ္တာဘာဝတော-သတ္တဝါဟူသော နိမိတ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ ခန္ဓာ-တို့သည်၊ အနိမိတ္တာ-တို့တည်း၊ သင်္ခါရနိမိတ္တာဘာဝတော-သင်္ခါရနိမိတ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ နိဗ္ဗာန် (အနိမိတ္တံ။)

စ-အဖို့တစ်ပါးကား၊ (အနိမိတ္တဖြစ်ပုံမှတစ်ပါး အပ္ပဏိဟိတဖြစ်ပုံကား၊) ဧကဓမ္မသ္မိပိ-တစ်ခုသော တရား၌လည်း၊ အာရောပေတွာ-သတ္တဝါကို တင်၍၊ ဌပေတဗ္ဗသင်္ခါတေန-ထားထိုက်သည်၏အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ ပဏိဒဟိတဗ္ဗဌေန-ရှေးရှုထားထိုက်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ပဏိဟိတသင်္ခိ-ပဏိဟိတဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂတေန-ရောက်သော၊ သတ္တပဏိဓိနာ-သတ္တပဏိဓိအားဖြင့်၊ ဝါ-ရှေးရှုထားအပ်သော သတ္တဖြင့်၊ ခန္ဓာ-တို့သည်၊ အပ္ပဏိဟိတာ-အပ္ပဏိဟိတတို့တည်း၊ တဏှာပဏိဓိနာ-ရှေးရှုတောင့်တအပ်သော တဏှာဖြင့်၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ တဏှာယ-၏၊ အာရမ္မဏဘူတေန-အာရုံဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ သဗ္ဗသင်္ခါရပဏိဓိနာ-တဏှာသည် ရှေးရှုထားအပ်သော အလုံးစုံသော သင်္ခါရအားဖြင့်၊ နိဗ္ဗာန်-သည်၊ အပ္ပဏိဟိတ-အပ္ပဏိဟိတတည်း၊ (တဏှာသည် ရှေးရှုထားအပ်သော တရား မဟုတ်၊) တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဣဓာပိ-ဤအပ္ပဏိဟိတပုစ္ဆာ၌လည်း၊ ပဋိက္ခေပေါ စ ပဋိညာ စ ပုရိမနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၃၅၈။ တတော-ထိုမှနောက်၌၊ သတိပဋ္ဌာနာဒယော-သတိပဋ္ဌာန်အစရှိကုန်သော၊ လောကုတ္တရဓမ္မာ-တို့သည်၊ အရိယာစေဝ-အရိယတရားတို့သည်လည်းကောင်း၊ သုညတာဒိအာရမ္မဏာစ-သုညအစရှိသော အာရုံရှိကုန်သည်လည်းကောင်း၊ (ဟောန္တိ) ယထာ-သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ တေ-အသင်ပရဝါဒီ၏ အလိုအားဖြင့်၊ ဌာနာဌာနညဏံ-ဌာနာဌာနညဏံသည်၊ (အရိယံ) ကိ-လော၊ (သုညတာဒိအာရမ္မဏံ ကိ-လော၊) ဣတိ-သို့၊ အနုလောမ ပဋိလောမပုစ္ဆာ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ တတ္ထ-ထို ၂-ပါးသော ပုစ္ဆာတို့၌၊ သဗ္ဗာပိ-အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ပဋိညာ-တို့သည်လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗေ-ကုန်သော၊ ပဋိက္ခေပေါ စ-တို့သည်လည်းကောင်း၊

ကေဓမ္မသ္မိပိ။ ။ပါဠိတော်ဝယ် ဌာနာဌာနညဏံသည် သုညတကို အာရုံပြုသလော၊ အပ္ပဏိဟိတကို အာရုံပြုသလော-ဟု မေးရာ၌ အပ္ပဏိဟိတပုဒ်ကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် “ကေဓမ္မသ္မိပိ” စသည်ကို မိန့်သည်၊ ပ-နိပုဗ္ဗ ဓာဓာတ်သည် ထားခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် “ကေဓမ္မသ္မိပိ အာရောပေတွာ (တစ်ခုသော ခန္ဓာ၌သော်လည်း သတ္တဟူသော နာမည်ပညတ်ကို တင်၍၊ ဌပေတဗ္ဗသင်္ခါတေန”ဟု ပဏိဒဟိတဗ္ဗဌကို အနက်ဖွင့်သည်၊ ခန္ဓာ ၅-ပါးလုံးသည် ထိုသို့ ထားထိုက်သော သတ္တအဖြစ် မရှိကြသောကြောင့် အပ္ပဏိဟိတအမည်ရသည်။ [ဤနည်းကို မိုး၍ ထားထိုက်သော သင်္ခါရ မရှိသောကြောင့် နိဗ္ဗာန်၏ အပ္ပဏိဟိတအမည်ရပုံကိုလည်း သိပါ။]

ပရဝါဒိဿေဝ၊ ဣမိနာဝ ဥပါယေန-ဤနည်းဖြင့်ပင်၊ သေသဉာဏေသုပိ-ဌာနာ
ဌာနဉာဏ်မှ ကြွင်းသော ဉာဏ်တို့၌လည်း၊ ပုစ္ဆာ ဝိဿဇ္ဇနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပန-ဆက်၊ ပါဠိယံ-၌၊ သေသာနိ-ဌာနာဌာနဉာဏ်မှ ကြွင်းသော ဉာဏ်တို့ကို၊
သဒ္ဓိပိတွာ-ချုံး၍၊ အဝသာနေ-၌၊ စုတူပပါတဉာဏမေဝ-စုတူပပါတဉာဏ်ကိုသာ၊
ဝိဘတ္တံ-အကျယ်ဝေဖန်အပ်ပြီ၊ တတော-ထိုစုတူပပါတဉာဏ်မှ၊ ပရံ-နောက်၌၊
သကသမယေပိ-မိမိအယူ၌လည်း၊ အရိယန္တိ-အရိယတရားဟူ၍၊ သိဒ္ဓေန-ထင်ရှား
သော၊ ဝါ-ပြီးစီးသော၊ အာသဝါနံ-အာသဝတရားတို့၏၊ ခယဉာဏေန-ကုန်
ကြောင်း အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်နှင့်၊ သဒ္ဓိ သံသန္တိတွာ သေသဉာဏာနံ-တို့၏၊ အနု
လောမတော စ-အနုလောမအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပဋိလောမတော စ-အားဖြင့်
လည်းကောင်း၊ အရိယဘာဝပုစ္ဆာ-အရိယာ၏အဖြစ်ကို မေးကြောင်းပုစ္ဆာတို့သည်၊
ဟောန္တိ၊ သဗ္ဗာ-ကုန်သော၊ တာ-ထိုပုစ္ဆာတို့သည်၊ ပရဝါဒိဿ၊ ပဋိညာ ပဋိက္ခေ
ပေါ စ သကဝါဒိဿ၊ တေ-ထိုပဋိညာ ပဋိက္ခေပတို့သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထယေဝ၊ ပန-
ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤအရိယန္တိကထာ၌၊ ပါဠိယံ-၌၊ ပဌမနဝမာနေဝ-ပဌမဉာဏ်၊ နဝမ
ဉာဏ်တို့ကိုသာ၊ ဒဿေတွာ-၍၊ သတ္တ-ကုန်သော၊ ဉာဏာနိ-အလယ်ဉာဏ်တို့ကို၊
သဒ္ဓိတ္တာနိ-ချုံးအပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

အရိယန္တိကထာဝတ္ထုနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

xxxxx

၃။ ဝိမုတ္တိကထာအပွင့်

၃၆၃။ ဣဒါနိ-၌၊ ဝိမုတ္တိကထာနာမ ဟောတိ၊ တတ္ထ-၌၊ ဧတရဟိ အန္တကာနံ
လဒ္ဓိံ (ဟောတိ) သေယျထာပိ-ကဲ့သို့၊ (ဧဝံ) ယေသံ-အကြင်ပရဝါဒိတို့၏၊ ဝိတ
ရာဂစိတ္တာနံ-ကင်းသော ရာဂရှိသော စိတ်တို့၏၊ ဝိမုတ္တိပယောဇနံနာမ-ရာဂမှ
လွတ်ခြင်း၏အကျိုးမည်သည်၊ နတ္ထိ၊ ပန-အန္တယကား၊ မလိနံ-အညစ်အကြေးရှိ
သော၊ ဝတ္ထံ-အဝတ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဓောဝိယမာနံ-ဖွပ်လျှော်အပ်သော်၊ မလာ-
အညစ်အကြေးမှ၊ ဝိမုစ္စတိ ယထာ-လွတ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ သရာဂံ-ရာဂနှင့်တကွ
ဖြစ်သော၊ စိတ္တံ-သည်၊ ရာဂတော-မှ၊ ဝိမုစ္စတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ (လဒ္ဓိံ ဟောတိ၊)
တေ သန္ဓာယ၊ သရာဂန္တိ-အစရှိသော၊ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ ပဋိညာ ဣတရဿ၊
တတော-ထိုမှနောက်၌၊ ရာဂသဟဂတန္တိ အာဒိနာ - အစရှိသော၊ နယေန-ဖြင့်၊

မလိနံ ဝတ္ထံ။ ။အညစ်အကြေးအနက်ဟော မလသဒ္ဓါနောင် အဿတ္တိအနက်၌
ဣနစ်ပစ္စည်းဟု ထောမနိမိ ဆို၏၊ ထို့ကြောင့် “မလိနံ”ဟု လိ-၌ ရဿရှိပါစေ။

ပုဋ္ဌော၊ (သမာဓော) မဂ္ဂက္ခဏေ-မဂ်ခဏ၌၊ စိတ္တံ-သည်၊ ဝိမုစ္စတိနာမ-လွတ်ဆဲမည်၏။ တဒါ စ-ထိုမဂ်ခဏ၌လည်း၊ ဧဝရူပံ-ဤရာဂသဟဂတ အစရှိသော သဘောရှိသော၊ စိတ္တံ-သည်၊ နတ္ထိ၊ ကုတိ-ကြောင့်၊ ပဋိက္ခိပတိ။

သဖဿန္တိအာဒိနာ-အစရှိသော၊ နယေန-ဖြင့်၊ ပုဋ္ဌော (သမာဓော)ပိ-ဖြစ်ပြန်သော်လည်း၊ ဖဿောစ-သည်လည်းကောင်း၊ စိတ္တဉ္စ-သည်လည်းကောင်း၊ ဥဘော-၂-ပါးလုံးတို့သည်၊ ရာဂတော-မှ၊ ဝိမုစ္စန္တိ ယထာ-လွတ်ကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ရာဂဿ-၏၊ ဝိမုတ္တိ-လွတ်ခြင်းကို၊ အပဿမာဓော-မမြင်သည်၊ (ဟုတွာ) ပဋိက္ခိပတိ၊ သဒေါသာဒိသုပိ-သဒေါသအစရှိသော ပြဿနာတို့၌လည်း၊ ကုမိနာဝဥပါယေန-ဤနည်းဖြင့်ပင်၊ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဝိမုတ္တိကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

xxxxx

၄။ ဝိမုစ္စမာနကထာအပွင့်

၃၆၆။ ကုဒါနိ-၌၊ ဝိမုစ္စမာနကထာ^၁ နာမ ဟောတိ၊ တတ္ထ-၌၊ ယေသံ-အကြင်ပရဝါဒီတို့၏၊ ဈာနေန-ဈာန်ကြောင့်၊ (ဝိမုတ္တံ၌ စပ်၊) ဝိက္ခမ္ဘနဝိမုတ္တိယာ-ဝိက္ခမ္ဘနဝိမုတ္တိအားဖြင့်၊ ဝိမုတ္တံ-ကိလေသာတို့မှ လွတ်ပြီးဖြစ်သော၊ (စိတ္တံ၊) မဂ္ဂက္ခဏေ-၌၊ သမုစ္ဆေဒဝိမုတ္တိယာ-ဖြင့်၊ ဝိမုစ္စမာနနာမ-လွတ်ဆဲမည်သည်၊ ဟောတိ၊ ကုတိလဒ္ဓိ (ဟောတိ၊) တေ သန္ဓာယ ဝိမုတ္တံ ဝိမုစ္စမာနန္တိ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ ပဋိညာကုတရဿ။

ပုန-တစ်ဖန်၊ ဧကဒေသန္တိ-အစရှိသော၊ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ တတ္ထ-ထိုဧကဒေသံ အစရှိသော ပြဿနာ၌၊ ဧကဒေသန္တိ-ဧကဒေသံဟူသော သဒ္ဓါသည်၊ ဘာနပုံသက်-ကြွယ်၌ စပ်ထိုက်သော နပုံလိင်ရှိသော သဒ္ဓါတည်း၊ [“အားဖြင့်”ဟုလည်း ပေးနိုင်၏၊ “တစ်စိတ်တစ်ဖို့၊ တစ်ချို့တစ်ဝက်” ဟုလည်း ပေးနိုင်၏၊

၁။ ဧဝံ ရာဂဿ ၊ပေ၊ ပဋိက္ခိပတိ။ ။“သဖဿံ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ ၊ပေ၊ ဥဘော ဝိမုစ္စတိတိ”ဟု မေးရာ၌ ဖဿနှင့် စိတ် ၂-ပါးစုံသည်ပင် ရာဂမှ လွတ်သောကြောင့် “အာမန္တာ”ဟု ဝန်ခံ၏၊ “သရာဂံ ၊ပေ၊ ရာဂေါ စိတ္တဉ္စ ဥဘော ဝိမုစ္စန္တိ”ဟု မေးရာ၌ကား စိတ်သည် ရာဂမှ လွတ်သော်လည်း ရာဂ၏ ရာဂမှ လွတ်ခြင်းကို မမြင်သောကြောင့် “န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ”ဟု ပယ်သည်။

၂။ ဝိမုစ္စမာနကထာ။ ။“ဝိမုတ္တံ”ဟု ဆိုရာ၌ အတိတ်ဟော (တ) ပစ္စည်းကြောင့် “လွတ်ပြီး”ဟု အနက်မှတ်ရ၏၊ “ဝိမုစ္စမာန”ဟု ဆိုရာ၌ကား “မာနပစ္စည်းက ပစ္စုပ္ပန်ဟောဖြစ်သောကြောင့် “လွတ်ဆဲ (လွတ်ခိုက်)”ဟု အနက်မှတ်ရသည်၊ ထိုဝိမုစ္စမာနကို မေးဖြေရာ ကထာကို “ဝိမုစ္စမာနကထာ”ဟု ခေါ်သည်။

ထို့ကြောင့် နောက်၌ “ဧကဒေသေန” ဟု သုံးစွဲလိမ့်မည်။] ဝိမုတ္တံ-ကိလေသာတို့မှ လွတ်ပြီးသော စိတ်သည်၊ ဧကဒေသေန-တစ်စိတ်တစ်ဖို့အားဖြင့်၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဧကဒေသေ-တစ်စိတ်တစ်ဖို့တစ်ချို့၌၊ အဝိမုတ္တံ-ကိလေသာမှ မလွတ်သေးသည်၊ ဟောတိ ယထာ-သို့၊ [ဧကဒေသေန ဝါ-ဟု စာအုပ်တို့၌ ရှိသော်လည်း ဋီကာ၌ ဝါသဒ္ဓါ မရှိ။] ဧဝံ-တူ၊ ဧကဒေသံ-တစ်စိတ်တစ်ဖို့ တစ်ချို့သော စိတ်သည်၊ ဝိမုတ္တံ ကိ-လော၊ ဧကဒေသံ-သည်၊ အဝိမုတ္တံ (ကိ)-လော၊ ဣတိ ပုစ္ဆတိ၊ ကိ ကာရဏာ-ကြောင့်၊ ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆတိ-မေးရသနည်း၊ ဣတိ-ဤကားအမေးတည်း၊ ဝိမုတ္တံ-ကိလေသာတို့မှ လွတ်ပြီးသော စိတ်သည်၊ ဝိမုစ္စမာနံ-ကိလေသာတို့မှ လွတ်ဆဲသည်၊ (ဟောတိ) ဣတိ-သို့၊ ဝိပွကထဘာဝေန-မပြီးသေးသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ [အပြားအားဖြင့် ပြုအပ်ပြီး မဟုတ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်-ဟု သဒ္ဓတ္ထပေး။] ဝုတ္တတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ပုစ္ဆတိ၊ ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း-ဟု ပြန်လှည့်စပ်) ဟိ-ချဲ့၊ ကယိရမာနာ-ပြုအပ်ဆဲဖြစ်ကုန်သော၊ ကဋ္ဌာဒယော-ဖျာအစရှိသည်တို့သည်၊ [အာဒိဖြင့် အဝတ်စသည်ကို ယူ။] ဝိပွကတတ္တာ-မပြီးသေးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧကဒေသေန-အားဖြင့်၊ ကတာ-ပြုအပ်ပြီးကုန်သည်၊ ဧကဒေသေန-အားဖြင့်၊ အကတာ-မပြုအပ်သေးကုန်သည်၊ ဟောန္တိ ယထာ-သို့၊ တထာ-တူ၊ ဣဒမ္ပိ-ဤစိတ်သည်လည်း၊ ဧကဒေသံ ဝိမုတ္တံ (ဟုတွာ) ဧကဒေသံ အဝိမုတ္တံ (ဟောတိ) ဣတိ-ဤသို့သော အဓိပ္ပာယ်သည်၊ အာပဇ္ဇတိ-ဖြစ်နေ၏၊ တတော-ထို့ကြောင့်၊ ပရဝါဒီ-သည်၊ ကဋ္ဌာဒိနံ ဝိယ - ဖျာအစရှိသည်တို့ကဲ့သို့၊ စိတ္တဿ-စိတ်တစ်ခု၏၊ ဧကဒေသာဘာဝါ-တစ်စိတ်တစ်ဖို့ တစ်ချို့၏ မဟုတ်ခြင်းကြောင့်၊ ပဌမပဉ္စေ-၌၊ ဝါ-(တုန်းက)၊ ပဋိက္ခိတွာ၊ ဒုတိယေ-၌၊ ဝိမုစ္စမာနဿ-လွတ်ဆဲဖြစ်သော စိတ်၏၊ အပရိနိဋ္ဌိတဝိမုတ္တိတာယ-မပြီးဆုံးသေးသော လွတ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဋိဇာနာတိ။

ဝါ-တစ်နည်း၊ လောကီယဇ္ဈနက္ခဏံ-လောကီဈာန်၏ ခဏကို၊ သန္တာယ၊ ပဋိက္ခိပတိ၊ ဟိ-မှန်၊ တံ-ထိုစိတ်သည်၊ တဒါ-ထိုလောကီဈာန်၏ခဏ၌၊ သမုစ္ဆေဒ ဝိမုတ္တိယာ-သမုစ္ဆေဒဝိမုတ္တိဖြင့်၊ ဝိမုစ္စမာနံ-လွတ်ဆဲသည်၊ န-မဟုတ်၊ လောကုတ္တ ရဇ္ဈာနက္ခဏံ-ကို၊ သန္တာယ ပဋိဇာနာတိ၊ ဟိ-မှန်၊ တံ-သည်၊ တဒါ-ထိုလောကုတ္တရာ ဈာန်၏ခဏ၌၊ သမုစ္ဆေဒဝိမုတ္တိယာ-ဖြင့်၊ ဝိမုတ္တေကဒေသေန-လွတ်ခြင်း၏တစ်စိတ်

ဝိပွကတဘာဝေန ဝုတ္တတ္တာ။ ။ “ပကတ-အပြားအားဖြင့် ပြုအပ်ပြီး၊ ဝိ-မဟုတ်၊” အပြားအားဖြင့် ပြုအပ်ပြီး မဟုတ် (ပြု၍ မပြီးသေး) ဟု အဓိပ္ပာယ် ရ၏၊ “ဝိမုစ္စမာနံ-လွတ်တုန်း၊ လွတ်ဆဲ”ဟူသော စကားလည်း လွတ်၍ မပြီးသေးဟု အဓိပ္ပာယ် ရ၏၊ ဤသို့ “ဝိမုစ္စမာနံ” ကို ရည်ရွယ်၍ “ဝိပွကတဘာဝေန ဝုတ္တတ္တာ”ဟု ဆိုသည်။

တစ်ဒေသ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝိမုစ္စမာန-လွတ်ဆဲသည်၊ (ဟောတိ) ကူတိ-သို့၊ အဿ-
ထိုပရဝါဒီ၏၊ လဒ္ဓိ (ဟောတိ) တတော-ထိုမှနောက်၌၊ သကဝါဒီ-သည်၊ တေ-
အသင်ပရဝါဒီ၏ အလိုအားဖြင့်၊ ဧကမေဝ-တစ်ခုတည်းသာလျှင် ဖြစ်သော၊ စိတ္တ-
ဖိုလ်စိတ်သည်၊ ဧကဒေသံ ဝိမုတ္တံ၊ ဧကဒေသံ အဝိမုတ္တံ ယဒိ (ဟောတိ) ဧဝံသန္တေ-
သော်၊ ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဧကနေဝ-သော၊ စိတ္တေန-သောတာပတ္တိဖိုလ်
စိတ်ဖြင့်၊ သောတာပန္နော ဟောတိ၊ သောပိ-ထိုသောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊
တေ-အားဖြင့်၊ ဧကဒေသံ-တစ်စိတ်တစ်ဖို့ တစ်ချို့၊ သောတာပန္နော-သောတာပန်
သည်၊ (အာပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏)၊ ဧကဒေသံ သောတာပန္နော န အာပဇ္ဇတိ-မဖြစ်
သလော၊ ကူတိ-သို့၊ စောဒနတ္ထံ၊ ဧကဒေသံ သောတာပန္နောတိ အာဒိ အာဟ၊
ကူတရော-သည်၊ တံ ဝိဇာနံ-ထိုအစီအရင်ကို၊ အပဿန္တော (ဟုတွာ) ပဋိက္ခိပတိ၊
သေသဝါရေသုပိ-ဧကဒေသံ၊ သကဒါဂါမီ စသော ကြွင်းသော ဝါရတို့၌လည်း၊
ဧသေဝနယော-တည်း။

ဥပ္ပါဒက္ခဏပဉ္စေ-ဥပ္ပါဒက္ခဏပြဿနာ၌၊ ဧကမေဝ-တစ်ခုသာလျှင်ဖြစ်သော၊
စိတ္တံ-သည်၊ ဝိမုတ္တဉ္စ-ဥပါဒ်ခဏ၌ လွတ်ပြီးသည်လည်းကောင်း၊ ဝိမုစ္စမာနဉ္စ-ဘင်
ခဏ၌ လွတ်ဆဲသည်လည်းကောင်း၊ ယဒိ (ဟောတိ) ဧဝံသတိ၊ ဧကသ္မိ-တစ်ခု
သော၊ ခဏေ-၌၊ ဝိမုတ္တံ-လွတ်ပြီးသည်၊ ဧကသ္မိ (ခဏေ) ဝိမုစ္စမာနံ-လွတ်ဆဲသည်၊
အာပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏၊ တေ-အသင်၏ အလိုအားဖြင့်၊ ဧဝရူပံ-ဤသို့သေဘာရှိသော၊
စိတ္တံ-သည်၊ (အတ္ထိ) ကိ-လော၊ ကူတိ အတ္ထော။

၃၆၇။ သုတ္တသာဓနေ-မိမိလိုအပ်သော အနက်ကို ပြီးစေတတ်သော သုတ်ကို
ပြရာ၌၊ ပဌမသုတ္တံ-သည်၊ (ကာမာသဝိပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ အစရှိသော ပဌမသုတ်
သည်)၊ ပရဝါဒီဿ-ပရဝါဒီ၏ သုတ်တည်း၊ တတြ-ထိုပဌမသုတ်၌၊ အယံ-ဤဆို
အပ်လတုံကား၊ အဿ-ထိုပရဝါဒီ၏၊ အဓိပ္ပာယော-အလိုတည်း၊ ဝိမုစ္စတိတိ-ဟူ
သော သဒ္ဓါသည်၊ ဝိပကတနိဒ္ဒေသော-အပြားအားဖြင့် ပြုအပ်ပြီး မဟုတ်သော
အနက်ကို ညွှန်ပြကြောင်း သဒ္ဓါတည်း၊ ဝါ-မပြီးသေးသော အနက်ကို ညွှန်ပြ
ကြောင်း သဒ္ဓါတည်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဇာနတော-သိသော၊ ဧဝံ-သို့၊
ပဿတော-မြင်သော၊ တဿ ယောဂိနော-ထိုယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဧတေဟိ အာ
သဝေဟိ-တို့မှ၊ ယံ စိတ္တံ-သည်၊ ဝိမုစ္စတိ-၏၊ တံ (စိတ္တံ)-သည်၊ ဝိမုစ္စမာနံနာမ-
လွတ်ဆဲမည်သည်၊ ဟောတိ၊ ကူတိ (အယံ-ကား၊ အဿ၊ အဓိပ္ပာယော) ဒုတိယ
သုတ္တံ-သည်၊ (သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ အစရှိသော ဒုတိယသုတ်သည်)၊
သကဝါဒီဿ-သကဝါဒီ၏ သုတ်တည်း၊ တတြ-ထိုဒုတိယသုတ်၌၊ အယံ-ကား၊
အဿ-ထိုသကဝါဒီ၏၊ အဓိပ္ပာယော-တည်း၊ တေ-အသင်၏ အလိုအားဖြင့်၊

ဝိမုစ္စတီတိဝစနတော-ဝိမုစ္စတီဟူ၍ ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊ ဝိမုတ္တံ-လွတ်ပြီးသော စိတ်သည်၊ ဝိမုစ္စမာနံ-လွတ်ဆဲသည်၊ ယဒိ (ဟောတိ၊ ဧဝံသတိ၊) ဣဓ-ဤဒုတိယသုတ်၌၊ ဝိမုစ္စတီတိဝစနဘာဝတော-ဝိမုစ္စတီဟူသော သဒ္ဓါ၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဝိမုတ္တမေဝ-လွတ်ပြီးသော စိတ်သည်သာ၊ သိယာ-ဖြစ်ရာ၏၊ ဝိမုစ္စမာနံ-လွတ်ဆဲစိတ်သည်၊ န (သိယာ)-မဖြစ်ရာ၊ ဣတိ (အယံ-ကား အဿ၊ အဓိပ္ပာယော-တည်း။)

ဣဒါနိ-၌၊ တေ-သင်၏အလိုအားဖြင့်၊ ဝိပွကတဝိမုတ္တိတာယ-မပြီးသေးသော လွတ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိမုစ္စမာနံ-လွတ်ဆဲသည်၊ (ဟောတိ) ယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဝိပွကတရာဂါဒိတာယ-မပြီးသေးသော ရာဂအစရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ရုဇမာနာဒိနိပိ-ရုဇမာန အစရှိသည်တို့သည်လည်း၊ အတ္ထိ ကိ-ရှိကုန်သလော၊ ဣတိ-သို့၊ စောဒနတ္ထံ-စောဒနာခြင်းအကျိုးငှာ၊ ပုန၊ အတ္ထိ စိတ္တန္တိအာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ အာရမ္ဘ-အားထုတ်အပ်ပြီ၊ ပရဝါဒိနာပိ-သည်လည်း၊ တထာရှုပ်-သော၊ စိတ္တံ-ကို၊ အပဿန္တေန-မမြင်သည်၊ (ဟုတွာ၊) သဗ္ဗံ-အလုံးစုံကို၊ ပဋိက္ခိတ္တံ-အပ်ပြီ၊ [အတ္ထိ စိတ္တံ ရုဇမာနံ၊ ဒုဿမာနံ၊ ဒုယုမာနံ၊ ကိလိဿမာနံဟု မေးသောအခါ န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေဟု ပယ်အပ်ပြီ။] အထ-ပယ်မြစ်ရာ ထိုအခါ၌၊ နံ-ထိုပရဝါဒိကို၊ သကဝါဒိ-သည်၊ ဒွေယေဝ-နှစ်မျိုးသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ကောဋိယော-အဖို့အစုတို့သည်၊ (အတ္ထိ-ကုန်၏၊) တတိယာ-သုံးခုမြောက်ဖြစ်သော၊ (ကောဋိ-သည်၊) နတ္ထိ၊ ဣတိ-သို့၊ အနုပောဓေန္တော-လျော်စွာ သိစေလိုသည်၊ (ဟုတွာ၊) နနု၊ ပေ၊ အရတ္တဉ္စတိအာဒိ အာဟ-ပြီ၊ တဿ-ထို နနု ရတ္တဉ္စေဝ အရတ္တဉ္စအစရှိသော စကားရပ်၏၊ အတ္ထော-ကား၊ ဘဒြမုခ-ကောင်းသော မျက်နှာရှိသော ငါးရှင်၊ ရာဂသမ္ပယုတ္တံ-ရာဂနှင့် အညီအမျှ ဧကုပ္ပါဒတာအစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော၊ စိတ္တံ-သည်၊ ရတ္တံ-ရတ္တတည်း၊ ဝိပွယုတ္တံ-ရာဂနှင့် မယှဉ်သော (စိတ္တံ) အရတ္တံ-အရတ္တတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွေဝ-ကုန်သော၊ ကောဋိယော-တို့သည်၊ (အတ္ထိ-ရှိကုန်၏၊) ရုဇမာနံနာမ-ရုဇမာနမည်သော၊ တတိယာ-သော၊ ကောဋိ-သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ (အယံ)-ကား၊ (အတ္ထော-တည်း၊) ဒုဋ္ဌာဒိသုပိ-ဒုဋ္ဌအစရှိသော ပြဿနာတို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော-တည်း။

အထ-မေးရာ ထိုအခါ၌၊ နံ-ထိုပရဝါဒိကို၊ အာမန္တာတိ-ဟူ၍၊ ပဋိဇာနိတွာ-ဝန်ခံပြီး၍၊ ဌိတံ-တည်သည်ကို၊ (အာဟန္တံ စပ်၊ တစ်နည်း၊) ဌိတံ-တည်သော၊ နံ-ထိုပရဝါဒိကို၊ ဝိမုတ္တပက္ခေပိ-ဝိမုတ္တအဖို့၌လည်း၊ [ဝိမုတ္တဉ္စ အဝိမုတ္တဉ္စကို ရည်ရွယ်သောကြောင့် “ဝိမုတ္တပက္ခေပိ”ဟု ရှိသင့်၏။] ဒွေယေဝ-၂-မျိုးသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ကောဋိယော-တို့ကို၊ ဒေသေတံ-ငှာ၊ ဟဉ္စိ ရတ္တဉ္စေဝါတိ အာဒိ အာဟ၊

တဿ-ထိုဟဉ္စ ရတ္တဉ္စေဝ အစရှိသော စကားရပ်၏။ အတ္ထော-ကား၊ ဒွေ-ကုန်သော၊ ဧတာ ကောဋိယော-ဤရတ္တ အရတ္တအဖို့အစုတို့ကို၊ ယဒိ သမ္ပုဋ္ဌိစ္ဆတိ-အကယ်၍ လက်ခံအံ့၊ (ဧဝံသတိ) အဝိမုတ္တဉ္စေဝ-အဝိမုတ္တစိတ်လည်းကောင်း၊ ဝိမုတ္တဉ္စ-ဝိမုတ္တစိတ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဣမာပိ-ဤ ၂-ဖို့ ၂-စုသော စိတ်တို့ကိုလည်း၊ သမ္ပုဋ္ဌိစ္ဆ-လက်ခံပါလော၊ ဟိ-မှန်၊ ကိလေသသမ္ပယုတ္တ-ကိလေသာနှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော၊ စိတ္တံ-သည်၊ အဝိမုတ္တံ-အဝိမုတ္တတည်း၊ ဝိပုယုတ္တံ-ကိလေသာနှင့် မယှဉ်သော၊ စိတ္တံ-သည်၊ ဝိမုတ္တံ-တည်း၊ ဝိမုတ္တမာနံနာမတိ-ဝိမုတ္တမာနမည်၏ဟူ၍၊ ပရမတ္ထတော-မဖောက်မပြန် မှန်သောအနက်အားဖြင့်၊ တတိယာ-၃-ခုမြောက်ဖြစ်သော၊ ကောဋိ-အဖို့အစုသည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

ဝိမုတ္တမာနကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

xxxxx

၅။ အဋ္ဌမကကထာအဖွင့်

၃၆၈။ ဣဒါနိ-၌၊ အဋ္ဌမကကထာနာမ ဟောတိ၊ တတ္ထ-၌၊ ဧတရဟိ အန္တကာနဉ္စေဝ သဗ္ဗိတိယာနဉ္စ လဒ္ဓိ (ဟောတိ) သေယျထာပိ-ကဲ့သို့၊ (ဧဝံ) ယေသံ-အကြင်ပရဝါဒီတို့၏၊ အနုလောမဂေါတြဘုမဂ္ဂက္ခဏေ-အနုလောမခဏ ဂေါတြဘုခဏ မဂ်ခဏ၌၊ ကိလေသာနံ-တို့၏၊ သမုဒါစာရာဘာဝတော-ဖြစ်ခြင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ အဋ္ဌမကဿ-ရှစ်ယောက်မြောက်ဖြစ်သော၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဌပုဂ္ဂလဿ-သောတာပတ္တိမဂ္ဂဌပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဒွေ-နှစ်ပါးကုန်သော၊ ပရိယုဋ္ဌာနာ-ပရိယုဋ္ဌာနတို့ကို၊ ပဟိနာ-ပယ်အပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ (လဒ္ဓိ ဟောတိ) တေသံ-ထိုပရဝါဒီတို့တွင်၊ အညတရံ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးကို၊ သန္ဓာယ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ မဂ္ဂက္ခဏတော-ခဂ်ခဏမှ၊ ပဌာယ-၍၊ ဒိဋ္ဌိယာ-၏၊ အနုပုတ္တိ - မဖြစ်ခြင်းကို၊ သန္ဓာယ ပဋိညာ၊ ဣတရဿ၊ တတော-ထိုမှနောက်၌၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧသာ ဒိဋ္ဌိနာမ-

၁။ အဋ္ဌမကဿ။ ။(၁) အရဟတ္တဖလဌ (၂) အရဟတ္တမဂ္ဂဌ (၃) အနာဂါမိဖလဌ ဤသို့ အဆုံးမှ ပြန်၍ ရေတွက်သောအခါ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဌပုဂ္ဂိုလ်သည် ရှစ်ပါးမြောက်ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌမကဿကို “သောတာပတ္တိမဂ္ဂဌ ပုဂ္ဂလဿ”ဟု သရုပ်ဖော်သည်။

၂။ ဒွေ ပရိယုဋ္ဌာနာ။ ။ဒိဋ္ဌိပရိယုဋ္ဌာန၊ ဝိစိကိစ္ဆာပရိယုဋ္ဌာနကို “ဒွေ ပရိယုဋ္ဌာနာ”ဟု ဆိုသည်။ အနုလုံစိတ် ဂေါတြဘူစိတ်ဖြစ်ရာ ခဏ၌ ထိုကိလေသာတို့ ဖြစ်ပေါ်ဥပါဒ်သော အားဖြင့် ထကြွခြင်း မရှိရကား ထိုခဏ၌ ပယ်ဆဲဖြစ်၏။ သောတာပတ္တိမဂ်ခဏသို့ ရောက်သောအခါ ပယ်အပ်ပြီး ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် “သောတာပတ္တိမဂ္ဂဌပုဂ္ဂလဿ ဒွေ ပရိယုဋ္ဌာနာ ပဟိနာ”ဟု ဆိုသည်။ [ပဟိန-၌ ပပုဗ္ဗ ဟာဓာတ်၊ တပစ္စည်း အတိတ်ဟောတည်း၊ အတိတ်ဟောတပစ္စည်းကို ဤန-ပြုထားသည်။]

ဤဒိဋ္ဌိမည်သည်ကို၊ သောတာပန္နဿေဝ-သောတာပတ္တိဖလဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်သည်သာ၊ ပဟိနာ-ပယ်အပ်ပြီ၊ မဂ္ဂဋ္ဌဿ-သောတာပတ္တိမဂ္ဂဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ န (ပဟိနာ)-ပယ်အပ်ပြီး မဟုတ်သေး၊ (ပယ်ဆဲသာ-ဟူလို၊) တသ္မာ-ကြောင့်၊ အဋ္ဌမကော ၊ပေ၊ သောတာပန္နောတိ-အစရှိသော၊ အနုယောဂေါ-သည်၊ သကဝါဒဿ-၏တည်း၊ ဝိစိကိစ္ဆာပဥ္စေပိ-ဝိစိကိစ္ဆာပြဿနာ၌လည်း၊ ဧသေဝနယော-တည်း၊ အနုသယပဥ္စေ-အနုသယပြဿနာ၌၊ ပရိယုဋ္ဌာနတော-ပရိယုဋ္ဌာနကိလေသာမှ၊ အညော-အခြားသော ကိလေသာသည်၊ အနုသယော- အနုသယတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ တေသံ-ထိုပရဝါဒီတို့၏၊ လဒ္ဓိ (ဟောတိ၊) တသ္မာ-ကြောင့်၊ န ဟေဝန္တိ-ဟူ၍၊ ပဋိက္ခိတ္တံ။

သီလဗ္ဗတပရာမာသပဥ္စေပိ-သီလဗ္ဗတပရာမာသပြဿနာ၌လည်း၊ သီလဗ္ဗတပရာမာသပရိယုဋ္ဌာနန္တိ-သီလဗ္ဗတပရာမာသပရိယုဋ္ဌာနဟူသော၊ ဝေါဟာရံ-အခေါ်အဝေါ်ကို၊ န ပဿတိ-မတွေ့ရ၊ တသ္မာ ပဋိက္ခိပတိ၊ အဿ-ထိုသောတာပတ္တိမဂ္ဂဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပရိယုဋ္ဌာနမေဝ- ကိုသာ၊ ပဟိနံ - ပယ်အပ်ပြီ၊ ဣတိ လဒ္ဓိ (ဟောတိ။)

၃၆၉။ မဂ္ဂေါ ဘာဝိတောတိပဥ္စေ-၌၊ တသ္မိ ခဏေ-ထိုသောတာပတ္တိမဂ္ဂဋ္ဌခဏ၌၊ ဘာဝေတိ-မဂ်ကို ပွားစေဆဲဖြစ်၏၊ ဘာဝိတော-မဂ်ကို ပွားစေအပ်ပြီးသည်၊ န-မဟုတ်၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ ပဋိက္ခိပတိ၊ အမဂ္ဂေနာတိ အာဒိအနုယောဂေ-

၁။ ပရိယုဋ္ဌာနတော ၊ပေ၊ အနုသယော။ ။အနုသယကိလေသာနှင့် ပရိယုဋ္ဌာန ကိလေသာတွင် သတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်၌ ဥပါဒ်ခြင်း မရှိသေးပဲ ကိန်းဝပ်နေရာ အခိုက်အတန့်ကို “အနုသယ”ဟု ခေါ်၍ ဖြစ်ပေါ် ဥပါဒ်လာသောအခါ ပရိယုဋ္ဌာနဟု ခေါ်၏၊ မဂ်ဖြင့် ပယ်အပ်သော ကိလေသာကို ပြရာ၌ကား “ပရိယုဋ္ဌာန၊ အနုသယဟု မခွဲပဲ ဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာကိလေသာဟုသာ ခေါ်ရ၏၊ ထို့ကြောင့် ပရိယုဋ္ဌာနကိလေသာမှ တစ်ပါးသော ကိလေသာကို အနုသယဟု ယူဆသော ပရဝါဒီ၏အယူကို “တေသံ လဒ္ဓိ-ထိုပရဝါဒီတို့၏အယူမှား”ဟု သုံးစွဲထားသည်။

၂။ ပရိယုဋ္ဌာနမေဝဿ။ ။“မဂ်က ကိလေသာကို ပယ်ရာ၌ ထကြွဖြစ်ပေါ်သော ပရိယုဋ္ဌာနကိလေသာကိုသာ ပယ်၏”ဟု အယူရှိသည်၊ သီလဗ္ဗတပရာမာသကို ပရိယုဋ္ဌာန သုံးစွဲရိုးမရှိ၊ ထို့ကြောင့် “အနုသယကို ပယ်သလော”ဟု မေးရာ၌လည်းကောင်း၊ “သီလဗ္ဗတပရာမာသကို (အနုသယဟု မသုံးနှုန်းပဲ) “ပယ်သလော”ဟု မေးရာ၌လည်းကောင်း “န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ”ဟု ပယ်သည်။

၃။ အမဂ္ဂေနာတိ ၊ပေ၊ ပဋိက္ခိပတိ။ ။“အမဂ္ဂေန ပဟိနံ လောကိယေန သာသဝေန” စသည်ဖြင့် ပါဠိတော်၌ မေးစိစစ်ပုံ လာ၏၊ ထိုသို့ မေးစိစစ်ရာဝယ် ပဟိနံ-ပယ်အပ်ပြီးလော-ဟု မေးသောကြောင့် ပရဝါဒီက သောတာပတ္တိမဂ်ရောက်မှ ပယ်အပ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် အနုလုံ ဂေါတြဘူစသော လောကီကုသိုလ်အခိုက်၌ ပယ်အပ်ပြီး မဟုတ်ရကား “န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ”ဟု ပယ်သည်။

အမဂ္ဂေနအစရှိသည်ဖြင့် မေးစိစစ်ခြင်း၌၊ ပဌမမဂ္ဂေန-ပဌမဖြစ်သော သောတာပတ္တိမဂ်သည်သာ၊ ပဟိနဘာဝ-ပယ်အပ်ပြီး၏အဖြစ်ကို၊ သန္ဓာယ ပဋိက္ခိပတိ၊ ဟိ-လဒ္ဓဒေါသ ထင်ရှားပြီအံ့၊ အမဂ္ဂေန-မဂ်မဟုတ်သော သာသဝ လောကီယ စသော တရားသည်၊ ယဒိ ပဟိယေထ-အကယ်၍ ပယ်အပ်ငြားအံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) ဂေါတြဘုပုဂ္ဂလဒိနမ္ပိ-ဂေါတြဘူ၌ တည်သောပုဂ္ဂိုလ် အစရှိသည်တို့သည်လည်း၊ ပဟိယေထ-ပယ်အပ်ရာ၏၊ ဣတိ-ဤသို့သော အပြစ်၏၊ အာပဇ္ဇနတော-ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ (ပဋိက္ခိပတိ၊) [ရှေးနိဿယ၌ အာပဇ္ဇနတောနှင့် ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိကို မခြားပဲ စပ်ထားသည်။] ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိတိ-ဟူသော၊ ပုစ္ဆာ ပရဝါဒိဿ၊ ဝိဿဇ္ဇနံ သကဝါဒိဿ၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ပုစ္ဆာ ဝိဿဇ္ဇနာတို့၌၊ သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ-သည်သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

အဋ္ဌမကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

xxxxx

၆။ အဋ္ဌမကဿ ဣန္ဒြိယကထာအပွင့်

၃၇၁။ ဣဒါနိ-၌၊ အဋ္ဌမကဿ ဣန္ဒြိယကထာနာမ-မည်သည်၊ ဟောတိ၊ တတ္ထ-၌၊ ဧတရဟိ အန္ဓကနံ လဒ္ဓိ (ဟောတိ) သေယျထာပိ၊ (ဧဝံ) ယေသံ-အကြင်ပရဝါဒိတို့၏၊ အဋ္ဌမကော-ရှစ်ယောက်မြောက်ဖြစ်သော သောတာပတ္တိ မဂ္ဂဌပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မဂ္ဂက္ခဏေ-၌၊ ဣန္ဒြိယာနိ-တို့ကို၊ ပဋိလဘတိနာမ-ရဆဲမည်၏၊ အဿ-ထိုသောတာပတ္တိမဂ္ဂဌပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (ဣန္ဒြိယာနိ-တို့ကို) ပဋိလဒ္ဓါနိ-ရအပ်ပြီးတို့သည်၊ နော ဟောန္တိ-ကုန်၊ ဣတိ (လဒ္ဓိ ဟောတိ) တေ သန္ဓာယ၊ နတ္ထိ သဒ္ဓိန္ဒြိယန္တိ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ ပဋိညာ ဣတရဿ၊ ပန-ကား၊ နတ္ထိ သဒ္ဓါတိ-ဟူ၍၊ ပုဋ္ဌော (သမာနော) သဒ္ဓိန္ဒြိယတော-သဒ္ဓိန္ဒြိယမှ၊ သဒ္ဓါယ-၏၊ နာနတ္ထံ-ထူးသည်၏အဖြစ်ကို၊ သလ္လက္ခေတ္တာ-မှတ်သား၍၊ ပဋိက္ခိပတိ၊ [အဋ္ဌမကပုဂ္ဂိုလ်၌ ရပြီး မဟုတ်သည့်အတွက် သဒ္ဓိန္ဒြိ မရှိသေးဟုပင် ယူ၍ “အာမန္တာ”ဟု ဝန်ခံသည်၊ “နတ္ထိ သဒ္ဓါ-သဒ္ဓါ မရှိသလော”ဟု မေးရာ၌ကား သဒ္ဓိန္ဒြိကို မေးခြင်း မဟုတ်၊ သဒ္ဓါသာမန်ကို မေးခြင်းဖြစ်သောကြောင့် “န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ”ဟု ပယ်သည်၊ သဒ္ဓါ မရှိမဟုတ်၊ ရှိ၏-ဟူလို။] သေသေသုပိ-သဒ္ဓိန္ဒြိမှ ကြွင်းသော ဣန္ဒြိတို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော-တည်း၊ ပန-ဆက်၊ ယဿ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ မနော-စိတ်သည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ တဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ မနိန္ဒြိယမ္ပိ-သည်လည်း၊ အတ္ထိ ယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝံ ယဿ-၏၊ သဒ္ဓါဒယော-သဒ္ဓါအစရှိသော တရားတို့သည်၊ အတ္ထိ-ကုန်၏၊ တဿ-၏၊ သဒ္ဓိန္ဒြိယာဒိနိပိ-သဒ္ဓိန္ဒြိအစရှိသော ဣန္ဒြိတို့သည်လည်း၊ အတ္ထိ-ကုန်၏၊ ဣတိ (ဣမဿ အတ္ထဿ)-ဤအနက်ကို၊ ဒီပနတ္ထံ-ငှာ၊ အတ္ထိ

၁။ ပေ၊ မနိန္ဒိယန္တိ အာဒိ (သကဝါဒိနာ) အာရဒ္ဓံ၊ တံ သဗ္ဗံ-ထိုအလုံးစုံသေ စကား ရပ်သည်။ သုတ္တသာဓဇေန သဒ္ဓိ၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ-သည်သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။
အဋ္ဌမကဿ ဣန္ဒြိယကထာဝတ္ထုနာ-သည်။ (နိဋ္ဌိတာ။)

xxxxx

၇။ ဒိဗ္ဗစက္ခုကထာအပွင့်

၃၇၃။ ဣဒါနိ-၌၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုကထာနာမ ဟောတိ၊ တတ္ထ-၌၊ ဧတရဟိ အန္တကာ နဉ္ဇေဝ သမ္ပိတိယာနံစ လဒ္ဓိ (ဟောတိ) သေယျထာပိ၊ ဧဝံ၊ ယေသံ-အကြင်ပရ ဝါဒီတို့၏၊ စတုတ္ထဇ္ဈာနဓမ္မပုတ္တဒ္ဓံ-စတုတ္ထဈာန်ဟူသော တရားသည် ထောက်ပံ့ အပ်သော၊ မံသစက္ခုမေဝ-မံသစက္ခုသည်ပင်၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာမ-ဒိဗ္ဗစက္ခုမည်သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ (လဒ္ဓိ ဟောတိ)၊ တေ သန္ဓာယ မံသစက္ခုန္တိ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ ဣတရဿ။ [စက္ခု၌ ဝါစာသိလိဋ္ဌနိဂ္ဂဟိတံ။]

ပုန-တစ်ဖန်၊ မံသစက္ခု၊ ပေ၊ မံသစက္ခုတိ-ဟူ၍၊ ပုဋ္ဌော (သမာဓော) တံမတ္တ မေဝ-ဓမ္မပုတ္တဒ္ဓံ မပါသော ထိုမံသစက္ခုမျှသည်သာ၊ တံ-ထိုဒိဗ္ဗစက္ခုသည်၊ န ဟောတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပဋိက္ခိပတိ၊ ယာဒိသန္တိအာဒိ ပုစ္ဆာသုပိ-အစရှိသော ပုစ္ဆာ တို့၌လည်း၊ ဥဘိန္ဒ-နှစ်ပါးစုံသော မံသစက္ခု ဒိဗ္ဗစက္ခုတို့၏၊ ဧကသဘာဝါဘာဝေ နေဝ-ရူပါရုံကို မြင်းခြင်း၌ တူသော သဘော၏ မရှိခြင်းကြောင့်ပင်၊ ပဋိက္ခိပတိ။ [မြင်ပုံ မတူခြင်းကို “မံသစက္ခု ပန အပါတဂတမေဝ ပဿတိ” စသည်ဖြင့် ပြလိမ့် မည်။]

၁။ စတုတ္ထဇ္ဈာနဓမ္မပုတ္တဒ္ဓံ။ ။ ပါဠိတော်၌ “မံသစက္ခုဓမ္မပုတ္တဒ္ဓံ ဒိဗ္ဗစက္ခု ဟောတိ တိ”ဟု သကဝါဒီ ပုစ္ဆာရှိ၏။ “မံသစက္ခုဟူသော စက္ခုပဿာဒသည် စတုတ္ထဈာန်တရားဖြင့် ထောက်ပံ့အပ်သည်ရှိသော် ဒိဗ္ဗစက္ခုဖြစ်သည် မဟုတ်လော”ဟု မေးလိုရင်းဖြစ်သည်။ (စတုတ္ထ နည်းအားဖြင့်) စတုတ္ထဈာန်သည် အဘိညာဉ်ကိစ္စ တပ်သောကြောင့် “စတုတ္ထဇ္ဈာနဓမ္မပုတ္တဒ္ဓံ” ဟု ဆိုသည်။ “မံသစက္ခု”ဟူရာ၌လည်း စက္ခုပဿာဒကိုသာ ယူပါ၊ ကသ္မာနောက်၌ “ဥပါဒိန္ဒ ဟုတ္တာ-ကမ္မဇရုပ်ဖြစ်၍” ဆိုသောကြောင့်တည်း။

၂။ တံ မတ္တမေဝ။ ။ “ဓမ္မပုတ္တဒ္ဓံ”ဟူသော သတ္တိအထူး မပါသော စက္ခုပဿာဒကို “တံ မတ္တမေဝ”ဟု ဆိုသည်။ “ဓမ္မပုတ္တဒ္ဓံ မဟုတ်သော စက္ခုပဿာဒသက်သက်သည် ဒိဗ္ဗစက္ခု မဖြစ် နိုင်သောကြောင့် “မံသစက္ခု ဒိဗ္ဗစက္ခု၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု မံသစက္ခု”ဟု အပြန်အလှန် မေးရာ၌ “န ဟေဝံ ဝတ္တဗ္ဗေ”ဟု ပယ်သည်။ တံမတ္တ၌ မတ္တဖြင့် မံသစက္ခု သာမညကို ပြ၏၊ ဧဝံဖြင့် ဓမ္မပုတ္တဒ္ဓံ မရှိ-ဟု ကန့်သည်။

ဝိသယောတိ အာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိတို့၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော) ဥဘိန္နမ္မိ-နှစ်ပါးစုံသော မံသစက္ခု ဒိဗ္ဗစက္ခုတို့၏လည်း၊ ရူပါယတနမေဝ-ရူပါရုံသည် သာ၊ ဝိသယော-အာရုံသည်၊ (ဟောတိ၊) [ဤစကားဖြင့် အာရုံချင်း တူပုံကို ပြ သည်၊ “မံသစက္ခု ပန”စသည်ဖြင့်ကား အစွမ်းအာနုဘော်ချင်း မတူပုံ၊ အာရုံယူ ပုံချင်း မတူပုံကို ပြလိမ့်မည်။] ပန-ကား မံသစက္ခု-သည်၊ အာပါတဂတမေဝ- ရှေးရှုလမ်းသို့ ရောက်လာသော ရူပါရုံကိုသာ၊ ပဿတိ-မြင်နိုင်၏၊ ဣတရံ-မံသ စက္ခုမှ တစ်ပါးသော ဒိဗ္ဗစက္ခုသည်၊ အနာပါတဂတံ-အာပါတဂတ မဟုတ်သော၊ တိရောပဗ္ဗတာဒိဂတမ္မိ-တောင်၏တစ်ဖက် အစရှိသည်တို့၌ တည်သော ရူပါရုံကို လည်း၊ (ပဿတိ၊) [“အာပါတဂတ၊ အနာပါတဂတ”ဟူ၍ ပဌမက္ခရာ တဖြင့် ရှိသော သီဟိုဠ်မူသာ ကောင်း၏၊ ဋီကာနိဿယ၌ အဓိပ္ပာယ်ပြထားသည်။] စ- သည်သာမကသေး၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုဿ-၏၊ အတိသုခုမမ္မိ-အလွန်သိမ်မွေ့သည်လည်း ဖြစ်သော၊ ရူပံ-ရူပါရုံသည်၊ ဂေါစရော-ကျက်စားရာ အာရုံသည်၊ (ဟောတိ၊) ဣတရဿ-ဒိဗ္ဗစက္ခုမှ တစ်ပါးသော မံသစက္ခု၏၊ တာဒိသံ-ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ (အတိသုခုမဖြစ်သော၊ ရူပံ ဂေါစရော) န (ဟောတိ)-မဟုတ်၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဧတေသံ-ဤမံသစက္ခု ဒိဗ္ဗစက္ခုတို့၏၊ အာနုဘာဝဂေါစရော-အစွမ်းသတ္တိ၊ အာရုံပြုပုံ တို့သည်၊ အသဒိသာ-မတူကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ။)

ဥပါဒိဏ္ဏံ၊ ပေ၊ ဟောတိတိ-ဟူ၍၊ ပုဋ္ဌော (သမာနော) ယသ္မာ-ကြောင့်၊ မံသ စက္ခု-သည်၊ ဥပါဒိဏ္ဏံ-တဏှာဒိဋ္ဌိတို့သည် ကပ်အပ်သော ကံသည် အကျိုး၏ အဖြစ်ဖြင့် ယူအပ်သော ကမ္မဇရုပ်သည်၊ (ဟောတိ၊) ဒိဗ္ဗစက္ခု-သည်၊ အနုပါဒိဏ္ဏံ- ဥပါဒိဏ္ဏံ မဟုတ်၊ စ-ဆက်၊ မံသစက္ခုမေဝ-ဓမ္မုပတ္ထဒ္ဒ မဖက် မံသစက္ခုသက်သက် ကိုသာ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုတိ-ဟူ၍၊ န ဣစ္ဆတိ၊ တသ္မာ ပဋိက္ခိပတိ၊ ဒုတိယံ ပုဋ္ဌော (သမာ

ဝိသယောတိ အာဒိသု။ ။ပါဠိတော်၌ “ယာဒိသော မံသစက္ခုဿ ဝိသယော အာနု ဘာဝေါ ဂေါစရော၊ တာဒိသော ဒိဗ္ဗဿ စက္ခုဿ ဝိသယော အာနုဘာဝေါ ဂေါစရောတိ”ဟု သကဝါဒိ ပုစ္ဆာရှိ၏၊ ထိုပုစ္ဆာဝယ် “ဝိသယော”အရ ရူပါရုံချင်း တူပုံ၊ အာနုဘာဝ ဂေါစရချင်းကား မတူပုံကို ဖွင့်ပြထား၏၊ ထို့ကြောင့် “ဝိသယောတိ အာဒိသု”၌ အာဒိဖြင့် အာနုဘာဝ၊ ဂေါစရ တို့ကို ယူပါ၊ ရူပါရုံကို ယူရာ၌ မံသစက္ခု၏ မြင်ပုံသည် အစွမ်းမရှိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု၏ မြင်ပုံသည် အစွမ်းရှိ၏၊ မံသစက္ခုသည် မိမိမျက်မှောက် ရောက်သော အာရုံကိုသာ အာရုံပြုနိုင်၏၊ ဒိဗ္ဗ စက္ခုကား မျက်ကွယ်ကိုလည်း အာရုံပြုနိုင်၊ သိမ်မွေ့သော ရူပါရုံကိုလည်း အာရုံပြုနိုင်သည်။ [ဝိသယအာနုဘာဝ၊ ဂေါစရတို့၏ အနက်ကို ဋီကာ နိဿယ၌ ပြထားသည်။]

နော) ယသွာ-ကြောင့်၊ မံသစက္ခုဿ-၏၊ ဥပ္ပါဒေါ-ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဒိဗ္ဗဿ စက္ခု
 နော-ဒိဗ္ဗစက္ခု၏၊ မဂ္ဂေါ-လမ်းကြောင်းတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့သော၊ ဝစနံ-စကားကို၊
 နိဿာယ-၍၊ မံသစက္ခုပစ္စယာ-မံသစက္ခုဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု
 ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တဉ္စ-ထိုဒိဗ္ဗစက္ခုသည်လည်း၊ ရူပါဝစရိကာနံ-ရူပါဝစရဈာန်ကြောင့် ဖြစ်
 ကုန်သော၊ စတုန္တံ-ကုန်သော၊ မဟာဘူတာနံ-မဟာဘုတ်တို့၏၊ ပသာဒေါ-ကြည်
 လင်ခြင်းဟူသော ပသာဒတည်း၊ ဣတိ (ပရဝါဒိ) ဣစ္ဆတိ၊ တသ္မာ၊ ပဋိဇာနာတိ၊
 [ဒိဗ္ဗစက္ခုဟူသည် အဘိညာဉ်ဖြစ်သော ဒိဗ္ဗစက္ခု မဟုတ်၊ ရူပါဝစရဈာန်ဖြစ်သော
 စိတ္တဇပသာဒရုပ်ဟု အယူရှိသောကြောင့် “အာမန္တာ”ဟု ဝန်ခံသည်။] ကာမာဝစရံ
 ဟုတ္တာတိ-ဟူ၍၊ ပုဋ္ဌော (သမာနော)ပိ-သော်လည်း၊ ယသ္မာ မံသစက္ခုဗေဝ-ကိုသာ၊
 ဒိဗ္ဗစက္ခုတိ-ဟူ၍၊ န ဣစ္ဆတိ၊ တသ္မာ ပဋိက္ခိပတိ၊ ဒုတိယံ ပုဋ္ဌော (သမာနော)
 ရူပါဝစရဈာနပစ္စယေန-ရူပါဝစရဈာန်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဥပ္ပန္နတ္တာ-
 ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ရူပါဝစရဈာန်ကြောင့်ဖြစ်သော မဟာဘုတ်တို့၏
 ကြည်လင်ခြင်း ဖြစ်သောကြောင့်) ရူပါဝစရံနာမ-မည်သည်၊ ဇာတံ-ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ-
 ကြောင့်၊ ပဋိဇာနာတိ။

ရူပါဝစရံ ဟုတ္တာ အရူပါဝစရန္တိ ပုဋ္ဌော (သမာနော)ပိ၊ တတော-ထိုရူပါဝစရ
 ဈာန်မှ၊ ပရံ-နောက်၌၊ ဘာဝနာယ-ဘာဝနာအားဖြင့်၊ အရူပါဝစရက္ခဏေ-အရူပါ
 ဝစရဈာန်၏ ခဏ၌၊ ရူပါဝစရစိတ္တဿ-စိတ်၏၊ အဘာဝါ ပဋိက္ခိပတိ၊ ဒုတိယံ
 ပုဋ္ဌော (သမာနော) အရူပါဝစရိကာနံ-အရူပါဝစရဈာန်ကြောင့်ဖြစ်ကုန်သော၊
 စတုန္တံ-ကုန်သော၊ မဟာဘူတာနံ-တို့၏၊ ပသာဒေါ-ပသာဒရုပ်သည်၊ ဟုတ္တာ-
 ဖြစ်ပြီး၍၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-၏၊ ဣတိ လဒ္ဓိယာ ပဋိဇာနာတိ၊ ပန-ကား၊ အဿ-ထိုဒိဗ္ဗ
 စက္ခု၏၊ အပရိယာပန္နဘာဝံ-လောကုတ္တရာ၏ အဖြစ်ကို၊ (ပရဝါဒိ) န ဣစ္ဆတိ၊
 တသ္မာ ပဋိက္ခိပတိယေဝ-သည်သာ။ [“ပရိယာပန္နံ ဟုတ္တာ အပရိယာပန္နံ ဟောတိ-
 လော”ဟု မေးရာ၌ကား “အာမန္တာ”ဟု မပါ၊ တစ်ခါတည်းပယ်သောကြောင့် “ပဋိ
 က္ခိပတိယေဝ”ဟု ဧဝဖြင့် ဆိုသည်။]

မံသစက္ခုဿ ၊ပေ၊ စက္ခုနော။ ။မံသစက္ခု၏ ဖြစ်ခြင်းသည် ဒိဗ္ဗစက္ခုရခြင်း၏
 အကြောင်းဖြစ်၏၊ (ဘာကြောင့်နည်း) ဒိဗ္ဗစက္ခု ရဖို့ရန် ပရိကမ်ပြုသောအခါ အာလောက
 ကသိုဏ်းအရောင်ကို မံသစက္ခုဖြင့် ကြည့်ရှု၍ ထိုကသိုဏ်းရောင်ကို တိုးချဲ့ပြီးလျှင် ဒိဗ္ဗစက္ခု
 အဘိညာဉ်ကို ဖြစ်စေရသောကြောင့်တည်း။

၃၇၄။ ဒိဗ္ဗစက္ခု ဓမ္မပတ္ထဒန္တိ^၁ -ကား၊ ကာမာဝစရဓမ္မေန-ကာမာဝစရတရားသည်၊ ဥပတ္တမ္ဘိတံ-ထောက်ပံ့အပ်သည်၊ ဟုတွာ၊ (မံသစက္ခု ဟောတိ၌ စပ်)၊ ပုန၊ ဓမ္မပတ္ထဒန္တိ^၂ -ကား၊ လောကုတ္တရဓမ္မေန-လောကုတ္တရာတရားသည်၊ ဥပတ္တဒန္တိ-ထောက်ပံ့အပ်သည်၊ (သမာနံ-သော်၊ ပညာစက္ခု ဟောတိ၌ စပ်)၊ ဒွေ စက္ခုနီတိ^၃-ဟူ၍၊ ပုဋ္ဌော (သမာနော) ဓမ္မပတ္ထဒန္တသ-လောကုတ္တရာပညာဉာဏ်တရားသည် ထောက်ပံ့အပ်သော၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုနော-၏၊ ပညာစက္ခုဘာဝံ-ပညာစက္ခု၏ အဖြစ်ကို၊ ကိဉ္ဇာပိ န ဣစ္ဆတိ-အကယ်၍ကား အလိုမရှိပါပေ၊ ပန-ထိုသို့ပင် အလိုမရှိပါသော်လည်း၊ ပညာစက္ခုသ-၏၊ အတ္ထိတာယ-ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဋိက္ခိပတိ၊ ပုန ပုဋ္ဌော (သမာနော) မံသစက္ခု-သည်၊ ဓမ္မပတ္ထဒန္တိ-စတုတ္ထဈာန်တရားသည် ထောက်ပံ့အပ်သည်၊ (သမာနံ) ဒိဗ္ဗစက္ခု ဟောတိ၊ ဣတိ လဒ္ဓိဝသေန-ဤသို့သော အယူ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပဋိဇာနာတိ၊ ဧတ္ထ-ဤဒိဗ္ဗစက္ခုကထာ၌၊ သေသံ-သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ-သည်သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

ဒိဗ္ဗစက္ခုကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

xxxxx

၈။ ဒိဗ္ဗသောကကထာအပွင့်

၃၇၅။ ဣဒါနိ-၌၊ ဒိဗ္ဗသောကကထာနာမ ဟောတိ၊ တတ္ထ-၌၊ ဧကံယေဝ သောတန္တိ-ဟူ၍၊ ပုဋ္ဌော (သမာနော) ဒိန္နံ-၂-ပါးကုန်သော မံသသောတ၊ ဒိဗ္ဗသောတတို့၏၊ အတ္ထိတာယ-ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဋိက္ခိပတိ၊ ပုန ပုဋ္ဌော (သမာနော) ယသ္မာ-ကြောင့်၊ တဒေဝ-ထိုမံသသောတသည်ပင်၊ ဓမ္မပတ္ထဒန္တိ-စတုတ္ထဈာန်တရားသည် ထောက်ပံ့အပ်သည်၊ (သမာနံ) ဒိဗ္ဗသောတနာမ ဟောတိ။

၁။ ဒိဗ္ဗစက္ခု ဓမ္မပတ္ထဒန္တိ။ ။ပါဠိတော်၌ “ဒိဗ္ဗစက္ခု ဓမ္မပတ္ထဒန္တိ မံသစက္ခု ဟောတိ”ဟု မေးရာ၌ ဒိဗ္ဗစက္ခုအဖြစ်မှ ကာမာဝစရတရားတစ်မျိုးဖြင့် ထောက်ပံ့အပ်သော် မံသစက္ခုဖြစ်သလော”ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသောကြောင့် “ကာမာဝစရဓမ္မေန ဥပတ္တမ္ဘိတံ ဟုတွာ”ဟု ဖွင့်သည်။

၂။ ပုန ဓမ္မပတ္ထဒန္တိ။ ။“ဒိဗ္ဗစက္ခု ဓမ္မပတ္ထဒန္တိ ပညာစက္ခု - ဒိဗ္ဗစက္ခုသည် လောကုတ္တရာပညာဖြင့် ထောက်ပံ့အပ်သော လောကုတ္တရာပညာစက္ခု ဖြစ်သလော”ဟု မေးသောကြောင့် “လောကုတ္တရဓမ္မေန ဥပတ္တဒန္တိ”ဟု ဖွင့်သည်။

၃။ ဒွေ စက္ခုနီတိ။ ။ဤပုစ္ဆာသည် ပါဠိတော်၌ ၂-ထပ် ပါ၏၊ ပဌမ မေးသောအခါ “ပညာစက္ခု”ဟု စက္ခုတစ်မျိုးရှိသေးသောကြောင့် “န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ”ဟု ပယ်၏၊ ဒုတိယမေးသောအခါ၌ကား “မံသစက္ခုသည်ပင် ဓမ္မပတ္ထဒန္တိ ဖြစ်သောအခါ ဒိဗ္ဗစက္ခု ဖြစ်၏”ဟူသော သူ၏ အယူအတိုင်း “အာမန္တာ”ဟု ဝန်ခံသည်။

တသွာ ပဋိဇာနာတိ၊ သေသံ-သည်၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်ဖြစ်သော ဒိဗ္ဗစက္ခုကထာ၌၊ ဝုတ္တနယေနမေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းရှိသည်သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

ဒိဗ္ဗသောတကတာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

xxxxx

၉။ ယထာကမ္မူပဂတဉာဏကထာအပွင့်

၃၇၇။ ဣဒါနိ ယထာကမ္မူပဂတဉာဏကထာနာမ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုယထာ ကမ္မူပဂတဉာဏကထာ၌၊ ယေသံ-အကြင်ပရဝါဒီတို့၏၊ ဣတိ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ၊ ပေ၊ ပဇာနာတိတိ-ဟူသော၊ သုတ္တံ-ပါဠိတော်သုတ်ကို၊ အယောနိသော-သင့်သော အကြောင်း မဟုတ်သောအားဖြင့်၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုဇေ-ဒိဗ္ဗစက္ခုသည်ပင်၊ ယထာကမ္မူပဂဉာဏ-ယထာကမ္မူပဂဉာဏတည်း၊ ဣတိ လဒ္ဓိ (ဟောတိ)၊ တေ သန္ဓာယ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ ပဋိညာ ဣတရဿ၊ ပုန၊ ယထာကမ္မူပဂတဉ္စ မနသိ ကရောတိတိ-ဟူ၍၊ ပုဋ္ဌော (သမာနော) ဧကစိတ္တဿ-တစ်ခုတည်းသော စိတ်၏၊

၁။ အယောနိသော ဂဟေတွာ။ ။ပါဠိတော်၌ “ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ သတ္တေ ပဇာနာတိ”ဟု ဟောတော်မူသောကြောင့် “ကံအားလျော်စွာ ထိုထိုဘဝသို့ ကပ်ရောက်ရသော သတ္တဝါတို့ကို ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ဖြင့် သိ၏”ဟု ပရဝါဒီက ယူဆ၏၊ (ကသွာ၊) သိခြင်းကြိယာကို ပြီးစေခြင်းကိစ္စ၌ ပဓာနဖြစ်သော ဒိဗ္ဗစက္ခုကို ကရိုဏ်းဝိဘတ်ဖြင့် ညွှန်ပြသောကြောင့်တည်း၊ [သဒ္ဓါကျမ်းတို့၌ ကြိယာသာကေတမသတ္တိရှိသော အနက်ကို ကရိုဏ်းအဖြစ်ဖြင့် ထားလေ့ရှိပုံကို ပရဝါဒီက ထောက်ဟန်တူသည်။] အမှန်အားဖြင့်ကား ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏသည် ယထာကမ္မူပဂဉာဏ၏ အားကြီးသော မှီရာအကြောင်းသာ ဖြစ်၏၊ အားကြီးသော မှီရာအကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် “ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ”ဟု ကရိုဏ်းဝိဘတ်ဖြင့် ဟောတော်မူသည်၊ ဤသို့ အမှန်အတိုင်း မယူနိုင်သည်ကို “အယောနိသော ဂဟေတွာ”ဟု ဆိုသည်။

ဆက်ဦးအံ့ - ယထာကမ္မူပဂသတ္တဝါတို့ကို သိလိုသောအခါ ရှေးဦးစွာ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ဖြင့် ထိုသတ္တဝါတို့ကို မြင်အောင် ပြုရသေး၏၊ ထိုသို့ မြင်ပြီးမှ အဘယ်ကံကြောင့် ဤဘဝသို့ ရောက်လာပါလိမ့်မည်နည်းဟု စဉ်းစား၍ ယထာကမ္မူပဂဉာဏ်ဖြင့် ထိုသတ္တဝါတို့၏ ကံကို လည်းကောင်း၊ ထိုသတ္တဝါတို့ကိုလည်းကောင်း သိရ၏၊ ထို့ကြောင့် ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ကို ယထာကမ္မူပဂဉာဏ်၏ “ဥပနိဿယ-အားကြီးသော မှီရာအကြောင်း”ဟု ဆိုသည်။

၂။ ယထာကမ္မူပဂဉာဏမေဝ။ ။ပရဝါဒီသည် “ယထာကမ္မူပဂဉာဏ်ဟူ၍ သီးခြားမရှိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်သည်ပင် ယထာကမ္မူပဂဉာဏ် ဖြစ်၏”ဟု အယူရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် “ယထာကမ္မူပဂဉာဏမေဝ”ဟု ဧဝံကို အပဓာနဖြစ်သော ယထာကမ္မူပဂဉာဏနှင့် မတွဲပဲ ပဓာနဖြစ်သော ဒိဗ္ဗစက္ခုနောင် ရွှေ့၍ “ဒိဗ္ဗစက္ခုမေဝ”ဟု ဖြစ်သင့်ကြောင်းကို ဋီကာ ဖွင့်၏၊ ဧဝံကို “အဋ္ဌာနပယောဂ-အဋ္ဌာနပယုဂ်-ယှဉ်ရာဌာန မဟုတ်သော နေရာ၌ ယှဉ်စပ်သုံးစွဲထားအပ်သော ပုဒ်”ဟု ဆိုလိုသည်။

(ပရဝါဒီအလိုအားဖြင့် ဒိဗ္ဗစက္ခုစိတ် တစ်ခုတည်း၏။) အာရမ္မဏဒွယာဘာဝိ-
အာရုံ ၂-ပါးအပေါင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ ပဋိက္ခိပတိ၊ ဒုတိယ-မြောက်၊ ပုဋ္ဌော
(သမာဓော) နာနာစိတ္တဝသေန-အထူးထူးသော စိတ်၏အပြားအားဖြင့်၊ (ယထာ
ကမ္မူပဂတကို အာရုံပြုသော စိတ်၊ ရူပါရုံကို အာရုံပြုသောစိတ်၏ အပြားအားဖြင့်၊)
ပဋိဇာနာတိ၊ ပုန၊ လောသောကာသံ-အမြွက်ထောင်ခွင့်ကို၊ အဒတွာ-မပေးမူ၍၊
ဒိန္နံ ဖဿာနန္တိ-ဟူ၍၊ ပုဋ္ဌော (သမာဓော) ပဋိက္ခိပတိ၊ ကုတိ-သို့၊ ကုမိနာ ယထာ
ကမ္မူပဂတပဒေန-ဤယထာကမ္မူပဂတဟူသော ပုဒ်နှင့်၊ (သဒ္ဓိ ယောဇနာယံ-
ယောဇနာရာ၌၊ ဝိဒိတော) ယထာ-သိအပ်သကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ-ဤအတူသာလျှင်၊
ကုမေ၊ ပေ၊ သတ္တာတိ အာဒိပဒေဟိပိ-အစရှိသော ပုဒ်တို့နှင့်လည်း၊ သဒ္ဓိ ယော
ဇနာသု-တို့၌၊ အတ္ထော ဝေဒိတဗျော။

၃၇၈။ အာယသွာ သာရိပုတ္တော၊ ပေ၊ ဇာနာတီတိ ကုဒံ-ဟူသော ဤပုစ္ဆာကို၊
သကဝါဒီ-သည်၊ (ပုစ္ဆတိ၌ စပ်)၊ ယသွာ-ကြောင့်၊ ထေရော-အရှင်သာရိပုတ္တရာ
ထေရ်သည်၊ အပ္ပိစ္ဆတာယ-အလိုမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အဘိညာဉာဏာနိ-
အဘိညာဉ်ဉာဏ်တို့ကို၊ န ဝဠုဇ္ဇေတိ-မသုံးစွဲ၊ ကုတိ-ဤအကြောင်းကို၊ ဧကစ္စေ-
အချို့ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ န ဇာနန္တိ၊ ပန-မသိရုံသာ မကသေး၊ အဿ-ထိုအရှင်သာရိ
ပုတ္တရာ၏ သန္တာန်၌၊ တာနိ-ထိုအဘိညာဉ်ဉာဏ်တို့သည်၊ နေဝ အတ္ထိ-ကုန်၊ ကုတိ-
သို့၊ မညန္တိ-မှတ်ထင်ကြကုန်၏၊ တသွာ-ကြောင့်၊ တံ-ထိုပရဝါဒီကို၊ ထေရော-
အရှင်သာရိပုတ္တရာထေရ်သည်၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုနော-ကို၊ အလာဘီ-ရခြင်းမရှိ၊ ကုတိ-
သို့၊ မညမာနံ-မှတ်ထင်သည်ကို၊ (ဟုတွာ ပုစ္ဆတိ၌ စပ်၊ တစ်နည်း) မညမာနံ-
သော၊ တံ-ထိုပရဝါဒီကို၊ ပုစ္ဆတိ၊ တေနေဝ ကာရဏေန-ထိုအကြောင်းကြောင့်ပင်၊
အတ္ထာယသွတော၊ ပေ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုတိ-ဟူ၍၊ ပရတော-နောက်၌၊ ပုဋ္ဌော (သမာဓော)
ပဋိက္ခိပတိ၊ ဒုတိယ ပုဋ္ဌော (သမာဓော) ယံကိဉ္စိ-အမှတ်မရှိ ကြွင်းမဲ့ဥသု အလုံးစုံ
သော တရားသို့၊ သာဝကေန-သည်၊ ပတ္တဗ္ဗံ-ရောက်ထိုက်၏၊ သဗ္ဗံ-သော၊ တံ-
ထိုတရားသို့၊ အနုပုတ္တံ-အစဉ်ရောက်အပ်ပြီ၊ ကုတိ-ကြောင့်၊ ပဋိဇာနာတိ။ “သာ
ဝကများ ရသမျှ အဘိညာဉ်ကို အရှင်သာရိပုတ္တရာလည်း ရသည်”ဟူလို။]

ကုဒါနိ၊ အဿ-ထိုပရဝါဒီကို၊ ဝိက္ခေပံ-အထူးထူး အပြားပြား ပစ်လွှင့်ခြင်းကို၊
ကရောန္တော-ပြုလိုသော၊ သကဝါဒီ-သည်၊ နနု၊ ပေ၊ သာရိပုတ္တောတိ အာဒိ အာဟ၊

ဝိက္ခေပံ ကရောန္တော။ ။ “အတ္ထာယသွတော သာရိပုတ္တဿ ဒိဗ္ဗစက္ခု”ဟု မေးသော
အခါ “အာမန္တာ”ဟု ဝန်ခံပြီး၍ “နေဝ ပုဗ္ဗေ နိဝါသာယ၊ နပိ ဒိဗ္ဗဿ စက္ခုနော”စသော
ဤဂါထာကို ရွတ်ပြလိုက်သောအခါ “နပိ ဒိဗ္ဗဿ စက္ခုနော” ကို ထောက်၍ ဒိဗ္ဗစက္ခု မရလေ

ဟိ-မှန်၊ က္ကမံ ဂါထံ-ကို၊ ထေရော-သည်၊ ဝဋ္ဋဥနပဏိဓိယာဇဝ-သုံးစွဲခြင်း၌ တောင့်တခြင်း၏သာလျှင်၊ (သုံးစွဲဖို့ရန် တောင့်တခြင်း၏သာလျှင်၊) အဘာဝေန-ကြောင့်၊ အာဟ-ပြီ၊ အဘိညာဉာဏဿ-၏၊ အဘာဝေန-ကြောင့်၊ န (အာဟ)-မိန့်တော်မူသည် မဟုတ်၊ ပန-ဆက် ပရဝါဒီ-သည်၊ (အဘိညာဉာဏဿ) အဘာဝေနေဝ-မရှိခြင်းကြောင့်သာ၊ (ထေရော က္ကမံ ဂါထံ အာဟ) ကုတိ အတ္ထံ-ဤသို့သော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ သလ္လက္ခေတိ-မှတ်ထင်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တဿ-ထိုပရဝါဒီ၏၊ လဒ္ဓိယာ-အယူအားဖြင့်၊ ထေရဿ-၏၊ ယထာကမ္မူပဂတဉာဏမေဝ-သည်သာ၊ အတ္ထိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု-သည်၊ နော (အတ္ထိ) တေန-ကြောင့်၊ တေန ပေ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-သကဝါဒီ ဆိုအပ်ပြီ၊ ကုတိ-အပြီးတည်း။

ယထာကမ္မူပဂတဉာဏကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

xxxxx

၁၀။ သံဝရကထာအပွင့်

၃၇၉။ ကုဒါနိ သံဝရကထာနာမ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုသံဝရကထာ၌၊ ယေသံ-အကြင်ပရဝါဒီတို့၏၊ တာဝတိံသေ-တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒေဝေနတ်တို့ကို၊ ဥပါဒါယ-အစပြု၍၊ တတုတ္တရိ-ထိုတာဝတိံသာနတ်တို့၏ အထက်ဖြစ်သော၊ ဒေဝေသု-တို့၌၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ တေ-ထိုနတ်တို့သည်၊ ပဉ္စ-ကုန်သော၊ ဝေရာနိ-ပါဏာတိပါတစသော ရန်တို့ကို၊ န သမာစရန္တိ-မပြုကျင့်ကြကုန် တသ္မာ-ကြောင့်၊ သံဝရော-စောင့်စည်းခြင်းသည်၊ အတ္ထိ-၏၊ ကုတိ-သို့၊ လဒ္ဓိ (ဟောတိ) တေ သန္ဓာယ ပုတ္တာ သကဝါဒီဿ၊ ဝေရသမုဒါစာရံ-ပါဏာတိပါတ စသော ရန်ကို ပြုကျင့်ခြင်းကို၊ အပဿတော-မမြင်သော၊ ကုတရဿ-သကဝါဒီမှ တစ်ပါးသော ပရဝါဒီ၏၊ ပဋိညာ (ဟောတိ) တတော-ထိုမှ နောက်၌၊ ယသ္မာ သံဝရောနာမ-မည်သည်၊ သံဝရိတဗ္ဗေ-စောင့်စည်းထိုက်သော၊ (စောင့်စည်းရမည်ဖြစ်သော) အသံဝရေ-ပါဏာတိပါတ စသော အသံဝရသည်၊ သတိ-ရှိလသော်၊ (ဝါ-ရှိမှ)

သလော-ဟု ထင်ယောင် ထင်မှား ဖြစ်ရကား “န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ”ဟု ပယ်ခဲ့ခြင်းကပင် မှန်လေရောသလားဟု ထင်ပြန်သည်၊ ထိုသို့ ဖြစ်စေလိုခြင်းကို “ဝိက္ခေပံ ကရောန္တော”ဟု ဆိုသည်။

ဟောတိ-ဖြစ်၏။ တသ္မာ အသံဝရပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ ဒေဝေသု-တို့၌၊ ပါဏာတိ ပါတာဒိနံ - ပါဏာတိပါတ အစရှိသော ရန်တို့၏၊ အဘာဝေန ပဋိက္ခေပေါ က္ကတရဿ။

အတ္ထိ ဒေဝေသုတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ သံဝရေ-စောင့်စည်းခြင်း သည်၊ သတိ-သော်၊ အသံဝရဿ-အသံဝရ၏လည်းကောင်း၊ အသံဝရေ-မစောင့် စည်းခြင်းသည်၊ သတိ-သော်၊ သံဝရဿစ-သံဝရ၏လည်းကောင်း၊ ပဝတ္ထိဒဿ နတ္ထံ-ဖြစ်ပုံကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ (အာယသ္မတာ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿတ္ထေရေန) ဝုတ္တံ။

၃၈၀။ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီတိအာဒိပဉ္စေသု-အစရှိသော ပြဿနာတို့၌၊ ပါဏာတိပါတာဒိနံ-ပါဏာတိပါတအစရှိသော ရန်တို့ကို၊ အသမာစရဏဝသေန- မပြုကျင့်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပဋိညာ-ကိုလည်းကောင်း၊ ပါဏာတိပါတာဒိနံ-တို့၏၊ နတ္ထိတာယ-မရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဋိက္ခေပေါ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဒိ တဗ္ဗော၊ ပဋိလောမပဉ္စာ-ပဋိလောမပြဿနာတို့သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထာယေဝ-ပေါ်လွင် ထင်ရှားသော အနက်ရှိကုန်သည်သာ။

အဝသာနေ - အဆုံးနား၌၊ နတ္ထိဒေဝေသု သံဝရောတိပဉ္စေ - အစရှိသော ပြဿနာ၌၊ ပါဏာတိပါတာဒိနံ-ပါဏာတိပါတအစရှိသော ရန်တို့ကို၊ ကတွာ၊ ပုန၊ တတော-ထိုပါဏာတိပါတအစရှိသော ရန်တို့မှ၊ သံဝရာဘာဝံ-စောင့်စည်းရခြင်း၏ မရှိခြင်းကို၊ သန္ဓာယ ပဋိညာ သကဝါဒိဿ၊ ပြုကို မပြုရခြင်းကြောင့် စောင့်စည်း ရခြင်း မရှိ။ တတော-ထိုမှနောက်၌၊ ဆလဝသေန-ဆလဝါဒ၏အစွမ်းဖြင့်၊ သံဝရော ယဒိ နတ္ထိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ၊) သဗ္ဗေ-ကုန်သော၊ ဒေဝါ-တို့သည်၊ ပါဏာ တိပါတိနော-ပါဏာတိပါတီတို့တည်း၊ ဣတိအာဒိ ပုစ္ဆာ-ဤသို့အစရှိသော ပုစ္ဆာ သည်၊ ပရဝါဒိဿ၊ ဒေဝါနံ-တို့၏၊ ဝေရသမုဒါစာရဿ-ပါဏာတိပါတအစရှိသော ရန်ကို ပြုကျင့်ခြင်း၏၊ အဘာဝေန ပဋိက္ခေပေါ သကဝါဒိဿ၊ န ဟေဝန္တိဝစနမတ္တံ- န ဟေဝံ-ဟူသော စကားမျှကို၊ ဂဟေတွာ၊ ပရဝါဒိဿ-၏၊ လဒ္ဓိပတိဌာပနံ-အယူ ကို တည်စေခြင်းသည်၊ (ဟောတိ၊) ပန-ထိုသို့ပင် န ဟေဝံ-ဟူသော စကားမျှကို ယူ၍ အယူကို တည်စေအပ်ပါသော်လည်း၊ ဧဝံ-ဤသို့ န ဟေဝံ-ဟူသော စကား မျှကို ယူ၍၊ ပတိဌိတာ (ပတိဌာပိတာ)-တည်စေအပ်သော၊ လဒ္ဓိ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ အပ္ပတိဌိတာဝ-မတည်စေအပ်သည်သာ၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

သံဝရကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ (နိဌိတာ။)

xxxxxx

၁၁။ အသညကထာအပွင့်

၃၈၁။ ဣဒါနိ အသညကထာနာမ ဟေတိ၊ တတ္ထ-ထိုအသညကထာ၌၊
ဧတရဟိ-၌၊ အန္တကာနံ-တို့၏၊ လဒ္ဓိ (ဟေတိ) သေယျထာပိ (ဧဝံ-တူ) ယေသံ-
အကြင်ပရဝါဒီတို့၏၊ သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏန္တိ-ဟူ၍၊ ဝစနတော-ဟောတော်မူ
ခြင်းကြောင့်၊ ဝိညာဏေန-ဝိညာဉ်နှင့်၊ ဝိနာ-ကင်း၍၊ ပဋိသန္ဓိနာမ-ပဋိသန္ဓေမည်
သည်၊ နတ္ထိ၊ သညပြုဒါ စပန၊ ပေ၊ စဝန္တိတိ-ဟူ၍၊ ဝစနတော-ကြောင့်၊ အသည
သတ္တာနမ္ပိ-အသညသတ်ပြဟောတို့၏လည်း၊ စုတိပဋိသန္ဓိက္ခဏေ-စုတိခဏ၊ ပဋိ
သန္ဓေခဏ၌၊ သညာ-သညာသည်၊ အတ္ထိ၊ ဣတိ (လဒ္ဓိ ဟေတိ) တေ သန္ဓာယ
ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ ပဋိညာ ဣတရဿ၊ တတော-ထိုမှနောက်၌၊ နံ-ထိုပရဝါဒီကို၊
သကဝါဒီ-သည်၊ ကိ-နည်း၊ တေ-အသင်၏ အလိုအားဖြင့်၊ တံ ဌာနံ-ထိုအသည
သတ်ဘုံဌာနသည်၊ သညာဘဝေါ-သညာရှိသော ဘဝလော၊ ဣတိ အာဒိတိ-
ဤသို့အစရှိသော စကားတို့ဖြင့်၊ စောဒေတုံ-ငှာ၊ သညာဘဝေါ၊ သညာဂတိတိ
အာဒိ အာဟ၊ သဗ္ဗံ-သော၊ တံ-ထိုစကားရပ်ကိုလည်းကောင်း၊ တတော-ထိုစကား
ရပ်မှ၊ ပရစ္ဆ-နောက်ဖြစ်သော စကားရပ်ကိုလည်းကောင်း၊ ပါဠိနယေန-ပါဠိ
တော်နည်းအားဖြင့်ပင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

အသညကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

xxxxx

၁၂။ နေဝသညာနာသညာယတနကထာအပွင့်

၃၈၄။ ဣဒါနိ နေဝသညာနာသညာယတနကထာနာမ ဟေတိ၊ တတ္ထ-
ထိုနေဝသညာနာသညာယတနကထာ၌၊ ဧတရဟိ အန္တကာနံ လဒ္ဓိ (ဟေတိ)
သေယျထာပိ (ဧဝံ) ယေသံ-အကြင်ပရဝါဒီတို့၏၊ နေဝသညာနာသညာယတနန္တိ-
ဟူ၍၊ ဝစနတော-ကြောင့်၊ တသ္မိ ဘဝေ-ထိုနေဝသညာနာသညာယတနဘုံ၌၊
သညာ-သညာသည်၊ အတ္ထိ၊ ဣတိ-သို့၊ န ဝတ္တဗ္ဗံ-ထိုက်၊ (ဣတိ လဒ္ဓိ ဟေတိ)
တေ သန္ဓာယ၊ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ ပဋိညာ ဣတရဿ၊ ဧတ္ထ-ဤနေဝသညာ
နာသညာယတနကထာ၌၊ သေသံ-ကြွင်းသော၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော စကားရပ်ကို၊
ပါဠိနယေန-ပင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

နေဝသညာနာသညာယတနယတနကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

တတိယဝဂ္ဂေါ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတော။)

တတိယဝဂ် ပြီးပြီ။

xxxxx

၄။ စတုတ္ထဝဂ်

၁။ ဂိဟိဿ အရဟတိကထာအပ္ပဋ္ဌ

၃၈၇။ ဣဒါနိ ဂိဟိဿ အရဟတိကထာနာမ-ဂိဟိဿ အရဟာအစရှိသည်ကို ဆိုရာကထာမည်သည်။ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုဂိဟိဿ အရဟာအစရှိသော ကာထ၌၊ ဧတရဟိ ဥတ္တရာပထကာနံ-ဥတ္တရာပထကဂိုဏ်းသားတို့၏၊ လဒ္ဓိ (ဟောတိ) သေယျထာပိ၊ (ဧဝံ) ယေသံ-အကြင်ပရဝါဒီတို့၏၊ ယသကုလပုတ္တာဒိနံ-ယသအမျိုးကောင်းသား အစရှိသူတို့၏၊ ဂိဟိဗျဉ္ဇနေ-လူ့အသွင်၌၊ ဌိတာနံ-တည်ကုန်သည်ဖြစ်၍၊ အရဟတ္တပ္ပတ္တိ-အရဟဗိုလ်သို့ ရောက်ခြင်းကို၊ ဒိသွာ-မြင်၍၊ ဂိဟိ-လူဝတ်ကြောင်သည်၊ အရဟာ-ရဟန္တာသည်၊ အဿ-ဖြစ်နိုင်၏၊ ဣတိ လဒ္ဓိ (ဟောတိ) တေ သန္ဓာယ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ တတ္ထ-ထိုဂိဟိဿ အရဟာအစရှိသော ပုစ္ဆာ၌၊ ဂိဟိဿာတိ-ကား၊ ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဂိဟိသံယောဇနသမ္ပယုတ္တကာယ-လူ၌ဖြစ်သော သံယောဇနနှင့် ယှဉ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဂိဟိ-လူဝတ်ကြောင်မည်၏၊ သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အရဟံ-ရဟန္တာသည်၊ အဿ-ဖြစ်နိုင်၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ပန-ဆက်၊ ပရဝါဒီ-သည်၊ အဓိပ္ပာယ်-သကဝါဒီ၏ အလိုကို၊ အသလ္လက္ခေတွာ-မမှတ်မူ၍၊ ဂိဟိဗျဉ္ဇနမတ္တမေဝ-လူ့အသွင်မျှကိုသာ၊ ပဿန္တော-မြင်သည်၊ (ဟုတွာ) ပဋိဇာနာတိ၊ ဣဒါနိ၊ အဿ-ထိုပရဝါဒီအား၊ (ဒေသေတံ၌ စပ်) ယထာ (ယေန ကာရဏေန)-အကြင်အကြောင်းကြောင့်၊ ဂိဟိနာမ-လူဝတ်ကြောင်မည်သည်၊ ဂိဟိသံယောဇနေန-လူ၌ ဖြစ်သော သံယောဇနကြောင့်၊ ဟောတိ၊ ဗျဉ္ဇနမတ္တေန-အသွင်အပြင်မျှကြောင့်၊ န (ဟောတိ) တထာ တေန ကာရဏေန-ထိုအကြောင်းကြောင့်၊ ဘဂဝါ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ (ကိ-နည်း) အလင်္ကတော၊ ပေ၊ သဘိက္ခုတိ-သဘိက္ခုဟူ၍၊ (အာဟ။)

(ဂါထာအနက်) အလင်္ကတော-တန်ဆာဝတ်စား၊ ဆင်ပြင်ထားသဖြင့်၊ အများအမြင်၊ လူဟုထင်အပ်သည်၊ စေပိ (ဟောတိ)-အကယ်၍ပင် ဖြစ်စေကာမူ၊ (ပုဂ္ဂလော-မည်သူမဆို ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်သည်) သန္တော-ကိလေသာဟူ၊ အပူခပ်သိမ်း၊ အေးငြိမ်းခြင်းအားဖြင့် အေးငြိမ်းသည်၊ ဒန္တော-ဣန္ဒြေခြောက်ဝ၊ မဖောက်ရအောင်၊ ဆုံးမခြင်းအားဖြင့် ဆုံးမအပ်ပြီးသည်၊ ဝါ-ယဉ်ကျေးပြီးသည်၊ နိယတော-အကျိုးပြုရန်၊ အမြဲမှန်သည်၊ လေးတန်မဂ္ဂ၊ နိယာမဖြင့် မြဲသည်၊ ဗြဟ္မစာရိ-

အကျင့်မွန်အကျင့်မြတ်၊ အမြဲကျင့်တတ်သည်။ (ဟုတွာ-ဖြစ်၍) သဗ္ဗေသု-ကြွင်းမဲ့ ဥဿုံ၊ အလုံးစုံကုန်သော၊ ဘူတေသု-ရှေးကံအလျောက်၊ ဖြစ်ပေါ်ပေါက်သည့်၊ များမြောက်စွာလှ၊ သတ္တဝါဟူသမျှတို့၌၊ ဒဏ္ဍ-ကိုယ်နှုတ်စိတ်စု၊ နှိပ်ကွပ်မှုကို၊ နိဓာယ-မပြုသောအား၊ ဖယ်ချထား၍၊ သမံ-ကာယစသည်၊ အလီလီဝယ်၊ အညီ အသင့်၊ ကောင်းသောအကျင့်ကို၊ စရေယျ-ကျင့်ကြံကြိုးကုတ်၊ အားထုတ်နိုင်သည် ဖြစ်အံ့၊ သော-အကြောင်းအားလျော်စွာ၊ ဆင်ပြင်ပါလည်း၊ လွန်စွာထူးချွန်၊ ထိုသူ မွန်သည်၊ ပြာဟ္မဏော-ကိလေသာအာသဝေါ၊ ရေဝယ်မျှောသို့၊ မျှောပြီးစင်စစ်၊ ပြာဟ္မဏလည်း ဖြစ်ပါပေ၏။ သော-အကြောင်းအားလျော်စွာ၊ တန်ဆာဝတ်စား၊ ဆင်ပြင်ထားလည်း၊ အများထက်ချွန်၊ ထိုသူမွန်သည်၊ သမဏော-ကိလေသာဟူ၊ အပူခပ်သိမ်း၊ ငြိမ်းပြီးစင်စစ်၊ သမဏလည်း ဖြစ်ပါပေ၏။ သ (သော)-လူဝတ် ကြောင်အသွင်၊ တန်ဆာဆင်သဖြင့်၊ လူပင်ထင်အပ်၊ ထိုသူမြတ်သည်၊ ဘိက္ခု- ကိလေသာအခဲ၊ အကုန်ကွဲအောင်၊ ခွဲပြီးစင်စစ်၊ ဘိက္ခုလည်း ဖြစ်ပါပေသတည်း။ [ဓမ္မပဒ သန္တတိမဟာမတ္တဝတ္ထု အဖွင့်။]

ဣမံ နယံ-ဤနည်းကို၊ ဒဿေတုံ-ငှာ၊ အတ္ထိ အရဟတောတိ အာဒိ-အစရှိ သော စကားရပ်ကို (အာယသ္မတာ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿထွေရေန) အာရဒ္ဓံ၊ သဗ္ဗ- သော၊ တံ-ထိုစကားရပ်သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ-သည်သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

ဝိဟိဿ အရဟာကထာဝတ္ထုနာ-သည်။ (နိဋ္ဌိတာ။)

xxxxx

၂။ ဥပပတ္တိကထာအပွင့်

၃၈၈။ ဣဒါနိ ဥပပတ္တိကထာနာမ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုဥပပတ္တိကထာ၌၊ ဧတ ရဟိ ဥတ္တရာပထကာနံ လဒ္ဓိ (ဟောတိ) သေယျထာပိ၊ (ဧဝံ) ယေသံ-တို့၏၊ ဩပပတ္တိကော ဟောတိ တတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယိတိဝစနာနိ-အစရှိသော စကားတို့ကို၊ အယောနိသော-သင့်သောအကြောင်း မဟုတ်သောအားဖြင့်၊ ဂဟေတွာ၊ သုဒ္ဓါဝါသေသု-သုဒ္ဓါဝါသပြဟ္မာဘုံတို့၌၊ ဥပတ္တိယာ-ပဋိသန္ဓေ နေခြင်းအားဖြင့်၊ (ပဋိသန္ဓေ နေသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက်) အရဟာ-ရဟန္တာသည်၊ (ဟောတိ-ဖြစ်နိုင် ၏) ဣတိ လဒ္ဓိ-ဤသို့သော အယူသည်၊ (ဟောတိ) ဝါ-ကား၊ ဥပဟစ္စ ပရိ နိဗ္ဗာယိတိ-ဟူသော၊ ပဒံ-ပုဒ်ကို၊ ပရိဝတ္တိတွာ-ပြန်လည်စေ၍၊ (ပြောင်းပြန် ယူ၍) ဥပပဇ္ဇပရိနိဗ္ဗာယိတိ-ဟူ၍၊ (ဥပဟစ္စကို ဥပပဇ္ဇဟူ၍) ပရိယာပုဏန္တာနံ-ရွတ်ဆို

ကြကုန်သော၊ ယေသံ-အကြင်ပရဝါဒီတို့၏၊ ဥပပတ္တိယာ-နှင့်၊ သဟ-တကွ၊ အရဟာ-သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်နိုင်၏၊ ဣတိ လဒ္ဓိ ဟောတိ၊ တေ သန္ဓာယ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ ပဋိညာ ဣတရဿ။

တတ္ထ-ထိုဥပပတ္တိကထာ၌၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဥပပတ္တိစိတ္တနာမ-ပဋိသန္ဓေစိတ် မည်သည်၊ လောကီယံ-လောကီစိတ်တည်း၊ (လောကီဝိပါက်စိတ်တည်း၊) တေန- ထိုပဋိသန္ဓေစိတ်ဖြင့်၊ သောတာပန္နာဒယောပိ-သောတာပန်အစရှိသော အောက် ဖလဌပုဂ္ဂိုလ်တို့သော်မှလည်း၊ န ဟောန္တိ-မဖြစ်နိုင်ကုန်တုံသေး၏၊ [ပိကား ဂရဟာ ဇောတက။] အရဟာ-ရဟန္တာသည်၊ ပဂေဝ-အဘယ်မှာ ဖြစ်နိုင်ပါအံ့နည်း၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ အဿ-ထိုပရဝါဒီအား၊ ဣမံ နယံ-ကို၊ ဒဿေတုံ-ငှာ၊ သဟ၊ ပေ၊ သော တာပန္နောတိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။

၃၈၉။ သာရိပုတ္တောတိအာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ ဣမေသု မဟာထေ ရေသု-ဤမဟာထေရ်တို့တွင်၊ ကော ဧကောပိ-အဘယ်ထေရ်တစ်ပါးသည်လည်း၊ ဥပပတ္တိယာ-နှင့်၊ သဟ အရဟာနာမ-မည်သည်၊ (ဟောတိ-နည်း၊) ဣတိ-သို့၊ စောဒနတ္ထံ-ငှာ၊ ဝုတ္တံ။

၃၉၀။ ဥပပတ္တေသိယေနာတိ-ကား၊ ပဋိသန္ဓိစိတ္တေန-နှင့်၊ (သဟ၌ စပ်၊) ဟိ- မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ တံ-ထိုပဋိသန္ဓေစိတ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဥပပတ္တိ- ပဋိသန္ဓေကို၊ ဧသတိ ဂဝေသတိ-ရှားမှီးတတ်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဥပပတ္တေသိယန္တိ- ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ [ဧသိယံ၌ ဧသဓာတ်၊ ကတ္တားဟော ဣပစ္စည်းကြံပါ။] ဧတ္ထ-ဤ ဥပပတ္တိကထာ၌၊ သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ-သည် သာ၊ ဣတိ-တည်း။

ဥပပတ္တိကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

xxxxx

၃။ အနာသဝကထာအပွင့်

၃၉၁။ ဣဒါနိ အနာသဝကထာနာမ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုအနာသဝကထာ၌၊ ဧတရဟိ ဥတ္တရာပထကာနံ လဒ္ဓိ (ဟောတိ) သေယျထာပိ၊ (ဧဝံ) ယေ ဓမ္မာ- အကြင်တရားတို့သည်၊ အနာသဝဿ-အာသဝေါ မရှိသော၊ အရဟတော- ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌) (ဟောန္တိ) သဗ္ဗေ-ကုန်သော၊ တေ (ဓမ္မာ)-တို့သည်၊ အနာသဝါ-အနာသဝတို့တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ယေသံ-အကြင်ပရဝါဒီတို့၏၊ (လဒ္ဓိ ဟောတိ) တေ သန္ဓာယ၊ အရဟတောတိ-အစရှိသော၊ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ ပဋိညာ ဣတရဿ၊ အထ-ဝန်ခံရာ ထိုအခါ၌၊ နံ-ထိုပရဝါဒီကို၊ အနာသဝါနာမ-

အနာသဝတို့မည်သည်၊ မဂ္ဂါဒယော-မဂ္ဂအစရှိသော တရားတို့တည်း၊ (မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ဟူသော လောကုတ္တရာတရားတို့တည်း၊) ကိ-အသို့နည်း၊ တဿ-ထိုရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌၊ တေယေဝ-ထိုမဂ်အစရှိသော တရားတို့သည်သာ၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ-ဖြစ်ကုန်သလော၊ ဣတိ-သို့၊ စောဒနတ္ထံ-ငှာ၊ မဂ္ဂေါ ဖလန္တိအာဒိ-အစရှိသော စကား ရပ်ကို၊ အာရဒ္ဓံ-အားထုတ်အပ်ပြီ၊ စက္ခု အနာသဝန္တိ-ဟူ၍၊ ပုဋ္ဌော (သမာနော) တဿ-ထိုစက္ခု၏၊ သာသဝတ္တာ-သာသဝ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (အာရုံ အာရမ္မဏိက အဖြစ်ဖြင့် အာသဝေါတရားတို့နှင့် တကွဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) ပဋိက္ခိပတိ၊ ဒုတိယံ ပုဋ္ဌော (သမာနော) ဧတံ-ဤစက္ခုသည်၊ အနာသဝဿ-အနာသဝဖြစ် သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ စက္ခုတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့နှလုံးသွင်း၍၊ ပဋိဇာနာတိ။

၃၉၂။ စိဝရပဉ္စေ-စိဝရပြဿနာ၌၊ ဧကောဝ-တစ်ခုတည်းသာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဓမ္မော-သင်္ကန်းဟူသော တရားသည်၊ အနာသဝေါ-အနာသဝသည်လည်းကောင်း၊ သာသဝေါစ-သာသဝသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ လက္ခဏာ ဝိရောဓဘယာ-လက္ခဏာနှင့် ဆန့်ကျင်ခြင်းမှ ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ ပဋိက္ခိပတိ၊ ဒုတိယံ ပုဋ္ဌော (သမာနော) အနာသဝဿ-အနာသဝဖြစ်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ ဥစ္စာသည်၊ ဟုတွာ၊ သာသဝဿ-သာသဝဖြစ်သော ပုထုဇဉ်၏ ဥစ္စာသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်နိုင်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပဋိဇာနာတိ၊ တညေဝ အနာသဝန္တိ ပဉ္စာ ဒွယေဝိ-အစရှိသော ပြဿနာနှစ်ပါးအပေါင်း၌လည်း၊ ဧသေဝနယော-တည်း၊ ပန-ဆက်၊ သကဝါဒီ-သည်၊ တညေဝါတိ-ဟူ၍၊ အနုညာတတ္တာ-ခွင့်ပြုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မဂ္ဂေါ အနာသဝေါ ဟုတွာတိ အာဒိဟိ - အစရှိသော စကားရပ်

၁။ စိဝရပဉ္စေ၊ ဟေ၊ ပဋိက္ခိပတိ။ ။ “ယဒိ အရဟာ ပုထုဇနဿ စိဝရံ ဒေတိ-ရဟန္တာ သည် ပုထုဇဉ်အား သင်္ကန်းကို အကယ်၍ ပေးအံ့” ထိုသို့ ပေးအပ်သော သင်္ကန်းသည် အနာသဝဖြစ်သော ရဟန္တာ၏ ဥစ္စာအိုက်၌ အနာသဝဖြစ်၍၊ သာသဝဖြစ်သော ပုထုဇဉ်၏ ဥစ္စာဖြစ်သောအခါ သာသဝဖြစ်၏ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏၊ ထို့ကြောင့် အနာသဝဖြစ်ပြီးသော သင်္ကန်းက သာသဝဖြစ်ရမည်ဆိုလျှင် ရဟန္တာ၏ ပစ္စည်းတုန်းက အနာသဝဖြစ်သည့်အတွက် သာသဝ မပြောင်းလွှဲ နိုင်သောကြောင့် “လက္ခဏာဝိရောဓဘေး” ဖြစ်၏၊ ထိုဘေးကို ကြောက်ရကား “န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ”ဟု ပယ်သည်။

၂။ ဒုတိယံ၊ ဟေ၊ ပဋိဇာနာတိ။ ။ ထိုပြဿနာကိုပင် ဒုတိယ ထပ်၍ မေးသောအခါ အနာသဝရဟန္တာ၏ ဥစ္စာဖြစ်တုန်းက အနာသဝအမည်ရ၍ ပုထုဇဉ်၏ ဥစ္စာဖြစ်သောအခါ သာသဝ အမည်ရသောကြောင့် လက္ခဏာဝိရောဓ ဖြစ်ဖွယ် မလို-ဟု ယူဆ၍ “အာမန္တာ”ဟု ဝန်ခံသည်။

တို့ဖြင့်၊ စောဒေတိ-စောဒနာ၏၊ ဣမိနာ ဥပါယေန-ဤသို့သော နည်းဖြင့်၊ သဗ္ဗတ္ထ-
အလုံးစုံသော ပြဿနာတို့၌၊ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

အနာသဝကထာဝဏ္ဏနာ-သည်။ (နိဋ္ဌိတာ။)

xxxxx

၄။ သမန္တာဂတကထာအပွင့်

၃၉၃။ ဣဒါနိ သမန္တာဂတကထာနာမ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုသမန္တာဂတကထာ
၌၊ သမန္တာဂမာ-ပြည့်စုံခြင်းတို့သည်၊ ပစ္စုပ္ပန္နက္ခဏေ-ပစ္စုပ္ပန်ခဏ၌၊ သမဂီဘာဝ
သမန္တာဂမောစ-ပြည့်စုံခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ဟူသော သမန္တာဂမလည်းကောင်း၊
ရူပါဝစရာဒီသု-ရူပါဝစရအစရှိသော ဘုံတို့တွင်၊ အညတရဘူမိပွတ္တိတော-အမှတ်
မထား တစ်ပါးပါးသော ဘုံတည်းဟူသော ဈာန်သို့ ရောက်ခြင်းအားဖြင့်၊ ပဋိလာဘ
သမန္တာဂမောစ-ရခြင်းဟူသော သမန္တာဂမလည်းကောင်း၊ (ဣတိ-သို့) ဒွေ-နှစ်ပါး
တို့တည်း၊ သော-ထိုပဋိလာဘသမန္တာဂမသည်၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောက်၊ အဓိ
ဂတဝိသေသာ-ရအပ်ပြီးသော ဈာန်တရားအထူးမှ၊ န ပရိဟာယတိ-မယုတ်လျော့၊
တာဝဒေဝ-ထိုမယုတ်လျော့သမျှ ကာလပတ်လုံး၊ လတ္တတိ-ရအပ် ရနိုင်၏၊ ပန-
ဆက်၊ ဥတ္တရာပထကာနံ-တို့၏၊ လဒ္ဓိ (ဟောတိ) သေယျထာပိ၊ (ဧဝံ) ယေသံ-
အကြင်ပရဝါဒီတို့၏၊ ဒွေ-ကုန်သော၊ ဣမေ သမန္တာဂမေ-ဤပြည့်စုံခြင်းတို့ကို၊
ဌပေတွာ-ထား၍၊ အညော-၂-ပါးသော သမန္တာဂမမှ တစ်ပါးသော၊ ဥပပတ္တိဓမ္မ
ဝသေန-ပဋိသန္ဓေ နေကြောင်းတရား၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဧကော-တစ်မျိုးသော၊ သမန္တာ
ဂမောနာမ-သမန္တာဂမမည်သည်၊ ဟောတိ-ရှိသေး၏၊ ဣတိ (လဒ္ဓိ ဟောတိ)
တေသံ-ထိုပရဝါဒီတို့ကို၊ (အနုဗောဓနတ္ထံ၌ စပ်၊) ကောစိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊
ပတ္တိဓမ္မောနာမ-ရောက်ခြင်းတရားမည်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ-ဤသို့သော အနက်
အဓိပ္ပာယ်ကို၊ အနုဗောဓနတ္ထံ-လျော်စွာ သိစေခြင်းအကျိုးငှာ၊ အရဟာ၊ ပေ၊
သမန္တာဂတောတိ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ ပတ္တိ-ရောက်အပ်၊ ရအပ်ပြီးတရားကို၊
သန္ဓာယ၊ ပဋိညာ ဣတရဿ။ [ပတ္တိဓမ္မ၏ အဖွင့်ကို ဋီကာ၌ ကြည့်ပါ။]

အထ-ဝန်ခံရာ ထိုအခါ၌၊ အဿ-ထိုပရဝါဒီကို၊ (စောဒနတ္ထံ၌ စပ်၊) တေ-
အသင်၏အလိုအားဖြင့်၊ အရဟာ-သည်၊ စတူဟိ-ကုန်သော၊ ခန္ဓေဟိ-ခန္ဓာတို့နှင့်၊
(သမန္တာဂတော) ဝိယ-ပြည့်စုံသကဲ့သို့၊ (ဧဝံ-တူ၊) စတူဟိ-ကုန်သော၊ ဖလေဟိ-
ဖိုလ်တို့နှင့်၊ သမန္တာဂတော-သည်၊ ယဒိ (ဟောတိ) ဧဝံသန္ဓေ-သော်၊ စတူသု
ဖလေသု-တို့၌၊ စတ္တာရော-၄-ပါး ၄-ပါးကုန်သော၊ (ဝိစ္ဆာလောပ၊) ယေ ဖဿာ
ဒယော-အကြင်ဖဿအစရှိသော တရားတို့သည်၊ [ဖဿ ၄-ပါး၊ ဝေဒနာ ၄-ပါး

အစရှိသော တရားတို့သည်။ (သန္တိ) တေဟိ-ထိုဖဿ အစရှိသော တရားတို့နှင့်၊ တေ-အသင်ပရဝါဒီ၏၊ အရဟတော-ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သမန္နာဂတတာ-ပြည့်စုံသည်၏အဖြစ်သည်။ ပါပုဏာတိ-ရောက်နေ၏၊ ဣတိ-သို့၊ စောဒနတ္ထံ-ငှာ၊ အရဟာ၊ ပေ၊ ဖဿေဟိတိအာဒိ အာရဒ္ဓံ၊ သဗ္ဗံ-သော၊ တံ-ထိုစကားရပ်ကို၊ ပရဝါဒိနာ-သည်၊ ဧကက္ခဏေ-တစ်ပြိုင်နက်သော ခဏ၌၊ စတုန္တံ-ကုန်သော၊ ဖဿာဒိနံ-ဖဿအစရှိသော တရားတို့၏၊ အဘာဝါ-ကြောင့်၊ ပဋိက္ခိတ္တံ၊ အနာဂါမိပဉ္စာဒိသုပ္ပိ-အစရှိသော ပြဿနာတို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော။

၃၉၅။ သောတာပတ္တိဖလံ ဝီတိဝတ္ထောတိ-ကား၊ ဒုတိယဇ္ဈာနလာဘီ-ဒုတိယဈာန်ကို ရခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပဌမဇ္ဈာနံ-ပဌမဈာန်ကို၊ (ဝီတိဝတ္ထတိ) ဝိယလွန်သကဲ့သို့၊ (ဧဝံ-တူ၊) သောတာပတ္တိဖလံ-ကို၊ (ဝီတိဝတ္ထော၊) န (ဟောတိ)-မဟုတ်၊ ပန-အဟုတ်ကား၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဝါ-ထပ်၍၊ အနုပတ္တိယာ-မဖြစ်ခြင်းအားဖြင့်၊ ဝီတိဝတ္ထော-၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပုစ္ဆတိ၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂန္တိအာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ ယံ-အကြင်တရားကို၊ ဝီတိဝတ္ထော-လွန်ပြီ၊ တေန-ထိုတရားနှင့်၊ အဿ-ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဝါ-ထပ်၍၊ အသမန္နာဂမံ-မပြည့်စုံခြင်းကို၊ ဒသေတုံ အာရဒ္ဓံ။

၃၉၆။ တေဟိ စ အပရိဟိနောတိပဉ္စေ-ဟူသော ပြဿနာ၌၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ပစ္စနိကသမုဒါစာရေန-ဆန့်ကျင်ဘက်တရား၏ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ လောကီယဇ္ဈာနဓမ္မာ-လောကီဖြစ်သော ဈာန်တရားတို့သည်၊ ပရိဟာယန္တိ ယထာ-ဆုတ်ယုတ်ကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ လောကုတ္တရာ-လောကုတ္တရာတရားတို့သည်၊ န (ပရိဟာယန္တိ)-ဆုတ်ယုတ်ကုန်သည် မဟုတ်၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ မဂ္ဂေန-မဂ်သည်၊ ယေ ကိလေသာ-တို့ကို၊ ပဟိယန္တိ-ပယ်အပ်ကုန်ပြီ၊ ဖလေနစ-ဖိုလ်ကြောင့်လည်း၊ ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တိ-တစ်ဖန်ထပ်၍ ငြိမ်းအေးကုန်၏၊ တေ-ထိုကိလေသာတို့သည်၊ တထာ ပဟိနာဝ-ထိုမဂ်ဖြင့် ပယ်အပ်သည့်အတိုင်း ပယ်အပ်ပြီးကုန်သည်သာလည်းကောင်း၊ တထာ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓါယေဝစ-ထိုဖိုလ်ဖြင့် ငြိမ်းစေအပ်ပြီးသည့်အတိုင်း ငြိမ်းအေးပြီးကုန်သည်လည်းကောင်း၊ ဟောန္တိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သကဝါဒိနာ-သည်၊ အာမန္တာတိ ပဋိညာတံ၊ သွာယံ (သော အယံ) အတ္ထော-ထိုအနက်ကို၊ ပရတော-နောက်၌၊ (ဤကထာဝယ် နောက်နား၌) အရဟတာ၊ ပေ၊ ပဋိလဒ္ဓါတိအာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိတော်တို့၌၊ ပကာသိတောယေဝ-ထင်ရှားပြအပ်ပြီးသည်သာ၊ [“ဤကထာ၏နောက်နားဝယ် ပြအပ်ပြီးဖြစ်သည်”ဟူလို။] သေသံ-ကြွင်းသောစကားရပ်သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ-သည်သာ၊ ဣတိ-တည်း။

၃၉၇။ အရဟာ ဆဟိ ဥပေက္ခာဟိတိ ကထာယပိ-အစရှိသော ကထာ၌ လည်း၊ ဣမိနာဝ နယေန-ဤနည်းဖြင့်ပင်၊ အတ္တော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဟိ-မှန်၊ အရဟာ-ရဟန္တာကို၊ ဆသု-ကုန်သော၊ ဒွါရေသု-တို့၌၊ ဥပေက္ခာနံ-တို့၏၊ ဥပ္ပတ္တိ ဘဗ္ဗတာယ-ဖြစ်ခြင်းကို ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တာဟိ-ထိုခြောက်ပါးသော ဥပေက္ခာတို့နှင့်၊ သမန္နာဂတောတိ-ပြည့်စုံ၏ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ ဧကက္ခဏေ-တစ်ပြိုင် နက်သော ခဏ၌၊ သဗ္ဗာသံ-အလုံးစုံသော ဥပေက္ခာတို့၏၊ ဥပ္ပတ္တိဘာဝေန-ဖြစ်ခြင်း ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (တာဟိ-ထိုခြောက်ပါးသော ဥပေက္ခာတို့နှင့်၊ သမန္နာ ဂတောတိ-ဟူ၍) န (ဝုစ္စတိ)-ဆိုအပ်သည် မဟုတ်၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

သမန္နာဂကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

xxxxx

၆။ ဗောဓိယာ ဗုဒ္ဓေါတိကထာအဖွင့်

၃၉၈။ ဣဒါနိ ဗောဓိယာ ဗုဒ္ဓေါတိကထာနာမ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုထိုဗောဓိယာ ဗုဒ္ဓေါအစရှိသော ကထာ၌၊ ဗောဓိတိ-ဗောဓိဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ စတုမဂ္ဂဉာဏ သာပိ-လေးပါးသော မဂ္ဂဉာဏ်၏လည်းကောင်း၊ ဝါ-ကိုလည်းကောင်း၊ သဗ္ဗညုတ ဉာဏသာပိ-သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏လည်းကောင်း၊ ဝါ-ကိုလည်းကောင်း၊ အဓိ ဝစနံ-အမည်တည်း၊ ဝါ-ဟောသောသဒ္ဒါတည်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧတရဟိ၊ ဥတ္တရာ ပထကာနံယေဝ-တို့၏ပင်၊ လဒ္ဓိ (ဟောတိ) သေယျထာပိ၊ (ဧဝံ) ယေသံ-တို့၏၊ ဩဒါတေန-ဖြူသော၊ ဝဏ္ဏေန-အဆင်းကြောင့်၊ ဩဒါတော-ဖြူသော သူသည်။

၁။ ဣမိနာဝ နယေန။ ။“တတ္ထ ဒွေ သမန္နာဂမာ ပစ္စုပ္ပန္နက္ခဏေ” စသော အဖွင့်ကို “ဣမိနာဝ နယေန”ဟုဆိုသည်။ [“ဣမိနာဝ-ဟု ဣမသဒ္ဒါဖြင့် ဆိုသောကြောင့် သမန္နာဂမ ကထာအဖွင့် မပြီးမီ ဥပေက္ခာ သမန္နာဂမကထာကို အထူးမဖွင့်တော့ပဲ ဤနည်းကို မှီး၍ အနက်ယောဇနာပုံကို သိပါ”ဟု ညွှန်ပြသည်ဟု မှတ်ပါ။] သို့ဖြစ်၍ “ဥပေက္ခာ သမန္နာဂမကထာ အဖွင့်”ဟု သီးခြား စာခေါင်း မတပ်ထိုက်တော့ဟုလည်း သိပါ။

၂။ ပတ္တိဓမ္မောနာမ။ ။[သမန္နာဂမကထာအဖွင့် မပြီးမီ ဥပေက္ခာသမန္နာဂတကထာ အတွက် ကြားညှပ်၍ ညွှန်ပြသောကြောင့် “ပတ္တိဓမ္မောနာမ”ဟု သမန္နာဂတကထာအဖွင့်၌ ပါသော ပတ္တိဓမ္မကို ယခုမှ ဋီကာဆရာ ဖွင့်သည်။] ထိုပတ္တိဓမ္မမည်သည် တစ်စုံတစ်ခု အထည် ကိုယ် ရကောင်းသော တရား မဟုတ်ပေ၊ ပထမဈာန် စသော တရားတစ်ပါးပါးကို မိမိသန္တာန်၌ ရခြင်းကြံသာတည်း၊ ထို့ကြောင့် “ပတ္တိဓမ္မော ကောစိ နတ္ထိ”ဟု ဆိုသည်။ ဤအဖွင့်အရ “ပတ္တိ ဓမ္မောနာမ-ရခြင်းသဘောမည်သည်”ဟု ပေးပါ။ ရအပ်သော တရားခြံရံရအောင် မပေးရ၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ “စိတ္တဝိပ္ပယုတ္တော သင်္ခါရော-စိတ်နှင့် မယှဉ်သော သင်္ခါရတစ်မျိုး”ဟု ဝဒန္တိဝါဒကို ဖွင့်ပြသည်။

(ဟောတိ) ယထာ-ဖြစ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ သာမေန-ရွှေသော၊ ဝဏ္ဏေန-
ကြောင့်၊ သာမော-ရွှေသောသူသည်၊ (ဟောတိ ယထာ-လည်းကောင်း၊) ဧဝံ-
တူ၊ ဗောဓိယာ-မဂ်ဉာဏ်၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကြောင့်၊ ဗုဒ္ဓေါ-ဗုဒ္ဓသည်၊ (ဟော
တိ) ဣတိ (လဒ္ဓိ ဟောတိ) တေ သန္ဓာယ ပုစ္ဆာ စ-သည်လည်းကောင်း၊ အနု
ယောဂေါစ-မေးစိစစ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ သကဝါဒိဿ၊ ပဋိညာ စ-သည်
လည်းကောင်း၊ ပဋိက္ခေပေါစ-သည်လည်းကောင်း၊ ဣတရဿ။

အတိတာယာတိပဉ္စေ-အစရှိသော ပြဿနာ၌၊ တသ္မိ ခဏေ-ထိုအတိတ်ခဏ
၌၊ အဘာဝတော-မဂ်ဉာဏ်၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ဟူသော အတိတ်၏ မရှိခြင်း
ကြောင့်၊ ပဋိက္ခိပတိ၊ ဒုတိယံ ပုဋ္ဌော (သမာနော) ပဋိလာဘံ-မဂ်ဉာဏ်၊ သဗ္ဗညုတ
ဉာဏ်ဟူသော ဗောဓိကို ရခြင်းကို၊ သန္ဓာယ ပဋိဇာနာတိ၊ ပုန၊ ကိစ္စဝသေန-
ကိစ္စ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပုဋ္ဌော (သမာနော) ကိစ္စဘာဝတော-ကိစ္စ၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊
ပဋိက္ခိပတိ၊ ဒုတိယံ ပုဋ္ဌော၊ တေန-ထိုပရဝါဒီသည်၊ တာယ-ထိုဗောဓိဖြင့်၊ ယံ
ကရဏီယံ-အကြင်ပြုထိုက်သော ကိစ္စကို၊ (ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြား၍ သိခြင်း၊ သမု
ဒယသစ္စာကို ပယ်ခြင်းစသော ကိစ္စကို) ကတံ-ပြုအပ်ပြီ၊ တတ္ထ-ထိုကိစ္စ၌၊ သမ္မော
ဟာဘာဝံ-ပြင်းစွာ တွေဝေခြင်း၏ မရှိခြင်းကို၊ ပဋိဇာနာတိ၊ ပန-ဆက်၊ လေသော
ကာသံ-အမြွက်ထောင်ခွင့်ကို၊ အဒတွာ-မပေးမူ၍၊ ဒုက္ခံ ပရိဇာနာတိတိအာဒိနာ-
အစရှိသော၊ နယေန-နည်းဖြင့်၊ ပုဋ္ဌော (သမာနော) တဿ ကိစ္စဿ-ထိုကိစ္စ၏၊
အဘာဝါ-မရှိခြင်းကြောင့်၊ ပဋိက္ခိပတိ။

အနာဂတပဉ္စေ-၌၊ တသ္မိ ခဏေ-ထိုခဏ၌၊ မဂ္ဂဉာဏဿ-၏၊ အဘာဝါ-
ကြောင့်၊ ပဋိက္ခိပတိ၊ ဒုတိယံ ပုဋ္ဌော (သမာနော) ဗုဒ္ဓေါ-သည်၊ ရာဇဂဟံ-ရာဇဂြိုဟ်
မြို့သို့၊ အဂမာ-ကြွတော်မူပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ အနာဂတာယ-အနာဂတ်ဖြစ်သော၊
ဗောဓိယာ-ဗောဓိကြောင့်၊ ဗုဒ္ဓဘာဝံ-ဗုဒ္ဓ၏အဖြစ်ကို၊ မညမာနော-မှတ်ထင်သည်၊
(ဟုတွာ) ပဋိဇာနာတိ၊ ဗောဓိကရဏီယံ ကရောတိတိ-ဟူ၍၊ ပုဋ္ဌော (သမာနော)
တသ္မိ ခဏေ-ထိုခဏ၌၊ ကိစ္စဘာဝေန-ကိစ္စ၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ ပဋိက္ခိပတိ၊
ဒုတိယံ ပုဋ္ဌော (သမာနော၊ ဗောဓိကရဏီယံ-ဗောဓိဖြင့် ပြုထိုက်သော ကိစ္စကို)

အဂမာ ၊ပေ၊ ပဋိဇာနာတိ။ ။ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ဘုရား မဖြစ်မီ ဘုရားအလောင်း
ဖြစ်တုန်းက ရာဇဂြိုဟ်မြို့သို့ ကြွတော်မူ၏၊ ထိုအခါ၌ ဘုရားမဖြစ်သေးသော်လည်း အနာဂတ်
ဖြစ်လတုံကို ရည်ရွယ်၍ “ဗုဒ္ဓေါ”ဟု သုံးစွဲထားသည်၊ ထိုသို့ သုံးစွဲရာ၌ အနာဂတ်ဗောဓိဉာဏ်
ကြောင့် ဗုဒ္ဓအမည်ရသည်ဟု ပရဝါဒီက မှတ်ထင်၍ ဝန်ခံလေသည်၊ အမှန်အားဖြင့်ကား
အနာဂတ် ဗောဓိကြောင့် ဗုဒ္ဓဟု သုံးစွဲသည် မဟုတ်၊ ဗုဒ္ဓဖြစ်လတုံဖြစ်ခြင်းကြောင့် သုံးစွဲခြင်း
ဖြစ်သည်။

ယဒိ န ကရေယျ-အကယ်၍ မပြုအံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) ဗုဒ္ဓေါတိ-ဗုဒ္ဓဟူ၍၊ န ဝုစ္ဆေယျ-မဆိုအပ်ရာ၊ ယသ္မာ၊ အဝဿံ-မချွတ်ဧကန်၊ (ဗောဓိကရဏီယံ-ကို၊) ကရိဿတိ-ပြုလတံ၊ တသ္မာ ကရောတိယေဝနာမ-ပြုသည်သာလျှင် မည်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ ပဋိဇာနာတိ၊ ပုန၊ လေသောကာသံ အဒတွာ ပုဋ္ဌော (သမာနော၊) ပဋိက္ခိပတိ၊ ပစ္စုပ္ပန်ပစ္စော-ပစ္စုပ္ပန်ပြဿနာသည်၊ သံသန္တနာယ-သံသန္တနကထာနှင့်၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊ ဥတ္တာနတ္ထောဝ-သည်သာ။

၃၉၉။ တိဿော-သုံးပါးကုန်သော၊ ဗောဓိယော-အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန် ဗောဓိတို့ကို၊ ဧကတော - တစ်ပေါင်းတည်း၊ ကတွာ - ၍၊ ပုဋ္ဌော (သမာနော၊) သဗ္ဗညုတဉာဏ်-ကို၊ သန္တာယ၊ တိဟိပိ-သုံးပါးသော ဗောဓိတို့ကြောင့်လည်း၊ ဗုဒ္ဓေါ-ဗုဒ္ဓမည်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗဘာဝတော-ဆိုထိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဋိဇာနာတိ၊ ပုန၊ တိဟိတိ-ဟူ၍၊ ပုဋ္ဌော (သမာနော၊) ဧကက္ခဏေ-တစ်ပြိုင်နက် သော ခဏ၌၊ အဘာဝါ-ကြောင့်၊ [ပစ္စုပ္ပန်အတိတ် အနာဂတ်သုံးပါးလုံး၏ မရှိခြင်း ကြောင့်၊] ပဋိက္ခိပတိ၊ ဒုတိယံ ပုဋ္ဌော (သမာနော၊) အတိတာနာဂတပစ္စုပ္ပန်ဿ-အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော၊ သဗ္ဗညုတဉာဏဿ-၏၊ ဝသေန-အစွမ်းဖြင့်၊ ပဋိဇာနာတိ၊ ပုန၊ လေသောကာသံ အဒတွာ သတတံ သမိတန္တိ-ဟူ၍၊ ပုဋ္ဌော (သမာနော၊) ပဋိက္ခိပတိ။

န ဝတ္တဗ္ဗံ ဗောဓိယာတိ-အစရှိသော၊ ပုစ္ဆာ-သည်၊ ပရဝါဒိဿ-ပရဝါဒီ၏ ပုစ္ဆာ တည်း၊ ဗောဓိယာ-၏၊ အဘာဝက္ခဏေ-မရှိရာ ခဏ၌၊ အဗုဒ္ဓဘာဝါပတ္တိတော (အဗုဒ္ဓဘာဝ+အပတ္တိတော)-ဗုဒ္ဓ မဟုတ်သည်၏အဖြစ်သို့ မရောက်ခြင်းကြောင့်၊ ပဋိညာ-သည်၊ သကဝါဒိဿ-သကဝါဒီ၏ ဝန်ခံခြင်းတည်း၊ ပန-ကား၊ နန ဗောဓိ ပဋိလာဘာတိပဉ္စေ-အစရှိသော ပြဿနာ၌၊ ယသ္မိ သန္တာနေ-အကြင်ခန္ဓာအစဉ်၌၊ ဗောဓိသင်္ခါတံ-ဗောဓိဟု ဆိုအပ်သော၊ မဂ္ဂဉာဏ်-မဂ်ဉာဏ်သည်၊ ဥပ္ပန္နံ-ဖြစ်ပြီ၊ တတ္ထ-ထိုခန္ဓာအစဉ်၌၊ ဗုဒ္ဓေါတိ-ဟူ၍၊ သမ္မုတိသဗ္ဗာဝတော-သမ္မုတိ၏ ထင်ရှား ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဋိညာ-သည်၊ တဿေဝ-ထိုသကဝါဒီ၏ပင် ဝန်ခံခြင်း တည်း၊ တဿ-ထိုသကဝါဒီ၏၊ အဓိပ္ပာယ်-အလိုကို၊ အဇာနိတွာ-မသိမူ၍၊ ဟဒ္ဓိတိ-ဟူ၍၊ လဒ္ဓိဌပနာ-အယူကို ထားခြင်းသည်၊ ပရဝါဒိဿ-ပရဝါဒီ၏ အယူကို ထား ခြင်းတည်း၊ ဣဒါနိ-၌၊ အဿ-ထိုပရဝါဒီ၏၊ အသလ္လက္ခဏံ-မမှတ်သားနိုင်ခြင်းကို၊ ပါကဋံ-ထင်ရှားအောင်၊ ကာတုံ-ငှာ၊ ဗောဓိပဋိလာဘာ၊ ပေ၊ ဗုဒ္ဓေါတိ-အစရှိသော၊ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ။

တဿာ-ထိုပုစ္ဆာ၏၊ အတ္ထော-ကား၊ တေ-အသင်၏ အလိုအားဖြင့်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဗောဓိပဋိလာဘာ-ဗောဓိကို ရခြင်းကြောင့်၊ ဗုဒ္ဓေါ-ဗုဒ္ဓသည်၊ (ဟောတိ၊)

တသွာ-ကြောင့်၊ ဗောဓိယေ-ဗောဓိကြောင့်၊ ဗုဒ္ဓေါ-သည်၊ (ဟောတိ) ကိ-လော၊
 ဣတိ (အတ္ထော)-နက်၊ ဣတရော-သည်၊ ဗောဓိပဋိလာဘောနာမ-ဗောဓိကို ရခြင်း
 မည်သည်၊ ဗောဓိယာ-ဗောဓိသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ-ဖြစ်ပြီး၍၊ နိရုဒ္ဓါယပိ-ချုပ်ပြန်သော်
 လည်း၊ သန္တာနေ-ခန္ဓာအစဉ်၌၊ ဥပ္ပန္နဘာဝေါယေဝ-ဖြစ်ပြီး၏အဖြစ်သည်သာ၊
 (ဟောတိ) ဗောဓိနာမ-ဗောဓိမည်သည်၊ မဂ္ဂက္ခဏေ-မဂ်ခဏ၌၊ ဉာဏံ-ဉာဏ်
 တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဣမံ ဝိဘာဂံ-ဤဝေဖန်အပ်သော နည်းကို၊ အသလ္လက္ခန္ဓော-
 သာနိုင်သည်သာလျှင်၊ ပုန၊ ပဋိဇာနာတိ၊ တတော-၌၊ သကဝါဒီနာ-သည်၊ ဗောဓိ
 ပဋိလာဘာ ဗောဓိတိ-ဟူ၍၊ ပုဋ္ဌော (သမာနော) ဝစနောကာသံ-စကား၏အခွင့်
 ကို၊ အလဘန္တော-မရသည်၊ (ဟုတွာ) ပဋိက္ခိပတိ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

ဗောဓိယာ ဗုဒ္ဓေါတိကထာဝတ္ထနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

ဣတိ-သို့၊ တိဿောပိ-သုံးပါးကုန်သော၊ ဣမာ ကထာ-တို့သည်၊ (သမန္နာဂတ
 ကထာ၊ ဥပေက္ခာသမန္နာဂတကထာ၊ ဗောဓိယာ ဗုဒ္ဓေါဟူသော ကထာတို့သည်။)
 ဥတ္တရာပထကာနံယေဝ-ဥတ္တရာပထကဂိုဏ်းသားတို့၏သာ ကထာတို့တည်း။

xxxxx

၇။ လက္ခဏကထာအပွင့်

၄၀၀။ ဣဒါနိ-ဗောဓိယာ ဗုဒ္ဓေါတိကထာကို ဟောတော်မူပြီးရာ ယခုအခါ၌၊
 လက္ခဏကထာနာမ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုလက္ခဏကထာ၌၊ ဧတရဟိ၊ ဥတ္တရာပထ
 ကာနံ လဒ္ဓိ (ဟောတိ) သေယျထာပိ၊ (ဧဝံ) ယေသံ-အကြင်ပရဝါဒီတို့၏၊ (လဒ္ဓိ၌
 စပ်)၊ ယေဟိ သမန္နာဂတဿ မဟာပုရိသဿ ဒွေဝ ဂတိယော ဘဝန္တိတိ-အစရှိ
 သော၊ ဣမံ သုတ္တံ-ဤပါဠိတော်သုတ်ကို၊ [သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂပါဠိ အဓမ္မဌသုတ်]၊ အယော
 နိသော-အားဖြင့်၊ ဂဟေတွာ-၍၊ လက္ခဏသမန္နာဂတော-သုံးဆယ့်နှစ်ပါးသော
 ယောက်ျားမြတ်၏ လက္ခဏာတို့နှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဗောဓိသတ္တောဝ-
 ဘုရားအလောင်းတော်သည်သာ၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ လဒ္ဓိ ဟောတိ၊ တေ သန္ဓာယ
 ပုစ္ဆာ သကဝါဒီဿ၊ ပဋိညာ ဣတရဿ။

စက္ကဝတ္တိသတ္တောတိ ပဉ္စေသု-အစရှိသော ပြဿနာတို့၌၊ ယသွာ-ကြောင့်၊
 (လက္ခဏသမန္နာဂတော-သုံးဆယ့်နှစ်ပါးသော ယောက်ျားမြတ်၏ လက္ခဏာတို့နှင့်
 ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်)၊ စက္ကဝတ္တိသတ္တောပိ-စကြရတနာကို လည်စေနိုင်သော
 သတ္တဝါသည်လည်း၊ (ဟောတိ) ဗောဓိသတ္တောပိ-သည်လည်း၊ (ဟောတိ) တသွာ-

ကြောင့်၊ အဗောဓိသတ္တံ-ဘုရားအလောင်း မဟုတ်သော စကြာဝတေးမင်းကို၊ သန္ဓာယ၊ (သကဝါဒီ) ပဋိကိစ္စပတိ၊ [“စက္ကဝတ္တိသတ္တော လက္ခဏသမန္နာဂတော စက္ကဝတ္တိသတ္တော ဗောဓိသတ္တော”ဟု မေးရာ၌ “န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ”ဟု ပယ်သည်။] ဗောဓိသတ္တံ-ကို၊ သန္ဓာယ၊ (သကဝါဒီ) ပဋိဇာနာတိ။ [ထိုပြဿနာကိုပင် ထပ်၍ မေးသောအခါ “အာမန္တာ”ဟု ဝန်ခံသည်။]

၄၀၂။ ဒွတ္တိသိမာနီတိ သုတ္တံ-အစရှိသော ပါဠိတော်သုတ်ကို၊ ဗောဓိသတ္တမေဝ-ကိုသာ၊ သန္ဓာယ၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-အပ်ပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ သော-ထိုသုံးဆယ့်နှစ်ပါး သော ယောက်ျားမြတ်၏ လက္ခဏာတို့နှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပစ္ဆိမေ-နောက်ဆုံးဖြစ်သော၊ ဘဝေ-ဘဝ၌၊ ဗုဒ္ဓေါ-သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတရေသု-ပစ္ဆိမဘဝမှ တစ်ပါးသော ဘဝတို့၌၊ စက္ကဝတ္တိ-စကြာဝတေးမင်းသည်၊ (ဟောတိ) တသ္မာ-ကြောင့်၊ အာဘတမ္ပိ-ပရဝါဒက သာဝကအဖြစ်ဖြင့် ဆောင်ပြအပ်သည်၊ (သမာနံ) ပိ-သော်လည်း၊ အနာဘတသဒိသမေဝ-မဆောင်ပြအပ်သည်နှင့် တူသည်သာ လျှင်၊ (ဟောတိ) ဣတိ-အပြီးတည်း။

လက္ခဏကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

xxxxx

၈။ နိယာမောက္ခန္တိကထာအပွင့်

၄၀၃။ ဣဒါနိ နိယာမောက္ခန္တိကထာနာမ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုနိယာမောက္ခန္တိ ကထာ၌၊ ဧတရဟိ၊ အန္ဓကာနံ လဒ္ဓိံ (ဟောတိ) သေယျထာပိ၊ (ဧဝံ) ယေသံ-အကြင်ပရဝါဒီတို့၏၊ (လဒ္ဓိံ၌ စပ်) ယဋိကာရသုတ္တေ-၌၊ ဇောတိပါလဿ-ဘုရား အလောင်းဖြစ်သော ဇောတိပါလသတို့သား၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံ-ရှင်ရဟန်းအဖြစ်ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ဗောဓိသတ္တော-သည်၊ ကဿပဘဂဝတော-ကဿပဘုရားရှင်၏၊ ပါဝစ နေ-သာသနာတော်၌၊ ဩက္ခန္တိနိယာမော-သက်ရောက်အပ်ပြီးသော မဂ္ဂနိယာမ ရှိ၏၊ စရိတဗြဟ္မစရိယော-ကျင့်အပ်ပြီးသော မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယ ရှိ၏၊ ဣတိ-သို့၊ လဒ္ဓိံ

ယသ္မာ၊ ၁၆။ ဗောဓိသတ္တောပိ။ ။ “ယသ္မာ စက္ကဝတ္တိသတ္တောပိ စ ဗောဓိသတ္တောပိ” ဟု ဤမျှသာ ရှိသော်လည်း ပါဠိတော်၌ “လက္ခဏသမန္နာဂတော ဗောဓိသတ္တော”ဟု ရှိသောကြောင့် ထိုလက္ခဏသမန္နာဂတောပုဒ်ကို ယူ၍ အနက်ပေးမှ အဓိပ္ပာယ် ပြည့်စုံသည်။ ထို့ကြောင့် နိဿယ၌ ယူ၍ အနက်ပေးသည်။ ရှေးနိဿယ၌ “စက္ကဝတ္တိသတ္တော-စကြာဝတေးမင်းလောင်းဖြစ်သော သတ္တဝါသည်၊ ဗောဓိသတ္တောပိ-သည်လည်း၊ အတ္ထိ-၏၊ အဗောဓိသတ္တောပိ-မဟုတ်သည်လည်း၊ အတ္ထိ-၏”ဟု အနက်ပေးလေ၏။ စဉ်းစားပါ။

(ဟောတိ) တေ သန္ဓာယ၊ ဗောဓိသတ္တောတိ-အစရှိသော၊ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ လဒ္ဓိယံ-မိမိအယူ၌၊ ဌတွာ ပဋိညာ ဣတရဿ၊ တတော-ထိုမှနောက်၌၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ နိယာမောတိ ဝါ-နိယာမောဟူသော အမည်သည်လည်းကောင်း၊ ဗြဟ္မစရိယန္တိ ဝါ-ဗြဟ္မစရိယဟူသော အမည်သည်လည်းကောင်း၊ အရိယမဂ္ဂဿ-၏၊ နာမံ-တည်း၊ စ-ဆက်၊ ဗောဓိသတ္တာနံ-တို့၏၊ ပါရမီပူရဏံ-ပါရမီတော်ကို ဖြည့်ကျင့်ခြင်းကို၊ ဌပေတွာ-ထား၍၊ အညာ-ပါရမီပူရဏမှ အခြားသော၊ နိယာမောက္ကန္တိ နာမ-မဂ္ဂနိယာမသို့ သက်ရောက်ခြင်းမည်သည်၊ နတ္ထိ၊ (အညာ-သော၊ နိယာမောက္ကန္တိနာမ-မည်သည်) ယဒိ ဘဝေယျ-အကယ်၍ ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဗောဓိသတ္တော-သည်၊ သောတာပန္နော-သောတာပန်ဖြစ်သော၊ သာဝကော-ကဿပဘုရားရှင်၏ သာဝကသည်၊ ဘဝေယျ-ဖြစ်ရာ၏၊ စ-စင်စစ်ကား၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဧတံ-ဤသောတာပန် သာဝက၏ အဖြစ်သည်၊ န (ဟောတိ)-ဖြစ်သည် မဟုတ်။

ဟိ-မှန်၊ ကေဝလံ-သောတာပန်သာဝကအဖြစ် မဖက် သက်သက်၊ နံ-ထိုဘုရားအလောင်းကို၊ ဗုဒ္ဓါ-တို့သည်၊ အတ္တနော-ကိုယ်တော်၏၊ ဉာဏဗလေ-ဉာဏ်တော်၏ အစွမ်း၌၊ (အနာဂတ်ကို သိမြင်နိုင်သော ဉာဏ်တော်၏ အစွမ်း၌) ဌတွာ-၍၊ အယံ-ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဗုဒ္ဓေါ-သည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လိမ့်မည်၊ ဣတိ-သို့၊ ဗျာကရောန္တိ-ဗျာဒိတ်စကားကို မိန့်တော်မူကြကုန်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ပုန၊ ဗောဓိသတ္တောတိ-အစရှိသော၊ အနုယောဂေါ သကဝါဒိဿ၊ ပစ္ဆိမဘဝံ-နောက်ဆုံး၌ဖြစ်သော ဘဝကို၊ သန္ဓာယ ပဋိက္ခေပေါ ဣတရဿ၊ [“ဗောဓိသတ္တော ကဿပဿ ဘဂဝတော သာဝကော”ဟု နောက်ထပ် မေးရာ၌ ပရဝါဒီက “န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ”ဟု ပယ်သည်။] ဒုတိယပဉ္စေ-၌၊ ဇောတိပါလကာလံ-ဇောတိပါလသတို့သား ဖြစ်ရာအခါကို၊ သန္ဓာယ ပဋိညာ-သည်၊ တဿေဝ-ထိုပရဝါဒီ၏ပင် ဝန်ခံခြင်းတည်း၊ [ရှေ့ပြဿနာကိုပင် ထပ်၍ မေးသောအခါ “အာမန္တာ”ဟု ဝန်ခံသည်။] သာဝကော ဟုတွာတိ အာဒိသုပိ-အစရှိသော ပြဿနာတို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော-ပင်တည်း၊ အနုဿဝိယောတိ-ကား၊ အနုဿဝေန-တစ်ဆင့် ကြားခြင်းအားဖြင့်၊ ပဋိဝိဒ္ဓမမ္မော-ထိုးထွင်း၍ သိအပ်သော တရားရှိသလော၊ ပစ္ဆိမဘဝံ-ကို၊ သန္ဓာယ၊ ပဋိက္ခိပိတွာ-၍၊ ဇောတိပါလကာလေ-၌၊ အနုဿဝံ-တစ်ဆင့်ကြားခြင်းကို၊ သန္ဓာယ၊ (ပရဝါဒီ) ပဋိဇာနာတိ။

၇၀၄။ အညံ သတ္တာရန္တိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဠာရဉ္စ-အာဠာရရသေ့ကိုလည်းကောင်း၊ ရာမပုတ္တဉ္စ-ရာမ၏ သားဖြစ်သော ဥဒကရသေ့ကိုလည်းကောင်း၊ သန္ဓာယ၊ (သကဝါဒိနာ) ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ အာယသ္မာ အာနန္ဒောတိ အာဒိ-

အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ (ဝုတ္တံ၌ စပ်၊) ဩက္ကန္တနိယာမာဝ-သက်ရောက်အပ်ပြီးသော မဂ္ဂနိယာမရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်သာ၊ သာဝကာ-သာဝကအစစ်တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ကုတရေ-ဩက္ကန္တနိယာမပုဂ္ဂိုလ်မှ တစ်ပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ (သာဝကာ-သာဝကအစစ်တို့သည်၊) န (ဟောန္တိ)-ကုန်၊ ဩက္ကန္တနိယာမာ-တို့သည်၊ ဧဝံပုပ္ပါ-ဤသို့ အရှင်အာနန္ဒာကဲ့သို့ သဘောရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ကုတိ-ဤအနက် အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒဿေတုံ-ငှာ၊ (သကဝါဒိနာ၊) ဝုတ္တံ-အပ်ပြီ။

သာဝကော ဇာတိ ဝိတိဝတ္ထောတိ-ကား၊ ယာယ ဇာတိယာ-အကြင်ဇာတိဖြင့်၊ သာဝကော-သောတာပန်အစရှိသော သာဝကသည်၊ (ဟောတိ၊) တံ-ထိုသာဝကဖြစ်ရာဇာတိကို၊ ဝိတိဝတ္ထော-လွန်သည်၊ (ဟုတွာ၊) အညသ္မိ-အခြားသော၊ ဘဝေ-ဘဝ၌၊ အသာဝကော-သာဝက မဟုတ်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်သလော၊ ကုတိ-သို့၊ ပုစ္ဆတိ-မေး၏၊ ကုတရော-သကဝါဒိမှတစ်ပါးသော ပရဝါဒိသည်၊ သောတာပန္နာဒိနံ-သောတာပန်အစရှိသည်တို့၏၊ သောတာပန္နာဒိသာဝကဘာဝတော-သောတာပန်အစရှိသော သာဝက၏ နောက်ဘဝ၌လည်း ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ပဋိက္ခိပတိ၊ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ၊ ကုတိ-အပြီးတည်း။

နိယာမောက္ကန္တိကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

xxxxx

၉။ အပရာပိ သမန္နာဂတကထာအပွင့်

၄၀၆။ ကုဒါနိ-၌၊ အပရာပိ-သမန္နာဂတကထာမှ တစ်ပါးလည်းဖြစ်သော၊ (ပုဒ်ရေ ၃၉၃-၌ ပြအပ်ပြီးသော သမန္နာဂတကထာမှ တစ်ပါးလည်းဖြစ်သော၊) သမန္နာဂတကထာနာမ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုသမန္နာဂတကထာ၌၊ ဧတရဟိ အန္တကာနံ လဒ္ဓိ (ဟောတိ) သေယျထာပိ၊ (ဧဝံ) ယေသံ-အကြင်ပရဝါဒိတို့၏၊ စတုတ္ထမဂ္ဂဌော-လေးခုမြောက်ဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ်၌ တည်သော၊ ပုဂ္ဂလော-သည်၊ ပတ္တိမ္မေဝသေန-ရောက်အပ် ရအပ်ပြီးသော တရား၏အစွမ်းဖြင့်၊ တိဟိ-ကုန်သော၊ ဖလေဟိ-ဖိုလ်တို့နှင့်၊ သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံ၏၊ ကုတိ-သို့၊ လဒ္ဓိ (ဟောတိ) တေသန္ဓာယ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ ပဋိညာ ကုတရဿ၊ ဧတ္ထ-ဤအပရာပိ သမန္နာဂတကထာ၌၊ သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းကို၊ ဟေဌာ-၌၊ စတူဟိ ဖလေဟိ သမန္နာဂတကထာယံ-စတူဟိ ဖလေဟိ သမန္နာဂတကထာ၌၊ ဝုတ္တနယေနေ-ဖြင့်သာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ ကုတိ-အပြီးတည်း။

အပရာပိ သမန္နာဂတကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

xxxxx

၁၀။ သဗ္ဗသံယောဇနပုပ္ဖဟာနကထာအပွင့်

၄၁၃။ ဣဒါနိ သံယောဇနပုပ္ဖဟာနကထာနာမ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုသံယောဇနပုပ္ဖဟာနကထာ၌၊ ဧတရဟိ အန္တကာနံ လဒ္ဓိံ (ဟောတိ) သေယျထာပိ၊ (ဧဝံ) ယေသံ-အကြင်ပရဝါဒီတို့၏၊ (လဒ္ဓိံ၌ စပ်၊) နိပ္ပရိယာယေနေဝ-ပရိယာယ်မဟုတ် မုချအားဖြင့်ပင်၊ အရဟတ္တံ-အရဟတ္တဖိုလ်သည်၊ သဗ္ဗသံယောဇနပုပ္ဖဟာနံ-အလုံးစုံသော သံယောဇနတို့ကို ပယ်ကြောင်းတရားတည်း၊ ဣတိ လဒ္ဓိံ (ဟောတိ) [ပရိယာယ်အားဖြင့် “သဗ္ဗသံယောဇနပုပ္ဖဟာန” ဖြစ်ပုံကို ဋီကာ၌ “အဝသိဌဿ အဘာဝါ”ဟု အကြောင်းပြထားသည်။] တေ သန္ဓာယ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ ပဋိညာဏတရဿ ပုန၊ သဗ္ဗေ သံယောဇနာတိ-ဟူ၍၊ ပုဋ္ဌော-အပ်သည်၊ (သမာဓော) ဟေဌာ-၌၊ ဝုတ္တမဂ္ဂတ္တယေန-ဟောတော်မူအပ်သော မဂ်သုံးပါးအပေါင်းသည်၊ ပဟိနေ-ပယ်အပ်ပြီးသော သံယောဇနတို့ကို၊ သန္ဓာယ၊ (ပရဝါဒီ) ပဋိက္ခိပတိ၊ [ဝုတ္တနေရာ၌ “ဝုတ္တမဂ္ဂတ္တယေန (ကျင့်သုံးအပ်ပြီးသော မဂ်သုံးပါးအပေါင်းသည်” ဟု ရှိလျှင် ကောင်းမည်ထင်သည်၊ “ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ၌ ဝုသိတအသုံးမျိုး”ဟု ကြသည်။] ဒုတိယံ-နှစ်ကြိမ်မြောက်၊ ပုဋ္ဌော (သမာဓော) တေန မဂ္ဂေန-ထိုအရဟတ္တမဂ်သည်၊ အပ္ပဟိနဿ-မပယ်အပ်သေးသော သံယောဇန၏၊ အဘာဝါ-မရှိခြင်းကြောင့်၊ (ပရဝါဒီ) ပဋိဇာနာတိ၊ [“အရဟတ္တမဂ္ဂေန သဗ္ဗေ သံယောဇနာ ပဟိယန္တိ-လော”ဟု ဒုတိယအကြိမ် မေးရာ၌ “အာမန္တာ”ဟု ဝန်ခံသည်။] သက္ကာယဒိဋ္ဌိအာဒိသုပိ-အစရှိသော ပြဿနာတို့၌လည်း၊ ပဌမမဂ္ဂေန-သောတာပတ္တိမဂ်သည်၊ ပဟိနဘာဝံ-ပယ်အပ်ပြီး၏အဖြစ်ကို၊ သန္ဓာယ၊ (ပရဝါဒီ) ပဋိက္ခိပတိ၊ စတုတ္ထမဂ္ဂေန-လေးခုမြောက်ဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ်ဖြင့်၊ အနဝသေသပုပ္ဖဟာနံ-အကြွင်း မရှိအောင် ပယ်ခြင်းကို၊ သန္ဓာယ၊ (ပရဝါဒီ) ပဋိဇာနာတိ၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ပြဿနာတို့၌၊ ဧသေဝနယော-ပင်တည်း။

သဗ္ဗသံယောဇနပုပ္ဖဟာနကထာဝတ္ထုနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

စတုတ္ထဝဂ် ပြီးပြီ။

xxxxx

၅။ ပဉ္စမဝဂ်

၁။ ဝိမုတ္တိကထာအဖွင့်

၄၁၈။ ဣဒါနိ ဝိမုတ္တိကထာနာမ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုဝိမုတ္တိကထာ၌၊ ဝိပဿနာ-ဝိပဿနာဉာဏ်လည်းကောင်း၊ မဂ္ဂေါ-မဂ်လည်းကောင်း၊ ဖလံ-ဖိုလ်လည်းကောင်း၊ ပစ္စဝေက္ခဏံ-ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်လည်းကောင်း၊ [အခြားနေရာ၌ “ပစ္စဝေက္ခဏာ” ဟု ဣတ္ထိလိင်ရှိ၏။] ဣတိ-သို့၊ စတုန္တံ-ကုန်သော၊ ဉာဏာနံ-ဉာဏ်တို့၏၊ ဝိမုတ္တိဉာဏန္တိ-ဝိမုတ္တိဉာဏ်ဟူသော၊ နာမံ-အမည်သည်၊ (ဟောတိ)၊ တေသု-ထိုလေးပါးသော ဉာဏ်တို့တွင်၊ ဝိပဿနာဉာဏ်-သည်၊ နိစ္စနိမိတ္တာဒိဟိ-နိစ္စနိမိတ်အစရှိသော အာရုံတို့မှ၊ ဝိမုတ္တတ္တာ-လွတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ တဒဂ်ဝိမုတ္တိဘာဝေန-တဒဂ်ဝိမုတ္တိ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝိမုတ္တတ္တာ-ကိလေသာတို့မှ လွတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိမုတ္တိဉာဏ်-ဝိမုတ္တိဉာဏ်မည်သည်၊ ဝါ-လွတ်သော ဉာဏ်မည်သည်၊ (ဟောတိ)၊ မဂ္ဂေါ-သည်၊ သမုစ္ဆေဒဝိမုတ္တိ-မည်သည်၊ ဝါ-ဆိုင်ရာ ကိလေသာတို့ကို အကြွင်းမဲ့ဖြတ်သောအားဖြင့် လွတ်သော ဉာဏ်မည်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဖလံ-သည်၊ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိဝိမုတ္တိ-မည်သည်၊ ဝါ-ဆိုင်ရာကိလေသာတို့ကို တစ်ဖန် ငြိမ်းစေခြင်းအားဖြင့် လွတ်သည်မည်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် ပန-ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်သည်ကား၊ ဝိမုတ္တိ-မဂ္ဂဝိမုတ္တိ ဖလဝိမုတ္တိကို၊ ဇာနာတိ-သိတတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝိမုတ္တိဉာဏ်-မည်သည်၊ ဝါ-လွတ်သော ဉာဏ်မည်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဧဝံ-သို့၊ စတုပ္ပိဓေ-လေးပါးအပြားရှိသော၊ ဝိမုတ္တိဉာဏေ-ဝိမုတ္တိဉာဏ်တွင်၊ နိပ္ပရိယာယေန-အားဖြင့်၊ ဖလဉာဏမေဝ-ဖိုလ်၌ ဖြစ်သော ဉာဏ်သည်သာ၊ ဝိမုတ္တိ-ဝိမုတ္တိမည်သည်၊ (ဟောတိ။)

သေသာနိ-ဖလဉာဏ်မှ ကြွင်းသော ဝိပဿနာဉာဏ်၊ မဂ်ဉာဏ်၊ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်တို့ကို၊ ဝိမုတ္တာနီတိ ဝါ-ဝိမုတ္တတို့ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အဝိမုတ္တာနီတိ ဝါ-ဝိမုတ္တ မဟုတ်ကုန်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ န ဝတ္ထဗ္ဗာနိ-ကုန်၊ တသွာ-ကြောင့်၊ ဣဒံ နာမ ဝိမုတ္တိဉာဏ်-ဤမည်သော ဝိမုတ္တိဉာဏ်သည်၊ ဝိမုတ္တံ-ဝိမုတ္တတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ အဝတ္တာ-မဆိုမူ၍၊ အဝိသေသေနေဝ-အထူးမမ သာမညအားဖြင့်သာ၊ ဝိမုတ္တိဉာဏ် ဝိမုတ္တန္တိ-ဟူ၍၊ အန္ဓကာနံ လဒ္ဓိံ (ဟောတိ) သေယျထာပိ၊ (ဧဝံ) ယေသံ-အကြင်ပရဝါဒီတို့၏၊ လဒ္ဓိံ (ဟောတိ)၊ တေ သန္ဓာယ ပုစ္ဆာ သကဝါဒီဿ၊ ပဋိညာပရဝါဒီဿ၊ ပုန၊ ယံကိဉ္စိတိ-ဟူ၍၊ ပုဋ္ဌော (သမာဓော) ပစ္စဝေက္ခဏာဒီနိ-ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် အစရှိသည်တို့ကို၊ သန္ဓာယ၊ ပဋိက္ခိပတိ၊ ပဋိပန္နဿာတိ-ဟူ၍၊

(သောတာပတ္တိဖလသစ္စာကိရိယာယ ပဋိပန္နဿ ပုဂ္ဂလဿ ဝိမုတ္တိဉာဏံ ဝိမုတ္တိ-ဟူ၍) ပုဋ္ဌော (သမာဓော) မဂ္ဂဉာဏဿ-၏။ (သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းအကျိုးငှာ ကျင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ မဂ်ဉာဏ်၏) အနာသဝတံ-အာသဝမရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ (အာသဝေါတို့မှ ဝိမုတ္တဖြစ်နေသည်၏ အဖြစ်ကို) သန္ဓာယ ပဋိဇာနာတိ၊ ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ တံ-ထိုသောတာ ပတ္တိမဂ္ဂဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်၏ဉာဏ်သည်၊ သောတာပန္နဿ-သောတာပန်ဖြစ်သော၊ ဖလေ-သောတာပတ္တိဖိုလ်၌၊ ဌိတဿ-တည်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဉာဏံ-ဉာဏ်သည်၊ န ဟောတိ-မဟုတ်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဝိမုတ္တိနာမ-ဝိမုတ္တအစစ်မည်သည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ စောဒနတ္ထံ-စောဒနာခြင်းအကျိုးငှာ၊ ပုန၊ သကဝါဒီ-သည်၊ သောတာပန္နဿာတိအာဒိ-ကို၊ အာဟ-ပြီ၊ [“န ဟောတီတိ”ဟု ပါဠိရှိသောကြောင့် ထိုအတိုင်း ပေးလိုက်သည်၊ (တစ်နည်း) န မပါလျှင် တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဝိမုတ္တိနာမ-မည်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်သလော၊ ဣတိ-သို့၊ စောဒနတ္ထံ သကဝါဒီ သောတာပန္နဿာတိအာဒိ-ကို၊ အာဟ-ပြီ၊ ဤသို့လည်း ပေးပါ။] ဣမိနာ ဥပါယေန-ဖြင့်၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ပြဿနာတို့၌၊ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဝိမုတ္တိကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

xxxxx

၂။ အသေခဉာဏကထာအပွင့်

၄၂။ ဣဒါနိ-၌၊ အသေခကထာနာမ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုအသေခကထာ၌၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ အာနန္ဒတ္ထေရာဒယော-အာနန္ဒထေရ်အစရှိကုန်သော၊ သေခါ-သေခပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ (အသေခ ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်)၊ ဥဠာရော-မွန်မြတ်တော်မူပါပေ၏၊ ဣတိ အာဒိနာ-ဤသို့အစရှိသော၊ နယေန-နည်းဖြင့်၊ အသေခေ-အသေခပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ ဇာနန္တိ-သိနိုင်ကြကုန်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သေခဿ-သေခပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌၊ အသေခဉာဏံ-အသေခဉာဏ်သည်၊ အတ္ထိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဥတ္တရပထကာနံ လဒ္ဓိံ (ဟောတိ) သေယျထာပိ၊ (ဧဝံ) ယေသံ-အကြင်ပရဝါဒီတို့၏၊ လဒ္ဓိံ (ဟောတိ) တေ သန္ဓာယ ပုစ္ဆာသကဝါဒီဿ၊ ပဋိညာ ဣတရဿ၊ ဇာနာတိ ပဿတီတိ ဣဒံ-ဟူသော ဤစကားကို၊ အတ္တနာ-သည်၊ အဓိဂတဿ-သိအပ် ရအပ်ပြီးသော တရားကို၊ ဇာနနဝသေန-သိခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ (သကဝါဒိနာ) ဝုတ္တံ-

အပ်ပြီ။ ဂေါတြဘုရားတို့အား-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ ဟေဌိမာယ-အောက်၌ ဖြစ်သော၊ ဘူမိယံ-ဘုံ၌၊ ဝါ-ဖြစ်ရာအခိုက်အတန့်၌၊ ဌိတဿ-တည်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဥပရူပရိဉာဏဿ-အထက်အထက်၌ ဖြစ်သော ဉာဏ်၏၊ အဘာဝဒဿနတ္ထံ-မဖြစ်ခြင်းကို ပြခြင်း အကျိုးငှာ၊ (သကဝါဒိနာ) ဝုတ္တံ။

နန အာယသ္မာ အာနန္ဒော၊ ပေ၊ ဇာနာတိတိ-ဟူသော စကားရပ်ဖြင့်၊ ပရဝါဒိ-သည်၊ အသေခေ-အသေခဖြစ်တော်မူသော၊ ဘဂဝတိ-မြတ်စွာဘုရား၌၊ ပဝတ္ထုတ္တာ-အာရုံပြု၍ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တံထိုဉာဏ်သည်၊ (သေခပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌ ဖြစ်သော အသေခပုဂ္ဂိုလ်ကို သိသော ထိုဉာဏ်သည်။) အသေခဉာဏ်-အသေခဉာဏ်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဣစ္ဆတိ-အလိုရှိ၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် အလိုရှိပါသော်လည်း၊ ဧတံ-အသေခပုဂ္ဂိုလ်ကို အာရုံပြု၍ဖြစ်သော ဤဉာဏ်သည်၊ အသေခ-အသေခဉာဏ်သည်၊ န-မဟုတ်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧဝံ-သို့၊ ပတိဋ္ဌာပိတာ-တည်စေအပ်သည်၊ (သမာနာ)ပိ-သော်လည်း၊ လဒ္ဓိ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ အပတိဋ္ဌာပိတာ-တည်စေအပ်သည် မမည်သည်သာ၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

အသေခဉာဏကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

xxxxx

၃။ ဝိပရိတကထာအပွင့်

၄၂၄။ ဣဒါနိ ဝိပရိတကထာနာမ ဟောတိ၊ တတ္ထ - ထိုဝိပရိတကထာ၌၊ ဧတရဟိ အန္တကာနံ လဒ္ဓိ (ဟောတိ) သေယျထာပိ၊ (ဧဝံ) ယေသံ-အကြင်ပရဝါဒီတို့၏၊ ယွာယံ (ယော+အယံ) ပုဂ္ဂလော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပထဝီကသိဏေ-ပထဝီကသိုဏ်း၌၊ ပထဝီသညိ-ပထဝီဟု အမှတ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ) သမာပဇ္ဇတိ-သမာပတ်သို့ ကောင်းစွာ ရောက်၏၊ ဝါ-သမာပတ်ဝင်စား၏၊ တဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ တံ ဉာဏ်-ထိုပထဝီကသိုဏ်း၌ ဖြစ်သော ဉာဏ်သည်၊ ဝိပရိတဉာဏ်-ဖောက်ပြန်သော ဉာဏ်တည်း၊ [ပထဝီအစစ် မဟုတ်ပဲ ပထဝီဟု သိနေသောကြောင့် ဖောက်ပြန်သော ဉာဏ်ဖြစ်သည်-ဟူလို။] ဣတိ လဒ္ဓိ (ဟောတိ) တေ သန္ဓာယ ပုစ္ဆာသကဝါဒိဿ၊ ပဋိညာ ဣတရဿ၊ ဟိ-မှန်၏၊ (တစ်နည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ပထဝီ-ပထဝီအစစ်ကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ ဥပ္ပန္နနိမိတ္တံ-ဖြစ်သော ကသိုဏ်းနိမိတ်သည်၊ ပထဝီယေဝ-လက္ခဏာပထဝီသည်ပင်၊ ဝါ-သသမ္ဘာရပထဝီသည်ပင်၊ န-မဟုတ်၊ တတြစ-ထိုပထဝီအစစ် မဟုတ်သော ကသိုဏ်းနိမိတ်၌လည်း၊ အယံ-ဤသမာပတ် ဝင်စားသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပထဝီသညိ-

ပထဝီဟု အမှတ်ရှိသည်။ (ဟောတိ) တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဝိပရိတဉာဏ်-တည်း၊ ဣတိ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသည်ကား၊ ဧတဿ-ဤပရဝါဒီ၏၊ အဓိပ္ပာယ်ော-တည်း။

တတော-ထိုမှနောက်၌၊ သကဝါဒီ-သည်၊ (စောဒေတုံ အာဟဉ္စိ စပ်) လက္ခဏာ ပထဝီပိ-ထဒ္ဒလက္ခဏာရှိသော ပထဝီသည်လည်းကောင်း၊ သဿန္တာရပထဝီပိ-အဆောက်အဦနှင့်တကွဖြစ်သော ပထဝီသည်လည်းကောင်း၊ နိမိတ္တပထဝီပိ-ကသိုဏ်းနိမိတ်ဖြစ်သော ပထဝီသည်လည်းကောင်း၊ ပထဝီဒေဝတာပိ-မြေစောင့် နတ်သည်လည်းကောင်း၊ [ရှေးနိဿယ၌ ဤပုဒ် မပါ၊ “တာ သဗ္ဗာပိ”ဟု ပါ၍ရှိ သည်။] သဗ္ဗာ-အလုံးစုံသည်၊ ပထဝီယေဝ-ပထဝီပင်တည်း၊ တာသု-ထိုပထဝီတို့၌၊ ပထဝီတိ-ပထဝီဟူ၍၊ ဉာဏ်-သိသော ဉာဏ်သည်၊ ဝိပရိတံ-ဖောက်ပြန်သော ဉာဏ်သည်၊ န ဟောတိ-မဟုတ်၊ ပန-အဟုတ်ကား၊ အနိစ္စေ-အနိစ္စဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါး၌၊ နိစ္စံ-နိစ္စတည်း၊ ဣတိအာဒိ ဝိပရိယာသော-ဤသို့အစရှိသော ဖောက် ပြန်သော ဉာဏ်သည်၊ ဝိပရိတဉာဏ်နာမ-ဖောက်ပြန်သော ဉာဏ်မည်၏၊ ကိ-နည်း၊ တေ-အသင်ပရဝါဒီ၏၊ (မတိယာ)-အားဖြင့်၊ ဣဒံ-ပထဝီကသိုဏ်းကို ပထဝီဟု သိသော ဤဉာဏ်သည်၊ ဧတေသု-ဤအနိစ္စ၌ နိစ္စဟု ဖြစ်သော ဉာဏ် အစရှိသည်တို့တွင်၊ အညတရံ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးလော၊ ဣတိ-သို့၊ စော ဒေတုံ-ငှာ၊ အနိစ္စေ နိစ္စန္တိအာဒိ-ကို၊ အာဟ-ပြီ။

ဣတရော-သကဝါဒီမှ တစ်ပါးသော ပရဝါဒီသည်၊ ဝိပလ္လာသလက္ခဏာဘာဝံ- ဝိပလ္လာသလက္ခဏာ၏ မရှိခြင်းကို၊ သန္ဓာယ ပဋိက္ခိပတိ၊ ပထဝီနိမိတ္တံ-ပထဝီ ကသိုဏ်းနိမိတ်ကို၊ သန္ဓာယ ပဋိဇာနာတိ၊ ကုသလန္တိ-ဟူသော ပုဒ်ကို၊ သေက္ခ ပုထုဇ္ဇနာနံ-သေက္ခပုထုဇဉ်တို့၏၊ ဉာဏ်-ကို၊ သန္ဓာယ (သကဝါဒီနာ) ဝုတ္တံ၊ အတ္ထိ အရဟတောတိ ပဉ္စေသုပိ-အစရှိသော ပြဿနာတို့၌လည်း၊ ဝိပလ္လာသလက္ခဏာ ဘာဝေန-ဝိပလ္လာသလက္ခဏာ၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ (ပရဝါဒီ) ပဋိက္ခိပတိ၊ ပထဝီ နိမိတ္တံ-ကို၊ သန္ဓာယ ပဋိဇာနာတိ၊ သဗ္ဗေဝ ပထဝီတိ-ဟူသောပါ၍ဖြင့်၊ သဗ္ဗံ-သော၊ တံ ပထဝီကသိဏ်-သည်၊ လက္ခဏပထဝီယေဝ-ထဒ္ဒလက္ခဏာရှိသော ပထဝီ သည်ပင်၊ ဟောတိ-လော၊ ဣတိ ပုစ္ဆတိ၊ သကဝါဒီ-သည်၊ တထာ-ထိုလက္ခဏာ ပထဝီအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အဘာဝတော-မဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ပဋိက္ခိပတိ။

ဝိပရိယာသော။ ။ဝိ+ပရိ+အသဓာတ်၊ ဣပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသောကြောင့် “ဝိပရိယာ သော”ဟု ပါဠိမှန် ရှိပါစေ၊ မှန်၏။- ပရိမှ ဣကို ယပြု၊ ရ်ကို လပြု၊ လျကို လပြု၊ ဒွေဘော်လာ၍ ပြီးသော ဝိပလ္လာသပုဒ်၏ ပုဒ်ရင်းမှာ “ဝိ+ပရိ+အာသ” ဖြစ်သကဲ့သို့ ဝိပရိယာသပုဒ်သည် လည်း ဝိပလ္လာသပုဒ်မျိုးပင်တည်း။

နန ပထဝီ အတ္ထိ၊ ပေ၊ သမာပဇ္ဇတီတိ-ဟူသော၊ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ တဿာ-
ထိုပုစ္ဆာ၏၊ အတ္ထော-ကို၊ (ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော) နိမိတ္တပထဝီ-သည်၊ အတ္ထိ နန-
ရှိသည် မဟုတ်လော၊ ကောစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ (ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်
သည်) တံ ပထဝီ-ထိုနိမိတ္တပထဝီသို့၊ ပထဝီတောယေဝ-ပထဝီအားဖြင့်သာ၊ သမာ
ပဇ္ဇတိ-ကောင်းစွာ ရောက်၏၊ ဝါ-ဝင်စား၏၊ အာပတော ဝါ-အာပ၏ အဖြစ်ဖြင့်
လည်းကောင်း၊ တေဇတော ဝါ-တေဇ၏ အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ န (သမာ
ပဇ္ဇတိ) (သော) စ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊ အတ္ထိ နန-လော၊ ဣတိ-သို့၊ (တဿာ-
ထိုပုစ္ဆာ၏၊ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။)

ပထဝီ အတ္ထိတိအာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ (ဝုတ္တံ၌ စပ်) ယံ-အကြင်
ပထဝီကသိုဏ်းနိမိတ်သည်၊ ယထာ-အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အတ္ထိ၊ တံ-
ထိုပထဝီကသိုဏ်းနိမိတ်သို့၊ တထာ-ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ သမာပဇ္ဇန္တဿ-
ကောင်းစွာ ရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဉာဏံ-သည်၊ ဝိပရိတံ-ဖောက်ပြန်သော ဉာဏံ
သည်၊ ယဒိ ဟောတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ နိဗ္ဗာနံ-သည်၊ အတ္ထိ၊ တမ္ပိ-ထိုနိဗ္ဗာန်သို့လည်း၊
သမာပဇ္ဇန္တဿ-အာရုံပြုသောအားဖြင့် ကောင်းစွာ ရောက်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်၏၊
သဗ္ဗဝိပရိယာသသမုတ္တိတနံ-အလုံးစုံသော နိစ္စဝိပလ္လာသစသည်ကို ပယ်ဖြောက်
ကြောင်းဖြစ်သော၊ မဂ္ဂဉာဏမ္ပိ-မဂ်ဉာဏ်သော်မှလည်း၊ တေ-အသင်ပရဝါဒီ၏၊
(မတိယာ-ဖြင့်) ဝိပရိတံ - သည်၊ ဟောတု - ဖြစ်ပါစေလော၊ ဣတိ - ဤအနက်
အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒဿနတ္ထံ-ငှာ၊ (သကဝါဒိနာ) ဝုတ္တံ-အပ်ပြီ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

ဝိပရိတကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

xxxxx

၄။ နိယာမကထာအပွင့်

၄၂၈-၄၃၁။ ဣဒါနိ နိယာမကထာနာမ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုနိယာမကထာ၌၊
ဧတရဟိ ဥတ္တရာပထကာနံ လဒ္ဓိံ (ဟောတိ) သေယျထာပိ၊ (ဧဝံ) ယေသံ-အကြင်
ပရဝါဒီတို့၏၊ ယော ပုဂ္ဂလော-သည်၊ သမ္မတ္တနိယာမံ-မဖောက်မပြန် မှန်သော
သဘောရှိသည်ဖြစ်၍ မိမိ၏ အခြားမဲ့၌ အကျိုးပေးသောအားဖြင့် မြဲသော မဂ်သို့၊
ဩတ္တမိဿတိ-သက်ရောက်လတ်၊ တံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဧသ (ဧသော)-ဤပုဂ္ဂိုလ်
သည်၊ ဓမ္မံ-သစ္စာလေးပါးတရားကို၊ အဘိသမေတုံ-ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းငှာ၊ ဘဗ္ဗော-
ထိုက်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဇာနာတိ-သိတော်မူ၏၊ (ကြံ
တင်၍ သိတော်မူ၏) တသ္မာ-ကြောင့်၊ အနိယတဿ-နိယတ မဟုတ်သော၊
ပုထုဇ္ဇနဿေဝ-ပုထုဇဉ်၏ဖြစ်၍ပင်၊ သတော-ဖြစ်သော၊ ပုဂ္ဂလဿ-ပုဂ္ဂိုလ်၏

သန္တာန်၌၊ နိယာမဂမနာယ-နိယာမဖြစ်သော မဂ်သို့ ရောက်ခြင်းငှာ၊ ဉာဏ်-သည်၊ အတ္ထိ-ရှိနေ၏။ ဣတိ လဒ္ဓိ (ဟောတိ၊) တေ သန္ဓာယ၊ အနိယတဿာတိ-အစရှိသော၊ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ တတ္ထ-ထိုပုစ္ဆာ၌၊ နိယာမဂမနာယာတိ (ဧတ္ထ)-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ မဂ္ဂေါ-မဂ်ကို၊ နိယာမောတိ-နိယာမောဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-အပ်၏၊ မဂ္ဂဂမနာယ-မဂ်သို့ ရောက်ခြင်းငှာ၊ မဂ္ဂေါက္ကမနာယ-မဂ်သို့ သက်ရောက်ခြင်းငှာ၊ (ဉာဏ်အတ္ထိ၌ စပ်)၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ပန-ဆက်၊ အဿ-ထိုပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ယံ ဉာဏ်-ကို၊ ဒိသ္မာ-မြင်တော်မူ၍၊ ဝါ-ကြောင့်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အယံ-ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဘဗ္ဗော-သစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းငှာ ထိုက်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဇာနာတိ-၏၊ တံ-ထိုဉာဏ်ကို၊ သန္ဓာယ ပဋိညာ ပရဝါဒိဿ။

အထ-ထိုမှနောက်၌၊ အဿ-ထိုပရဝါဒီ၏၊ [ဝါဒိတံ၌ တာပစ္စည်း၏ သမ္ပန်] သကဝါဒိ-သည်၊ အယုတ္တဝါဒိတံ-မသင့်သော ဝါဒရှိသူ၏အဖြစ်ကို၊ ဒီပေတုံ-ပြခြင်းငှာ၊ နိယတဿာတိ-အစရှိသော၊ ဝိပရိတာနုယောဂံ-ပြောင်းပြန်ဖြစ်သော မေးစိစစ်ကြောင်းစကားကို၊ အာဟ-ပြီ။ [“နိယတဿ အနိယာမဂမနာယ အတ္ထိ ဉာဏ်”ကို ဆိုလိုသည်။]

တတ္ထ-ထိုဝိပရိတာနုယောဂဖြစ်သော ပြဿနာတို့တွင်၊ ပဌမပဉ္စေ-၌၊ [ထိုဒုတိယ ပြဿနာကိုပင် ဝိပရိတာနုယောဂတွင် ပဌမဖြစ်သောကြောင့် ပဌမပြဿနာဟု ဆိုသည်။] မဂ္ဂေန-မဂ်ဖြင့်၊ နိယတဿ-မြဲသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အနိယာမဂမနာယ-အနိယာမသို့ ရောက်ခြင်းငှာ၊ ဉာဏ်နာမ-ဉာဏ်မည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ပရဝါဒီ၊) ပဋိက္ခိပတိ။

ဒုတိယေ-ဒုတိယပြဿနာ၌၊ [နိယတဿ အနိယာမဂမနာယ နတ္ထိ ဉာဏ်ကို ဆိုသည်။] နတ္ထိဘာဝေန-မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဋိဇာနာတိ။

တတိယေ-တတိယပြဿနာ၌၊ [အနိယတဿ နိယာမဂမနာယ နတ္ထိ ဉာဏ်ကို ဆိုသည်။] အနိယတဿ-နိယတ မဟုတ်သော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်၏ (ဉာဏ်သည်)၊ နတ္ထိ-မရှိသလော၊ ဣတိ-သို့၊ ပုဋ္ဌတ္တာ-မေးအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ လဒ္ဓိဝိရောဓေန-မိမိအယူနှင့် ဆန့်ကျင်ခြင်းကြောင့်၊ ပဋိက္ခိပတိ။ [“ပရဝါဒီက အနိယတပုဂ္ဂိုလ်မှာ နိယတသို့ ရောက်ကြောင်း ဉာဏ်ရှိ၏”ဟု ယူထားရကား မိမိအယူနှင့် ဆန့်ကျင်သောကြောင့် ပယ်သည်။]

ပုန-တစ်ဖန်၊ ပဌမပဉ္စမေဝ-ပဌမပြဿနာကိုပင်၊ စတုတ္ထံ-စတုတ္ထပြဿနာကို၊ ကတွာ-၍၊ နိယတဿ-မြဲသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်၏၊ နိယာမဂမနာဒိဝသေန-နိယာမဖြစ်သော မဂ်သို့ ရောက်ခြင်းအစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ တယော-ကုန်သော၊

ပဉ္စာ-တို့ကို၊ (သကဝါဒိနာ) ကတာ-အပ်ကုန်ပြီ၊ တေသု-ထိုပြဿနာတို့တွင်၊ ပဌမေ-ပဌမပြဿနာ၌၊ ယသွာ-ကြောင့်၊ အာဒိမဂ္ဂေန-အစဖြစ်သော သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့်၊ နိယတဿ-မြဲသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်၏၊ တဒတ္ထာယ-ထိုသောတာပတ္တိမဂ်အကျိုးငှာ၊ ဉာဏံ-သည်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့၊ တသွာ-ကြောင့်၊ (ပရဝါဒိ) ပဋိက္ခိပတိ၊ ဒုတိယေ-ဒုတိယပြဿနာ၌၊ နတ္ထိဘာဝေနေဝ-နိယာမသို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော ဉာဏ်၏ မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ ပဋိဇာနာတိ၊ တတိယေ-တတိယပြဿနာ၌၊ လဒ္ဓိဝိရောဓေနေဝ-မိမိအယူနှင့် ဆန့်ကျင်ခြင်းကြောင့်ပင်၊ ပဋိက္ခိပတိ၊ ပုန၊ ပဇမပဉ္စ-ကို၊ အဌမံ-အဌမပြဿနာကို၊ ကတွာ-၍၊ အနိယတဿ-နိယတ မဟုတ်သော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အနိယာမဂမနာဒိဝေသေန-အနိယာမသို့ ရောက်ခြင်းအစရှိသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ တယော-ကုန်သော၊ ပဉ္စာ-တို့ကို၊ ကတာ-ပြုအပ်ကုန်ပြီ၊ တေသု-ထိုပြဿနာတို့၏၊ အတ္ထော-ကို၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

ပုန၊ ပဌမပဉ္စမေဝ-ကိုပင်၊ ဒွါဒသမံ-ဒွါဒသမပြဿနာကို၊ ကတွာ-၍၊ တံ မူလကာ-ထိုဒွါဒသမပြဿနာလျှင် အရင်းခံရှိကုန်သော၊ အတ္ထိ နိယာမောတိအာဒယော-အစရှိကုန်သော၊ ပဉ္စာ-တို့ကို၊ ကတာ-ကုန်ပြီ၊ တတ္ထ-ထိုပြဿနာတို့၌၊ ယသွာ-ကြောင့်၊ နိယာမဂမနာယ-ငှာ၊ ဉာဏံနာမ-မည်သည်၊ မဂ္ဂဉာဏမေဝ-မဂ်ဉာဏ်မည်သည်သာ၊ ဟောတိ၊ တသွာ-ကြောင့်၊ တံ-ထိုမဂ်ဉာဏ်ကို၊ အတ္ထိ နိယာမောတိ-ဟူ၍၊ (သကဝါဒိနာ) ဝုတ္တံ-အပ်ပြီ၊ ဣတရော ပန-သကဝါဒိမှတစ်ပါးသော ပရဝါဒိသည်ကား၊ နိယာမောတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တေ-ဆိုအပ်သော်၊ (ဆိုအပ်ရာ၌) ပဋိက္ခိပတိ-ပယ်၏၊ ဉာဏန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တေ-အပ်သော်၊ (ဆိုအပ်ရာ၌) ပဋိဇာနာတိ၊ သတိပဋ္ဌာနာဒိသုပိ-အစရှိသော ပြဿနာတို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော-ပင်တည်း၊ ပစ္စနိကံ-ပစ္စနိကပြဿနာသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ-သည်သာ။ [အနိယတဿ နိယာမဂမနာယ နတ္ထိ နိယာမော အစရှိသော ပြဿနာကို “ပစ္စနိကပြဿနာ”ဟု ဆိုသည်။]

ဂေါတြဘုရောတိအာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ (ဝုတ္တံ၌ စပ်)၊ ယေန-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ယံ-အကြင်ဉာဏ်သို့၊ အပုတ္တံ-မရောက်အပ်သေး၊ တဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌၊ တံ-ထိုဉာဏ်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ (ဣမဿ အတ္ထဿ)-ကို၊ ဒဿနတ္ထံ-ငှာ၊ (သကဝါဒိနာ) ဝုတ္တံ-အပ်ပြီ၊ ဘဂဝါ ဇာနာတိတိ-ကား၊ အတ္တနော-၏၊ ဉာဏဗလေန-ဉာဏ်တော်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဇာနာတိ-တင်ကြို၍ သိတော်မူ၏၊ တဿ-ထိုနိယတပုဂ္ဂိုလ်၏၊ နိယာမဂမနဉာဏသဗ္ဗာဝတော-နိယာမသို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော ဉာဏ်၏ ထင်ရှားရှိခြင်းကြောင့်၊ န (ဇာနာတိ)-သိတော်မူသည် မဟုတ်၊

“ထိုအနိယတပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ချိန်၌ နိယာမဂမနဉာဏ်၏ ထင်ရှားရှိနေပြီးဖြစ်သော ကြောင့် သိတော်မူသည် မဟုတ်”-ဟူလို။] တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဣမိနာ ကာရဏေန- ဤဆိုအပ်ပြီးသော အကြောင်းကြောင့်၊ ပတိဋ္ဌာပိတာပိ-တည်စေအပ်သည်လည်း ဖြစ်သော၊ အဿ-ထိုပရဝါဒီ၏၊ လဒ္ဓိ-သည်၊ အပွတိဋ္ဌာပိတယေဝ-တည်စေအပ် သည် မမည်သာသာ၊ (ဟောတိ) ဣတိ-အပြီးတည်း။

နိယာမကထာဝတ္ထုနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

xxxxx

၅။ ပဋိသမ္ဘိဒါကထာအပွင့်

၄၃၂-၄၃၃။ ဣဒါနိ ပဋိသမ္ဘိဒါကထာနာမ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုပဋိသမ္ဘိဒါ ကထာ၌၊ အန္တကာနံ လဒ္ဓိ (ဟောတိ) သေယျထာပိ၊ (ဧဝံ) ယေသံ-အကြင်ပရ ဝါဒီတို့၏၊ ယံကိစ္ဆိ-အမှတ်မရှိ ကြွင်းမဲ့ညသုံ အလုံးစုံသော၊ အရိယာနံ-တို့၏၊ ဉာဏံ- သည်၊ (အတ္ထိ) သဗ္ဗ-အလုံးစုံသော ဉာဏ်သည်၊ လောကုတ္တရမေဝ-လောကုတ္တရာ ချည်းသာတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ သဗ္ဗ-သော၊ ဉာဏံ-ဉာဏ်သည်၊ ပဋိသမ္ဘိဒါ-ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်တည်း၊ ဣတိ လဒ္ဓိ (ဟောတိ) တေ သန္ဓာယ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ ပဋိညာ ဣတရဿ၊ သမ္မုတိဉာဏပဉ္စေသု-တို့၌၊ ပထဝီကသိဏ သမ္မုတိယံ-ပထဝီကသိုဏ်းဟူသော သမ္မုတိပညတ်၌၊ သမာပတ္တိဉာဏံ-သမာပတ် ဝင်စားကြောင်းဉာဏ်ကို၊ သန္ဓာယ ပဋိက္ခိပတိ၊ [“သမ္မုတိဉာဏံ ပဋိသမ္ဘိဒါ”ဟု မေးရာ၌ ပရဝါဒီက သမာပတ္တိဉာဏ်ကို ရည်ရွယ်၍ ပယ်သည်။] နိရုတ္တိဉာဏံ- ပထဝီကသိဏဟူသော သဒ္ဓါကို သိတတ်သော ဉာဏ်ကို၊ သန္ဓာယ ပဋိဇာနာတိ၊ [“သမ္မုတိဉာဏံ ပဋိသမ္ဘိဒါ-လော”ဟု ထပ်၍ မေးသောအခါ ပရဝါဒီက နိရုတ္တိ ဉာဏ်ကို ရည်ရွယ်၍ ဝန်ခံသည်။] ယေကေစိ သမ္မုတိန္ဒိပဉ္စေ-အစရှိသော ပြဿနာ ၌၊ ပုထုဇ္ဇနေ-ပုထုဇဉ်တို့ကို၊ သန္ဓာယ ပဋိက္ခိပတိ၊ စေတောပရိယာယပဉ္စေသု- တို့၌၊ ပုထုဇ္ဇနဿ-၏၊ ဉာဏံ-ကို၊ သန္ဓာယ ပဋိက္ခိပတိ၊ အရိယဿ-၏၊ ဉာဏံ- ကို၊ သန္ဓာယ ပဋိဇာနာတိ၊ သဗ္ဗာ ပညာတိပဉ္စေသု-အစရှိသော ပြဿနာတို့၌၊ ကသိဏသမာပတ္တိပညံ-ကသိုဏ်းသမာပတ်ကို သိသောပညာကို၊ သန္ဓာယ ပဋိက္ခိ ပတိ၊ [စာအုပ်တို့၌ “ပဉ္စ”ဟု ရှိ၏၊ ရှေးနိဿယ၌ “ပညံ”ဟု ရှိ၏၊ ရှေးနိဿယ အရှိက မှန်သည်။] လောကုတ္တရံ-လောကုတ္တရာပညာကို၊ သန္ဓာယ ပဋိဇာနာတိ။

ပထဝီကသိဏသမာပတ္တိန္ဒိအာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ (ဝုတ္တံ၌ စပ်) ဧတ္ထကေသု-ကုန်သော၊ ဧတေသု ဌာနေသု-ဤဌာနတို့၌၊ (ပထဝီကသိဏသမာ ပတ် အစရှိသော ဌာနတို့၌) ယာ ပညာ-သည်၊ (အတ္ထိ) သဗ္ဗာ-သော၊ သာ-

ထိုပညာသည်၊ ပဋိသမ္ဘိဒါ-ပဋိသမ္ဘိဒါပညာသည်၊ (ဟောတိ) ကိ-လော၊ ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆနတ္ထံ-ငှာ၊ (သကဝါဒိနာ) ဂုတ္တံ-အပ်ပြီ၊ တေန ဟိ သဗ္ဗံ ဉာဏန္တိ-ကား၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ သဗ္ဗာ-သော၊ လောကုတ္တရပညာ-သည်၊ ပဋိသမ္ဘိဒါ-ပဋိသမ္ဘိဒါပညာတည်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သဗ္ဗန္တိဝစနံ - သဗ္ဗဟူသော စကားကို၊ သာမညဖလေန-သမဏ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ မဂ်လေးပါး၏ အကျိုးဖြစ်သော ဖိုလ်လေးပါးနှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ ပတိဋ္ဌာပေတိ-တည်စေ၏၊ (လောကုတ္တရပညာ၏ ပဋိသမ္ဘိဒါအဖြစ်ကို ပရဝါဒီ တည်စေ၏) ဣတိ-အပြီးတည်း။

ပဋိသမ္ဘိဒါကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

xxxxx

၆။ သမ္မုတိဉာဏကထာအပွင့်

၄၃၄-၄၃၅။ ဣဒါနိ သမ္မုတိဉာဏကထာနာမ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုသမ္မုတိဉာဏကထာ၌၊ သမ္မုတိသစ္စံ-သမ္မုတိသစ္စာလည်းကောင်း၊ ပရမတ္ထသစ္စံ-ပရမတ္ထသစ္စာလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွေ-ကုန်သော၊ သစ္စာနိ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ) ပန-ထိုသို့ပင် သစ္စာ ၂-ပါး ရှိပါကုန်သော်လည်း၊ ယေ-အကြင်ပရဝါဒီတို့သည်၊ ဧဝံ-ဤသို့ သစ္စာ ၂-ပါးတို့ဟူ၍၊ ဝိဘာဂံ-ဝေဖန်အပ်သော အထူးအပြားကို၊ အကတွာ-၍၊ သစ္စန္တိ-ဟူသော၊ ဝစနသာမညေန-သဒ္ဓါသာမညဖြင့်၊ သမ္မုတိဉာဏမ္ပိ-သမ္မုတိသစ္စာကို သိသောဉာဏ်သည်လည်း၊ သစ္စာရမ္ပဏမေဝ-သစ္စာဟူသော အာရုံရှိသည်သာ၊ (ဟောတိ) ဣတိ-သို့၊ အန္တကာ သေယျထာပိ-အန္တကဂိုဏ်းသားတို့ကဲ့သို့၊ ဝဒန္တိ-ပြောဆိုကြကုန်၏၊ တေ-ထိုပရဝါဒီတို့သည်၊ အယုတ္တဝါဒိနော-မသင့်သော ဝါဒရှိသူတို့သည်၊ (ဟောန္တိ) ဣတိ-ကြောင့်၊ တေသံ-ထိုပရဝါဒီတို့၏၊ ဝါဒဝိသောနေတ္ထံ-ဝါဒကို သုတ်သင်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ အယံ ကထာ-ဤသမ္မုတိဉာဏကထာကို၊ (အာယသ္မတာ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿတ္ထေရေန-သည်၊) အာရဒ္ဓါ-အပ်ပြီ။

တတ္ထ-ထိုသမ္မုတိဉာဏကထာ၌၊ န ဝတ္ထဗ္ဗန္တိ-အစရှိသော၊ ပုစ္ဆာ ပရဝါဒိဿ၊ ပရမတ္ထသစ္စံ-ကို၊ သန္ဓာယ ပဋိညာ သကဝါဒိဿ၊ သမ္မုတိသစ္စမ္ပိတိ-ကား၊ သမ္မုတိ-သမ္မုတိပညတ်သို့၊ အနုပဝိဋ္ဌေ-အစဉ်သက်ဝင်သော၊ သစ္စမိ-၌၊ (ပထဝီကသိဏဉ္စ-သည်လည်း၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ဝါ-ပါဝင်၏၊ ဤသို့ ပါဠိတော်၌ စပ်) ဝါ-တစ်နည်း၊ ပစ္စတ္တေ-ပဌမာဝိဘတ်၏အနက်၌ (ပဝတ္တံ-ဖြစ်သော) ဘုမ္မဝစနံ-သတ္တမိဝိဘတ်ရှိသော သဒ္ဓါတည်း၊ သမ္မုတိသစ္စံ-သည်၊ (ပထဝီကသိဏဉ္စ-သည်လည်း၊ ဟောတိ-၏၊ ဤသို့ ပါဠိတော်၌ စပ်) ဣတိ အတ္ထောနက်။

သမ္မုတိဉာဏ် သစ္စာရမ္မဏညေဝါတိ-အစရှိသော၊ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ ပဋိညာ
ဣတရဿ၊ တတော-ထိုမှနောက်၌၊ နံ-ထိုပရဝါဒီကို၊ (စောဒေတုံ၌ စပ်၊) တံ-
ထိုသမ္မုတိဉာဏ်သည်၊ အဝိသေသေန-အထူးမမ သာမညအားဖြင့်၊ သစ္စာရမ္မဏ
ညေဝ-သစ္စာဟူသော အာရုံရှိသည်သာလျှင်၊ ယဒိ (ဟောတိ)-အံ၊ (ဧဝံသတိ၊)
တေန ဉာဏေန-ထိုသမ္မုတိဉာဏ်ဖြင့်၊ ဒုက္ခပရိညာဒိနိ-ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်ခြား၍
သိခြင်းအစရှိသည်တို့ကို၊ ကရေယျ-ပြုနိုင်ရာ၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ စောဒေတုံ-
ငှာ၊ တေန ဉာဏေနာတိအာဒိ-ကို၊ (သကဝါဒိ၊) အာဟ-ပြီ။

သမ္မုတိဉာဏကထာဝတ္ထုနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

xxxxx

၇။ စိတ္တာရမ္မဏကထာအပွင့်

၄၃၆-၄၃၈။ ဣဒါနိ စိတ္တာရမ္မဏကထာနာမ ဟောတိ၊ တတ္ထ-စိတ္တာရမ္မဏ
ကထာ၌၊ ဧတရဟိ အန္ဓကနံ လဒ္ဓိံ (ဟောတိ) သေယျထာပိ၊ (ဧဝံ) စေတော
ပရိယာယေ ဉာဏန္တိ-ဟူသော၊ ဝစနမတ္တမေဝ-စကားမျှကိုသာ၊ (“သူတစ်ပါး၏
စိတ်ကို ပိုင်းခြား၍ သိရာ၌ စိတ်ကို သိသောဉာဏ်”ဟူသော စကားမျှကိုသာ၊)
ဂဟေတွာ-၍၊ တံ ဉာဏ်-ထိုစေတောပရိယာယဉာဏ်သည်၊ စိတ္တာရမ္မဏမေဝ-
စိတ်ဟူသော အာရုံရှိသည်သာ၊ (ဟောတိ) ဣတိ-သို့၊ ယေသံ-အကြင်ပရဝါဒီ
တို့၏၊ လဒ္ဓိံ (ဟောတိ) တေ သန္ဓာယ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ ပဋိညာ ဣတရဿ၊
အထ-ထိုမှနောက်၌၊ အဿ-ထိုပရဝါဒီကို၊ (စောဒနတ္ထံ၌ စပ်၊) ယော-အကြင်
ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သရာဂါဒိဝသေန-သရာဂအစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ စိတ္တံ-ကို၊
ဇာနာတိ-၏၊ တဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန်၌၊ ရာဂါဒယော-ရာဂအစရှိကုန်သော၊
အာရမ္မဏာပိ-အာရုံတို့သည်လည်း၊ ဟောန္တိ-ရှိကုန်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တံ-ထို
စေတောပရိယာယဉာဏ်သည်၊ စိတ္တာရမ္မဏညေဝ-စိတ်ဟူသော အာရုံရှိသည်သာ
လျှင်၊ (ဟောတိ) ဣတိ-သို့၊ န ဝတ္တဗ္ဗံ-မဆိုထိုက်၊ (ဣတိ-သို့) စောဒနတ္ထံ-ငှာ၊
(အပြစ်တင်ခြင်းငှာ) နနု အတ္ထိ ကောစိတိအာဒိ-ကို၊ (သကဝါဒီနာ၊) အာရဒ္ဓံ-
အပ်ပြီ။

ဖဿာရမ္မဏေဟိတိ-ကား၊ ဖဿသင်္ခါတေ-ဖဿဟု ဆိုအပ်သော၊ အာရမ္မ
ဏေ-၌၊ (ဉာဏ် ဝတ္တဗ္ဗံ၌ စပ်၊) ဝေဒနာရမ္မဏေတိအာဒိသုပိ-အစရှိသော ပြဿနာ
တို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော-ပင်တည်း၊ ပုန၊ ဖဿာရမ္မဏေ ဉာဏ် န ဝတ္တဗ္ဗန္တိ-
ဟူ၍၊ ပုဋ္ဌော (သမာနော) ဖဿဿ-ဖဿ၏၊ ဖုသနလက္ခဏံ-ဖုသနလက္ခဏာကို၊
မနသိကရောတော-နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဖဿောဝ-ဖဿသာလျှင်ဖြစ်သော၊

အာရမ္မဏ်-သည်၊ ဟောတိ၊ [ဧဝံဖြင့် စိတ်ကို အာရုံ မပြုဟု ကန့်သည်။] ဣတိ-
 ကြောင့်၊ ပဋိဇာနာတိ၊ ဧတံ-ဤဖဿဟူသော အာရုံရှိသော ဉာဏ်သည်၊ ဖဿ
 ပရိယာယေ-ဖဿကို ပိုင်းခြား၍ သိခြင်း၌၊ ဉာဏ်-သည်၊ (ဟောတိ) ကိ ပန-
 ဖြစ်သလော၊ ဣတိ-သို့၊ ပုဋ္ဌော (သမာနော) ပန-ဖြစ်သော်ကား၊ တာဒိသဿ-
 ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ သုတ္တပဒဿ-သုတ်ပုဒ်၏၊ (“ဖဿပရိယာယေ ဉာဏ်”ဟူ
 သော သုတ်ပုဒ်၏) အဘာဝါ-ကြောင့်၊ ပဋိက္ခိပတိ၊ ဝေဒနာဒိသုပိ-တို့၌လည်း၊
 ဧသေဝနယော၊ ဣဒါနိ-၌၊ ယံ-အကြင်စေတောပရိယာယဉာဏ်ကို၊ နိဿာယ-
 ၍၊ လဒ္ဓိ (ဟောတိ) တဒေဝ-ထိုစေတောပရိယာယဉာဏ်ကိုပင်၊ ဒေသေတွာ-
 ပြ၍၊ လဒ္ဓိ-မိမိအယူကို၊ ပတိဋ္ဌာပေတုံ-တည်စေခြင်းငှာ၊ (ပရဝါဒိ) နနု စေတော
 ပရိယာယေ ဉာဏန္တိအာဒိ-ကို၊ အာဟ-ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ သာ ဧသာ-ထိုအယူသည်၊
 ဝါ-ကို၊ ဝစနမတ္တာဘိနိဝေသေန-စေတောပရိယာယဟူသော သဒ္ဓါမျှကို စွဲမြဲစွာ
 နှလုံးသွင်းခြင်းအားဖြင့်၊ ပတိဋ္ဌာပိတာ-တည်စေအပ်သည်၊ (သမာနာ)ပိ-သော်
 လည်း၊ အပ္ပတိဋ္ဌာပိတာဝ-တည်စေအပ်သည် မမည်သည်သာ၊ (အတည်မဖြစ်
 သည်သာ) ဟောတိ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

စိတ္တာရမ္မဏကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

xxxxx

၈။ အနာဂတဉာဏကထာ

၄၃၉-၄၄၀။ ဣဒါနိ အနာဂတဉာဏကထာနာမ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုအနာ
 ဂတဉာဏကထာ၌၊ အနာဂတံနာမ-အနာဂတ်အာရုံမည်သည်၊ အနန္တရမ္ပိ-အခြားမဲ့
 စိတ်ဟူသော အာရုံသည်လည်း၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ န အနန္တရမ္ပိ-အခြားမဲ့ မဟုတ်သော
 အာရုံသည်လည်း၊ (အတ္ထိ) တေသု-ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်၊ အနန္တရေ-အခြားမဲ့ အာရုံ၌၊
 (ပထမဇော၏အခြားမဲ့ ဒုတိယဇောစသော အာရုံ၌) ဧကန္တေနေဝ-စင်စစ်အားဖြင့်
 သာ၊ ဉာဏ်-ဉာဏ်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ စ-ဆက်၊ အနန္တရေ-အခြားမဲ့ အာရုံ၌၊ (ဉာဏ်
 နတ္ထိ) ယထာ-ကဲ့သို့၊ တထာ-တူ၊ ဧကဝီထိဧကဝေနပရိယာပန္နေပိ-တစ်ခုသော
 ဝီထိ၊ တစ်ခုသော ဇောအကြိမ်ဝယ် အကျုံးဝင်သော စိတ်၌လည်း၊ (ဉာဏ် နတ္ထိ)
 တတ္ထ-ထိုအနာဂတဉာဏကထာ၌၊ အန္တကာ သေယျထာပိ-တို့ကဲ့သို့၊ (ဧဝံ) ယေ-
 အကြင်ပရဝါဒိတို့သည်၊ သဗ္ဗသ္မိပိ-အနန္တရ န အနန္တရအားဖြင့် အလုံးစုံလည်း
 ဖြစ်သော၊ အနာဂတေ-အနာဂတ်အာရုံ၌၊ ဉာဏ်-ကို၊ ဣစ္ဆန္တိ-အလိုရှိကြကုန်၏၊
 တေ သန္နာယ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ ပဋိညာ ဣတရဿ၊ အထ-ထိုမှနောက်၌၊ န-

ထိုပရဝါဒီကို၊ တေ-သင်၏ အလိုအားဖြင့်၊ အနာဂတေ-၌၊ ယံ ဉာဏ်-သည်၊ (အတ္တိ) တေန-ထိုဉာဏ်ဖြင့်၊ အနန္တရံ-အခြားမဲ့ဖြစ်သော၊ အနာဂတံ-ကို၊ မူလာဒိ ဝသေန-မူလအစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ [အာဒိဖြင့် ဟေတု နိဒါနစသော ပါဠိ တော်၌ လာသော အကြောင်းများကို ယူပါ။] ဇာနတ် ကိ-သိသလော၊ ကူတိ-သို့၊ စောဒေတုံ-စောဒနာခြင်းငှာ၊ အနာဂတံ မူလတောတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ-ပြီ။

တတ္ထ-ထိုအနာဂတံ မူလတောအစရှိသော စကားရပ်၌၊ မူလတောတိအာဒိနိ-အစရှိကုန်သော၊ သဗ္ဗာနိ-အလုံးစုံသော သဒ္ဓါတို့သည်၊ ကာရုဏာဝေဝစနာနေဝ-ကာရုဏသဒ္ဓါ၏ ဝေဝစပရိယာယ် စကားလှယ်တို့သာတည်း၊ ဟိ-မှန်၊ ကာရုဏ-အကြောင်းကို၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ ယံ ဖလံ-အကြင်အကျိုးကို၊ ကရောတိ-ပြု၏၊ တံ-ထိုအကျိုးသည်၊ တတ္ထ-ထိုအကြောင်း၌၊ မူလယတိ ပတိဋ္ဌာတိ-တည်တတ်၏၊ ကူတိ-ထို့ကြောင့်၊ ဝါ-ထိုသို့ အကျိုးတရား၏ တည်ရာ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မူလန္တိ-ဟူ၍၊ (ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏။) [သမုဒယောတိ ဝုစ္စတိမှ ဝုစ္စတိကို လိုက်စေသည်။] စ-ကား၊ တတော-ထိုအကြောင်းကြောင့်၊ တံ-ထိုအကျိုးသည်၊ ဟိနောတိ ပဝတ္တတိ-ဖြစ်တတ်၏၊ ကူတိ-ထိုသို့အကျိုးတရား၏ ဖြစ်ကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဟေတု တိ-ဟူ၍၊ (ဝုစ္စတိ)၊ တဒေဝ-ထိုအကြောင်းသည်ပင်၊ တံ-ထိုအကျိုးကို၊ နိဒေတိ-အပ်နှင်းတတ်၏၊ ဟန္တု-ရော၊ နံ-ထိုအကျိုးကို၊ ဂဏှထ-ယူကုန်လော့၊ ကူတိ-သို့၊ နိယျာတေတိ ဝိယ-အပ်နှင်းသကဲ့သို့ ဖြစ်၏၊ ကူတိ-ထိုသို့ အကျိုးတရားကို အပ်နှင်း သကဲ့သို့ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နိဒါနန္တိ-ဟူ၍၊ (ဝုစ္စတိ)၊ တတော-ထိုအကြောင်း ကြောင့်၊ တံ-ထိုအကျိုးသည်၊ သမ္ဘဝတိ-ကောင်းစွာ ဖြစ်၏၊ ကူတိ-ထိုသို့ အကျိုး တရား၏ ကောင်းစွာ ဖြစ်ကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သမ္ဘဝေါတိ-ဟူ၍၊ (ဝုစ္စတိ) (တတော-ထိုအကြောင်းမှ၊ တံ-ထိုအကျိုးသည်) ပဘဝတိ-စ၍ ဖြစ်၏၊ ကူတိ-ထိုသို့ အကျိုးတရား၏ စ၍ ဖြစ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဘဝေါတိ - ဟူ၍၊ (ဝုစ္စတိ။)

စ-ကား၊ တတ္ထ-ထိုအကြောင်း၌၊ တံ-ထိုအကျိုးသည်၊ သမုဋ္ဌာတိ-ပေါ်ထွက်၏၊ (ကူတိ-ထိုသို့ အကျိုးတရား၏ ပေါ်ထွက်ရာ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သမုဋ္ဌာနန္တိ ဝုစ္စတိ)၊ ဝါ-တစ်နည်းကား၊ တံ-ထိုအကြောင်းသည်၊ နံ-ထိုအကျိုးကို၊ သမုဋ္ဌာပေတိ-ကောင်း စွာ ပေါ်ထွက်စေတတ်၏၊ ကူတိ-ထိုသို့ အကျိုးကို ကောင်းစွာ ပေါ်ထွက်စေတတ် သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သမုဋ္ဌာနန္တိ (ဝုစ္စတိ)၊ တဒေဝ-ထိုအကြောင်းသည်ပင်၊ နံ-ထိုအကျိုးကို၊ အာဟရတိ-ရှေးရှုဆောင်တတ်၏၊ ကူတိ-ထိုသို့ အကျိုးကို ရှေးရှု ဆောင်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အာဟာရောတိ (ဝုစ္စတိ)၊ စ-သည်သာ

မကသေး၊ တံ-ထိုအကြောင်းသည်၊ အဿ-ထိုအကျိုး၏၊ ဝါ-သည်၊ အပရိစ္ဆေဒတဗ္ဗဋ္ဌေန-မစွန့်အပ်၊ မစွန့်နိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အာရမ္မဏန္တိ (ဝုစ္စတိ)၊ [အကြောင်းဟူသမျှ အကျိုးကို မစွန့်နိုင်၊ ဥပမာ = အာရမ္မဏိကတရားဟူသမျှ အာရုံကို မစွန့်နိုင်သကဲ့သို့တည်း။] စ-ကား၊ တဒေဝ-ထိုအကြောင်းကိုသာ၊ ဧတံ-ဤအကျိုးသည်၊ ပဋိစ္စ-စွဲ၍၊ ဧတိ-ဖြစ်တတ်၏၊ ဣတိ-ထိုသို့အကျိုး၏ စွဲ၍ ဖြစ်ရာ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပစ္စယောတိ (ဝုစ္စတိ)၊ တတော-ထိုအကြောင်းကြောင့်၊ နံ-ထိုအကျိုးသည်၊ သမုဒေတိ-ကောင်းစွာ ဖြစ်၏၊ ဣတိ-ထိုသို့ အကျိုး၏ ကောင်းစွာ ဖြစ်ကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သမုဒယောတိ ဝုစ္စတိ။

ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ အနန္တရံ-အခြားမဲ့ဖြစ်သော၊ စိတ္တံ-ကို၊ ဧတေဟိ အာကာရေဟိ-ဤမူလအစရှိသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့်၊ ဇာနိတုံ-ငှာ၊ န သက္ကာမတတ်ကောင်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ န ဟေဝန္တိ ပဋိက္ခိပတိ၊ အနာဂတံ ပစ္စယတန္တိ-ဟူသော ပါဌ်၏၊ (အတ္ထော၌ စပ်၊) အနန္တရာနာဂတေ-အခြားမဲ့ အနာဂတ်ဖြစ်သော၊ စိတ္တေ-၌၊ ယာ ဟေတုပစ္စယတာ-အကြင်ဟေတုပစ္စည်း၏ အဖြစ်သည်၊ (အတ္ထိ) တံ-ထိုဟေတုပစ္စည်း၏အဖြစ်ကို၊ ဇာနာတိ-သိသလော၊ တတ္ထ-ထိုအနာဂတ်စိတ်၌၊ ယေ ဓမ္မာ-အကြင်တရားတို့သည်၊ ဟေတုပစ္စယာ-ဟေတုပစ္စည်းတို့သည်၊ ဟေန္တိ၊ တေ-ထိုတရားတို့ကို၊ ဇာနာတိ-လော၊ ဣတိ အတ္ထော-ဤကား အနက်၊ သေသပဒေသုပိ-အနာဂတံ ဟေတုပစ္စယတံပုဒ်မှ ကြွင်းသော ပုဒ်တို့၌ လည်း၊ ဒေသဝနယော-တည်း။

ဂေါတြဘုနောတိအာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ ယသ္မိ အနာဂတေ-၌၊ ဉာဏံ-သည်၊ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ-မဖြစ်၊ တံ-ထိုအနာဂတ်ကို၊ သဇ္ဈပတော-သရုပ်အားဖြင့်၊ ဒသေတုံ-ငှာ၊ (သကဝါဒိနာ၊) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ [ဂေါတြဘုနော ပုဂ္ဂလဿ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေ ဉာဏံ အတ္ထိ-၌ ဂေါတြဘုပုဂ္ဂိုလ်ဟူသည် ဂေါတြဘုစိတ်၌ တည်သော ပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ဂေါတြဘုပုဂ္ဂိုလ်သည် မိမိအခြားမဲ့ဖြစ်သော မဂ်ကို အာရုံ မပြုနိုင်၊ ထို့ကြောင့် အနန္တရာ-အနာဂတ်ဖြစ်သော သောတာပတ္တိမဂ်ကို သိသလောဟု မေးသည်၊ ထိုသို့ မသိနိုင်သောကြောင့် “န ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေ”ဟု ဖြေသည်။] ပါဠိပုတ္တဿာတိ သုတ္တံ-ဟူသော သုတ်ကို၊ ယသ္မိ အနာဂတေ-အကြင်ဝေးစွာသော အနာဂတ်၌၊ ဉာဏံ-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တံ-ထိုဝေးစွာသော အနာဂတ်ကို၊ ဒသေတုံ-ငှာ၊ (ပရဝါဒိနာ၊) အာဟဋ္ဌံ-ထုတ်ဆောင်အပ်ပြီ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ထုတ်ဆောင်အပ်ပါသော်လည်း၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧတံ-ဤသုတ်သည်၊ သဗ္ဗသ္မိံ-သော၊ အနာဂတေ-၌၊ ဉာဏဿ-ကို၊ န သာကေ-မပြီး

စေနိုင်၊ [အဝေး အနာဂတ်အာရုံကိုသာ ငြိမ်း စေနိုင်သည်-ဟူလို။] တသွာ-ကြောင့်၊ အနာဟဋ္ဌမေဝ-ထုတ်ဆောင်အပ်သော သာဓကမမည်သည်သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

အနာဂတဉာဏကထာဝတ္ထုနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

× × × × ×

၉။ ပဋုပ္ပန္နဉာဏကထာအပွင့်

၄၄၁-၄၄၂။ ဣဒါနိ ပဋုပ္ပန္နဉာဏကထာနာမာ ဟောတိ၊ [ပဋုပ္ပန္နနှင့် ပစ္စုပ္ပန်သည် သဘောတူသည်၊ ပတ်၌ တိကို စပြုလျှင် ပစ္စုပ္ပန် ဖြစ်၏။] တတ္ထ-ပဋုပ္ပန္နဉာဏကထာ၌၊ အန္တကာနံ လဒ္ဓိ (ဟောတိ) သေယျထာပိ-ကဲ့သို့၊ (ဧဝံ) ယေသံ-အကြင် ပရဝါဒီတို့၏၊ သဗ္ဗသင်္ခါရေသု-အလုံးစုံသော သင်္ခါရတို့ကို၊ အနိစ္စတော-အားဖြင့်၊ ဒိဋ္ဌေသု-မြင်အပ်ကုန်လသော်၊ တမ္ပိ ဉာဏံ-ထိုမြင်တတ်သော ဉာဏံသည်လည်း၊ ဝါ-မြင်တတ်သော ဉာဏံကိုလည်း၊ ဒိဋ္ဌံ-မြင်အပ်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝစနံ-အတ္ထာပန္နနည်းအားဖြင့် ရောက်လာသော စကားကို၊ ဝါ-ခွင့်ပြုကြောင်း စကားကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ အဝိသေသေန-အထူးမမ သာမညအားဖြင့်၊ သဗ္ဗသ္မိ-အလုံးစုံသော၊ ပစ္စုပ္ပန္န-ပစ္စုပ္ပန်၌၊ (ပဝတ္တံ-သော) ဉာဏံ-သည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ ဣတိ လဒ္ဓိ (ဟောတိ) တေ သန္ဓာယ ပဋုပ္ပန္နေတိ-အစရှိသော၊ ပုစ္ဆာ-သည်၊ သကဝါဒိဿ၊ ပဋိညာ ဣတရဿ-သကဝါဒီမှတစ်ပါးသော ပရဝါဒီ၏ ဝန်ခံခြင်းတည်း၊ အထ-ဝန်ခံရာ ထိုအခါ၌၊ နံ-ထိုပရဝါဒီကို၊ အဝိသေသေန-ဖြင့်၊ ပဋုပ္ပန္န-ပစ္စုပ္ပန်၌၊ (ပဝတ္တံ-သော) ဉာဏံ-သည်၊ ယဒိ အတ္ထိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ) ခဏပစ္စုပ္ပန္နေပိ-ခဏပစ္စုပ္ပန်၌လည်း၊ တေန-ထိုဉာဏံသည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ-ဖြစ်ရာ၏၊ ဧဝံသန္တေ-ဤသို့ဖြစ်လသော်၊ ဒွိန္ဒူ-နှစ်ပါးကုန်သော၊ ဉာဏာနံ-တို့၏၊ ဧကတော-တစ်ပေါင်းတည်း၊ ဝါ-တစ်ပြိုင်နက်၊ အဘာဝါ-မရှိခြင်းကြောင့်၊ တေနေဝ ဉာဏေန-ထိုဉာဏံဖြင့်ပင်၊ ဇာနိတဗ္ဗံ-သိနိုင်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်သလော၊ ဣတိ-သို့၊ စောဒနတ္ထံ-ငှာ၊ တေနာတိ-တေန အစရှိသော၊ အနုယောဂေါ-မေးစိစစ်ခြင်းသည်၊ သကဝါဒိဿ-သကဝါဒီ၏ မေးစိစစ်ခြင်းတည်း။

ဝစနံ နိဿာယ။ ။သင်္ခါရအားလုံးကို အနိစ္စဟု မြင်အပ်သည်ရှိသော် ထိုသင်္ခါရတွင် ပါဝင်သော မြင်တတ်သော ဉာဏံသည်လည်း အနိစ္စဟု မြင်အပ်ပြီး ဖြစ်တော့၏၊ ဤသို့ အနက်အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့် ရောက်လာသောစကားကို “ဝစနံ”ဟု ဆိုသည်၊ [အတ္ထတော အာပန္နံ ဝစနံ-ဋီကာ။] တစ်နည်း - “တမ္ပိ ဉာဏံ အနိစ္စတော ဒိဋ္ဌံ ဟောတိ” ကို ထောက်၍ ထိုဉာဏံကိုလည်း အနိစ္စအားဖြင့် ဒိဋ္ဌဖြစ်ကြောင်းကို ခွင့်ပြုရာ ရောက်၏၊ ထို့ကြောင့် “ဝစနံ”အရ ခွင့်ပြုသော စကားဟု ဋီကာ၌ ဖွင့်သည်။ [အနုဇာနနဝစနံ ဝါ နိဿာယ။-ဋီကာ။]

တတ္ထ-ထိုပြဿနာတို့တွင်၊ ပဌမပဉ္စေ-၌၊ တေနေဝ-ထိုဉာဏ်ဖြင့်ပင်၊ တံ-ထိုဉာဏ်ကို၊ ဇာနိတုံ-ငှာ၊ န သက္ကာ-မတတ်ကောင်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပဋိက္ခေပေါ-သည်၊ ဣတရဿ-သကဝါဒီမှတစ်ပါးသော ပရဝါဒီ၏ ပယ်ခြင်းတည်း၊ ဒုတိယပဉ္စေ-၌၊ သန္တတိ-သန္တတိပစ္စုပ္ပန်ကို၊ သန္တာယ ပဋိညာ၊ တဿေဝ-ထိုပရဝါဒီ၏ပင် ဝန်ခံခြင်းတည်း၊ ပဋိပါဋိတော-အစဉ်အားဖြင့်၊ ဘင်္ဂီ-ဘင်ကို၊ ပဿန္တော-မြင်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဘင်္ဂီနုပဿနေနေဝ-ဘင်္ဂီနုပဿနာဉာဏ်ဖြင့်ပင်၊ ဘင်္ဂီနုပဿနာဉာဏ်-ကို၊ ပဿတိ-မြင်၏၊ ဣတိ (အယံ) အဓိပ္ပာယော-ဤသို့သော အလိုသည်၊ (ဟောတိ) တေန ပေ၊ ဇာနာတိတိအာဒိသုပိ-အစရှိသော ပြဿနာတို့၌လည်း၊ ဒေသေဝနယော-တည်း၊ တေန ပေ၊ ဖဿန္တိအာဒိနိ-အစရှိသော စကားရပ်တို့ကိုလည်း၊ အဿ-ထိုပရဝါဒီ၏၊ လေသောကာသနိဝါရဏတ္ထံ-အမြှောက်ထောင်ခွင့်ကိုတားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဝုတ္တာနိ-ဆိုအပ်ကုန်ပြီ။

ပန-ဆက်၊ ဧတေန-ဤပရဝါဒီသည်၊ လဒ္ဓိပတိဌာပနတ္ထံ-မိမိအယူကို တည်စေခြင်းအကျိုးငှာ၊ နနု သဗ္ဗသင်္ခါရေတိအာဒိ-အစရှိသော၊ ယံ (ဝစနံ)-အကြင်စကားကို၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ တတ္ထ-ထိုစကားရပ်၌၊ နယတော-နည်းအားဖြင့်၊ (အလုံးစုံသော သင်္ခါရတို့ အနိစ္စဖြစ်လျှင် ထိုဉာဏ်သည်လည်း အနိစ္စပင် ဖြစ်၏ဟူသော အလားတူနည်းအားဖြင့်) တံ ဉာဏ်-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဒိဋ္ဌံ-မြင်အပ်သည်၊ ဟောတိ၊ အာရမ္မဏတော-အာရုံအားဖြင့်၊ (တံ ဉာဏ် ဒိဋ္ဌံ) န (ဟောတိ) ဣတိ အဓိပ္ပာယေန-ဤသို့သော အလိုအားဖြင့်၊ ပဋိညာ သကဝါဒီဿ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းအားဖြင့်၊ ပတိဋ္ဌိတာပိ-တည်စေအပ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ [ကာရိတိကျေကြ၊ ပတိဋ္ဌာပိတာပိ-ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏။] အဿ-ထိုပရဝါဒီ၏၊ လဒ္ဓိ-သည်၊ အပွတိဋ္ဌိတာဝ-မတည်သည်သာ၊ ဟောတိ။

ပဋုပုန္နဉာဏကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

xxxxx

၁၀။ ဖလဉာဏကထာအပွင့်

၄၄၃-၄၄၄။ ဣဒါနိ ဖလဉာဏကထာနာမ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ဖလဉာဏကထာ၌၊ ဗုဒ္ဓါပိ-တို့သည်လည်း၊ သတ္တာနံ-သတ္တဝါတို့အား၊ အရိယဖလပုတ္တိယာ-အရိယာဖိုလ်သို့ ရောက်ခြင်းငှာ၊ ဓမ္မံ-ကို၊ ဒေသေန္တိ-ဟောတော်မူကုန်၏၊ သာဝကာပိ-တို့သည်လည်း၊ (သတ္တာနံ အရိယဖလပုတ္တိယာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တိ) ဣတိ-ကြောင့်၊ ဣမိနာ သာမညေန-ဤတူသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဗုဒ္ဓါနိ ဝိယ-တို့၏ကဲ့သို့၊ သာဝကာနမိ-တို့၏လည်း၊ (ဉာဏံ၌ စပ်)။

တေန တေန သတ္တေန - ထိုထိုသတ္တဝါသည်။ ပတ္တဗ္ဗေ-ရောက်ထိုက်သော၊ ဖလေ-
ဖိုလ်၌၊ ဉာဏံ-သည်။ အတ္တိ၊ ဣတိ-သို့ အန္တ ကာနံ လဒ္ဓိ (ဟောတိ) သေယျထာပိ၊
(ဧဝံ) ယေသံ-အကြင်ပရဝါဒီတို့၏၊ လဒ္ဓိ (ဟောတိ) တေ သန္ဓာယ
သာဝကဿာတိ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ ပဋိညာ ဣတရဿ၊ အထ-ဝန်ခံရာ ထိုအခါ၌၊
နံ-ထိုပရဝါဒီကို၊ သာဝကဿ-၏၊ ဖလေ-သူတစ်ပါးတို့ ရောက်အပ်သော ဖိုလ်၌၊
ဉာဏံ-သည်။ ယဒိ အတ္တိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ) ဗုဒ္ဓါ-တို့သည်။ (ပညပေန္တိ၌ စပ်)
သောတာပတ္တိဖလေ-သောတာပတ္တိဖိုလ်သည်။ သမာနေပိ-တူပါသော်လည်း၊
အတ္တနော-ကိုယ်တော်၏၊ ဉာဏဗလေန-ဉာဏ် တော်၏အစွမ်းကြောင့်၊ အယံ-
ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဧကဗီဇိ-ဧကဗီဇိသောတာပန် တည်း၊ အယံ-သည်။
ကောလံကောလော-ကောလံကောလသောတာပန်တည်း၊ အယံ-သည်။
သတ္တက္ခတ္တုပရမော-သတ္တက္ခတ္တုပရမသောတာပန်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဖလဿ-
ဖိုလ်၏၊ ဝါ-သည်။ ကတံ-ပြုအပ်သော အထူးကို၊ ပညပေန္တိ ယထာ-
ပညတ်တော်မူနိုင်ကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ၊ တေ-သင်၏ အလိုအားဖြင့်၊ သာဝကောပိ-
သည်လည်း၊ (ပညပေတိ) ကိံ-ပညတ်နိုင်သလော၊ ဣတိ-သို့၊ စောဒေတုံ-ငှာ၊
သာဝကော၊ ပေ၊ ပညပေတိတိ အာဟ၊ ဣတရော ပဋိက္ခိပတိ။

အတ္တိ၊ ပေ၊ ဖလပရောပရိယတ္တိတိအာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ ဖလေ-
၌၊ (ပဝတ္တဿ) ဉာဏဿ-၏၊ အတ္တိတာယ-ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပစ္စယပုစ္ဆ
နတ္ထံ-အကြောင်းဖြစ်သော ဉာဏ်ကို မေးခြင်းအကျိုးငှာ၊ (သကဝါဒိနာ) ဝုတ္တံ၊
ဟိ-မှန်၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတုံကား၊ ဧတ္ထ-ဤအတ္တိ သာဝကဿ ဖလပရောပရိ
ယတ္တိအစရှိသော စကားရပ်၌၊ အဓိပ္ပာယော-သကဝါဒီ၏ အလိုတည်း၊ ဗုဒ္ဓါနံ-
တို့၏၊ (ပရောပရိယတ္တိနာမ၌ စပ်) ဣဒံ ဖလံ-ဤအကျိုးသည်၊ ပရံ-မြတ်၏၊ ဣဒံ
(ဖလံ)-သည်၊ ဩပရံ-ညံ၏၊ ဣတိဧဝံ-ဤသို့၊ ဖလာနံ-တို့၏၊ ဥစ္စာဝစဘာဝဇာန
သင်္ခါတာ-မြတ်သည်၏အဖြစ်၊ ညံသည်၏အဖြစ်ကို သိတတ်သော ဉာဏ်သည်၊
ဖလေ-၌၊ ပရောပရိယတ္တိနာမ-အမြတ် အယုတ်ကို သိသောဉာဏ်မည်သည်၊
အတ္တိ၊ တထာ-တူ၊ ဣန္ဒြိယပုဂ္ဂလပရောပရိယတ္တိယော-ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တိ
ဉာဏ်၊ ပုဂ္ဂလပရောပရိယတ္တိဉာဏ်တို့သည်၊ (သန္တိ) တာသံ-ထိုဉာဏ်တို့၏၊ အတ္တိ
တာယ-ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တဿ တဿ ပုဂ္ဂလဿ-ထိုထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊
တေသံ တေသံ ဣန္ဒြိယာနံ-တို့၏၊ ဝသေန-အစွမ်းဖြင့်၊ တံ တံ ဖလံ-ထိုထိုဖိုလ်ကို၊
ဇာနန္တိ-သိကြကုန်၏၊ ကိံ-အဘယ်နည်း၊ တေ-အသင်၏ အလိုအားဖြင့်၊ သာဝက
ဿာပိ-သာဝက၏ (သန္တာန်၌လည်း) ဧတာ ပရောပရိယတ္တိယော-ဤဖလပရော
ပရိယတ္တိ၊ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တိ၊ ပုဂ္ဂလပရောပရိယတ္တိဉာဏ်တို့သည်လည်း၊

အတ္ထိ-ရှိကုန်သလော၊ ကုတိ (အယံ)-ဤကား၊ ဧတ္ထ-ဤအတ္ထိ သာဝကဿ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ အဓိပ္ပာယ်သကဝါဒီ၏ အလိုတည်း။

အတ္ထိ ၊ပေ၊ ခန္ဓပညတ္တိတိ အာဒိနိပိ - အစရှိသော စကားရပ်တို့ကိုလည်း၊ (ဝုတ္တာနိ၌ စပ်) တေ-သင် ပရဝါဒီ၏ အလိုအားဖြင့်၊ သာဝကဿ-၏၊ ဗုဒ္ဓါနံ ဝိယ-တို့၏ကဲ့သို့၊ ဖလေ (ပဝတ္တံ) ဉာဏံ၊ ယဒိ အတ္ထိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ၊) အဿ-ထိုသာဝက၏၊ ကုမာဟိ ပညတ္တိဟိ-ထိုခန္ဓာပညတ်စသည်တို့သည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ-ဖြစ်ရာ၏၊ ကိ-အဘယ်နည်း၊ အဿ-ထိုသာဝက၏ (သန္တာနိ၌) တာ-ထိုပညတ်တို့သည်၊ အတ္ထိ-ရှိကုန်သလော၊ သော-ထိုသာဝကသည်၊ ဧတာ ပညတ္တိယော-တို့ကို၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ ဗလေန-အစွမ်းဖြင့်၊ ဇာနိတုံ ဝါ-ငှာလည်းကောင်း၊ ပညပေတုံ ဝါ-ပညတ်ခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ သက္ကောတိ-လော၊ ကုတိ-သို့၊ စောဒနတ္ထံ-ငှာ၊ (သကဝါဒီနာ) ဝုတ္တာနိ၊ သာဝကော ဇိနောတိအာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ သာဝကဿ၊ ဗုဒ္ဓါနံ ဝိယ-တို့၏ကဲ့သို့၊ ဖလေ (ပဝတ္တံ) ဉာဏံ၊ ယဒိ အတ္ထိ-အံ၊ ဧဝံသန္တေ-သော်၊ သွေဝ-ထိုသာဝကသည်ပင်၊ ဇိနော-ဇိနလော၊ ကုတိ-သို့၊ စောဒနတ္ထံ-ငှာ၊ ဝုတ္တံ၊ သာဝကော အနုပ္ပန္နဿာတိပဉ္စေပိ-အစရှိသော ပြဿနာ၌လည်း၊ အယမေဝ နယော-တည်း၊ အညာဏီတိပဉ္စေ-အစရှိသော ပြဿနာ၌၊ အဝိဇ္ဇာသင်္ခါတဿ-အဝိဇ္ဇာဟု ဆိုအပ်သော၊ အညာဏဿ-သိတတ်သော ဉာဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက် မောဟ၏၊ ဝါ-ကို၊ ဝိဟတတ္တာ-ဖျက်ဆီးအပ်ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဋိက္ခိတ္တော-အပ်ပြီ၊ ပန-ထိုသို့ပယ်အပ်ပါသော်လည်း၊ အဿ-ထိုသာဝက၏၊ ဗုဒ္ဓါနံ ဝိယ၊ ဖလေ (ပဝတ္တံ) ဉာဏံ၊ န အတ္ထိ-မရှိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ပရဝါဒီ ဝါဒေါ-ပရဝါဒီ၏ ဝါဒသည်၊ အပ္ပတိဋ္ဌိတောဝ-မတည်တော့သည်သာ၊ (အတည်မဖြစ်သည်သာ) ကုတိ-အပြီးတည်း။

ဖလဉာဏကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

ပဉ္စမော-သော၊ ဝဂ္ဂေါ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတော။)

မဟာပဏ္ဏာသကော-သည်၊ သမတ္တော-ပြီးပြီ။

ပဉ္စမဝဂ် ပြီးပြီ၊ မဟာပဏ္ဏာသက ပြီးပြီ။

xxxxx

၆။ ဆဋ္ဌဝဂ်

၁။ နိယာမကထာအပွင့်

၄၄၅-၄၄၇။ ဣဒါနိ နိယာမကထာနာမ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုနိယာမကထာ၌၊ ကုသလေသု ဓမ္မေသု-ကုသိုလ်တရားတို့၌၊ သမ္ပတ္တံ-မဖောက်ပြန်သော သဘော ရှိသော၊ နိယာမံ-မဂ္ဂနိယာမသို့၊ ဩက္ကမိတုံ-သက်ရောက်ခြင်းငှာ၊ ဘဗ္ဗော-ထိုက်၏၊ ဣတိဝစနတော-ဤသို့ ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊ အရိယမဂ္ဂေါ-အရိယမဂ်ကို၊ နိယာမောတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ တသ္မိ-ထိုမဂ္ဂနိယာမ သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ-ဖြစ်ပြီး၍၊ နိရုဒ္ဓေပိ-ချုပ်ပါသော်လည်း၊ ပုဂ္ဂလော-သည်၊ အနိယ တောနာမ-မမြဲသည်မည်သည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သော နိယာ မော-ထိုမဂ္ဂနိယာမသည်၊ နိစ္စဌေန-မြဲသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အသင်္ခတော- အသင်္ခတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ အန္ဓကာနံ လဒ္ဓိံ (ဟောတိ) သေယျထာပိ၊ (ဧဝံ) ယေသံ-အကြင်ပရဝါဒီတို့၏၊ လဒ္ဓိံ (ဟောတိ)၊ တေ သန္ဓာယ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ ပဋိညာ ဣတရဿ၊ တတော-ထိုမှနောက်၌၊ သော-ထိုမဂ္ဂနိယာမသည်၊ အသင်္ခ တော-အသင်္ခတည်း၊ ယဒိ (ဟောတိ)-အံ၊ တေန-ထိုမဂ္ဂနိယာမသည်၊ ဧဝရူပေန- ဤသို့နိဗ္ဗာန် တာဏံ အစရှိသော သဘောရှိသည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ-ဖြစ်ရာ၏၊ ဣတိ- ဤအနက်ကို၊ ဒီပေန္တော-ပြလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နိဗ္ဗာနန္တိအာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ-ပြီ၊ သံသန္ဓနပုစ္ဆာ-သံသန္ဓနပုစ္ဆာသည်၊ (နိယာမအသင်္ခတနှင့် နိဗ္ဗာန အသင်္ခတကို နှီးနှော၍ မေးကြောင်းပုစ္ဆာသည်၊) ဥတ္တာနတ္ထာယေဝ-သာ။

အတ္ထိ ကေစိတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ နိယာမဿ-မဂ္ဂနိယာမ၏၊ သင်္ခတဘာဝဒီပနတ္ထံ-သင်္ခတ၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ (သကဝါဒိနာ) ဝုတ္တံ၊ မဂ္ဂေါ အသင်္ခတောတိ ပဉ္စေ-အစရှိသော ပြဿနာ၌၊ တဿ-ထိုမဂ္ဂနိယာမ၏၊ ဥပ္ပါဒနိရောဓဘာဝတော-ဖြစ်ခြင်း ချုပ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဋိက္ခိပတိ၊ [မဂ်သည် ဖြစ်ခြင်း ချုပ်ခြင်းရှိသောကြောင့် အသင်္ခတ မဟုတ်ဟု ပယ်သည်။] နိယာမော သင်္ခတောတိပဉ္စေ-အစရှိသော ပြဿနာ၌၊ မဂ္ဂေ-မဂ်သည်၊ နိရုဒ္ဓေပိ- ချုပ်ပါသော်လည်း၊ နိယာမဿ-မြဲသော သဘော၏၊ အတ္ထိတံ-ရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ သန္ဓာယ ပဋိက္ခိပတိ၊ [မဂ်သည် သင်္ခတလော မေးရာ၌ န ဟေဝံ ဝတ္ထုဗ္ဗေ-ဟု ပယ်သည်။] သောတာပတ္တိနိယာမောတိအာဒိပဉ္စေသုပိ-အစရှိသော ပြဿနာ

တို့၌လည်း၊ အနုလောမတောစ-အနုလုံအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပဋိလောမတောစ-ပဋိလုံအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ [သောတာပတ္တိနိယာမော အသင်္ခတောအစရှိသော ပြဿနာကို အနုလောမတောဟုလည်းကောင်း၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါ သင်္ခတော အစရှိသော ပြဿနာကို ပဋိလောမတောဟုလည်းကောင်း ဆိုသည်။] ကုမိနာဝ နယေန-ဤနည်းဖြင့်သာ၊ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ [တဿ ဥပ္ပါဒနိရောဓဘာဝတောနှင့် နိယာမဿ အတ္ထိတံ သန္ဓာယတို့ကို ကုမိနာဝ နယေနဟု ဆိုသည်။] ပဉ္စ အသင်္ခတာနီတိ-ဟူ၍၊ ပုဋ္ဌော (သမာနော)၊ ပဉ္စန္ဒ-ကုန်သော၊ အသင်္ခတာနံ-အသင်္ခတတရားတို့၏၊ အာဂတဌာနံ-လာရာ ပါဠိရပ်ကို၊ အပဿန္တော-မမြင်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပဋိက္ခိပတိ၊ ဒုတိယံ-နှစ်ကြိမ်မြောက်၊ ပုဋ္ဌော (သမာနော) စတုန္ဒ-ကုန်သော၊ သမ္ပတ္တနိယာမာနံ-သမ္ပတ္တနိယာမတရားတို့၏၊ နိယာမဝစနတော-နိယာမအဖြစ်ကို ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာနဿ-နိဗ္ဗာန်၏၊ အသင်္ခတဘာဝတော စ-အသင်္ခတ၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပဋိဇာနာတိ၊ မိစ္ဆတ္တနိယာမပညော-မိစ္ဆတ္တနိယာမပြဿနာကို၊ နိယာမဝစနမတ္တေန-နိယာမဟူသော စကားမျှဖြင့်၊ အသင်္ခတတာယ-အသင်္ခတအဖြစ်၏၊ အယုတ္တဘာဝဒီပနတ္ထံ-မသင့်သည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ (သကဝါဒိနာ)၊ ဝုတ္တော၊ ကုတိ-အပြီးတည်း။

နိယာမကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

xxxxx

၂။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒကထာအပွင့်

၄၄၈။ ကုဒါနိ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒကထာနာမ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒကထာ၌၊ ပုဗ္ဗသေလိယာနဉ္စ မဟိသာသကာနဉ္စ လဒ္ဓိံ (ဟောတိ) သေယျထာပိ၊ (ဧဝံ) ယေသံ-အကြင်ပရဝါဒီတို့၏၊ နိဒါနဝဂ္ဂေ-နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်၌၊ တထာဂတာနံ-တို့၏၊ ဥပ္ပါဒါ ဝါ-ပွင့်တော်မူခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ တထာဂတာနံ-တို့၏၊ အနုပ္ပါဒါ ဝါ-ပွင့်တော်မူခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ သာဓာတု - ထိုအဝိဇ္ဇာ အစရှိသော အကြောင်းကြောင့် သင်္ခါရအစရှိသော အကျိုးတို့၏ ဖြစ်ခြင်းဟူသော ဓမ္မသဘောသည်၊ (သာ) ဓမ္မဋ္ဌိတတာ-ထိုသင်္ခါရအစရှိသော အကျိုးတို့၏ တည်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ ဌိတာဝ-တည်မြဲတည်သည်သာ၊ ကုတိအာဒိဝစနတော-ဤသို့အစရှိသော စကားကို ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါ-ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သည်၊ အသင်္ခတော-အသင်္ခတတည်း၊ ကုတိ လဒ္ဓိံ (ဟောတိ)၊ တေ သန္ဓာယ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ ပဋိညာ ကုတရဿ။

၄၄၉။ အဝိဇ္ဇာ အသင်္ခတာတိအာဒယော-အစရှိကုန်သော၊ ပဉ္စာ-တို့ကို၊ အဝိဇ္ဇာဒီနံယေဝ-အဝိဇ္ဇာအစရှိသော တရားတို့၏ပင်၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဘာဝဒဿနတ္ထံ-ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဝုတ္တာ-ဆိုအပ်ကုန်ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ ယေန အတ္ထေန-အကြင်အနက်ကြောင့်၊ တတ္ထ-ထိုပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အင်္ဂါတို့တွင်၊ ဧကေကံ-တစ်ပါးတစ်ပါးသော၊ အင်္ဂီ-အင်္ဂါကို၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-သော-ထိုအနက်ကို၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဝိဘဏေ-၌၊ (မယာ) ဝုတ္တောယေဝ။

၄၅၁။ အဝိဇ္ဇာ၊ ပေ၊ ဓမ္မဋ္ဌိတတာတိအာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ (ဝုတ္တံ၌ စပ်)၊ ယေန သုတ္တေန-အကြင်သုတ်ဖြင့်၊ လဒ္ဓိ-အယူကို၊ ပတိဋ္ဌာပိတာ-တည်စေအပ်ပြီ၊ တဿေဝ-ထိုသုတ်၏ပင်၊ အတ္ထဒဿနေန-အနက်ကို ပြခြင်းအားဖြင့်၊ လဒ္ဓိဘိန္နနတ္ထံ-အယူကို ဖျက်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဝုတ္တံ၊ ဟိ-မှန်၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတံကား၊ ဧတ္ထ-ဤအဝိဇ္ဇာပစ္စယာ အစရှိသော ပါဠိ၌၊ အတ္ထော-တည်း၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊ ယာ အယံ-အကြင်ဓာတ်သဘောကို၊ ဌိတာဝ၊ ပေ၊ ဓမ္မနိယာမတာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ-ဆိုအပ်ပြီ၊ သာ-ထိုဓာတ်သဘောသည်၊ အဝိဇ္ဇာဒီဟိ-အဝိဇ္ဇာအစရှိသော တရားတို့ကို၊ အညတြ-ကြဉ်၍၊ ဝိသု-သီးခြား၊ ဧက-တစ်ခုသော ဓာတ်သည်၊ န အတ္ထိ-မရှိ၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ ဧတံ-ဤဓမ္မဋ္ဌိတတာအစရှိသော အမည်သည်၊ အဝိဇ္ဇာဒီနံ-အဝိဇ္ဇာအစရှိကုန်သော၊ ပစ္စယာနံယေဝ-အကြောင်းတို့၏သာ၊ နာမံ-အမည်တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ တစ်နည်း ဟိ (ယသွာ)-ကြောင့်၊ တထာဂတေ-သည်၊ ဥပ္ပန္နုပိ-ပွင့်တော်မူသော်လည်းကောင်း၊ အနုပ္ပန္နုပိ-သော်လည်းကောင်း၊ အဝိဇ္ဇာတော-အဝိဇ္ဇာကြောင့်၊ သင်္ခါရာ-တို့သည်၊ သမ္ဘဝန္တိ၊ သင်္ခါရာဒီဟိစ-သင်္ခါရအစရှိသော အကြောင်းတို့ကြောင့်လည်း၊ ဝိညာဏာဒီနိ-ဝိညာဉ်အစရှိသော အကျိုးတို့သည်၊ (သမ္ဘဝန္တိ) တသွာ-ကြောင့်၊ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာတိ-ဟူသော၊ ဧတသ္မိ ပဒေ-ဤပုဒ်၌၊ ယာ အဝိဇ္ဇာ-ကို၊ သင်္ခါရဓမ္မာနံ-သင်္ခါရတရားတို့၏၊ ကာရဏဌေန-အကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဌိတတာ-အကျိုးတရားတို့၏ တည်တံ့ကုန်သည့်အဖြစ်သည်၊ (ဟောတိ) ဣတိ-ကြောင့်၊ ဓမ္မဋ္ဌိတတာတိ-ဟူ၍၊ (ဝုစ္စတိ)၊ [ဓမ္မာနံ-သင်္ခါရတရားတို့၏+ဌိတတာ-တည်ကုန်သော တရားတို့၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာတည်း၊ ဓမ္မဋ္ဌိတတာ-ရာ။] စ-သည်သာ မကသေး၊ တေသံယေဝ ဓမ္မာနံ-ထိုသင်္ခါရတရားတို့၏ပင်၊ ကာရဏဌေနဝ-အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ နိယာမတာ-တာမည်သည်၊ (ဟောတိ) ဣတိ-ကြောင့်၊ ဓမ္မနိယာတာတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ သာစ-ထိုအဝိဇ္ဇာသည်လည်း၊ အသင်္ခတာ-အသင်္ခတလော၊ နိဗ္ဗာနဉ္စ-သည်လည်း၊ အသင်္ခတံ-လော၊ ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆတိ၊ ပရဝါဒိ-သည်၊ လဒ္ဓိဝသေန-မိမိ

အယူ၏အစွမ်းဖြင့်၊ (ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါ အသင်္ခတောဟူသော မိမိအယူ၏ အစွမ်းဖြင့်) ပဋိဇာနိတွာ-ဝန်ခံပြီး၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဒွေ အသင်္ခတာနိတိ-ဟူ၍၊ ပုဋ္ဌော (သမာဓော) သုတ္တာဘာဝေန-သုတ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ ပဋိက္ခိပိတွာ-၍၊ လဒ္ဓိဝသေနေဝ-ဖြင့်ပင်၊ ပဋိဇာနာတိ-ဝန်ခံပြန်၏။ သေသပဒေသု-အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာမှ ကြွင်းသော ပုဒ်တို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော-တည်း၊ ပန-ဆက်၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ဝုတ္တသဒိသံ-ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်နှင့် တူသော အနက်ကို၊ တတ္ထ-ထိုအောက်၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်ပင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ကုတိ-အပြီးတည်း။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

xxxxx

၃။ သစ္စာကထာအဖွင့်

၄၅၂-၄၅၄။ ကုဒါနိ သစ္စာကထာနာမ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုသစ္စာကထာ၌၊ ပုဗ္ဗသေလိယာနံ လဒ္ဓိ (ဟောတိ) သေယျထာပိ၊ (ဧဝံ) ယေသံ-အကြင်ပရဝါဒီတို့၏၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ကုမာနိ စတ္တာရိ-ဤလေးပါးတို့သည်၊ တထာနိ-မှန်ကုန်၏၊ အဝိတထာနိ-မချွတ်ယွင်းကုန်၊ ကုတိ-ဤသို့သော၊ သုတ္တံ-ကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ စတ္တာရိ-ကုန်သော၊ သစ္စာနိ-တို့သည်၊ နိစ္စာနိ-နိစ္စတို့တည်း၊ အသင်္ခတံ-အသင်္ခတတည်း၊ ကုတိ လဒ္ဓိ (ဟောတိ) တေ သန္ဓာယ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ ပဋိညာ ကုတရဿ၊ ဟိ-ထင်ရှားအောင် ပြဦးအံ့၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတုံကား၊ အဿ-ထိုပရဝါဒီ၏၊ အဓိပ္ပာယော-တည်း၊ ဒုက္ခသမုဒယမဂ္ဂေသု-ဒုက္ခသစ္စာ သမုဒယသစ္စာ မဂ္ဂသစ္စာတို့၌၊ ဝတ္ထုသစ္စံ-ဇာတိအစရှိသော ဝတ္ထုဟူသော သစ္စာသည်၊ သင်္ခတံ-သင်္ခတတည်း၊ လက္ခဏာသစ္စံ-ဗာဓနအစရှိသော လက္ခဏာဟူသော သစ္စာသည်၊ အသင်္ခတံ-အသင်္ခတတည်း၊ နိရောဓေ-နိရောဓသစ္စာ၌၊ ဝတ္ထုသစ္စံနာမ-ဝတ္ထုဟူသော သစ္စာမည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ [“နိဗ္ဗာန်သည် အရာဝတ္ထု မရှိ”ဟူလို။] တံ-ထိုနိရောဓသစ္စာသည်၊ အသင်္ခတမေဝ-အသင်္ခတသာတည်း၊ ကုတိ (အယံ)-ကား၊ (အဿ အဓိပ္ပာယော) တသွာ-ကြောင့်၊ အာမန္တာတိ အာဟ။

ပန-ဆက်၊ တံ-ထိုအယူသည်၊ အဿ-ထိုပရဝါဒီ၏၊ လဒ္ဓိမတ္တမေဝ-အယူမျှသာတည်း၊ ဟိ-မှန်၊ တစ်နည်း (ကသွာ တံ အဿ လဒ္ဓိမတ္တမေဝ-သည်သာ၊ ဟောတိ-နည်း) ဟိ (ယသွာ)-ကြောင့်၊ သော-ထိုပရဝါဒီသည်၊ ဒုက္ခံ-ဒုက္ခသစ္စာကို၊ ဝတ္ထုသစ္စံ-ဝတ္ထုသစ္စာဟူ၍၊ ကုစ္ဆတိ-အလိုရှိ၏၊ တထာ-ထိုအတူ၊ သမုဒယံ-သမုဒယသစ္စာကိုလည်းကောင်း၊ မဂ္ဂသစ္စာကိုလည်းကောင်း၊ (ဝတ္ထုသစ္စံ ကုစ္ဆတိ) ပန-ဆက်၊ နေသံ-ထိုသစ္စာသုံးပါးတို့၏၊ ယာနိ ဗာဓန၊ ပေ၊ လက္ခဏာနိ-အကြင်

ဗာဓနလက္ခဏာ၊ ပဘဝလက္ခဏာ၊ နိယျာနိကလက္ခဏာတို့သည်။ (သန္တိ) [ဒုက္ခသစ္စာအတွက် ဗာဓန၊ သမုဒယသစ္စာအတွက် ပဘဝ၊ မဂ္ဂသစ္စာအတွက် နိယျာနိက။] တာနိ - ထိုလက္ခဏာတို့သည်။ လက္ခဏသစ္စံနာမ - မည်၏။ ဣတိ - သို့။ (ဣစ္ဆတိ)။ စ-ထိုသို့အလိုရှိအပ်ပါသော်လည်း။ ဗာဓနလက္ခဏာဒီဟိ-ဗာဓနလက္ခဏာအစရှိသည်တို့မှ၊ အညာနိ-အခြားကုန်သော၊ ဒုက္ခဒီနိနာမ-ဒုက္ခအစရှိသည်တို့မည်သည်။ န အတ္ထိ-မရှိကုန်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တံ အဿ လဒ္ဓိမတ္တမေဝ ဟောတိ) တာဏာနီတိအာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ အဓိပ္ပာယော-သကဝါဒီ၏ အလိုကို၊ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗျော။

ဒုက္ခံ သစ္စန္တိပဉ္စေ-အစရှိသော ပြဿနာ၌၊ လဒ္ဓိဝသေန-မိမိအယူ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ လက္ခဏံ-ဗာဓနလက္ခဏာကို၊ သန္ဓာယ ပဋိဇာနာတိ၊ ဒုက္ခန္တိပဉ္စေ-ဒုက္ခအစရှိသော ပြဿနာ၌၊ ဝတ္ထု-ဇာတိအစရှိသော ဝတ္ထုကို၊ သန္ဓာယ ပဋိက္ခိပတိ၊ ဣတော-ဤ ပြဿနာမှ၊ ပရံ-နောက်၌၊ သုဒ္ဓိကပညာ စ-သုဒ္ဓိကပြဿနာလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ သံသန္ဓနပညာ စ-သံသန္ဓနပြဿနာလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံတို့ကို၊ ပါဠိအနုသာရေနေဝ ဝေဒိတဗျာ-ကုန်၏။ [ကယိကံ ဒုက္ခံစသည်တို့ကို သုဒ္ဓိကပညာဟုလည်းကောင်း၊ ဒုက္ခသစ္စံ အသင်္ခတံ၊ ဒုက္ခံ အသင်္ခတံ ဤသို့ ရောနှော၍ မေးသော ပြဿနာကို သံသန္ဓနပညာဟုလည်းကောင်း ခေါ်သည်။] အဝသာနေ-၌၊ လဒ္ဓိပတိဌာပနတ္ထံ-ငှာ၊ အာဟဋသုတ္တံ-သည်၊ အတ္ထဿ-၏။ ဝါ-ကို၊ မိစ္ဆာ-မှားသောအားဖြင့်၊ ဂဟိတတ္တာ-ယူအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အနာဟဋသဒိသမေဝ-မဆောင်အပ်သည်နှင့် တူသည်သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။ [စတ္တာရိ မာနိ ဘိက္ခဝေ တထာနိ စသောသုတံကိုတထ အဝိတထ အနညထ-ဟု ဟောရုံမျှဖြင့် အသင်္ခတဟု ယူခြင်းသည် မိစ္ဆာဂဟဏတည်း။ ဒုက္ခ ဒုက္ခ-ဟု ဆိုသည့်အတိုင်း မှန်သည်ကို တထဟု ဟောတော်မူ၏။ “တထ အဝိတထ အနညထဟု ဟောတော်မူသောကြောင့် တထ အဝိတထ အနညထ ဖြစ်လျှင် အသင်္ခတလည်း ဖြစ်၏”ဟု ပရဝါဒီအယူမှားလေသည်။]

သစ္စကထာဝဏ္ဏနာ-သည်။ (နိဋ္ဌိတာ။)

xxxxx

၄။ အာရုပ္ပကထာအပွင့်

၄၅၅-၄၅၆။ ဣဒါနိ အာရုပ္ပကထာနာမ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုအာရုပ္ပကထာ၌၊ ယေသံ-အကြင်ပရဝါဒီတို့၏၊ စတ္တာရော-ကုန်သော၊ အာရုပ္ပါ-အရူပတို့သည်၊ အာနေဇ္ဇာ-လှုပ်ရှားခြင်း မရှိကုန်၊ ဣတိ ဝစနံ နိဿာယ သဗ္ဗေပိ-ကုန်သော၊

တေ ဓမ္မာ-ထိုအရူပတရားတို့သည်၊ အသင်္ခတာ-အသင်္ခတတို့တည်း၊ ဣတိ လဒ္ဓိ (ဟောတိ) တေ သန္ဓာယ အာကာသာနန္ဓာယတနန္တိ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ ပဋိညာ ကုတရဿ၊ ဧတ္ထ-ဤအာရုပ္ပကထာ၌၊ သေသံ-သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ၊ သာဓက သုတ္တမ္ပိ-သာဓကသုတ်သည်လည်း၊ အတ္ထံ-အာနေဥပုဒ်၏ အနက်ကို၊ အဇာနိတ္တာ-၍၊ အာဟဋတတ္တာ-ကြောင့်၊ အနာဟဋသဒိသမေဝ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

အာရုပ္ပကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

xxxxx

၅။ နိရောဓသမာပတ္တိကထာအပ္ပဋ္ဌ

၄၅၇-၄၅၉။ ဣဒါနိ နိရောဓသမာပတ္တိကထာနာမ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုနိရောဓ သမာပတ္တိကထာ၌၊ နိရောဓသမာပတ္တိတိ-ကား၊ စတုန္ဒ-ကုန်သော၊ ခန္ဓာနံ-နာမ် ခန္ဓာတို့၏၊ အပ္ပဝတ္တိ-မဖြစ်ခြင်းတည်း၊ [နာမ်ခန္ဓာလေးပါးတို့၏ မဖြစ်ခြင်းသာ၊ အရာဝတ္ထု အကောင်အထည် ထင်ရှား မရှိ-ဟူလို၊] ပန-ဆက်၊ ယသွာ-ကြောင့်၊ သာ-ထိုနိရောဓသမာပတ်ကို၊ ကရိယမာနာ-ပြုအပ်သည်ရှိသော်၊ ကရိယတိ-ပြု အပ် ပြုနိုင်၏၊ သမာပဇ္ဇိယမာနာ-ဝင်စားအပ်သည်ရှိသော်၊ သမာပဇ္ဇိယတိ-ဝင်စား အပ် ဝင်စားနိုင်၏၊ တသွာ-ကြောင့်၊ နိပ္ပန္နာတိ-ဖြစ်စေအပ်သော သမာပတ်ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ ပန-ထိုသို့နိပ္ပန္နာဟု ဆိုအပ်ပါသော်လည်း၊ သင်္ခတာသင်္ခတလက္ခဏာနံ- သင်္ခတလက္ခဏာ၊ အသင်္ခတလက္ခဏာတို့၏၊ အဘာဝေန - မရှိခြင်းကြောင့်၊ (နိရောဓမှာ ရုပ်နာမ်ကဲ့သို့ သင်္ခတလက္ခဏာလည်း မရှိ၊ နိဗ္ဗာန်ကဲ့သို့ အသင်္ခတ လက္ခဏာလည်း မရှိခြင်းကြောင့်) သင်္ခတာတိဝါ-သင်္ခတဟူ၍လည်းကောင်း၊ အသင်္ခတာတိဝါ-အသင်္ခတဟူ၍လည်းကောင်း၊ န ဝတ္ထဗ္ဗာ-မဆိုထိုက်။

တတ္ထ-ထိုနိရောဓသမာပတ်၌၊ အန္ဓကာနဉ္စေဝ ဥတ္တရာပထကာနဉ္စ (လဒ္ဓိ ဟောတိ) သေယျထာပိ၊ (ဧဝံ) ယေသံ-အကြင်ပရဝါဒီတို့၏၊ ယသွာ-ကြောင့်၊ သင်္ခတာ-သည်၊ န ဟောတိ-မဟုတ်၊ တသွာ-ကြောင့်၊ အသင်္ခတာ-အသင်္ခတာ တည်း၊ ဣတိ လဒ္ဓိ (ဟောတိ) တေ သန္ဓာယ နိရောဓသမာပတ္တိတိ ပုစ္ဆာ သက ဝါဒိဿ၊ ပဋိညာ ကုတရဿ။

ဥပ္ပါဒေန္တိတိအာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ သမာပဇ္ဇန ပေ၊ ဝသေနေဝ- ဝင်စားခြင်း၊ ရခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဝုတ္တံ၊ ပန-ဆက်၊ ရူပါဒယော-ရုပ်အစရှိ ကုန်သော၊ [အာဒိဖြင့် ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်တို့ကို ယူ။] သင်္ခတဓမ္မေ- သင်္ခတတရားတို့ကို၊ [အသင်္ခတဓမ္မေဟု ပါဌ်ပျက်၏၊] ဥပ္ပါဒေန္တိ ယထာ-ဖြစ်စေ

ကုန်သကဲ့သို့၊ တထာ၊ တံ-ထိုနိရောဓကို၊ ကေစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ (မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်မဆို) န ဥပ္ပါဒေန္တိနာမ-ဖြစ်စေကုန်သည် မမည်၊ ပါဠိတော်၌ “ဥပ္ပါဒေန္တိ”ဟု ဟောတော်မူသော်လည်း သင်္ခတတရားတွေကို ဖြစ်စေသကဲ့သို့ကား နိရောဓသမာပတ်ကို မဖြစ်စေနိုင်ပါ-ဟူလို။] နိရောဓာ၊ ပေ၊ ဝုဋ္ဌာနန္တိ-ဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ ဖလသမာပတ္တိ-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ [နိရောဓသမာပတ်မှ ထသော အခါ အနာဂါမိဖိုလ်၊ သို့မဟုတ် အရဟတ္တဖိုလ် ဖြစ်၏၊ ထိုဖိုလ်ကို ဖလသမာပတ္တိဟု ဆိုသည်။] ပန-ကား၊ အသင်္ခတာ-အသင်္ခတမှ၊ တံ-ထိုထခြင်းသည်၊ နတ္ထိယေဝ-မရှိသည်သာ၊ တသ္မာ ပဋိက္ခိပတိ၊ တေနဟိတိ-ကား၊ ယသ္မာ သင်္ခတာ န ဟောတိ၊ တသ္မာ အသင်္ခတာ-အသင်္ခတတည်း၊ ဣတိ လဒ္ဓိ (ဟောတိ)၊ ပန-ထိုသို့အယူရှိပါသော်လည်း၊ ဣဒံ-ဤသင်္ခတ မဟုတ်ခြင်းဟူသော အကြောင်းသည်၊ အသင်္ခတဘာဝ-နိရောဓသမာပတ်၏ အသင်္ခတ၏ အဖြစ်၌၊ ကာရဏံ-အကြောင်းသည်၊ န ဟောတိ-မဟုတ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝုတ္တမ္ပိ-အကြောင်းအဖြစ်ဖြင့် ဆိုအပ်ပါသော်လည်း၊ အဝုတ္တသဒိသမေဝ-မဆိုအပ်သည်နှင့် တူသည်သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

နိရောဓသမာပတ္တိကထာဝတ္ထုနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

xxxxx

၆။ အာကာသကထာအပ္ပဋိ

၄၆၀-၄၆၂။ ဣဒါနိ အာကာသကထာနာမ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုအာကာသကထာ၌၊ (လဗ္ဘမာနော-ရထိုက်သော) အာကာသော-သည်၊ ပရိစ္ဆေဒါကာသော-ပရိစ္ဆေဒအာကာသလည်းကောင်း၊ (ရုပ်ကလာပ်နှစ်ခုတို့ကို ပိုင်းခြားတတ်သော အာကာသဓာတ်လည်းကောင်း) [အာကာသရုပ်ကို ဆိုသည်။] ကသိဏ္ဍဂ္ဂါဋီမာကာသော-ကသိဏ္ဍဂ္ဂါဋီအာကာသလည်းကောင်း၊ (ကသိုဏ်းကိုးပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးကို ခွာခြင်းကြောင့် ရအပ်သော ကောင်းပညတ်လည်းကောင်း) အဇ္ဈာကာသော-အဇ္ဈအာကာသလည်းကောင်း၊ (အရှုအံအထွေး မရှိသော အာကာသလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့) တိဝိဓော-သုံးပါးအပြားရှိ၏၊ တုစ္ဆာကာသောတိပိ-တုစ္ဆာကာသဟူသော အမည်သည်လည်း၊ တသေဝ-ထိုအဇ္ဈာကာသ၏ပင်၊ နာမံ-တည်း၊ တေသု-ထိုသုံးပါးသော အာကာသတို့တွင်၊ ပရိစ္ဆေဒါကာသော-သည်၊ သင်္ခတော-သင်္ခတတည်း၊ [ရုပ်ဖြစ်သောကြောင့် “သင်္ခတ”ဟု ဆိုသည်။] ဣတရေ-ပရိစ္ဆေဒါကာသမှ တစ်ပါးကုန်သော၊ ဒွေ-နှစ်ပါးကုန်သော ကသိဏ္ဍဂ္ဂါဋီမာကာသအဇ္ဈာကာသတို့သည်၊ ပညတ္တိမတ္တာ-ပညတ်မျှတတည်း၊ ပန-ဆက်၊ ဥတ္တရာပထကာနံ မဟိသာသကာနဉ္စ (လဒ္ဓိ ဟောတိ) သေယျထာပိ၊ (ဧဝံ) ယေသံ-

အကြင်ပရဝါဒီတို့၏၊ ဒုဝိဇောပိ-နှစ်ပါးအပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်သော အာကာသသည်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ သင်္ခတော-သည်၊ န ဟောတိ-မဟုတ်၊ တသ္မာ အသင်္ခတော-အသင်္ခတတည်း၊ ဣတိ လဒ္ဓိ (ဟောတိ) တေ သန္ဓာယ အာကာသောတိ-အစရှိသော၊ ပုစ္ဆာ သကဝါဒီဿ၊ ပဋိညာ ဣတရဿ၊ ဧတ္ထ-ဤအာကာသကထာ၌၊ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

အာကာသကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

xxxxx

၇။ အာကာသော သနိဒဿနောတိကထာအပ္ပဋ္ဌိ

၄၆၃-၄၆၄။ ဣဒါနိ အာကာသော သနိဒဿနောတိကထာနာမ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုအာကာသော သနိဒဿနောတိကထာ၌၊ အန္ဓကာနံ လဒ္ဓိ (ဟောတိ) သေယျထာပိ၊ (ဧဝံ) ယေသံ-အကြင်ပရဝါဒီတို့၏၊ တာဠုဒ္ဓိဒ္ဓါဒိသု-သံကောက်ပေါက်အစရှိသည်တို့၌၊ ဉာဏပဝတ္တိ-သိတတ်သော စိတ်၏ဖြစ်ခြင်းကို၊ [သိတတ်သော ဝိထိစိတ်၏ ဖြစ်ခြင်းကို ဉာဏပဝတ္တိဟု ဆိုသည်။] နိဿာယ-မှီ၍၊ သဗ္ဗောပိ-လည်းဖြစ်သော၊ အဇဋ္ဌာကာသော-သည်၊ သနိဒဿနော-တည်း၊ ဣတိ လဒ္ဓိ (ဟောတိ) တေ သန္ဓာယ အာကာသော သနိဒဿနောတိ ပုစ္ဆာ သကဝါဒီဿ၊ ပဋိညာ ဣတရဿ၊ အထ-ထိုမှ နောက်၌၊ နံ-ထိုပရဝါဒီကို၊ (အာကာသော-သည်) သနိဒဿနော-သည်၊ ယဒိ ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ) ဧဝံဝိဇော-ဤသို့သဘောရှိသည်၊ (ပါဠိတော်၌ လာသော ရူပံ ရူပါယတနံအစရှိသော သဘောရှိသည်) ဘဝေယျ-ဖြစ်ရာသလော၊ ဣတိ စောဒနတ္ထံ၊ ရူပန္တိအာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ ဝုတ္တံ။

စက္ခုပဋိစ္စာတိပဉ္စေသု-အစရှိသော ပြဿနာတို့၌၊ ဧဝရူပဿ-ဤသို့သဘောရှိသော၊ သုတ္တဿ-၏၊ အဘာဝေန-ကြောင့်၊ (“စက္ခုပဋိစ္စ အာကာသဉ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စက္ခုဝိညာဏံ”ဟူသော ပါဠိတော်သုတ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်) ပဋိက္ခိပိတ္တာ-၍၊ တုလန္တရိကာဒီနံ-ထုပ်လျောက်နှစ်ခုတို့၏ အကြားအစရှိသည်တို့ကို၊ ဥပလဒ္ဓိ-ရခြင်းကို၊ [စိတ်ဖြင့် သိခြင်းကိုပင် “ဥပလဒ္ဓိ”ဟု ဆိုသည်။] နိဿာယ ပဋိဇာနာတိ၊ ဒိန္နံ၊ ပေ၊ အန္တရန္တိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ရုက္ခရူပံ-သစ်ပင်၏ အဆင်းကို၊ ဒိသ္မာ-မြင်၍၊ အန္တရေ-အကြား၌၊ ရူပါဘာဝတော-အဆင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ အာကာသန္တိ-အာကာသဟူ၍၊ မနောဒွါရဝိညာဏံ-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ စက္ခုဝိညာဏံ-သည်၊ န (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)-ဖြစ်သည် မဟုတ်၊ သေသေသု-ဒိန္နံ ရုက္ခာနံမှ ကြွင်းသော ဒိန္နံ ထမ္ဘာနံ အစရှိသော ပုဒ်တို့၌လည်း၊ ဒေသေဝနယော-တည်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧတံ-ဤနန

ပဿတိ အစရှိသော သာဓကသည်၊ အသာဓကံ-သာဓက မမြောက်၊ [စက္ခု
ဝိညာဏ်ဖြင့် သိအပ်သော ရုပ် မဟုတ်၊ မနောဝိညာဏ်ဖြင့် သိအပ်သော အကြား
အရပ်သာ ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် သာဓက မမြောက်။] ဣတိ-အပြီးတည်း။

အာကာသော သနိဒဿနောတိကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

xxxxx

၁၀။ ပထဝီဓာတု သနိဒဿနာတိအာဒိကထာအပ္ပင်

၄၆၅-၄၇၀။ ဣဒါနိ ပထဝီဓာတု သနိဒဿနာတိအာဒိကထာနာမ ဟောတိ၊
တတ္ထ-ပထဝီဓာတု သနိဒဿနာတိအာဒိကထာ၌၊ အန္တကာနံ (လဒ္ဓိ ဟောတိ)
သေယျထာပိ၊ (ဧဝံ) ယေသံ-အကြင်ပရဝါဒီတို့၏၊ ပါသာဏ၊ ပေ၊ စလနာနဉ္စေ-
ကျောက်၊ ရေ၊ မီးလျှံ၊ သစ်ပင်တို့၏ လှုပ်ခြင်းတို့၏လည်းကောင်း၊ [ပထဝီ အာပေါ
တေဇော ဝါယောဓာတ်တို့ကို အစဉ်အတိုင်း ပြသည်။] ပဉ္စိန္ဒြိယပတိဋ္ဌောကာသာ
နဉ္စ-စက္ခု စသော ငါးပါးသော ဣန္ဒြေတို့၏ တည်ရာအရပ်တို့၏လည်းကောင်း၊
ဝဏ္ဏာယတနံ-အဆင်းကိုလည်းကောင်း၊ ကာယဝိညတ္တိကာလေ-ကာယဝိညတ်
ဖြစ်ရာအခါ၌၊ ဟတ္ထပါဒါဒိရူပဉ္စ-လက်ခြေအစရှိသော အဆင်းကိုလည်းကောင်း၊
ဒိသ္မာ-မြင်၍၊ ပထဝီဓာတုအာဒယော-ပထဝီဓာတ်အစရှိသော ရုပ်တို့သည်၊ သနိ
ဒဿနာ-မြင်ရခြင်းနှင့် တကွဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ လဒ္ဓိ (ဟောတိ)၊ တေ သန္ဓာယ
သဗ္ဗကထာသု-တို့၌၊ အာဒိပုစ္ဆာ-သည်၊ သကဝါဒိဿ၊ ပဋိညာ ဣတရဿ၊ သဗ္ဗတ္ထ-
အလုံးစုံသော ကထာတို့၌၊ သေသံ-ကို၊ ပါဠိအနုသာရေန စေဝ-ပါဠိတော်သို့
အစဉ်လျှောက်သဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ဝုတ္တနယေန စ-ဖြင့်လည်းကောင်း၊
ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

ပထဝီဓာတု သနိဒဿနာတိ-အစရှိသော ပြဿနာကို၊

အာဒိ ကတွာ-၍၊

ကာယကမ္မံ၊ ပေ၊ ကထာ-ကာယကမ္မံ သနိဒဿနံဟူသော

အဆုံးရှိသော ကထာသည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

ဆဋ္ဌော ဝဂ္ဂေါ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတော။)

ဆဋ္ဌဝဂ် ပြီးပြီ။

xxxxx

၇။ သတ္တမဝဂ်

၁။ သင်္ဂဟိတကထာအပ္ပဋ္ဌိ

၄၇၁-၄၇၂။ ဣဒါနိ သင်္ဂဟိတကထာနာမ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုသင်္ဂဟိတကထာ၌၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဒါမာဒီဟိ-နွားချည်ကြီး အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ဗဟိဗဒ္ဓါဒယော-နွားလား အစရှိသည်တို့ကို၊ (သင်္ဂဟိတာ) ဝိယ-အတူတကွ ယူအပ်ကုန်သကဲ့သို့၊ (တထာ) ကေဟိစိ-အချို့ကုန်သော၊ ဓမ္မေဟိ-တို့ဖြင့်၊ သင်္ဂဟိတာနာမ-အတူတကွ ယူအပ်ကုန်သည် မည်သော၊ ကေစိ-ကုန်သော၊ ဓမ္မာ-တို့သည်၊ နတ္ထိ-မရှိကုန်၊ တသ္မာ ကေဟိစိ ဓမ္မေဟိ သင်္ဂဟိတာ-ကုန်သော၊ ကေစိ ဓမ္မာ-တို့သည်၊ နတ္ထိ-မရှိကုန်၊ ဧဝံသန္တေ-ဤသို့ဖြစ်လသော်၊ ဧကဝိဓေန-တစ်ခုသော အဖို့ဖြင့်၊ ရူပသင်္ဂဟော-ရုပ်တို့ကို သိမ်းယူခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိအာဒိ-ဤသို့အစရှိသော စကားသည်၊ နိရုတ္တကံ-အကျိုးမရှိ၊ ဣတိ-သို့၊ ရာဇဂိရိကာနဉ္စေဝ သိဒ္ဓတ္ထိကာနဉ္စ (လဒ္ဓိ ဟောတိ) သေယျထာပိ၊ (ဧဝံ) ယေသံ-အကြင်ပရဝါဒီတို့၏၊ လဒ္ဓိ (ဟောတိ)၊ တေ သန္ဓာယ အညေန-အခြားသော၊ အတ္ထေန-အနက်အားဖြင့်၊ သင်္ဂဟဘာဝံ-သိမ်းယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဒဿေတုံ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ အတ္တနော လဒ္ဓိဝသေန ပဋိညာ ဣတရဿ၊ ဣဒါနိ-၌၊ ယေန အတ္ထေန-ဖြင့်၊ သင်္ဂဟော-အတူတကွ ယူခြင်းကို၊ လဗ္ဘတိ-ရအပ်၏၊ တံ-ထိုအနက်ကို၊ ဒဿေတုံ၊ နနု၊ ပေ၊ ဓမ္မာတိအာဒိ (သကဝါဒိနာ)၊ အာရဒ္ဓံ၊ တံ သဗ္ဗံ-ထိုအလုံးစုံသော ပုဒ်အပေါင်းကို၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ဝုတ္တနယတ္တာ-ကြောင့်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ-သည်သာ။

ပန-ဆက်၊ ပရဝါဒိနာ-သည်၊ လဒ္ဓိပတိဋ္ဌာပနတ္ထံ-ငှာ၊ ယထာ ဒါမေနဝါတိ အာဒိကာ-အစရှိသော၊ ယာ ဧသာ ဥပမာ-အကြင်ဥပမာကို၊ အာဟဋ္ဌာ-ထုတ်ဆောင်အပ်ပြီ၊ သကဝါဒိနာ-သည်၊ တံ-ထိုဥပမာကို၊ အနဘိနန္ဒိတွာ-နှစ်သက်လည်း မနှစ်သက်မူ၍၊ အပ္ပဋိက္ခောသိတွာ-တားမြစ်လည်း မတားမြစ်မူ၍၊ ဟဉ္စိ ဒါမေန ဝါတိ-အစရှိသော စကားရပ်ဖြင့်၊ တဿ-ထိုပရဝါဒီ၏၊ လဒ္ဓိ-ကို၊ ဘိန္နာ-ဖျက်အပ်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ဟိ-ထင်ရှားအောင် ပြဦးအံ့၊ ဧတ္ထ-ဤဟဉ္စိ ဒါမေနအစရှိသော ပါဌ်၌၊ အယံ-ကား၊ အတ္ထော-တည်း၊ တေ-သင် ပရဝါဒီ၏၊ (မတိယာ-ဖြင့်)၊ ဒါမာဒီဟိ-နွားချည်ကြီးအစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ဗဟိဗဒ္ဓါဒယော-နွားလား အစရှိသည်တို့ကို၊ သင်္ဂဟိတာနာမ-အတူတကွ ယူကုန်သည်မည်သည်၊ ယဒိ (ဟောန္တိ)-ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ကေဟိစိ ဓမ္မေဟိ သင်္ဂဟိတာ-ကုန်သော၊ ကေစိ

ဓမ္မာ အတ္ထိ-ကုန်၏။ ဣတိ (အယံ အတ္ထော၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။)

သင်္ဂဟိတကထာဝတ္ထုနာ-သည်။ (နိဋ္ဌိတာ။)

× × × ×

၂။ သမ္ပယုတ္တကထာအပ္ပဋ္ဌ

၄၇၃-၄၇၄။ ဣဒါနိ သမ္ပယုတ္တကထာနာမ ဟောတိ၊ တတ္ထ - ထိုသမ္ပယုတ္တကထာ၌၊ ယသ္မာ^၁-ကြောင့်၊ တိလမ္ပိ-နှမ်း၌၊ တေလံ-ဆီသည်၊ (အနုပဝိဋ္ဌံ) ဝိယသက်ဝင်တည်နေသကဲ့သို့၊ (ဧဝံ) ဝေဒနာဒယော^၂-ဝေဒနာအစရှိသော တရားတို့သည်၊ သညာဒီသု-သညာအစရှိသော တရားတို့၌၊ အနုပဝိဋ္ဌာ^၃-သက်ဝင်တည်နေကုန်၏။ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ကေဟိစိ-ကုန်သော၊ ဓမ္မေဟိ-တို့နှင့်၊ သမ္ပယုတ္တာ-သမ္ပယုတ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ကေစိ ဓမ္မာ နတ္ထိ-မရှိကုန်၊ ဧဝံသန္ဓေ-သော်၊ ဉာဏသမ္ပယုတ္တန္တိအာဒိ-အစရှိသော စကားသည်၊ နိရတ္ထကံ-အနက်မရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-သို့၊ ရာဇဂိရိကသိဒ္ဓတ္ထိကာနညေဝ-တို့၏ပင်၊ (လဒ္ဓိ ဟောတိ) သေယျထာပိ၊ (ဧဝံ) ယေသံ-အကြင်ပရဝါဒီတို့၏၊ လဒ္ဓိ (ဟောတိ) တေ သန္ဓာယ၊ အညေနေဝ-ပရဝါဒီယူအပ်သော အနက်မှ တစ်ပါးသာလျှင်ဖြစ်သော၊ အတ္ထေန-အနက်ဖြင့်၊ သမ္ပယုတ္တကံ-သမ္ပယုတ်၏အဖြစ်ကို၊ ဒဿေတုံ-ငှာ၊ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ အတ္တနောလဒ္ဓိဝေသေန ပဋိညာ ဣတရဿ၊ ဣဓာပိ-ဤသမ္ပယုတ္တကထာ၌လည်း၊ သေသံ-သည်၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ဝုတ္တနယတ္တာ-ကြောင့်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၁။ ဝေဒနာဒယော။ ။နှမ်း၌ ဆီသည် သက်ဝင်တည်နေသကဲ့သို့ သညာစသည်တို့၌ ဝေဒနာ စသည်တို့သည် သက်ဝင်တည်နေကုန်၏-ဟု ပရဝါဒီက ယူဆ၏။ ထိုပရဝါဒီအလိုအားဖြင့် သမ္ပယုတ္တဟူသော အသုံးအနှုန်းသည် မရှိနိုင်တော့၊ ထို့ကြောင့် “ဧဝံသန္ဓေ ဉာဏသမ္ပယုတ္တတိအာဒိ နိရတ္ထကံ”ဟု ပရဝါဒီတို့ ယူကြသည်။

၂။ ယသ္မာ ၊ပေ၊ အနုပဝိဋ္ဌာ။ ။“ပရဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်သည် နှမ်း၌ ဆီသည် သက်ဝင်၍ တည်နေသကဲ့သို့ သညာအစရှိသော တရားတို့၌ ဝေဒနာအစရှိသော တရားတို့သည် သက်ဝင်၍ တည်နေကုန်၏။ နှစ်ခု သုံးခုစသည် ခွဲနေသော အရာဝတ္ထုများ ယှဉ်နေကြသကဲ့သို့ သမ္ပယုတ်အဖြစ်ဖြင့် ဝေဒနာ သညာအစရှိသည်တို့ ယှဉ်တွဲနေကြသည် မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် စာအုပ်တို့၌ န ဝေဒနာဒယော-ဟု နသဒ္ဓါ ပါနေခြင်းသည် ပရဝါဒီ၏ အလိုနှင့် မလျော်ဟု ထင်သည်။ ထို့ပြင် နောက်ဝါကျရှိ တသ္မာကို အနက်ကျယ်စွဲသောအခါ “နှမ်း၌ ဆီတည်သကဲ့သို့ သညာအစရှိသည်တို့၌ ဝေဒနာအစရှိသည်တို့၏ သက်ဝင်၍ တည်နေကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်”ဟု စွဲမှ ဝါကျထုံးစံလည်း ကျ၏။ နောက်၌ “နတ္ထိ သမ္ပယုတ္တာ”ဟူသော စကားနှင့်လည်း လျော်၏။

ပန-ဆက်၊ ပရဝါဒိနာ-သည်၊ ယထာ တိလမ္ပိ တေလန္တိအာဒိကော-အစရှိသော၊ ယော ဧသ (ဧသော) ဥပမာပဉ္စော-အကြင်ဥပမာပြဿနာကို၊ အာဟဋ္ဌော-ထုတ်ဆောင်အပ်ပြီ၊ သော-ထိုဥပမာပြဿနာသည်၊ ယသ္မာ ဝေဒနာသညာနံ-တို့၏၊ (လက္ခဏာတော-လက္ခဏာအားဖြင့်၊ နာနတ္ထဝဝတ္ထာနံ-ထူးခြားသည်၏အဖြစ်၊ ပိုင်းခြားကန့်သတ်ခြင်းသည်၊ အတ္ထိ) ဝိယ-ရှိသကဲ့သို့၊ (ဧဝံ) တိလတေလာနံ-နှမ်း ဆီတို့၏၊ လက္ခဏာတော-အားဖြင့်၊ နာနတ္ထဝဝတ္ထာနံ-သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဟိ-မှန်၊ သဗ္ဗေသုပိ-ကုန်သော၊ တိလအဋ္ဌိတစေသု-နှမ်းစေ့၊ နှမ်းခွံတို့၌၊ တိလောတိ-တိလဟူသော၊ ဝေါဟာရမတ္တံ-အခေါ်အဝေါ်မျှသည်၊ (ဟောတိ) တေနေဝ-ထို့ကြောင့်ပင်၊ တိလေ-ဆီကို၊ နိဗ္ဗတ္တေတွာ-နှမ်းမှ သီးခြားထုတ်၍၊ ဂဟိတေ-ယူအပ်ပြီးသော်၊ ပုရိမသဏ္ဌာနေန-ရှေ့၌ဖြစ်သော ပုံသဏ္ဌာန်အားဖြင့်၊ တိလောနာမ-တိလအမည်သည်၊ န ပညာယတိ-မထင်ရှား၊ [နှမ်းဖတ်ဖြစ်သွားပြီ-ဟူလို။] တသ္မာ အနာဟဋ္ဌသဒိသောဝ-မဆောင်အပ်သည်နှင့် တူသည်သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

သမ္ပယုတ္တကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

xxxxx

၃။ စေတသိကကထာအပ္ပင်

၄၇၅-၄၇၇။ ဣဒါနိ စေတသိကကထာနာမ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုစေတသိကကထာ၌၊ ယသ္မာ ဖဿိကာဒယောနာမ^၂-ဖဿိကအစရှိသော တရားတို့မည်သည်၊

၁။ တေလေ နိဗ္ဗတ္တေတွာ။ ။နိဗ္ဗတ္တိတပရမတ္ထဝသေန၌ နိဗ္ဗတ္တသဒ္ဓါသည် ပညတ်မှ နစ်စေခြင်း၊ ပညတ်မှ အသီးအခြား ထုတ်နုတ်ခြင်းအနက်ကို ဟောသကဲ့သို့ ဆီကိုလည်း နှမ်းမှ အသီးအခြား ထုတ်ခြင်းကို “တေလေ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဂဟိတေ”ဟု ဆိုသည်၊ ဂဟိတေနှင့် လိုက်လျောအောင် “တေလေ”ဟုလည်း ပါ၌ရှိရမည်၊ စာအုပ်တို့၌ “တိလံ”ဟု နှမ်းအနက် ဟောပုဒ်ကို တွေ့ရသော်လည်း နိဗ္ဗတ္တေတွာနှင့် မလိုက်လျောပါ။ [ရှေးနိဿယ၌ကား “တိလံ-နှမ်းကို၊ နိဗ္ဗတ္တေတွာ-ညစ်၍”ဟု အနက်ပေးပြီးလျှင် ဂဟိတေအတွက် “တေလေ”ဟု ပါဌသေသထည့်လေ၏။

၂။ ဖဿိကာဒယော။ ။ဤ၌ အာဒိသဒ္ဓါသည် ဝဝတ္ထာဝါစီ (ဝိ+အဝတ္ထာဝါစီ) အသီးအသီး ပိုင်းခြားကန့်သတ်အပ်ပြီးသော အနက်ကို ဟော၏၊ ဆိုလိုရင်းကား ဖဿဝေဒနာ သညာစသော စေတိသက်တရားတို့သည် ရုပ်တရားတို့မှ အသီးအခြား ခွဲပြီးသား ဖြစ်၏၊ ထိုသို့အသီးအခြား ခွဲပြီးသားတရားတို့ကို ယူဖို့ရန် အာဒိသဒ္ဓါက ဟောသည်၊ ထို့ကြောင့် ဖဿိက၊ ဝေဒနိက၊ သညိကစသည်ဖြင့် ယူပါ၊ အသီးအခြား ခွဲရာတွင် မပါသော ရုပ်တရားများကို မယူပါနှင့်ဟူလို၊ [ဖဿိကာဒယောတိ ဧတ္ထ အာဒိသဒ္ဓေါ ဝဝတ္ထာဝါစီ၊ တေန စိတ္တုပ္ပါဒ ဒေသနာယံ (ဓမ္မသင်္ဂဏီ စိတ္တုပ္ပါဒဒေသနာတော်၌) ဒဿိတပုဗ္ဗောဒါ ဝေဒနာဒယော ဂယုန္တိ၊ န တံ သမုဋ္ဌာနာ ရူပဓမ္မာတိ အာဟ “ဧကုပ္ပါဒတာဒိဝိရဟိတာ သဟဇာတတာ နတ္ထိ”တိ။-အနု။]

နတ္ထိ-မရှိကုန်၊ တသ္မာ၊ စေတသိကေနာပိ-စေတသိက်မည်သော တရားသည် လည်း၊ န ဘဝိတဗ္ဗ-မဖြစ်ထိုက်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ စေတသိကော-စေတသိကမည် သော၊ ဓမ္မော-သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဣတိ-သို့၊ ရာဇဝိရိကသိဒ္ဓတ္ထိကာနံ (လဒ္ဓိ ဟောတိ) သေယျထာပိ၊ (ဧဝံ) ယေသံ-အကြင်ပရဝါဒီတို့၏၊ လဒ္ဓိ (ဟောတိ)၊ တေ သန္ဓာယ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ ပဋိညာ ဣတရဿ၊ သဟဇာတောတိ-အစရှိသော စကားကို၊ သမ္ပယုတ္တသဟဇာတတံ-သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော သဟဇာတ၏အဖြစ်ကို၊ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ [ဋီကာ၌ “သမ္ပယုတ္တသဟဇာတတံ”ဟု တာပစ္စယန္တဖြင့် ရှိ၏။] ဖဿိကာတိ- ဟူသော ပုစ္ဆာသည်၊ တာဒိသံ-ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ ဝေါဟာရံ-အခေါ်အဝေါ်ကို၊ အပဿန္တဿ-မမြင်သော၊ ပရဝါဒိဿ-၏၊ ပုစ္ဆာ-တည်း၊ ဝေါဟာရေန-ဖြင့်၊ ကိ- အဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း၊ စိတ္တနိဿိတကော-စိတ်၌ မှီသော တရားတည်း၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ စေတသိကော-စေတသိကမည်သည်၊ (ဟောတိ) ယထာ-သို့၊ ဧဝံ၊ သော ပိ-ထိုတရားသည်လည်း၊ ဖဿနိဿိတတ္တာ-ဖဿ၌ မှီသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဖဿိကော-ဖဿိကမည်သည်၊ (ဟောတိ) ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-အပ်သော်၊ ဒေါ သော-အပြစ်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပဋိညာ သကဝါဒိဿ၊ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

စေတသိကကထာဝတ္ထုနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

xxxxx

၄။ ဒါနကထာအပွင့်

၄၇၈။ ဣဒါနိ ဒါနကထာနာမ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုဒါနကထာ၌၊ (လဗ္ဘမာနံ) ဒါနနာမ-မည်သည်၊ စာဂစေတနာပိ-ပစ္စည်းဝတ္ထုကို စွန့်လှူကြောင်းစေတနာလည်း ကောင်း၊ ဝိရတိပိ-ဝိရတိစေတသိက်လည်းကောင်း၊ ဒေယျဓမ္မောပိ-ပေးလှူထိုက် သော သဘောရှိသော ပစ္စည်းလည်းကောင်း၊ (ဣတိ-သို့) တိဝိဓံ-သုံးပါးအပြား ရှိ၏၊ [အာဂတဌာနေ ဟိ-ဟု ဟိပါလျှင် ကောင်း၏၊ မပါလျှင် ထည့်ပါ။] ဟိ-ချဲ့၊ သဒ္ဓါ-လည်းကောင်း၊ ဟိရိယံ-ဟိရိလည်းကောင်း၊ ကုသလံ-ကောင်းသော၊ ဒါနဉ္စ- ဒါနလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ အာဂတဌာနေ-လာသော ပါဠိရပ်၌၊ စာဂစေတနာ- စွန့်ကြောင်းစေတနာသည်၊ ဒါနံ-ဒါနမည်၏၊ အဘယံ-ဘေးမဲ့ကို၊ ဒေတိ-ပေး၏၊ ဣတိ အာဂတဌာနေ-၌၊ ဝိရတိ-ဝိရတိစေတသိက်သည်၊ (ဒါနံ-၏) ဒါနံ-လှူဖွယ် ဝတ္ထုကို၊ ဒေတိ-ပေးလှူ၏၊ အန္တံ-စားဖွယ်ကို၊ (ဒေတိ)၊ ပါနံ-သောက်ဖွယ်ကို၊ (ဒေတိ)၊ ဣတိ၊ အာဂတဌာနေ-၌၊ ဒေယျဓမ္မော-ပေးလှူထိုက်သော သဘောရှိ သော ပစ္စည်းသည်၊ (ဒါနံ-၏) တတ္ထ-ထိုသုံးပါးသော ဒါနတို့တွင်၊ စာဂစေတနာ-

သည်။ (ဒါနံ၌ စပ်) ဒေယျဓမ္မံ-ပေးလှူထိုက်သော သဘောရှိသော ပစ္စည်းကို၊ ဒေတိ-ပေးလှူ၏။ (ဣတိဝါ-ဤကတ္တုသင်္ဂဟံ ဝစနတံကြောင့်လည်း) (ဒါနံ-ဒါနမည်၏။) [ဤဝါကျ၌ “ဒေတိ ဝါ”ဟု ဝါသဒ္ဓါ ပါသည်ကား ပထမနည်းဖြစ်၍ မလို။] တောယ-ဤစေတနာဖြင့်၊ ဒေယျဓမ္မံ-ကို၊ ဒေန္တိ-ပေးလှူကြကုန်၏။ ဣတိ ဝါ-ဤကရုဏာသင်္ဂဟံ ဝစနတံကြောင့်လည်း၊ ဒါနံ-ဒါနမည်၏။

ဝိရတိ-ဝိရတိစေတသိက်သည်။ အဝဇ္ဇာနဋ္ဌေန-ပိုင်းဖြတ်တတ်သည်၏အဖြစ် ဟူသော အနက်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ လဝနဋ္ဌေန ဝါ-ရိတ်ဖြတ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဒါနံ-၏။ [ဒါဓာတ်၏ အဝဇ္ဇာန အနက်ကို ယူ၍ “အဝဇ္ဇာနဋ္ဌေန”ဟု ဖွင့်သည်။ ထိုဖြတ်ခြင်းသည် ကောက်ရိတ် သကဲ့သို့ ရိတ်ခြင်းနှင့်လည်း ဆိုင်သောကြောင့် “လဝနဋ္ဌေန”ဟု တစ်နည်း ဖွင့်သည်။] ဟိ-မှန်၊ သာ-ထိုဝိရတိသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ-ဖြစ်လသော်၊ ဘယဘေရဝါဒိ သင်္ခါတံ-ဘေး၊ ကြောက်ဖွယ်အာရုံ အစရှိသည်ဟု ဆိုအပ်သော၊ ဒုဿီလှစေတနံ-ဒုဿီလှစေတနာကို၊ ဒါတိ အဝဇ္ဇာတိ-ဖြတ်တတ်၏။ ဝါ-တစ်နည်း၊ (ဒါတိ) လုနာတိ-ရိတ်တတ်၏။ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ ဒါနံ-ဒါနမည်၏။ ဒေယျဓမ္မော-သည်၊ ဒိယျတိ-ပေးလှူအပ်၏။ ဣတိ-ဤကမ္မသင်္ဂဟံ ဝစနတံကြောင့်၊ ဒါနံ-၏။

ဧဝံ-သို့၊ တိဝိဓမ္မိ-သော၊ ဧတံ-ဤဒါနသည်။ အတ္ထတော-တရားကိုယ်အနက် အားဖြင့်၊ စေတသိကော-စေတသိကဖြစ်သော၊ ဓမ္မော စေတ-တရားလည်းကောင်း၊ [စေတနာနှင့် ဝိရတိကို ဆိုသည်။] ဒေယျဓမ္မော စ-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒုဝိဓံ-သည်၊ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုဒါနကထာ၌၊ ရာဇဂိရိကသိဒ္ဓတ္ထိကာနံ လဒ္ဓိ (ဟောတိ) သေယျထာပိ၊ (ဧဝံ) ယေသံ-အကြင်ပရဝါဒီတို့၏၊ ဒါနံ-ဒါနဟူသည်။ စေတသိကော-သော၊ ဓမ္မော-တရားသာတည်း၊ ဒေယျဓမ္မော-သည်၊ န (ဒါနံ)-ဒါန မဟုတ်၊ ဣတိ လဒ္ဓိ (ဟောတိ) တေ သန္ဓာယ စေတသိကောတိ-အစရှိသော၊ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ ပဋိညာ ဣတရဿ၊ အထ-ဝန်ခံရာ ထိုအခါ၌၊ နံ-ထိုပရဝါဒီ ကို၊ ဒေယျဓမ္မဝသေန-ပေးလှူထိုက်သော သဘောရှိသော ပစ္စည်း၏အဖြစ်ဖြင့်၊ စောဒေတုံ-ငှာ၊ လဗ္ဘာတိ-လဗ္ဘာအစရှိသော၊ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ အန္ဓာဒီနိ ဝိယ-စားဖွယ်အစရှိသော လှူဖွယ်ဝတ္ထုတို့ကဲ့သို့၊ သော-ထိုစေတသိက်သည်၊ ဒါတုံ-

ဒေယျဓမ္မံ၊ ပေ၊ စောဒေတုံ။ ။ “ဒါနံ-ဟူသည် စေတသိက်သာတည်း”ဟု ပရဝါဒီ အယူရှိ၏။ ထိုစေတသိကဒါနကို သူတစ်ပါးအား ဒေယျဓမ္မ (အလှူပစ္စည်း) အဖြစ်ဖြင့် လှူခြင်း ငှာ ရကောင်းပါသလား”ဟု စောဒနာခြင်းငှာ “လဗ္ဘာ စေတသိကော ဓမ္မော ပရေသံ ဒါတုံ”ဟု သော ဒုတိယပြဿနာကို သကဝါဒီ ဆိုသည်။

ငှာ၊ န သက္ကာ-မတတ်ကောင်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပဋိက္ခေပေါ ဣတရဿ၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဒဠ်-ခိုင်မြဲသည်ကို၊ ကတ္တာ-၍၊ ပုဋ္ဌေ-မေးအပ်သော်၊ အဘယ် ဒေတီတိ-ဟူသော၊ သုတ္တဝသေန-သုတ်နှင့် စပ်သဖြင့်၊ ပဋိညာ-သည်၊ တဿေဝ-ထိုပရဝါဒီ၏ ဝန်ခံခြင်းသာတည်း၊ ပန-ကား၊ ဖဿပဉ္စာဒိသု-ဖဿပြဿနာ အစရှိသည်တို့၌၊ (လတ္တ ဖသော ပရေသံ ဒါတုံ အစရှိသော ပြဿနာတို့၌) ဖဿံ ဒေတီတိ အာဒိဝေါဟာရ-အစရှိသော အခေါ်အဝေါ်ကို၊ အပဿန္တော-သည်၊ (ဟုတ္တာ) ပဋိက္ခိပတေဝ-သည်သာ။

၄၇၉။ အနိဋ္ဌဖလန္တိအာဒိ^၁-အစရှိသော စကားကို၊ အစေတသိကဿ-စေတသိက် မဟုတ်သော၊ ဓမ္မဿ-အန္နာဒိဓမ္မ၏၊ ဒါနဘာဝဒီပနတ္ထံ-အကျိုးပေးခြင်း၏ ထင်ရှားသည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ န ဝုတ္တံ^၂-ဆိုအပ်သည် မဟုတ်၊ ဟိ-မှန်၊ တစ်နည်း (ကသွာ အနိဋ္ဌဖလန္တိအာဒိ အစေတသိကဿ ဓမ္မဿ ဒါနဘာဝဒီပနတ္ထံ န ဝုတ္တံ-နည်း)၊ ဟိ (ယသွာ)-ကြောင့်၊ အစေတသိကော-စေတသိက် မဟုတ်သော၊ အန္နာဒိဓမ္မော-အန္နအစရှိသော ဒေယျဓမ္မသည်၊ အာယတိ-နောင်အခါ၌၊ ဝိပါကံ-အကျိုးကို၊ န ဒေတိ^၃ - မပေး၊ (တသွာ အနိဋ္ဌဖလန္တိအာဒိ ပေ၊

၁။ အနိဋ္ဌဖလန္တိအာဒိ။ ။ ပါဠိတော်၌ “ဒါနံ အနိဋ္ဌဖလံ ပေ၊ ဒုက္ခဝိပါကန္တိ”ဟူသော ပရဝါဒီ၏ ဒုတိယပြဿနာကို “အနိဋ္ဌဖလန္တိအာဒိ”ဟု ဆိုသည်။ ထိုအာဒိဖြင့် ဒုက္ခဝိပါကံတိုင် အောင် ယူပါ၊ ထိုစကားရပ်သည် စေတသိက် မဟုတ်သော အန္နာဒိဓမ္မကို ရည်ရွယ်၍ ဆိုအပ်သော စကားရပ်တည်း၊ မှန်၏- အန္န စသော လှူဖွယ်ဝတ္ထုသည် တစ်ရံတစ်ခါ ယူမမာအား ဆေးခါးကြီးကို ပေးရသကဲ့သို့ အနိဋ္ဌ ဖြစ်သော ဒါနဝတ္ထုလည်း ရှိ၏၊ ထိုအနိဋ္ဌ ဖြစ်သော ဒါနဝတ္ထုသည် အနိဋ္ဌဖြစ်သော အကျိုးကို ပေးသလောဟူသော ပြဿနာကို ပရဝါဒီက ဆိုသကဲ့သို့ အရင်မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿထေရ် မိန့်တော်မူသည်။

၂။ ဒါနဘာဝဒီပနတ္ထံ ပေ၊ န ဝုတ္တံ။ ။ စာအုပ်တို့၌ န-သဒ္ဒါ မပါသော်လည်း ဋီကာ၌ “န ဝုတ္တံ”ဟု န-သဒ္ဒါ ပါ၏၊ ရှေးအဋ္ဌကထာနိဿယ၌လည်း “န ဝုတ္တံ”ဟု န-သဒ္ဒါ ပါသည်၊ ဤသို့ န-သဒ္ဒါ ပါမှလည်း ဗျတိရေကဝါကျဖြစ်၍ “ဣဋ္ဌဖလဘာဝနိယမနတ္ထံ ပနေတံ ဝုတ္တံ”ဟူသော အနွယ်ဝါကျနှင့် အမြီးအမောက် တည့်သည်၊ ဒါနဘာဝဒီပနတ္ထံကို ဋီကာ၌ “ဖလဒါနဘာဝဒီပနတ္ထံ”ဟုလည်းကောင်း၊ အနုဋီကာ၌ “ဖလဒါနသတ္တာဝဒီပနတ္ထံ”ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်၏၊ ထိုအဖွင့်အတိုင်း နိဿယ၌ အနက်ပေးရသည်၊ ဆိုလိုရင်းကား - အနိဋ္ဌဖလံစသော စကားကို စေတသိက် မဟုတ်သော အန္နာဒိဓမ္မ၏ ဖလဒါနသဘောရှိသည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းငှာ ဆိုအပ်သည် မဟုတ်ပါ-ဟူလို၊ မည်သည့်အကျိုးငှာ ဆိုအပ်ကြောင်းကို အနွယ်ဝါကျဖြင့် ပြလိမ့်မည်။

၃။ န ဟိ ပေ၊ ဝိပါကံ ဒေတိ။ ။ ဤဝါကျသည် ရှေးဝါကျ၏ ဒဠိကရကဝါကျတည်း၊ တစ်နည်း-ရှေးဝါကျ၏ ဟေတုဝါကျတည်း၊ စေတသိက် မဟုတ်သော အန္နာဒိဓမ္မသည်

န ဝုတ္တံ) ပန-အဟုတ်ကား၊ ကုဋ္ဌဗလဘာဝနိယမနတ္ထံ-ကုဋ္ဌအကျိုးရှိသည်၏ အဖြစ်ကို အမြဲသတ်မှတ်ခြင်း အကျိုးငှာ၊ ဧတံ-ဤအနိဋ္ဌဗလ အစရှိသော စကားကို၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ ကုတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဟိ-ထင်ရှားအောင် ပြဦးအံ့၊ အယမ္ဗိ-ဤဆိုအပ်လတ် အနက်သည်လည်း၊ ဧတ္ထ-ဤအနိဋ္ဌဗလအစရှိသော စကားရပ်၌၊ အဓိပ္ပာယော-အလိုရှိအပ်သော အနက်တည်း၊ အစေတသိကော-သော၊ အန္ဓာဒိဓမ္မော-သည်၊ ဒါနံ-ဒါနသည်၊ ယဒိ ဘဝေယျ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဟိတစိတ္တေန-အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်၏ စီးပွားကို အလိုရှိသော စိတ်ဖြင့်၊ အနိဋ္ဌံ-အလိုမရှိအပ်သော၊ အကန္တံ-မနှစ်သက်အပ်သော၊ ဘေသဇ္ဇံ-ဆေးကို၊ ဒေန္တဿ-ပေးသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ နိဗ္ဗုဇ္ဇိဇာဒိဟိ-တမာမျိုးစေ့အစရှိသည်တို့မှ၊ နိဗ္ဗာဒယော-တမာပင်အစရှိသည်တို့သည်၊ (နိဗ္ဗုတ္တန္တိ) ဝိယ-ဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့၊ (ဧဝံ) အနိဋ္ဌမေဝ-အလိုမရှိအပ်သည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဖလံ-အကျိုးသည်၊ နိဗ္ဗုတ္တေယျ-ဖြစ်ရာ၏၊ (ဖြစ်စရာရှိ၏) ပန-စင်စစ်ကား၊ ယသ္မာ၊ ဧတ္ထ-အနိဋ္ဌ အကန္တဆေးကို ပေးရာ၌၊ ဟိတဖရဏစာဂစေတနာ-အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်၏စီးပွား၌ ဖြန့်အပ်သော စွန့်ကြဲကြောင်းစေတနာသည်၊ ဒါနံ-ဒါနတည်း၊ တသ္မာ၊ ဒေယျဓမ္မေ-သည်၊ အနိဋ္ဌေဝိ-အနိဋ္ဌဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဒါနံ-ဒါနစေတနာသည်၊ ကုဋ္ဌဗလမေဝ-ကုဋ္ဌ အကျိုးရှိသည်သာ၊ ဟောတိ-၏၊ ကုတိ(အယမ္ဗိ)-သည်လည်း၊ (အဓိပ္ပာယော-တည်း။)

ဧဝံ-ဤသို့၊ ပရဝါဒိနာ-သည်၊ (သာဓေတုံ အာဟဋ္ဌံ စပ်) စေတသိကဓမ္မဿ-စေတသိကဓမ္မ၏၊ ဒါနဘာဝေ-ဒါနအဖြစ်ကို၊ ပတိဋ္ဌာပိတေ-တည်စေအပ်ပြီးသော်၊ [“တေန ဝတ ရေ ဝတ္ထဗေဓ စေတသိကောတိ ဒါနန္တိ”ဟု တည်စေအပ်ပြီးသော်၊]

နောင်အခါ၌ အကျိုးကို တိုက်ရိုက် မပေးနိုင်၊ ထို့ကြောင့် အနိဋ္ဌဗလ စသော စကားကို အစေတသိက အန္ဓာဒိဓမ္မ၏ ဖလဒါနသဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ကို ပြခြင်းငှာ ဆိုအပ်သည် မဟုတ်ပါ-ဟူလို၊

ကုဋ္ဌဗလ ၊ပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။ဤဝါကျကား “န ဝုတ္တံ”ဟူသော ရှေ့ဗျတိရေကဝါကျ၏ အနွယ် ဝါကျတည်း၊ အနိဋ္ဌဗလ အစရှိသော စကားကို ဖလဒါနသဘာဝဒီပနအကျိုးငှာ ဆိုအပ်သည် မဟုတ်လျှင် အဘယ်အကျိုးငှာ ဆိုအပ်ပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ကုဋ္ဌဗလ ၊ပေ၊ ဝုတ္တံ”ဟု မိန့်သည်၊ ဆိုလိုရင်းကား - အနိဋ္ဌဗလအစရှိသော စကားကို စေတသိက မဟုတ်သော အန္ဓာဒိဓမ္မသည် ဆေးခါးကြီး စသည်ကဲ့သို့ အနိဋ္ဌဝတ္ထုဖြစ်ပါသော်လည်း “အကျိုးပေးသောအခါ၌ကား ကုဋ္ဌဖြစ်သော အကျိုးကိုသာ အမြဲပေးရသည်”ဟု သတ်မှတ်၍ ပြခြင်းအကျိုးငှာ ဆိုအပ်သည်-ဟူလို၊ ဤအဓိပ္ပာယ်ကို “ယသ္မာ ပနေတ္ထ ၊ပေ၊ ကုဋ္ဌဗလမေဝ ဟောတိတိ”ဟု ပြလိမ့်မည်။

သကဝါဒီ^၁-သည်။ ဣတရေန^၂-ဆိုအပ်ပြီးသော အကြောင်းမှ တစ်ပါးသော၊ ပရိယာယေန^၂-အကြောင်းဖြင့်၊ (“ဒိယုတိတိ ဒါနံ”ဟူသော ကမ္မသာဓနအကြောင်းအားဖြင့်) ဒေယျဓမ္မဿ-ပေးလှူထိုက်သော သဘောရှိသော ပစ္စည်း၏၊ ဒါနဘာဝ-ဒါန၏အဖြစ်ကို၊ သာဓေတုံ-ငှာ၊ ဒါနံ၊ ပေ၊ ဘဂဝတာတိအာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ အာဟာ^၁-ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ ပရဝါဒီ-သည်၊ စီဝရာဒိနံ-သင်္ကန်းအစရှိသော လှူဖွယ်တို့၏၊ ဣဌဝိပါကတံ-ဣဌအကျိုးရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ အပဿန္တော-သည်၊ (ဟုတွာ) ပဋိက္ခိပတိ၊ သုတ္တသာဓန^၃-အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ပြီးစေကြောင်းသုတ်သည်၊ ပရဝါဒီဝါဒေဝိ-ပရဝါဒီ၏ ဝါဒ၌လည်း၊ ယုဇ္ဇတိ-သင့်၏၊ သကဝါဒီဝါဒေဝိ-သကဝါဒီ၏ ဝါဒ၌လည်း၊ (ယုဇ္ဇတိ)၊ ပန-ထိုသို့နှစ်ဝါဒလုံး၌ သင့်ပါသော်လည်း၊ ဧကေန-တစ်ခုတည်းသော၊ အတ္ထေန^၃-အနက်အားဖြင့်၊ န (ယုဇ္ဇတိ)-သင့်သည် မဟုတ်။

ဒေယျဓမ္မော ဣဌဖလောတိ - အစရှိသော ပရဝါဒီ၏ ပြဿနာ၌၊ ဣဌဖလဘာဝမတ္တမေဝ - ဣဌအကျိုးရှိသည်၏ အဖြစ်မျှကိုသာ၊ (သကဝါဒီနာ)

၁။ သကဝါဒီ၊ ပေ၊ အာဒိမာဟ။ ။ဤအနုသန္ဓေတက်ပုံကို ကြည့်၍ ပါဠိတော်၌ “ဒါနံ ဣဌဖလံ ဝုဋ္ဌံ ဘဂဝတော စီဝရံ ဒါနန္တိ” စသော တစ်ရပ်လုံး၌ ပဌမအမေးကို သကဝါဒီ၏ စကားဟု သိသာ၏။ ပါဠိတော်စာအုပ်တို့၌ကား + ကြက်ခြေ အမှတ်အသားဖြင့် ပရဝါဒီ၏ အမေး၊ သကဝါဒီ၏ အဖြေဟု ပြထားသည်၊ စဉ်းစားပါ။

၂။ ဣတရေန ပရိယာယေန။ ။ရှေး၌ ဒါနစေတနာဟူသော စေတသိက်၏ ဒါနအဖြစ်ကို ပြီးစေရာဝယ် “ဒေတိ ဒေယျဓမ္မံ”ဟုလည်းကောင်း၊ “ဒေန္တိ ဧတာယ ဒေယျဓမ္မံ”ဟုလည်းကောင်း ဝိဂြိုဟ်နှစ်မျိုး ပြ၏။ “ထိုနှစ်မျိုးမှ တစ်ပါးသော ပရိယာယ်”ဟူသည် ဒေယျဓမ္မကို အရကောက်ရသော “ဒိယုတိတိ ဒါနံ”ဟူသော ကမ္မသာဓနအနက်ဟူသော အကြောင်းတည်း။ [ဣတရေနာတိ “ဒိယုတိတိ ဒါနံ”တိ ဣမိနာ ပရိယာယေန။-ဋီကာ။]

၃။ သုတ္တသာဓနံ၊ ပေ၊ ဧကေန အတ္ထေန။ ။သဒ္ဓါ ဟိရိယံစသော ဂါထာကိုလည်းကောင်း၊ “ဣဓေကဇ္ဇော အနံ ဒေတိ”စသော ပါဠိရပ်ကိုလည်းကောင်း သုတ္တသာဓန (မိမိတို့အလိုရှိအပ်သော အနက်ကို ပြီးစေတတ်သော သက်သေခံပါဠိတော်) ဟု ခေါ်၏။ ထိုသုတ္တသာဓနပါဠိတော် ၂-ရပ်သည် ပရဝါဒီဝါဒ၌လည်း သာဓက ဖြစ်သင့်၏။ သကဝါဒီ ဝါဒ၌လည်း သာဓက ဖြစ်သင့်၏။ သို့သော် အနက်တစ်မျိုးတည်းအားဖြင့်ကား ဖြစ်သင့်သည် မဟုတ်။ ပရဝါဒီ၏ ဝါဒနှင့် လိုက်လျောအောင် အနက်တစ်မျိုး၊ သကဝါဒီ၏ ဝါဒနှင့် လိုက်လျောအောင် အနက်တစ်မျိုး ယူမှ နှစ်ဝါဒလုံးနှင့် သင့်မည်။ [ဆိုင်ရာ ဝါဒနှင့် သင့်လျော်အောင် အနက်ယူရပုံကို ဋီကာ၌ “န ပန ဧကေနတ္ထေနာတိ”ဟု တည်၍ အကျယ်ပြထားသည်။]

ပဋိကိစ္ဆံ-ပယ်အပ်ပြီ၊ တသွာ၊ တေန ဟိ န ဝတ္ထုဗ္ဗန္တိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊
 ကုဋ္ဌဖလဘာဝေနော-ကုဋ္ဌအကျိုးရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်သာ၊ န ဝတ္ထုဗ္ဗတာ-မဆို
 ထိုက်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ ယုဇ္ဇတိ-သင့်၏၊ ပန-အနွယ်ကား၊ ဒါတဗ္ဗဌေန-ပေးလှူ
 ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ဒေယျဓမ္မော-ပေးလှူထိုက်သော
 သဘောရှိသော ပစ္စည်းသည်၊ ဒါနမေဝ-ဒါနပင်တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ ဒွိန္ဒ-နှစ်ပါးကုန်
 သော၊ ဒါနာနံ-စေတနာဒါန၊ ဒေယျဓမ္မဟူသော ဝတ္ထုဒါနတို့၏၊ သင်္ကရဘာဝမော
 ဝစနတ္ထမေဝ-သဘောအားဖြင့် ရောနှောသည်၏အဖြစ်ကို လွတ်စေခြင်းအကျိုးငှာ
 သာ၊ အယံ ကထာ-ဤဒါနကထာကို၊ (မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿတ္ထေရေန-သည်၊
 ကတာ-ပြုတော်မူအပ်ပြီ) ကုတိ-အပြီးတည်း။

ဒါနကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

xxxxxx

၅။ ပရိဘောဂမယပုညကထာအပွင့်

၄၈၃။ ကုဒါနိ ပရိဘောဂမယပုညကထာနာမ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုပရိဘောဂ
 မယပုညကထာ၌၊ တေသံ-ထိုတံတားခင်းခြင်း၊ ရေတွင်း ရေကန် တူးခြင်းအစရှိ
 သည်တို့ကို ပြသော အလှူရှင်တို့၏၊ ဒိဝါ စ-နေ့အခါ၌လည်းကောင်း၊ ရတ္တာ
 စ-ညဉ့်အခါ၌လည်းကောင်း၊ သဒါ-အခါခပ်သိမ်း၊ ပုည-ကောင်းမှုသည်၊ ပဝဇ္ဇတိ-
 တိုးပွား၏၊ ကုတိ စ-ဤသို့လည်းကောင်း၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ယဿ-
 အကြင်အလှူရှင်၏၊ စီဝရံ-ကို၊ ပရိဘုဇ္ဇမာနော-သုံးစွဲသည်၊ (ဟောတိ) ကုတိစ-
 လည်းကောင်း၊ ဧဝမာဒိနိ-ဤသို့အစရှိကုန်သော၊ သုတ္တာနိ-တို့ကို၊ အယောနိသော-
 အားဖြင့်၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ရာဇဂိရိကသိဒ္ဓတ္ထိကသမ္ပတိယာနံ လဒ္ဓိံ (ဟောတိ) သေယျ
 ထာပိ၊ (ဧဝံ) ယေသံ-အကြင်ပရဝါဒီတို့၏၊ ပရိဘောဂမယံ-သုံးစွဲခြင်းကြောင့် ဖြစ်
 သော၊ ပုညနာမ-ကောင်းမှုမည်သည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ ကုတိ လဒ္ဓိံ (ဟောတိ) တေ
 သန္ဓာယ ပရိဘောဂမယန္တိ-အစရှိသော၊ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ ပဋိညာ ကုတရဿ။

အထ-ဝန်ခံရာ ထိုအခါ၌၊ နံ-ထိုပရဝါဒီကို၊ ပုညနာမ-ကောင်းမှုမည်သည်၊
 ဖဿာဒယော-ဖဿအစရှိကုန်သော၊ ကုသလာ-ကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ-
 တရားတို့သည်၊ တတော-ထိုဖဿအစရှိသော ကုသိုလ်တရားတို့မှ၊ ပရံ-တစ်ပါး

ဒေယျဓမ္မော ၊ပေ၊ ပဋိကိစ္ဆံ။ ။ပါဠိတော်၌ ဒေယျဓမ္မော ကုဋ္ဌဖလော-အလိုရှိအပ်
 သော အကျိုးရှိသလော၊ သုခဝိပါကော-လော၊ ဤသို့ ပရဝါဒီ မေးရာ၌ “န ဟေဝံ ဝတ္ထုဗ္ဗ”ဟု
 သကဝါဒီ ပယ်၏၊ ဤသို့ ပယ်ရာ၌ ဒေယျဓမ္မဝတ္ထုက တိုက်ရိုက် မပေးနိုင်ခြင်းမျှကိုသာ ပယ်
 သည်၊ ဒေယျဓမ္မ၏ ဒါနအဖြစ်ကိုကား မပယ်ပါ-ဟူလို။

သော၊ (ပုည-သည့်) န-မရှိ၊ တသွာ၊ တေ-သင်၏ အလိုအားဖြင့်၊ ဖဿာဒီဟိ-
ဖဿအစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ဝဗ္ဗိတဗ္ဗ-တိုးပွားရာသလော၊ ဣတိ-သို့၊ စောဒေတုံ-ငှာ၊
ပရိဘောဂမယော ဖဿောတိအာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ (သကဝါဒီနာ၊)
အာရဒ္ဓံ၊ တံ သဗ္ဗ-ထိုအလုံးစုံသော ပြဿနာကို၊ ဣတရေန-သကဝါဒီမှ တစ်ပါး
သော ပရဝါဒီသည်၊ တေသံ-ထိုဖဿအစရှိသော တရားတို့၏၊ အဝဗ္ဗနတော-
မတိုးပွားခြင်းကြောင့်၊ ပဋိက္ခိတ္တံ။

လတာ ဝိယာတိအာဒိနိ-အစရှိသော စကားတို့ကို၊ ကိရိယာယ ဝါ-ပြုလုပ်ခြင်း
နှင့်လည်းကောင်း၊ ဘာဝနာယ ဝါ-တိုးပွားစေခြင်းနှင့်လည်းကောင်း၊ ဝိနာပိ-ကင်း၍
လည်း၊ လတာဒီနိ-နွယ်အစရှိသော အရာဝတ္ထုတို့သည်၊ သယမေဝ-အလိုလိုသာ
လျှင်၊ ဝဗ္ဗန္တိ ယထာ-တိုးပွားကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ တေ-သင်၏ အလိုအားဖြင့်၊
(ဖဿာဒယော ဓမ္မာ-တို့သည်)၊ ဝဗ္ဗန္တိ ကိ-တိုးပွားကုန်သလော၊ ဣတိ-သို့၊ စော
ဒနတ္ထံ-ငှာ၊ ဝုတ္တာနိ-ဆိုအပ်ကုန်ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ တထာ-ထိုဆိုအပ်ပြီးသော အခြင်း
အရာအားဖြင့်၊ အဿ-ထိုကောင်းမှု၏၊ အဝဗ္ဗနတော-ကြောင့်၊ န ဟေဝါတိ-န
ဟေဝံ ဝတ္ထဗ္ဗေဟူ၍၊ (ပရဝါဒီနာ၊) ပဋိက္ခိတ္တံ။

၄၈၄။ န သမန္နာ ဟရတိတိပဉ္စေ-၌၊ ပဋိဂ္ဂါဟကာနံ-အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ပရိ
ဘောဂေန-သုံးစွဲခြင်းကြောင့်၊ ပုရိမစေတနာ-ရှေ့၌ ဖြစ်သော စေတနာသည်၊
ဝဗ္ဗတိ-တိုးပွား၏၊ ဧဝံ-ဤသို့ တိုးပွားလသော်၊ တံ-ထိုသို့ တိုးပွားသော ပုဗ္ဗစေတနာ
သည်၊ ပုည-ကောင်းမှုသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ လဒ္ဓိဝသေန-အယူ၏အစွမ်း
ဖြင့်၊ ပဋိဇာနာတိ၊ တတော-ထိုမှနောက်၌၊ အနာဝဇ္ဇေန္တဿာတိအာဒိဟိ-အစရှိ
သော စကားတို့ဖြင့် ပုဋ္ဌော (သမာနော) ဒါယကဿ-အလှူရှင်၏၊ စာဂစေတနံ-
စွန့်ကြဲကြောင်းစေတနာကို၊ သန္ဓာယ ပဋိဇာနာတိ၊ တတ္ထ-ထိုအနာဝဇ္ဇေန္တဿအစရှိ
သော စကားရပ်၌၊ အနာဝဇ္ဇေန္တဿာတိ-ကား၊ ဒါနစေတနာယ-ဒါနစေတနာ၏၊
(ဇောစေတနာ၏)၊ ပုရေစာရိကေန-ရှေ့သွားဖြစ်သော၊ အာဝဇ္ဇနေန-မနောဒွါရာ
ဝဇ္ဇန်းဖြင့်၊ ဘဝဂီ-ဘဝင်ကို၊ (ဘဝဂီပစ္စေဒဟု ဆိုအပ်သော ဘဝင်ကို)၊ အနာဝဇ္ဇေ
န္တဿ-မလည်စေလသော်၊ အပရိဝဇ္ဇေန္တဿ-ထက်ဝန်းကျင် မလည်စေလသော်၊
(ပုည ဟောတိ-လော၌ စပ်)၊ အနာဘောဂဿာတိ-ကား၊ နိရာဘောဂဿ-နှလုံး
သွင်းခြင်း မရှိလသော်၊ အသမန္နာဟရန္တဿာတိ-ကား၊ န သမန္နာဟရန္တဿ-
ကောင်းစွာ စိတ်၌ မဆောင်လသော်၊ ဟိ-မှန်၊ အာဝဇ္ဇနံ-အာဝဇ္ဇန်းသည်၊ ဘဝဂီ-
ဘဝင်ကို၊ ဝိစ္ဆိန္နိတွာ-ဖြတ်၍၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ ဂတမဂ္ဂေ-သွားအပ်သော လမ်း၌၊

(အာရုံတည်းဟူသော လမ်း၌) ဥပ္ပဇ္ဇမာန်-ဖြစ်လတံ့သော၊ ဒါနစေတနံ-ကို၊ သမန္နာဟရတိ-ကောင်းစွာ ဆောင်သည်မည်၏။ ဧဝံကိစ္စေန-ဤဒါနစေတနာကို ကောင်းစွာ ဆောင်ခြင်းကိစ္စရှိသော၊ ဣမိနာ စိတ္တေန - ဤမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်ဖြင့်၊ အသမန္နာဟရန္တဿ-ဒါနစေတနာကို ကောင်းစွာ မဆောင်လသော် ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ-ကောင်းစွာ ဒါနစေတနာကို မဆောင်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပုညံ-သည်၊ ဟောတိ-လော၊ ဣတိ ပုစ္ဆတိ။

အမနသိကရောက္ခဿာတိ-ကား၊ မနံ-ဇောစိတ်ကို၊ အကရောက္ခဿ-မပြုလသော်၊ [အခြားနေရာ၌ကဲ့သို့ “မနသိ-စိတ်၌”ဟု မပေးလင့်။] [အာဝဇ္ဇနဦး-ဟု ရှိသော မူကဲ့သည် ကောင်း၏။] ဟိ-မှန်၊ အာဝဇ္ဇနံ-မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းသည်၊ တဒနန္တရံ-ထိုအာဝဇ္ဇန်း၏အခြားမဲ့၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာန်-ဖြစ်လတံ့သော၊ မနံ-စိတ်ကို၊ ကရောတိနာမ-ပြုသည်မည်၏။ ဧဝံ-သို့၊ အကရောက္ခဿ-မပြုလသော်၊ (ပုညံ ဟောတိ-လော၌ စပ်)၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ဟိ-မှန်၊ ဥပယောဂဝစနသ္မိ-ဒုတိယာဝိဘတ်၌၊ ဝါ-ဒုတိယာဝိဘတ်ရှိသော အနက်၌၊ ဧတံ-ဤမနသိသဒ္ဓါသည်၊ ဘုမ္မံ-သတ္တမိဝိဘတ်ရှိသော သဒ္ဓါတည်း၊ အစေတယန္တဿာတိ-ကား၊ စေတနံ-ကို၊ အနုပ္ပါဒေန္တဿ-မဖြစ်စေလသော်၊ အပတ္တေယန္တဿာတိ-ကား၊ ပတ္တနာသင်္ခါတံ-တောင့်တခြင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ ကုသလစ္ဆန္ဒံ-ကုသိုလ်ဆန္ဒကို၊ အကရောက္ခဿ-မပြုလသော်၊ အပ္ပဏိဒယန္တဿာတိ-ကား၊ ဒါနစေတနာဝသေန-ဒါနစေတနာ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ စိတ္တံ-ကို၊ အဋ္ဌပေန္တဿ-မထားလသော်၊ ဣတိ အတ္ထော-ဤကားအနက်။

နန အာဝဇ္ဇန္တဿာတိဝါရေ-ဟူသော ဝါရ၌၊ အာဘောဂဿာတိ-ကား၊ အာဘောဂဝတော-နှလုံးသွင်းခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (တံ ပုညံ ဟောတိ၌ စပ်)၊ [“အာဘောဂေါ+ယဿ အတ္ထိတိ အာဘောဂေါ”ဟု အဿတ္ထိဝိဂ္ဂဟကို ပြသည်၊] အထဝါ-ထို့ပြင်တစ်နည်းကား၊ အာဘောဂါ-နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့်၊ အဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (တံ ပုညံ ဟောတိ)၊ ဝါ-တစ်နည်းကား၊ အာဘောဂဿ-၏၊ အနန္တရံ-အခြားမဲ့၌၊ တံ ပုညံ-ထိုကောင်းမှုသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်။

၄၈၅။ ဒိန္နံ ဖဿာနန္တိအာဒိသုပိ-အစရှိသော ပြဿနာတို့၌လည်း၊ ဧကကွဏေ-တစ်ပြိုင်နက်သော ခဏ၌၊ ဒါယကဿ-အလှူရှင်၏၊ ဒိန္နံ-နှစ်ပါးကုန်သော၊ ဖဿာဒိနံ-ဖဿအစရှိသော တရားတို့၏၊ အဘာဝါ-မရှိခြင်းကြောင့်၊ ပဋိက္ခိပတိ၊ ဒါယကဿ စ-အလှူရှင်လည်းကောင်း၊ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ စ-သုံးစွဲသော အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဥဘိန္နံ-နှစ်ဦးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ဖဿာဒယော-ဖဿအစရှိသော တရားတို့ကို၊ သန္နာယ ပဋိဇာနာတိ၊ အပိစ-သည်သာ မကသေး၊

အဿ-ထိုပရဝါဒီ၏။ ပဉ္စန္ဒ-ငါးပါးကုန်သော၊ ဝိညာဏာနံ-စက္ခုစသော ဝိညာဉ်တို့၏။ သမောဓာနံ-ပေါင်းဆုံခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဣတိ လဒ္ဓိ (ဟောတိ) တဿာ ပိ-ထိုအယူ၏လည်း၊ ဝသေန-အစွမ်းဖြင့်၊ ပဋိဇာနာတိ။

အထ-ထိုမှနောက်၌၊ နံ-ထိုပရဝါဒီကို၊ ပရိယာယဿ-ပရိယာယ်၏။ ဒွါရံ-တံခါးကို၊ ပိဒဟိတ္တာ-ပိတ်၍၊ ဥဇ္ဇဝိပစ္စနီကဝသေန-ဖြောင့်ဖြောင့်ဆန့်ကျင်ဘက်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ စောဒေတုံ-ငှာ၊ ကုသလာဒိပဉ္စ-အစရှိသော ပြဿနာကို၊ ပုစ္ဆတိ၊ တကြ-ထိုကုသလံအစရှိသော ပြဿနာ၌၊ ကုသလာကုသလာနံ-ကုသိုလ် အကုသိုလ်တို့၏၊ ဧကဿ-တစ်ယောက်တည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌)၊ ဧကက္ခဏေ-၌၊ သမ္ပယောဂါဘာဝံ-ယှဉ်ခြင်း၏ မရှိခြင်းကို၊ သန္ဓာယ ပဋိက္ခိပတိ၊ ပန-ကား၊ ပရိဘောဂမယံ-သုံးစွဲခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ကောင်းမှုသည်၊ စိတ္တဝိပ္ပယုတ္တံ-စိတ်နှင့်မယှဉ်သော ကောင်းမှုသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ လဒ္ဓိယာ-ဤသို့သော အယူကြောင့်၊ ပဋိဇာနာတိ၊ အထ-ထိုမှနောက်၌၊ နံ-ထိုပရဝါဒီကို၊ သုတ္တေန-ဖြင့်၊ နိဂ္ဂဟာတိ-နိပ်၏။

၄၈၆။ သုတ္တသာဓနေ-အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ပြီးစေကြောင်း သုတ်၌၊ အာရာမရောပကာဒီနံ-သစ်သီးခြံ ပန်းခြံကို စိုက်ပျိုးတတ်သူအစရှိသည်တို့၏၊ အနုဿရဏပဋိသင်္ခရဏာဒိဝသေန-အဖန်ဖန် အမှတ်ရခြင်း၊ ပြင်ဆင်ခြင်းအစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အန္တရုန္တရာ-အကြားအကြား၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ-ဖြစ်သော၊ ပုညံ-ကောင်းမှုကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ သဒါ ပုညံ ပဝဗ္ဗတိတိ-အစရှိသော စကားကို၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

အပ္ပမာဏော တဿ ပညာဘိသန္ဓေတိ ဣဒံ-ဟူသော ဤစကားကို၊ အပ္ပမာဏဝိဟာရိနော-အပ္ပမာဏနိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသောအားဖြင့် နေလေ့ရှိသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ဒိန္နပစ္စယတ္တာ စ-ပေးလှူအပ်သော ပစ္စည်း၏အဖြစ်ကြောင့်

အာရာမရောပကာဒီနံ။ ။အာဒိဖြင့် လမ်းသွား လမ်းလာသူတို့၏ အရိပ်ခိုဖို့ တောသစ်ပင် စိုက်သူ၊ တံတားခင်းသူ၊ ရေတွင်း ရေကန် တူးဖော်သူ၊ ရေအိုးစင် တည်သူ၊ စရပ်ဆောက်လုပ်သူတို့ကို ယူပါ။ [ထိုသူတို့သည် လူအများတို့၏ အေးချမ်းသာယာစွာ လာရောက်ကြည့်ရှုဖို့ရာ စိုက်ထားအပ်သော မိမိဥယျာဉ်ထည်း၌ ဤအချိန်အခါဝယ် လူတို့သည်လည်းကောင်း၊ ငှက်စသော သတ္တဝါတို့သည်လည်းကောင်း ချမ်းချမ်းသာသာ နေကြပေလိမ့်မည်ဟု အမှတ်ရခြင်းအာဖြင့်လည်းကောင်း၊ မိမိဥယျာဉ် မိမိ၏ တောသစ်ပင် မိမိ၏ တံတားရေတွင်း ရေကန်ကို ပြဆင်ခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း မကြာမကြာ ကုသိုလ်ရသောကြောင့် “သဒါ ပုညံ ပဝဗ္ဗတိ”ဟု ဟောတော်မူသည်၊ အကြောင်းမဲ့သက်သက် ကုသိုလ်တိုးပွားသည်ဟု ဟောတော်မူပါ-ဟူလို။]

လည်းကောင်း၊ ဧဝရူပေါ-ဤသို့သေဘာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မေ-ငါ၏၊ စီဝရံ-ကို၊ ပရိဘုရတိ-သုံးစွဲ၏၊ ဣတိ-သို့၊ အနုမောဒနဝသေန စ-အဖန်ဖန် ဝမ်းမြောက်ခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ တံ-ထိုကောင်းမှုကို၊ သော-ထိုပရဝါဒီသည်၊ ပရိဘောဂမယံ-သုံးစွဲခြင်းကြောင့် ဖြစ်၏၊ ဣတိ-သို့၊ သလ္လကေတိ-မှတ်ထင်၏၊ ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ၊ ပဋိဂ္ဂါဟကေန-အလျှံပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ-၍၊ ဒေယျဓမ္မေ-ကို၊ အပရိဘုတ္တေပိ-မသုံးစွဲအပ်ပါသော်လည်း၊ ပုည-သည်၊ ဟောတိယေဝ-သည်သာ၊ တသ္မာ၊ သကဝါဒီဝါဒေါဝ-သည်သာ၊ ဗလဝါ-အားရှိ၏၊ တတ္ထ-ထိုပဋိဂ္ဂါဟကေ ပဋိဂ္ဂါဟိတေဟူသော ပါဠိ၌၊ ပဋိဂ္ဂါဟကေန-သည်၊ ပဋိဂ္ဂဟိတေ-အလျှံအပ်ပြီးသော်၊ (ရာဇာနော ဝါ ဟရန္တိ၌ စပ်) ဣတိ အတ္ထော-ကို၊ ဒဌဗ္ဗော-၏၊ (“ပဋိဂ္ဂါဟတေ”၌ သတ္တမိဝိဘတ်ကို တတိယာကတ္တာ အနက်၌ သက်ပါ-ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် “ပဋိဂ္ဂါဟကေ”ပါဠိသည် မူရင်းတည်းဟု မှတ်ပါ) သေသံ ဥတ္တာနက္ခမေဝ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

ပရိဘောဂမယပုညကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

xxxxx

၆။ ဣတောဒိန္နကထာအပွင့်

၄၈၈-၄၉၁။ ဣဒါနိ ဣတောဒိန္နကထာနာမ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ဣတောဒိန္နကထာ၌၊ ရာဇဂိရိကသိဒ္ဓတ္ထိကာနံ (လဒ္ဓိ ဟောတိ) သေယျထာပိ၊ (ဧဝံ) ယေသံ-အကြင်ပရဝါဒီတို့၏၊ တဟိ-ထိုပြီတ္တာဘုံ၌၊ ကာလင်္ကာတာ-ပြုအပ်ပြီးသော အသက်ရှည်ရာကာလရှိကုန်သော၊ ပေတာ-ပြီတ္တာတို့သည်၊ ဣတော-ဤလူပြည်မှ၊ ဒိန္နေန-ပေးလှူအပ်သော ပစ္စည်းဖြင့်၊ ယာပေန္တိ-မျှတကြကုန်၏၊ ဣတိဝစနံ-ဤသို့ သောစကားကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ ဣတော-ဤလူပြည်မှ၊ ယံ စီဝရာဒိ-အကြင် သင်္ကန်းအစရှိသော ပစ္စည်းဝတ္ထုကို၊ ဒိန္နံ-ပေးလှူအပ်ပြီ၊ တေနေဝ-ထိုပစ္စည်းဖြင့်ပင်၊ ယာပေန္တိ-ကုန်၏၊ ဣတိ လဒ္ဓိ (ဟောတိ)၊ တေ သန္ဓာယ ဣတော ဒိန္နေနာတိ-အစရှိသော၊ ပုစ္ဆာ သကဝါဒီသ၊ ပဋိညာ ဣတရဿ၊ ပန-တစ်ဖန်၊ စီဝရာဒိဝသေန-သင်္ကန်းအစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အနုယုတ္တော-အဖန်ဖန် မေးစိစစ်အပ်သည်၊ (သမာနော) ပဋိက္ခိပတိ၊ အညော အညဿ ကာရကောတိ-ကား၊ အညဿ-အခြားပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ဝိပါကဒါယကာနံ-အကျိုးကို ပေးတတ်ကုန်သော၊ ကမ္မာနံ-ကံတို့ကို၊ အညော-အခြားပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ကာရကော - ပြုနိုင်သလော၊ အတ္တနာဝ-မိမိသည်သာ၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ ကမ္မံ-ကံကို၊ န ကရောတိ-မပြုသလော၊ ဣတိ-ဤအနက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ-ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ၊ ပန-ဆက်၊

ဧဝံ-သို့၊ ပုဋ္ဌော (သမာဓော) ဣတရော-သကဝါဒီမှ တစ်ပါးသော ပရဝါဒီသည်၊ သုတ္တဝိရောဓာတယေန-ပါဠိတော်သုတ်နှင့် ဆန့်ကျင်ခြင်းမှ ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ ပဋိက္ခိပတိ။ [“ပရံ ကတံ သုခဒုက္ခန္တိ အဗျာကတမေတံ တထာဂတေန” ဟူသော သုတ်နှင့် ဆန့်ကျင်ခြင်းမှ ကြောက်ခြင်းကြောင့် ပယ်သည်။]

ဒါနံ ဒေန္တန္တိ-ဟူသော ပါဠိ၏၊ ဒါနံ-အလှူကို၊ ဒေမာနံ-ပေးလှူသည်ကို၊ ဒိသ္မာ-မြင်၍၊ (အနုမောဒေန္တိ-ဝမ်းမြောက်ကုန်၏၊-၌ စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ တတ္ထ-ထိုဒါနံ ဒေန္တိအစရှိသော ပါဠိ၌၊ ယသ္မာ၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ အနုမောဒိတတ္တာဝ-အဖန်ဖန်ဝမ်းမြောက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သာ၊ [အနုမောဒိတတ္တာဝ-ဟု စရှိသည်ကား ပါဠိပျက်။] တေသံ-ထိုပြီတ္တာတို့၏၊ တတ္ထ-ထိုပြီတ္တာဘဝ၌၊ ဘောဂါ-အစားအသောက်သုံးဆောင်ဖွယ်တို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏၊ တသ္မာ၊ အဿ-ထိုပရဝါဒီ၏၊ (အပ္ပတိဋ္ဌိတာဝ၌ စပ်၊) ဝါ-သည်၊ (ပတိဋ္ဌာပေန္တဿာပိ၌ စပ်၊) ဣမိနာ ကာရဏေန-ဤအကြောင်းကြောင့်၊ (မိမိက ဝမ်းမြောက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် သာ ထိုပြီတ္တာတို့၏ ထိုပြီတ္တာဘုံ၌ စည်းစိမ်တို့ကို ရခြင်းဟူသော ဤအကြောင်းကြောင့်၊) လဒ္ဓိ-အယူကို၊ ပတိဋ္ဌာပေန္တဿာပိ-တည်စေပါသော်လည်း၊ အပ္ပတိဋ္ဌိတာဝ-တည်စေအပ်သည် မမည်သည်သာ၊ ဟောတိ၊ ဟိ-မှန်၊ တေ-ထိုပြီတ္တာတို့သည်၊ ဣတော-ဤလူ့ဘဝမှ၊ ဒိန္နေန-ပေးလှူအပ်သော၊ ဝတ္ထုနာဝ-သင်္ကန်းစသော ဝတ္ထုကြောင့်သာ၊ န ယာပေန္တိ-မျှတကြကုန်သည် မဟုတ်၊ [အလှူကို ဝမ်းမြောက်ခြင်းကြောင့်သာ စည်းစိမ်ကို ရသည်-ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် သူ့အယူကို တည်စေအပ်ပါသော်လည်း တည်စေရာ မရောက်။] သေသေသု-ကြွင်းကုန်သော၊ သုတ္တဿာဓနေသုပိ-တို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော-တည်း၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

ဣတောဒိန္နကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

xxxxx

၇။ ပထဝီကမ္မဝိပါကောတိကထာအပ္ပဋ္ဌ

၄၉၂။ ဣဒါနိ ပထဝီကမ္မဝိပါကောတိကထာနာမ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ပထဝီကမ္မဝိပါကောတိကထာ၌၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ အတ္ထိ ဣဿရိယသံဝတ္တနိယံ၊ ပေ၊ ကမ္မန္တိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ဣဿရာနံ-အစိုးရသူတို့၏၊ ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ စည်းစိမ်သည်၊ ဣဿရိယံနာမ-ဣဿရိယမည်၏၊ အဓိပတိနံ-မိမိနှင့်စပ်သူတို့ အပေါ်ဝယ် အရှင်သခင်ဖြစ်သူတို့၏၊ ဘာဝေါစ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ရာထူးဌာနန္တရသည်လည်း၊ အာဓိပစ္စနာမ-အာဓိပစ္စမည်၏၊ ပထဝီဿရိယအာဓိပစ္စသံဝတ္တနိကံ-

မြေကြီးကို အစိုးရသူ၏အဖြစ်၊ အကြီးအကဲ၏အဖြစ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော၊ ကမ္မဉ္စ-
ကံသည်လည်း၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ ကုတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ တသ္မာ၊ အန္တ
ကာနံ (လဒ္ဓိ ဟောတိ) သေယျထာပိ၊ (ဧဝံ) ယေသံ-အကြင်ပရဝါဒီတို့၏၊ ပထဝီ-
မြေကြီးသည်၊ ကမ္မဝိပါကော-ကံ၏ အကျိုးတည်း၊ ကုတိ လဒ္ဓိ (ဟောတိ)၊ တေ
သန္တာယ ပထဝီတိ-အစရှိသော၊ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ၊ ပဋိညာ ကုတရဿ။

သုခဝေဒနီယာတိအာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ ကမ္မဝိပါက |ပေ၊ ဝသေန-ကံ၏
အကျိုးဖြစ်သော ဝိပါကံတရား၏ သဘောကို ပြခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ (သကဝါဒိနာ၊)
ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ ဖဿော ဟောတိတိအာဒိနာ-အစရှိသော၊ နယေန-နည်းဖြင့်၊
နိဒ္ဒိဋ္ဌေသု-ညွှန်ပြအပ်ကုန်သော၊ ဝိပါကေသု-ဝိပါကံတို့တွင်၊ ဖဿော-ဖဿသည်၊
သုခဝေဒနီယာဒိဘေဒေါ-သုခဝေဒနီယအစရှိသော အပြားရှိသည်၊ ဟောတိ-
ဖြစ်သလော၊ စ-ဆက်၊ သော-ထိုဖဿသည်လည်းကောင်း၊ သညာဒယောစ-
သညာအစရှိသော တရားတို့သည်လည်းကောင်း၊ သုခဝေဒနာဒိဟိ-သုခဝေဒနာ
အစရှိသော တရားတို့နှင့်၊ သမ္ပယုတ္တာ-သမ္ပယုတ်ဖြစ်ကုန်၏၊ ဝေဒနာဒယော-
ဝေဒနာအစရှိသော တရားတို့သည်၊ သညာဒိဟိ-သညာအစရှိသော တရားတို့နှင့်၊
(သမ္ပယုတ္တာ-ကုန်၏၊) သဗ္ဗေပိ-အလုံးစုံသော ဖဿ ဝေဒနာ သညာအစရှိသည်
တို့သည်လည်း၊ သာရမ္ပဏာ-အာရုံတို့နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်၏၊ စ-သည်သာမကသေး၊
နေသံ-ထိုဖဿ ဝေဒနာ သညာအစရှိသည်တို့၏၊ (ဇောကိစ္စ တပ်ခိုက်ဖြစ်သော
တရားတို့၏၊) ပုရေစာရိကအာဝဋ္ဋနာဒိသင်္ခါတံ-ရှေ့သွားဖြစ်သော အာဝဋ္ဋနအစရှိ
သည်ဟု ဆိုအပ်သော၊ အာဝဋ္ဋနံ-အာဝဋ္ဋန်းသည်လည်းကောင်း၊ [အာဝဋ္ဋန်းကို
ရှေးကဖြစ်လာသော ဘဝင်ကို ပြန်လည်စေတတ်သောကြောင့် အာဝဋ္ဋနဟု ခေါ်
ရသည်။] ကမ္မပစ္စယဘူတာ-ကံ၏အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ စေတနာ-စေတနာ
သည်လည်းကောင်း၊ တတ္ထ-ထိုအကျိုးဝိပါကံတို့တွင်၊ ယော ကုဋ္ဌဝိပါကော-အကြင်
ကုဋ္ဌဝိပါကသည်လည်းကောင်း၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ တဿ-ထိုကုဋ္ဌဝိပါကကို၊ ပတ္တနာ-
တောင့်တတတ်သော တဏှသည်လည်းကောင်း၊ [ကုဋ္ဌဝိပါက အနိဋ္ဌဝိပါက ၂-
မျိုးတွင် ကုဋ္ဌဝိပါကကိုသာ တောင့်တသောကြောင့် “ယော တတ္ထ ကုဋ္ဌဝိပါကော”ဟု
ဆိုသည်။] ပဏိဓာနဝသေန-ရှေးရှု ထားခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပဝတ္တာ-ဖြစ်သော၊
မူလတဏှာ-မူလတဏှာသည်လည်းကောင်း၊ [အကျိုး၏ အရင်းခံဖြစ်သော ရှေး

သုခဝေဒနီယာ။

။သုခဝေဒနာယ+ဟိတာ သုခဝေဒနီယာ-သုခဝေဒနာ၏ စီးပွား

ဟူသည် သုခဝေဒနာဖြစ်ဖို့ရာ ကံ၏ အကျိုးတည်း၊ ထိုကံ၏ အကျိုးကို သုခဝေဒနာဖြင့် ခံစား
ရသကဲ့သို့ ကံအကျိုးမှန်သမျှ ခံစားရသော သဘောရှိရမည်၊ ပထဝီသည် ထိုကဲ့သို့ ခံစားရသော
သဘောရှိပါသလော-ဟူလို။

ဘဝ၌ ဖြစ်သော တဏှာသည်လည်းကောင်း၊ (အတ္တိ-ရှိ၏၊) ကိ-အသို့နည်း၊ တေ-အသင်၏၊ ပထဝီ-ပထဝီသည်၊ ဧဝရူပါ-ဤသုခဝေဒနီယအစရှိသော သဘောရှိသလော၊ ကူတိ-သို့၊ (သကဝါဒီ၊) ပုစ္ဆတိ-၏၊ ကူတရော-သကဝါဒီမှတစ်ပါးသော ပရဝါဒီသည်၊ ပဋိက္ခိပတိ၊ ပဋိလောမပုစ္ဆာဒီနိ-ပဋိလောမပုစ္ဆာအစရှိသည်တို့သည်၊ (နန န သုခဝေဒနီယာ အစရှိသော ဆန့်ကျင်ဘက် ပုစ္ဆာအစရှိသည်တို့သည်၊) ဥတ္တာနတ္တာနေဝ-ကုန်သည်သာ။

၄၉၃။ ကမ္မဝိပါကော ၊ပေ၊ သာဓာရဏောတိပဉ္စေ-အစရှိသော ပြဿနာ၌၊ ဖဿာဒယော-ဖဿအစရှိသော တရားတို့ကို၊ သန္ဓာယ ပဋိက္ခိပတိ၊ ကမ္မသမုဋ္ဌာန-ကံဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော၊ ရူပဉ္စ-ရုပ်ကိုလည်းကောင်း၊ (သန္ဓာယ၌ စပ်၊) ပထဝီအာဒိနိဗ္ဗေဝ-ပထဝီအစရှိသည်တို့၏ပင်၊ သာဓာရဏဘာဝစ-ဆက်ဆံသည်၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ သန္ဓာယ ပဋိဇာနာတိ၊ အသာဓာရဏမညေသန္တိ သုတ္တံ-အစရှိသော သုတ်ကို၊ ပရသမယတော-ပရဝါဒီ၏အယူဖြင့်၊ အာဟရိတ္တာ-ဆောင်ယူ၍၊ ဒဿိတံ-ပြအပ်ပြီ၊ သဗ္ဗေ ၊ပေ၊ ပရိဘူသန္တိတိပဉ္စေ-အစရှိသော ပြဿနာ၌၊ ပထဝီ-မြေကို၊ အနိဿိတေ-မမှီသော အထက်နတ်ဗြဟ္မာတို့ကို၊ သန္ဓာယ ပဋိက္ခိပတိ၊ နိဿိတေ-မှီသော သတ္တဝါတို့ကို၊ သန္ဓာယ ပဋိဇာနာတိ၊ ပထဝီ ၊ပေ၊ ပရိနိဗ္ဗာယန္တိတိပဉ္စေ-အစရှိသော ပြဿနာ၌၊ အာရုပ္ပေ-အရူပဘုံ၌၊ ပရိနိဗ္ဗာယန္တာနံ-ပရိနိဗ္ဗာန်စံကုန်သော ဗြဟ္မာတို့၏၊ ဝါ-တို့နှင့်၊ ဝသေန-အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါ-စပ်သဖြင့်၊ ပဋိဇာနာတိ။

ကမ္မဝိပါကံ အခေပေတွာတိ ကုဒံ-ဟူသော ဤစကားကို၊ ပရသမယဝသေန-ပရဝါဒီ၏ အယူ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (သကဝါဒီနာ၊) ဝုတ္တံ၊ ဟိ-မှန်၊ ကမ္မဝိပါကံ-ကံ၏ အကျိုးကို၊ ခေပေတွာဝ-ကုန်စေပြီး၍ သာ၊ ဝါ-မှသာ၊ ပရိနိဗ္ဗာယန္တိ-ပရိနိဗ္ဗာန်စံကြကုန်၏၊ ကူတိ-သို့၊ တေသံ-ထိုပရဝါဒီတို့၏၊ လဒ္ဓိံ (ဟောတိ၊) သကသမယေ ပန-မိမိအယူ၌ကား၊ ကတောကာသဿ-ပြုအပ်ပြီးသော အကျိုးပေးခွင့်ရှိသော၊ ကမ္မဿ-ကံ၏၊ ဥပ္ပန္နံ-ဖြစ်ပြီးသော၊ ဝိပါကံ-အကျိုးကို၊ အခေပေတွာ-မကုန်စေပဲ၊ ပရိနိဗ္ဗာနံ-ပရိနိဗ္ဗာန်စံခြင်းသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ [အကျိုးပေးခွင့် မရသော ကံများ၏

ပရသမယတော ၊ပေ၊ ဒဿိတံ။ ။ဤပါဌ်၌ ပြအပ်သော ပုစ္ဆာဝယ် ရွှေအိုးသည် ကံ၏ အကျိုးဖြစ်၏၊ ကံ၏ အကျိုးဖြစ်သောကြောင့် ပရဝါဒီ၏ အယူနှင့်လည်း ဆိုင်၏၊ သို့သော် “အသာဓာရဏမညေသံ”ဟု ဆိုသောကြောင့် “ကမ္မဝိပါကော သာဓာရဏော”နှင့်ကား ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်နေ၏၊ ထို့ကြောင့် ပရသမယဘက်က သုတ်ပင်ဖြစ်သော်လည်း အသာဓာရဏမညေသံ စကားကို ထောက်၍ သူ၏ သုတ်ဖြင့် သူ့ကို ပြန်၍ ချည်နှောင်ရာရောက်သောကြောင့် ဤသုတ်ကို ပြရသည်။

အကျိုးများကိုကား ပရိနိဗ္ဗာန်စံကြသော ဘုရားစသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ များစွာကြံလျက် ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူကြသည်။ စ-ဆက်၊ တေသံ-ထိုပရဝါဒီတို့၏၊ လဒ္ဓိယာ-အယူအားဖြင့်၊ ပထဝီ-သည်၊ သာဓာရဏဝိပါကတ္တာ-အများနှင့် ဆက်ဆံသော အကျိုးရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥပ္ပန္နဝိပါကောယေဝ-ဖြစ်ပြီးသော အကျိုးရှိသည်သာ၊ ဟောတိ၊ ဝိပါကဘာဝေန-အကျိုး၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဌိတံ-တည်သော၊ တံ-ထိုမြေကြီးကို၊ အဓေပေတွာ-မကုန်စေမူ၍၊ ပရိနိဗ္ဗာန်-ပရိနိဗ္ဗာန်စံခြင်းသည်၊ နယုဇ္ဇတိ-မသင့်၊ ဣတိ-သို့၊ စောဒေတုံ-ငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ-သင့်၏၊ [“အသင်ပရဝါဒီကကံအကျိုးကို ကုန်စေပြီးမှ ပရိနိဗ္ဗာန်စံသည်ဟု အယူရှိသောကြောင့် ကံအကျိုးဖြစ်သော ပထဝီ မကုန်သေးပဲ ပရိနိဗ္ဗာန်စံခြင်းသည် မသင့်ဟု စောဒနာခြင်းငှာ ထိုက်သည်။] ဣတရော-သကဝါဒီမှတစ်ပါးသော ပရဝါဒီသည်၊ လဒ္ဓိဝသေန-ဖြင့်၊ ပဋိက္ခိပတိ၊ စက္ကဝတ္ထိသတ္တဿ ကမ္မဝိပါကန္တိပဉ္စေ-အစရှိသော ပြဿနာ၌၊ အသာဓာရဏ-ဆက်ဆံခြင်း မရှိသော၊ ဖဿာဒိ-ဖဿအစရှိသည်ကို၊ သန္ဓာယ ပဋိက္ခိပတိ၊ သာဓာရဏ-ဆက်ဆံသော အကျိုးကို၊ သန္ဓာယ ပဋိဇာနာတိ၊ ဟိ-မှန်၊ ပထဝီ၊ ပေ၊ စန္ဒိမာဒယော-မြေ၊ သမုဒ္ဒရာ၊ နေ၊ လအစရှိသော အကျိုးတို့သည်၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၏၊ သာဓာရဏကမ္မဝိပါကော-ဆက်ဆံသောကံ၏ အကျိုးတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ တေသံ-ထိုပရဝါဒီတို့၏၊ လဒ္ဓိ (ဟောတိ။)

၄၉၄။ ဣဿရိယသံဝတ္တနိယန္တိ ဧတ္ထ-အစရှိသော ဤပါဌ်၌၊ ဣဿရိယံနာမ-အစိုးရသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာမည်သည်၊ ဗဟုဓနတာ-များသော ဥစ္စာရှိသူ၏ အဖြစ်တည်း၊ အာဓိပစ္စံနာမ-အကြီးအကဲ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာမည်သည်၊ သေသဇနေ-မိမိမှ ကြွင်းသော လူတို့ကို၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ ဝသေ-အလို၌၊ ဝတ္ထေတွာ-ဖြစ်စေ၍၊ ဝါ-လိုက်စေ၍၊ တေဟိ-ထိုလူတို့သည်၊ ဂရုကာတဗ္ဗဋ္ဌေန-အလေးပြုထိုက်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ အဓိပတိဘာဝေါ-အကြီးအကဲ၏အဖြစ်တည်း၊ တတ္ထ-ထိုဣဿရိယ အာဓိပစ္စဖြစ်ရာ၌၊ ကမ္မံ-ကံကို၊ ပဋိလာဘဝသေန-ရခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ တံ သံဝတ္တနိကံနာမ-ထိုဣဿရိယ အာဓိပစ္စကို ဖြစ်စေတတ်သည်မည်သည်၊ ဟောတိ၊ ဇနကဝသေန-ဇနကသတ္တိ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (တံ သံဝတ္တနိကံနာမ) န-မဟုတ်၊ တသ္မာ၊ ဝိပါကဘာဝေ-အကျိုး၏အဖြစ်၌၊ ဧတံ-ဤ န ဝတ္တဗ္ဗံ ပထဝီကမ္မဝိပါ ကောတိ အာမန္တာဟူသော စကားသည်၊ အသာဓကေ-သာဓက မမြှောက်၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

ပထဝီကမ္မဝိပါကောတိကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

xxxxx

၈။ ဇရာမရဏံ ဝိပါကောတိကထာအပ္ပင်

၄၉၅။ ဣဒါနိ ဇရာမရဏံ ဝိပါကောတိကထာနာမ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ဇရာမရဏံ ဝိပါကောတိကထာ၌၊ အန္တကာနံ (လဒ္ဓိ ဟောတိ) သေယျထာပိ၊ (ဧဝံ) ယေသံ-အကြင်ပရဝါဒီတို့၏၊ အတ္ထိ ဒုဗ္ဗဏ္ဏံ၊ ပေ၊ ကမ္မန္တိဇတ္ထ-ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ (ဤကထာဝယ် ပါသော ပါဠိတော်ပါဌ်၌) ဒုဗ္ဗဏ္ဏတာနာမ-မကောင်းသော အဆင်းရှိ သူ၏အဖြစ်မည်သည်၊ ဇရာ-ဇရာတည်း၊ အပ္ပိယုကတာနာမ-တို့သော အသက် ရှိသူ၏အဖြစ်မည်သည်၊ မရဏံ-မရဏတည်း၊ တံ သံဝတ္ထနိယံ-ထိုဒုဗ္ဗဏ္ဏကို ဖြစ်စေတတ်၊ အပ္ပိယုကကို ဖြစ်စေတတ်သော၊ ကမ္မဉ္စ-ကံသည်လည်း၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ တသ္မာ၊ ဇရာမရဏံ-ဇရာမရဏသည်၊ ဝိပါကော-ကံ၏အကျိုးတည်း၊ ဣတိ လဒ္ဓိ (ဟောတိ)၊ တေ သန္ဓာယ ပုစ္ဆာ သကဝါဒီဿ၊ ပဋိညာ ဣတရဿ၊ ပဋိလောမ ပဉ္စေ-ပဋိလောမပြဿနာ၌၊ (နန န သုခဝေဒနီယာစသော ပဋိလောမပြဿနာ၌) အနာရမ္မဏန္တိ-ကား၊ တာဝ-နာမ်တရားတို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌာနံ-ညွှန်ပြအပ်ကုန်သော) ရူပဓမ္မာနံ-ရုပ်တရားတို့၏၊ (ဇရာမရဏံ-ဇရာမရဏသည်)၊ အနာရမ္မဏ မေဝ-အနာရမ္မဏစင်စစ်သာတည်း၊ ပန-ကား၊ အရူပါနံ-နာမ်တရားတို့၏၊ ဇရာမရဏံ-သည်၊ သမ္ပယောဂလက္ခဏာဘာဝေါ-သမ္ပယောဂလက္ခဏာ၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ (“ဧကာလမ္မဏ”ဟူသော သမ္ပယောဂလက္ခဏာ၏ မရှိခြင်းကြောင့်) အနာရမ္မဏမေဝ-အနာရမ္မဏပင်တည်း။

၄၉၆။ အကုသလံ၊ ပေ၊ ဝိပါကောတိပဉ္စေ-ဟူသော ပြဿနာ၌၊ ဇရာမရဏေနာမ-ဇရာမရဏမည်သည်၊ အနိဋ္ဌဝိပါကေန-အလိုမရှိအပ်သော အကျိုးရှိသည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ-ဖြစ်ထိုက်၏၊ ဣတိ လဒ္ဓိယာ-ဤသို့သော အယူကြောင့်၊ ပဋိဇာနာတိ၊ တေနေဝ ကာရဏေန-ထိုအနိဋ္ဌဝိပါကံဟူသော အကြောင်းကြောင့်ပင်၊ ကုသလာနံ-ကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ-တရားတို့၏၊ ဇရာမရဏဿ-၏၊ ကုသလဝိပါကတံ-ကုသိုလ်အကျိုး၏အဖြစ်ကို၊ ပဋိက္ခိပတိ၊ စ-ဆက်၊ ပရတော-နောက်၌၊ အဿ-ထိုဇရာမရဏ၏၊ အကုသလဝိပါကတညေဝ-အကုသိုလ်အကျိုး၏အဖြစ်ကိုပင်၊ ပဋိဇာနာတိ။

ကုသလာနဉ္စ အကုသလာနဉ္စာတိ-အစရှိသော ပြဿနာကို၊ ပုစ္ဆာဝသေန-ပုစ္ဆာ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဧကတော-တစ်ပေါင်းတည်း၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီ၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ ဧကက္ခဏေ-တစ်ပြိုင်နက်သော ခဏ၌၊ တံ-ထိုကုသိုလ် အကုသိုလ်၏ ဇရာမရဏသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ [ပုစ္ဆာအဖြစ်ဖြင့်သာ ကုသိုလ် အကုသိုလ် ၂-ပါးကို ပေါင်း၍ ဆိုထားသည်၊ ဇရာမရဏဖြစ်သောအခါ၌ကား ၂-ပါးစုံ၏ ဇရာမရဏ မဖြစ်နိုင်ပါ။

ကုသိုလ်ဖြစ်ခိုက် ကုသိုလ်ဇရာမရဏ၊ အကုသိုလ်ဖြစ်ခိုက် အကုသိုလ်၏ ဇရာမရဏသာ ဖြစ်နိုင်ပါသည်-ဟူလို။] အဗျာကတာနံ-အဗျာကတဖြစ်ကုန်သော၊ အဝိပါကာနံ-ဝိပါကမဟုတ်သော တရားတို့၏၊ ဇရာမရဏံ-သည်၊ ဝိပါကော-ဝိပါကတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္ထုဗ္ဗတာယ-ဆိုထိုက်သည်၏ အဖြစ်၌၊ ပရိယာယော-ပရိယာယ်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ [ဇရာမရဏ၏ အရင်းခံဖြစ်သော ဝိပါက မဟုတ်သော အဗျာကတတရားတို့၏ ဇရာမရဏကို ဝိပါကဟု ဆိုဖို့ရန် ပရိယာယ် မရှိ။] တသ္မာ၊ အဗျာကတဝသေန-ကြိယာအဗျာကတနှင့် စပ်သဖြင့်၊ ပုစ္ဆာ-ကို၊ န ကတာ-မပြုအပ်။ [ဇရာမရဏကို ကုသိုလ် အကုသိုလ်တို့၏ အကျိုးဟု ဆိုရာ၌ ပရိယာယ် ရှိနိုင်သေး၏၊ ကြိယာအဗျာကတ၏ အကျိုးဟုဆိုရန်ကား ပရိယာယ်ပင် မရှိ၊ ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်၌ ကြိယာအဗျာကတနှင့် စပ်၍ ပုစ္ဆာ မထုတ်တော့-ဟူလို။]

၄၉၇။ ဒုဗ္ဗဏ္ဏသံဝတ္တနိယန္တိတ္ထ-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ဒုဗ္ဗဏ္ဏိယံနာမ-မကောင်းသော အဆင်းရှိသူ၏ အဖြစ်မည်သည်၊ အပရိသုဒ္ဓဝဏ္ဏတာ-မစင်ကြယ်သော အဆင်းရှိသူ၏အဖြစ်တည်း၊ [အဆင်း မစင်ကြယ်ခြင်းသည် ဇရာသဘောပင်တည်း။] အပ္ပါယုကတာနာမ-တို့သော အသက်ရှိသူ၏အဖြစ်မည်သည်၊ အာယုနော-အသက်၏၊ စိရ်-ကြာမြင့်စွာ၊ ပဝတ္တိတုံ-ဖြစ်ခြင်းငှာ၊ အသမတ္တတာ-မစွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်တည်း၊ တတ္ထ-ထိုဒုဗ္ဗဏ္ဏသံဝတ္တနိယံအစရှိသော ပါဠိ၌၊ [ရှေးနိဿယ၌ကား “ထိုဒုဗ္ဗဏ္ဏအဖြစ် အပ္ပါယုကအဖြစ်တို့၌၊ ဝါ-တို့တွင်”ဟု ပေးသည်၊ ဤ၌ကား “တံသံဝတ္တနိကံနာမ ဟောတိ”၌ စပ်လို၍ “ထိုဒုဗ္ဗဏ္ဏသံဝတ္တနိယံ အစရှိသော ပါဠိ၌”ဟု ပေးပါသည်။]

အကုသလကမ္မံ-အကုသိုလ်ကံသည်၊ ကမ္မသမုဋ္ဌာနဿ-ကံဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော၊ ဒုဗ္ဗဏ္ဏရူပဿ-မကောင်းသော အဆင်းရှိသော ရုပ်၏၊ ကမ္မပစ္စယော-ကမ္မပစ္စည်းသည်၊ ဟောတိ၊ ပန-ထိုသို့ အကုသိုလ်ကံသည် ဒုဗ္ဗဏ္ဏရုပ်၏ ကမ္မပစ္စည်းဖြစ်ပါသော်လည်း၊ အသဒိသတ္တာ-ကံနှင့် ရုပ်၏ မတူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (နာမ်ဖြစ်သော ကံတရားနှင့် ရုပ်တရားသည် သဘောမတူသောကြောင့်၊) အဿ-ထိုက်၏၊ တံ-ထိုဒုဗ္ဗဏ္ဏရုပ်သည်၊ ဝိပါကော-အကျိုးသည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်၊ ပန-ကား၊ ဥတုသမုဋ္ဌာနာဒိနော-ဥတုသမုဋ္ဌာန်အစရှိသော၊ (ဒုဗ္ဗဏ္ဏရူပဿ-ဒုဗ္ဗဏ္ဏရုပ်၏၊) တံ ပဋိလာဘဝသေန-ထိုဒုဗ္ဗဏ္ဏရုပ်ကို ရခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ အာယုနော-အသက်ကို၊ ဥပစ္ဆေဒကဝသေနစ-ကပ်၍ ဖြတ်တတ်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပစ္စယော-ကျေးဇူးပြုသည်၊ ဟောတိ၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဧတံ-ဤအကုသိုလ်ကံသည်၊ ပရိယာယေန-ပရိယာယ်အားဖြင့်၊ တံသံဝတ္တနိကံနာမ-

ထိုဒုဗ္ဗဏ္ဏ အပ္ပါယုကကို ဖြစ်စေတတ်သည်မည်သည်။ ဟောတိ၊ ဝိပါကဖဿာဒိနံ-
ဝိပါကံဖြစ်သော ဖဿအစရှိသည်တို့၏၊ (ဇနကဝသေန-ဇနကသတ္တိ၏အစွမ်းဖြင့်၊
တံသံဝတ္တနိကံနာမ-မည်သည်။ ဟောတိ) ဝိယ-ကဲ့သို့၊ (ဇဝံ) ဇနကဝသေန-
ဖြင့်၊ (တံသံဝတ္တနိကံနာမ) န (ဟောတိ) တသ္မာ ဝိပါကဘာဝေ-၌၊ အသာဓက-
သာဓက မမြောက်၊ ဧတ္ထ-ဤဇရာမရဏံ ဝိပါကောတိကထာ၌၊ သေသံ ဟေဋ္ဌာ
ဝုတ္တသဒိသမေဝ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

ဇရာမရဏံ ဝိပါကောတိကထာဝဏ္ဏနာ-သည်။ (နိဋ္ဌိတာ။)

xxxxx

၉။ အရိယဓမ္မဝိပါကကထာအဖွင့်

၄၉၈။ ဣဒါနိ အရိယဓမ္မဝိပါကကထာနာမ ဟောတိ၊ တတ္ထ-အရိယဓမ္မဝိပါက
ကထာ၌၊ အန္ဓကာနံ (လဒ္ဓိ ဟောတိ) သေယျထာပိ (ဇဝံ) ယေသံ-အကြင်ပရ
ဝါဒီတို့၏၊ သာမညဖလံ-သမဏ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ မဂ်၏အကျိုးဟူသည်၊
ကိလေသပ္ပဟာနမတ္ထမေဝ-ကိလေသာကို ပယ်ခြင်းမျှသာတည်း၊ စိတ္တစေတသိ
ကာ-စိတ် စေတသိကံဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ-တရားတို့သည်၊ န-မဟုတ်ကုန်၊ [ဖိုလ်
ဟူသော တရားသည် ကိလေသာကို ပယ်ခြင်းမျှသာ ဖြစ်၏၊ စိတ် စေတသိကံ
တရားကိုယ် ရကောင်းသော တရား မဟုတ်-ဟူလို။] ဣတိ လဒ္ဓိ (ဟောတိ၊)
တေ သန္ဓာယ နတ္ထိ အရိယဓမ္မဝိပါကောတိ-အစရှိသော၊ ပုစ္ဆာ-သည်၊ သက
ဝါဒိဿ-သကဝါဒီ၏ ပုစ္ဆာတည်း၊ တတ္ထ-ထိုနတ္ထိ အရိယဓမ္မဝိပါကောအစရှိသော
ပုစ္ဆာ၌၊ အရိယဓမ္မဝိပါကောတိ-ကား၊ မဂ္ဂသင်္ခါတဿ-မဂ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ အရိယ
ဓမ္မဿ-အရိယဓမ္မ၏၊ ဝိပါကော-သည်၊ (နတ္ထိ-မရှိ၊) အရိယဖလံ-အရိယဖိုလ်ဟူ
သည်၊ ကိလေသက္ခယမတ္ထံ-ကိလေသာတို့၏ ကုန်ခြင်းမျှသာတည်း၊ ဣတိ-သို့၊
လဒ္ဓိယာ-ကြောင့်၊ ပဋိညာ ဣတရဿ၊ သာမညန္တိ - ကား၊ သမဏဘာဝေါ-
သမဏ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတည်း၊ ဧတံ-ဤသာမညဟူသော အမည်သည်၊
မဂ္ဂဿ-မဂ်လေးပါး၏၊ နာမံ-အမည်တည်း၊ ဟိ-သာဓကကား၊ သာမညဉ္စ၊ ပေ၊
သာမညဖလဉ္စာတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ၊) ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [ဘိက္ခဝေ-တို့၊
သာမညဉ္စ-သမဏ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ မဂ်ကိုလည်းကောင်း၊ သာမညဖလဉ္စ-
သမဏ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ မဂ်၏အကျိုးဖြစ်သော ဖိုလ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝေါ-
သင်တို့အား၊ ဒေသေဿာမိ-ဟောတော်မူအံ့။] ဗြဟ္မညေပိ-ဗြဟ္မညပုဒ်၌လည်း၊
ဧသေဝနယော-တည်း။

သောတာပတ္တိဖလံ န ဝိပါကောတိအာဒိသု-အစရှိသော ပြဿနာတို့၌၊ သော
တာပတ္တိမဂ္ဂါဒိနံ-သောတာပတ္တိမဂ် အစရှိသော တရားတို့၏၊ အပစ္စယဂါမိတံ-

စုတိ ပဋိသန္ဓေကို ဖျက်ဆီးလျက် နိဗ္ဗာန်သို့ သွားတတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို သန္ဓာယ-၍၊ အရိယဖလာနံ-အရိယာဖိုလ်တို့၏၊ (သောတာပတ္တိဖိုလ်အစရှိသည်တို့၏) န ရိပါကဘာဝံ-ရိပါက မဟုတ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ပဋိဇာနာတိ၊ ဒါနဖလာဒိနံ-ဒါနဖလအစရှိသည်တို့၏၊ (န ရိပါကဘာဝံ-ကို) ပဋိက္ခိပတိ၊ “ဒါနဖလံ သီလဖလံ န ရိပါကော” စသည်ဖြင့် မေးသောအခါ “န ဟေဝံ ဝတ္ထဗေ” ဟု ပယ်သည်။ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသွာ)-ကြောင့်၊ (နောက်၌ တသွာရှိသည်) သော-ထိုပရဂါဒိသည်၊ အာစယဂါမိတ္တိကဿ-အာစယဂါမိတိက်၏၊ အတ္ထံ-အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဓာရေတိ-ဆောင်ရွက်မှတ်သား၏၊ (ကိ-နည်း)၊ ရိပါကသင်္ခါတံ-ရိပါကဟု ဆိုအပ်သော၊ အာစယံ-အာစယသို့၊ ဂစ္ဆန္တိ-ရောက်တတ်ကုန်၏၊ (ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ အာစယဂါမိနော-အာစယဂါမိတို့မည်၏)၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ တံ-ထိုရိပါကကို၊ အာစိနန္တာ-စီကုန်လျက်၊ ဂစ္ဆန္တိ-ဖြစ်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အာစယဂါမိနော-မိတို့မည်၏၊ ရိပါကံ-ကို၊ အပစိနန္တာ-ဖျက်ဆီးကုန်လျက်၊ ဂစ္ဆန္တိ-နိဗ္ဗာန်သို့ သွားတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အပစယဂါမိနော-အပစယဂါမိတို့မည်၏၊ “ရိပါကံ အပစိနန္တာ-ရိပါကံကို ဖျက်ဆီးကုန်လျက်” ဟု ဆိုသောကြောင့် “အရိယာမဂ်တရားများ၌ ရိပါကံ မရှိ” ဟု ဆိုလိုသည်။ ဣတိ-သို့၊ (အတ္ထံ ဓာရေတိ) တသွာ၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝါ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ ပဋိဇာနာတိစ-ဝန်ခံလည်း ဝန်ခံ၏၊ ပဋိက္ခိပတိစ-ပယ်လည်း ပယ်၏။

၅၀၀။ ကာမာဝစရံ၊ ပေ၊ အာစယဂါမိတိအာဒိကာ-အစရှိသော၊ ပုစ္ဆာ-သည်၊ ပရဂါဒိဿ-ပရဂါဒိ၏၊ ပုစ္ဆာတည်း၊ ပဋိညာစ-သည်လည်းကောင်း၊ ပဋိက္ခေပေါစ-သည်လည်းကောင်း၊ သကဝါဒိဿ-သကဝါဒိ၏၊ ဝန်ခံခြင်း ပယ်ခြင်းတည်း၊ ဟိ-မှန်၊ လောကီယံ-လောကီဖြစ်သော၊ ကုသလံ-ကုသိုလ်သည်၊ ရိပါကစုတိပဋိသန္ဓိယော စေဝ-ရိပါကဖြစ်သော စုတိ ပဋိသန္ဓေတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဝဋ္ဋု-ကမ္မဝဋ္ဋိကိလေသဝဋ္ဋိ ရိပါကဝဋ္ဋိကိုလည်းကောင်း၊ အာစိနန္တာ-စီလျက်၊ ဂစ္ဆတိ-သွားတတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အာစယဂါမိ-အာစယဂါမိမည်၏၊ လောကုတ္တရကုသလံ-သည်၊ စုတိပဋိသန္ဓိယော စေဝ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဝဋ္ဋု-ကိုလည်းကောင်း၊ အပစိနန္တာ-ဖျက်ဆီးလျက်၊ ဂစ္ဆတိ-၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အပစယဂါမိ-အပစယဂါမိမည်၏၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဧတံ-ဤလောကုတ္တရကုသိုလ်သည်၊ သဝိပါကမေဝ-အကျိုးနှင့်တကွဖြစ်

ပဋိဇာနာတိ စ ပဋိက္ခိပတိ စ။ ။ ရိပါကံ အပစိနန္တာ ဂစ္ဆန္တိ-ကို ထောက်၍ မဂ်တရားတို့ကို ရိပါကံကို ဖျက်ဆီးတတ်သော တရားဟု ယူဆ၏၊ ထို့ကြောင့် “သောတာပတ္တိဖိုလ် န ရိပါကော” ဟု မေးသောအခါ ဝန်ခံလည်း ဝန်ခံသည်။ “ရိပါကသင်္ခါတံ အာစယံ ဂစ္ဆန္တိ” စသည်ကို ထောက်၍ “ဒါနဖလံ န ရိပါကော” ဟု မေးသောအခါ ဒါနဖလသည် ရိပါကဖြစ်သောကြောင့် န ရိပါကော အမေးကို ပယ်လည်း ပယ်၏။

သည်သာ၊ ဟောတိ၊ အပစယဂါမိဝစနမတ္ထေန-အပစယဂါမိဟူသော စကားမျှ
 ကြောင့်၊ အဝိပါကံ-အကျိုးမရှိသည်၊ န (ဟောတိ)-မဟုတ်၊ ဣမံ အတ္ထံ-ဤအနက်
 အဓိပ္ပာယ်ကို၊ (“လောကီကုသိုလ်သည် ဝိပါကံဖြစ်သော စုတိ ပဋိသန္ဓေဝဋ်ကို
 စီလျက် သွားတတ်၊ လောကုတ္တရာကုသိုလ်သည် စုတိ ပဋိသန္ဓေဝဋ်ကို ဖျက်ဆီး
 လျက် သွားတတ်၏”ဟူသော ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊) သန္ဓာယ-၍၊ ဧတ္ထ-ဤ
 ကာမာဝစရံ ကုသလံ အစရှိသော ပြဿနာ၌၊ ပဋိညာ စ၊ ပဋိက္ခေပေါ ဝေဒိတဗ္ဗော၊
 ဣတိ-အပြီးတည်း။

အရိယဓမ္မဝိပါကကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

xxxxx

၁၀။ ဝိပါကော ဝိပါကဓမ္မဓမ္မောတိကထာအပ္ပဋိ

၅၀၁။ ဣဒါနိ ဝိပါကော ဝိပါကဓမ္မဓမ္မောတိကထာနာမ ဟောတိ၊ တတ္ထ-
 ဝိပါကော ဝိပါကဓမ္မဓမ္မောတိကထာ၌၊ အန္ဓကာနံ-တို့၏၊ လဒ္ဓိ သေယျထာပိ၊ (ဧဝံ-
 တူ၊) ယသွာ-ကြောင့်၊ ဝိပါကော-အကျိုးတရားသည်၊ ဝိပါကဿ-တကွဖြစ်သော
 အကျိုးတရားအား၊ အညမညာဒိပစ္စယဝသေန-အညမညအစရှိသော ပစ္စည်း၏
 အစွမ်းဖြင့်၊ ပစ္စယော-ကျေးဇူးပြုသည်၊ ဟောတိ၊ တသွာ-ကြောင့်၊ ဝိပါကောပိ-
 ဝိပါကံသည်လည်း၊ ဝိပါကဓမ္မဓမ္မော-အကျိုးကို ဖြစ်စေခြင်းသဘောရှိသော တရား
 တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ယေသံ-အကြင်ပရဝါဒီတို့၏၊ (လဒ္ဓိ ဟောတိ၊) တေ သန္ဓာယ
 ပေါ၊ ဣတရဿ။

တဿ ဝိပါကောတိ-ကား၊ ဝိပါကဓမ္မဓမ္မဿ-ဝိပါကဓမ္မဓမ္မဖြစ်သော၊ ဝိပါ
 ကဿ-ဒုတိယဝိပါကံ၏၊ ယော ဝိပါကော-အကြင်တတိယဝိပါကံသည်၊ (အတ္ထိ၊)
 တေ-အသင်ပရဝါဒီ၏ အလိုအားဖြင့်၊ သောပိ-ထိုတတိယဝိပါကံသည်လည်း၊
 ဝိပါကဓမ္မဓမ္မော-ဝိပါကဓမ္မဓမ္မသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်သလော၊ ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆတိ၊
 ဣတရော-သကဝါဒီမှတစ်ပါးသော ပရဝါဒီသည်၊ အာယတီ-နောင်အခါ၌၊ ဝိပါက
 ဒါနာဘာဝံ-အကျိုးပေးခြင်း၏ မရှိခြင်းကို၊ သန္ဓာယ ပဋိက္ခိပတိ၊ ဒုတိယံ ပုဋ္ဌော

ဧဝမေတံ ပေါ၊ အဝိပါကံ။ ။ “ဧဝံ” ဖြင့် “လောကီယံ ပေါ၊ အပစယဂါမိ” ကို
 ညွှန်းသည်။] ထိုစကားအတွက် “လောကုတ္တရာကုသိုလ်သည် စုတိ ပဋိသန္ဓေနှင့် ဝဋ်တရားကို
 ဖျက်လျက် သွားတတ်၏”ဟု အနက်ထွက်၏၊ လောကုတ္တရာကုသိုလ်သည် “မိမိ၏ အကျိုးကို
 ဖျက်လျက်”ဟု အနက် မထွက်၊ ထို့ကြောင့် ဤလောကုတ္တရာကုသိုလ်သည် အကျိုးပေးသော
 တရားသာ ဖြစ်၏၊ အပစယဂါမိ-ဟူသော သဒ္ဓါဖြင့် အကျိုးမရှိသော တရား မဖြစ်နိုင်။

(သမာနော) တပုစ္စယာပိ-ထိုဒုတိယဝိပါကဟူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း၊ အညဿ-တစ်ပါးသော၊ ဝိပါကဿ-တတိယဝိပါက၏၊ ဥပ္ပတ္တိ-ဖြစ်ပုံကို၊ သန္ဓာယ ပဋိဇာနာတိ၊ ပန-ဆက်၊ ဧဝံသန္တေ-ဤသို့ဖြစ်လသော်၊ (ဒုတိယဝိပါကဟူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း အခြားသော တတိယဝိပါက၏ ဖြစ်ခြင်းရှိလသော်၊ ဝါ-ဤနည်းအားဖြင့် ဝိပါကအဆက်ဆက် ဖြစ်လသော်၊) အဿ-ထိုပရဝါဒီ၏အလို အားဖြင့်၊ ကုသလာကုသလဿ-ကုသိုလ် အကုသိုလ်၏၊ (ဝိပါကော) ဝိယ-ဝိပါက ကဲ့သို့၊ (ဧဝံ) တဿာပိ ဝိပါကဿ-ထိုဝိပါက၏လည်း၊ ဝိပါကော-ဝိပါကသည်၊ (ဟောတိ) တဿာပိ-ထိုဒုတိယဝိပါက၏လည်း၊ ဝိပါကော-တတိယဝိပါကသည်၊ (ဟောတိ) ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ ဝဇ္ဇာနုပစ္ဆေဒေါ-ဝဋ်၏ မပြတ်ခြင်းသည်၊ အာပဇ္ဇတိ-ဖြစ်သလော၊ ဣတိ-သို့၊ ပုဋ္ဌော (သမာနော) သမယဝိရောဓောယနေ-အဝိဇ္ဇာ တဏှာကုန်လျှင် ဝဋ်ပြတ်၏ဟူသော အယူနှင့် ဆန့်ကျင်ခြင်းမှ ကြောက်ခြင်း ကြောင့်၊ ပဋိက္ခိပတိ။

ပန-ဆက်၊ ဝိပါကောတိ ဝါတိအာဒိမိ-အစရှိသော၊ ဝစနသာဓနေ-စကားကို သုတ်သင်ကြောင်း ပြဿနာ၌၊ ဝိပါကဿ-၏၊ ဝိပါကဓမ္မဓမ္မန-ဝိပါကဓမ္မဓမ္မနှင့်၊ ဧကတ္ထတာ-တူသောအနက်ရှိသည်၏ အဖြစ်သည်၊ ယဒိ ဘဝေယျ-အကယ်၍ ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ကုသလာကုသလာဗျာကတာနံ-ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ အဗျာ ကတတို့၏၊ ဧကတ္ထတာ-သည်၊ အာပဇ္ဇေယျ-ဖြစ်ရာ၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ ပဋိက္ခိ ပတိ-၏၊ [“ဝိပါကနှင့် ဝိပါကဓမ္မဓမ္မတို့ အနက်တူလျှင် ကုသိုလ် အကုသိုလ်နှင့် ဝိပါကအဗျာကတတို့ အနက်တူရာ ရောက်သည်-ဟူလို၊] ဝိပါကော စ ဝိပါကဓမ္မ ဓမ္မာစာတိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါ၌၍၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတံကား၊ အဓိပ္ပာယော- သကဝါဒီ၏ အလိုတည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ သော-ထိုပရဝါဒီသည်၊ စတူသု-ကုန်သော၊ ဝိပါကက္ခန္ဓေသု-ဝိပါကခန္ဓာတို့တွင်၊ ဧကေကံ-တစ်ပါးတစ်ပါးကို၊ အညမညပစ္စယာ ဒီသု-အညမညပစ္စည်းအစရှိသည်တို့၌၊ ပစ္စယဋ္ဌေန-ကျေးဇူးပြုတတ်သည်၏အဖြစ် ဟူသောအနက်ကြောင့်၊ ဝိပါကဓမ္မဓမ္မတံ-ဝိပါကဓမ္မဓမ္မ၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ပစ္စယုပ္ပန္နဋ္ဌေန-ပစ္စယုပ္ပန်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိပါကံ စ-ဝိပါကကိုလည်းကောင်း၊ (ဝိပါကတံ စ-ဟု ဆိုလျှင် ကောင်း၏၊) မညမာနော-မှတ်ထင်သည်၊ (ဟုတွာ) ဝိပါကော ဝိပါကဓမ္မဓမ္မာတိ-ဟူ၍၊ ပုဋ္ဌော (သမာနော) အာမန္တာတိ-ဟူ၍၊ ပဋိ ဇာနာတိ။

အထ-ဝန်ခံရာ ထိုအခါ၌၊ နံ-ထိုပရဝါဒီကို၊ သကဝါဒီ-သည်၊ ယသ္မာ၊ တယာ- အသင်ပရဝါဒီသည်၊ ဧကက္ခဏေ-တစ်ပြိုင်နက်သော အခါ၌၊ စတူသု-ကုန်သော၊ ခန္ဓေသု-တို့၌၊ ဝိပါကော-ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိပါကဓမ္မဓမ္မာပိ-ကိုလည်းကောင်း၊

အနုညာတော-ခွင့်ပြုအပ်ပြီ၊ [ခန္ဓာ ၄-ပါးတို့တွင် ပစ္စည်းသည် ဝိပါကဓမ္မဓမ္မ၊ ပစ္စယုပ္ပန်သည် ဝိပါကဟု ခွင့်ပြုအပ်ပြီ။] တသ္မာ၊ တေသံ-ထိုဝိပါက၊ ဝိပါကဓမ္မဓမ္မတို့၏။ သဟဂတာဒိဘာဝေါ-သဟဂတအစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်သည်။ အာပဇ္ဇတိ-ဖြစ်သည် မဟုတ်လော။ ဣတိ-သို့၊ စောဒေတုံ-ငှာ၊ ဧဝံ-သို့၊ (ဝိပါကော စ ဝိပါကဓမ္မဓမ္မော စ၊ ဝိပါကဓမ္မဓမ္မော စ၊ ဝိပါကော စ သဟဂတာအစရှိသည်ဟူ၍) အာဟ-ပြီ၊ ဣတရော-သကဝါဒီမှတစ်ပါးသော ပရဝါဒီသည်။ ကုသလာကုသလသင်္ခါတံ-ကုသိုလ် အကုသိုလ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ ဝိပါကဓမ္မဓမ္မ-ဝိပါကဓမ္မဓမ္မကို၊ သန္ဓာယ ပဋိက္ခိပတိ၊ တညေဝ အကုသလန္တိ-ကား၊ တေ-သင်၏ အလိုအားဖြင့်၊ ဝိပါကော-ဝိပါကံသည်၊ ဝိပါကဓမ္မဓမ္မော-ဝိပါကဓမ္မဓမ္မသည်၊ ယဒိ (ဟောတိ)-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ယော အကုသလဝိပါကော-သည်၊ (အတ္ထိ) သော-ထိုအကုသလဝိပါကံသည်၊ အကုသလံ-သည်၊ အာပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏။ ကသ္မာ-နည်း၊ (အကုသလဿ-၏) ဝိပါကဓမ္မဓမ္မန-နှင့်၊ ဧကတ္တာ-တူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ [ရှေးနိဿယ၌ကား “အကုသလဿ”ဟု မထည့်ပဲ “ဝိပါကဿ”ဟု ထည့်၏။ ယဒိ ဝါကျက အပဓာနဖြစ်သောကြောင့် ပဓာနဖြစ်သော ဝါကျ၌ အကုသလဿကိုသာ ဤနိဿယ၌ ထည့်ပါသည်။] တညေဝ ကုသလန္တိအာဒိသုပိ-အစရှိသော ပြဿနာတို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော-တည်း။

၅၀၂။ အညမညပစ္စာတိ ဣဒံ-ဟူသော ဤစကားကို၊ သဟဇာတာနံ-တကွဖြစ်ဖက်တရားတို့၏၊ ပစ္စယမတ္တဝသေန-ပစ္စည်းမျှ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (သကဝါဒီနာ) ဝုတ္တံ၊ တသ္မာ၊ အသာဓကံ-သာဓက မမြောက်၊ စ-ဆက်၊ မဟာဘူတာနမ္ပိ-မဟာဘုတ်တို့၏လည်း၊ အညမညပစ္စယတာ-အညမညပစ္စည်းတို့၏ အဖြစ်ကို၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ စ-ထိုသို့ပင် အညမညပစ္စည်းအဖြစ်ကို ဟောတော်မူအပ်ပါသော်လည်း၊ တာနိ-ထိုမဟာဘုတ်တို့သည်၊ ဝိပါကနိ-ဝိပါကံတို့သည်၊ န-မဟုတ်ကုန်၊ ဝိပါကဓမ္မဓမ္မာနိ စ-ဝိပါကဓမ္မဓမ္မတို့သည်လည်း၊ န-မဟုတ်ကုန်၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

ဝိပါကော ဝိပါကဓမ္မဓမ္မောတိကထာဝတ္ထုနာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ။)

သတ္တမော-သော၊ ဝဂ္ဂေါ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတော။)

သတ္တမဝဂ် ပြီးပြီ။

xxxxx